

Volume 8, Issue-6(2), June, 2021
International Journal of Academic Research

Editors:

Dr. Haniyuru Chandre Gowda

Associate Professor in Kannada, National Tribals & Folkloric Researcher.
Director & Head, Birsa Munda Tribals Community Development &
Research Center (BMTC-DRC), Bengaluru

Dr. Gangadhara R.H.

Assistant professor,
Govt., first grade college,
Ranebennur. Haveri- district, Karnataka

Bhramaramba Yate

Lecturer & Head,
Dept., of Kannada,
Veerashaiva College, Ballary-583102
Karnataka

**IJAR-ACHIEVED PULICATION EXCELLECE AWARD FOR OUTSTANDING CONTRIBUTION IN THE FIELD OF
INTERDISCIPLINARY RESEARCH**

Published by

Likhitha Publications
Kakinada-533005 &
Visakhapatnam – 530 017
Andhra Pradesh – India
website :www.ijar.org.in

Office Address

Dr.T.V.Ramana, (9948440288)
4-105/1, Srinivasa Nagar, Vakalapudi (P),
Kakinada-533005
Andhra Pradesh-India
e-mail: drtvramana@yahoo.co.in

Design by

SS Xerox, Visakhapatnam

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Dr. T. V. Ramana

Andhra University Campus, Kakinada – Andhra Pradesh, India, 533 005

ADVISORY COUNCIL

Prof. M. Sundara Rao, Chairman, Board of Studies, Dept. of Economics, Andhra University, Visakhapatnam

Prof. R. Sudarshana Rao, Vice-Chancellor, Vikrama Simhapuri University Nellore AP

Prof. M. Chandraiah, Vice-Chancellor (i/c), & Chairman of EC, Dr.B.R. Ambedkar University, Srikakulam

Prof.B. Kuberudu, Dept. of Management Studies, Andhra University Visakhapatnam

Prof. J.V.K.V. Pandit, Dept. of .Political Science & Public Adm., Andhra University Campus, Kakinada

Dr.P.SubbaRao, Director (i/c), Centre for Study of Social Inclusion and Exclusive Policy, Andhra University, Visakhapatnam

Prof. T.Ashok, Special Officer, Adikavinannaya University MNS Campus, Kakinada, AP

Dr.V.Mahipal, Executive Director (Social welfare) & Chief Planning Officer (Rtd), Kakinada, Andhra Pradesh

Dr.K.Victor Babu, Guest Faculty, Department of Philosophy, Andhra University – Visakhapatnam; Chief Editor of IJMER and Associate Editor of IJAR

Dr. Zoran Vu, ISI, Rector, St. Gregory Nazianzen Orthodox Institute Universidad Rural de Guatemala, GT, U.S.A

EDITORIAL COUNCIL FROM ABROAD

Prof. Roger Wiemers, Professor of Education, Lipscomb University, Nashville, USA

Dr.A.Heidari, Faculty of Chemistry, California South University (CSU)Irvine, California, USA

Dr. B. Raveendra Naik, Department of Sociology and Social Anthropology at Arba Minch University, Ethiopia

Prof. Josef HOCI-ITL, Department of Political Economy University of Vienna, Vienna & Ex. Member, Austrian Parliament, Austria

Prof. Alexander Chumakov, Chair of Philosophy Department Russian Philosophical Society, Russia

Prof. Fidel Gutierrez Vivanco, Founder and President Escuela Virtual de Asesoría Filosófica

Prof. Igor Kondrshin, Member of the Russian Philosophical Society, the Russian Humanist

Society and Expert of the UNESCO, Moscow, Russia

Dr. Zoran Vu, ISI Rector, St. Gregory Nazianzen Orthodox Institute Universidad Rural de Guatemala, GT, U.S.A

Dr Leo O.N. Edegoh, Department of Mass Communication, ChukwuemekaOdumegwuOjukwu University, Uli, Anambra State, Nigeria

Dr.V.V. Ratnaji Rao Chowdary, Dept. of Business & Economics, Wollo University Dessie, Ethiopia

Dr.K.Chaitanya, Department of CHEMISTRY, Nanjing University of Science and Technology, China

Dr.I.Ketutdonder, Depasar State Institute of Hindu Dharma, Indonesia

M.Ebrahimi, M.Ebrahimi, Department of Industrial Engineering, Amirkabir University of Technology, 424 Hafez Avenue, 15916-34311, Tehran, Iran

EDITORIAL COUNCIL FROM INDIA

Prof. M. Sundara Rao, Chairman, Board of Studies, Dept. of Economics, Andhra University, Visakhapatnam

Prof. J.V.K.V. Pandit, Dept. of Political Science & Public Adm, Andhra University Campus, Kakinada

Prof.P.Dakshina Murty, Prof.in Physics, University College of Engineering, Jawaharlal Nehru Technological University, Kakinada

Dr. T.Ashok, Dept. of English, Andhra University Campus, Kakinada, AP

Prof. D. Satyanarayana, BVC Institute of Technology & Science, Amalapuram, AP

Dr. B. Naga Padmavathy, Dept. of History, S.K.S.D.MahilaKakalasalatanuku, West Godavari District, AP

Dr. Sudhansu Ranjan Mohapatra, Centre for Juridical Studies, Dibrugarh University, Dibrugarh, Assam

Santanu Kumar Das, *Department of Business Administration, Kalam Institute of Technology, Berhampur, Odisha*

Dr. Vidya. H.N, Department of History, Government Arts College, Hassan, Karnataka

Dr. R.H.Pavithra, Department of Economics Karnataka State Open University Mukthagangotri, Mysore

Dr. C. Jaya Subba Reddy, Department of Mathematics, SVU College of Sciences, Tirupati

Dr.K.JohnBabu, Department of Journalism & Mass Comm. Central University of Kashmir, Kashmir

Dr. Haniyuru Chandre Gowda, National Folk & Tribals Scholar
Dept. of Kannada, HOD,
SIMS, Bengaluru, Karnataka.

Dr.J.Ratna Prabhakar, Dept. of Commerce, Government City College,(aff) Osmania University, Hyderabad

Dr. A. Srinivas, Rajiv Gandhi Institute of Law College & Dept. of Humanities, JNTUK

Dr. Kompella Venkata Ramana; Dept. of Computer Science and Systems Engineering, Andhra University; India

Dr. K. V. Ramana Murty, Dept. of Management Studies, Andhra University Campus, Kakinada

Dr.P.V.SubbaRao, Dr. C.S.Rao PG Centre, Dept. of political science, Sri Y.N.College, Narsapur, West Godavari District, AP

Dr.V.V.S.Rama Krishna, Dept. of Economics, Andhra University Campus, Kakinada, AP

Dr.D.Thirupathaiah, Dept. of Economics, S.K.R.B.R College, Narasaraopet, Guntur, district, A.P

Dr. E. Ashok Kumar, Department of Education North- Eastern Hill University, Shillong

Dr. R. Dhanuja, PSG College of Arts & Science Coimbatore

Dr. BipashaSinha, S. S. Jalan Girls' College University of Calcutta-Calcutta

Prof. S. Mahendra Dev, Vice- Chancellor, Indira Gandhi Institute of Development Research Mumbai

Dr.D.K.Prabhakar, Department of Telugu, Jnanabharathi Campus, Bangalore University, Bangalore

Prof. (Dr.) Sohan Raj Tater, Former Vice Chancellor, Singhania University, Rajasthan

Editor-in-Chief, IJAR –Vol.7, issue 7(1), July, 2020

Typeset and Printed (Sucharitha publications) in India:

IJAR, concentrates on critical and creative research in Multidisciplinary and multiple languages Academic Research. This journal seeks to promote original research and cultivate a fruitful dialogue between old and modern thought. Views expressed in the articles is exclusively of the authors, thus, journal is not responsible of it in any case

Visit:www.ijar.org.in

E mail: drtvramana@yahoo.co.in

June, 2021

CONTENTS

Volume 8

Issue 6(2)

June, 2021

S. No		Page No.
1	ಜನ್ನನ “ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ” –ರಾಮಾನುಜಂ ಬಿ.ಹೆಚ್. ಬರಗೂರು	1
2	ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಿವಾಯಿತು ಸಾಹಿತ್ಯ –ಡಾ.ಬಸವರಾಜ ಸುಂಕೇಶ್ವರ	11
3	ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ: ತಳಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ-ಒಂದು ಅವಲೋಕನ - ಶ್ರೀರಂಜಿನಿ ಕೆ.ಜಿ. & ಮಂಜುಳ. ಎಲ್	19
4	ದ.ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ –ದೇವಿಂದ್ರಮ್ಮ	23
5	ಬಸವಣ್ಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ –ಡಾ.ಪಿ.ನಟರಾಜ	30
6	ತುಟಿಲಸಂದ ಮರಣ –ಡಾ.ಗಂಗಾಧರ.ಆರ್.ಹೆಚ್.	38
7	ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಮಾಯಾಲೋಕ-೧ –ಡಾ. ಅರ್ಚನಾ. ಆರ್	42
8	ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರ “ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ” –ಪ್ರೊ. ಜೀನತ ಅಮಾನ ಎ. ಹಟ್ಟಿಹೋಳಿ	49
9	ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ ಅವರ “ಕಾವ್ಯಾಮೃತ” –ಪ್ರೊ. ರೆಹಮಾನ ಆಯ್. ಗೊರಜನಾಳ	60
10	ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ –ಅಶ್ವಿನಿ.ಕೆ & ಡಾ.ಬಿ.ಎಸ್. ಸುದೀಪ್	73
11	Third Gender Community In India: A Study On Dynamics Of Inclusion And Exclusion -Prashantha H.Y.	85
12	ದೂರದರ್ಶನ ‘ಚಂದನ’ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ “ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ”-ಡಾ.ಅಶೋಕಕುಮಾರ ಎನ್.ಎಂ	92
13	ಭಾಷಾ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ನಡುವಳಿಕೆ –ರುಕ್ಮಿಣಿ ಫಿರೋಸ್ ಖಾನಂ	98
14	ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ –ಡಾ.ಬಿ.ಎಸ್.ಸುದೀಪ್	101
15	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತುಗಳು –ಡಾ. ದ್ಯಾಮಣ್ಣ ಗುಡ್ಡಮ್ಮನವರ	111
16	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನಗಳ ಅವಲೋಕನ – ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ –ಧನಂಜಯ ಎನ್.ಆರ್	116
17	ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆ –ಪ್ರೊ. ವ್ಹಿ.ವ್ಹಿ. ಪಾಟೀಲ	123
18	ಕಟ್ಟಡವಿಗಿಲ್ಲಿಗೇಕೈತಂದೆ (ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ೧೮-೧೯ನೇ ಸಂಧಿ) –ಮಾಚಿಹಳ್ಳಿ ಮಂಜಪ್ಪ	128
19	ಡಾ.ವಂದನಾ ಶಿವರವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳು –ಡಾ.ಸೌಮ್ಯ. ಆರ್	138
20	Empowerment Of Persons With Disabilities For Better Democracy And Social Justice In India. -Krishnan M. & Prof.Krishna Hombal	144

21	ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ-ನಿರ್ಮಲಾ ಶೀಲವಂತರ	155
22	ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯ್ತನ-ಡಾ. ನಾಗರಾಜ ಹೊಸೂರಕರ್	167
23	ಗುರುವಿಲ್ಲದೇ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ -ಡಾ.ಎಂ.ಪಿ.ಅನುರಾಧಾ & ಡಾ. ನಾಗರಾಜ ವಿ.ಗುಡಗನವರ	173
24	ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು -ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್.ಕೆ.ಎಸ್	178
25	ಕಲಾ ಪ್ರಪೂರ್ಣ ಬಳ್ಳಾರಿ ಟಿ. ರಾಘವ -ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಬಿ.	186
26	Dr. B. R. Ambedkar's Thoughts on Women Empowerment in India - Dr.Eranna	190
27	ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ದಾರಿ -ಶಿವಣ್ಣ ಟಿ	195
28	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು -ಡಾ.ಮೋಹನ್ ಕುಮಾರ ಟಿ.ಎಂ	199
29	ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ-ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ -ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಮ್ಮ ಎನ್	203
30	ಎಚ್.ಜಿ. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯ ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ -ಪದ್ಮಜ ವೈ.ಎಂ. & ಡಾ.ಎಸ್.ಶಿವಣ್ಣ	208
31	Climate Change and its Effects on Human Health: Dr. Anantha Murthy.R	213
32	Infant Mortality Rate and Maternal Mortality Rate in Shivamogga District- A Taluk wise analysis - Eswara M.G. & Dr. B. Jayarama Bhat	218
33	Throwing a Lifeline to Start-Ups : Umesh M.R, Dr.K.Nagendra Babu	230
34	ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ "ಕೇಂದ್ರ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆ" ದಿಕ್ಕೂಟ: ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ 'ದಾಟು' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿ -ಡಾ. ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್. ಮಳೀಮಠ	241

Editorial

Integrate and harmonize the intellectuals concerning various disciplines is a great task in the dynamic world. Meanwhile, International Journal of Academic Research - A Common Platform of Voice of Intellectuals as Change Agents for better Society' has been taking care towards the stare with the well acknowledged advisory and editorial committee speaks of strong backbone and its conscious action to deliver the best to the society, state, nation and the world by its unique features covering the areas of Social Science, Humanities and Technology. To add to this thought and idea, with the contributors from various university Professors and institutions of national and international importance, IJAR establish its credibility with the continuous effort to deliver the qualitative aspect of International repute.

IJAR enriches the world by adding the committed dynamic researchers and wish to utmost cooperation from the readers and intellectuals of institutions, universities, colleges etc. in improve the journal. IJAR believes that the present Issue enriches the aim of the journal. IJAR is conveying special thanks and congratulations to the participants with their valuable writings.

This volume is the glimpses of voice of authors that are enthusiastically associated with various issues of the journal. The present special issue is really useful to reference for multi-dimensional aspects. I am grateful to the paper writers for their valuable contributions on different dimensions of disciples.

Editor-in-Chief

JANNANA 'YASHODHARA CHARITE'
-Ramanujam B.H. Baraguru

ಜನ್ನನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'

—ರಾಮಾನುಜಂ ಬಿ.ಹೆಚ್. ಬರಗೂರು

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬರಗೂರು, ಶಿರಾ ತಾಲ್ಲೂಕು.

ಆದಿ ಪಂಪನಂತೆ ಸರ್ವಂಕಷನಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಪುಲ್ಲವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವನು ಬಸವಯುಗದ ಅಥವಾ ಹರಿಹರ ಯುಗದ ಜನ್ನ ಕವಿ. ಈತನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'. ಜನ್ನನ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨೨೫ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಮ್ಮೆ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನನಾದ ಕವಿ. ಜನ್ನನ ತಂದೆ ಸುಮನೋಬಾಣನಿಂದ ಬಿರುದಿನ 'ಶಂಕರ'. ತಾಯಿ ಗಂಗಾದೇವಿ. ಹೆಂಡತಿ ಲಕುಮಾದೇವಿ. ಜನ್ನನ ತಂಗಿ ಸೂಕ್ತಿ ಸುಧಾರ್ಣವ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಹೆಂಡತಿ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಮಗನು 'ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ'ದ ಕರ್ತೃ ಕೇಶಿರಾಜನೇ ಜನ್ನನಿಗೆ ಸೋದರಳಿಯ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ೨ನೇ ನಾಗವರ್ಮ. ಧರ್ಮಗುರುಗಳು ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುನೀಂದ್ರರು. ಜನ್ನನ ಬಿರುದುಗಳು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನಾಕರ' 'ಕವಿಬಾಳಲೋಚನ'. ಜನ್ನನ ಆಶ್ರಯದಾತ ಹೊಯ್ಸಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವೀರಬಲ್ಲಾಳ. ಅವನಿಂದ ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದನು. ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಮಗ ೨ನೇ ನರಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ "ನಿಂದಿರೆ ದಂಡಾಧೀಶಂ, ಕುಳ್ಳಿರೆ ಮಂತ್ರಿ, ತೊಡಂಕೆ ಕವಿ ಜನಾರ್ಥನ ದೇವಂ" "ತಾನೊಬ್ಬ ಉಭಯ ಕವಿತಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕಳಾನಿಪುಣರ ಮಧ್ಯೆ ಬೆರಳೆತ್ತಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಶಕ್ತನೆಂದರೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪಂಡಿತನಾದ ತಾನೊಬ್ಬನೇ" ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡ ಕವಿ. "ಜಗದೋಳ್ ತಾನಿತ್ತ ಕೈಯಲ್ಲದೆ ಒಡ್ಡಿದ ಕೈಯಲ್ಲದೆ ಪೆಂಪು" ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಜನ್ನನ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯ ಕಾರಣ ಅನಂತನಾಥನ ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಪಾರ್ಶ್ವಜಿನೇಶ್ವರನ ಬಸದಿಯ ದ್ವಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜನ್ನನ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ, ೧ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ೨. 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ' ೩. 'ಅನುಭವ ಮುಕುರ' ೪. 'ಸ್ಮರತಂತ್ರ' (ರತಿ ಲೀಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ)

ಕನ್ನಡದ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨೦೯ ರಲ್ಲಿ ಜನ್ನನು ರಚಿಸಿರುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೦ ವೃತ್ತಗಳು ಸೇರಿ ಕಂದಪದ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೩೧೦ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಮೂಲ ಕಥೆ ಪ್ರಾಕೃತದ್ದು. ಆದರೆ ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ವಾದಿರಾಜನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ'ಯೇ ಆಕರ ಕೃತಿ. ವಾದಿರಾಜನ ಕೃತಿ ನಾಲ್ಕು ಸರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಣೆಯಾದರೆ ಜನ್ನನು ನಾಲ್ಕು ಅವತಾರ ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ರಾಣಿ ಅಮೃತಮತಿಯು, ಮಾವುತ ಅಷ್ಟವಂಕನ ಹಾಡಿಗೆ ಮನಸೋತು ರಾಜ ಯಶೋಧರನಿಗೆ ಮೋಸವೆರಗಿ, ಅವನನ್ನು ಅವನ ತಾಯಿ ಚಂದ್ರಮತಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಯಶೋಧರ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಮತಿಯರು ಆರೇಳು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ವ್ರತತೊಟ್ಟು ಯಶೋಧರನ ಮಗನಾದ ಯಶೋಮತಿ, ಹೆಂಡತಿ ಕುಸುಮಾವಳಿಗೆ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಆಭಯರುಚಿ — ಅಭಯಮತಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಜೈನದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಮೃತಮತಿ ಧೂಮಪ್ರಭೆ ಯೆಂಬ ನರಕ ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಚಂಡಮಾರಿ ದೇವತೆಗೆ ನರಬಲಿ ಕೊಡಲೆಂದು ರಾಜ ಮಾರಿದತ್ತನು ಅಭಯರುಚಿ — ಅಭಯಮತಿಯರನ್ನು ತಳಾರನಾದ ಚಂಡಕರ್ಮನಿಂದ ಹಿಡಿಸಿ ತರಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಎಳೆಯರು ಹೇಳಿದ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಭವಾವಳಿಯ ಕಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ದೀಕ್ಷೆ ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಮೂರನೆಯ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವನೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂಸೆಯ ದುಷ್ಟಲ, ಅಹಿಂಸೆಯ ಸತ್ಪಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿ ಜೀವದಯೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಜೈನ ಧರ್ಮಿಕ ಕಥೆಯಿದು. ಮತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರೂಢನಾದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಜನ್ನನು ಇದ್ದಂತೆ

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೃಜನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸವನ್ನು ಮರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವದಯಾಷ್ಟಮಿ (ನವರಾತ್ರಿ ಅಷ್ಟಮಿ) ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಕ ಜನರು ಉಪವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಿವಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪಾರಣೆಯಾಗುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಕಥೆಯಿರಲಿ. ಎಂಬೆಣಿಕೆಯಿಂದ ಜನ್ಮನು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಒಂದನೆಯ ಅವತಾರ

ಭರತಖಂಡದ ಅಯೋಧ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ “ರಾಜಪುರ” ವೇ ರಾಜಧಾನಿ. ಆ ನಗರವನ್ನು ಮಾರಿದತ್ತನೆಂಬ ಅರಸ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜಪುರದ ದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ‘ಚಂಡಮಾರಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇವತೆ ನೆಲೆಸಿದ್ದಳು. ಆ ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ರಾಜನನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಶ್ವಯುಜ ಮತ್ತು ಚೈತ್ರ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡು ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ದೇವಿ ಜನರಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟಕೊಡುವಳೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಚೈತ್ರ ಮಾಸ ಬಂದಿತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿನ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿದ ಗಾಳದಂತಿದ್ದಾನೆ. ಚಿಗುರಿದ ಆಶೋಕವೃಕ್ಷವು ಅಗ್ನಿಯ ಜೋಕಾಲಿಯಂತಿದೆ. ಕೋಗಿಲೆಯ ಧ್ವನಿ ಪ್ರಾಣಿ ಹತ್ತೆಯೆಂದು ಮಾಡುವ ಮೂಲೆಯ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಸಿಸಿರಮನೆ ಪಡೆದು ಪರಕೆಗೆ

ವಸಂತನಲವೋರ್ದ

ಮಾವಿನಡಿಮಂಚಿಕೆಯೊಳ್

ಕುಸುರಿದರಿದದಗಿನಂತೆವೊ

ಲೆಸೆದುವು ತದ್ವನದೊಳುಧಿದರ್ ಮುತ್ತದ ಮುಗುಳ್ಳಳ್

ಇಲ್ಲಿ ವಸಂತವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಭೀಭ್ರಷ್ಟ ದೃಶ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಶಿಶಿರವನ್ನೆ ಹಿಡಿದು ಹೂ ಬಿಟ್ಟು ಮಾವಿನ ಮರದ ಅಡಿ ಅಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಶಿರವನ್ನೆ ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಮಾಂಸದ ರಾಶಿಯಂತೆ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಉದುರಿಬಿದ್ದ ಕೆಂಪಾದ ಮುತ್ತಗದ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಭಕ್ತರು ಹರಕೆಯೊಪ್ಪಿಸಲು ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಪ್ರಜಾಸಮೂಹದೊಡನೆ ಮಾರಿದತ್ತರಾಜನು ದೇವಾಲಯದ ರಂಗ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ತಳಾರನಿಗೆ ‘ನೀನ್ ಬರಿಸು ಮನುಜಯುಗಮಂ’ ಎಂದಿನಂತೆ ಮೊದಲು ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಚಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ತಳಾರನು ಶುಭಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಾನವ

ಜೋಡಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಅದೇ ರಾಜಧಾನಿಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಐನೂರು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರೊಳಗೊಂಡು ಗಮನ ಪ್ರಯತ್ನಿತಕ್ಕಾಗಿ ತಂಗಿದ್ದ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು “ತರುಣವನಹರಿಣಯುಗಮಂ ತರಕ್ಕು ಪಿಡಿವಂತೆ ಚಂಡಕರ್ಮಂ ಪಿಡಿದಂ” ಎಳೆಯ ಜಿಂಕೆ ಮರಿಗಳನ್ನು ಹುಲಿಯು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಚಂಡಕರ್ಮನು ಹಿಡಿದನು. ಅಭಯರುಚಿ ಮತ್ತು ಅಭಯಮತಿಯರಿಗೆ ಆತನ ಉದ್ದೇಶದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಅಭಯರುಚಿ ತಂಗಿಯೊಡನೆ ‘ಎಲೆ ತಂಗಿ, ನಮಗೆ ಮೃತ್ಯುವೆ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ, ವಿಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಮೀರುವವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಜಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರು ಎನಿದೆ? ಏನಾದರು ಸಂಘಟಿತಂದಾದರೆ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ದಾರಿ. ಒದಗಿ ಬರುವ ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದನ್ನು ತಪಸ್ಸು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಬೇರೆ ಎರಡು ಕೋಡುಗಳಿವೆಯೆ ಎಂದು ಸಂತ್ಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅಣ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಅಭಯಮತಿಯೂ ಅಣ್ಣನು ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವನ್ನು ನಾವು ಉಣ್ಣದೆ ಹೋದವೆಯೇ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭಯ ಪಡುವುದೇಕೆ? ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ವಿಕಾರಗಳು ಬರುತ್ತವೆಯೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಅಪಾಯದ ಕೋಟಿಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟೆ ಈ ಹೇಹವೆ ಮನೆಯಲ್ಲವೇ? ಈ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೊಂದೆ: ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕವಾದ ಮಾದಳದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಒಂದೇ. ಯಾವ ಕಾಡಿಗೆ ಮಳೆ ಬೇಕಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಳೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಈ ದೇಹದ ಹೊರೆಯನೆಂತು ಕಳೆದುಬಿಡೋಣ. ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಈ ಮೂಡುವ ಮುಳುಗುವ ಕೋಟಲೆಯೆಂಬುದು ಆಡಿದ ಹೊಲ ಉಂಡ ಮದ್ದು, ಕಂಡ ವಿಚಾರ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹೀಗೆ ಸಾಂತ್ವಾನವಚನಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಮಾರಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಮಾರಿಯ ಮನೆ ಯಮನ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಂತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ವೀರರು ನರಕ ಸಾದೃಶ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅಂಗೈ ಅಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತು ದೇವಿಗೆ ಏರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರುಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಳೆದು ತೋರಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವರು. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಉರಿಸಿ ರಕ್ತದಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಯಿಯನ್ನು ಬಗಿದು ಅಂಗುಳು

ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗಾಳವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಆ ಗಾಳವನ್ನು ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡಿಸುವ ವೀರಪುರುಷರು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವೀರರು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿಸುವ ಬೆದರು ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ ನಿಂತು ಪಾಪದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಲಿಗಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಆಡು, ಕುರಿ, ಕೋಳಿ, ಕೋಣ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮುದಾಯವೆಲ್ಲ ಭಯದಿಂದ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಅರಚುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಅರಚಾಟದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಅವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ನೆಲ ಒಣಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಕಟಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ಕಾಡೇ ಅಳುವಂತೆ, ದುಃಖದಿಂದ ಭೂಮಿ ಎದೆಯೊಡೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾರಿಗುಡಿಯ ಹೊರಗಣ ಪ್ರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರ ತಲೆಬುರುಡೆಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮಾರಿದೇವಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಬಯಸಿ ಹೊರಗಣ ಜೀವಸಮುದಾಯವನ್ನು ಹಲವು ಮುಖಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ನೋಟವು ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಬೈರವನ, ಯಮನ, ಮಾರಿಯ ಮೂರಿಯಂತೆ ಮಾರಿದತ್ತನು ಬಂದು ನಿಂತನು. ಅಕ್ಕ-ಪಕ್ಕದ ಜನ “ಹರಸಿರಿ, ಹರಸಿರಿ ನಮ್ಮ ರಾಜೇಂದ್ರನನ್ನು” ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಮಂದರ ಗಿರಿಯಂತೆ ಧೀರನಾದ ಅಭಯರುಚಿಯು “ನೃಪವರ ನಿರ್ಮಲಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸು ಧರೆಯಂ” ಎಂದು ಹರಸಿದರು. ಹಿಂದೆ ಖಡ್ಗಕ್ಕೂ ನಿಂತ ನನಗೂ ಮೃತ್ಯು ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಮಾರಿಗೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೆದರದೆ ಧೈರ್ಯದಿಂದಾಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಮಾರಿದತ್ತನು ಬೆರಗಾದನು. ಅಲ್ಲದೆ ನೀವು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವನು. ಆಗ ಅಭಯರುಚಿ ನಮ್ಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ನಿರ್ಮಲವಾದದ್ದು, ಅದು ಧರ್ಮಪರರಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರುಚಿಸಬಲ್ಲದು. ಆ ಧರ್ಮದ ದಾರಿಯು ನರ್ಮದೆಗಿಂತಲೂ ದೂರ. ಅಲ್ಲದೇ ಗುಣವಂತರ ಗುಣ, ರತ್ನಾಭರಣಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಹೃದಯ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಾಣಲಾರವು, ಕನ್ನಡಿಗೆ ಜಿಡ್ಡು ತಾಗಿದರೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಹೇಗೆ ಉಜ್ಜಿಲವಾಗಿ ಕಾಣಲಾರದೋ ಹಾಗೆ” ಎಂದೊಡನೆಯೆ ಮಾರಿದತ್ತನ ಕರಕಮಲವು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು. ತಾವರೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಭ್ರಮರಗಳು ಎದ್ದು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾರಿದತ್ತನ ಪಾಪಗಳು ತೊಲಗಿದವು. ಆಗ ಅಭಯರುಚಿಯು ಮಾರಿದತ್ತ ರಾಜನಿಗೆ

ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭವಾವಳಿಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಎರಡನೆಯ ಅವತಾರ

ಭೂದೇವಿಯ ಮುಖದಂತೆ ಅವಂತಿ ದೇಶವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ರಾಜಧಾನಿ ‘ಉಜ್ಜಯಿನಿಪುರ’. ಆ ನಗರದ ಅರಸ ಯಶೌಘ. ಅವನ ರಾಣಿ ಚಂದ್ರಮತಿ. ಚಂದ್ರಮತಿಗೂ, ಯಶೌಘನಿಗೂ ಮಗನಾಗಿ ‘ಯಶೋಧರ’ ಎಂಬುವನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಯಶೋಧರನು ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲುಗೂ ನನೆಯ ಹಗ್ಗಕ್ಕೂ ಜನಮೋಹನ ಬಾಣವು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯವು ವಿದ್ಯಾಧರನಂತೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಯಶೋಧರನ ಮನದನ್ನೆಯೇ ಅಮೃತಮತಿ.

ಅಮೃತಮತಿ ಗಡ ಯಶೋಧರ ನ ಮನಃ ಪ್ರಿಯೆಯಾಕೆ ದೀವಮಾಗೆ ಪುಳಿಂದಂ

ಸುಮನೋಬಾಣಂ ತದ್ಗು ರಮಣನನೊಲಿದಂತೆ ಗೋರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿರ್ಕುಂ ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಯಶೋಧರನು ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದೀಪವು ಪತಂಗಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. : ನಂತರ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕಾಡಿನ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಯಶೋಧರನು ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನೇ ದೀವವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. ಶೃಂಗಾರ ರಸಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಯಶೌಘ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕೂದಲು ನೆರೆತುದನ್ನು ಕಂಡು “ಅರಮನೆಯಂತಿರುವ ತನ್ನ ಮುಖದೊಳಕ್ಕೆ ನರೆಯೆಂಬ ಕಾಡು ಪಾರಿವಾಳವು ಹೊಕ್ಕು ಅಮಂಗಲವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಇಂದ್ರಿಯಾಕರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯಭಾರತಿಯನ್ನು ಯಶೋಧರನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ತಾರುಣ್ಯದ ಆಭರಣದಂತೆ ಒದಗಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವನು ಅಮೃತಮತಿಯ ಮುಖದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡನು. ಒಮ್ಮೆ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸಭಾಮಂದಿರದಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಶಯ್ಯಾಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕರಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕಾಳಾಗರುವಿನ ಹೊಗೆಬಳ್ಳಿಯ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲಿ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪುಡಿ, ಕರ್ಪೂರದ ಧೂಳು ಹಬ್ಬುತ್ತಾ ಯಶೋಧರ ಮತ್ತು ಅಮೃತಮತಿಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ರತ್ನಖಚಿತವಾದ

ಚೆಲುವಿನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಕುಳಿತು ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಲುಮೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಕಟಾಕ್ಷದ ಬೆಳಕಿನ ಕುಡಿ ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಸೋಂಕಿ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬೆವರತೊಡಗಿದರು. ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಮಣಿಯ ಬೊಂಬೆಗೆ ತಾಗಿದಾಗ ಅದು ಕರಗಿ ನೀರು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಒಬ್ಬರ ದೇಹ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ದೇಹಕ್ಕೆ ತಾಗಿತು: ಪರಸ್ಪರ ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡರು, ಚುಂಬಿಸಿದರು. ಕಂಠಧ್ವನಿಸವಿಯಾಗಿ ಕೇಳತೊಡಗಿತು ಇಂತಹ ಸಮಾಗಮ ಪೌಢಿಮೆಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮೈಮರೆತರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದರ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು. ಸುಖವು ಅವರಿಗೆ ಪರವಶತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಆಗ ಅವರು ಶರೀರಾಲಿಂಗನದ ಬಿಗಿ ತಪ್ಪಿದರೂ, ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಪರಸ್ಪರ ತೋಳುಗಳು ಹಣೆದುಕೊಂಡು ನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತರಾದರು. ಸದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಡಗಿದ್ದ ಆ ಸರಿಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟದಾನೆಯ ಮಾವುತನು ತನ್ನ ಸರದಿ ಬಂದಂತೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಇಂಪಾದಧ್ವನಿ ಅಮೃತಮತಿಯ ನಿದ್ರೆಗೆ ಕತಕಬೀಜ(ತಿಳಿಗೊಳಿಸುವ ಬೀಜ)ವಾದಂತಾಯಿತು.

ಬಿದನಕ್ಕೆ ಪಾಡುತ್ತಿರೆ ನು
ಣ್ಣಿನಿ ನಿದ್ರೆಗೆ ಕತಕಬೀಜಮಾಯ್ತೆನೆ ಮೃಗಲೋ
ಚನೆ ತಿಳಿದಾಲಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿದ
ಮನಮನೆ ತೊಟ್ಟನೆ ಪಸಾಯದಾನಂಗೊಟ್ಟುಳ್
ಅವಳು ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದೆದ್ದಳು. ಹಾಡನ್ನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದಳು. ಅದು ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿನ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಾಗಿ ತೆತ್ತೇಬಿಟ್ಟಳು. ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಕೆಳೆಯೋ ಕಾಣೆನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಒಲಿಸಿತು, ಕಣ್ಣೆರೂಪವು ಇಳಿವ ಮುನ್ನವೆ ಎದೆಗೆ ಪ್ರೇಮವು ಹರಿಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲೆ ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ತನ್ನ ನಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳೊಡನೆ ಅಂತರಂಗದ ಬಯಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬಯಲು ಮಾಡಿ ಮಾವುತನ ಬಳಿಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳು ಮಾವುತನನ್ನು ದೂರದಲ್ಲೆ ಕಂಡು "ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ! ಅಮೃತಮತಿಯೆಲ್ಲಿ ರೂಪಧಮನನಾದ ಅಷ್ಟಾವಂಕನಲ್ಲಿ"? "ಚಿತ್ರಂ! ಆಪಾತ್ರೇ ರಮತೇ ನಾರಿ"(ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಹೆಂಗಸು ಅಯೋಗ್ಯನೊಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ!) ಎಂಬ ಮಾತು ಸಂಭವಿಸಿತಲ್ಲ. 'ಬೆಂದ ಬಿದಿಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಕ್ಕುಂ'ಎಂದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಅತ್ಯಾತುರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಮೃತಮತಿಯ ಬಳಿ

ಬಂದು 'ಈ ಬಗೆಯ ಕಾಮದೇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದೆ' ಎಂಬ ಕೊಂಕುಮಾತಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದ ಅಮೃತಮತಿ 'ನನ್ನ ಕಾದಲನು ಅಷ್ಟು ಸುಂದರನೆ? ಎಲೆ ದೂತಿ, ಬೇಗನೆ ಹೇಳು ಹೇಳದೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೀಯಲ್ಲ'. ಎಂದು ಆತುರ ಪಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ದೂತಿಯು 'ಅವನ ತಲೆಕೂದಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ಹೋಗಿದೆ. ಹಣೆ ಹೊಂಡ ಬಿದ್ದಿದೆ, ಕಣ್ಣು ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿದೆ, ಬಾಯಿ ಚೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ, ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಮೂಗು, ಮುರುಟದ ಕಿವಿ, ಬಿರಿದ ಹಲ್ಲು, ಕೊರಳು ಕುಗ್ಗಿ, ಎದೆ ಒಳನುಗ್ಗಿ ಬೆನ್ನು ಹೊರಚಾಚಿದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಬಾತು, ಜಘನವು ಅಡಗಿಯೇ ಹೋಗಿದೆ.

ಕರೆದೊವಲ ಪಳೆಯ ಕುಳಿಯಂ
ತೆರೆದಂದದ ಮೆಯ್ಯ ನಾತಮಾತನ ಕಯ್ಯಳ್
ಕುರುಗಣ್ಣು ಕೂನಬೆನ್ ಕಾಲ್
ಮರೆಯಿಸುವ ಟೊಂಕಮುರಿದ ಕತ್ತೆಯ
ಕಾಲಂ

ಕರೆ ಮೆತ್ತಿದ ಚರ್ಮ, ಹಳೆಯ ಹೊಂಡವನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದಂತಹ ವಾಸನೆ ಅವನ ದೇಹದಿಂದ ಹಬ್ಬುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅವನ ಕೈಗಳೂ, ಚಿಕ್ಕ ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಗೂನುಬೆನ್ನೂ ಕಾಲುಗಳೂ ಸೊಂಟ ಮುರಿದ ಕತ್ತೆಯ ಕಾಲನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವಂತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆದು 'ಮುದಿ ಕರಡಿಯ ಹಳೆಯ ಚರ್ಮದಂತೆ ಕರಗಿನ ದೇಹ, ತಾಳೆ ಮರದಂತೆ ಒರೊರಟಾದ ಶರೀರ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕಟ್ಟಿನಂತೆ ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿ ಅಷ್ಟವಕ್ರವಾಗಿದೆ. ಎಂದೋ ಒಣಗಿ ಹೋದ ವಕ್ರವಾದ ಒಂದು ಮರದ ಕೊರಡಿನಂತಿದೆ'. ದೂತಿಯು ವರ್ಣಿಸಿದ ಬದಗನ ಕೆಟ್ಟ ರೂಪಕ್ಕೆ ಅಮೃತಮತಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸ್ತಂಭೀಭೂತಳಾಗಿ ಬಳಿಕ

ಕರಿದಾದೊಡೆ ಕತ್ತುರಿಯಂ
ಮುರುಡಾದೊಡೆ ಮಲಯಜಂಗಳಂ
ಕೊಂಕಿದೊಡೇಂ
ಸ್ಮರಚಾಪಮನಿಳಿಕಯ್ಯರೆ
ಮರುಳೇ ಪೊಲ್ಲಮೆಯೆ ಲೇಸು ನಲ್ಲರ
ಮೆಯ್ಯೊಳ್

'ಕಸ್ತೂರಿಯ ಬಣ್ಣ ಅದನ್ನು ಆ ಬಣ್ಣದಿಂದಾಗಿ ಕಡೆಗಾಣಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಗಂಟುಗಂಟಾಗಿ ಇದೆಯೆಂದು ಗಂಧದ ಕೊರಡನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಕೊಂಕಾಗಿದ್ದರು ಅದನ್ನು ಯಾರು ಹೀನಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಹುಚ್ಚಿ, ನಮ್ಮ

ಮೆಚ್ಚಿನವರ ಮೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದರೆ ಅದೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಮೆಚ್ಚಿಯಾದರೆ ರೂಪದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಕಾರಣದಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ 'ಫಲಮೇನಿಂದನಗಾತನೆ ಕುಲದೈವಂ ನಿಂದ್ರಂ ಚಂದ್ರಂ' ಎಂದು ದೂತಿಯೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಲಂಚವನಿತ್ತು ತನ್ನಿನಿಯನೊಡನೆ ಒಂದುಗೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆ ವಿಕಟಾಂಗನೊಳಂತಾ ದೇವಿಗೆ ರುಚಿಯಾಗೆ ರತಿಫಲಾಸ್ವಾದನದೋ ಬೇವಂ ಮೆಚ್ಚಿದ ಕಾಗೆಗೆ ಮಾವಿಳಿದಪ್ಪಂತೆ ಪತಿಯೊಳಿದಾಯ್ತು ಮನಂ. ಯಶೋಧರನಿಗೆ ಅಮೃತಮತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿತು. ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಮ್ಮೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರಿಸುವಂತೆ ನಟಿಸಿದನು. ಆಗ ಅಮೃತಮತಿಯು ನೈದಿಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣುತುಂಬಿ, ಹಗಲು ಕಳೆದಾಗ ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಹೊರಡುವಂತೆ ಪತಿಯು ಬಾಹುಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜಾರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು. ಯಶೋಧರನು ದೋಷವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ದಂಡನೆಯಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನಿಡಿದುಕೊಂಡು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳದಂತೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಅತ್ತ ಆ ಅಲ್ಪ ಮನುಷ್ಯನು ರಾಣಿ ತಡವಾಗಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳು ತಂದ ಹೂ, ಗಂಧ, ತಾಂಬೂಲ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಿ ಚದುರಿದನು. ಅವಳ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆದು, ಗಿಡುಗನು ರಾಜಹಂಸದ ಮೇಲೆರಗುವಂತೆ, ಅವಳ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಚರ್ಮದ ಬಾರಿನಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದನು.

ತೋರಮುಡಿವಿಡಿದು ಕುಡಿಯಂ ನಾರಂ ತದವಂತೆ ತದದು ಬೀಟಿಯ ಕಾಲಿಂ ಬಾರೇಳೆ ಬದಗನೊದದೊಡ ಕೇರೆ ಪೊರಳ್ವಂತೆ ಕಾಲಮೇಲೆ ಪೊರಳ್ಳಳ್ "ಅವಳ ತುಂಬು ಕೂದಲೆಳೆದು ಕುಡಿಯನ್ನು ನಾರನ್ನು ಜಜ್ಜುವಂತೆ ಜಜ್ಜುವುದಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಚರ್ಮ ಹೇಳುವಂತೆ ಬಿರಿದ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದನು. ಅಮೃತಮತಿ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವನ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೇರೆ ಹೊರಳುವಂತೆ ಹೊರಳಿದಳು. ತಡಮಾಡಿಬಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ನೀನು ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಬಡಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಲ್ಲದಿರು, ಅರಸನೆಂಬ ಆ ಪಾಪಿ ನನ್ನನ್ನು ತೊಡೆಯೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆಗೆ ತೊಡಗಿದ. ನಾನು ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಯಿತು. ನೀನು ಗಜವೆಡಂಗ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ದನಿ ಕಿವಿಗೆ ಸವಿ, ನಿನ್ನ ರೂಪ

ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸವಿ ನೀನು ನನ್ನ ಕೈ ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಮರಣವೇ ಶರಣು! ಬೇರೆ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಸಹೋದರ ಸಮಾನರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ ನನ್ನನ್ನು ನಂಬು ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದಳು.

'ಆಗಳ ಬಾಳ ನಿಮಿದುರ್ವದು ತೋಳ್ ತೂಗಿದುದು ಮನಂ ಕನಲ್ಪುದಿರ್ವರುಮನರೆ ಳ್ಳಾಗಂ ಮಾಡಲ್ ಧೃತಿ ಬಂದಾಗಳ್ ಮಾಣೆಂಬ ತೆರದೆ ಪೇಸಿದನರಸಂ'. ಯಶೋಧರ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಂದಾದನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿ ನನ್ನ ಅಸಿಲತೆ ವೀರಪುಂಗವನ ರಕ್ತದಿಂದ ಮೀಯಬೇಕೆ ಹೊರೆತು ಈ ಕರಿಮುಸುಡನಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಅವಳ ಆಸೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿ ಯಾವ ನರಕ ಸೇರಲಿ? ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅರಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನು. ಅಮೃತಮತಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಗಾಡನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಮೀಪಿಸಿ ಮಲಗಿದಳು. ಅವನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಅವಳ ಸ್ಪರ್ಶವುಂಟಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಅವಳ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅವನು ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ ವಾಮೆಯು ಪ್ರತಿಕೂಲೆಯಾಗಲು ಮೊದಲು ವೃತ್ತಪೀನವಾಗಿದ್ದ ಸ್ತನಗಳು ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಜೋಲುವ ಮೊಲೆಗಳನ್ನಿಸಿದವು. ಹಾಲಿಗೆ ಹುಳಿ ತಾಗಿದರೆ, ಚೇನಿಗೆ ನೀರು ಬೆರೆತರೆ ಸವಿಯುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತೆಯೇ ಯಶೋಧರನಿಗೂ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಅತ್ಯಂತ ಕುತ್ತಿನೊಬ್ಬನ ತೋಳು ತಗಲಿದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಸವಿಯುಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಅಭಯರುಚಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾರಿದತ್ತನು ತನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗ ಉದ್ರಿಕ್ತನಾದನು "ಒಳ್ಳೆಯ ಗಂಡನನ್ನು ಅಪ್ಪಿದ ತೋಳುಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಆ ವಿಧಿ. ಅದರ ಮೂಗನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಇಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕದೆ ಬಿಟ್ಟೇನೇ! ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದನು.. ಆಗ ಅಭಯರುಚಿಯು ವಿಧಿಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿತು.

ಮನಸಿಜನ ಮಾಯೆ ವಿದಿವಿಳ

ಸನದ ನೆರಂಬಡೆಯ ಕೂಗದೆ ನರರಂ

'ಮನ್ಮಥನ ಮಾಯೆಗೆ ದುರ್ವಿಧಿಯ ನೆರವೂ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಕೂಗುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಕಾಮದ ಕೇಡನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಜನ್ಮ ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೊಂದು ದಿವ್ಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

ಯಶೋಧರನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅನ್ಯಾಸಕ್ತಳಾದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಯಸದೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು

ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಯಸಿದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅಮೃತಮತಿ ಕೆಲವು ಪರಿಚಿತ ಸೇವಕ ಜನರೊಡನೆ ಚತುರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರನು ಕಾಮಾಸಕ್ತನನ್ನುವಂತೆ ಬಳಿಬಂದು ಶೃಂಗಾರದ ಹಾಸ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಅದೇ ನೆವದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೈದಿಲ ಹೂವಿನಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಒಡನೆಯೇ ಅಮೃತಮತಿ ಮೂರ್ಛಾಂಕ್ರಾಂತೆಯಾದಳು. ಅವಳ ನಟನೆಯಿಂದ ಯಶೋಧರ ಕೋಪಗೊಂಡ. ಆದನ್ನು ವಕ್ರತೆಯ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ “ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಬಹಳ ಬಹಳ ನೋವಾಯಿತೆ ಈಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಕುಮಾರಿ, ಎತ್ತಿ ಉಪಚರಿಸಿರಿ”. ಅಂದರೆ ಕರುಣಾಭರಣವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನೆಯಿಲ್ಲ ಹೂ ಸಾವುತರುವ ಆಯುಧವಾಯಿತೆ ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಂಕು ನುಡಿಯಿಂದ ಮೂದಲಿಸಿದನು. ಜಾರೆಯಾದ ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಈ ಕೊಂಕುನುಡಿಯ ಅರ್ಥ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬದಗನೊಂದೆದ ಏಳಿಗೆ ಸಾವು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಶೋಧರನ ನೆಯಿಲೆಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭ ಸಮೀಪಿಸಿತು ಎಂದು ಯಶೋಧರನು ಈ ರೀತಿ ಮೂದಲೆಯ ಮಾತಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮೂರನೆ ಅವತಾರ

ಯಶೋಧರ ತಾಯಿಯಾದ ಚಂದ್ರಮತಿ ಬಳಿಗೆ ಬರುವನು. ಮಗನ ಬಾಡಿದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ “ನಿನ್ನ ಮಂಗಳ ಮುಖವು ಹಗಲು ಮೂಡಿದ ಚಂದ್ರನಂತೆಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಯಶೋಧರನು “ತಾಯಿ ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನನಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ಆದರೆ ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡೆನಮ್ಮ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣ ವರ್ಣದ ತಾವರೆಗಳ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಹಂಸೆ ಕೊಳಕು ಕೋವಳಿಯ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಹರಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ಇಂತಹ ಹೊಲಸಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಗೋದಾಮೆಯ ಕಂಡ ನವಿಲಂತೆ ಆಯಿತು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಸದಂತೆ ತಳಮಳಿಸಿತು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ‘ಹೂಬಿಡದ ಲತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡ ವಿರಹಿಯಂತೆ ಸಂತಾಪಗೊಂಡಿತು ಎಂದು ಕೈಹಿಡಿದವಳ ದುರ್ವತನೆಯನ್ನು ಕನಸಿನ ರೂಪಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದನು. ತನ್ನ ನಲ್ಲಿ ಎನಿಸಿದವಳ ತಪ್ಪನ್ನು ಅವನು ಮರೆಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮ ಅವನ ತಾಯಿ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಕಂಡ ಕನಸು ಕೆಡುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗಧಾರೆಂಬ

ಕಟ್ಟಿದ ಕುರಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಚಂಡಿಕದೇವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅವಳು ಅಮಂಗಳವನ್ನೆಲ್ಲಾ ದ್ವಂಸ ಮಾಡಿ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಳೆಂದು ಸಲಹೆಯಿತ್ತಳು. ತಾಯಿಯ ಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದ ಸಲಹೆಗೆ ಯಶೋಧರ ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಜೀವದಯೆಯೇ ಜೈನಧರ್ಮಂ

ಜೀವದಯೆ ಜೈನಧರ್ಮಂ
ಜೀವಹಿತಂ ನಂಬುವವರ್ಗೆ ಹಿಂಸೆಯ ಮೋಹಂ
ಭಾವಿತಮೆ ತಪ್ಪಿನುಡಿದಿರ್
ಕಾವರೆ ಕಣೆಗೊಳ್ಳೊಡಬ್ಬೆ ಬಾರಿಪರೊಳರೇ
‘ಜೈನ ಧರ್ಮ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಜೀವದಯೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸೆಯ ಮೋಹ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಸರಿಯೆನಿಸಲಾರದವು ಕಾಯುವವರೇ ಕಣೆ ಹಿಡಿಯುವುದಾದರೆ ತಡೆಯುವರಾರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ‘ಆದರೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನಾದರು ಇಂದು ಬಲಿಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಅಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂದುಬಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.ಆಗ ಯಶೋಧರ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮಾತೆಯ ಮರಣವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿಗೆ ಕೇಡುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಏನುಮಾಡಲೆಂದು ಯೋಚನಾಮಗ್ನನಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಅಜ್ಞಾನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದನು. ಬಲಿಕೊಡಲು ಒಂದು ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿರ್ಮಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯ ಚೆಲುವಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಪಿಶಾಚಿ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ ಅದು ಆ ಕೋಳಿಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಚಂದ್ರಮತಿ ಯಶೋಧರ ಇಬ್ಬರು ಸೇರಿ ಮಹಾನವಮಿಯ ಹಿಂದಣ ಭೌಮಾಷ್ಟಮಿಯ ದಿನ ಹಲವು ವಿವಿಧ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ ಚಂಡಿಕದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅಮ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದೊಡನೆ ರಾಜನು ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕಡಿಧಿಕ್ಕಿದನು. ತಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯು ‘ಕೊಕ್ಕೋಕೋ’ ಎಂದು ಕೂಗಿತು. ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೂಗಿ ಕರೆಯುವುದೋ ಎಂಬಂತಿತ್ತು ಆ ಆಕ್ರಂದನ. ಕೂಗು ಕೇಳಿದ ಯಶೋಧರ ತನ್ನನ್ನೇ ಯಾರೋ ಕಡಿದಂತೆಯೂ, ಹೇಡಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾವು ಹರಿದಂತೆಯೂ ಅವನು ಬೆರಗಾದನು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನಾನು ಕನಸೆಂದು ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಕೃತಕ ಕೋಳಿ ಯಾದರೂ ಏಕೆ ಕೂಗಿಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗಾದುದೇಕೆಂಬ

ವಿಧಿವಿಲಾಸವನ್ನು ಯಾರು ಅರಿಯುವರು ಎಂದು ಮರುಗುತ್ತಾನೆ.

ಅಮೃತಮತಿಯೆಂಬ ಪಾತಕಿಯ ಮಾಯೆ ಬನಮಾಯ್ ಚಂದ್ರಮತಿಮಾತೆಯ ಮಾತೆ ಮಗೆ ಬಲೆಯಾಯ್ ಹಿಂಸನ ಮಮೋಘಶರಮಾಯ್ ಕೆಡೆದುದಾತ್ಮಕುರಂಗಂ

“ಅಮೃತಮತಿಯೆಂಬ ಪಾತಕಿಯ ಮಾಯೆಯೇ ವನವಾಯಿತು, ತಾಯಿಯಾದ ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಮಾತೆ ನನಗೊಂದು ಬಲಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಹಿಂಸೆಯೇ ಅಮೋಘವಾದ ಬಾಣವಾಯಿತು. ಆತ್ಮವೆಂಬ ಜಿಂಕೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದಿತು” ಎಂದು ರಾಜನ ಮನಸ್ಸು ಮರುಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸಂಕಟಗೊಂಡಿತು.

ಯಶೋಧರನಿಗೆ ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ಇತ್ತ ಯಶೋಧರನ ಕೊಂಕುನುಡಿಯಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಮೃತಮತಿಯು ಯಶೋಧರನಿಗೆ ತಾನೂ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ಯಶೋಧರನನ್ನು ಚಂದ್ರಮತಿಯನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು ವಿಷದ ಲಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಅಮೃತಮತಿಯ ಕಪಟವೃತ್ತಿ ಕಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ಅಮೃತಮತಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು ವೇಶ್ಯವಾಟಕಿಯೋ, ಅಲ್ಲ. ಪಾತಿವ್ರತೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಅವಳೊಬ್ಬ ಕಾಮುಕಿಯಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಪ್ಪಿಗೆ ಮುಂದೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅಮೃತಮತಿ ಮಾಡಿದ ಹಿಂಸಾ ವೃತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಧೂಮಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ತೋಳಲಾಡುವಳು.

ಯಶೋಧರ ಸತ್ತು ಮೊದಲನೆ ಜನ್ಮವಾಗಿ ವಿಂಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನವಿಲಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಮರಿಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಬೇಡನೊಬ್ಬನ ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅವನ ಹೊಂಡತಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಚಲುವಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿತು. ಸತ್ತ ಚಂದ್ರಮತಿಯು ತಾನು ಮೊದಲನೆ ಜನ್ಮವಾಗಿ ಕರಹಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೇಟೆಯ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಳು. ಆ ನಾಯಿಯನ್ನು ನವಿಲನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತಂದು ಯಶೋಮತಿ ರಾಜನ ಅರಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಿ ಅರಸುತನವನ್ನು ಮೆರೆದರೋ

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಾಯಿ ನವಿಲಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಅಮೃತಮತಿ ಧವಳ ಶಯ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವಂಕನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ತೊಡಗಲು, ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಅಲ್ಲೆ ಇದ್ದ ನವಿಲು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ರೋಷದಿಂದ ಅಷ್ಟಾವಂಕನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಅಷ್ಟಾವಂಕ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳುವಾಗ ಯಶೋಮತಿ ನೆತ್ತವನಾಡುತ್ತಾ ‘ತೆಕ್ಕೊ’ ಎಂದು ದಾಳ ಇಕ್ಕಲು ನಾಯಿ ರಾಜನೇಳದನೆಂದು ನವಿಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿತು. ಚಮತ್ಕಾರದ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನವಿಲನ್ನು ನಾಯಿ ತಿಂದಿತೆಂದು ನೆತ್ತದ ಮಣೆಯಿಂದ ನಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು. ನಾಯಿ ನವಿಲು ಸತ್ತಾಗ ರಾಜನಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಆಗುವ ನೋವಿನ ಅನುಭವವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಅರಿಯದಿದ್ದರು ಕರುಳು ಅರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಜನ್ಮಾಂತರದ ವ್ಯಾಮೋಹವು ಈ ರೀತಿ ಮರುಗಿಸದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸತ್ತ ನಾಯಿ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹಾವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ನವಿಲು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಿತು. ಹಾವು ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಎರಡನೆಯ ಜನ್ಮ, ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ ಯಶೋಧರನ ಎರಡನೇ ಜನ್ಮ. ಈ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆಯಿಂದ ಹಾವನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದಿತು. ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯನ್ನು ಹುಲಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪರರಿಗೆ ದುಃಖ ಉಂಟುಮಾಡುವುದನ್ನು ವಿಧಿ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆಯುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ.

ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಪಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಇದು ಯಶೋಧರನ ಮೂರನೆ ಜನ್ಮ. ಹಾವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಅದೇ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಯ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಿತು. ಇದು ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಮೂರನೆ ಜನ್ಮವಾಗಿದೆ. ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲೆಂದು ಮೊಸಳೆ ಹೋಗಿ ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಬಲೆಗಾರನಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಸಿದ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸತ್ತ ಮೊಸಳೆ ಅದೇ ಊರಿನ ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯಿತು. ಇದು ಚಂದ್ರಮತಿಯ ನಾಲ್ಕನೆ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ಮೀನನ್ನು ಜೀವ ಶ್ರದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಆ ಮೀನು ಆ ಆಡಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೋತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇದು ಯಶೋಧರನ ನಾಲ್ಕನೇ ಜನ್ಮವಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟಿದ ಹೋತವು ತಾಯಿಯ ಆಡನ್ನು ಹತ್ತುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಹೋತವು ಬಂದು ಈ ಹೋತಕ್ಕೆ ಹಾದು ಕೊಂದಿತು. ಮತ್ತೆ ತಾಯಿ ಆಡಿನ

ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರಿ ಹೋತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜ ಯಶೋಮತಿಯು ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ದೊರಕದ ಕಾರಣ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ತಾಯಿ ಆಡನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಕೊಂದಿಕ್ಕಿದನು. ಬಾಣ ತಾಗಿದ ಆಡಿನ ಗಾಯದಿಂದ ಮರಿ ಹೋತ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿತು. ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ರಾಜನು ಮಾದರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಒಮ್ಮೆ ರಾಜ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಕೋಣವನ್ನು ಊರಮಾರಿಗೆ ಬಲಿಕೊಟ್ಟನು. ಅದರ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಣಗಿ ಹಾಕಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾಯಿ, ಕಾಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿ ಅಶುದ್ಧ ಮಾಡಿದವು. “ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ ದೋಷವಾದ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಆಡಿನ ರಜಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ವೇದದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯದಂತೆ ಮಾಂಸ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲು ಹೋತವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡನು.

ಯಶೋಮತಿಯ ಬಾಣದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಆಡು ಕಳಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕೋಣನ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಇದು ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಐದನೇ ಜನ್ಮವಳಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಣವನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೂ ಸಿಂಪಾನದಿ ತೀರದ ಸಮೀಪ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೋಣ ಬಾಯಾರಿ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿದು ಕುಡಿದು ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಹೊರೆ ಸಮೇತ ಆ ನದಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಮುಳುಗಿ ಮಲಗಿತು. ಅರಸನ ನಾಯಿ ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಬಂತು. ಅದನ್ನು ಕೋಣವು ತನ್ನ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ಕೊಂದಿತು. ಕೋಣನ ಕದನ ಕುತೂಹಲವು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು ಎಂಬಂತೆ ರಾಜನು ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಬೀಡನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂರೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೋಣನ ಕೊಬ್ಬು ತೆಗೆದು ಸಾಸುವೆ, ಮೆಣಸು, ಉಪ್ಪು ಬೆರೆಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಮೃತಮತಿ ಉಂಡು ಸವಿಗಂಡು ಮನೆಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಹೋತವನ್ನು ತಿನ ಬಯಸಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕತ್ತರಿಸುವಾಗ ದಾಸಿಯರು ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ‘ಕಿವೂ ರಸಿಕೆಯೂ ಸೋರಿ ಕುಷ್ಟ ರೋಗ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ನಾಯಿ ಬುದ್ಧಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ , ಗಂಡ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕೊಂದರು ಪಾಪ ಇವಳನ್ನು ನುಂಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪಾತಕಿ ಹುಳು ತುಂಬಿಯೇ ಸಾಯಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು’. ಭಯಂಕರವಾದ ಹತ್ಯೆಗೆ ಆ ಕೋಣವು , ಹೋತವು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡವು. ಅವೆರಡು ಆ ನಗರದ ಹೊರಹೊಲಯದ ಹೊಲಗೇರಿಯ ಹುಂಜ, ಹೇಂಟಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದವು. ಅವುಗಳು ಅರಸನ ಮನೆ ಸೇರಿದವು. ಅರಸನು ಚಂಡಕರ್ಮಕನಿಗೆ ಸಾಕಲು ಕೊಟ್ಟನು.

ನಾಲ್ಕನೇ ಅವತಾರ

ಬಾಳಲರ್ಗುಡಿ ಪಿಕರುತಿ ಬಾ-
ಯ್ಯೇಳಿಕೆ ಮಾಂದಳಿರ ಕೆಂಪು ದೀವಿಗೆಯೆನೆ ಭೂ
ಪಾಳಂ ಬರೆ ಶೋಧಿಪ ವನ-
ಪಾಳನವೊಲ್ ಮುಂದೆ ಬಂದುದಂದು ವಸಂತಂ
ಒಮ್ಮೆ ವಸಂತ ಕಾಲ ಆಗಮಿಸಿತು. ಯಶೋಮತಿಯು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕುಸುಮಾವಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರೋವರವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದನು. ಚಂಡಕರ್ಮನು ಅದೇ ಉದ್ಯಾನದ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಮರದ ಬುಡವೊಂದರಲ್ಲಿ ಆಕಂಪನ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತಿಗುಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಆತ್ಮದ ಕುರಿತು ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಂಡಕರ್ಮನು ಆಕಂಪನ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ದೇಹದಾರಿಗಳೆಲ್ಲರ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಎಲ್ಲಿರುವನು? ಹಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವುಗಳ ದೇಹದೊಳಗೆ ಆತ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಗೆವಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಳ್ಳನನ್ನು ತೂಗಿ ನಂತರ ಕೊಂದು ದೇಹವನ್ನು ತೂಗಿದರೆ ತೂಕ ಸಮವಾಗಿತ್ತು ಅಂದರೆ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗವಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ಆಕಂಪನ ಮುನಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೆಯೊಂದನ್ನು ಎಷ್ಟು ತುಂಡು ಮಾಡಿದರು ಬೆಂಕಿ ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅಗ್ನಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಹಗೆವಿನ ಶಂಖ ಊದಿದರೆ ಯಾವ ಬಿರುಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಧ್ವನಿ ಹೊರಗೆ ಹೊಮ್ಮುವುದು. ಧ್ವನಿ, ಶಂಖ ಬೇರೆಯೇ ಅಲ್ಲವೆ. ತಿದಿಯೊಂದನ್ನು ಗಾಳಿ ತುಂಬಿಸಿ ತೂಗಿದರೆ, ಗಾಳಿ ತೆಗೆದು ತೂಗಿದರೆ ತೂಕ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿ ಬೇರೆ , ತಿದಿಯೇ ಬೇರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇಹ, ಆತ್ಮ ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೇ. ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆದಿಯಿಲ್ಲ, ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಚಿನ್ನಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಸೇರಿದವನಲ್ಲ. ಸರ್ವತ್ರ ಉಪಾದೇಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮುಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದವನು. ಪರಮಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ, ಅನಂತ ದರ್ಶನ, ಅನಂತ ಸೌಖ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವೇ ಕಣ್ಣಾಗಿರುವ ಆ ದೇವನೆ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಅವನ ಮಾತೇ ಆಗಮ. ಜೀವದಂತೆಯೇ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನಂಬುವವನು ಸಮ್ಯಕ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲು ಲೋಕವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಕೊಲೆ, ಸುಳ್ಳು, ಪರಸ್ಪರಿಯರ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಕಳವು, ಆಗದುದಕ್ಕೆ ಆಸೆ ಪಡಬಾರದು ಹೀಗೆ ಗುರುಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಚಂಡಕರ್ಮನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ “ಅಹಿಂಸೆ” ಎಂಬ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವನು.

ಚಂದ್ರಮತಿ, ಯಶೋಧರರು ಕೋಳಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಗಿದವು. ಆ ಕೂಗು ಯಶೋಮತಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಮನಃಪ್ರಿಯೆ ಕುಸುಮಾವಳಿಗೆ ಶಬ್ದವಿದ್ದು ತೋರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಾಣಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಬಾಣದಿಂದ ಎರಡು ಕೋಳಿಗಳು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆ ಎರಡು ಜೀವಗಳು ಕುಸುಮಾವಳಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಯಶೋಮತಿ ಮೃಗಯಾ ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬೇಟೆಯ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ ಪ್ರಾಯರಾದವರೇ ಈ ಸವಣು ಎಂದು ಅರಸ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಐನೂರು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಚೂ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವು ಅವರನ್ನು ಏನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ ಮತಷ್ಟು ಕೆರಳಿ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಡಿದೊಗೆಯಲು ಮುಂದಾದಾಗ ರಾಜನೊಂದಿಗಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ರನು 'ಪಾಪಮಾಡುವವರನ್ನು ಆ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ತೊಲಗಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಮಿತ್ರನು ಮಿತ್ರನೇ ಅಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಲಕ ಪ್ರಾಯರಾದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸಮ್ಯಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಮೃತ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರರಾದ ಋಷಿವಾಯು ಇವರು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು. ಕಳಿಂಗ ದೇಶದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸಾರವು ಸಾರವಿಲ್ಲದ್ದು ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾದಾಗ ಇವರು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದವರು. ಇವರ ಹೆಸರೇ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರು". ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಯಶೋಮತಿಯ ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು. ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರು ಅವಧಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ರಾಜನ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ತೀರಿಹೋದ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿಯರ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಯಶೋಮತಿಯ ಅಜ್ಜ ಯಶೌಘ. ಮಹಾರಾಜನು ವೀರ ತಪಸ್ವಿಯಾಗಿ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ತೀರಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಂದಹಾಸದ ಕಟಾಕ್ಷ ವೀಕ್ಷಣದ ಕನ್ಯೆದಿಲೆಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ದೇವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತಾಯಿ ಅಮೃತಮತಿ ಅಷ್ಟವಂಕನಿಗೆ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಅತ್ತೆ ಚಂದ್ರಮತಿ ಗಂಡ ಯಶೋಧರನನ್ನು ವಿಷವಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದ ಪಾಪದ ಸಲುವಾಗಿ ಕುಷ್ಟರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದಳು. ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಧೂಮಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಪಂಚಮ ನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ನವೆಯುತ್ತ ಇರುವುದಾಗಿ, ತಂದೆ ಯಶೋಧರನು ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿ

ಕೊಂದು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ನವಿಲು, ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಮೀನು, ಆಡು, ಹೋತ, ಕೋಳಿ ಎಂದು ಜನ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅಭಯರುಚಿಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ, ಅಜ್ಜಿ ಚಂದ್ರಮತಿಯು ನಾಯಿ, ಹಾವು, ಮೊಸಳೆ, ಆಡು, ಕೋಣ,ಹೇಂಟಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಅಭಯಮತಿಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಕೇವಲ ಸಂಕಲ್ಪವಧೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಅವರ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ತಾನು ಕೈಯಾರೆ ಕೊಂದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇನ್ನಂತಹ ನರಕ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದ ಅರಿತ ರಾಜ ಯಶೋಮತಿ ತನ್ನ ಮಗ ಅಭಯರುಚಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವಹಿಸಿ ಜೈನ್ಯ ಧೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ರನೂ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದನು. ತದನಂತರ ಅಭಯರುಚಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಯಶೋಧರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭೋಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಂಗಿಯೊಡನೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದೆವು. ತತ್ಪದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಅಭಯರುಚಿ ಮಾರಿದತ್ತನಿಗೆ "ಸಂಕಲ್ಪಹಿಂಸೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಈ ದುಃಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಯಿದ್ದೀಯಲ್ಲ ನಿನಗೆ ನರಕದಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಯುಂಟೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಂತಹ ಮಾರಿದತ್ತ ಉದ್ದೇಗಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಚಂಡಮಾರಿ ದೇವತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ 'ಅಭಯರುಚಿಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸಕಲ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಜೆಯೆಲ್ಲಂ ಜಲಗಂಧ ಸ್ರಜ ತಂಡುಲ ಧೂಪ ದೀಪ ಚರು ತಾಂಬೂಲ

ವ್ರಜದಿಂ ಪೂಜಿಸುವುದು ಜೀ-

ವಜಾತದಿಂದೆನಗೆ ಬಲಿಯನಿತ್ತೊಡೆ ಮುನಿವೆಂ "ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಕೇಳಿ, ಇನ್ನು ನೀವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀರು,ಗಂಧ, ಮಾಲೆ, ಅಕ್ಕಿ, ಧೂಪ,ದೀಪ,ಚರು,ತಾಂಬೂಲ ಎಂಬುವುಗಳಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟರೆಂದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡೇನು". ಇಷ್ಟನ್ನು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿ ಮಾಯವಾದಳು. ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡ ಮಾರಿದತ್ತ ರಾಜನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಅಭಯರುಚಿ, ಅಭಯಮತಿಗಳನ್ನು ಅಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮಗನಾದ ಕುಸುಮದತ್ತನಿಗೆ

ರಾಜ್ಯಭಾರವಹಿಸಿ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಾಚರಿಸಿ, ಅನಂತರ ಸಮಾಧಿ ಮರಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಮೂರನೇಯ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯನ್ನು ಮೂದಲಿಸುವಂತೆ ದೇವನೆ ಆದನು. ಅನಂತರ ಅಭಯರುಚಿ, ಅಭಯಮತಿಗಳು ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ತಪೋಮಗ್ನರಾಗಿ ಈಶಾನಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಯಶೋಧರನು ಸರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರಿದತ್ತನಿಗೆ ಅಭಯರುಚಿ ಕುಮಾರನು ಪುಣ್ಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಧರ್ಮದ ದಾರಿಗೆ ತಂದನು.

ಕ್ಷಯಮಂ ಪಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಗಿತ್ತು
ನವಿಲಂ ನಾಯಾದರೆಯ್ಯಂ ವಿಷಾ-

ಹಿಯುಮಾದರ್ ಪಗೆ ಸುತ್ತೆ
ಮೀನ್ ಮೊಸಳೆಯಾದರ್ ಪೋಂತುಮಾಡಾದರ-

ಲ್ಲಯ ಪೋಂತುಂ
ಪುಲುಗೋಣರಾದರೇರಡುಂ ಬಲ್ಲೋಳೆಯಾದರ್ ತಪ-

ಸ್ವಿಯ ಮಾತಿಂದಮಳಾದರಲ್ಲೆ
ಮಗನುಂ ತಾಯುಂ ಯಶೌಘ್ನಿಯರ್

ಯಶೌಘ್ನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದವರಾದ ಯಶೋಧರನು ಚಂದ್ರಮತಿಯೂ ಹಿಟ್ಟಿನ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ನವಿಲು, ನಾಯಿಯಾದರು. ಅನಂತರ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಸರ್ಪವು ಆದರು. ಹಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸತ್ತು ಮೀನು, ಮೊಸಳೆಗಳಾಗಿ, ಬಳಿಕ ಹೋತ, ಆಡುಗಳಾಗಿ; ಆಮೇಲೆ ಹೋತ, ಕೋಣಗಳಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆದರು. ಮುಂದೆ ಎರಡು ಕೋಳಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ತಪಸ್ಸಿಗಳಾದ ಸುದತ್ತಾಚಾರ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದುದರಿಂದ ಈ ಮಗನು ತಾಯಿಯೂ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು.

ಜನ್ಮನ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿ ಸರಳ, ಸ್ಪಷ್ಟ, ಸುಲಲಿತವಾದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಅನೇಕ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ, ಉದಾಹರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಚೊಕ್ಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಜೀವಂತಿಕೆಯ ನೈಜ ಪಾತ್ರಗಳೆನಿಸಿವೆ. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ನೆಯ್ದಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಜೀವದಯೆ ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾ ವ್ರತಹಿಡಿದ ಅಭಯರುಚಿ ಅಭಯಮತಿಗಳು ಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಮಾರಿದತ್ತನಿಗೆ ದಯಾಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾರೆ, ಕಣ್ತೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ

ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಯಶೋಧರ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಅನ್ಯ ಪುರುಷನ ಕಾಮ ಬಯಸಿ ಹೋದವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಕ್ತಿಹೊಂದಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಕೆಲವು ಜನ್ಮಗಳತ್ತಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆದು ದೇವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ಜನ್ಮನು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿಶ್ವಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀರವರು ಹೇಳಿದಂತೆ “ರತಿ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಣಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು. ಅದೇ ಅವನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ- ಅವನ ಕಾವ್ಯದ ಸತ್ತ್ವ”. ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವ, ವಿಧಿವಿಲಾಸ, ಧರ್ಮತತ್ವ ಇವೆಲ್ಲವುಕ್ಕೂ ಸರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮನು ಉಜ್ವಲವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಯ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ಹಿಂಸೆ-ಅಹಿಂಸೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಂತಾಸಂಹಿತೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಅಮೃತಮತಿಗೆ ಬರಿಯ ಕಾಮತೃಪ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಒಲವಿದ್ದಿತೇ ಹೊರತು, ರೂಪಗುಣಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ತೃಪ್ತಿ ಅಷ್ಟವಂಕನಿಂದ ದೊರೆಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಅವಳದು. ಅಮೃತಮತಿ ಗಂಡನೊಂದಿಗಿನ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ವಿನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯೊಂದು ಪ್ರೇಮ, ಕಾಮ ಕಾವ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಧರ್ಮ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನ್ಮವಿರಚಿತ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಕಾವ್ಯವು ‘ಅಮೃತಮತಿ’ ಯಂತಹ ಪಾತ್ರ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಚಿರಂತನ, ಚಿನ್ನಯಶೀಲವಾದುದು.

- ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು
- ೧. ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ
 - ತೆಕ್ಕುಂಜ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ
- ೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತೆ
 - ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮೂಗುಳಿ
- ೩. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತೆ ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ
 - ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಯ
- ೪. ಕಾವ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ
 - ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

KANNADADALLI RIVAYATU SAHITYA
-Dr.Basavaraja Sunkeshwara

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಿವಾಯತು ಸಾಹಿತ್ಯ

-ಡಾ.ಬಸವರಾಜ ಸುಂಕೇಶ್ವರ

ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ

ಮಾನ್ವಿ-584123. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ :

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ರಿವಾಯತು ಪದಗಳು' ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ರಿವಾಯತು ಪದಗಳು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿವೆ. ಪರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನುಲುಬಾಗಿ ನಿಂತು ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಳೈಸಿಕೊಂಡು ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಮೊಹರಂ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಿಯರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೂಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಾತ್ಯತೀತ ಭಾವನೆ, ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಗುಣ, ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂಗಳ ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ದೇಶವೊಂದರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಬ್ಬವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಈ ನಾಡಿನ ಜನರ ಔದಾರ್ಯ ಹಿಂದಾದುದು.

ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಆಡಳಿತ, ಹಿಂದೂ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವು, ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ದುರಂತ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಅಚಲರಾಗದೆ, ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಇಸ್ಲಾಮಿಯರನ್ನು ದ್ವೇಷದಿಂದ ಕಾಣದೆ, ತಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅಂತರ ದೂರವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೋಮುಸಾಮರಸ್ಯ ಬೆಸೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಜಾಗೃತ ಮನೋಭಾವನೆಗೆ ಇಂತಹ

ಆಚರಣೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ನಡೆ-ನುಡಿ, ಆಚರಣೆಯಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನೇಕ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇಂದು ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಸೀದಿ (ದರ್ಗಾ)ಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳು, ಹಿಂದೂಗಳ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಐಕ್ಯತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವೇ ಕೊಡೇಕಲ್, ತಿಂಥಿಣಿ ಮತ್ತು ದುಮ್ಮದ್ದಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮಸೀದಿ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು. ವಾಸ್ತುಶೈಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನದಾದರೆ, ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ಹಿಂದೂ ಪದ್ಧತಿಯದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವ ದಿನದಂದು 'ದೀನ್' ಎಂದು ಧರ್ಮ ಸಂದೇಶ ಸಾರಿ, ಕುರಾನ್ ಶ್ಲೋಕ ಪಠಿಸುವರು. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮಿಯರಿಗೂ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಗಾಢಕಲ್ಪನೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದಿಯರ ಅನೇಕ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ದೊರಕಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಹರಂ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಫರ, ರಬೀಉಲ ಅವ್ವಲ್, ರಬೀಸ್ಲಾನಿ, ಜುಮಾದಿಉಲ್ ಅವ್ವಲ್, ಜುಮಾದಿ ಉಸ್ಲಾನಿ, ರಜಬ್, ಶಾಬಾನ, ರಮಜಾನ್, ಶವ್ವಾಲ್, ಜಿಲ್ಖಿದಾ ಮತ್ತು ಜೆಲಹಜ್ಜ್ ಹೀಗೆ ಹಿಜರಿಸನ್ ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರಕಾರ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೊಹರಂ' ವರ್ಷದ ಪ್ರಥಮ ಮಾಸ. ಗ್ರೆಗೋರಿಯನ್ ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ ಜನವರಿ, ಹಿಂದೂ ಶ್ರೀಶಕ ಪಂಚಾಂಗ ಅನುಸಾರ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಂತೆ, ಇದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ವರ್ಷದ ಆರಂಭದ ತಿಂಗಳು. ಹಿಜರಿ ಶಕೆ ೬೧ ಮೊಹರಂ ತಿಂಗಳ ಹತ್ತನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ

ಸಂಘರ್ಷ ಕರ್ಬಲ ಕಾಳಗ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಹಮ್ಮದಿಯರು ಇದನ್ನು ಚಾಚು ತಪ್ಪದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಧರ್ಮ ದುರಂತದ ಕಥೆ, ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಹಸನ-ಹುಸೇನರ ಆತ್ಮ ಬಲಿದಾನದ ಆದರ್ಶ, ಶೌರ್ಯಗಳು ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆ. ಮೊಹರಂ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದುರಂತ ಗತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ 'ಮೊಹರಂ' ಎಂತಲೂ, ಇಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ 'ಮೊಹರಂ ಪದಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ದುರಂತದ ನೆರಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಇಂದು 'ಹಬ್ಬ'ವಾಗಿ ಆಚರಿಸ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಈಗಲೂ ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬವೆಂದೇ ಜನ ಕರೆಯುವರು.

ರಿವಾಯ್ತು ಪದದ ಅರ್ಥ:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ, ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ದುರಂತದಲ್ಲಿ ವೀರ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದ 'ಶಹೀದರ' ಶೋಕದ ನೆನಪಿನ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಧಾರುಣ ಬದುಕನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾವು ಅವರ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಹುತಾತ್ಮರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಬೇಡುವುದೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಮೊಹರಂ ಪದಗಳಿಗೆ 'ಕರ್ಬಲಾ ಪದಗಳು,' 'ಮುಷಿಯಾ ಗೀತೆಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. 'ಕರ್ಬ' ಎಂದರೆ ದುಃಖ, ವಿಪತ್ತು, ಸಂಕಟ, ನೋವು, ಅಳಲು ಎಂದರ್ಥ. ಕರ್ಬಲಾ ಇರಾಕ ದೇಶದ ಒಂದು ನಗರ. ರಾಜಧಾನಿ ಬಗ್ದಾದ್ ನಗರದಿಂದ 300 ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. 'ಪರಾತ್' (ಯುಪ್ರಟಿಸ್) ನದಿಯ ಪಶ್ಚಿಮ ದಂಡೆಯ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಸನ-ಹುಸೇನ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಹುತಾತ್ಮರಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳಿಗೆ 'ರಿವಾಯ್ತು ಹಾಡುಗಳು' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. 'ರಿವಾಯ್ತು' ಇದು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಪದ. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಿವಾಯ್ತು ಎಂದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವಾ ರೂಢಿ ಎಂದರ್ಥ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇವುಗಳಿಗೆ 'ಅಲಾವಿ (ಅಲಾಯಿ) ಹಾಡುಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಕಾಳಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುದೀರ್ಘ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಕದನ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದಂತೆ, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ 'ಕರ್ಬಲ್' ಕದನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹದೇ ಒಂದು ದುರಂತ ನಡೆಯಿತು. ಅದುವೇ ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಧರ್ಮ-ಅಧರ್ಮ, ಸತ್ಯ-ಅಸತ್ಯ, ನೀತಿ-ಅನೀತಿ, ನ್ಯಾಯ-ಅನ್ಯಾಯ, ಹಿಂಸೆ-ಅಹಿಂಸೆಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಭೀಕರ ಕಾಳಗವೇ ಮೊಹರಂ. ಕರ್ಬಲಾ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಹುಸೇನರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಗಡಿಗರು ಯಜೀದ್‌ನ ಯೋಧರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗ ಹೊಂದಿದರು. ಸಾವಿರಾರು ಸೈನಿಕರು ಹುತಾತ್ಮರಾಗಿ ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿದು ಹೇಣಗಳ ರಾಶಿಗೆ ಈ ಘಟನೆ ನಿದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಹೆಂಡತಿಯರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದವು. 'ಬೀಬಿಖತಿಜಾ'ಳಿಗೆ ಆರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು, ಎರಡು ಗಂಡು. 'ಮಾರಿಯಾ ಖಿಷ್ತಿಯಾ' ಎನ್ನುವವಳಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕಪ್ರಾಯದಲ್ಲೇ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ತೀರಿಕೊಂಡವು. ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೀಬಿ ಜೈನಾಬ್, ಬೀಬಿ ರುಖಿಯಾ, ಉಮ್ ಖುಲ್ತುಮ್ ಮತ್ತು ಬೀಬಿ ಫಾತಿಮಾರು. ಪೈಗಂಬರ್ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅಬೂ ತಾಲಿಬ್‌ನಿಗೆ 'ಹಜರತ್ ಅಲಿ' ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದ. ಈತನು ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದು, ಮಹಮ್ಮದರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಧೀರನೂ, ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.

ಹಜರತ್ ಅಲಿ ಇದ್ದರೂ ಮದೀನಾ ಶಹರದಲ್ಲಿ

ದಾಂಥ ಪಟ್ಟಮನಿ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಶಕ್ತಿ ಮಾಡತಿದ್ದರೂ ನೇಮದಲ್ಲಿ 'ಹಜರತ್ ಅಲಿ' ಅನಿಸಿದರೂ ಶಿವನ ಹುಲಿ ಎನ್ನುವ ಹಾಡು ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೊಹಮ್ಮದರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಗಳು 'ಬೀಬಿ ಫಾತಿಮಾ'ಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಆದರ್ಶ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ 'ಹಸನ-ಹುಸೇನ' ಎಂಬ ಎರಡು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು, 'ಬೀಬಿ ಜೈನಾಬಿ' ಎನ್ನುವ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಜನಿಸಿದ್ದವು.

ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲೂ 'ಖಿಲೀಫ'ರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವ

ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಖಲೀಫನಾಗುವವನು ಧರ್ಮಗುರು ಆಗುವ ಅರ್ಹತೆವುಳ್ಳವನು, ನಾಯಕತ್ವ ಗುಣ ಹೊಂದಿದವನು ಆಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ವಂಶ ಪರಂಪರೆಗಿಂತ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮ್ಮದರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಬೂಬಕರ, ಹಜರತ ಉಮರ, ಉಸ್ತಾಫನಿ ಈ ಮೂವರು ಇಸ್ಲಾಂ ಜಗದ್ಗುರು ಆಗುವರು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಖಲೀಫರೆಂದು 'ಹಜರತ ಅಲಿ' ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅತ್ತ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾದ ಬಲಿಷ್ಠ ಶೂರನಾದ ಗವರ್ನರ್ 'ಅಮೀರ ಮಾಮಿಯಾ' ಹಜರತ ಅಲಿಯ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ತಾನೇ ಖಲೀಫನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡನು. ಒಂದು ದಿನ ಹಜರತ ಅಲಿ 'ನಮಾಜ್' ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಇಬ್ಬೆ ಮುಂಜೀಮ ಎಂಬ ಕ್ರೂರಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಧರ್ಮಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಇತ್ತ ಹಜರತ ಅಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಹಸನನನ್ನು ಅವನ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಖಲೀಫನೆಂದು ಘೋಷಿಸುವರು. ಅತ್ತ ಅಮೀರ ಮಾಮಿಯಾನ ಮಗ 'ಯಜೀದ್' ತಾನು ಖಲೀಫನೆಂದು ಸಾರಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಕ್ಸಸ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಯಜೀದನ ನಡಾವಳಿಕೆಗೆ ಡಮಸ್ಕಸ್ ಜನತೆ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದರು. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಧೋರಣೆವುಳ್ಳ ಯಜೀದ್ 'ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲವೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ' ಎಂದು ಹಸನನಿಗೆ ಓಲೆಯನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಹುಸೇನರು ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕದನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ಬಲಾ ಯುದ್ಧಭೂಮಿ:

ಇರಾಕ್‌ದ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮರುಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶವೇ ಕರ್ಬಲಾ. ಹುಸೇನರು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತರಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಕರ್ಬಲಾ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಬರುವರು. ಭೀಕರ ಕರ್ಬಲಾ ರಣರಂಗ ಕುರಿತು ಹಾಡು ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರಬಲ ಅಂಬುದು ನೋಡಿ ಘೋರ ಕಾನನ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಶೂನ್ಯ ಎಸುಗು ರೇತಿಮಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಘನ ನೆರಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಂತನೇಂದ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳ

ಖೂನ

ಕರ್ಬಲಾ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಯಜೀದನು ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಾವಲೀಡುತ್ತಾನೆ. ವೈರಿಗಳ ಪಡೆಗೆ ಗುಟ್ಟುಕು ನೀರು ದೊರಕದಂತೆ 'ಪರಹುತ'ನದಿಗೆ ಡೈರೆ ಇಡಿಸ್ಕಾನೆ'.

ಆಗ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ನೀರು ಸಿಗದೆ ಬಾಯಾರಿ, ಕಂಗಳಾಗಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಪರಿತಾಪ ಪಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಹಾಡಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಹಾಡು ಈ ರೀತಿಯಿದೆ.

ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಆಯಿತೊ ಏಳು ದಿನಾ ನೀರಡಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾದೊ ಪ್ರಾಣ! ಹಾ ಹಾ ಉಳಿಸಿಕೋರೊ ನನ್ನ ನೀರ ನೀರಂತ ಹಲಬುತ ನಿಂತೀನಿ! ಕೇಳ ಆಗಿರಿ ಸುಮ್ಮನ ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿರಿ ಯಾಕೋ ಮನ! ಏನು ಮಾಡೀನಿ ನಿಮಗ ಅಂಥಾದು ನಾನ ಹಾ ಹಾ ಬಿಳುವೇನು ನಾ ಚರಣ!

ತುಟಿ ಒಣಗಿ, ದಾಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವ 'ಬೀಬಿಸಕಿನಾ'ಳ ರೋದನ ತಂದೆ ಕರುಳು ಹಿಂಡುತ್ತದೆ. 'ದಮ್ಮ ಹಿಡಿ ಇನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸಾವುದು ಉಂಟು ನಾವು ಒಂದು ದಿನ' ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅವಸಾನ ಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಮಧಾನ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಜೀದ್‌ನ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ 'ಉಮರಸಾದ್' ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನಿರ್ದಯಿ ಆ ಅಧಿಕಾರಿ ನೀರು ಕೊಡಲು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ 'ಭಾರ ಮಾಡಿ ಹೊಳಿ ಮ್ಯಾಲ ಹೋಗ್ಯಾನ ಮಸೇಕ ತುಂಬ ನೀರ ತಕ್ಕೊಂಡಾನ' ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಿಷ್ಕರುಣಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಆ ನೀರನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಎಷ್ಟೊಂದು ದಾರಿಕಾದು ಅಳತಾಳೊ ಮಗಳು ಸಕೀನಾ! ನನ್ನ ಕಡಿ ಇಟ್ಟಿದಾಳೊ ಕಣ್ಣುಕುಡಿಯಲಿಲ್ಲೋ ಒಂದ ಗುಟಕು ನೀರು' ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಇಮಾಮ ಹುಸೇನರ ಮಗ ಕೂಡ ತಂದೆಯಂತೆ ಶೂರನಾಗಿದ್ದನು. ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಜತೆ ಹೋರಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಲ ತೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತಾಯಿ ಶಹರಬಾನುಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ತಾಯಿ 'ಖುಷಿಲಿಂದ ಉಂಡಾಡೊ ಚೆಂಡಗೋಲಿ- ತಮುಕು ಕ್ಯಾ ಹೋನಾ' ಎಂದು ತಾಯಿ ಆತನ ಹುಮ್ಮಸನ್ನು ಅದುಮಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅಲಿ ಅಕ್ಬರ 'ಮುತ್ಯಾ ಮಾಡಿದ ಕವಲ ಹ್ಯಾಂಗ ಮಿರಲಿ ಹೋದರ ಹೋಗಲಿ ನನ್ನ ತೆಲಿ' ಎಂದು ಎಂಟೆದೆ ಭಂಟನಂತೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಮುನ್ನೂರದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಕೊಯ್ತಾನ ತೆಲಿ ಹಿಂದ ಬಂದು ಪಾಸಲಿಂದ ಹೊಡ್ಡಾರ ಜೋಲಿ

ಆಕರ ನಫಡತೊ!

ಯಜೇದನ ಸೈನ್ಯ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಬಾಣ ಹೂಡಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದಾಗ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸು ಹುಡುಗನ ಪ್ರಾಣ ಹಾರಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣರ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸದೆ ವೀರ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅಭಿಮನ್ಯು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲಿ ಅಕ್ಷರ ಹುತಾತ್ಮನಾದ ಸುದ್ಧಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿದಾಗ ಅವಳಲ್ಲಿ ದುಃಖ ಈ ರೀತಿ ಉಮ್ಮಳಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಮಗ ಬೇಗ ಆಡಿ ಬರುತಾನೇನ!

ಎಷ್ಟಂತ ಮನಸಿಗೆ ಹಾಯಕೊಲಿ ಸಹನ!

ಬೀಳವಲ್ಲದು ಚೈನ! ಹೊತ್ಪಾಂಗ ಕಳಿಯಲಿ ಒಬ್ಬಾಕಿ ನಾನ!

ಎಂದು ಕಂಬನಿ ಹಾಕುವಳು. ಮಲಗಿದಾಗ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಗ ಬಂದು ಕಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕಳಿಸಿ ಸುದ್ಧಿ ನಿನ್ನ ಚೆಲುವಿಕೆ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮನ್ವಾಂಗ' ಎಂದು ಮಗನ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕರುಣೆ ಕಡಲಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಮಗ ಲೋಹಿತಾಶ್ವ ಮಡಿದಾಗ ತಾಯಿ ಚಂದ್ರಮತಿಯ ಪ್ರಲಾಪ, ಶಂಕರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ತಾಯಿ ತಿರುಕೊಳವಿನಾಚೆಯ ಪ್ರಲಾಪದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಘೋರ ಕದನ ನಡೆದಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಮಾಮ ಹುಸೇನರು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮಾತಿನಂತೆ ಕಾಶೀಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳು 'ಸಕೀನಾಬಾನು'ಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ವಿವಾಹವಾದ ಮೂರನೇ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಕಾಶೀಮನಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮದುವಿನ ಆಗಿ ಮೂರು ದಿವ್ವ ಆಗಿಲಿ!

ಬಿಚ್ಚಿಲಿ ಕೈಯಾನ ಕಂಕಣ ತೊಳದಿಲಿ!

ಮೈಯಾನ ಅರಿಷಿನ ಸೈ ಸೈ!

ಶಿಸದ ಭಾಸಿಂಗ ಇನ್ನು ಉಚ್ಚಿಲ್ಲಣ್ಣ || ೧ ||

ಯಜೇದ ಪೀರ ಲಡಾಯ್ಕಿ ಬಾ ಅಂತ!

ಮ್ಯಾಲೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಪತ್ರ ಕಳವ್ಯಾರಣ್ಣ!

ಹಸನ ಹುಸೇನ ಸ್ವಾಮಿಗಿ ತಿಳಿಸ್ಸಾರಣ್ಣ ಸೈ ಸೈ!

ತಯ್ಯಾರಾಗ್ಯಾರೊ ಸ್ವಾಮಿ ಅದೇ ದಿನಾ||೨||

ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ನಿಯ ಒಲುಮೆ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ಯುದ್ಧದ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ. ಇಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಶಿಷ್ಟರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದುಷ್ಟರ

ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಶೀಮ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.

ಕಾಶೀಮನ ನೋಡಿ ಕಡಕೊಂಡ ದೌಡ!

ಓಡಿ ಬಂದಾನೊಬ್ಬ ಪೈಲವಾನ!

ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಕಡ್ಡಾ ಮಾಡ್ಯಾನ್ಣ ಸೈ ಸೈ!

ಕಡ್ಡೆ ಹತ್ತಿ ಬಿದ್ದ ಕಾಶೀಮ ಶರಣ || ೧ ||

ಅರೇಬಿಯಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಾಗಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ, ವೈರಿಗಳ ರುಂಡಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಶೀಮನ ಕೌರ್ಮ ಕುರಿತು ಪಿ.ಧೂಲಾ ಸಾಹೇಬರು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಣವೆ ಹಂದರ ಭಲ್ಲೆಯೇ ಕರಾರಿ!

ರಣ ಗರ್ಜನೆಯೇ ವಾದ್ಯಘೋಷ ಭೇರಿ ||೨||

ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕಳೇಬರವನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಸಾಹೀನಾಬಾನು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಗದ್ದ ತುಟಿ ಹಿಡಿದು 'ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನಡೆದಿರಿ ನಮ್ಮನ್ನು' ಎಂದು ಹಲಬುವಳು. ಅವಳ ದುಃಖದ ಪ್ರಸಂಗದ ಹಾಡು ಕೇಳುಗರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಂಬನಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಏನು ಸವಿಸುಖ ಕಾಣಲಿಲ್ಲೋ ನಾನ!

ಕುಂತ ಮಾತಾಡಿ ದಣಿಯಲಿಲ್ಲ ನಾನ!

ಒಂದುಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಮುತ್ತೈದಿತನ!

ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿ ಬಂದಿದ್ದೆ ನಾನಾ!

ಬಳಿ, ಕರಿಮಣಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಮಾನ! ||೧||

ಮುತ್ತೈದಿತನ ಕೈಯಲಿರತನ!

ಇವೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣ!

ಎಲ್ಲ ತಗಿದ ಬಳಿಕ ಬಾತಿಗೆ ಬಾರದಾಂಗ

ನಾನಾ!

ಬಿಳಿದುಟ್ಟು ಬಿಳಿದು ಹೊತಗೊಂಡು ನಾನಾ!

ರಂಡಿತನ ಭೋಗಿಸಾದು ಬಂದಿತೇನ! ||೨||

ನೋವಿನ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಎಂತಹವರ ಕರುಳನ್ನು ಕಲಕುತ್ತದೆ. ಸಕೀನಾಳ ಯೌವನ, ರೂಪ, ಶೃಂಗಾರಗಳೆಲ್ಲ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಗಿ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಕರುಣೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಕರ್ಬಲಾದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವೀರವನಿತೆ ಜೈನಬಿ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದ ಕಿತ್ತೂರ ಚೆನ್ನಮ್ಮಳನ್ನು ಇವಳು ಹೋಲುತ್ತಾಳೆ. ಎದೆಗಾರಿಕೆ, ಕಲಿತನದಿಂದ ಜೈನಬಿ ಯಜೇದನ ಸೈನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಕಾದಾಡಿದ ಹಾಡೊಂದು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

ತನ್ನ ಹದ್ದಿನೊಳಗ ಸಿಕ್ರಿಯರ್ಯಾರ ಮಾಡ್ಯಾಳೆ ಸಂಹಾರ!

ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿಗೆ ಹಾಕಾಳ ಕೊಂದ!
ಹರಿಸಾಳೋ ನೆತ್ತರ ದರಜಿಲ್ಲೆ ಗಂಡಸರದ

||೧||

ಯಾರ ಇದ್ದಿದಿಲ್ಲಿ ಆಕಿಗಿ ಎದರ!
ಅಂಜಿ ಓಡಿ ಹೋಗ್ಗಾರ ಎಲ್ಲರ!
ಹೆಂಗಸ ಜಾತಿ ಮಾಡ್ಯಾಳ ಕೀರ್ತಿ ||೨||
ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜಯ ತರಲು ಅವಿರತ ಹೋರಾಡಿ
ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಶೌರತನ, ವೀರತನದ ಛಾತಿಗೆ
ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂತಹ ವೀರಾಧಿಗಳು,
ವೀರಾಗ್ರಣಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕರ್ಬಲಾ ಸಮರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಸೇನರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದ ಪತ್ನಿ ಬಾನು ಮತ್ತು
ಜೈತುನಾ, ಕವಡಿಪೀರ, ಅಬ್ಬಾಸಲಿ, ಅಸ್ಕರಲಿ,
ಮದರಸಾಬ್, ನಬೀಸಾಬ್, ಮೌಲಸಾಹೇಬ್
ಮೊದಲಾದವರ ಪರಾಕ್ರಮ ಕುರಿತು ರಿವಾಯ್ತು
ಹಾಡುಗಳು ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಯಜೀದನ ಸೈನ್ಯ
ಆಸ್ಕರಲಿಯಂತಹ ಬಾಲಕರನ್ನು ಬರ್ಚಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಚಕ್ರದ
ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕುಣಿದಾಡಿದ ದೃಶ್ಯವಂತೂ
ಭೀಕರವಾದುದು.

ಅರಬಸ್ತಾನದ ವರ್ರಮಾನ ಕೇಳಿರಿ ದೈವ ಇನ್ನ!
ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಮುದ್ರದಾಚೆಗೆ ಘನವಾದ
ಪಟ್ಟಣ!

ಹೆಸರಾದ ಮೆಕ್ಕಾ-ಮದೀನ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರಬರ
ಧಣಿಲ್ಪಾನ ||೧||

ಹಿಂದೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರು
ಮಾಡಿಲ್ಲದ ಕದನ!

ಹಸನ-ಹುಸೇನ ಪ್ರತಿವಾದಿಯಾಗಿದ್ದ
ಯಜೀದ ಬೇಮಾನ!

ಅವನ ರಾಜಧಾನಿ 'ಡಮಸ್ಕ' ಊರು ಪಟ್ಟಣ
||೨||

ಮೊಹರಂ ತಿಂಗಳು ಆರಂಭವಾಯಿತು
ಕರ್ಬಲದಲ್ಲಿ ಕದನ!

ಹತ್ತೆಂಟು ದಿವಸ ದಮಸಾಲಿ ಆದಿತ್ತೋ
ಕದನ!

ಕತ್ತಲದಾಗ ಯುದ್ಧ ಆ ಎರಡು ದಿನ!
ಮಡಿವಾರೋ ಸ್ವಾಮಿ ಹುಸೇನ ಸೈನಾ ||೩||

ಇಮಾಮ ಹುಸೇನರು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಹುತಾತ್ಮನಾದ ಸುದ್ದಿ ಮಲತಾಯಿ ಮಗ 'ಹನೀಫ'
ಕರ್ಬಲಾದ ಪತ್ರ ಓದಿ 'ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದು ದುಃಖ
ಮಾಡ್ಯಾಣ! ಲಗೂಲಿಂದೆ ಹಾಕಾನೊ ಕುದರಿಗೆ ಜೀನ!

ತಲವಾರ ತಕ್ಕೊಂಡು ತಯ್ಯಾರಾಗ್ಯಾನ. ಈತನು ಕೂಡ
ಶೂರನೂ, ಧೀರನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತನ್ನ
ಸಹೋದರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಲು ಕೆಚ್ಚಿದೆಯಿಂದ ಹೋರಾಡಲು
ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ಬಲಾ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಎನ್ನ ಕುದರಿ ನೆತ್ತರದಲ್ಲಿ ಈಸುತಾದ!
ಎಂದಿಗೆ ಬಿಡಾದಿಲ್ಲ ಯಜೀದನ!
ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ತೆಲಿ ಏನು ಕಾರಣ!
ಕರಿಸಿ ಕೊಯಿದಾನೊ ಬೇಮಾನ!
ಹನಿ ನೀರ ಇಲ್ಲದ್ದಾಂಗ ಏಳು ದಿನ!
ಮನಿಮಾರ ಬಿಡಿಸಿ ನಡು ಆರ್ಯಾಣ!
ಮಹದ ಹನೀಫ ಹುಲಿ ಸಮಾನ!
ಹೋದನೊ ದಂಡಿಗಿ ಪೈಲವಾನ!
ಕೂಗು ಹೊಡಿದು ಕಡದ ಸಾವಿರಾರು!
ದೀನ ದೀನ ಬಾಯಿಲಿಂದ ನುಡಿದ ವಚನ!
ಆವಾಗ ಸಿಡಿಲ ಮಿಂಚಿ ಗದ್ದರಿಸಾವ!
ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿದ್ದಾವರಿ ಆ ಕ್ಷಣ!
ಈಸತಾದ ಕುದರಿ ಹನೀಫ ಶಾಹನ!
ಇಳದಾದೊ ಸಿಟ್ಟು ಸಮಜಾಯಿಸೊ ಮನ!
ಬಿಡಲಿಲ್ಲೊ ಯಜೀದನ ಮಂದಿನ!
ಸಂಹಾರ ಮಾಡ್ಯಾನ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡವರನ!
ಸೀಳಿ ಒಗದಾನೊ ಹಸಿ ಪಿಂಡಾನ!

ಈ ರೀತಿ ಯಜೀದನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹನೀಫನ ಸೇಡಿನ ತೀವ್ರತೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ
ಶತ್ರುಗಳ ಶವಗಳನ್ನು ಕೆದಕಿ ಬರ್ಚಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಬೆಂಕಿ
ಹಚ್ಚಿ ಸುಟ್ಟು ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರ್ಬಲಾದ
ಕಾಳಗ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ,
ಅನ್ಯಾಯ, ಅಧರ್ಮ, ಅಸತ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಯ ಲಭಿಸಿದಂತೆ
ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಅಹಿಂಸೆ, ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ
ಸತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಜಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ
ಘಟನೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನರು
ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ
ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜನಪದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳ
ಮೂಲಕ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಸಂತಸದ
ವಿಷಯ.

ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆ:

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿಜರಿಸನ್
ಅಮವಾಸೈಯ ಚಂದ್ರದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ಅಲಾವಿ
ಆಚರಣೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಾಬುತ್ ಇರಿಸುವ
ಮಂಟಪದ ಎದುರು ಜಯಘೋಷ, ಪೂಜೆ
ಕೈಂಕರ್ಯ, ಸಂಪನ್ನವಾದ ನಂತರ, ಬೆಂಕಿಕುಂಡಕ್ಕೆ

ಮುಲ್ಲಾ ಗುದ್ದಲಿ ಪೂಜೆ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗುದ್ದಲಿ ಹಾಕುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮೊಹರಂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಜತೆಗೆ ತಾಬೂತ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗುದ್ದಲಿ ಹಾಕಿದ ಐದನೇ ದಿನದಂದು ಪೀರಲ ದೇವರುಗಳು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಪೂಜಾ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕರಬಲಾದಲ್ಲಿ ಗತಿಸಿ ಹೋದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಯಥವತ್ತಾಗಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಅಲಾವಿಯ ಚಂದ್ರನ ನೋಡಿ!

ಗುದ್ದಲಿ ಹಾಕಾರ ದೀನಮಾಡಿ!

'ಚಾಂದ' ಮಹಮ್ಮದಿಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೈವದ ಸಂಕೇತ ಹಾಗೂ ಚೈತನ್ಯಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಪೀರಲ ದೇವರುಗಳು ಯಾವುದೇ ರೂಪ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ, ಕೇವಲ ಹಸ್ತದ (ಕೈ) ಸಂಕೇತ ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ 'ಪಂಜಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಪಂಜಾ ದರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಪದ. ಇದರರ್ಥ 'ಐದು' ಎಂದು. ಒಂದೊಂದು ಬೆರಳಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್, ಬೀಬಿ ಫಾತಿಮಾ, ಹಜರತ ಅಲಿ, ಹಸನ ಮತ್ತು ಹುಸೇನ ಇವರುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಗಳಿಗೆ 'ಪಾಕ ಪಂಜತನ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಪವಿತ್ರವಾದ, ಪಕ್ಷವಾದ ಐದು ಜನ ಎಂದರ್ಥ. ಇವರಲ್ಲದೆ ಕದನದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಮದರಸಾಬ, ಅಬ್ಬಾಸಲಿ, ಕಾಶೀಮ, ಗೆಜ್ಜಿದೇವರು ಮತ್ತು ಕವಡಿಪೀರ ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೂ ಪಂಜಾಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಪಂಜಾಗಳನ್ನು ಮೊದ ಮೊದಲು ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜನ ಅವುಗಳ ಕಳವು ಮಾಡ ತೊಡಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಂಗಾರದ ಬದಲಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ತವರು, ಹಿತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿತಗಡಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಉದ್ದನೆಯ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಪಂಜಾಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಧಟ್ಟಿ (ಉಡುಗೆ) ತೊಡಸಿ 'ಶೇರಾ'ಗಳನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವರು. ಎದೆಯಲ್ಲಿ 'ಉಡಿಯಕ್ಕಿ' (ಕೊಬ್ಬರಿ, ಬದಾಮ, ಉತ್ತತ್ತಿ, ಅಡಕೆ, ಅರಿಷೀ) ಕಟ್ಟುವರು. ವಿವಿಧ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಭತ್ತಿ-ಚಾಮರ, ನವಿಲುಗರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪೀರಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ರೋಜಾ (ಉಪವಾಸ) ಕೈಗೊಳ್ಳುವರು. ಹಸನ-ಹುಸೇನರು ಅನ್ನ-ನೀರಿಲ್ಲದೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಸಂಕೇತ ಇದಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಲೆಗೂದಲು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ ಕೂಡುವರು. ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಮಡದಿಯರ ದುಃಖವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಭಾವನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಪೀರಲ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಮನದ ಆಸೆ ಈಡೇರಿದ ಭಕ್ತರು ಈ ಆಚರಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಕಂದುರಿ' ಮಾಡಿ ಘೋರರಿಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಬಡಜನರಿಗೆ, ಅಸಹಾಯಕರಿಗೆ, ಅನಾಥರಿಗೆ, ಧನ್ಯ-ಧಾನ್ಯ-ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುವರು. ಯಜೇದನ ಜನ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಲು ಹಚ್ಚಿದರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹಿರಿಯರು, ಹುಡುಗರು ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟು ಕೊರಳಲ್ಲಿ 'ದಾರ' ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮನೆ ಮನೆ ತಿರುಗಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ ಬಂದಂತಹ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡುವರು. ಆಯಾ ಊರಿನ ಭಕ್ತರು ಪೀರ (ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸಂನ್ಯಾಸಿ) ಗಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಕಳಿಸುವರು.

ಜಾಬು ಬಿಲ್ಲಾಹಿ ಮಿನ ಶೈತಾನ ನಿರಜೀಮ!

ಬಿಸ್ಮಿಲ್ಲಾ ಹಿರಹಮಾನ ರಹೀಮ!

ಅಲ್ ಹಮ್ಮು ಲಿಲ್ಲಾ ಹಿರಬ್ಬಲ್ ಅಲ್ ಮೀನ!

ಅರಹಮಾ ನಿರ ರಹೀಮ ಮಾಲಿಕಿ

ಯೌಮಿದ್ದೀನ!

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಸೀದಿಯ ಮುಲ್ಲಾ ಫಾತ್ಮಾ ಕೊಟ್ಟು 'ದೋಸ್ತರಾ ಹೋದ್ದೀನ್' ಎಂದು ಜಯ ಘೋಷ ಹೊಡೆಯುವನು.

ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ, ಗದ್ದಿಗೆಗೆ ಹಸಿರುಬಟ್ಟೆ, ಹೂವಿನ ಚಾದರ, ಭತ್ತಿ, ಮುಲ್ಲಾಗಳಿಗೆ ಆಹೇರಿ, ಹೊಸ ಪಂಜೆ ಮಾಡುವುದು, ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಕೆ ತೀರಿಸುವರು. ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ವರದಶಂಕರ ಕಥೆ ಓದಿಸುವಂತೆ, ಮುಸಲ್ಮಾನರು 'ಫಾತ್ಮಾ' ಓದಿಸುವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜೆ ಇಲ್ಲವೆ ಗೋಧಿಯ ಮಾಲ್ಡಿ ಹಾಗೂ ನವಣೆ ಅನ್ನ ಮುಲ್ಲಾಗಳ ಊಟಕ್ಕೂ, ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೂ ತಯಾರಿಸುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. ಹೊಸ ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಡುಗೆ ಮೊದಲು ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ನಂತರ ಭಕ್ತರು ಸೇವಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೈವ ಇರುವ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಬರುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು.

ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ದಿನಾಲು ಒಂದೊಂದು ಪೀರಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ದಿನದಂದು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಹಸನ-ಹುಸೇನರ ದೊಡ್ಡ ಪಂಜಿಗಳ ಸರಗ (ಉತ್ಸವ) ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಖಿತಲರಾತ್ರಿ' (ಕೊಲೆಯಾದ ರಾತ್ರಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ದೇವರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ ಪಂಜು (ದೀಪಟೆಗೆ)ಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಪೀರ ಹಿಡಿದ ಭಕ್ತನಲ್ಲಿ ಆವೇಶ (ಮೈ ತುಂಬುವುದು) ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಕಂಡ ಹಾಯುವುದು, ಹೇಳಿಕೆ ಹೇಳುವುದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೊಹರಂನ ಪವಿತ್ರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಲು ದೇವರುಗಳು ಊರೊಳಗೆ ಓಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಭಕ್ತಗಣ 'ಹಾಯ ದೋಷ್ ಶಹೀ ದೋಷ್' ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಪೀರಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತರು ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಿಸುವರು. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮರ ಭೇಟಿಯೆಂದು ಪಂಜೆಗಳೊಡನೆ 'ಮಿಲಾಪಿಸಿ' ಕುಶಲೋಪಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತನೆಯ ದಿವಸ ಪೀರಗಳ 'ದಫನ್' ಕಾರ್ಯ ಜರುಗುವುದು. ಮಸೂತಿಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದೊಳಗಿಂದ ಪೀರಲ ದೇವರುಗಳನ್ನು ದಾಟಿಸಿಕೊಂಡು ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡುವರು. ತದನಂತರ ಲಕ್ಕಿ, ಅವರಿ, ಬೇವಿನ ಗಿಡಗಳ ತೊಪ್ಪಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರಿನ ಹಳ್ಳಿ, ಕೆರೆ, ನದಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಾವಿಗೆ ಬರುವರು. ಕರ್ಬಲಾ ಯುದ್ಧಭೂಮಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ 'ಘ್ರಾತ್' ನದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಜೀದನ ಸೈನ್ಯ ಇವರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಪಂಜಾಗಳ ದಫನ್ ಕಾರ್ಯ ನೀರಿರುವ ಸಮೀಪವೇ ಸಂಪನ್ನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತರುವಾಯ ಪಂಜಾಗಳ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಸುತ್ತಿರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. 'ಡೋಲಿ' (ತಾಜಿಯಾ) ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು 'ಅಲಬಿದಾಯೋ ಅಲಬಿದಾ ಹಾಸೈದಾ ಏ ಹುಸೇನಿ ಏ ಹುಸೇನಿ' ಎಂದು ಚರಮ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಮಸೀದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವರು. ದೊರೆ ತ್ರೈಮೂರಲಂಗನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ತಾಜಿಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನಂತೆ. ಹಜರತ ಇಮಾಮರ ಗೋರಿಯ ಸಂಕೇತವೇ ತಾಜಿಯಾ. ಅರೆಬಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಪದ. ಇದರರ್ಥ ಶೋಕ, ದುಃಖ ಎಂಬರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ದಫನ್ ಆದ ಪಂಜಾಗಳನ್ನು ಇಡಲು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (ಡೋಲಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೀರಗಳ ಜಾರತ

ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಡೋಲಿಯನ್ನು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತದನಂತರ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ 'ಶಿಯಾ' ಮತ್ತು 'ಸುನ್ನಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಖಲೀಫರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವವರನ್ನು ಸುನ್ನಿ ಪಂಗಡದವರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಹಜರತ ಅಲಿ' ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಪೂಜಿಸುವವರಿಗೆ ಶಿಯಾ ಪಂಗಡದವರೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಈ ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತ್ರೈಮೂರಲಂಗನ ಮುಖಾಂತರ ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ 'ತಾಜಿಯಾ' ತಯಾರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದವನು ಈತನೇ ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೊಗಲ್ ದೊರೆಗಳು, ಬಹಮನಿ ಆದಿಲ್ ಷಾಹಿ ಅರಸರು, ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ ಮೊದಲಗೊಂಡು ಮೊಹರಂ ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಹಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಆಚರಣೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ-ಹಿಂದೂ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೂ ದಾರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಸ್ನೇಹ-ವಿಶ್ವಾಸದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ.

ಅಲಾಯಿ ಕುಣಿತ:

ಮೊಹರಂ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ಮನಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ರಂಜಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ 'ಧೂಲಾ' ಆಡುವುದು. ಮಸೀದಿಯೊಳಗಿನ ಪೀರಲ ದೇವರುಗಳ ಮುಂದೆ ತೋಡಿರುವ ಅಲಾವಿ ಕುಣಿ ಸುತ್ತ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಸರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಡುತ್ತ ಹಲಗೆ (ತಪ್ಪಡಿ) ನಾದಕ್ಕೆ ಮೈಮರೆತು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಕುಣಿತ, ಧೂಲಾ ಆಡುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಂಟರಿಂದ ಹತ್ತು ಜನ ಅಥವಾ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಗಿ, ಹತಿಯಾ ಭತ್ತಿ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕರವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ದುಂಡಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಒಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬರು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಧೂಲಾ ಆಡುವರು. ಮತ್ತು ಅಲಾವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವರು.

ಚ್ಚಾಂಗ್ಯಾ ಮಡ್ಯಾಳ ಪಕ ಪಕಿ!
ಗಂಡ ಬಡದಾನ ಕದಾ ಹಾಕಿ!

ಚ್ಚಾಂಗ್ಯಾ ತಿಂದಾಳ ಬಂಬತ್ತೆ!
ಗಂಡಗ ಇಟ್ಟಾಳ ಒಂದ ತುತ್ತೆ!
ಚ್ಚಾಂಗ್ಯಾ ಮಾಡ್ಯಾಳ ಮುರಗಿ ಮುರಗಿ!
ಮುಲ್ಲಾ ಬರಾನ ತಿರಗಿ ತಿರಗಿ!
ಚ್ಚಾಂಗ್ಯಾನಿಲ್ಲ ಚಪಾತಿನಿಲ್ಲ!
ಹೋಗೋ ಮುಲ್ಲಾ ಮಸೂತಿಗಿ!

ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಹಾಸ್ಯ ಚುಟುಕುಗಳನ್ನು ಮೊಹರಂ ಕುಣಿತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಿವಾಯ್ತು ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಬಲಾ ಕದನದ ಘಟನೆ, ದುಃಖದ ಹಾಡುಗಳ ಜತೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ರಿವಾಯ್ತು ಹಾಡುಗಳು ಮುಸ್ಲಿಂ-ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮೊಹರಂ ಪದಗಳು ಭಾರತೀಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಇವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಆನಂತರ ಸೌಲಭ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಗಾಯಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಹಾಡ ತೊಡಗಿದರು. ಮೊಹರಂ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನ ಪರವಾದ ಗೀತೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೂಲಕ್ಕೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳ ಜತೆಗೆ ಹಿಂದೂ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮೊಹರಂ ಪದಗಳು ಮತೀಯ ಸೌಹಾರ್ದ, ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿವೆ. ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸುಂದರ ಸಂಗಮವಾಗಿ, ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹ, ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ. ರಿವಾಯ್ತು ಹಾಡುಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಜನಪದ ಕಲೆ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಸಮುದಾಯಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿವೆ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಡಾ.ದಸ್ತಗೀರ ಅಲ್ಲಿಬಾಯಿ, ೧೯೯೯, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊಹರಂ ಪದಗಳು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು.
೨. ಮಹಾಲಿಂಗ ಮಂಗಿ, ೨೦೦೫, ಕರ್ಬಲ ರಣಗೀತೆಗಳು, ವ್ಯಾಸ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು.
೩. ಡಾ.ಬಸವರಾಜ ಪೋಲಿಸ್ ಪಾಟೀಲ್ (ಸಂ.), ೨೦೧೫, ರಿವಾಯ್ತು ಹಾಡುಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಲಬುರಗಿ.

**BARAGURU RAMACHANDRAPP A VARA
KATHASAHITYA: TALASAMUDAYADA STHITIGATI-
ONDU AVALOKANA
-SriRanjini K.G & Manjula .L**

**ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ: ತಳಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ-ಒಂದು
ಅವಲೋಕನ**

-ಶ್ರೀರಂಜಿನಿ ಕೆ.ಜಿ.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಬಿ.ಎಂ.ಎಸ್. ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-560004

-ಮಂಜುಳ. ಎಲ್

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಬಿ.ಎಂ.ಎಸ್. ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-560004

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ, ಸೃಜನಶೀಲವಾದವುಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತ, ಸೃಜನಶೀಲ ಬಂಡಾಯಗಾರನಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತವರು ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು. ಇವರು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿರಾ ತಾಲೂಕಿನ ಬರಗೂರಿನಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ರಂಗದಾಸಯ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆಂಚಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು, ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಬಾಲ್ಯದ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ನೀರು, ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಲೋಹಿಯಾ, ಲೆನಿನ್, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಬ್ರಹಂ ಲಿಂಕನ್‌ರ ಪ್ರಭಾವವೂ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ.

ಬರಗೂರರ ಬಾಲ್ಯ ಕಡುಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಪಕ್ವಗೊಂಡು ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿಯುವ, ಶೋಷಿತರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಿಡಿಯುವ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ನಂಬಿಕೆ, ಅವರ ಬದುಕಿನ ಸಾಧನೆ - ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಬರಗೂರರ ಪರಿಸರದ ಬಾಲ್ಯದ ಬೇರುಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಹಿಂದುಳಿದ ಬಡ

ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಬಂದ ಬರಗೂರರು ತಮಗನ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳುವ ನಿಷ್ಠುರ ಸ್ವಭಾವದವರು. ಬರಹದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು, ಸಮಚಿತ್ತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪ್ರಭಾವದ ನಡುವೆಯೂ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯ ದಾಟಿಯನ್ನು ಅವರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು. ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು.

ಬಂಡಾಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಬರಗೂರರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂವೇದನೆ ಎಂದರೆ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ೧೯೭೯ರ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾಸಂವೇದನೆ ಸ್ವೀವಾದಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದುದಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೇಖಕಿಯರಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸ್ವೀವಾದ ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೧೨ನೇ

ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರುಹು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯ ತೋರಿದ್ದಾಳೆ.

ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿದ್ದ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳಾಸಂವೇದನೆ ಮುಖ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಭಾರತದ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜೀತಪದ್ಧತಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದದ್ದು. ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಗೇಣಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮಾಲೀಕನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲದವರನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ಮಾಲೀಕನಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಡಾಯ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಬರಗೂರರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಸುಂಟರಗಾಳಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ನಿಂಗನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಪ್ಪನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ರೌರ್ಯ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನೇ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಒಂದೆಡೆ ನಿಂಗನಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಡ್ಡಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ನಿಂಗನ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ನಿಂಗನ ಹೆಂಡತಿ ಹನುಮಿ ಚಿನ್ನಪ್ಪನ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಿಂಗನ ಜೀವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆ 'ಕ್ರಾಮ'. ಕಿತ್ತುತನ್ನುವ ಬಡತನವಿದ್ದರೂ, ಚಿನ್ನಿ ಮತ್ತು ರಾಮ ದಂಪತಿಗಳು ರಂಗಪ್ಪನಂತಹ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಹದಗೆಡಿಸಿಕೊಂಡ ಚಿತ್ರಣವನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಚಿನ್ನಿ ಚೆಲುವೆ. ಆಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾಹುಕಾರ ರಂಗಪ್ಪನ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಗಂಡ ಸದಾ ರೋಗಿಯಾಗಿದ್ದ. ರಂಗಪ್ಪನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಚಿನ್ನಿ ರಂಗಪ್ಪನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು

ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಂದ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮಳೆಗೆ ಕೆರೆ ಇನ್ನೇನು ಒಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಾಗ, ಎಲ್ಲರೂ ಒಡ್ಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು, ಬಿರುಕನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಚಿನ್ನಿ ಮಾತ್ರ ಕೆರೆಯ ಬಿರುಕನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಹೋಗದೆ ರಂಗಪ್ಪನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಂಗಪ್ಪ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದುತ್ತಾ ಮಲಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಚಿನ್ನಿಯು ಆತನಿಗೆ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ, ರಂಗಪ್ಪ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲಸ ಸಿಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ರೋಗದ ಗೂಡಾದ ಗಂಡ, ರಂಗಪ್ಪನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಹೋದರೆ ಆತನ ತಿರಸ್ಕಾರ ಇವೆಲ್ಲವು ಆಕೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಯಿತು. ರಂಗಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಬಯಸಿದ್ದು, ತಪ್ಪೆನಿಸಿದರೂ, ಅವಳಿದ್ದ ಬಡತನ, ದೈಹಿಕ ಬಯಕೆಗಳು, ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿರಬಹುದು.

'ಎದುರಾಳಿ' ಎಂಬ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರ ಜಯಣ್ಣನ ದರ್ಪ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮೇಲೆ ಮೀರಿದೆ. ತಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬಂತಹ ಹಠಮಾರಿತನ ಜಯಣ್ಣನಿಗೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಂಗಪ್ಪ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಮೇಲು ಕೀಳೆಂಬ ತಾರತಮ್ಯ ಭಾವನೆ ತೋರದೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಯಣ್ಣನವರು ಆ ಊರಿನ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಿಗೂ, ಪುಟ್ಟನರಸನಿಗೂ, ಕೊಡಬಾರದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಜಮೀನ್ದಾರ ಜಯಣ್ಣ ಪುಟ್ಟನರಸನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು, ರಂಗಪ್ಪನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭೀತಿ ಪುಟ್ಟನರಸನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಡಿದು ಬಂದ ಜಯಣ್ಣ ಪುಟ್ಟನರಸನೊಂದಿಗೆ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕಿಳಿದಾಗ ಆಯತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಸಹ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟನರಸನೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಅವನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜಯಣ್ಣನ ಮಗ ಚಂದ್ರಣ್ಣ, ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆಗಳಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಊರಲ್ಲಿ ದರ್ಪ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಗಿಂತಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಕ್ರೋಧ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳೆಂಬ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತನ್ನ

ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದಲೂ ಹೀಗೇ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಬರಗೂರರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದಿಟ್ಟವಾದ ಕಥೆಯೆಂದರೆ 'ಕಪ್ಪು ನೆಲದ ಕೆಂಪು ಕಾಲು'. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾಲೀಕರ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನೈಜವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ದಲಿತ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕರಿಯ ಈ ಕಥೆಯ ನಾಯಕ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹಿಂಸೆ, ಮತ್ತು ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಉಂಡು ಬದುಕಿದ ದಲಿತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಈ ಕರಿಯ. ಒಂದು ದಾಂಡಿಗರ ಗುಂಪು ದಾಂಧಲೆ ಮಾಡಿ ಕರಿಯನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿ, ಕರಿಯನನ್ನು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆತ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಥೆಯ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕರಿಯ ರಕ್ತದ ಹನಿಹನಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಶೋಷಿತರ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದು ಅವರ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಕಾಲುಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಕಥೆಯು ನಾಯಕ ಕರಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಕರೇ ತಲೆಎತ್ತಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕರಿಯನೂ ಇಲ್ಲ, ಕೆಂಪು ಕರಿಯನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಹುಡುಕಿದಾಗ ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಮಾಯಕರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೋರಾಟದಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ದುಷ್ಟ ಜನರ ಮಹಾ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಅಸಹಾಯಕರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂಬ ದೂರದ ಮನದ ಬಯಕೆಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರದ ಸ್ಥಿತಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೊಂದು ನೆಲೆ ಸಿಗಬಹುದೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಷ್ಟೇ ಆ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರ ಗೆಲುವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಕಥೆ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನೋಡಿಕೊಂಡಾಗ ತಾವೇ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಥೆಯ ಹಂದರದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಹಲ್ಲೆ ಇದೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯವಿದೆ. ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಂತಹ ಕರಿಯನಂತಹ ದಲಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬದಲಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಆಶಯ ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಬರಗೂರರ 'ಶೌರ್ಯ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಈ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಆಕೆ ಜಮೀನ್ದಾರನ ಮೂರನೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಬಂದುದೇಹ ಸುಖ ಪಡೆಯದೇ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆತನ ನಪುಂಸಕತ್ವ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕೆಳವರ್ಗದ ಕರಿಯನ ಕಡೆಗೆ ಆಕೆಯ ಒಲವು ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕರಿಯನ ಪರವಾಗಿ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಥೆ ಮುನ್ನೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರ ಎಲ್ಲರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಸಾವಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸೀತಕ್ಕೆ ಕರಿಯನೊಂದಿಗೆ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವ ದಿಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೀತಕ್ಕೆ ಗಂಡನ ನ್ಯಾಯತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರಿಯನಂಥ ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿದವಳು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣತ್ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳು ಅವಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ಪುರುಷನಷ್ಟೇ ಸಮಾನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಮತ್ತು ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅವಳ ಮನೋಚಿಂತನೆಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೀತಕ್ಕೆನ ದಿಟ್ಟ ಪಾತ್ರವು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

'ಬಯಲಾಟದ ಭೀಮಣ್ಣ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಭ್ರಮೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುವ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಕಲೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದರೂ ಅಲ್ಲ. ಇಡೀ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹಂಚಬಲ್ಲ ಬಯಲಾಟ,

ಇಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ನಿಂಗಪ್ಪನ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆ ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಜಮೀನ್ದಾರಿಕೆಯ ಭ್ರಮೆಗಳು. ಇಂಥವರ ಭ್ರಮೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಶಯ.

‘ಮೆರವಣಿಗೆ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಸ್ಥಾಪ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದರದೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ದಾಸ್ತಾನು ಇಡುವಂತಹ ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯನಂತಹ ಖದೀಮ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯ ಒಬ್ಬ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಒಬ್ಬರಾಜಕಾರಣಿ. ಶಾಸಕ ಕೂಡ. ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಯ್ಯನೆಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭಾವಿತ. ನ್ಯಾಯಪರ ಮತ್ತು ಜನಪರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ರಾಮಯ್ಯ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯ ಅನೇಕ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಊರೆಲ್ಲಾ ಬರಗಾಲದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ್ದರೂ ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯ ಯಾವುದೇ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಯಾರಿಗೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾದ ರಾಮಯ್ಯ ಅಕ್ರಮ ದಾಸ್ತಾನಿನ ತನಿಕೆ ನಡೆಸಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ವಿಷಯ ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿದಾಗ, ರಾಮಯ್ಯನು ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಪೋಲೀಸರು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ರಾಮಯ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರಾಮಯ್ಯನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಊರಿನ ಜನರಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಕಾಟಲಿಂಗಯ್ಯನಂತಹ ಜನರು ಮಾಡುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ರಾಮಯ್ಯನಂತಹ ಸಂಭಾವಿತನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

೩.

ಬರಗೂರರ ಕೆಲವೇ ಕಥೆಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಬಡತನದ ಬೇಗುದಿಯಲ್ಲಿ ನರಳಿ, ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುವವರ ಪರವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರು ತಮಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂಡಾಯವೆಂಬ ಲೀಖನಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಇದುವೇ ದುಡಿದು ಬದುಕುವ ಕೈಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲು ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ನಾವು ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವರ್ಗದವರ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರೂರತ್ವವನ್ನು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಊರ ಸಾಹುಕಾರ ತೋರಿಸುವ ದರ್ಪವನ್ನು, ಇವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬರಗೂರರ ಕೆಲವು ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೆಳವರ್ಗದವರು ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದು.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಗೂರರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ನೋಡಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಮೂಲರಾಗಿ ಬದುಕಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಕಾಣಬಹುದು. ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನಲುಗಿದವರ ನಾನಾ ಚಿತ್ರಣವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- ೧. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ: ಜನಪದ ೧- ೨೦೦೪
- ೨. ಕೆ.ವಿ.ತಿರುಮಲೇಶ್: ದಶವಾರ್ಷಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು - ೧೯೮೬

**DA.RA.BENDRE AVARA BARAHAGALALLI
VAICHARIKATE
-Devindramma**

ದ.ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ

-ದೇವಿಂದ್ರಮ್ಮ

ತಂದೆ ಶರಣಪ್ಪ

ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರ್ಗಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನವೋದಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ ವಾಗ್ಮಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅಪಾರವಾದುದು. “ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ” ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಬರಹಗಳಿಂದ “ಗಾರುಡಿಗ” ಎಂಬ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು, ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಮಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಸೃಷ್ಟಿಗಳೆರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲ ಅವು ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಅನುಭವಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ನೋವಿನ, ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು. ಅವರು ಜನಪದ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು ಪಿರಿಯಕ್ಕರ, ತ್ರಿಪದಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಲಾವಣಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಲಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಕನ್ನಡದ ಬೇರಾವ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲೂ ಕಾಣದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗೇಯಶಕ್ತಿ ಇವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ “ಶಿಖರ ಸಮಾನ”ವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾವ್ಯೇತರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಡಕವಾಗಿರುವುದು, ಈ ಕಾವ್ಯೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಜೀವನ, ಬದುಕು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೃತಿಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು, ಹರಟೆಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು, ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನಡೆದ ಎಲ್ಲಾ

ಘಟನೆಗಳವರೆಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಬರವಣಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಜೀವನ, ಸಾಹಿತ್ಯ:

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮೂಲ ಮನೆತನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ರತ್ನಾಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೇಳಸಿ ಗ್ರಾಮವಾಗಿತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆ ಅಂದರೆ ವೇದ ಪಾಠಕರ ಮನೆತನ, ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷಾ ಮರಾಠಿ, ನಂತರ ಅವರು ಶಿರಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೮೯೬ ಜನವರಿ ೩೧ ರಂದು ಧಾರವಾಡದ ಗುಣಾರಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ-ರಾಮಚಂದ್ರ ತಾಯಿ ಅಂಬವ್ವ, ಅಜ್ಜಿ, ಗೋದುಬಾಯಿ, ಅಜ್ಜ, ಅಪ್ಪಾಭಟ್ಟರು, ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ೧೯೦೭ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಾಯಿಯ ತವರು ಸೇರಿದ ಬಾಲಕ ದತ್ತು ಬಡತದಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದದ್ದು, ಹದಿನೇಳು ಹೆಡೆದು ಹೆಣ್ಣು ಒಂದಷ್ಟೇ ಉಳಿದ ಗೋಳಿನ ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಿ.. ಜಗದ ಕುಗ್ಗದ ಎದೆಯವಳು, ಹುಲಿ ಹಾಲ ಕುಡಿಸಿದಳು, ತಂತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದಳು, ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿದಳು.. . . ಎಂದೆಲ್ಲ ವರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡ ಅಜ್ಜಿ ಗೋದೂಬಾಯಿ ಮೊಮ್ಮಗನ ಜೀವನಕೆಕ ತುಂಬುಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವರು. ಬೇಂದ್ರೆವರ ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ೧೯೧೩ ರಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರು. ನಂತರ ಪುಣೆಯ ಫರ್ಗ್ಯೂಷನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಮುಗಿಸಿದರು. ೧೯೧೫ ರಲ್ಲಿ ‘ಶಾರದಾ ಮಂಡಳಿ’ ಎಂಬ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಜ್ಞಾನ, ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ

ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರು. ಈ ಮದುವೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯವರು ಕಲಿತದ್ದು ಳನೇ ತರಗತಿಯಾದರೂ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಬಾಳಿನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿ ಬಂದರು. ಅವರ ಬಡತನದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಎದೆಗುಂದಿದವರಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಒಟ್ಟು ೯ ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರೆಂದರೆ. ೧) ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ, ೨) ರಾಮ ೩) ಭಾಸ್ಕರ ೪) ಪಾಂಡುರಂಗ ೫) ಲಲಿತಾ ೬) ವಾಮನ್ ೭) ಪ್ರೇಮಾ ೮) ಮಂಗಲ ೯) ಆನಂದ ಹೀಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದರಂತೆ ಆರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾವು ಇನ್ನಷ್ಟು ನೋವಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿತು. ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಒಂದು ಕಡೆ ಎನ್ನ ಪಾಡೆನಗಿರಲಿ, ಅದರ ಹಾಡನ್ನಷ್ಟೇ ನೀಡುವೆನು ರಸಿಕ ನಿನಗೆ ಅನ್ನುತ್ತ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲಿಡುವ ಇಂಗಿತ ತೋರಿದರೂ ಬಡತನ ಸಿರಿತನ ಕಡೆತನಕ ಉಳಿದಾವೇನ? ಎಂದು ಬಯಲಾಗುತ್ತಾ ತನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಓದುಗನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ಬಂದರು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಜರುಗಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ, ಮದುವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಕಡಪ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಆಲೂರ ವೆಂಕಟರಾವ್ ಮುಂತಾದವರು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕವಿಯಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅವರು ವಿಕೋರಿಯಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಸಹಾಯದಿಂದ 'ಜೀವನ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ನ್ಯೂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಪುಣೆಯ ಕಾಮರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜ್, ಸೊಲ್ಲಾಪೂರದ ಡಿ.ವಿ.ಪಿ. ಕಾಲೇಜ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ

ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಿಂದ ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ ಮಹಾರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆ, ಶಿವಲೀಲಾಮೃತ, ಜ್ಞಾನಸಿಂಧು, ಹರಿವಿಜಯ, ಪಾಂಡವ ಪ್ರತಾಪ ಮೊದಲಾದ ಮರಾಠಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತ್ತು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಜೀವನವೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಜೀವನವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ರಚಿಸಿದ ರಸವತ್ತಾಗಿದೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೬ ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು, ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಮರಾಠಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಉಪನ್ಯಾಸ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಅಲ್ಲದೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ:

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಅವರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲ ಅವರೆಡು ಒಂದೇ ಎಂದರು. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೋಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗಂಭೀರವಾದ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರು.

ಇವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಗನ್ನಡ ಬಳಕೆಗನ್ನಡ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಭಾಷೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವರ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕವಿತೆ 'ತುತ್ತೂರಿ' ಇದು 'ಪ್ರಭಾತ ಪತ್ರಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಸ್ತಿಯವರು "ಆಡುವ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯ ಮಾಡುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿದೆ" ಎಂದರು. ಹೀಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೪೦ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅವರು 'ಬೆಳಗು' ಕವನ ಎಷ್ಟೇ ಬಾರಿ ಓದಿದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಹೊಸತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಕವನವಾಗಿದೆ. 'ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಾಂವ', 'ಗಂಗಾವತರಣ' 'ಇಳಿದು ಬಾ ತಾಯಿ' ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಚಾರ ವಿವೇಕ, ಭಾಷಣಗಳು, ಭಾಷೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕಾವ್ಯೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು

ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಡಾ. ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ಹಕಾರಿಯವರು “ನಡೆದಷ್ಟು ದಾರಿ, ಮೊಗದಷ್ಟು ನೀರು, ಅಗಿದಷ್ಟು ಆಳ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಾ.ಮಾ.ನಾ. ಅವರು ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯ ಗೌರಿ ಶಿಖರದಂತೆ, ಪಕ್ಕವಾಗಿ ಮಾಗಿದ ಮಾವಿನಂತೆ, ಅರಳಿನಂತೆ ಹೂವಿನಂತೆ, ತುಂಬಿ ಬಂದ ಹೊಳೆಯಂತೆ, ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂತೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು.

ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೃತಿಗಳು

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸಹ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂದರೆ ಕವಿ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಸುಂದರ ಭಾವಮಯ ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಯಾದ ಸಹಪ್ರದಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ವಿಹಾರ ಯಾತ್ರೆಯ ಅಥವಾ ಸಾಹಸ ಯಾತ್ರೆಯ ಕಥನ ಕಾರ್ಯ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಜಿ.ಎಸ್. ಅಮೂರ್, ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ, ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶಕರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವ ವಿಮರ್ಶಕರು, ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೯೩೬ ರಲ್ಲಿ ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಇದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆದ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು. ೧೪೫ ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ೭ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಆ ಲೇಖನಗಳೆಂದರೆ, ೧) ಕಾವ್ಯಯೋಗ, ೨) ಸೌಂದರ್ಯ ಸತ್ಯ ೩) ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾವ್ಯ ೪) ಕವಿ ಸೃಷ್ಟಿ ೫) ನವರಸ ವಿಚಾರ ೬) ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿವರ ೭) ಸುಳಿವು ಹೊಳವು. ಕಾವ್ಯಯೋಗವೆಂದರೆ ಕವಿಯ ಕರ್ಮಯೋಗ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವಿದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ‘ಸೌಂದರ್ಯ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ’ ಚೆಲುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ದಿವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಿಸರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ‘ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿವರ’ ಕವನದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ದೋಷಗಳು, ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಅಡಿಕವಾಗಿವೆ. ಹೊಸ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವರು. ೧) ಭಾವದ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಅತೀ ಗಂಭೀರತೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ದೋಷ ೨) ಹವಣ ಮೀರಿ ಕವಿತೆ ಬೆಳೆದರು ಅದು ದೋಷವೇ ೩) ಅಲಂಕಾರದೊಳಗಿನ ಅತೀ ಶಂಕರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಭಾವವನ್ನು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೆ ಮೂಡಿಸಲಾರವು. ೪) ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ, ಬಂಗಾಲಿ, ಉರ್ದು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ತಿಳಿಯದೋ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದರಿಂದ ಅರ್ಥ ಪ್ರಸನ್ನತೆಗೆ ಬಾಧೆ ಬರುವುದು. ‘ಸುಳಿವು ಹೊಳವು’ ಕವನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಏನು, ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಧುನಿಕ, ಕವಿತೆಗಳು, ವಿಮರ್ಶಕರು, ಬಡತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಇವರು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮುನ್ನುಡಿಗಳ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಲೇಖನಗಳು:

ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವರು. ಇದು ೨೫೦ ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು ೧೪ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ- ೧) ನಾಗಚಂದ್ರನ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ ೨) ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರ ೩) ನಾದಲೋಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ೪) ರನ್ನಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ೫) ಗಧಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಧಾನ ರಸವಾವುದು ೬) ಸಮಂತ ಭದ್ರನೆ ಶ್ರೀ ವಿಜಯನಿರಬಹುದೇ? ೭) ಮೊನ್ನಿನ ಭುವನೈಕ್ಯರಾಮಾಭ್ಯುದಯ ೮) ಜೈನರ ಮನ್ವಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸದ ಚಿತ್ರ ೯) ಚಿರಗಟ್ಟಿಯಾರು ೧೦) ತಿಂಗಳು ೧೧) ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೇಲಿ ೧೨) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ೧೩) ಶಾಂತ ಕವಿಗಳು ಅವರ ಕಾಲವು ೧೪) ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಯದ ಹಾದಿ (ಪುಟ- ೫೪). ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಗೆ ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರು ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಐಯ್ಯಾಂಗರವರಿಗೆ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುವರು.

ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ಉತ್ತರಕುಮಾರ ಲೇಖನವು ಅದೊಂದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾದ ಕಲಾಕೃತಿ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ಹಾಸ್ಯ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರ ಹಾಸ್ಯವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡು ಸಾರಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಾದಲೋಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೇಲಿ, ಈ ಬಹರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

‘ಅಭಿನವ ಪಂಪನೆಂದು ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ನಾಗಚಂದ್ರ ಕವಿಯು ಎರಡು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ‘ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ’ ಇನ್ನೊಂದು ‘ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತಪುರಾಣ’ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣದ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳು ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿವೆ. ನಾಗಚಂದ್ರನ ಮಲ್ಲಿನಾಥನ ಪುರಾಣವು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೊದಲ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ. ನಾದಲೋಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಪ್ರಬಂಧವು ದೃಶ್ಯ ಶ್ರಾವ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ‘ಜೈನರ ಮನ್ವಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸದ ಚಿತ್ರ’ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ವಿಕಾಸದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭರತ ಖಂಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಹಾಸದ ಅವಶೇಷವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ‘ಚಿರಗಟ್ಟಿಯಾರು’? ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚಿರಗಟ್ಟಿಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯೋ ಪೌರಾಣಿಕ ಪುರುಷನೋ ಎಂಬುವುದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ‘ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ’ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ

ಚಾಮರಸನ ಅಂಕಿತವು ಗುಹೇಶ್ವರ ಆಗಿರಲಾರದು. ಅದು ಗುರುಗುಣೇಶ್ವರ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವು ಗುಣೇಶ್ವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಚನಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲಮನಿಗೆ ಅಲ್ಲಯ್ಯನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಕನ್ನಡವಲ್ಲ ಅರಬ್ಬಿ ಅಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಯೋಗಮಾತಾಚಾರಿಗಳಾದ ಶೈವ ಪರಂಪರೆಯೊಳಗಿನ ಹೆಸರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಅವೇ ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ, ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ, ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು.

ವಿಚಾರ ಮಂಜರಿ ಲೇಖನಗಳು:

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಿಚಾರ ಮಂಜರಿ ಕೃತಿಯು ೧೯೪೫ ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮುದ್ರಣ ಕಂಡಿತು. ಇದು ೧೩೬ ಪುಟಗಳನ್ನು ೭ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಾಡುನುಡಿ, ಧರ್ಮ, ವಿಚಾರ, ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಮರ್ಶೆ ಇದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖನಗಳಾಗಿವೆ. ವಿಚಾರ ಮಂಜರಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ‘ನಾಡುನುಡಿ’ ಲೇಖನವನ್ನು ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬಹಳ

ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡುನುಡಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಲ, ಜನಾಂಗ, ನೀತಿ, ರೀತಿ, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು ಜೀವ ಜೀವದ ಜೀವಾಳವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕನ್ನಡಿ ಹರಳಾಗಬೇಕೆಂದರು. ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾಡನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ನುಡಿಯನ್ನು ಅದರ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜಾತಿ ಧರ್ಮದವರಿರುವರು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಅವಶ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಂದು ಗೂಡಿಯವದೇ ‘ಧರ್ಮ’. ವೈಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಅಧರ್ಮವೆಂದು ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಧರ್ಮದಿಂದ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚಿಸಿರುವರು. ಇದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ‘ವಿಚಾರ’ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಯಾರು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯದ್ದರಿಂದಲೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರವು ವಿಚಾರಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮನೋರಾಜ್ಯವೋ ಕನಸ್ಸಿನ ಸ್ವರ್ಗವೋ ನಿಜದ ನೆಲೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ‘ವ್ಯಕ್ತಿ’ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿ ಶ್ರೀ ರಮನ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗಳು, ಹರ್ಡೆಕರ ಮಂಜಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಆತನ ನಡುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವರು.

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ

‘ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೯೫೪ ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಇದು ಅವರ ೪ನೇ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಯಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೧ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ‘ಕವಿ ಚರಿತ್ರೆ’ ಮೊದಲಿನ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಿಗಳ ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ, ಮತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೊಂದಲವಿರುವಂತೆ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕಲಾರದು. ಆದರೂ ಲೇಖಕರು ಆತನ ಸ್ಥಳ ಕಾಲ, ಮತ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಎರಡನೆಯ ಲೇಖನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾವ್ಯಗುಣ ೩) ಕಥಾಸಾರಾಂಶ ೪) ಅನುಬಂಧಗಳು

ಇದರಲ್ಲಿ ೧) ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆ ೨) ಜ್ಞಾಲೆಯ ಕಥೆ ೩) ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು ೪) ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ರಾಮೇಶ್ವರ ಮೇದಕ್ಕೂ ಜೈಮಿನಿ ಅಶ್ವಮೇದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಾದೃಶ್ಯಗಳು. ಲೇಖಕರು ಇವೆರಡುಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವರು.

- ೧) ಅಗಸ್ತನ ಉಪದೇಶ
- ೧) ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶ
- ೨) ಸರಳ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಅವತಾರ
- ೨) ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾವತಾರ
- ೩) ೬೮ ಅಧ್ಯಾಯ
- ೩) ೬೮ ಅಧ್ಯಾಯ
- ೪) ಲವಕುಶರ ಇದ್ದ
- ೪) ಭಬ್ರುವಾಹನನ ಯುದ್ಧ
- ೫) ರಾಜರಿಂದ ಅಭೀಷೇಕವು ರಾಮೇಶ್ವರ ಮೇದದಲ್ಲಿ
- ೫) ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಜೈಮಿನಿ ಅಶ್ವಮೇದದಲ್ಲಿ

ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಣೆ ಇದೆ. ೭) 'ಮಹಾಭಾರತ ಅಶ್ವಮೇದ' ಇದು ಮೂರು ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ೮) ಪ್ರಾಚೀನ ಅಶ್ವಮೇದದ ವಿಧಾನ, ಇದು ಎರಡು ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ೯) ಅಶ್ವಮೇದದ ಉತ್ಪಾಂತ್ರಿ ಇದು ಮೂರು ಪುಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ೧೦) ಜೈಮಿನಿ ಅಶ್ವಮೇದದ ರಚನಾ ಕಾಲ, ಹೀಗೆ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಆಳವಾದ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಹಿತ್ಯ:

ಈ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿ ೧೯೫೯ ರಲ್ಲಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದ ರಚಿತವಾಯಿತು. ಇದು ೪೧ ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಗೆ ಕೆ.ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದಿರುವರು. ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಒಬ್ಬರು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಆಳವಾದ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ, ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ'ವು ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ವಿಚಾರಶೀಲರಿಗೆ ಓದುಗರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಯಕ ರತ್ನಗಳು:

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕೃತಿ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಯಕ ರತ್ನಗಳು' ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಫಲವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು

ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ೧) ಭರತಚಕ್ರವರ್ತಿ ೨) ಪ್ರಭುದೇವ ಅಲ್ಲಮ ೩) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ೪) ಲಂಕೇಶ್ವರ ರಾವಣ, ಇದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು ೮೧ ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲೇಖನದ ಮೊದಲಿಗೆ ನನ್ನದೆ ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಎಂಬ ಕವನದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭರತ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ರಾವಣ ನಾಲ್ಕು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಭರತ ಅಲ್ಲಮ ಕೃಷ್ಣರು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತೊರೆದು ನಿರಹಂಕಾರಿಗಳಾದರೆ ಲಂಕೇಶ್ವರನಾದ ರಾವಣನು ಅಹಂಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ:

ಇದು ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದ ೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ೪೮ ಪುಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯು ಅವರ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಕಾಲ, ಸ್ಥಳ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ಕಾವ್ಯವಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾರತವು ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ದಶಪರ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿರಾಠ ಸ್ವರೂಪ

ಇದು ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವೈಚಾರಿಕವಾದ ಗದ್ಯಬರಹಗಳ ಸಂಕಲನವಾಗಿದೆ. ೧೨೮ ಲೇಖನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಕೃತಿಯು ಒಂದು ೧೦೦೦ ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ೪ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧) ದೃಷ್ಟಿ ದರ್ಶನ ೨) ಕವಿ ಕೃತಿ ೩) ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ೪) ವಿಚಾರ ವಿವೇಕ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ವಿವರಣೆಯಿದೆ.

ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ:

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೯೪೧ ರಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೪ ನಾಟಕಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು 'ಗೋಲು' ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ೨) ತಿರುಕರ ಪಿಡುಗು ೩) ಸಾಯೋ ಆಟ ೪) ಜಾತ್ರೆ ೫) ಹಳೆಯ ಗೆಣೆಯರು ೬) ದೆವ್ವದ ಮನೆ ೭) ನಗೆಯ ಹೊಗೆ ೮) ಉದ್ಧಾರ ೯) ಮಂದಿ ಮದುವೆ ೧೦) ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ೧೧) ಶೋಭಾನ ೧೨) ಆ ಥರಾ ಇ ಥರಾ ೧೩) ಮಕ್ಕಳ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕರೆ ೧೪) ಮಂದಿ ಮನೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿರುವರು. ಪಾತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶ ವಸ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಭಾಷೆ ತಂತ್ರ

ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆದಿವೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಉತ್ತಮ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿರುವುದು ಕವಿಯಾಗಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಉತ್ತಮ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಆ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು ಹೀಗಾಗಿ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ:

ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅನುವಾದ ಅಥವಾ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಷಾಂತರ ಅಥವಾ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗಗಳ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು. ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವರು. ೦ ಅರಟಣಡಿಣಡಿಣಡಿಣಡಿ ಖಣಡಿಣಡಿಣಡಿಣಡಿ ಗಿರಿಚಿಟ್ಟುಚಿಟ್ಟುಚಿಟ್ಟು ಫುಟರರರಿಥಿ ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಅನುವಾದ “ಉಪನಿಷತ್ ರಹಸ್ಯ” ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅರವಿಂದರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೃತಿಯನ್ನು “ಭಾರತೀಯ ನವಜನ್ಮ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ೧೯೩೬ ರಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೂ ಸಹ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಬಂಗಾಲಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವರು.

ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು:

ಸಣ್ಣಕಥೆ ಎಂದರೆ ಎಡ್ಗರ್ ಅಲೆನ್ ಪೋ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಧ ತಾಸಿನಿಂದ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಬಹುದಾದ ಗಡ್ಯಾತ್ಮಕ ಕಥಾನಕ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರು ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ತಮ್ಮದೇ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ “ನಿರಾಭರಣಿ ಸುಂದರಿ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ೧೮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳ ಕಥೆ ಪಾಲಾಪೂ, ಹಿರಿದ ಕಥೆ, ಮುಂಗಾತ, ನಾಸ್ತಿಕ, ಮಗುವಿನ ಕರೆ, ಏಕಾಏಕಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಹರಟೆಗಳು:

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾದ ‘ಹರಟೆ’ ಬೆಳೆದು ಬಂದದ್ದು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಿಂದ. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಇಚಿಚಿಥಿ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದು. ಕವಿಯಂತೆ ಕಥಾಗಾರನಂತೆ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಉತ್ತಮ ಹರಟೆಗಾರರೂ ಅಹುದು. ಅವರು ರಚಿಸಿದ ನಿರಾಭರಣಿ ಸುಂದರಿ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹರಟೆಗಳು ಎಂಬ ಹತ್ತು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ‘ಸಾವಿನೊಡನೆ ಸರಸ’ ‘ಮಾನಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭ, ಕಸಬರಿಗೆ, ‘ಊಗುಳುವುದು’ ‘ಸಾರ್ವಭೌಮ ನಿರಂತರ ವರ್ಷಭವಿಷ್ಯವು’ ‘ಸೋಮಾರಿತನ ಎಂಬ ಸದ್ಗುಣ’ ಇತ್ಯಾದಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮಾತೆಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ: ಹತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು:

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಗ್ರಹವುಳ್ಳ ‘ಮಾತೆಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ೧೯೭೧ ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಇದು ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ನೀಡಿದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು ೧೦೩ ಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ‘ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಹೃದಯ’ ‘ಬಾಳು ಬದುಕು’ ‘ಹೊಸ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿತೆಯ ತಳಹದಿ’ ‘ವಿವೇಕದಿಂದ ಬಾಳುವ ವೀರರಾಗಿರಿ’ ‘ಕಾಳಿದಾಸನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರ’ ‘ಸ್ತ್ರೀ’ ಮೈತ್ರಿಯ ಸುಗಂದ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮತಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಮಾನವ

ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಮಾನವ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತ, ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಂದಿನ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ.

“ರಸವೇ ಜನನ ವಿರಸ ಮರಣ ಸಮರಸವೇ ಜನನ” ಎಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಪೂರ್ಣಯಾಗದ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ, ವಿದ್ವಾಂಸರಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇರಿದರು.

ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಅಂದರೆ ಕಾವ್ಯ, ಕಾವ್ಯ ಅಂದರೆ ಬೇಂದ್ರೆ. ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕಾವ್ಯೇತರವಾದ ವಿಮರ್ಶೆ ನಾಟಕ, ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಹರಟೆ ಅನುವಾದ ಕೃತಿ ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅವರು ಒಂಬತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ತತ್ವಗಳು ಬಗೆಗೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಉತ್ತಮ ವಿಮರ್ಶಕರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಬರೆದ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುನ್ನುಡಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಥೆಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬದುಕಿನ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರ ಶೀಲತೆ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹರಟೆಗಾರನೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಉಪನ್ಯಾಸ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸುಬಾಷಿತಗಳು, ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕಥೆಗಳು, ಕೂಡಿರುವದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಗದ್ಯವು ಪದ್ಯದಂತೆ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯೇತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಚಾರ ಸರಣಿ, ವೇದಕವಾದ ಬುದ್ಧಿ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಸೌಜನ್ಯಗುಣ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ ಗುಣ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ

ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ೧) ಪ್ರೊ ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪೂರ : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳು -ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ - ೨೦೦೧
- ೨) ಜಿ ಎಸ್ ಆಮೂರ (ಸಂ) : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೨೦೦೩
- ೩) ಎನ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ : ದ ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ- ನವಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ - ೨೦೦೪
- ೪) ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ : ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ
- ೫) ಕೆ ಎಸ್ ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಷದೃಷ್ಟಿ, ಶ್ರೀ ಮಾತಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಧನಕೇರಿ, ಧಾರವಾಡ-೧೯೯೬
- ೬) ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರ : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ಮಿಮಾಂಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಂಡಾರ ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೮೯
- ೭) ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ : ಬೇಂದ್ರೆ ಕಾವ್ಯ ಒಂದು ಸಹ್ಯದಯ ಸಮಿಕ್ಷೆ ,ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜ್ ಬೆಂಗಳೂರು
- ೮) ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಕೆ : ಬೇಂದ್ರೆ ಅನುಸಂಧಾನ,ದ ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಧಾರವಾಡ-೨೦೦೬
- ೯) ಚಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಜು : ಸಂಪಾದಕರು ಬೇಂದ್ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ಕಾಲೇಜ್ ಕುವೆಂಪು ನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೦೦
- ೧೦) ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ : ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ತುಂಗಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಗಾಂಧಿನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೯೮

BASAVANNARA VACHANAGALALLI HANA

-Dr.P.Nataraja

ಬಸವಣ್ಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ

-ಡಾ.ಪಿ.ನಟರಾಜ

ಇಂಡಿಯನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ) ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವನ ಬಾಗೆವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಮಾದರಸ, ತಾಯಿ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದಂಪತಿಗಳು. ಇವರ ಪತ್ನಿಯರೆಂದರೆ ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ನೀಲಾಂಬಿಕೆ. ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಧರಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ ಮಹಾಶರಣ. ಮನುಕುಲದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಾಂತಿಗೈದ ಮಹಾಪುರುಷ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾಯಕ ತತ್ವ ಜಾತಿ-ವರ್ಣಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ ಮೊದಲಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನವ ಸಮಾಜ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ. ಇವರು 'ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ' ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದವರು. 'ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ' ಇವರ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತನಾಮ. ಹೀಗೆ ಇವರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಸಿದ್ದರಾಮ, ಮುಂತಾದವರು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಬಸವಣ್ಣರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ಹಣ' ಕುರಿತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಅತಿಥಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ಯಾರೇ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ ಬಂದಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು? ಕ್ಷೇಮವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದೇ? ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ನೆಲವು ತಗ್ಗುಬೀಳುವುದೇ ಅಥವಾ ಹಾಳಾಗುವುದೇ? ಬಂದವರತ್ತಿರ ತಕ್ಷಣ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊಡೆದುಹೋಗುವುದೇ? ಬಂದವರಿಗೆ ವಸ್ತು, ಹಣ, ಒಡವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಯ ವಿನಯ ಗೌರವದಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಡವಿ

ಮೂಗು ಕೊಯ್ಯದೆ ಬಿಡುತ್ತಾನೆಯೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಣದಲ್ಲಿ ಮದವೇರಿದವರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ವಚನವಿದು.

ಹಾವು ತಿಂದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು ಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು ಸಿರಿಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಲು ಬಾರದು ನೋಡಯ್ಯಾ. ಬಡತನವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಹೊಗಳಲು ಒಡನೆ ನುಡಿವರಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಣಗುವವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬಹುದು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮೈಮೇಲೆ ದವ್ವ ಹಿಡಿದವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಸಿರಿತನವೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಕಾರಣ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನನಗೆ ಸಮನಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೇರೂರಿದೆ. ಅಂತ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಡತನವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಹೊಕ್ಕಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆಯೆ ಹೊರತು ಪರರಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗದು. ಅಂದರೆ ಹಣದ ಮದದಿಂದ ಕುರುಡರಾದವರ ಮೈಮನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚಬೇಕೆಂದರೆ ಬಡತನವೇ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ಏನಿದ್ದರೂ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಮಯ, ಹಣವನ್ನು ಸಂತ್ರಸ್ತಿಯಿಂದ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದವರು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮನಾಗುವುದು ಖಚಿತ.

ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯೆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಟನೊಡನೆ ಸಂಗಮಿಸಿದಾಗ ಕೂಸು ಅತ್ತರು ಸಂತ್ರೈಸಲಾರಳು. ಇತ್ತ ವಿಟನನ್ನು ಬಿಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಧನದಾಸೆ. ಇಂತಹ ದ್ವಂದ್ವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

ಸತ್ತ ಹೆಣ್ಣು ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಂಸಕ್ಕಿರುವ
ಬೆಲೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದು.

ವ್ಯಾಧನೊಂದು ಮೊಲನ ತಂದೆ ಸಲುವ
ಹಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಲಿವರಯ್ಯಾ

ನೆಲನಾಳ್ವನ ಹೆಣನಂದರೆ ಒಂದಡಕೆಗೆ
ಕೊಂಬುವರಿಲ್ಲ ನೋಡಯ್ಯಾ

ಮೊಲನಿಂದ ಕರಕಷ್ಟ ನರನ ಬಾಳುವೆ

ಸಲೆ ನಂಬೊ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನ.

ಒಬ್ಬ ಬೇಡನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು
ಮತ್ತು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ
ಮೊಲವೊಂದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದರೆ ಆದರೆ
ಮಾಂಸವನ್ನು ಕಾಲುಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳಲು ಜನರು
ಮುಗಿಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಇಡೀ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿ ಮಡಿದರೆ ಆತನ
ಹೆಣವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.
ಅದು ಒಂದು ಅಡಕೆಗೆ ಕೊಡುವ ಬೆಲೆಯಷ್ಟು
ರಾಜನಿಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಈ ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಳು ಅಥವಾ
ಶರೀರವು ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚು
ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ
ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸದಾ ದೇವರನ್ನು
ನಂಬಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ
ದೀಪ. ಅಂತೆಯೇ ಸಿರಿತನವೆಂಬುದು ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ
ಸೇರಿದ ಜನರ ಗುಂಪಂತೆ. ಇವೆರಡು ಸಹ ಯಾವಾಗ
ಬೇಕಾದರೂ ಕರಬಹುದು. ಇದು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮರವಾಗಿರುವ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೆಂದು
ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ
ಹಣ(ದ್ರವ್ಯ)ದ ಕುರಿತು ಅಂಜನ ಜ್ಞಾನ ಇರುವವರಿಗೆ
ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಅಥವಾ
ವೀಳೆದಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ
ಅಂಜನವಿಟ್ಟು ಹೇಳುವಂತಹ ಪದ್ಧತಿ ಇದು. ಅದೇ
ರೀತಿ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು
ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರ
ದರ್ಶನದ ಭಾಗ್ಯ ಸಿಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಗೆ ಜ್ಞಾನ
ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.

ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಂಗಮರು ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ
ವಿಧಾನವಿದು.

ಭಂಡವ ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಸುಂಕವ ತೆತ್ತಲ್ಲದೆ
ಹೋಗಬಾರದು

ಕಳ್ಳನಾಣ್ಯ ಸಲುಗೆಗೆ ಸಲ್ಲದು

ಕಳ್ಳನಾಣ್ಯವ ಸಲಲೀಯರಯ್ಯಾ

ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಭಂಡಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆ ಸುಂಕಿಗ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು
ತುಂಬಿದಾಗ ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟದೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಅದು
ಕಾನೂನಿಗೆ ಅಪರಾಧ. ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಕದ್ದು ತಂದ ಹಣ
ಎಂದಿಗೂ ಸ್ನೇಹ, ಸಂಬಂಧಕ್ಕಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಶರಣರ
ಸೇವೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೂ
ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ
ಸರಕುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಾಗ
ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಸುಂಕದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ನೀಡುವುದು
ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅನ್ಯಮಾರ್ಗ
ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವ ಮತ್ತು ಜಂಗಮದ ಮೂಲಕ
ಶಿವಪಥವನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಹಲವರು ಧನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು
ಕೂಡಿಡುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ
ಭಯ, ಚಿಂತೆ, ಪ್ರಾಣದ ಭಯ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ
ರೀತಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಶರಣರಿಗೆ ಖರ್ಚು
ಮಾಡುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
ಹಲವು ಜನರು ಹಣದ ಆಮಿಷದಿಂದ ದೇಹ ಮತ್ತು
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಪರರಿಗೆ
ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ಬರುವ ಫಲವಾದರೇನು? ಇಲ್ಲಿ
ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಆರೋಗ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು
ಮೊದಲು ಅರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ದೇಹ,
ಮನಸ್ಸು, ಹಣ ಈ ಮೂರು ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ
ಹರಿತವಾದ ಕತ್ತಿಗಳು. ಯಾರು ದೇವರನ್ನು ಭಕ್ತಿ
ಗೌರವಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವಂತರಿಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ
ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆಯಸ್ಸು ಇಲ್ಲದ
ಮೇಲೆ ಹಣವಿದ್ದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಇದು ವ್ಯರ್ಥ
ಎಂಬುದನ್ನರಿತು ಮಾನವನಾಗಬೇಕು.

ಹಲವರು ಭಗವಂತ 'ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ'
ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಹಜ. ಅಂತೆಯೇ ತನು ಮನ
ಧನಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ ಸೇವೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದಲ್ಲದೆ
ಶರಣರಿಗೆಲ್ಲ ಭಯ, ಭಕ್ತಿ ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು. ಒಂದು
ವೇಳೆ ತನುಮನಧನ ಅರ್ಪಿಸದವರನ್ನು ಶಿವನು
ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
ಒಂದು ವೇಳೆ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಮುಗಿಯುವ ತನಕ
ಶರಣರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇ
ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿ. ಅಂತಹ ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಕ್ತರನ್ನು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು
ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ತಂದೆಯ ಹಣವನ್ನು
ಮಗನಾದವನು ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹಾಳು

ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹಣದ ಮೋಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರ ಸುಖದ ಮೋಹಗಳಿಗೆ ಹೆದರದಿದ್ದರೆ ದೇವರೇ ತನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡನೆಂದು ಸ್ವತಃ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಹಣಕ್ಕೆ ಮನ ಸೋಲುವುದು ಅಥವಾ ಹಣವೇ ಒಲಿದು ಬಂದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ತನುಮನಧನವನ್ನು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ಭಗವಂತನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೌದು. ಹಣದ ವಿಷಯ, ಪ್ರಾಣದ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನ ಕೆಡಕು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕಂಡ ನಾಯಿ ಹೇಗೆ ಬಾಲ ಆಡಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ಸಹ.

ಇರುವ ಹಣ, ಜನರ ಅಭಿಮಾನ, ಪ್ರಾಣ ಇವೆಲ್ಲ ಹೋದರು ಶಿವಶರಣ ಭಕ್ತರು ಬದುಕಲ್ಲಿ ಬಂದಂತ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಣದ ಆಸೆಯಲ್ಲದೆ ಕೋಟಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅತಿಯಾಸೆಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇನೆ. ಹಣದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಭಕ್ತಿಯ ಆಳವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಬುದ್ಧಿಹೀನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹಣದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತಿ ಸಿಗದ ಕಾರಣ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರ ಒಡನಾಟವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿ ಜೀವನ. ಹಾಗೆ ತನುಮನಧನದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಎಂದು ಬೇಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತನು ಮನ ಧನ ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಂಬರವು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ಬಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವೆಲ್ಲದರ ಆಡಂಬರ, ಅತಿಯಾಸೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸು ದೇವಾ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರು ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೋಸಮಾಡಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವನು. ದೇವರತ್ತಿರ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡಿದರು ಸುಳ್ಳುಮಾತೆ ಹೊರತು ಹಣದಾಸೆ ಬಿಡದು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಹಣ, ದೇಹದ ಮೇಲಿರುವ ಒಡವೆ, ನನ್ನ ಹುಟ್ಟು-ಇವೆಲ್ಲವು ನಿನಗಾಗಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರಿವಿನ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅರಿತ ನಂತರವು ಪ್ರಾಣ, ಹಣದಾಸೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಭಕ್ತರು, ಶರಣ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಡೆಯುವುದು ಎಂದಿಗೇ? ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಆತ್ಮವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಣವನ್ನು ನಾಯಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದು ಹೀಗಿದೆ.

ಕಾಂಚನವೆಂಬ ನಾಯ ನಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮ ನಾನು

ಮರೆವೆನಯ್ಯಾ

ಕಾಂಚನಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ

ವೇಳೆಯಲ್ಲ.

ಹಡಕೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಸೋಣಗ

ಅಮೃತದ ರುಚಿಯ ಬಲ್ಲುದೆ

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ?

ಹಣವೆಂಬ ನಾಯಿಯನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು

ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತಿರುವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ನಾಯಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಾದರೂ ಹಣವನ್ನು

ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಹಾಗು ಅವರಿವರ ಸಂಘ ಮಾಡಿ ಹಣ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ವರ್ಧ

ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಹಣದಾಸೆ

ಮಿಗಿಲಾಯಿತೆ ಹೊರತು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಾಂಸ ಅಥವಾ

ಮೂಳೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಹೊಲಸನ್ನು ತಿನ್ನುವ ನಾಯಿಗೆ ಮಾಂಸದ ರುಚಿ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು

ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ರುಚಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ

ಹಣದಾಸೆ ಅತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮೃತವೆಂಬ ಭಕ್ತಿ ಅರಿಯಲು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

ತನು ಮನ ಧನ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದರು ಸಹ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಎಂಬ

ಮಾತು ಹಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಹಣದ

ಅತಿಯಾಸೆ ಅಥವಾ ಜಿಪುಣತನ ನನ್ನನ್ನು ಕೆಡೆಸಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಶರಣರ

ಮನೆ ಮಗನಾಗಿ ಬದುಕಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ದೇವಾ ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು

ಸಿರಿಯಾಳನಂತಹ ಭಕ್ತರು ಇರುವರೋ ಅಂತವರು ತನುಮನಧನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ

ಸದಾಕಾಲ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಜನರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮತ್ತು ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಹಣವನ್ನು ಯಾರು ಶಿವನಿಗೆ

ಒಪ್ಪಿಸಿದವರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೋರಿಸು ಎಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಜಂಗಮರ ಪಾದರಕ್ತಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸೇವೆ ಮಾಡುವ

ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ಬೇಡಿರುವುದು ಅನ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ತೊಲಗಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಿವನಲ್ಲಿಯೇ

ಅಚಲವಾಗಿರಲೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ತನುಮನಧನವನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬೇಡದಿದ್ದರಿಂದ ಸೊರಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ

ಕಾಡುವ ಬೇಡುವ ಶರಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಸಿ ಬೇಡುವಂತೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಸವಣ್ಣರ ಮಾತಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಂತರ ಹರಿದು ಬರುವ ಹಾವು, ಉರಿವ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆ, ಖಡ್ಗದ ತುದಿಗೆ ನಾನೆಂದು ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿರುವುದು ಈ ಪ್ರಾಣ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೋಹ. ಪರರ ಧನ. ಆಸ್ತಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಂಜುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿರುವುದು ಮೋಸ ವಂಚನೆ ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಮಾರ್ಗ ಯಾವತ್ತಿದ್ದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನನ್ನೆಲ್ಲ ಹಣವು ದಾಸೋಹಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ಹಾಡಿ ಕುಣಿದು ನಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡು ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಶಿರವನ್ನೇ ಬೇಡಿದರೂ ಅರ್ಪಿಸುವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಕೊಟ್ಟಂತ ಹಣ, ಆಸ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿಮಾಣೆ ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಧನವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಿರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರ ದೇಹ, ಪತ್ನಿ ಸಂಸಾರ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದೀಯೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಬೇಸರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ನನ್ನದಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಹ, ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಶಿವನು ಪರವೇಷ ಧರಿಸಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ಒಬ್ಬ ಕನೈಬೇಕು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳಾಗದ ಹೆಂಗಸು ಬೇಕೆಂದಾಗ ಬಸವಣ್ಣರು ಊರೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಿಸಿದಾಗ, ಎಲ್ಲೂ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಕೊನೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣರು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೇ ಕಳಿಸಿದಾಗ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ನಿಜ ರೂಪವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದಾಗ ಬಸವಣ್ಣರು ಹೋಗದೆ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸುಖ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಥೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರವನ್ನು ಹರಿಹರನ 'ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

'ನೀನೆ ನೀಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯಲಾರೆ. ಈ ಹಣವನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲಪಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಸೆಗೆ ಭಯಪಡಲಾರೆ' ಎನ್ನುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮಾತನ್ನು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೆ ಬುದ್ಧ ಬಸವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಕನಸುಗಳು ನನಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರಿಂದ ವಿಲ್, ಬ್ಯಾಂಕನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ, ಆಸ್ತಿ, ಬಂಗಲೆ, ಮುಂತಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವಂತೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಂತರ ಜಂಗಮರಿಗಾಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ನನ್ನಿಂದ ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಲಸಂಗಮ ಬೇಡದಿದ್ದರೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಪಾಪಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಮುಂತಾದವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಈ ಪಾಪಿಗಳು ಬರುವುದೆ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಹಣದಾಸೆಗೆ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ. ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ವಿಷಭರಿತ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಆಡಂಬರದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದವರು ಕೆಂಭಾವಿ ಭೋಗಯ್ಯನವರೆಂದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರು ಹಣ ಸುರಿದು ಶಿವಾಲಯ ಕಟ್ಟುವರು ಇಲ್ಲವೆ ಪುರಿ, ವಾರಣಾಸಿ. ಕಾಶಿ, ಗಯಾ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವರು ಆದರೆ ನಾನೊಬ್ಬ ಬಡವನಯ್ಯ, ನನ್ನ ಕಾಲೆ ಕಂಬ ದೇಹವೇ ದೇವಾಲಯ, ತಲೆ ಬಂಗಾರದ ಕಳಸ ಎಂದು ದೇಹದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೆ ಶಿವಗುಡಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಚರವಲ್ಲದ ವಸ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಎಂದಿದ್ದರೂ ನಾಶ ಖಂಡಿತಾ ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಶಿವ ಮತ್ತು ಜಂಗಮರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತ್ಯಾಗ, ಸೇವೆ, ಭಕ್ತಿಯಿರುವ ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ನಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತನು ಮನಸ್ಸು ಧನವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧವು ನಿನ್ನದೆಂದು ಅರಿತ ನಂತರ ನನಗೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ದ್ವಂದ್ವ ಮನಸುಂಟೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಸ್ಥಳ ನಿಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಆಗರದಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶವೇ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಆತನ ನೆಲೆಯೆ ವಾರಣಾಸಿ. ಶರಣರು ಸಂಪೂರ್ಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಶಿವನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು. ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಂತ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಬದುಕಿನ ಭಾವವನ್ನು ಶರಣರಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವುದಿಂದ ಅದೇ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ವಾರಣಾಸಿ

ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವ ಮತ್ತು ಶರಣರು ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣರ ಮೂಲಕ ಅರಿಯಬಹುದು.

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿವಶರಣರಿಗಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದು.

ಧನದಲ್ಲಿ ಶುಚಿ, ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯ

ಇದಾವಂಗಳವಡುವುದಯ್ಯಾ?

ನಿಧಾನ ತಪ್ಪಿ ಬಂದಡೆ ಹುಸಿಯೆನೆಂಬರಿಲ್ಲ

ಪ್ರಮಾದವಶ ಬಂದಡೆ ಹುಸಿಯೆನೆಂಬವರಿಲ್ಲ

ನಿರಾಶೆ, ನಿರ್ಭಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ನೀನೊಲಿದ ಶರಣಂಗಲ್ಲದಿಲ್ಲ

ಹಣದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೈ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಂಚಲ ಸ್ವಭಾವದವಳು ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಣ ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಇವೆರಡು ಯಾವ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಡುವುದೆಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆರಡು ಕ್ಷಣಿಕವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬೇಡ ಅನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ 'ಹಣ ಎಂದರೆ ಹಣವು ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತೆ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪ್ರಮಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಸುಳ್ಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ಹೇಳಲಾರ. ಈ ನಿರಾಶೆ, ನಿರ್ಭೀತಿ ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರಿಗೂ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ನೀನೊಲಿದ ಲಿಂಗವಂತರಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ದುಷ್ಟವಾದ ಬಂಜೆಗೆ ಮಗನು ಜನಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಹಣಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೆದರದೆ ಮೋಹಗೊಂಡನೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿ ಹಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಆಕೆ ಬೆಳಸಿದ್ದಕ್ಕಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಅವಳ ಆರೈಕೆಗಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಇನ್ನು ತನುಮನ ಧನಗಳನ್ನು ಯಾರು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ. ತನುಮನಧನದ ದುರಾಸೆ ಜಿಪುಣತನ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಸಿತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಅರಿವಾದ ನಂತರ 'ಅವರ ಮಗ ನಾನು' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣರು ಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಭಕ್ತರು ದೊಡ್ಡವರಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಕೆಂಭಾವಿ ಭೋಗಯ್ಯರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗುಣಗಾನ ಮತ್ತು ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಬಸವಣ್ಣರು 'ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು.

ಮುಂದುವರಿದು ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಯೆ ನನ್ನ ಕುಲದೈವ, ಛಲದೈವ, ಮನೆದೈವವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಣ ಪ್ರಾಣ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ ಹಣವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿ ಅದು ಮುಗಿದರೆ ಶರೀರವನ್ನು, ದೇಹ ಸವೆದರೆ ಮನವನ್ನು, ಮನವು ಸವೆದರೆ ಭಾವವನ್ನು, ಭಾವ ಸವೆದರೆ ನಿರ್ಭಾವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೇ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನಾನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನ ಸಾಕುಮಗನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಬದುಕಿನ ಚಕ್ರದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಹೀಗಿದೆ. ತನು ದೊರಕೊಂಡೊಡೆ ಮನ ದೊರಕೊಳ್ಳದು ಮನ ದೊರಕೊಂಡೊಡೆ ತನು ದೊರಕೊಳ್ಳದು ತನುಮನ ದೊರಕೊಂಡೊಡೆ ಧನ ದೊರಕೊಳ್ಳದು

ತನುಮನಧನ ದೊರಕೊಂಡೊಡೆ ಸತಿ ಸುತರೆಡೆಯಾಟ ದೊರಕೊಳ್ಳದು ಸತಿ ಸುತರೆಡೆಯಾಟ ದೊರಕೊಂಡೊಡೆ ನಿಜ ಜಂಗಮ

ದೊರಕೊಳ್ಳನಯ್ಯಾ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ. ತನ್ನ ಶರೀರವು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಅತಿವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಬದುಕಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ತಾಳ್ಮೆ ನೆಲಸಿದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಎರಡನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಪುನಃ ಸಂಸಾರದ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಮತ್ತು ಸತಿಸುತರ ಪ್ರೀತಿಯ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಹಣದ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕಾಡುವುದು ಹೌದು. ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಧನ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು, ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಚಕ್ರದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವವರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಜಂಗಮರ ಸೇವೆ ದೊರೆಯುವುದು ಯಾವಾಗ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸರ್ವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಶಿವ-ಜಂಗಮರ ಸೇವೆಯ ಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸುವುದು.

ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರು ವಾಸಿಸುವಂತ ಮನೆ ಚಿಕ್ಕದು ಹಾಗೂ ಹಣವು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮನೆ ಮತ್ತು ಹಣದಲ್ಲಿ ಅತಿಬಡವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನಸ್ಸು

ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವಣ್ಣರು ತ್ರಿವಿಧವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿರುವುದು ಹೀಗಿದೆ.

ಗುರುವಿಗೆ ತನುವ ಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಮನವ ಕೊಟ್ಟು

ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಧನವ ಕೊಟ್ಟು ಇಂತೀ ತ್ರಿವಿಧವ ಕೊಟ್ಟು

ನಾನು ಶುದ್ಧನಾದೆನು ಕಾಣಾ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ.

'ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವ ತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ' ಎಂಬಂತೆ ಗುರುವಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವ ಮತ್ತು ಶರಣರಿಗೆ ಮನದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವ-ಜಂಗಮರ ದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿನ ಸರ್ವ ಹಣವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ತ್ರಿವಿಧವ ಕೊಟ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾಪಾಡು ದೇವ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತು 'ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ'ವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಗಳಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣರು ಸಕಲವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ತನು ಮನ ಧನ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಬಯಲಾಯಿತು. ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಈ ತ್ರಿವಿಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾರಣ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣರಿಗೂ ಬಯಲೆ ಸಮಾಧಿಯಾಯಿತು. ನಂತರ ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗುರುವಿಗೆ ತನು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ದೂರವಾದೆ. ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯ ಮನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೇವರಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದೂರವಾದೆ ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ಧನವನ್ನು ದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವೆನೆಂದು ನುಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ಜಂಗಮರಿಗೂ ದೂರವಾದೆ. 'ಭಗವಂತ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯುವೆ ಎಂದು ನುಡಿದ ತೊಂದರೆಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಒಳ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವವಿದೆ.

ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಸ್ವದ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗದಿದ್ದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಕಲ್ಪಿಸು ಎಂದಿರುವುದು ಹೀಗಿದೆ.

ತನು ಬೇಡಿದಡೀವೆ ಮನ ಬೇಡಿದಡೀವೆ, ಧನವ ಬೇಡಿದಡೀವೆ ನಿಮ್ಮ

ಶರಣರಿಗೆ ಎನಗೆ ಬೇಕೆಂಬ ಭಾವ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದರೆ ಘನಮಹಿಮ

ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದದಾಣೆ, ಮನ ವಚನ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನೀವಲ್ಲದೆ

ಮತ್ತೊಂದನರಿದೊಡೆ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ, ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ

ಭವವೆಂಬ ಘೋರದಲ್ಲಿಕ್ಕಯ್ಯಾ.

ಹೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಸದಾ ಸಿದ್ಧ ಇವೆಲ್ಲವು ನನಗೆ ಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೊಳೆದರೆ ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಿಮನೆ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಶರಣರ ಪಾದದಾಣೆ. ಕಾಯ ವಾಚಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚಿಂತಿಸಲಾರೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸು. ಅದು ಭಯಂಕರವಾದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸು ಎಂದು ಸಂಗಮನಲ್ಲಿ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನಂತರ ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಬಡ್ಡಿಯಾಸೆಗೆ ಅಪಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆಷ್ಟು ಮರುಗಲಾರೆ ಇದು ನಿಮಾಣೆ ಎಂದು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ನಾವು ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಾದರವ ಮಾಡಬಾರದು ಹಾಗೆ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ, ಮದ್ಯಪಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಬಗೆಯ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವ್ಯಯವಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಪಾಪ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಆಕಾರಣದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ನನ್ನ ದೇಹ ಪ್ರಾಣ ಧನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒರೆಹಚ್ಚಿ ನೋಡುವವನು ನೀನಾಗಿರುವಾಗ ನಾನೇಕೆ ಕಳವಳಪಡಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ನೀನಲ್ಲದೆ ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಕೊಡುವವನು ಆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರು ಮಾತ್ರ. ನಿನ್ನ ಸದ್ಭಕ್ತರೇ ನನ್ನ ಕುಲ ದೇವರುಗಳು, ನಿಮ್ಮ ಶರಣರಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಕಣ್ಣು, ದೇಹ, ಧನ ಸರ್ವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನನ್ನಲ್ಲಿನ ಧನ ಮತ್ತು ಸೌಕರ್ಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಫಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಾರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶಕ್ತಿಹೀನನಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ತನ್ನ

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ತನ್ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ದುಡಿದ ಹಣ ಶರಣರ ಸೇವೆಗೆ ಹಾಗೂ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದೇಳಿರುವುದು.

ಪಾಪಿಯ ಧನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಸತ್ತಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದಯ್ಯಾ

ನಾಯಿ ಹಾಲು-ನಾಯಿಗಲ್ಲದೆ ಪಂಚಾಮೃತಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲದಯ್ಯಾ

ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರಿಗಲ್ಲದೆ

ಮಾಡುವ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥ ಕಂಡಯ್ಯಾ
ಗುರಿ ಮುಟ್ಟುವ ಮಾರ್ಗ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ, ಅದರ ಸಫಲತೆಗೆ ಹಣವೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ದರೋಡೆ ಹಾಗೂ ಪಾಪತನದಿಂದ ತಂದಂತ ಧನ ಆತನ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಹೊರತು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಲಿ, ಉದ್ಯೇಶಕ್ಕಾಗಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗದು. ನಾಯಿ ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಹಾಲಿದ್ದರೂ ನಾಯಿ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಪಂಚಾಮೃತಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗದು. ಹಾಲು ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಸಕ್ಕರೆ ಮಿಶ್ರಣಗಳೆಲ್ಲ ಬೆರೆಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪಂಚಾಮೃತ ಎನ್ನುವರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಹಾಲು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣ, ಆಸ್ತಿ ಒಡವೆ ನಮಗೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ನೀಡಿದರೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತ ಹಣವನ್ನು ಶಿವಶರಣರಿಗೂ ಮತ್ತು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಪದಿಂದ ತಂದ ಹಣವನ್ನು ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.

ದುರಾಸೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಣ ಕೂಡಿಡುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ವ್ಯಯವಾದರೆ ಪುಣ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಿ ಎನ್ನುವ ವಚನವಿದು.

ಆಯುಷ್ಯವುಂಟು, ಪ್ರಳಯವಿಲ್ಲೆಂದು ಅರ್ಥವ ಮಾಡಗುವಿರಿ.

ಆಯುಷ್ಯವು ತೀರಿ ಪ್ರಳಯವು ಬಂದರೆ ಅರ್ಥವನುಂಬವರಿಲ್ಲಾ! ನೆಲ

ನನಗಿದು ಮಡಗಿದರಾ! ನೆಲೆ ನುಂಗಿದೊಡುಗಳುಳುವುದೆ? ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ನೋಡಿ, ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೆರಹಿ, ಉಣ್ಣೆದ ಹೋಗದಿರಾ ನಿನ್ನ

ಮಡದಿಗಿರಲೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಕೃತಕ ಬೇರೆ ನಿನ್ನೊಡಲು

ಕಡೆಯಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಗಡಕದೆ ಮಾರಣ್ಣಳೆ? ಹೆರರಿಗಿಕ್ಕೆ

ಹೆಗ್ಗುರಿಯಾಗಬೇಡಾ ಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರಿಗೊಡನೆ ಸವಿಸುವದು.

ಬಹುತೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಾನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ದೀರ್ಘ ಆಯಸ್ಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯಂತು

ಪ್ರಳಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ! ಇದು ಶಾಶ್ವತ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೂಡಿಡುವುದು ಹೌದು. ನಿನ್ನ ಆಯಸ್ಸು ತೀರಿದರೆ ಗಳಿಗೆಯು ಪಾಣ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗೊಂಡು

ಪ್ರಳಯವಾದರೆ ಏನು ಗತಿ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮುಂದೆ ಹುಲು ಮಾನವ ಕುಬ್ಜ. ಅನಂತರ ನಿನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರು ಯಾರು? ಹಣ ಬಂಗಾರವನ್ನೆಲ್ಲ

ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ನೆಲವನ್ನು ಅಗೆದು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸದೆ ಸಾಯುತ್ತೀರಿ. ಈ

ಹಣ ಮಡದಿಗೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಕಷ್ಟ ನೀವು ಸತ್ತ ತರುವಾಯ ಆಕೆ ಬೇರೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಗೊಂಡು

ಬದುಕುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಹಣವನ್ನು ಪರರಿಗೆ ಕೂಡಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡಗುರಿಯಾಗಬೇಡ. ಅದರ ಬದಲು ಶಿವ-ಶರಣರ ಸೇವೆ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ

ಪುಣ್ಯ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಸವಣ್ಣರು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾಯಕ ತತ್ವ, ಜಾತಿ-ವರ್ಣಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ, ನವ ಸಮಾಜ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷ.

ಸಂಸಾರ, ಸಿರಿತನವೆಂಬುದು ದೀಪವಿದ್ದಂತೆ. ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರು ಕರಗಬಹುದು. ಭಕ್ತನಾದವನು ಗುರು

ಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಸಮಯ, ಹಣ, ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದವರು

ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಸಮಾನಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಣ, ವಸ್ತು, ಒಡವೆ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಮುಂತಾದವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಭಗವಂತ

'ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ' ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಅಮರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತನು ಮನ ಧನವನ್ನು

'ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಸಾ' ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಶಿವನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೈಬಿಡದೆ ಬದುಕಿನ ಬಂಡಿಯನ್ನು

ಸಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

- ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳು- ಪರಮೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆ ಹನ್ಮಂತಿ.
- ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ-ಹೊ.ನ. ನೀಲಕಂಠೇಗೌಡ.
- ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆಯ್ದು ೧೦೮ ವಚನಗಳು- ಸಂ: ಪ್ರೊ.ಬಿ.ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪ್ಪ.
- ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ(ಸರಳಗದ್ಯ ಕಥನ)- ಕೆ.ಎಸ್ ಗೋಪಾಲ.

TULILASANDA MARANA

-Dr.Gangadhara R.H

ತುಲಿಸಂದ ಮರಣ

-ಡಾ.ಗಂಗಾಧರ.ಆರ್.ಹೆಚ್.

ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಸ.ಪ್ರ.ದ.ಕಾ. ರಾಣಬೆನ್ನೂರು

ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ತುಲಿಸಂದ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ತುಲಿಲ್, ತುಲಿಸಲ್, ತುಲಿಲ್ಸಂದ, ತುಲಿಲ್ಸಂದ, ತುಲಿಸಂದೋನ್ ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. 'ತುಲಿಲ್' ಎಂಬುದು ದ್ರಾವಿಡ ಶಬ್ದವಾಗಿದ್ದು ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋಲು=ಪೂಜಿಸು, ಎರಗು, ನಮಸ್ಕರಿಸು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಪಡೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ತುಲಿಲಾಳು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು, ಗೌರವಿಸು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿದ್ದು 'ಸೇವಕ' 'ರಾಜಸೇವಕ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಪಂಪಭಾರತ, ಶಾಂತಿನಾಥ ಪುರಾಣ, ಗದಾಯುದ್ಧ, ಪಂಪರಾಮಾಯಣ, ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ, ಹರಿವಂಶಾಭ್ಯುದಯ, ಕರ್ಣಪಾರ್ಥನ ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ, ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಲಿಲಾಳು, ತುಲಿಸಂದ ವಿಚಾರದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳಿವೆ. ಡಾ.ಎಸ್.ಶೆಟ್ಟರ್‌ರವರು¹ ತುಲಿಲಾಳು ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತುಲಿಲಾಳು ಗುಣ, ಶೌರ್ಯ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು "ತುಲಿಲಾಳುಗಳು ತಪ್ಪಿಯು ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರು ತುರುಗೋಳಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೊಯ್ಸಡೆ ಬೆರ್ಕುವರಲ್ಲ ಎದುರಾಳಿಗಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಇರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಇವರು ಹಿಡಿದ ಧಾಲು ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಇವರು ವೀರಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆರು ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅಪ್ರತಿಮರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅ.ರಾ.ಮಿತ್ರರವರು² ಬಂಧುವರ್ಮನ ಹರಿವಂಶಾಭ್ಯುದಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ 'ಸತ್ತೊಡೆ ತುಲಿಸಂದೋನಾಗಂ ಕಲಿಯಕ್ಕುಂ' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ 'ತೋಲಿಲ್ಸಂದೋನ್'ಗೆ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲು ಪೌರುಷದಲ್ಲು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನೀಡಿ ತೋಲಿಲ್

ಸಂದೋನ್>ತೋಲಿಲ್ಸಂದ>ತುಲಿಲ್ಸಂದ ತುಲಿಲ್ಸಂದ ರೂಪವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಲಿಲಾಳು ಅಥವಾ ತುಲಿಸಂದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಮೊದಲು ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರವಾಗಿ ವೀರ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಮಡಿದ ಕರ್ಣ, ಭೀಷ್ಮರನ್ನು, 'ತುಲಿಲಾಳುಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ವೀರಮರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುರ್ಯೋಧನ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಳೆಬರವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ರನ್ನಕವಿ³

ಕಟಿದಂ ದಿನಕರತನಯಂ

ಕಟಿದಂಯುವರಾಜನಪ್ಪದುಶ್ಯಾಸನನುಂ

ತುಲಿಲಾಳುಗಳ ನಿರ್ವರಮಂ

ಕಟಿ ಸುಯೋಧನನ ಭಾಷ್ಣದಂ ನಂಬಿದಿರೇ

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಇಲ್ಲಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ದುಶ್ಯಾಸನ ತುಲಿಲಾಳುಗಳಾಗಿ ವೀರಮರಣ ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ರನ್ನ 'ತುಲಿಲಾಳು' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ವೀರಸೈನಿಕರು' ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ಮುಂದೆ ಭೀಮ-ದುರ್ಯೋಧನರ ಗದಾಯುದ್ಧದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಗದೆ ಹಿಡಿದು ಕಾದಾಡುವಾಗ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಭೀಮನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನ ಬಲವಾದ ಹೊಡೆತವನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ನೀಡಿದಾಗ ಭೀಮ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮೂರ್ಛೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರನ್ನ ಕವಿ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದ ಭೀಮನನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯದೆ ಇರುವ ನಿಜವಾದ ವೀರವೃತ್ತಿ, ವೀರಗುಣ, ಯುದ್ಧದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸತ್ಯತೆಯಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದುರ್ಯೋಧನನ ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನುರನ್ನ ಕವಿಯು⁴

'ಕುರುರಾಜಂ ವಿದ್ಯಾದರ|

ಕರಣದ ನೆಗೆದಂಬರಕ್ಕೆಗೆದೆಯಂಕ್ರಮದಿಂ
ತಿರಿವತೆತೆತೆ ತಿರಿವತೆತೆತೆ
ತಿರಿವತೆತೆತೆತೆ
ಅಂತು ಮೂದಲಿಸದೆ ಇಳುವುದು
ತುಟಿಯಲಾಯ್ತನ||'

ಅಲ್ಲೆಂದು ಮುಟ್ಟಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಹೀಗೆ
ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಾದ ಭೀಮನನ್ನು ಮೂರ್ಛ
ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೂ
ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ, ಕೊಲ್ಲದೆ ದುರ್ಯೋಧನ
ನಿಜವಾದ ವೀರನಾಗಿ ತುಳಿಲ್ಲದನಾಗಿ ತುಟಿಲ
ವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ವೀರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ಇದನ್ನು ರನ್ನ ಕವಿ ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈ
ಕವಿಯು 'ತುಟಿಲಸಂದ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ವೀರವೃತ್ತಿ'
ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.
ಪಂಪರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಈ ತುಟಿಲ್ಲದ
ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ತುಟಿಲಾಳನವೆಂದು ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು

ತುಟಿಲಾಳನಕ್ಕವಂ ನಿ!

ರಿಃವಂತಶಳವಃದು ಸೂಸೆ

ಕಣ್ಣೆಂತೇರಿಂ

ದಿಃದಂ ನೆಲಕ್ಕೆ

ಜಸಮಾಡಿಗಿವಿನೆಗಂ

ಲುಬ್ಬಂ ನೆಲಂ ಪಃವಿನೆಗಂ

ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ
'ತುಟಿಲೆಯ್ದು' ಎಂಬ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದ
ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,

ತುಟಿಲಾಳದ್ವೋತ್ಸಭವಂ

ಕಟೆದಂಕಲಿಸಿಂಹಚೂಡ ನೆಂದವಯವದೊಂ

ದವಿವಿದೆ ಕೆಂಪುಮಿಗೆ ನೀ

ರಿಃವಂತಿರೆ ಸೂರ್ಯ ನಪರ

ಜಲನಿಧಿಗಿವೆಂದಂ*

ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಸುನಂದೆಯನ್ನು
ಚಂಡಶಾಸನ ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ
ವೀರ ಮರಣ ಪಡೆದ ಸಿಂಹಚೂಡನೆಂಬ
ಸಾಮಂತರಾಜನನ್ನು ತುಟಿಲಾಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.
ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮ ಧೈರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ
ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವೀರನಿಗಿರುವ ಗುಣವನ್ನು
ತುಟಿಲಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.
ಜನ್ನ ಕವಿ ಸುನಂದೆಯ ಪೆಣ್ಣುಯ್ಯಲ್ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ
ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಮಡಿದ ಸಾಮಂತರಾಜ

ಸಿಂಹಚೂಡನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಅವನ
ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿರುವುದು ತುಟಿಲಾಳು
ಗುಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು.
ಕರ್ಣಪಾರ್ಶ್ವನ ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ತುಟಿಲಾಳನ
ಗುಣವನ್ನು

'ತುಟಿಲಾಳನಮಂ ಬಂದಿಲೆ

ಗಳೆ ನುಡಿದೊಡೆ ಪೋಗಿತಂದು

ಕುರುಪತಿಯಂತಗ್ಗಳಿಕೆಯು

ನೇಃಸಲಕ್ಕುಮೆ

ವಲಮುಂತು ಕೆಳ ಸಮಾನ

ಶೀಲರ್ಗಕ್ಕುಂ||

ಕುರುರಾಜನುಮಾತೃಚಮೂ ಪ್ರಧಾನರಂ
ಸಂದ ಪುಳಿಂದ ವೃಂದಪತಿವೋಲ್ ತುಟುಂದಂ
ತರಲಟ್ಟಿ ಬಂದರ್

ಸ್ವಂದಿತಚಿತ್ತರಪ್ಪ ತುಟಿಲಾಳತರ್ಕ್ಕ

ಪರಾಕ್ರಮಕ್ರಮರ್

ತುಟಿಲಾಳುಳಿರ ಬೆಸ

ದಃವುದೆತಕ್ಕದು ದಿಟಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಕುವ ಮಿಗಳ್

ಪಟಿಯಧರೆ ತುಟಿಗೋಳಲ್ ಬಂ

ದಟೆವುದೆ ರಣದೊಳ್ ಕನಿಷ್ಟಮಿದೆಚಿ: ಕಷ್ಟಂ

ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಬಂಧುವರ್ಮನ
ಹರಿವಂಶಾಭ್ಯುದಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ತುಟಿಲಾಳಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ
ಮಡಿದ ಕರ್ಣನ ವೀರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತುಟಿಲಸಂದಿಕೆಯ
ಆರು ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.
ಇದನ್ನೇ ಬಂಧುವರ್ಮ 'ಕಲಿತನದಭಿಮಾನಂ ನಿರ್ಮಳ
ಧರ್ಮಂತ್ಯಾಗಮೆಸೆವ ಸತ್ಯ ಶೌಚಂ|
ನೆಲಸಿದಿಱು ಗುಣ ಮಾಱಂ|
ನೆಲೆಯುಳ್ಳಂ ತುಟಿಲಸಂದನಲ್ಲಂದಡಲ್ಲಂ||

ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಕಲಿತನ, ಅಭಿಮಾನ,
ಧರ್ಮ, ತ್ಯಾಗ, ಸತ್ಯ, ಶೌಚ ಎಂದು ಆರು ಗುಣಗಳನ್ನು
ತುಟಿಲಸಂದನ ಗುಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.
ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು^೧ ಬಂಧುವರ್ಮನ
ತುಟಿಲಸಂದಿಕೆಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪಂಪನ ವೀರಸಿದ್ಧಾಂತದ
ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ತುಟಿಲಸಂದಿಕೆಯ
(=ವೀರಸಿದ್ಧಾಂತ) ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ
ಕೋಡಿಕ್ಕಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಣನ ಸೈನಿಕರು ರಾತ್ರಿಯ
ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಣ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡುತ್ತ ತುಟಿಲಸಂದಿಕೆಯ ವೀರಸಿದ್ಧಾಂತದ
ತತ್ವಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳದವರು ಎಷ್ಟೇ ಲೋಕ

ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರೂ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದರೂ ಅವರು ಕಲಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಹೊರತು ತುಳಿಸಂದರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳರು ಎಂಬ ಪೀಠಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಿತನ, ಅಭಿಮಾನ, ಧರ್ಮ, ತ್ಯಾಗ, ಸತ್ಯ, ಶೌಚ ಈ ಆರು ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವನೇ ತುಳಿಸಂದ (=ವೀರಸಿದ್ಧಾಂತ) ಎಂದು ನುಡಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಗುಣದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಿತನ

ಈ ಗುಣವು ಸಾವಿರಾರು ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿದ್ದು ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವ ತಪೋಧನರು, ತುಳಿಲಾಳುಗಳು ಕಲಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಸತ್ತಾತ್ಮವನ್ನು ಅರಿತು ದಾನ ಮಾಡುವ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಶೌಚಗುಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸತ್ಯಗುಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಧರ್ಮ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನವನ್ನು ಹರಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಾದವನು ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿಮಾನ

ಕಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯ 'ವಿಭು' ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ, ಅರಸರಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ, ವಿಭವದಲ್ಲಿ, ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮ್ರಾಟನ ಗುಣ. ತಪಸ್ವಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಬಹುದು ಆದರೆ ವೀರನಾದವನು ದ್ರವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಸೆಪಟ್ಟರೆ ಅಭಿಮಾನ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ವಿಗೆ ಜ್ಞಾನ, ತುಳಿಲಾಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ತಪಸ್ವಿ ಅಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯನಾದ ತುಳಿಲಾಳು ಈ ಲೋಕ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಧರ್ಮ

ಇದು ಪವಿತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಬೆನ್ನುತೋರಿಸಿದವನನ್ನು, ಅಂಜಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಮೊರೆಯಿಡುವವನನ್ನು, ದೀನತೆಯಿಂದ ಹುತ್ತವನ್ನೇರಿದವನನ್ನು, ಹುಲ್ಲುಕಚ್ಚಿ ನಿಂತವನನ್ನು ಅಸಮರ್ಥನಂತೆ ಅಂಜಿ ಜಲಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರುವುದು ಶೌರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ತುಳಿಲಾಳಿನ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ತ್ಯಾಗ

ಇದು ಉದಾರತೆಯ ಸಂಕೇತ - ನಿಜವಾದ ತುಳಿಲಾಳು ಅನುಸರಿಸುವ ಗುಣ ಬಹಿಃಪ್ರಾಣವಾಗಿರುವ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಅಂತಃ

ಪ್ರಾಣವಾದ ಜೀವ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವವನೇ ನಿಜವಾದ ವೀರ.

ಸತ್ಯ

ಇದು ಆರು ಮುಖ್ಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದದ್ದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡಿ ಸಾಯುವ ತುಳಿಲಾಳು ಮಹಾಪಾತಕನಿಗೆ ಸಮ. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದವನಿಗೆ ಗಂಡಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಸಿದವನಿಗೆ ಸಮ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹಾನಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಶೌಚ

ವೀರರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚ ಗುಣ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಪರಧನವನ್ನು ಕಳವುಮಾಡುವುದು ಪರವನಿತೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗದು. ಹೀಗಾಗಿ ಪರಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶೌಚಗುಣವನ್ನು ಧರಿಸದವ ನಿಜವಾದ ತುಳಿಲಸಂದ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರು ತಾಯಂದಿರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರದವನು ತುಳಿಲಾಳು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ವೀರಸಿದ್ಧಾಂತ=ತುಳಿಲಾಳು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪಂಪನ ಭೀಷ್ಮ, ಬಂಧುವರ್ಮನ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮರಣ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ತುಳಿಲಾಳು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉಲ್ಲೇಖವು

ಗುರುದೀಕ್ಷಾ ವಿಧಿಗಳ್ಳಿ ಮಂತ್ರಿ ಹಿತ
ಕಾರ್ಯಾಳೋಚನಕ್ಕಾಳ್ಳನು
ವರ್ಯಂಕಾವಗುಣಕ್ಕೆ ನರ್ಮಸಚಿವಂ
ಕ್ರೀಡಾರನಕ್ಕಾನೆಯಾಳ್|
ಗುರುಭಾರಕ್ಕಿಱುವಾಳ್ ರಣಕ್ಕೆ ತುಳಿಲಾಳ್
ಕಟ್ಟಾಯದೊಳ್ ಮೇಳದಾಳ್
ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆನಿಸಿದನಂತು ಮಱಿವಂ
ದುರೋಧನಂಕರ್ಣನರ್||
ಎಂದು ಬಂದಿದೆ. ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಂ
'ತುಳಿಲಾಳ್ವಾಜಿ ಗಜಂಗಳಕ್ಕಯುಗಳ'
ಸೂಲಾಗ್ರದೊಳ್ಳಟ್ಟು ಕೋ
ದೆವಿಲುತ್ರಿಪ್ಪನಮಂಬುತೀದುರ್
ಗಱುಗಳ್ಳೇಣ್ಣೇಣ್ಣೊಳ್ಳುತ್ತಿ ಕೈ
ದೋಱಸುತ್ತಿಪ್ಪಿನಮೋರ್ಪೊದಲ್ಪವನ
ಜಕ್ಕಂದೋಳ ದೊಡ್ಡೈದು ಮು

ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ರಚನಾಶಿಲ್ಪ

ರಚನಾಶಿಲ್ಪ

ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿದೆ

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಮಿತ್ರ, ಅ.ರಾ. : 'ತುಳಿಲಾಳು-ಒಂದು ಮಂಥನ', ಸಾಧನೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿ.ವಿ., ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೧, ೧೦-೧, ಪು.೧೫೫-೧೫೮.

೨. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ತೀ.ನಂ.: ಸಂ. ಗದಾಯುದ್ಧ ಸಂಗ್ರಹಂ, ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೯, ಪು.೩.

೩. ಅದೇ.ಪು.೨೩, ೮-೧೬.

೪. ದಿಬ್ಬದ, ಶಾಂತಿನಾಥ : ಸಂ. ನಾಗಚಂದ್ರ ಸಂಪುಟ (ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತ ಪುರಾಣಂ), ಪ್ರಸಾರಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೬, ಪು.೩೫೫, ಪ.೨೦.

೫. ದೇವೀರಪ್ಪ, ಎಚ್., ಪದ್ಮನಾಭಶರ್ಮ,ಎಂ.ಸಿ.: ಸಂ. ಜನ್ನಕವಿ ವಿರಚಿತಾನಂತನಾಥ ಪುರಾಣಂ, ಕನ್ನಡಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೨, ಪು.೨೩೪, ೧೧-೨೯.

೧೧.

೬. ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಹಂಪಿ, ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಆರ್.ವಿ.: ಸಂ. ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣಂ ಭಾಗ-೨ ಕ.ಸಾ.ಪ., ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೪ ಪು.೨೩, ೯-೨೫.

೭. ಸಣ್ಣಯ್ಯ, ಬಿ.ಎಸ್.: ಸಂ.ಬಂಧುವರ್ಮ ಸಂಪುಟ (ಹರಿವಂಶಾಭ್ಯುದಯ), ಪ್ರಸಾರಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೬, ಪು.೪೧೨, ೧೧-೮೧.

೮. ನಾಗಯ್ಯ, ಜಿ.ಎಂ, ಹಿರೇಮಠ,ಕೆ.ಎಸ್.: ಸಂ.ಮಹಾಮರಣ, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ೨೦೧೧, ಪು.೨-೫.

೯. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ತೀ.ನಂ.: ಸಂ.ಗದಾಯುದ್ಧ ಸಂಗ್ರಹಂ, ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೯, ಪು.೪೧, ೫-೪೮.

೧೦. ದೇವೀರಪ್ಪ, ಎಚ್., ಪದ್ಮನಾಭಶರ್ಮ,ಎಂ.ಸಿ.: ಸಂ.ಜನ್ನಕವಿ ವಿರಚಿತ ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣಂ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೨, ಪು.೨೪೪, ೧೪-೫.

TEJASVI AVARA MAYALOKA-1
- Dr.Archana .R

ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಮಾಯಾಲೋಕ-೧

-ಡಾ. ಅರ್ಚನಾ. ಆರ್.

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ವಿಜಯ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು
ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗದ್ಯಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ ಕಾದಂಬರಿ. ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಚಳುವಳಿಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೆಲೆಯ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತೆಯೇ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವೂ ಅನುಭವದ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವುದು. ಇದು ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಮುಂದುವರಿದ ರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಒಬ್ಬರು. ಜನಪ್ರಿಯತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ತಾತ್ವಿಕ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಓದುಗ ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಲೇಖಕ ನಿಸರ್ಗದ ನಿಗೂಢತೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದವರು ನಿಗೂಢತೆ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರ ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದರು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಕನ್ನಡದ ದೊಡ್ಡ ಲೇಖಕರ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ, 'ಕುವೆಂಪು' ಮಾಸ್ತಿ, 'ಕಾರಂತರು', 'ಪುತಿನ',

'ಅನಂತಮೂರ್ತಿ', 'ಕಂಬಾರರು', ಲಂಕೇಶ' ಇವರೆಲ್ಲ ಬಹು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದ 'ತೇಜಸ್ವಿ' ನಾಟಕ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ, ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹ, ಅನುವಾದ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೀಗೆ ಬಹು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು. ಅವರನ್ನು ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯು ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ 'ಅದಮ್ಯ ಕುತೂಹಲ' ನಿಸರ್ಗದ ಮುಂದಂತೂ ತೇಜಸ್ವಿಯವರಲ್ಲಿ ಮಗು ಸಹಜವಾದ ಕುತೂಹಲ ಅದು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪರಂಪರೆಯವರಿಂದ, ಹಿರಿಯರಿಂದ, ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗುವುದು ಸಹಜ ಅದು ತೇಜಸ್ವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ಹೆಳುವಂತೆ ಕುವೆಂಪುರವರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾರಂತರ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ತತ್ವಗಳ ತಳಹದಿಯು ಅವರನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣವೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಗೂಢತೆ, ಸೌಂದರ್ಯದ ಮುಂದೆ ಮಗುವಿನಂತಹ ಕುತೂಹಲ ಅಪ್ಪಟ ಮುಗ್ಧತೆಗಳು. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಲವಲವಿಕೆಯ ಬರವಣಿಗೆಗಳು, ವೈವಿದ್ಯಮಯ ವಿಷಯದ ಆಯಾಮಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನಷ್ಟೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆಗಾರರಾದ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸ್ಸಿತಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತಿದೆ

ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ 'ಸ್ವರೂಪ' ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ೧೬೬೬ ರಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹೊಸತೊಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ನವ್ಯ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಅವರಿಗೆ 'ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ' ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಈ ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಚಿಂತನು, ಸಮಸ್ಯೆಯ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಶೋಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬರೆದ ಇತರೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದರೆ ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು, ಕರ್ವಾಲೊ, ಜುಗಾರಿಕ್ರಾಸ್, ಮತ್ತು ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ. ಮಾಯಾಲೋಕ-೧ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೈಚಾರಿಕತೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕರಾಗಿ, ಆಳವಾಗಿ, ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಇರುವುದು ಅವರ ವಿಸ್ಮಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಿಂದ ಈವರೆಗೂ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅದರ ಜೊತೆ-ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು, ಕಾರಂತರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗದ ಸಂಬಂಧದ ಕಲ್ಪನೆ ಹೀಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿತೋರಿ, ಅಂತೆಯೇ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿಂತನೆ ತಾಯ್ನದ ಮಧುರತೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪೊರೆಯುವ ಜೊನತೃದತ್ತ ಒಯ್ಯುವ ನೆಲೆಯಾಯಿತು. ಇವರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಇಂದ ಅಗಾಧ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಾಡಿನ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತರು.

ಸಾವಿರಾರು ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳ ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ದಿನೇ ದಿನೇ ನಾಶವಾಗಿ ಹಣ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಕಡೆ ಅವರ ಆಲೋಚನಾಕ್ರಮ ಚಲಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಡು, ಆಧುನೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕುರಿತ ತೀವ್ರ ಹಾಗೂ ಆಕ್ರೋಶ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ, ಬಂದಷ್ಟು ಕಾಳಜಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳು ಬದುಕಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಉಳಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಲೇಖಕನದು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಚಿಂತನೆಗಳಾಗಿರಬಾರದು ಬದಲಿಗೆ ಅದೊಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ತಿಳಿವು ಅವರಿಗೆ ಇತ್ತು ಭೂತಕಾಲದ

ತಳಹದಿಯಮೇಲೆ, ವರ್ತಮಾನದ ಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಆಗಿರುವ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೇಜಸ್ವಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದವು.

'ಮಾಯಾಲೋಕ : ೧' ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಮತ್ತು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಅದರ ಎದುರಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಅಗಾಧವಾದ ಚೈತನ್ಯ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜಯದ ವಿಸ್ಮಯ ಕಥನ ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನೊಳಗೊಂಡ ಪರಿಸರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಸರ್ಗ ನಿಗೂಢವಾದದಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯರ ಜಗತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಎಂಬುದು ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಗ್ರಹಿಕೆ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವರಿಸುವ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಲೇಖನವು ಅನೇಕ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಬರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಯಾವ-ಯಾವದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮ, ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ತಂತ್ರಗಳು, ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಪರೂಪವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿನ್ಯಾಸ, ತಂತ್ರ, ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನವು ಅನೇಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂಘರ್ಷದ ನೆಲೆಗಳು. ವಿಶಿಷ್ಟಹೊಳಪನ್ನು ನೀಡುವಂತಿವೆ. ಗ್ರಾಮ, ನಗರ, ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗಗಳ, ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮಾನವರ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು

ವಿವರಿಸುವಂತದ್ದು. ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ, ತಾನು ಕಂಡ ಬದುಕನ್ನು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಂತಕ, ಬರಹಗಾರ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಾಗ ಮೊದಲ ಓದಿನಿಂದ ತಿಳಿದದ್ದು ಇದೊಂದು ಅನುಭವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದೊಡನೆ ಮನುಷ್ಯನ ಒಡನಾಟ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಅನುಭವದ ಜಗತ್ತು ಓದುಗರ ಅನುಭವದ ಜಗತ್ತು ಓದುಗರ ಅನುಭವ ಲೋಕವೂ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಜೀವಂತವಾದ ಓದು, 'ಅನುಭವಿಸಿ ಓದುವುದು', ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ತಂತ್ರ, ನಿರೂಪಣಾಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ, ಪಾತ್ರಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಆದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದಲ್ಲಿ, ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಳಗೆ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಚರ್ಚಾನೆಲೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಜೀವನ, ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇತರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಥನ ತಂತ್ರ ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿಯಿಂದ 'ಶೈಲಿ' ಎಂಬುದು "ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಂದು ವಿಧಾನ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಮುಖ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಬರುವುದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲ"^೧ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕಥನ ತಂತ್ರ ಅವರ ಉಳಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. 'ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ' ಎಂಬುದು ಲೇಖಕನ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ನಿರೂಪಣೆ' ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಘಟನೆ (ಸಂಗತಿ)ಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು

¹ ಓ. ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ್, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಪುಟ- ೨೬೧

ಕಲ್ಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ."^೨ ಆಧುನಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ತಂತ್ರವೆಂದರೆ ಅದರ ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುಗರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಅಂದರೆ ನಿರೂಪಕನ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹೊಸ ತಂತ್ರವನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯ ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ ತನ್ನದೇ ಆದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಓದುಗರ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಲೆಯನಂತೆ, ತಮಾಷೆ ಮಾಡುವ ಜೊತೆಗಾರನಂತೆ, ಇಲ್ಲವೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ತುಂಬಿದ ಶತ್ರುವಿನಂತೆ ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸಿದ ಪಾತ್ರದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೂ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಿರೂಪಕನ ಈ ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

"ಒಂದು ಕೃತಿಯ ವಸ್ತು (content) ಅಂದರೆ ಕೃತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಘಟನೆ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವ ಕೂಡಿಸುವ, ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮುಖ್ಯಾಂಶ ಇದೊಂದು ಕಥನದ ತಂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ."^೩ ಓದುಗರಿಗೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಓದುಗರು ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಆಪೇಕ್ಷಿತದೇನಿಸುತ್ತದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರು 'ಮಾಯಾಲೋಕ'ದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅದುವರೆಗಿನ ಕಥನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನಿರೂಪಣೆಯು ತೇಜಸ್ವಿ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಕೋಲಾಜ್ ಮಾಧರಿಯ ಕಾಲಕೃತಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಕಾದಂಬರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ"^೪ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಓದುಗರ ಗಮನ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಕ್ರಮದತ್ತಲೇ ಹಲಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಥನದ

² ಅದೇ ಪುಟ - ೧೨೧

³ ಅದೇ ಪುಟ - ೨೨೨

⁴ ಕೆ. ಪಿ. ಉರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಮಾಯಾಲೋಕ :೧ ಕಾದಂಬರಿ ಪುಟ - ೨

ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚಿತ್ತುವಂತೆ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾ ಬಂಧವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ನಿರೂಪಕ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಓದುಗನಿಗೂ ಕೃತಿಗೂ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಗಳು, ಘಟನೆಗಳು ಬಿಡಿ-ಬಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ಓದಬಹುದು. ಆರಂಭದಿಂದ ಮಧ್ಯ-ಮಧ್ಯ ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಓದಿದರು ಕಥೆಯ ಹಂದರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ನಿರೂಪಕನ ಶೈಲಿಯು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ನಿರೂಪಕನಾಗಿ ತೇಜಸ್ವಿ ತನ್ನೂರಿನ ತನ್ನ ಪರಿಸರದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಕ್ರಮ ರೋಚಕವಾಗಿದೆ. ಐವತ್ತಾರು ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಬಿಡುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿದೆ. ೫೬ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಪರಿಸರದ ಕತೆಗಳು ಇದು ಎಂದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಜೀವಂತ ಸಮಾಜವೊಂದು ಜಡತೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ತನ್ನೊಳಗೆ ವಿನಾಶವಾಗುವುದರಿಂದ ವಿಕಾಶಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕ್ರಮಿಸುವ ಮಹಾನ ಚಲನೆಗಳು ಅಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. "ಹೊಸನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಹೊಸ ಉಕ್ತಿ ಭಂಗಿ, ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೀಗ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಹೊಸ ದಿಗಂತಗಳತ್ತ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿದೆ."⁵ ಎಂಬ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಧಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಣಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಬಳಸಿರುವ ಭಾಷಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪಟ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯು, ಜೊತೆಗೆ ಶಿಷ್ಟತೆಯ ಲೇಪನವು ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಗೆ ಇದೆ. ಕೃಷಿ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಪರಿಸರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವೊಂದು ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ವಾಟರ್‌ಷೆಡ್', 'ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್', 'ಇಕಾಲಜಿಕಲ್ ರಿಲೇಷನ್', 'ಬಯೋಟೆಕ್ನಾಲಜಿ', 'ಆರ್ಗಾನಿಕ್', 'ಫಾರ್ಮಿಂಗ್', 'ಮೊನೋಕ್ಲ್ಯೂರ್', 'ರೂರಲ್‌ವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್', 'ರೀ ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್', 'ಎಕನಾಮಿಕ್ ಗ್ರೋತ್', 'ಹ್ಯೂಮನ್‌ಸೈಕಾಲಜಿ', 'ಅನಿಮತ

ಬಿಹೇವಿಯರ್', ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ಪರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿರುವ ಕ್ರಮ ಗಮೂರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಥನ ಮತ್ತು ಕಾಲದ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಥನ ಶಾಲೆ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಮಂಥನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕುವೆಂಪು ಕಥನ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲದ ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಕುವೆಂಪು ಕಥನದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾದರೆ ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನ ಬೇರೆಯದ್ದೇ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮಳೆಗಾಲದ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನೇಮಿತಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂತದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಮಾಯಾಲೋಕದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕ್ರಮ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಥನ ತಂತ್ರಗಳು ಎಂಬುದೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಂಡು ಬರುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಹೊಸ-ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯ ಅಗತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದು ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾಯಾಲೋಕದ ಲೇಖನ ಅನುಭವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದಲ್ಲಿ ಓದುಗನ ಅನುಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವಂತೆವುಗಳಾಗಿವೆ. ಲೇಖನಿನಿಂದ ಓದುಗನ ಅನುಭವದ ಜಗತ್ತಿನತ್ತ ಕಾದಂಬರಿ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾ ವಸ್ತು ಕಾಡು ಮೂಲದ ಅನುಭವ ಲೋಕದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುಗರಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಕಾಡು ಮೂಲದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಂತಹ ವೇಳೆ

⁵ ಅದೇ ಪುಟ-2

ಮಾಯಾಲೋಕದಂತಹ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೂ ಮುಖ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದೂ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಓದುಗರು ಕಾಣುವುದು ತೇಜಸ್ವಿಯ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಚೈತನ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಮಾಯಾಲೋಕದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಾಮ್ಯಗಳು, ವೈರುಧ್ಯಗಳು, ಸಂಘರ್ಷಗಳು, ಸಹಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಮಾಣವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ನಿಗೂಢರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನವು ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಹೊಸತನದ ಕಥಾ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ 'ಸ್ವರೂಪ' 'ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು', 'ಕವಾಟಿ' ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಲೇಖಕನಿಗೂ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ ನಿರೂಪಕನಾಗಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿರೂಪಕ ಕಥೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅನ್ವೇಷಕನಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾನೆ. ಕಥಾಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರದಂತೆ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎನಿಸುವ ವಿವರಗಳು ಬದುಕಿನ ಕಥನವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಣಿಸಿನ ಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯಲು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಯೆಯು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿದೆ. ಮಾಯಾಲೋಕವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿಗಳ 'ಮಹಾಕಾವ್ಯ' ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಕರೆದಿರುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದೇ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸಮಾಜದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅದು ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನ ಎನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ, ಅತಂತ್ರ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬದುಕು, ರೈತಸಂಘ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಇಂದಿನ ದುಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥಾ ಹರವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತೇಜಸ್ವಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಓದುಗರಿಗೆ ತೇಜಸ್ವಿ ಹತ್ತಿರವಾಗುವುದು ಇಂತಹ ಕರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಊರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಿದ್ದೆಯವರ ಮಧ್ಯೆಯ ನೀರಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಜಗಳಗಳು, ಅಣ್ಣಪ್ಪಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರು, ಹಂದಿ ಬೇಟೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬಿಡಿ-ಬಿಡಿಯಾದ ಭಾಗಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಓದುಗರ ಆಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತವುಗಳು. ಆಧುನಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕಥಾ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಮಾತು ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆಯ ಕ್ರಮವೂ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕ್ರಮ. ಒಂದು ಕಥಾ ವಸ್ತುವಿನ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಲೋಕ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಥನದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರ ಸಮಾಜ ಇದೆ ಎಂಬ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಕಥನ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಹುತೇಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಜೀವನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣ, ಕೇವಲ ಅವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ಹಿಂದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ದೊಡ್ಡ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಎಂತಲೇ ದೊಡ್ಡ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ವೇದನೆ, ಸಂತೋಷ, ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಯತ್ನ ತೇಜಸ್ವಿಯ ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಥನ ಕ್ರಮದ 'ಸಮಾಜವಾದಿ ವಿಸ್ತರಣೆ' ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯರ ಜೊತೆ, ನಿಸರ್ಗದ ಹಕ್ಕಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಗಿಡ, ಮರ, ಬಳ್ಳಿ, ಕೀಟ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರಗಳನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕ್ರಮ ಜೀವ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇದು ಕೇವಲ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಮೀರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

'ಮಾಯಾಲೋಕ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿ - ಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ನಗರದಂತೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ಯೋಗ, ವೇತನವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವ ರೀತಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದದು. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸರ್ಕಾರಿ/ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳು ಅಥವಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದು ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯವುಳ್ಳ ಜನರು ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಸಬ್ ಇನ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಗುಡ್ಲೆಪ್ಪ, ಕೆ.ಇ.ಟಿ. ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಪೋಲೀಸ್ ಪೇದೆ

ಶಬ್ದೀಕ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘದ ನಾಯಕ ಡೆಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾದವರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಳಗಿರುವವರು ಶೇ.೨೦ ರಷ್ಟು ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೂ ಪರದಾಡುವಂತ ಜನರಿವರು ಇನ್ನುಳಿದ ಶೇ ೫೦ ರಷ್ಟು ಜನ ಬಡತನದ ರೇಖೆಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲು, ಮೇತವರ್ಗದವರೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯವಿಲ್ಲದವರು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಮಾಯಾಲೋಕದ ಮುಗ್ಧಗ್ರಾಮೀಣ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಆಗಿರದೇ ಇಲ್ಲ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಭವಿಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಾ ಬದುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವ ಜನಜೀವನವು (ನೀರಿನಂತೆ) ವಿವಿಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನವು ಹೇಗೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾವಂತೆ ವಿವರಿಸಿದೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಬರಹದ ಜೀವಂತಿಕೆ ಹೊರಬರುವುದು ನಿಸರ್ಗದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಬಂದಾಗ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನ ಜೀವನದ ಸುತ್ತಲೇ ಹೆಣೆದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಾಯಾಲೋಕವೂ ಕೂಡ ಅದರಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಲೆನಾಡಿನ ಮಳೆ ಬರುವ ದೃಶ್ಯದ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಥನವು ರಮ್ಯ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಹಾಗೆ ತನ್ಮಯವಾಗಿ ಓದುಗರನ್ನು ಮೈಮರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ತನ್ಮಯವಾಗಿ ಓದುಗರನ್ನು ಮೈಮರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ತನ್ಮಯತೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯ ಬಿರುಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನಿಸರ್ಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿವಾದಿನಿಲುವನ್ನು ಬಳಸುವ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನ, ಸಮಾಜದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಸಸ್ಯ ಇರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಪ್ತತೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಮನುಷ್ಯರು ವಾಸಿಸುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನಗಳು ನಡೆಯುವ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 'ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು' ಹುಲಿಯೂರು ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯದ 'ಕೆಸರೂರು' ಮಾಯಾಲೋಕದ 'ಗೊಂದಲಗಿರಿ' ಹೀಗೆ ಅವರ ಕಥನ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಊರುಗಳು ವಿಸ್ಮಯದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುಗಳಂತಿವೆ.

ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜನ ವಿಚಿತ್ರಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು

ಮತಾಂತರ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುವ ಹೆಂಗಸರು; ಮೋಟರು ಸುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೇಗೆಂದು ಅರಿಯದವರು ಮಾಡುವ ನಾನಾ ಊಹೆಗಳು; ಬೇಟೆಯಾಡಿದ್ದು ಕಾಡು ಹಂದಿಯೊ, ಸಾಕು ಹಂದಿಯೊ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಗಲಭೆ ಎಬ್ಬಿಸುವವರು ನೆಲ ಅಗೆಯುವಾಗ ಸಿಕ್ಕಿ ಮಡಕೆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ ಬಿದ್ದಿದ್ದೊ, ಶವದ ಜತೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೊ ಎಂಬ ಊಹಾಪೋಹ ಮಾಡುವವರು, ಎಲ್ಲವೂ ಗೊಂದಲವಾಗಿಯೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನದ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ತೇಜಸ್ವಿಯ ಸೃಜನ ಶೇಲತೆ ಮೆಚ್ಚುವಂತದ್ದು. ಹೀಗೆ ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನ ಜೀವನದ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕ್ರಮ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ನಾಗರಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕಿಸುದ್ದಕ್ಕೂ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದವರ ಕಷ್ಟದ ಬದುಕನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ತರುವ ಕ್ರಮ ಓದುಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಪ್ತವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ರೈತರು ನೀರು ವಿದ್ಯುತ್‌ಗಳಿಗೆ ಪಡುವ ಬವಣೆ, ಮಲೆನಾಡಿನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಆವಾಂತರವಾದ ಮರಗಳ ಅಡಚಣೆಯಿಂದ ದೂರವಾಣಿ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಅಸಮರ್ಪಕ ಪೂರೈಕೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಪರಿಸರದ ಓದುಗರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅವರ ಕ್ರಮ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ.

ಬದುಕನ್ನು ಹಲವು ಮುಖಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವ ತೇಜಸ್ವಿಯಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ ತಳಹದಿಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಬದುಕಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾಯಾಲೋಕ ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಪರೂಪದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂತೇಯ ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಯಶಸ್ಸಿನಂತೆ ಅದರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಳೇಪಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಹಾಸ್ಯಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತವೆ ಅಂಶಗಳು. ಅದರ ಹೊರತಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ನೆಲೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಗೃಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಯ ಜೊತೆ-ಜೊತೆಗೆ ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಿರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ, ಆಧುನಿಕರಣ, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಕನ್ನಡದ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವಂತವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಬರಹದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು ಆದರೂ ಅವರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವು ಎನನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿರುತ್ತದೆ. ಕುತೂಹಲ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ನಿಸರ್ಗದ ನಿಗೂಢತೆಯ ಮುದುವರಿದ ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಅವರ ನಿರ್ಗಮನದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರವಾದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರ ಬರಹಗಳ ಓದಿನ ಮೂಲಕವೇ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಳು ಅವನತಿಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ, ಹೊಸ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತವುಗಳು. ಮಾಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ತಲ್ಲಣಗಳು, ಅವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು, ರೈತರು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾಯಾಲೋಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ

ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರದು ಅಪರೂಪದ ಸೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಬರಹಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಯ ಅಮೂಲ್ಯವಾದವುಗಳು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಿಗೂಢತೆ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಹುಡುಗಾಟದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುವಂತವರು. ಅಂತೆಯೇ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸೆಳೆತವಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 'ಜಿನ್ನೋಣ' ಅಥವಾ 'ನಾಯಿ'ಯ ಹಾಗೆಯೇ 'ಜೀಪೋ', 'ಸ್ಕೂಟರ್‌ನೋ', ನೀರೆತ್ತುವ ಇಂಜಿನ್ನೂ ಒಂದು ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವು ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸದಾ ಹೊಸತನವನ್ನು ಹೇಳುವಂತವುಗಳು. ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ನಿಜಕ್ಕೂ ತೇಜಸ್ವಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಅದ್ಭುತವಾದ 'ಮಾಯಾಯು ನಿಜಕ್ಕೂ ತೇಜಸ್ವಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಅದ್ಭುತವಾದ' 'ಮಾಯಾಲೋಕ'ವೇ ಆಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಾನುಕರಣ:

- ೧. ಮಾಯಾಲೋಕ:೧ - ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು. ೨೦೦೬
- ೨. ತೇಜಸ್ವಿ ನನಪು-ಸಂ. ಬಿ.ಚಂದ್ರಗೌಡ, ಬಿ.ಎಚ್.ರಾಜು, ನಂದಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೭
- ೩. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಣ್ಣಕತೆ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ, - ಡಾ ಸಿ. ಎಸ್. ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ೨೦೦೩.
- ೪. ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನ -ಟಿ. ಪಿ ಅಶೋಕ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೆಗ್ಗೂಡು, ೨೦೦೪.
- ೫. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ - ಓ. ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ,
- ೬. ದೇಶಿವಾದ - ಸಂ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜು.

**DR.PATIL PUTTAPPA AVARA 'ANUBHAVA IRUVALLI
AMRUTATVAVIDE'**

-Prof. Zeenat Aman A.Hattiholi

ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರ 'ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ'

-ಪ್ರೊ. ಜೀನತ ಅಮಾನ ಎ. ಹಟ್ಟಿಹೋಳಿ

ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಅಂಜುಮನ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ಧಾರವಾಡ. ೫೮೦೦೦೮. ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ. (INDIA).

ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಅಮೃತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅನುಭವ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಹಸಿವು, ಅವಮಾನ, ಸನ್ಮಾನ, ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಅನುಭವ, ಉಪದೇಶ, ಉಪಕಾರ, ಆರೋಗ್ಯ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಚಿಂತನ ಮಂಥನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. "ಜೀವನದ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ನಿನ್ನದತ್ತರ. ಮೀರುತ್ತ ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಬಿತ್ತರ. ನೆತ್ತಿಯ ಗುರಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ. ಬೇರಿನ ನೆಲೆ ಭೂಮಿವ್ಯಕ್ತೆ. ಲೋಕವೆರಡು ಹತ್ತಿರ" ಸೌರಮಂಡಲ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನುಕುಲದ ಸಂತತಿ, ಚರಾಚರಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ, ಜಗತ್ತು, ತಾಯಿ, ಮಕ್ಕಳು, ದೇವರು, ದೈವ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮಾತು, ಯೋಗ್ಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ದುಡಿಯಬೇಕು, ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಆತನ ಪ್ರಧಾನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಣದ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯು ಎಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದರೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತವೆ. ಡಾ. ಪಾಟೀಲ

ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ 'ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವ ಇದೆ' ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ೪೭ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳಿವೆ. ಅನುಭವ, ಅಮೃತ ತತ್ವ, ಸಮರಸದ ಜೀವನಾಂಶಗಳು :-
ಅಧಿಕಾರ :-ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ರಾಜನಾದವನು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ನೀಡುವ ಭರವಸೆಗಳು, ಆಸೆ, ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ನೀಡುವರು. ಕಾರಣ ಅವರು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕಡೆಯ ರಾಜಕಾರಣಿಯ ಆಸೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ದೇಶ ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂಬುದು ಮುತ್ಸರದ ರಾಜಕಾರಣಿಯ ಆಸೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೊರೆಗಳು ಕೇವಲ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬೇಕು, ಆದರೆ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸುಲಿಯಬಾರದು, ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ನೀಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಜೀವಗಳನ್ನು ಬಲಿಯ ತೆಗೆಯಬಾರದು. ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣಿ ದೊರೆಗಳಂತೆ ಭರವಸೆ ನೀಡಬೇಕು. ಗುಲಾಮರಂತೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿರುವ ಮುಂದಾಳತ್ವ ಜನರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕೂಡಿಸುವ ಸ್ಥಂಬಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ, ರಾಜ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಊಟಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. "ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಬಡತನದಿಂದ

ಹಾಳಾದರೆ, ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಐಷಾರಾಮಿ ಚಟಗಲಿಂದ ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆ. ದೊರೆಯಾದವನು ದೇಶದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು, ಆಚಾರ್ಯನಾದವನು ದೊರೆಯ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು. ಗಂಡನಾದವನು ಹೆಂಡತಿಯ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು. ಗುವಾದವನು ಶಿಷ್ಯನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕು.”^೨ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ, ರಾಜ, ರಾಜಕಾರಣಿಯ ಇತರರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಈ ಲೋಕದ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಂಗಸು, ಹಡಗು, ಮತ್ತು ಕುದುರೆ ಯಜಮಾನಿಕೆಯಾಗಿ ನಡೆಸುವವನಿಗೆಯೇ ಒಲೆಯುವುದು ಲೋಕದ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ಆ ಕೈಗಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಬೇಕೇಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವವರೆಗೆ ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ದೊರೆ, ರಾಜಕಾರಣಿಯಾದವರು ಸರಿಯಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಳುವವನನ್ನು (ರಾಜ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳನ್ನು) ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಯತಾ ರಾಜ, ತತಾ ಪ್ರಜಾ. ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

❖ **ಆಸೆ, ನಿರಾಸೆ :-** ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಒಂದು ತುಂಡಿನ ಎಲುಬಿಗಾಗಿ ನಾಯಿ ಆಗಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಈಡೇರಿಸಿದರೆ ಅವರು ಸುಧಾರಿಸುವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯು ದೊರೆತರೆ ಅವರು ಕೂಡಾ ಸುಧಾರಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರ ಜಗಳ ಉಂಡು ಮಲಗೋತನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಯಾವುದು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ಮುಂದೆ ಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶ್ರಮ ಸತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದು, ಮಾಡಿದ್ದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಸೆ, ಆಮಿಷಗಳಿಂದ ಅನವಶ್ಯಕ ವಸ್ತು ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ, ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಬೆವರು ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಬಂದಾಗ ಅಂಜುಬುರುಕತನದಿಂದ

ಭಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಅಂಜಿ, ಬದುಕಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುವುದೆಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಸದಾ ಭಯ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಡವರನ್ನು ಆಸೆಯು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆತನ ದೊಡ್ಡದಾದಷ್ಟು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರು ಹೆಚ್ಚು ನೀರಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಿಕೆ, ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಡೊಂಕಾಗಿರುವವರನ್ನು, ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಸಮ ಮಾಡುವ ಆಸೆ ಪಡಬಾರದು. ಆತುರ ಪಡಬಾರದು. ಕೊನೆಗೆ ಆಸೆಯ ನಿರಾಸೆಗೊಂಡು ಸಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. “ಆಸೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ” ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. “ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ನಡುವೆ ಜಗಳವನ್ನು ತಂದು ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೊಂದೇ ಆಯುಶ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ತುಂಬ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿಪರೀತವಾಗಿವೆ. ಏನೂ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಬೇಕು, ಸ್ವಲ್ಪ ಇದ್ದವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬೇಕು”^೩ ಹೀಗೆ ಆಸೆ ಆಮಿಷದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

❖ **ಅನುಭವ :-** ಚಟವು ಚಟಕ್ಕೆ ಮೂಲವೆಂಬಂತೆ ಜನರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಂದು ದುಶ್ಚಟವು ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಾಠಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ದುಶ್ಚಟವು ಮತ್ತೊಂದು ಇತರ ದುಶ್ಚಟಗಳನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಮಜೋರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಾವು ಮೊದಲು ಚಟಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಚಟಗಳು ಅನಂತರ ನಮ್ಮನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಋತುಗಳು ಪ್ರತೀವರ್ಷ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಚಳಿಯೂ ಮತ್ತು ಮದುವೆ ಆದವರನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಂದರೆಗೆ

ಈಡಾಗಿಸಿ, ಮತ್ತೆಗೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಫಲವತ್ತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮರದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ತುಂಬಿದವಾಗಿದ್ದಾಗ ಟೊಂಗೆಗಳೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತಲೆ ಬಾಗಿರುವಂತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಂತೆ ಸಜ್ಜನರು ಸದಾ ಗುರು-ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದ, ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ, ಜನರು, ಎಂದಿಗೂ ಸುಧಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯ ಯಾರೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ನಾಲಿಗೆ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡವನು ಮೊಸರನ್ನು ಊದಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಏನೇ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡರೂ, ಮಾಡುವುದಿದ್ದರೂ ಕೊನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಏನೇ ಹೊಲಿಯುವುದಿದ್ದರೂ ದಾರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಗಂಟು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಕಾರ್ಯವು ಯಶಸ್ವಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಯುವಕರ ಏಳೆಯೂ, ವೈಭವವೂ ಅವರ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವೃದ್ಧರ ಸೌಂದರ್ಯವು, ಗೌರವವು ಅವರು ಹೊಂದಿದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸದಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರು-ಹಿರಿಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧುರರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಸದಾ ಧೈರ್ಯಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಸದಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ, ತಮ್ಮ ಎಡ-ಬಲಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆತಿರುಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. “ಮಧ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಅಮಲು ಯೌವನ, ಅಮಲು ಇಲ್ಲದ ಮಧ್ಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಸಂತೃಪ್ತ ಮನುಷ್ಯ ಹಸಿವು ಎಂದರೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯ. ನಗುವ ಮನುಷ್ಯ ಕಣ್ಣೀರು ಎಂದರೆ

ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯ”^೪ ಹೀಗೆ ಅನುಭವವು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

“ತಾನು ನಡೀತೀರೋ ದಾರಿಯೇ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುವ ತನಕ ಯಾರೂ ಸತ್ಯದ ಸಮೀಪ ಸುಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಸತ್ಯ ಅಂತ ತಿಳಿಯದಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ಅದು ನಂಬಿಕೆ ಅಲ್ಲ. ಚಿಂತನೆಯೂ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿ. ಅರಿತದ್ದನ್ನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನನ್ನೂ ಅರಿಯಲಾರದ ಕರ್ಮ”^೫ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪುದಾರಿ, ಕಪ್ಪುಸತ್ಯದ ಅರಿವು ಆಗುವುದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

❖ **ಆರೋಗ್ಯ - ಅನಾರೋಗ್ಯ :-** ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಬಂದಾಗ ಸರಿಸಮಾನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ನಗಬೇಕು. ನಕ್ಕಾಗಲೇನೆ ಅವನ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳು ದೂರಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೇನೆ ಆತನ ರಕ್ತ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಸದಂತೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂತುಸು ತಿನ್ನುವುದು ಲೇಸು ಎಂಬುದು ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದೂ ಊಟ ಬಿಡುವುದು ಮೇಲು, ನೂರಾರು ಜನ ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ನೋಡುವುದು ಬಿಡುವುದು ಒಂದೇಯಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಹಾಸ್ಯದ ಸಂದರ್ಭ ಎದುರಾದಾಗ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ನಗಬೇಕು ಎನ್ನುವವನು ತನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅರಿಯಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಸಂಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹಾಗೆಯೇ ಸುಮ್ಮೆ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಜಗಳ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೆಮ್ಮುತ್ತ ಕೆಮ್ಮುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ರೋಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಏನು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದ ನಂತರ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಔಷಧಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇವೆರಡನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನರಳುವ ಶ್ರೀಮಂತಿಗೆಗಿಂತಲೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬಡತನವು ಮೇಲು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವವನು ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾಯಿಯಂತೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆರೋಗ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರುವುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಡವರು-ಶ್ರೀಮಂತರು ಇಬ್ಬರು ನೆಲೆಸಿರುವರು. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾದ ಬಡವನು ಅರ್ಧ ಶ್ರೀಮಂತನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶ್ರೀಮಂತನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಲು ಊಟದ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಪ್ರೇಮ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಕಡಿಮೆ ತಿನ್ನುವವರು ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾದ ವೈದ್ಯನು ಔಷಧ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಜನರಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆರೋಗ್ಯವೊಂದೇ ಸಾವಿರ ವರದಾನಗಳಿಗೆ ಸಮ”^೬ ಆರೋಗ್ಯ ವೈದ್ಯ ಆಹಾರದ ಚಿಂತನೆಗಳು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ❖ **ಆದರ್ಶ :-** ದೇಶ, ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿವಿಧ ನಾಯಕರು ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಆದರ್ಶಗುಣಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನವಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಆದರ್ಶ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲು ಎಂತಲೇ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು. ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಕಡೆಯತನಕ ಬದುಕುವವರಂತೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ನಾಳೆಯೇ ಸಾಯುವವರಂತೆ ಬದುಕಬೇಕು. ಇತರರಿಗೆ ಮಾದರಿಯೂ ಆಗಬೇಕು. ತಾನು ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸಮೃದ್ಧರಾಗಲೆಂದು ಆದರ್ಶವಾದಿಯು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆದರ್ಶಮಯವಾಗಿ ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. “ನಾಳೆ ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ತುಂಬ ದೂರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಿನ್ನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದು

ಹೋಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಿ. ಇಂದು ಎನ್ನವುದು ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕದು. ಅದು ಕಳೆದು ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಿರಿ”^೭ ಹೀಗೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಅರಿತು ಬದುಕಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತತ್ವವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ❖ **ಉಪದೇಶ :-** ಹಿರಿಯರು, ಗುರುಗಳು, ಅನುಭವಸ್ಥರು, ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯದ ಸದುಪಯೋಗಕ್ಕೆಂದು ಮಾತನಾಡುವರು, ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವರು. ಅದನ್ನು ಅರಿತು ನಾವು ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನುವವರೆಗೂ ಅದರ ಮರ್ಮ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕೆಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯ ಉಪದೇಶ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಸಹನೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. “ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಗೆಗೆ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಕಿವಿ ಕೊಡದಿರುವ ಜನರು ಅವನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಹೂವು ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ.”^೮ ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❖ **ಉಪಕಾರ :-** ಜನರು ಉಪದೇಶ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಬಿಡುವವರು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಅನ್ನ ಹಾಕಿದವನು ನೀವು ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಎಂದೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೀಪವು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯತನದಿಂದ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. “ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾರೂ ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಓಣಿ ತುಂಬ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವವನು ಎಂದಿಗೂ ಬಡವನಲ್ಲ.”^೯ ಹೀಗೆ ಉಪಕಾರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ❖ **ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣು :-** ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾನರು. ಆದರೆ ವಿಚಾರಗಳು ಆಲೋಚನಾ

ಕ್ರಮ ಊಹೆಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ಎಂದು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಸುಖವೇ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸುಖವೆಂದು ಗಂಡಸು ಬಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸುಖವೇ ತನ್ನ ಸುಖವೆಂದು ಹೆಂಗಸು ಬಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಂಗಸರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮನ್ನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರು ಒರಟು ಭತ್ತದಂತೆ, ಹೆಂಗಸು ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡಿದ ಅಕ್ಕಿಯಂತೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾನರು ಎಂದು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಗಂಡಸರು ಒಂದು ಮೈಲು ನಡೆಯಬೇಕು. ಹೆಂಗಸರು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವ್ಯಾಯಾಮ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ತೋಳನಂತಿರುವ ಗಂಡಸನ್ನು ಪಳಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು.”^{೧೦} ಹೀಗೆ ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

❖ **ಜಗತ್ತು :-** ಈ ಜೀವನವನ್ನು ದೇವರು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವನು. ದುಃಖ ಸುಖವನ್ನು ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಜೀವನ ರಂಗಭೂಮಿ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಗೆ ನಿರ್ದರಿಸಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಬದುಕು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ನರಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಗತ್ತು ಸದಾ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ರೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಸದಾ ತಿತ್ತುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದವನಿಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಜಗತ್ತು ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಹಣ, ಕಾಗದ, ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರವರು ಕಂಡಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. “ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ಇದ್ದಂತೆ ಜಗತ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಮೇಲೆ ಇಡಿಯ ಜಗತ್ತೇ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.”^{೧೧} ಜಗತ್ತು ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಬಹುದು. “ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬೇಡುವುದು, ಯೋಚಿಸುವುದು, ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನ. ಆದರೆ ಬೇಡದೇ ಇರುವುದು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಕಬೀರರು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಯೋಚಿಸುವಂತಹ

ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ಕೊಡದಿರುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.”^{೧೨} (ಮಂಗಳಗೌರಿ, ಕಬೀರ್, ಪು. ಸಂ. ೨೫೧-೨೬೬)

❖ **ಜೀವನ :-** ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಬದುಕುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಜೀವನವು ಒಂದು ಕಥೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಅದು ಎಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಎನ್ನುವುದು ಚಂದ್ರನಂತೆ. ಒಂದು ಸಲ ಕಪ್ಪು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಬಿಳುಪು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬದುಕಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಜೀವನ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜೀವನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಉದ್ದೇಶವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಸುಖಪಡುವುದಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಂತೆ ಬಾಳುವುದು ಆಗಿದೆ.

“ನಾಳೆ ಅಂದರೆ ತಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನವನ್ನು ಇಂದೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು. ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಬದುಕಬೇಕು. ತಾಯಿನಾಡಿಗಾಗಿ ಸಾಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆಯದು”^{೧೩} ಹೀಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗಳು ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತವೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಕೆಟ್ಟುದು ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು.

❖ **ತಾಯಿ :-** ತಾಯಿಯೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ದೇವರು. ಮನೆಯು ಮೊದಲ ಪಾಠಶಾಲೆ. ಜನನಿ ತಾನೆ ಮೊದಲ ಗುರು ಎಂಬಂತೆ, ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದೂ ಮುಪ್ಪಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯು ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಬಲ್ಲಳು. ಆದರೆ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮಮತೆ, ಕರುಣೆಯೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. “ತಾಯಿಯ ಹೃದಯ ಅರಳಿದ ಹೂವಿನಂತೆ, ಆದರೆ ಅದು ಎಂದೂ ಬಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹಸಿವೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈರಿಯಿಲ್ಲ.

ತಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಧುವಿಲ್ಲ. ತಾನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೇವರು ತಾಯಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ.”^{೧೪} ಹೀಗೆ ತಾಯಿಯೇ ದೇವರು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಪುನಃ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬಾರದು.

- ❖ **ದಾಂಪತ್ಯ :-**ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ವಂಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ, ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸುವರು. ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋಲಬೇಕು. ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರೇಮ. ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದೇಬರುತ್ತದೆ. ಹೆಂಗಸರು ಬೇಡುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಆಭರಣವೆಂದರೆ ಗಂಡನ ಪ್ರೀತಿ ಮಾತ್ರ. ವಿವಾಹ ನಡೆಯುವುದು ಒಂದೇ ಗಂಟಿಯಾದರೂ, ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಜೀವನ ಪರಿಯಂತವೂ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. “ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು. ಗಂಡನು ತಲೆಯಾದರೆ, ಹೆಂಡತಿಯು ಆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಿರೀಟವಿದ್ದಂತೆ.”^{೧೫} ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಸುಖಕರವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ದಾಂಪತ್ಯಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಒಂದು ಒಂದು ಮೂರು ಎನ್ನುವ ಗಣಿತಕ್ಕೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

- ❖ **ದೇವರು :-**ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರಯಾಮಿಆಗಿರುವನು. ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮದೇ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ದೇವರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಭಾರತ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಹತ್ತು ಜನ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ದೇವರು ಅವರೊಳಗೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅನಾಥ ಮಗುವಿನ ಕೂಗು ದೇವರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದೇವರು ಕೂಡ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಕರಗುತ್ತಾನೆ. ದೇವರು ಯಾರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವನೋ ಅವನು ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ಮಧುರವಾಗಿ ಇರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ”^{೧೬}

ದೇವರು ಉಳಿದವರು ಕಂಡಂತೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿದೆ.

- ❖ **ದೈವ :-** ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗುರುಬಲ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ದೈವಬಲನೂ ಅಷ್ಟೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೈವದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ದುದೈವವು ಎಂದು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ದೈವತ್ವವೇ ಸುದೈವ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. “ಸುದೈವದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ದುದೈವದಿಂದ ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸುದೈವದ ಸಮಯ ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಹಾಕಿದ ಕಸೂತಿಯಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳು ಅರಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಸುದೈವವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಸುದೈವವೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು”^{೧೭} ದೈವಲೀಲೆಯು ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ❖ **ನೋವು - ನಲಿವು :-** ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗೂ ಈ ನೋವು ನಲಿವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಬಡವರಿಗೆ - ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಎಂದು ಬೇಧ ಭಾವವನ್ನು ಅದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಾಲಚಕ್ರದಿಂದ ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದಾಗಿ ಸದಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. “ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಒಂದೇ ಮನೆ, ಬಾಡಿಗೆದಾರನಿಗೆ ನೂರು ಮನೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದಿಂದ ಅಳುವವನು ಕುರುಡನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೀರು ತರಿಸುತ್ತಾನೆ.”^{೧೮} ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖ ಬರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ದೈವವೇ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ **ಪ್ರಜ್ಞೆ :-** ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಮಾನವನ ಒಳ್ಳೆತನದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದದ್ದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಕಾರ್ಯವು ಸುಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. “ಒಳ್ಳೆಯದಾದುದು ಯಾವುದಿದೆಯೋ, ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಯಾವುದಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದುಸಾವಿರ ಸಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಏಳುಸಲ ಅಳಿಯಬೇಕು. ಹೃದಯ ಹಾಗೂ ತಲೆಯಿಂದ ಕೈವರೆಗೆ ಹಾದಿ ಏನಿದೆಯೋ ಆ

ದೂರವನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹಾದಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.^{೧೯} ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪೂರ್ವಯೋಜನೆ, ಆಲೋಚನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಫಲತೆಯು ದೊರೆಯುವುದು ಖಚಿತ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

❖ **ಪ್ರೀತಿ - ಪ್ರೇಮ :-** ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಕಿರುವರು. ಪ್ರೇಮವು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಣಯ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವು ಪಡೆದಿವೆ. ಪ್ರೇಮ ಇರುವ ಸ್ಥಳ ಹೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಸತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ವಿವಾಹ ಬಂಧನವು ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. “ನಾಲ್ಕು ಕಣ್ಣು ಕೂಡಿದಾಗ ಪ್ರೇಮವು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಪ್ರೇಮವೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೆಂಗಸು ಎಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ”^{೨೦} ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ ಮನುಕುಲದ ಸಂಜೀವಿನಿ ಔಷಧಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಖ ದುಃಖವನ್ನು ಮಾನವನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

❖ **ಪ್ರತಿಫಲ :-** ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಫಲದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು, ಸೋಲು ಎರಡು ಇರುತ್ತವೆ. ಎರಡನ್ನು ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ತಳದಿಂದ ಆರಂಭ ಗುರಿತಲಪುವುದೇ ಅಂತ್ಯವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. “ಕೆಲಸದ ಬೇರು ಕಹಿ, ಫಲಮಾತ್ರ ಸಿಹಿ. ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾಲು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಾರುತ್ತದೆ. ಕೆಟ್ಟ ಮಾಲಿಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಗಿರಾಕಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಗಡಿಯು ತನ್ನ ಗಿರಾಕಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”^{೨೧} ಪ್ರತಿಫಲ ಯಾವನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೇನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಯಶಸ್ಸು ಎಂಬ ಪ್ರತಿಫಲವು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

❖ **ಪುಸ್ತಕ :-** ಪುಸ್ತಕದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ದೇವಾಲಯದಂತೆ, ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲು

ಮನುಷ್ಯ ಪುಸ್ತಕದ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಇದ್ದಂತೆ. ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಪಂಡಿತರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. “ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಓದುವುದು, ಬುದ್ಧಿವಂತನೊಡನೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಎರಡೂ ಒಂದೇ. ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಯಾವನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವನೋ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ಸಾಮ್ರಾಟ. ಓದುವಂಥದನ್ನಾದರೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಬರೆಯುವಂಥದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಚಿತ್ರಗಳೆಂದರೆ ಓದದ್ದೇ ಇದ್ದವರ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಓದಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಓದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪತ್ತು ಇದೆ.”^{೨೨} ಪುಸ್ತಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

❖ **ಪ್ರಶಂಸೆ :-** ಗೌರವಿಸುವುದು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಉತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದಂತೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲ. ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಿಂದ ಶುಭಾಷಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. “ಗಂಡಸನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೊಗಳಿದರೆ, ಹೆಂಗಸನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಹಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುವುದಿದ್ದರೂ ನೀವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಶಂಸೆಯು ಮಧುರವಾದ ವಿಷವಿದ್ದಂತೆ. ಸಿಹಿದೇಹವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಶಂಸೆ ಉತ್ತಮರನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ.”^{೨೩} ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕೆನ್ನವರು ಎಲ್ಲ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕೆಲವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಶಂಸೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಅವರು ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಹರಸಿ ಬರುತ್ತದೆ.

❖ **ಮಕ್ಕಳು :-** ಮಕ್ಕಳು ಎಂದರೆ ದೇವರ ಸಮಾನ. ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬೀಸಣಿಕೆಯಾಕೆ ಎಂಬ ಜನಪದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರೆ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಜಗಳವಾಡುವರು, ದಾಂಧಲೆ ಮಾಡುವರು. ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಎಂಬುದು ಜಗದ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಜೀವನ ಕಲೆಯನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಕಲಿಸಿಕೊಡುವರು. “ಪ್ರೀಮಂತರು ಪ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಡವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಗನು ತಂದೆಯ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮೌನಕ್ಕೆ ಹೆದರುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಕೈಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಸಬೇಕು.

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೆಂದು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮವರೆಂದು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ”^{೨೪} ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ, ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು ಹಿಂದೆಕೊಟ್ಟ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಅವರನ್ನು ಮುಂದೆ ತರಲು ನಾವು ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂಡಾಯ ಏಳುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ರುಚಿಸದ ಏನೇನನ್ನೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದದ್ದಾಗಲಿ, ಹೊಸದಾಗಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲ ನಾವು ನಮ್ಮ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ, ನಾವು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ದಿಕ್ಕಿರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ದುಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟವರೇ. ಆದರೆ ಆಗ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಯೋಚಿಸಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರುಗೂ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಇಂತಹದ್ದೇ ಅನುಭವ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ಅವರು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಕಾರಣ ನಾವು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹಣದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಇನ್ನೇನನ್ನೋ ಕೋಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಶೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಸಂತೋಷ ನೀಡಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ಅದಮ್ಯ ಆಶೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ

ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ಈ ಒಂದೊಂದು ಅನುಭವ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಏನೇ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಚಿಂದ. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಿದ ತ್ಯಾಗ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ನಾವು ಎಂತಹ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ. ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಅವರಿತ್ತ ಸುಖದ ನೆನಪುಗಳು ಜೀವನ ಬೆಳಗಲು ಸಾಕು. ಎಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.”^{೨೫} ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಾಳಜಿ, ಪ್ರೀತಿ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

❖ **ಮಾತು :-** ಮಾತಿನ ಬೆಲೆ ಅದನ್ನು ಆಡಿದಾಗಲೇ ತಿಳಿಯುವುದು. ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು. ಮಾತೆಂಬುದು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ. ಮಾತು ಮನೆಕೆಡಿಸಿತು, ತೂತು ಒಲೆ ಕೆಡಿಸಿತು. ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಂಚರ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತವೆ. “ಆಗಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬಾಯಿ, ಆಗಬಹುದು ಎಂತಲೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಷೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ನೇಹಿತನ ಬಗೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ವೈರಿಯ ಬಗೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ಆಡಬಾರದು. ನನ್ನ ಮನೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ, ನನ್ನ ಗಂಡ, ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ, ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಧುರವಾ ಮಾತುಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ”^{೨೬} ಹೀಗೆ ಮಾತಿನ ಮರ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾತು ಬಲ್ಲವನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಪರಿಚಿತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡವನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. “ಮಾತಿನ ಔಚಿತ್ಯ, ಉಪಮೆಯ ಸಮರ್ಪಕತೆ, ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಸಮೀನತೆ, ಅನುಭವದ ವಿಶಾಲತೆ, ಅವಲೋಕನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಹವಣಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳಂಥ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ನೀತಿಯ ಬರಡು ಮಾತಲ್ಲ. ರಸಮಯವಾದ ಸುಭಾಷಿತ ಹಾಸ್ಯದ ವಿವಿಧ ಲಾಸ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಸರಸದ ಸವಿನಗೆಯಿದೆ. ಜ್ಞಾನಿಯ ಬೆರಗು ನಗೆಯಿದೆ. ವೀರನ ಮಾರ್ಮಿಕ ನಗೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ನಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕರುಣೆಯ

ಧ್ವನಿಯಿದೆ”²² (ಶ್ರೀ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು, ಪು. ಸಂ. ೨೯)

❖ **ಯೋಗ್ಯತೆ :-** ಅವರವರ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ದೇವರು ನೀಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ, ಯಜಮಾನ, ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೋಡಿದಾಗ ಯೋಗ್ಯತೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಇರುವುದು. ಸ್ನೇಹ, ಸಂಬಂಧಗಳು ಕುರಿತು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಅವಕಾಶಗಳು, ಲಾಭಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. “ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಜನರು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೇವರು ನಾವು ಕೊಡುವಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರು ಎಂದೂ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ”²³ ಹೀಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾಗಿದೆ. ನಾವು ವೇಷನೋಡಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಯೋಗ್ಯತೆ ನೋಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

❖ **ಸ್ನೇಹ :-** ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮುಂದೆ ಆಗಿದೆ. ಸ್ನೇಹವು ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಕುಚೇಲರ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಗೆಳೆತನ ಇರುವೆಡೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದರೂ ಲೇಸು ಎನ್ನಬಹುದು. “ಸ್ನೇಹವು ಜನರನ್ನು ಸಮೀಪ ತರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥವು ಅವರನ್ನು ಅಗಲಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಗು ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಂತ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಗೆ ಅವನು ಕರೆದರೆನೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಬಡಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಗೆ ಅವನು ಕರೆಯದಿದ್ದರೂ ಹೋಗಬೇಕು.”²⁴ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಾರೆ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಸ್ನೇಹವುಕೂಡ ಹಣದಂತೆ. ಗಳಿಸುವುದು ಸುಲಭ, ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಆಗಿದೆ.

❖ **ಸೌಂದರ್ಯ :-** ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಜೀವನ ನೋಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಸೌಂದರ್ಯದ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಹ ನೀಡುವರು. ಸೌಂದರ್ಯವು ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. “ಬಯಲಿನ ಸುಂದರ ದೃಷ್ಟಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ನೀವು ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿ, ಮೇಲೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಂದರಿಯಾದವಳು ಜನ್ಮವೆತ್ತುತ್ತಲೇ ಗಂಡನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಸೌಂದರ್ಯವು ಮೌನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿರುತ್ತದೆ”²⁵ ಸುಂದರವಾದುದು ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸುಂದರ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಕುಲ, ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಸೌಂದರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸೌಂದರ್ಯವು ದೇವರ ವರ. ಆದರೆ ದೇವರು ಅದನ್ನು ಎಷ್ಟೋಸಲ ಅಪಾತ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಸೌಂದರ್ಯವು ಕವಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕವಿಯು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಅದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಉಲ್ಲಾಹ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

❖ **ಸಮಾಜ :-** ಮಾನವನು ಸಂಘಜೀವಿ, ಸಮಾಜಜೀವಿ. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದುಕಲು ಶಿಕ್ಷಣ, ಕುಟುಂಬ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಪಂಚಾಯಿತಿ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. “ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ಸಮಾಜವು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಜನರಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಹಸಿವಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಊಟ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಊಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸಿವು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೀರ ಬಾಗಿಕೊಂಡು ನಡೆದರೆ ಜನರು ನಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗುತ್ತಾರೆ^{೨೧} ಸಮಾಜವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬದುಕಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದ ಪರಿಸರವಾಗಿದೆ.

❖ **ಶ್ರಮ :-** ಕಠಿಣ ಶ್ರಮದಿಂದ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆಲಸ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮದಾನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಎಂದೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವನದ ದಾರಿಯನ್ನು ತಾನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ದುಡಿಯುವವನಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸಗಾರನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಧಿ-ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. “ಕತ್ತೆಯಂತೆ ದುಡಿಯಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ತಿನ್ನಬೇಕು. ನಾವು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಕೆಲಸ ಬೇಗನೇ ಮುದಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರಮ ಪಡುವವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟಪಡುವವರಿಗೆ ದೇವರು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲವೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ದಿನಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದುಡಿದವನು ಕೊನೆಗೆ ಒಡೆಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಡೆಯನಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”^{೨೨}

ಶ್ರಮಪಟ್ಟುದುಡಿಯುವವನಿಗೆ ದೇವರು ದಾರಿ ತೋರಿಸುವನು. ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡುವನು.

❖ **ಹಸಿವು :-** ಬಡವ-ಶ್ರೀಮಂತ ಎನ್ನದೆ ಹಸಿವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಧಿತಿಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಹಸಿವು ನೀಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ರೈತರು, ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಸಿವು ನಿವಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರು. ಅನ್ನದಾನ, ವಿದ್ಯಾದಾನ, ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿವೆ. “ಹಸಿವೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ತೆರೆದ ಬಾಯಿ ಇದ್ದವನು ಎಂದೂ ಹಸಿದಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಹೊಟ್ಟೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ.”^{೨೩} ಹಸಿವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಜೀವ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಎಂಬ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ, ಅನುಭವ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜ, ದಾಂಪತ್ಯ ಮಕ್ಕಳು, ಶ್ರಮ, ಪ್ರಶಂಸೆ, ಹಸಿವು, ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ

ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಕಹಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅನುಭವಗಳು ಅಮೃತದಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳು ತತ್ತ್ವಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು :-

೧. ಕುವೆಂಪು, ಅನಿಕೇತನ, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೧೩. ಪ್ರೇತವೃಕ್ಷ ಪು. ಸಂ. ೧೨-೧೩.
೨. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ. ಪು. ಸಂ. ೨.
೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪.
೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೬.
೫. ಮರು ಪರೂಪ : ಜೋಗಿ, ಸೂಫಿ ಕತೆಗಳು, ತಮ್ಮದಾರಿ, ಕಪ್ಪುಸತ್ಯ, ಪು.ಸಂ. ೬೯.
೬. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಪು. ಸಂ. ೮.
೭. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೯.
೮. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೦.
೯. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೧-೧೨.
೧೦. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೪-೧೫.
೧೧. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೯-೨೧.
೧೨. ಮಂಗಳಗೌರಿ, ಕಬೀರ್, ಪು. ಸಂ. ೨೫-೨೬
೧೩. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಪು. ಸಂ. ೨೨-೨೩.
೧೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೫.
೧೫. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೮-೩೩.
೧೬. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೮-೩೯.
೧೭. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೦-೪೧.
೧೮. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೪.
೧೯. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೭.
೨೦. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೮-೪೯.
೨೧. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೫೪-೫೫.
೨೨. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೫೬-೫೭.
೨೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೫೮-೫೯.
೨೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೬೦-೬೧.
೨೫. ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ. ಪಿ. ಮಠದ, ಡಾ. ಗಿರೀಶ ದೇಸೂರ, ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ, ಪು. ಸಂ. ೬೨-೬೪.
೨೬. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಪು. ಸಂ. ೬೫-೬೯.

೨೭. ಶ್ರೀ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ೧. ಕುವೆಂಪು, ಅನಿಕೇತನ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು, ಪು. ಸಂ. ೨೯ ಮೈಸೂರು, ೨೦೧೩.
೨೮. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ. ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಪು. ಸಂ. ೭೪-೭೫. ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ೧೯೯೯.
೨೯. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೭೮-೭೯. ೩. ಮರುರೂಪ, ಜೋಗಿ, ಸೂಫಿ ಕತೆಗಳು.
೩೦. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೮೨-೮೪. ೪. ಮಂಗಳಗೌರಿ, ಕಬೀರ್, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೦೯.
೩೧. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೯೨-೯೩. ೫. ಸಂ. ಶ್ರೀ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳು, ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೯.
೩೨. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೦೧. ೬. ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ. ಪಿ. ಮಠದ, ಡಾ. ಗಿರೀಶ ದೇಸೂರ, ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ೨೦೧೮.
೩೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೦೩-೧೦೪.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು :-

GANAPATHI GO. CHALAVADI AVARA 'KAVYAMRUTA'

-Prof. Rehaman I. Gorajanala

ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ ಅವರ 'ಕಾವ್ಯಾಮೃತ'

-ಪ್ರೊ. ರೆಹಮಾನ ಆಯ್. ಗೊರಜನಾಳ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,

ಕೆ. ಎಲ್. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಕಲಾ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ
ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡ. ೫೮೦೦೦೮. ಕರ್ನಾಟಕ. ಭಾರತ (INDIA).

ಕವಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಸೇವೆಯು, ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸುಖ ದುಃಖದ ಪ್ರಕೃತಿ, ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಸಂವೇದನೆ, ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು, ಗೌಢಮಬುದ್ಧ, ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಣಪತಿ ಗೋ ಚಲವಾದಿಯವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಕಾವ್ಯಾಮೃತ ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೪೭ ಕವನಗಳಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಯು "ಮಯೂರವರ್ಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ಪಡೆದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಅದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಕವನಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. "ಭೇದಿಸು, ಭೇದಿಸು, ಸಾಧಿಸು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ವೃದ್ಧಿಸು, ಆಲೋಚನೆ, ಆಯೋಜನೆ, ಸೂಕ್ತವಿರಲು, ನಡೆಮುಂದೆ ನಡೆಮುಂದೆ ಧೃತಿಗೆಡದೆ, ಅಳುಕು ಅಂಜಿಕೆ ಕಿತ್ತು ಬೀಸಾಕೂ, ಭಲದಿಂದ ವಿವೇಕತನದಿಂದ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸು" ಎಂಬ ಕಾವ್ಯದ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯತೆ, ಪೌಢಮ, ವಿರಸ, ವಿರಹ, ಜಿಗುಪ್ಸೆಯ, ಮೋಹದ ಬಲೆ, ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ದಲಿತರ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ, ಹಿತ-ಅಹಿತ, ಸುಖ-ದುಃಖ, ವಿಡಂಬನೆ, ವಿಶ್ವಮಾನವತಾವಾದ, ವಿವೇಕದ ಕ್ಷಿತಿಜ ದಾಟಿದ ಅನೇಕ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹಸಿ-ಬಿಸಿಯ ನೆನಪುಗಳು ತರುತ್ತವೆ. ರಸಾನಂದದ ಕಾವ್ಯಾಮೃತದ ರಸಮಯ ಪ್ರೇರಣಾ ಭಾವನೆಗಳು :-
ಕಾವ್ಯಾಮೃತ :- ಭೀಮ, ಬಸವ, ಬುದ್ಧರು, ದಿವ್ಯಾಮೃತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನವ್ಯಾಮೃತ, ವಚನಾಮೃತ, ದಿವ್ಯಾಮೃತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿರುವರು. ವಿದ್ಯೆ ವರಾಮೃತ, ಶಿರಕೆ (ತಲೆಗೆ) ಸತ್ಯವೇ ಪರಾಮೃತವಾಗಿದೆ. ಸ್ನೇಹ, ಸಂಬಂಧ,

ಬಂಧು-ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸದಾಮೃತವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿವೆ. ಕವಿಯೂ ತನ್ನ ಪದಗಳು ಎಂದರೆ ಅವುಗಳು ಕಾವ್ಯಾಮೃತಯೆಂದು ವಿವರಿಸುವನು. ನಿತ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅದುವೇ ನಿತ್ಯಾಮೃತವಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯದಿಂದ ಬಾಳಿಗೆ ಸತ್ಯಾಮೃತವಾಗಿದೆ. ಸುಖದ ಬಾಳಿಗೆ ದ್ಯಾನಾಮೃತವಾಗಿದೆ. ದೇವರ ದಯೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪದಪುಂಜಗಳೇ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಾಮೃತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. "ಸಿದ್ಧ ಭೂಮಿಯ ಸಿರಾಮೃತ, ಮೃತವಿಲ್ಲದ ತಪೋವೃತ, ಕರುನಾಡಿನ ರಮ್ಯಾಮೃತ, ಶಾಪವಿಲ್ಲದ ಜಪಾಮೃತ" ಕವಿಯೂ ಕರುನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವನು.
ಅಣ್ಣಾ :- ಮನೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಂದ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರೆಯಲಿ ಇಂದು. ಚಿನ್ನದಂತ ಗುಣವು ಇರುವವನು, ಎಲ್ಲರ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನಪಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ನೀನು ಇಂದು. ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಕತ್ತಲೆಯು ಆಗಿರುವ ಮನೆಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿರುವೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸು ಗೆದ್ದು, ಕದ್ದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿರುವೆ. ಕಣ್ಣೀರು ಬರಲು ಇಂದು ನೀ ಕಾರಣವಾಗಿರುವೆ. ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಒಳ್ಳೆಯತನ ಬಯಸಿದವನು, ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿದು ಕಲಿಯಲು ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿರುವವನು, ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಅಣ್ಣ ನೀನು, ಗುರು ನೀನು. ಎಲ್ಲ ಸಹೋದರರರು ಕಲಿತು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರಂತೆ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ಆಗಲಿ ಎಂದು ಅಣ್ಣನ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ದುಡಿಮೆಯೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ತ್ಯಾಗಿಯಂತೆ ಜೀವನವಾಯಿತು. ಈ ನಾಡು-ನುಡಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯು ಮೊದಲು ಎಂದು ತಿಳಿದವನು. ಅನ್ನದಾತನಾಗಿ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾದವನು. ದುರ್ಗಮಾತೆಯ ಆರಾಧಕನಾಗಿಯೂ ಬುದ್ಧ, ಬಸವ,

ಬಾಬಾರ ತತ್ವಗಳಂತೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಂತೆ, ಬದುಕಿದವನು. ಮಾಣಿಕೃದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವೆ. ಮರೆಯಲಾಗದ ನೆನಪು ನಿನ್ನದು. ನೀನು ಬದುಕಿದ ರೀತಿಯೇ ನಮಗೆ ಮಾದರಿ. ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ನೀನು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಾಗಿರು ಎಂದು ನೊಂದ ಕವಿಯು ವಿವರಿಸುವನು.

“ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಒಳಿತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದವ, ನೀ ಕಲಿಯುವ ಬದಲು ಬೆನ್ನಿಂದೆ ಬಿದ್ದವರ, ಎದೆಗೆ ಅಕ್ಷರಕೊಟ್ಟು ಗುರುನೀನು, ಸಹೋದರರು ಕಲಿತು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರಾದೆ, ನನ್ನ ದುಡಿಮೆ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದ ತ್ಯಾಗಿ ನೀನು”³. ಎಂದು ಅಣ್ಣ ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರದ ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುವರು. “ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಮಮ್ಮಟನ ಒಂದು ಉಕ್ತಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. “ಕಾವ್ಯಂ ಯಶಸೇ ಅರ್ಥಕೃತೇ ವ್ಯವಹಾರವಿದೆ ಶಿವೇತರಕ್ತತೆಯೇ ಸದ್ಯಃ ಪರ ನಿವೃತ್ತಯೇ ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತಯೋಪದೇಶಿಯತ” – ಯಶಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ, ಹಣ, ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನ, ಅಮಂಗಳ ನಿವಾರಣೆ, ತತ್ವಕ್ಷಣದ ಆನಂದ ಹಾಗೂ ಕಾಂತೆಯರ ಉಪದೇಶ ದಂತಹ ಉಪದೇಶ-ಇವುಗಳ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂದು ಆತ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಯಶಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ, ಹಣ, ಇವು ಕವಿಗೆ, ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನ, ಅಮಂಗಳ ನಿವಾರಣೆ, ಆನಂದ ಹಾಗೂ ಉಪದೇಶ ಇವು ಸಹ್ಯದಯನಿಗೆ”⁴. ಹೀಗೆ ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ, ಸಹ್ಯದಯನಿಗೆ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಪ್ಪಾ ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡು ನನ್ನ :- ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳು ಈಗ ಅರಿವಾದಾಗ ಕವಿಯು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸುವನು. ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮನಿಂದ, ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಒದೆಯನ್ನು ತಿಂದದ್ದು ನೆನೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಮಗೆ ಬಂದ ಕೋಪದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಇಂದು ಅದು ತಪ್ಪೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಮರೆಯದೇ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವವರು. ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಶಾಲೆಗೆ ಚಿಕ್ಕರ್ ಹಾಕಿ ಉಡಾಳತನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ತಂದೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಿನ್ನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಸಿದ್ದು ನೆನದು, ಅದು ಇನ್ನೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ ಕವಿಯ ಮನವು ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿದು ಇಂದು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅಪ್ಪ ಬೈದರೆಂದು ಅವರ ಬುದ್ಧಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ, ದಡ್ಡ ಅಂತ ಬೈದುದಕ್ಕೆ ಹೇಳು ಕೇಳದೆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವನು. ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಮನೆಯವರ ಮನವನ್ನು ನೋಯಿಸಿದವನು.

ಇಂತಹ ಮಗನಾನು ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡು ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವರು.

ಕವಿಗೆ ಅವರ ತಂದೆಯವರು ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿದ್ದರು. ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕವಿಯು ಅರಿಯಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ಮಗನಾಗಿ ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇರುವೆ. ಅಪ್ಪ ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಪ್ಪನ ಮನವೊಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಕವಿಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಪ್ಪ ನೀನು ಬಯಸುವ, ಅಂದುಕೊಂಡ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಹರಿಸಿ, ಆಶಿರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಬಿಡು ತನಕೆ ಎಂದು ಕವಿಯು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಕವಿಯು ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳೆಂದು ಹರಸು, ಆಶಿರ್ವಾದ ಮಾಡು ಎಂದು ತಾವೇ ಅಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. “ಅಪ್ಪ ಶಾಲೆಗೆ ಚಿಕ್ಕರ್ ಹಾಕಿ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಸಿದ್ದು ಮರೆತಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಮನವು, ಕ್ಷಮಿಸು ತಂದೆ ನನ್ನ”⁵. ಕವಿಯು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ತಾವು ಮಾಡಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಮನೆಯವರ ಹತ್ತಿರ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುವರು. “ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಕೂಡ ಯಾರನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸದೇ ಇರುವಷ್ಟೇ ಕ್ಷೂರತನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆದರೆ ಮರೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮೇಲು. ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವವನು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಪರಿಚಿತರು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ”⁶. ಕ್ಷಮೆಯೂ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆತನವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತದೆ. “ಹುಡುಕುತ್ತಿತ್ತು ಆಸೆಗಣ್ಣು, ಬಾಳಲೆಲ್ಲಾ ಬರೀಹುಣ್ಣು, ತನ್ನ ಅಪ್ಪ ಯಾರೆಂದು? ನಾನು ಒಂಟಿ ಏಕೆಂದು?, ಅಮ್ಮನ ಆ ಕಣ್ಣಿನಿ, ಬಾಳಿನ ಆ ಒಂಟಿ ಧ್ವನಿ, ಹೋರಾಟದ ಪಡಿಪಾಟಿಲು, ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ, ನನ್ನ ಅಪ್ಪಯಾರೆಂದು? ನಾನು ಒಂಟಿ ಏಕೆಂದು?”⁷. ಕವಿತ್ರಿಯ ಅಪ್ಪನ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಳು.

ಅಮ್ಮಾ :- ಹೆರಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೀಳಿ, ನೋವು ನೀಡಿ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಬಂದಾಗ ಕೇಳುವ ಮೊದಲನುಡಿ ಎಂದರೆ ಅಮ್ಮಾ ಆಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗ ಕವಿಯು, ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಗುವಿನ ಮೊದಲನೇಯ ಪದವೇ ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬುದು ಉಚ್ಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಶುವಾದಾಗ ನಡೆಯುವ ವೇಳೆ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದವೇ ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಕಲಿಯುವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಟಾಟ, ತರ್ರೆ, ಮಾಡಿದಾಗ ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ಒದೆತೆಂದು

ನೋವು ಆದಾಗ ಮೊದಲ ಬರುವ ನುಡಿಯೇ ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವರು. ಕವಿಯು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ, ಹಠಮಾಡಿ ಸತಾಯಿಸಿದಾಗ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಶಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಒಡೆತಂದು ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಾಗ ಮೊದಲು ಬರುವ ನುಡಿಯೆಂದರೆ ಅಮ್ಮಾ ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಸೈಕ್ಲನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಆಶಯ ಅದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾ ಓಡಿಸುವಾಗ ಕಲ್ಲಿಗೆ ತಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಪೆಟ್ಟಾದಾಗ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬರುವ ಮೊದಲ ಪದವೇ ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬ ಪದವಾಗಿದೆ.

ಆಹಾ! ಎಂಥಾ ನೋವನ್ನು ಮರೆಸುವ ಶಕ್ತಿ. ಆ ಎರಡೇ ಎರಡು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಶಕ್ತಿಯು, ಮಮತೆಯು ಅಡಗಿದೆ. ಆ ಶಬ್ದವೇ ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ನಾನ್ಮುಡಿಯಂತೆ ಉಪ್ಪಿಗಿಂತ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ, ತಾಯಿಗಿಂತ ಬಂಧುಯಾರಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದ ಸುಡಿಯಾಗಿದೆ. ತಾಯಿಯೇ ದೇವರು ಎಂಬ ನುಡಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ನಿಜವು. ಅಮ್ಮಾ-ಅಮ್ಮಾ ತುಂಬ ಅಕ್ಕರೆಯ ತಾಯಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಳು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಎಂತಹ ನೋವು, ನಲಿವು ಬಂದರೂ, ಜನನದಿಂದ ಮರಣದವರೆಗೂ ನುಡಿಯಲೇಬೇಕು ಅಮ್ಮಾ-ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಬಂಧನದ ಪದವನ್ನು ಎಂದೂ ಕವಿಯು ನುಡಿದನು. "ಗರ್ಭ ಸೀಳಿ, ನೋವು ಕೊಟ್ಟು, ಹೊರಬಂದಾಗ ಕೇಳುವ ಮೊದಲನುಡಿ ಅಮ್ಮಾ". ಹೀಗೆ ಕವಿಯು ಅಮ್ಮನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. "ನೂರಾರು ಬಯಕೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನೋವು ನಲಿವು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೆ, ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ತನ್ನ ಬಾಳು ಅವಳು. ತನ್ನ ಪತಿಗಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಇಡೀ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿ. ಈ ಪುರುಷರು, ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆ (ಸ್ತ್ರೀ) ಅವಳು ಎಂದು". ಅಮ್ಮನ ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆ ಜಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ತೇರು :- ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ವಾಹನ ಬಸ್ಸು ಕುರಿತು ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ವಿವರಿಸುವರು. ತಮ್ಮ ವಾಹನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ತೇರು ಎಂದು ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಓ ಪಯಣಿಗನೇ ಈ ಕನ್ನಡದ ತೇರು ಹತ್ತು ಬಾ ನಿನ್ನಯ ತಾಣವನ್ನು ಸೇರುವುದು ನೋಡು ಎಂದು ಗುರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು. ತೆರಿಗೆ ಇರುವವು ಹಲವು ರೀತಿಯಿದ್ದು, ಹಲವು ದಶಕ ಇತಿಹಾಸ ಇರುವದು. ದಿನಂಪ್ರತಿ ನೌಕರರು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ

ಕಾಯಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವರು. ಈ ತೇರಿನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪುರಸ್ಕಾರವನ್ನು ನೀಡುವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಾವಿರಾರು ನೌಕರರಿಗೆ ಅನ್ನ-ಆಹಾರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ದಿನಂಪ್ರತಿಯೂ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪಯಣಿಗರು ಏರಿ-ಇಳಿವರು, ಈ ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ನೋಡು ಸುಂದರವಾದ ನಾಡು ಶ್ರೀಗಂಧದ ಬೀಡು ಎಂದು ಕವಿಯು ತಿಳಿಸುವನು. ಕಾಯಾ, ವಾಚಾ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಾರೈಸಿ, ತನು, ಮನ, ಧನದಿಂದ ಹರಿಸಿ ಈ ಕನ್ನಡ ತೇರು ಸಾಗಲು ಸಹಕರಿಸಿರಿ. ದಿನದಿನವು ಸಂಚರಿಸುವ ತಾಣಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವರು. ನಗರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ತೇರು ಉಸಿರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕನ್ನಡ ತೇರಿನ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಚಾಲಕನು ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನ, ಉತ್ಸಾಹದ ನಾಯಕನಾಗಿರುವನು. ಈತನೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ನಿರಂತರ ಸಂಕೇತದಿಂದ ಸೂಚಿಸುವ ಕಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ, ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸೇವಕ ಈ ನಿರ್ವಾಹಕ. ಎಲ್ಲ ತೂಗಿಸುತ್ತಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸಂಬಾಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕನ್ನಡದ ತೇರಿಗೆ ಬೇಕು ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಷ್ಕರ ನಡೆದಾಗ ಕಲ್ಲು ಹಾಕದಿರಿ ಎಸೆಯದಿರಿ ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ತೇರಿಗೆ ಬೇಕು ಸದಾ ಸ್ನೇಹಜೀವಿಗಳು, ಕರುಣೆ ತೋರುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾಡದಿರಿ ಅಪಕಾರ. ಈ ತೇರು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಪ್ರಯಾಣಿಕರೇ ನೀವು ಮಾಡಿ ಉಪಕಾರ. ಇದು ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. "ಓ ಪಯಣಿಗನೇ ಹತ್ತು ಬಾ, ಈ ಕನ್ನಡದ ತೇರು. ನಿನ್ನಯ ತಾಣವ ಸೇರಿರುವುದು ನೋಡು ಜಗದಗಲ ತೇರಿನ ಸೇವೆಯಕೇಳು". ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದ ತೇರಿನ ಪ್ರವಾಸದ ಅನುಭವ, ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಯಾಣಿಕರೊಂದಿಗೆ ಚಾಲಕ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಾಹಕರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು :- ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ವಿಷಯ ಕೇಂದ್ರವಿದೆ. ಆಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡನಾಡು, ನುಡಿ, ಜಲ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಇದು ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಾರಸತ್ಯದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಕರಗಿಲ್ಲಾ ಕೊಡುವುದು ಹಲವಾರು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೧೫ ರಂದು ಆವತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಮೂಡಿಬಂದಿತು. ಅಂದು ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು

ಉಸಾರಾಗಿದೆ. ಅಂದು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇಂದು ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿರುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಡೆಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಹಬ್ಬ, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳೇ ನಿಭಾಯಿಸುವರು ಆ ಹಬ್ಬದ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವರು. ಕರುನಾಡಿನ, ಹೊರನಾಡಿನ, ವಿದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಹೃದಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವರು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹಬ್ಬದಂತಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಡೆದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವರು.

ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುವರು. ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹೋರಾಡುವರು. ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವರು. ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕ ಸೆಲೆಯೇ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಆಗಿದೆ. ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಶತಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹರಡಲಿ, ಹಬ್ಬಲಿ. ಯುವಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ, ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಸಿಗಲಿ ಸ್ಪೂರ್ತಿ. ಕನ್ನಡಾಂಬೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪೂಜೆ, ಆರತಿಯೂ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಹರಸು ಹಾರೈಯಿಸು ಓ ಕನ್ನಡಾಂಬೆತಾಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಆಗಲೆಂದು ಶುಭ ಹಾರೈಸು ಎಂದು ಕವಿ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. “ಇರುವುದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡನಾಡು ನುಡಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆಪತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಕರಿಗಲ್ಲಾ ಕೊಡುವುದು ಸವಲತ್ತು. ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ೧೯೧೫ರ ಅವತ್ತು”^{೧೧}. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿಚಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ.ಸಾರಿಗೆ :- ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾರಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿಗೆ, ತವರೂರಿಗೆ ನಮನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಕವಿ. ನಂಬುಗೆಯನಿಯತ್ತನ ಸೇವೆ ನೀಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ತಾವು ಮಾಡುವ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯದೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಕಾಯಕ ನಡೆಯಲೆಂದು ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತ ಸಂಬಳ ಕಾರ್ಮಿಕನ ಕಾಯಕ ಪರಿಷತ್ತಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನಾಯಕರಾಗಿ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಪ್ರಯಾಣಿಕರೇ ನಿಜವಾದ ಒಡೆಯರು. ಇವರೇ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಬದುಕಿಸುವ ಪಾಲಕರು, ಪೋಷಕರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನವರಂಗದ ರೂಪ ಪಡೆದಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ನಿಯತ್ತಿನ ವಾಡಿಕೆಯೇ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ನೀತಿಯ ನಿಯತ್ತಿನಿಂದ ದುಡಿಯುವುದೇ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಇರಲಿ ಎಲ್ಲರ ಹಾರೈಕೆ, ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಎಂದೂ ಕವಿಯೂ ತಿಳಿಸುವನು. “ಆಗದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಸೋರಿಕೆ, ನಿಯತೋದೇ ನಮ್ಮ ಹೂಡಿಕೆ. ನೀತಿ ಧರ್ಮದ ದುಡಿಯುವುದೇ ವಾಡಿಕೆ, ಬಿ.ಎಂ.ಟಿ.ಸಿ. ಸಾರಿಗೆ ಇರಲಿ ಎಲ್ಲರ ಹಾರೈಕೆ”^{೧೨}. ಎಂದು ಕವಿ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು.

ಸೈನಿಕನೇ ವಂದನೆ :- ವೀರ ಧೀರ ಸೈನಿಕನೇ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೆಮ್ಮೆಪುತ್ರನೇ ಯೋಧನ. ಭಾರತಾಂಬೆಯ ವೀರಪುತ್ರನೇ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯು ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮನಸ್ಸು ಆಕರ್ಷಣೆ ಹೊಂದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ, ಶೌರ್ಯ ಕಂಡು ಶತ್ರು ಪಾಳಯದಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಆ ಸೈನ್ಯ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಿದೆ. ನಿನ್ನ ದೇಹ ಭಾರತದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಗಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಲು ರಕ್ಷಾ ಕವಚವಾಗಿದೆ. ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಉರುಳಿಸುವ ವೀರನೇ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರವಾಗಿ ಖ್ಯಾತವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನೆದು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು ಜನಸಾಗರದಲ್ಲಿರುವರು ಪ್ರತೀಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ. ಮೃತ್ಯು ಬಂದರೂ ಹೆದರದೆ ಹೋರಾಡು ದೈರ್ಯ, ಶೌರ್ಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಭಾರತೀಯ ತಾಯಂದಿರು ನಿನ್ನಂತಹ ವೀರಯೋಧನಿಗೆ ಜನ್ಮನೀಡಲು ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು. ಸಹೋದರ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಮೆರೆಯುವಂತಹದು. ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. “ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಹೆದರದೇ ಎದೆಯೊಡ್ಡುವ, ಈ ಹುಲಿಗೆ, ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಶೌರ್ಯ ಮೆರೆಯುವ ಸೈನಿಕ ಸಹೋದರರಿಗೆ ಜನುಮ ನೀಡುವಾಸೆ ಭಾರತೀಯ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ”^{೧೩}. ಎಂದು ಸೈನಿಕನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಯಂತೆ ಕಾಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿ ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಂಡು ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವವರು ಯಾರು? ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಯೋಧರು ಬಂದು ಸೇರಲಿ ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಕವಿಯೂ ಹೇಳುವನು. ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪುತ್ರನೇ ಯುವಕರಿಗೆ, ಯುವತಿಯರಿಗೆ ನೀನೇ ದಾರಿದೀಪದ ಬೆಳಕಾಗಿರುವೆ. ದೇಶ ಪ್ರೇಮವು ನಿನ್ನ ನರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಕಿಚ್ಚು ರೊಚ್ಚು ನಿನ್ನದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಹೋದರ

ಸೈನಿಕನೇ, ವೀರಯೋಧನೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಸಲಾಮ್, ವಂದನೆಗಳು ಎಂದು ಕವಿಯೂ ಗೌರವ ಪೂರ್ವಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವನು.

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಬೇಡ ಅನ್ನದಾತ :- ಅನ್ನದಾತನೇ ನಿಜವಾದ ಈ ದೇಶದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ದೇಹದಾಸ್ತಿಯಿಂದ ತೊರೆದರೆ ಅದು ದೇಶಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಡಿಗೆ ಆಗುವುದು ನಿರಾಸೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಬಲು ದುಃಖವಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಓ ಅನ್ನದಾತ ರೈತನೇ ನೀ ಬಿಡು ಈ ರೀತಿಯ ಆ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ದುಡಿಯುವಿ ಹಗಲಿರುಳು ಎನ್ನದೇ. ಸಾಲಸೂಲ ಮಾಡಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬೀಜವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬಿತ್ತುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆ. ಮಳೆಯೂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಇಳಿದು ಬರಲು ಸಂತಸದ ಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇರು, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗದಿರು. ಕೈಚೆಲ್ಲದಿರು, ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಜೀವಂತವಾಗಿರು. ಬರಗಾಲ ಬಂದು ಮಳೆಯು ಸುರಿಯದಿದ್ದರೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡದಿರು. ಸರಕಾರವಿದೆ, ಕರುನಾಡ ಜನತೆಯಿದೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ. ಸರಕಾರೀ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿ ಹಲವಾರು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲೆಬು ಜೈ ಜವಾನ್, ಜೈ ಕಿಸಾನ್, ಎಂಬ ಸಂದೇಶವು ಸದಾ ಸಾರುವುದಾಗಿದೆ. ಹರಡುವುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ರೈತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುವ ಕಾರ್ಯವು ಸದಾ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿದವರೇ ಮುಖವೆತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ಬದುಕಿರುವರು. ನಾಚಿಕೆ, ಮಾನ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಈ ಮೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿಹರು, ನೀ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಚಿಂತಿಸದಿರು. ರೈತನೇ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸಾಹುಕಾರ, ಸರದಾರ ನೀನಾಗಿರುವೆ. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದೂ ಚಿಂತಿಸದಿರು ಬಹು ದೂರದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರು. ಏನೇ ಬರಲಿ ಸದಾ ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಒಂದು ಸಾರಿ ಸಂಸಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿನೋಡು. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವರು. ಅವರ ಗತಿ ಏನೆಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡು. ಚತುರತೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದೋಡಿಸು. ಇಂದಿನ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟಿದರೆ ಮುಂದೆ ಸುಖ ಜೀವನವಿದೆ. ನಾಳೆಯ ಬದುಕು ಬಂಗಾರದ ಬದುಕು

ಇದೆ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು. ಅನ್ನದಾತನೇ ನೀ ವಿಚಾರಮಾಡಿನೋಡು. ಜಗದ ಚಿಂತಕ, ಜಗದ ಒಡೆಯ ರೈತನೇ ನೀನಾಗಿರುವೆ. ಪ್ರಭು ದೇವನೇ, ಅನ್ನದಾತನೇ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ ನಗುನಗುತ ಬಾಳುವಂತವನಾಗು. ಎಂತಹ ಸಂದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಎದುರಾಗಲಿ ಅಂಜದಿರು, ಅಳುಕದಿರು, ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿರು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡದಿರು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದರೆ ಇರುವ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ಮಾರಿ ಬದುಕು. ಉದಾ :- ೫ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇದ್ದರೆ, ೧ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಮಾರಿಯಾದರೂ ಬದುಕು. ಉಳಿದದ್ದರಲ್ಲಿ ಜೀವನಮಾಡು. ಮುಂದೆ ಲಾಭವಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿ ಮಾಡು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸದಿರು ಅನ್ನದಾತನೇ ಎಂದು ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಜಗದೊಡೆಯ, ಜಗಚಿಂತಕ. ಓ ಅನ್ನದಾತ ಪ್ರಭುವೇ, ನೀ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಶತಶತಮಾನತನಕ ಬದುಕಿಬಾಳು ನಗುನಗುತ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಬೇಡ ಅನ್ನದಾತ”^{೧೪}. ಎಂದು ಕವಿಯ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. “ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಸಾವು-ನೋವು, ನುಸುಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ದಿನ-ದಿನ, ಹೇಳತೀರದು ನೇಗಿಲಯೋಗಿಯ ಪಾಡು, ಹೇಳತೀರದು ಅನ್ನದಾತರ ಹಾಡು. ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟ ಸಹಿಸಿದವರು. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಗೈಯುತ್ತಿಹರು. ಮಾನವರೂಪ ದೇವನೇ. ನೀನೇ ಕಾಯೋ ಬೇಗನೇ”^{೧೫}.

ಕುಡಿತ :- ಕುಡಿತ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮಾರಿಯಾದ ಚಟವಾಗಿದೆ. ಚಟವು ಚಟಕ್ಕೆ ಮೇಲು ಎಂಬಂತೆ ಕುಡಿತವೊಂದು ಕೆಡುಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಕೆಡುಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮೀಯರ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಹೃದಯ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಕು ತೊಡಕು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ನಶೆಯು ಇಳಿದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮಿಂದಾದ ಅವಘಡದಿಂದ ಅಂಜಿಕೆ, ಅಳಕು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನೀ ವೆಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಿರಿ ಎಂದು ಕವಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವನು. ಕುಡಿತದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ನಾಶವಿದೆ. ಕುಡಿಯುವದೇ ಕಾಯಕವಾದರೆ ಯಾಕೆ ಕುಡಿಯುವಿರಿ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ. ಕುಡಿತದ ಕೆಲಸದ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮ ಯಮನಾಯಕನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿ ತಂದು ಒಡ್ಡುವಿರಿ. ಮೋಜು ಜೂಜು ಮಾಡಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ದುಡಿದ ಹಣದಿಂದ ನೀ ಕುಡಿದು ನುಂಗಿದರೆ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಟ್ರೈಂ ಪಾಸಿಗಾಗಿ, ಮೋಜು ಮಸ್ತಿಗಾಗಿ ಕುಡಿತ ಚಟವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ.

ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಕೊನೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆಯೇ ಬಿಡುತ್ತದೆಯೇ, ಬದುಕುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಮಾತೆಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಲೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಬದುಕುವುದು ವಿರಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕುಡಿತದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೈಯುತ್ತ, ತೆಗಳುತ್ತ, ಒದೆಯುತ್ತ, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವೆ. ಈ ಕುಡಿತದ ಪರಿಣಾಮ ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕುಡಿತದ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಜನರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಇಡೀ ಜೀವನವು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಕುಡಿತ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕವಿಯು ವಿರೋಧಿಸುವನು. ದಾನವ, ಮಾನವನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗುವೆ. ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಕುಡಿತ ಬಿಟ್ಟು ನೀನಾಗು ಒಳ್ಳೆಯವ ಎಂದು ಕವಿಯ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. "ಕುಡಿದು ಬಂದು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತ, ಬಂಧು ಬಳಗವ ದೂರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸ್ನೇಹ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಇಡೀ ಜೀವನ ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಮಾನವ"^{೧೬}. ಕುಡಿತದಿಂದ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗಿಂಬಳ :- ದುಡಿದು ಸಂಪಾದನೆ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ದುಡಿದಾಗ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಸೆ ಪಡದಿರಣ್ಣಾ ಗಿಂಬಳಕ್ಕೆ ನೀವು ಕೈಚಾಚಿದಿರು ಬಾಯಿಯನ್ನು ಚಾಚಬೇಡಿರಣ್ಣಾ ಎಂದು ಕವಿಗಳು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯೂ ನಂಬಿಗಸ್ಥ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದೆ. ಅನ್ನ ನೀಡಿದ ಧನಿಯ ಕರುಣೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಬಾಗಿಲ ಕಾಯುವ ಕಾಯಕ ನಿರತವಾಗಿರುವ ಶ್ವಾನಕ್ಕೆ (ನಾಯಿ) ತುತ್ತು ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಅದು ನಿಯತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಇರುವುದು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಣದ ಮೋಹದಿಂದ ಕೈ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಚಾಚದೇ ಇರು ಅಣ್ಣಾ. ಅದು ಚಂಚಲವಾದ ಆಸೆಯಿದೆ ಎಂದು ಕಾಣಬಹುದು. ಗಾದೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು. ಅತೀ ಆಸೆ ಗತಿಗೇಡಿಸಿತು ಎಂಬಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಲಂಚವನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಮೇಜಿನ ಕೆಳಗೆ ಕೈ ಚಾಚಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೈಬಾಯಿಗಳು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಲಿ. ನಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ. ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಬಳವನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಖಸಂತೋಷದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿರಿ.

ಲಂಚದ ಹಣ ಗಿಂಬಳ ಆ ಕೆಲಸಗಾರಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಚುಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದೂಸಾರಿ ಲಂಚಕೋರ ಗಿಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಮೋಸಗಾರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟು ತೊಳೆದರೂ ಆ ಕಲೆಯ ಕಷ್ಟಚುಕ್ಕೆ ಹೋಗದು. ಇದರ ಕೊಳೆಯು ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಬಳದಿಂದ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಬೇಕು. ಲಂಚದಿಂದಲ್ಲ ಗಿಂಬಳದಿಂದ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಬಾರದು. ಗಿಂಬಳದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅವರು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಸಂಕಷ್ಟ ಎದುರಾದಾಗ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಾರಾಯ ಎಂಬಂತೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇತರರಿಗೆ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾಡಿಗಿ, ದೇಶಕ್ಕೆ ನೀ ಮಾದರಿಯಾಗಿರು. ಲಂಚಕ್ಕೆ, ಗಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಮರಳಿಯೂ ಸಹ ನೋಡದಿರು. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಸದಾ ಮಾಡುತ್ತಿರು ಎಂಬ ಸಂದೇಶವಿದೆ. "ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚಿರಣ್ಣಾ, ಮೇಜಿನ ಕೆಳಗೆ ಗಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣಾ, ಕೈ ಚಾಚದಿರಣ್ಣಾ, ಕೈ ಬಾಯಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಲಣ್ಣಾ"^{೧೭}. ಗಿಂಬಳಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗದಿರು ಎಂದು ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಕವಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವನು.

ಜಾರಿಣಿ :- ಜಾರಿಣಿಯು ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೇ ಆಗಿರುವಳು. ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವಳು ಅವಳು. ಹೆಣ್ಣಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಆಗಿರುವಳು. ಕಾಮತೇಸುವ ಜಾರಿಣಿ ಆಗಿರುವಳು. ಅವಳದು ಹೊಟ್ಟೆಯಿದೆಯಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗರು, ಜನರು ಅವಳಿಗೆ ಸೂಳೆ, ಜಾರಿಣಿ, ವೈಶೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅವಳ ಸಂಗವನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಾಡಿರುವರು. ಸೂಳೆ ಎಂದು ಕರೆದರು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಅವಳಲ್ಲವೇ. ಈ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವಳು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ಯಾರು ತಿಳಿಯರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆತ್ತವರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಇಂತಹವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕಾದರೂ ಜನನವಾಯಿತೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ನೋಡಬಹುದು. ಅನಾಥಳಾಗಿ ಹಸಿವು ನೀಗಿಸಲು ಅವಳು ಪಟ್ಟಪಾಡು, ಅವಳ ಜೀವನ ತುಂಬಾ ಹೈರಾಣ. ಜೀವಿಸಬೇಕಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಜಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವಳು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಂತೆಂಥ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ದುಡಿಯುವರು ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಕೆಲವರ ದುಡಿತವು ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಜಾರಿಣಿಯ ಜೀವನ ಈಕೆಯನ್ನು ನಂಬಿದ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಗಾಗಿ, ಮನೆಯವರಿಗಾಗಿ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮನ-ತಂಗಿಯರ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾಡುವಳು. ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಳು. ಆಗ ಪಾತ್ರತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಆ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನಿಂದ ಕಾಮುಕನಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವಳು. ಬಾಲಕಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಕಾಮುಕರ, ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದಾಕೆ, ಬದುಕು ಕಂಡಾಕಿ ಅವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಎದುರಿಸಿದಾಕೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಆಕೆ ಈಗ ಹಡೆದಾಕೆ. ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಕೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೋಣೆ? ಕೊನೆಗೆ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಅವಳು ಬದುಕಲು ಇಚ್ಛಿಸುವಳು. ಆಕೆಗೆ ಏನು ತಿಳಿಯದೆ ನಡೆದು ಹೋದದಕ್ಕೆ ಜಾರಿಣಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟವು ಬಂದಿತು ಬೇಗನೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದರೂ ಗಂಡ ಎನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೇಗೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರು. ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಜಾರಿಣಿಯಾಗಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಬದುಕಲು ಬಿಡುವರೆ ಈ ಜನರು. ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಬದುಕಿದರೇನೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಜಾರಿಣಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. “ಯಾರಿಗೊತ್ತು ಜಾರಿಣಿಯಾಗಲು ಕಾರಣ, ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತವರ ಮರಣ. ಇಂತವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಾರದಿತ್ತು ಜನನ, ಅನಂತರದ ಅವಳ ಜೀವನ ಹೈರಾಣ. ಪಾತ್ರತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಮಾಲೀಕನಿಂದ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಆಗಿನೂ ಬಾಲಕಿ, ಹಲವಾರು ಕಾಮುಕರ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎದುರಿಸಿದಾಕೆ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಆಕೆ ಈಗ ಹಡೆದಾಕೆ”^{೧೪}. ಜಾರಿಣಿಯಾಗಲು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅವಳ ನೋವು, ನಲಿವು ಯಾರು ಕೇಳುವರು. ಜಾರಿಣಿಯ ಬದುಕು ಹೀಗೆ ಜಾರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

ಪರಿಸರ :- ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಉಸಿರು ಹರಿಸುವುದು. ಪರಿಸರವೇ ನಿನ್ನ ಹಸಿರುನಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾತಾವರಣವು ಕಣ್ಣಿಗೆ

ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸವಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಇರುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸದಾ ಉಸಿರಾಗಿರುವೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎದುರಾದ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು ಬದುಕು-ಬದುಕಲು ಬಿಡು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜೀವಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಒರಟುತನವನ್ನು ಸಹಕರಿಸು ಬದುಕಲು ಹರಿಸು. ಪರಿಸರ ನಾಶಮಾಡುವವರನ್ನು, ದಾಳಿಮಾಡುವವರನ್ನು, ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸು. ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸು ಪ್ರಜ್ಞೆಮೂಡಿಸಿತು. ಪರಿಸರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸು. ಈ ಪರಿಸರ ಉಳಿದರೆ ವರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಶಪಡಿಸಿದರೆ, ಉಳಿಸಿದರೆ, ಅಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶಾಪ ಬಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜ ನೀಡುವಂತವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸು. ಪ್ರಖ್ಯಾತಗೊಳಿಸು. ಪರಿಸರ ತಜ್ಞರಿಂದಲೇ ಇಂದು ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಕಾಳಜಿ ಇರುವ ಸಾಲುಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕನಂತವರು, ಸುಂದರಲಾಲ ಬಹುಗುಣ, ಸಲೀಂ ಅಲಿ, ಮೇಘಾ ಪಾಟೀಲನಂತವರು ಸಾದ್ವಿಕರಿಗೆ ಹರಸು, ಉಳಿಸು, ಬೆಳಸು.

ತನ್ನ ದುರಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ಜೀವಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಹಾನಿಮಾಡುವ ಮಾನವರಿಗೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸು. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸು. ಈ ಅರಣ್ಯದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಸದಾ ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ಮಾನವೀಕರನ್ನು, ಮಹನೀಯರನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಪಚರಿಸು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸು. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಕವಿಯು ತಾಯಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ತಾಯಿ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಳೆ ಬೆಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಜೀವ ಸಂಕುಲ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಓ ಪರಿಸರವೇ ನಿನ್ನಯ ಹಸಿರು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸದಾ ಉಸಿರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಕಲ, ಜೀವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀ ಹರಿಸು. ಪರಿಸರ ಉಳಿಸಿದರೆ ವರ. ಅಳಿಸಿದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶಾಪ ಎಂದು ಪರಿಸರವಾದಿಗಳ ಹೆಸರಿಸು”^{೧೫}. ಪರಿಸರದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು.

ಜಗವ ಗೆದ್ದವ ಬುದ್ಧ :- ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಮತದ ಸ್ಥಾಪಕ ಗೌತಮಬುದ್ಧ ಜನಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ತತ್ವಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡನು. ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಸ್ತಿಕರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು. ಅದರಲ್ಲಿ

ಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿಕವನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಗೆದ್ದನು. ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತು ಕಾಣದೆ ಇದ್ದವನು. ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯೊಂದಿಗೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಕಂಡನು. ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ರೋಗಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆತನ ನರಳಾಟಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡನು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆತನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಕಂಡು ಜರ್ಜರಿತನಾದನು. ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಂತೆ ಜನರು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವನ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡ ಗೌತಮಬುದ್ಧನು ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದನು. ಆಗ ವಿಚಾರ ಹೀಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಯಾವುದು ಎಂದು ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲ ದೊರೆಯಿತು. “ಆಸೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ” ಎಂದು ಅರಿತನು.

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳಿವೆ. ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಮೋಹದ ಪಾಶ ಕಳಚಿದ ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು. ತನಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಫಲದಿಂದ ಆಸೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಎಂದು ತನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಇಡೀ ಜಗಕ್ಕೆ ಸಾರಿದನು. ಗೌತಮಬುದ್ಧನ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಂದರೆ ಅಹಿಂಸೆ, ಶಾಂತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಜಗಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಬುದ್ಧನು ಚತುರಾರ್ಯ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಗೆದ್ದನು. ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ ಸುಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ ನಗುತ್ತಲೇ ನಡೆದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧನ ತತ್ವ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡು, ಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿದ ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ ಯೋಧನು ಪ್ರಸಾರ, ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸಿದನು. ಬುದ್ಧನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೆದ್ದವರು ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬಾಬಾರವರು. ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ನಾವು ಬದ್ಧರಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಜಗವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು

ಗೌತಮಬುದ್ಧ. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸಿದನು.

“ಭಾರತ ದೇಶದ ಜನಿಸಿದ ಬುದ್ಧ, ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸು ಕಂಡ. ಆಸ್ತಿಕರೊಂದಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಸೆಣಸಿದ ಬುದ್ಧ, ನಾಸ್ತಿಕವನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದು ಗೆದ್ದ. ಚತುರಾರ್ಯ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಬುದ್ಧ ಅಷ್ಟಾಂಗಿಕ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಗೆದ್ದ. ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿಸುತ್ತ ಬುದ್ಧ, ಸುಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ ನಗುತ್ತ ನಡೆದಾ”^{೨೦}. ಬುದ್ಧನ ಕುರಿತು ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯಲಹರಿಯನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. “ಈ ರಾತ್ರಿ ಬುದ್ಧನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕೂತೆ. ಬುದ್ಧ ಬರಲಿಲ್ಲ ನೀನು ಬಂದೆ. ಎಲೆಗಳು ಉದುರಿವೆ ಹಳದಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಾಗಿ. ಒಂದು ಮಂದಹಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಭಿಕ್ಷುವಿಗೆ, ಒಮ್ಮೆ ಮಾತಾಡು, ದೀಪದ ಸುತ್ತ ಚಲಿಸುವ ಬೆಳಕಿನ ಮಣಿಗಳು, ಮಿಣುಕು ಹುಳಗಳಾಗಿ ಹಾರುವ ಬುದ್ಧನ ಕಣ್ಣುಗಳು”^{೨೧}.

ದಾಂಪತ್ಯ ಗೀತೆ :- ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯುವಕ-ಯುವತಿಯರು ಮದುವೆಯಾದ ಆ ಸಂದರ್ಭ ಬದುಕಿನ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಯೂ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವನು. ದಂಪತಿಗಳ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಪ್ತಪದಿ ತುಳಿದು ಸತಿ-ಪತಿಯಾಗಿ ಒಂದಾಗಲು. ಆಗ ಒಂದಾಗುವ ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯತ್ ಅರಿತು, ಅಳೆದು ವರ್ತಮಾನದೊಡನೆ ಹೆಜ್ಜೆ-ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಇಡೋಣ. ದುಃಖ, ಸುಖಗಳನ್ನು ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕವಿಯು ಗಂಡನಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಮಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮೈಮಾಟದ ಆಕರ್ಷಣೆ ಬೇಡ. ಸರಳತೆಯಿಂದ ಬದುಕಿಬಂದಂತೆ ಸವಿಯೋಣ. ನಮಗೆ ಮೋಹದ ಆಕರ್ಷಣೆ ಬೇಡ. ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸೋಣ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಏಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ನಾವು ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ಒಂದಾಗಿ ಕೂಡಿ ನಡಿಯೋಣ ಬಾಳೋಣ ಎಂದು ಹರಕೆಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮನಸ್ಸುಗಳು ಒಂದಾದಾಗ ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣುಗಳು ಸನಿಹ ಬಂದು ಸೇರಿದಾಗ ಭಾವನಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಹಲವು ಭಾವನೆಗಳ ಸಂಚಾರ. ಗುರುಹಿರಿಯರ ಅನುಮತಿ, ಅನುಪ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಶುಭಕಾರ್ಯವು ಜರುಗಲಿದೆ. ಬಂಧು, ಬಳಗ, ಸ್ನೇಹಿತರ, ಸಮುದಾಯದ ಆರೈಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅನುರಾಗದಿ ಸಪ್ತಪದಿಯನ್ನು ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತುಳಿಯೋಣ. ದಾಂಪತ್ಯ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡೋಣ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಕಳಿಯಲಿ, ಬರಲಿ. ಕಷ್ಟಗಳು ಸುಖಗಳು ಅದೆಷ್ಟೇ ಬರಲಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯವು ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿನವರೆಗೂ ಇರಲಿ. ಎಲ್ಲರ ಆರೈಕೆ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಇರಲಿ. ದೇವರ ಕೃಪೆ, ದಯೆಯೂ ಸಹ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ವರ-ವಧುಗಳ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. “ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಪ್ತಪದಿ ತುಳಿದು, ಒಂದಾಗುವ ಮೊದಲು ತಿಳಿದು ಭವಿಷತ್ ಅರಿತು, ಅಳಿದು ವರ್ತಮಾನದೊಡನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಎಳೆಯೋಣ. ಜನುಮ-ಜನುಮಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಬರಲಿ, ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು ಅದೆಷ್ಟೇ ಬರಲಿ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಕೊನೆ ಉಸಿರಿಗೂ ಇರಲಿ. ಗುರುಹಿರಿಯರ ಅನುಗ್ರಹ ಅನುದಿನ ಇರಲಿ. ಬಂಧು ಬಳಗದ ಆರೈಕೆ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಇರಲಿ”^{೨೨}. ದಾಂಪತ್ಯದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಏರು-ಪೇರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಊಸರವಳ್ಳಿ :- ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಸೌಂದರ್ಯದ ಗಣಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿಯೂ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಕೆಂಗುಲಾಬಿಯು ನಾಚಿಸುವಂತೆ ಹೊಳೆತ್ತಿದ್ದಿತು ಮಿಂಚುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಂದುಟಿಗಳು ಮಿರಿಮಿರಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಹುಬ್ಬೇರಿಸಿಕೊಂಡುಕುಳಿತಿತ್ತು. ಕಾಡಿಗೆಯ ಕಪ್ಪುವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿತ್ತು ಆ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು. ನಗ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಳು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಅವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ಬಟ್ಟೆಯೂ ಎಂಬಂತೆ ಅಂಗ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಅಂಗನೆಯೇ ಬೊಂಬೆಯಂತಿದ್ದಳು. ಆ ಸುರಸುಂದರಾಂಗಿ, ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ ಎಂದು ಕವಿಯೂ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವರ್ಣನೆಮಾಡುವನು. ಅರಿಯದ ಬಾರದ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದ ಭಾವಾರ್ಥನೀಡುತ್ತಲೇ ವೈಯಾರದಿಂದ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಉಸ್ಸು ಪುಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಗೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು ಈ ಮಹಾಭಕ್ತಿ. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ಅವಳ ಹತ್ತಿರವೇ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಅವಳ ಅಲಂಕಾರ ಸೌಂದರ್ಯವು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಗಮಕ, ಗುನುಗುತ್ತ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳು ನಿಂತ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಗಂಡಭೇರುಂಡಗಳ ಕಣ್ಣೋಟದಲ್ಲಿ ಗಾತ್ರವಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ರೂಪವತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸೇರಿದ್ದಳು. ಈ ಮಹಾಭಕ್ತಿ ದಂತಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಮಿಂಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟಪಡುವರು. ಊಸರವಳ್ಳಿಯಂತೆ ಈ ಮಳ್ಳಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತಾಗಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಂಡಾಮಂಡಲವಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಹಳೆ ಹೊಸ ರಸಿಕರಿಗೆ ಈ ಕಳ್ಳಿ ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಯಾರ ಕೈಯಿಗೂ ಸಿಗದವಳು. ಊಸರವಳ್ಳಿಯಂತೆ ಮಾತು, ನಡೆ, ನುಡಿ, ವೈಯಾರದಂತೆ ಬಣ್ಣ ಬದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಗಮಕ ಗುನುಗುತ್ತ, ಗಂಡ ಭೇರುಂಡಗಳ ಕಣ್ಣೋಟದಲ್ಲಿ. ಗಾತ್ರವಿಲ್ಲದ ಚಿತ್ರವಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಳು, ಈ ಮಹಾಭಕ್ತಿ. ಊಸರವಳ್ಳಿಯಂತೆ ಈ ಮಳ್ಳಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತಾಗಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲ ಹಳೆ ಹೊಸ ರಸಿಕರಿಗೆ ಈ ಕಳ್ಳಿ”^{೨೩}. ಹೀಗೆ ಮಹಾಭಕ್ತಿಯ ಊಸರವಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬದಲಾಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ನಮೋನಮಃ :- ದಲಿತ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಕವಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಾಹುಮಹಾರಾಜರ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸೇವೆ ನೀಡಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಂದೆ- ಜಯಸಿಂಹರಾವ್, ತಾಯಿ- ರಾದಾಬಾಯಿ ಇವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಸೇವೆಯು ಅಜರಾಮರವಾಗಿದೆ. ಇವರು ನಾಡಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತರಿಗೆ ಆ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ರಾಜಮಹರ್ಷಿ ಶಾಹುಮಹಾರಾಜರೇ ನಿಮ್ಮ ಜನತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ನಮೋನಮಃ ಎಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವರು. ನಾಡಿನ ಜನರು ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಮುಗ್ಧ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೆಳಕು ತೋರಿದರು. ಅವರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಧೀರರು ಆಗಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ರಾಜರ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಗೋಡೆ ಹಾಕಿದರು. ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನಜ್ಯೋತಿಯಂತೆ ಶಾಹುಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ನಮನಗಳು ಎಂದು ಕವಿಯೂ ತಿಳಿಸುವನು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ಜನರ, ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಶೂದ್ರಾತಿ ಶೂದ್ರರ ಹಿಂಸೆ ತಡೆದ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರರಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರು. ಭಾರತದೇಶದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋಲ್ಹಾಪೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದ ಕರುಣಾಕರಾಗಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಉಳಿದರು. ಈ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಷನಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಮೋನಮಃ ಎಂದು ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಮೀಸಲಾತಿಯ ಮೂಲಪುರುಷನಾಗಿ ಶಾಹುಮಹಾರಾಜರು ಒಳ್ಳೆತನಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಏನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ನಿನ್ನಯ ವರ್ಣನೆಗೆ, ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಕವಿಯೂ ವಿವರಿಸುವನು. ಈ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಗೌತಮಬುದ್ಧ ಗುರುವಾಗಿ, ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯು ಕೊನೆಗೆ ದಲಿತರ ಕೈತ್ತು ತಿಂದು ಕಲಿಯಂತೆ ಈ ರಾಜರು, ರಾಜಗುರುಗಳು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಡಾಂಭಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಶಾಹುಮಹಾರಾಜರು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಯತ್ನಿಸಿದರು. ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ, ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಗೆ ತಂದರು. ಇಂತಹ ದೇವನಿಗೆ, ಸಂವಿಧಾನಶಿಲ್ಪಿ ಬಾಬಾರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರಳು, ನೆರವು ನೀಡಿದವರು. ದಾನಶೂರ ಕರ್ಣನಿಗೆ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ನಮನಗಳು ಎಂದು ಕವಿಯು ತಿಳಿಸುವನು. “ಅಂಧಕಾರದಿ ಮೊಳಗಿದ ಮುಗ್ಧ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೆಳಕು ತೋರಿದ ಧೀರ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ರಾಜರ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗೆ, ಅಡ್ಡಗೋಡೆ ಹಾಕಿದ ರತ್ನ ಜ್ಯೋತಿಗೆ ನಮೋನಮಃ. ಶೂದ್ರಾತಿ ಶೂದ್ರರ ಹಿಂಸೆ ತಡೆದ ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೋಲ್ಹಾಪೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದ ಕರುಣಾಕರ, ಇತಿಹಾಸ ಪುರುಷನೇ ನಮೋನಮಃ”^{೨೪}. ಶಾಹುಮಹಾರಾಜರ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಏಳಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಹಿ ನೆನಪು :- ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಆಗುವ ನೋವು ಸಂಕಟ ಅಂತಿಂಹದ್ದಲ್ಲ, ಭಯಂಕರವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಏನು

ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ ತಿಳಿಯದು. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸವಿ ಅಲ್ಲದೇ ಕಹಿ ಎನ್ನುವ ನೆನಪುಗಳು ಈಗ ನನಗೆ ಕೋಮಲ ಈಟಿಗಳಾಗಿ ಒಂದೊಂದೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತೆ ನೋವಿನ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಲು, ಆಶೆಯ ಶಿಖರಕ್ಕೇರದೇ ಸೋತು ಹೋಗಿರುವೆನು. ಕಾರಣ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮೋಸಗಳಿಂದ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಣದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಷ ಉಣಿಸುವರು ನಮ್ಮವರೇ ಎನ್ನುವವರು. ಆದಿ ಮಾನವನ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಗ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಬೀದಿ ಮಾನವನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಾನಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಂಬುದು ಬರಡು, ಮರುಭೂಮಿಯಂತೆ ಮರಳು ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಳವು ಆಗಿದೆ. ತನ್ನ ಬದುಕು ವರವಿಲ್ಲದ ಕುರುಡು ಆಗಿದೆ. ಕತ್ತಲೆಯ ಬಾಳಾಗಿದೆ. ಬಯಲು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆಸರೆ ನೀನಾಗುವೆ ಎಂದಾಗ ಬದುಕಿಸಲಾಗದೆ ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿಗೆ ಬರೆಯಾದೇ ನೀ. ಹೀಗೆ ಸಿಗದ ಬಾಳಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸಿ ರೋಸಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಕವಿ ವಿವರಿಸುವನು. ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕೆ, ನಿನ್ನ ಕೈಚಳಕದ ಮುಂದೆ ಏನೆಂದು ಅರಿಯದಾಗಿದೆ. ಬಲವಿಲ್ಲದ ಜಲದ ನೊರೆಯಾದೆ ನಾ ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರಿನ ವೃಥೆಯನ್ನು ನೋವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿರುವ ನೊಂದವನು.

“ಆಶೆಯ ಬದುಕಿನ ಶಿಖರಕ್ಕೇರದೆ, ಹೊಸ ಮೋಸಗಳ ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಾ, ಆದಿ ಮಾನವನ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಬೀದಿ ಮಾನವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮನ ಬಲವಿಲ್ಲದ ಬರಡು ನನ್ನ ಬದುಕು, ವರವಿಲ್ಲದ ಕುರುಡು ಬಯಲು ಬದುಕಿನ ಒಂದು, ನೀನಾಗುವೆ ಎಂದಾಗ, ಬದುಕಿಸಲಾಗದ ಬಂದೂಕಿನ ಬರೆಯಾದೆ ನೀ”^{೨೫}. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೊಂದು ಬೆಂದು ಬದುಕಲಾರದೇ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಹಿನೆನಪಾದರೆ ಏನೆಲ್ಲ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಮೊದಲಿಗ :- ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಮೊದಲಿಗನು ನಮ್ಮ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬನು. ಮೊದಲಿಗರಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಿಗನು ನಮ್ಮ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ, ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ಆಗಿದ್ದರು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿಯೂ ಉತ್ತಮರಾಗಿದ್ದರು. ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯೂಲೇಷನ್ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ, ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿದವರು ಬಾಬಾ

ಸಾಹೇಬರು. ಇವರೇ ನಮ್ಮ ಭಾರತದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ ಬಾಬಾ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನು ಪಡೆದವರು ಮೊದಲಿಗರು. ಬಾರ್ ಆಟ್ಯಲಾ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮೊದಲಿಗರು. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಏರಿದವರು ಮೊದಲಿಗರು, ಉನ್ನತ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೊದಲಿಗರು ಬಾಬಾರವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಯೂ ತನ್ನ ಮನದಾಳದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸವಿವರದೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ನೂರು ನೋವುಂಡ ಮೊದಲಿಗರು ಬಾಬಾನವರು. ನಮ್ಮವರ ಬಾಳನ್ನು ಬೆಳಗಿದ ಮೊದಲಿಗರು. ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಮೆಟ್ಟಿದ ಅನೀತಿ ಮನಸುಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗರು ಬಾಬಾ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಿಲುವು, ನಡೆ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ದೊರೆತ ನಂತರ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಆಗಿದ್ದರು. ಬಡತನ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದವರು. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಬೆಳೆದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು, ಇಡೀ ಏಷಿಯಾ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಅಖಂಡ ಬೆಳಕು ನೀಡಿದವರು. ರತ್ನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು. ತಮ್ಮ ವಯಕ್ತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಾಬಾರವರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. “ಸುಖ ನೋವುಂಡ ಮೊದಲಿಗ ಬಾಬಾ, ನಮ್ಮವರ ಬಾಳು ಬೆಳಗಿದ ಮೊದಲಿಗ ಬಾಬಾ, ಜಾತಿ, ವಿಜಾತಿ ಮೆಟ್ಟಿದ ಮೊದಲಿಗ ಬಾಬಾ, ಅನೀತಿ ಮನಸುಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗ ಬಾಬಾ”^{೨೬}. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಮೊದಲಿಗರು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಕವಿಯೂ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೈವ :- ದೇವರನ್ನು ಮಾನವರು ಸಂಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಂತೋಷದ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವರು. ನೂರು ದೇವರನ್ನು ನೂಕಾಚಿ ದೂರ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕವಿಯೂ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬಾಗಿಸು ದೇಹವನ್ನು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವನು. ನೂರಾರು ದೇವರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೈವ ಬಾಬಾನವರು. ದೀನದಲಿತರಿಗೆ ಶೋಷಿತರಿಗೆ ವರವಾಗಿ ನೀಡಿದ ದೇವತಾ ಮನುಷ್ಯರು. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ದೇವರು ಎಂದು ಕವಿಯು ನೋಡುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಆಗಿರುವ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವರು ಕವಿಯೂ ಇಲ್ಲಿ. ಹಿಂದೆ ಪೊರಕೆ, ಮುಂದೆ ಕುಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುವುದಿತ್ತು ಊರ ಒಳಗೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಊರ ಒಳಗೆ

ಪ್ರವೇಶವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ತಾರತಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆರೆಯ ನೀರು, ಭಾವಿಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರ ಕಾಯುವುದಿತ್ತು. ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ದಿಗ್ಭಂಧನಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣವು ಬಹಳಷ್ಟು ದೂರದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಜೀವನ ನಾಯಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿತ್ತು. ಪುಣ್ಯವು, ಪುಣ್ಯದ ಫಲವೆಂಬಂತೆ, ಹಿರಿಯರ ವರದಂತೆ ನಮಗಾಗಿ, ಜನರ ಒಳತಿಗಾಗಿ ಭೀಮರಾವ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಜನಿಸಿದರು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದವರಾದರು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಖಡ್ಗದಂತೆ ಪೆನ್ನು ಹಿಡಿದು, ರಕ್ತದಂತೆ ಮಸಿಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತ ಬರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ನೀತಿಗೆ, ಉತ್ತರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು ಭೀಮರಾವರು ಎಂದು ಕವಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇವರಲ್ಲವೇ ನಮಗೆ ದೈವರು. ಅವರ ಋಣವನ್ನು ನೂರು ಜನ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಬಂದರೂ ತೀರಿಸಲಾಗದು. ಅವರು ಬಿಟ್ಟ ರಥವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಿಡದೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸೋಣ. ಬೆಳಕಿನ ಎಡೆಗೆ ಜೀವನ ಕೊಂಡೊಯ್ಯೋಣ. ಹಿರಿಯರ ಪುಣ್ಯದಫಲದಿಂದ ಬಾಬಾನವರು ನಮಗೆ ದೊರೆತದ್ದು ದೈವಬಲವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಒಲವೂ ಆಗಿದೆ. ಅವರು ನಮಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹೋರಾಟವು ಗೆಲುವು ತಂದಿದೆ. ಅವರು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದು ದೈವವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕವಿಯೂ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಹಿಂದೆ ಪೊರಕೆ ಮುಂದೆ ಕುಡಿಕೆ, ಹಿಡಿದು ಹೊರಡುವುದಿತ್ತು ಊರೊಳಗೆ. ಕೆರೆಯ ನೀರು, ಭಾವಿಯ ನೀರು ಮುಟ್ಟಬಾರದಿತ್ತು. ದೇವ-ದೇವಿಯ ಗುಡಿಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗಬಾರದಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣ ನಿನಗೆ ಬಹುದೂರವೇ ಇತ್ತು. ನಿನ್ನ ಜೀವನ ನಾಯಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗಿಸಿತ್ತು. ಪುಣ್ಯದ ಫಲವೋ ಹಿರಿಯರವರವೋ ನಮಗಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಬಂದ ಭೀಮರಾವರು”^{೨೭}. ಎಂದು ಕವಿಯು ಬಾಬಾನವರ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯ ಈ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗವೇ ಜೀವನ :- ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯೋಗದಿಂದ ಮಾನವರ ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಕಲಿಯಬೇಕು, ಅರಿಯಬೇಕು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಜಗದಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳೇ ತುಂಬಿವೆ. ಕೋಳಿ ರೋಗ, ಹಂದಿ ರೋಗ, ಕರೋನಾ, ಹೀಗೆ ಬಗೆ

ಬಗೆಯ ವಿಕೃತ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ಎಂಬುದು ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏರುಪೇರಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಒತ್ತಡದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿ. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯೋಗಾಯೋಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಮರ್ಕಟದಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿತಿಶಿಲೆ ತಂದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕು. ಕಂಡ ಕಂಡವರಲ್ಲಿ ಸಾಲಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲಡೆಯೂ ತಿನ್ನುತ್ತ ಹೋದರೆ ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಬಹುದು. ಬಾಯಿ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಇರಲಿ, ಜಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲವು ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಎನ್ನುತ್ತ ಮಾತುಗಳು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಸದಾ ಇರುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದು. ಕುಳಿತು ಉಂಡರೆ ಕುಡಿಕೆ ಹೊನ್ನು ಸಾಲದು, ಎಂಬ ನಾನ್ಯಡಿಯೂ ನೋಡಬಹುದು. ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯರು. ಮನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಜಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗದಿಂದ ರೋಗದ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಯೋಗಮಾಡಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಭಾರತ ದೇಶದ ಪತಂಜಲಿಯು ಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದನು. ಇದರ ಪಿತಾಮಹನು ಪತಂಜಲಿಯು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಂದಿದೆ ನಿರೋಗವನ್ನು. ಇದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಅನುಸರಿಸುವವರು ಅನುಭವಿಸುವರು ಸುಖವೆ. ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಗದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ದೈಹಿಕ ಕಸರತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮಾಡು. ಆ ಯೋಗ-ಯೋಗಾಸನಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಆಗಿ ಅರಿಯುವಿರಿ. ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಗದಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಲ ನೂರು ರೋಗಗಳು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಬೆರಿಕೆ, ರಸಾಯನಿಕ ಕಲ್ಮಷಗಳು, ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಕಲಬೆರಿಕೆ, ಕಲ್ಲುಗಳು, ಕಸಗಳು, ವಿಷಾಯಾಣ ಇದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೂ, ಸೇವಿಸುವರು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ. ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ ರೋಗಾಯಣ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಕೆ ರೋಗದ ನಿವಾರಣೆ ವೈದ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಆರೋಗ್ಯದ ಸರಿಮಾರ್ಗಪಡೆಯಲು ಹಾಗಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ದಿನದಿನವೂ ಉತ್ತಮ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡು ಪ್ರತಿದಿನ ಅದರ ಅಂತರಂಗದ ನಾಡಿ ಮಿಡಿತ ಅರಿಯುವೆ.

ಪ್ರತಿದಿನ ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ತುಂಬಾ ಸುಧಾರಣಾ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೂರಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು ಈ ಯೋಗಾಸನ. ಯೋಗದಿಂದ ಆಗುವುದು ನಮಗೆ ಸುಖ, ನೆಮ್ಮದಿ, ಆನಂದದ ತೃಪ್ತಿಯ ಜೀವನ. “ಪತಂಜಲಿ ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ಯೋಗ, ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಂದಿದೆ ನಿರೋಗ. ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮಾಡು ಆಯೋಗ, ಯೋಗದಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಲ ನೂರು ರೋಗ. ಯೋಗ ಮಾಡು ನೀ ಪ್ರತಿದಿನ, ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದು ಸುಧಾರಣಾ. ನೂರಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು ಈ ಯೋಗಾಯಣ, ಯೋಗದಿಂದ ಆಗುವುದು ನಮಗೆ ಸುಖಾಯಣ”^{೨೪}. ಕವಿಯು ಯೋಗದಿಂದ ಇರುವ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿಯವರ ಕಾವ್ಯಾಮೃತ ಕವನ ಸಂಕಲನವು ರೋಮಾಂಚನದ ಗಣಿಯಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ, ಶ್ರಮ, ಕಾಯಕ, ಮಹಾತ್ಮರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದ್ಭುತವಾದ ಕವನಗಳ ರಚನೆ ಆಗಿವೆ. ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಶೈಲಿ, ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆಯೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಸುಖದ ಬಾಳಿಗೆ ಧ್ಯಾನಾಮೃತ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯಾಮೃತವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ವಿಕಾಸ, ಅನುಭವ ಪಾಠಗಳು ಲೋಕರೂಢಿಯ ನಿಯಮಗಳು ಬದುಕಲು ಕಲಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು :-

೧. ಅರುಣಕುಮಾರ ರಾಜಮಾನೆ, ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ, ರಹಮಾನ ಆಯ್. ಗೊರಜನಾಳ, ಕೀರ್ತಿಪತಾಕೆ, ಪು. ಸಂ. ೫೪.
೨. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಪು. ಸಂ. ೧೭.
೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೮.
೪. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎನ್. ಗುಮ್ಮಗೋಳ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಪು. ಸಂ. ೯೪.
೫. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಪು. ಸಂ. ೨೦.
೬. ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಪು. ಸಂ. ೧೨೪.
೭. ಅಶ್ವಿನಿ ಡಿ. ಎನ್. ಮಾಸದ ಕಿರುನಗೆ, ಪು. ಸಂ. ೨೧.

೮. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಪು. ಸಂ. ೨೨.
೯. ಅರಣಕುಮಾರ ರಾಜಮಾನೆ, ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ, ಮಮತಾ ಗುಮಶೆಟ್ಟಿ ಸೋತು ಗೆದ್ದಳು, ಪು. ಸಂ. ೧೪.
೧೦. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಪು. ಸಂ. ೨೪.
೧೧. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೬.
೧೨. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೮.
೧೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೯.
೧೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೨.
೧೫. ಸುಭಾಷ ಹೇ. ಚವ್ವಾಣ, ಜಗವೆಲ್ಲ ನಗುತಿರಲಿ, ಪು. ಸಂ. ೫೪.
೧೬. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಪು. ಸಂ. ೩೩.
೧೭. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೫.
೧೮. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೭.
೧೯. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೮.
೨೦. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೦.
೨೧. ಆರಿಫ್‌ರಾಜಾ, ಬೆಂಕಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಪು. ಸಂ. ೨೬-೨೭.
೨೨. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಪು. ಸಂ. ೪೨.
೨೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೩.
೨೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೪.
- ೮.

೨೫. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೬.
೨೬. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೭.
೨೭. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೯.
೨೮. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೫೨.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು :-

೧. ಗಣಪತಿ ಗೋ. ಚಲವಾದಿ, ಕಾವ್ಯಾಮೃತ, ಇಂದಿರಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ದೇವರಗೇಣೂರ, ವಿಜಯಪುರ, ೨೦೧೮.
೨. ಅರಣಕುಮಾರ ರಾಜಮಾನೆ, ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ, ಮಮತಾ ಗುಮಶೆಟ್ಟಿ ಸೋತು ಗೆದ್ದಳು, ಚಿನ್ನಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಅಥಣಿ. ೨೦೧೮.
೩. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎನ್. ಗುಮ್ಮಗೋಳ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ. ೨೦೦೯.
೪. ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಅನುಭವ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ೧೯೯೯.
೫. ಅಶ್ವಿನಿ ಡಿ. ಎನ್. ಮಾಸದ ಕಿರುನಗೆ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮.
೬. ಸುಭಾಷ ಹೇ. ಚವ್ವಾಣ, ಜಗವೆಲ್ಲ ನಗುತಿರಲಿ ಸೀತಾಮತಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪರಮವಾಡಿ, ೨೦೧೫.
೭. ಆರಿಫ್‌ರಾಜಾ, ಬೆಂಕಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣ, ೨೦೧೩.

KANNADA POWRANIKA KADAMBARIGALA UGAMA MATTU VIKASA

-Ashwini .K & Dr.B.S. Sudeep

ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ

-ಅಶ್ವಿನಿ. ಕೆ

ಸಂಶೋಧನಾಧಿಪತಿ

ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ
ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು
ಊಟಿ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು-೨೫

-ಡಾ.ಬಿ.ಎಸ್. ಸುದೀಪ್

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು/ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ
ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು
ಊಟಿ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು-೨೫

ಸಾರಾಂಶ: ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳದ್ದೇ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಗುರುತಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ವಿಕಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಲೇಖಕಿಯರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ, ದೇವುಡು, ಸತ್ಯಕಾಮ, ಧಾರಿಣಿ, ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಂಜನಾ

ಪೀಠಿಕೆ: ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವೂ ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಕಥಾನಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ಪ್ರಕಾರವೇ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪತ್ತೇದಾರಿ, ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂಬ ಉಪವಿಭಾಗಗಳುಂಟಾಗುವಷ್ಟು ವಿಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪತ್ತೇದಾರಿ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವು

ಕಾರಣಗಳು ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದರೂ ಪತ್ತೇದಾರಿ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಓದುಗವರ್ಗವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿವೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇಂದು ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಸ್ತು ಸಂಗತಿಗಳು ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಲಘಟ್ಟದಿಂದ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ನೋಡುವ, ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ, ಆ ಮೂಲಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ವರೂಪ

ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ವಸ್ತು ವಿಷಯ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು

ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತಗೊಂಡು ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೂ ನಂತರ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಆದರೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಉಗಮದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಕಾದಂಬರಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥಾನಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅದ್ಭುತ ಘಟನಾವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾದವಕವಿಯ 'ಕಲಾವತಿ ಪರಿಣಯ', ಕೆಂಪುನಾರಾಯಣನ 'ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷ', ಹಾಗೂ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ರಚಿಸಿದ 'ಸೌಗಂಧಿಕಾ ಪರಿಣಯ' ಎಂಬ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಇವುಗಳು ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಮಾಟಮಂತ್ರಗಳ ವಿವರವಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ಥೂಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಹುಟ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತು, ವಿಷಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ.

ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದರೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಿದಾಗ ಸಿಗುವ ಉತ್ತರ ನಮ್ಮ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನೇ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೇ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಯುಗಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಒಳಗಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ವಿಮರ್ಶಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಒಂದು ಕಡೆ ಪುರಾಣಗಳ ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಬದುಕಿನ ಪುನರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪುರಾಣಾಧಾರಿತ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯದು ಪುರಾಣದ ವಸ್ತು, ವಿಷಯ ಘಟನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚನೆಯಾದಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೇವುಡು ಅವರ 'ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ' (೧೯೫೨), ಅನುಪಮ ನಿರಂಜನ ಅವರ 'ಮಾಧವಿ' (೧೯೭೪), ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಅವರ 'ಸೀತೆ-ರಾಮ-ರಾವಣ' (೧೯೮೦) ಈ ತೆರನಾದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪುರಾಣದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಶ್ರೀರಂಗರ 'ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ' (೧೯೩೪), ಎಚ್.ಎಸ್. ಪಾರ್ವತಿ ಅವರ 'ಜಾಬಾಲ' (೧೯೮೦) ಮುಂತಾದವು. ಪುರಾಣ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇವು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯು ರಚನೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಲೇಖಕರು ಯಾವುದೇ ಪೌರಾಣಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನಾಗಲೀ, ಸಂದರ್ಭವನ್ನಾಗಲೀ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸದಿದ್ದರೂ, ಪುರಾಣದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತೆರೆಮರೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಸಂಗತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿರುವುದು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದ ಆಶಯವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪುನಃ ರಚಿಸಿರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಬಗೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ರಚನೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅನೇಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದಾಗಿ ವಾಸ್ತವಮಾರ್ಗದ ಕಥಾನಕವು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಜನರ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು, ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾದುದರಿಂದ ಅದು ಸಮಕಾಲೀನ

ಸಮಾಜದ ಜನತೆಗೆ ನೇರವಾದ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಆಶಯಗಳು ಸಂಪದನಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಅದರ ಯಶಸ್ಸು ಲೇಖಕನ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಓದುಗರ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ತ.ರಾ.ಸು. 'ನಾಲ್ಕು ಥ ನಾಲ್ಕು = ಒಂದು' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯಲು ಲೇಖಕನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥರಾಶಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಹನವಾದ ಅರಣ್ಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಾಹಸ, ಸಂಶೋಧನಾ ಶೀಲತೆ, ಭಾಷಾಪಾಂಡಿತ್ಯ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ. ಈ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಈ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವುದಾಗಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮಧುರ ಫಲಗಳನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವುದಾಗಲಿ ತುಂಬ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆ ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲಿನ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ತರಾಸು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಲೇಖಕರ ಧೋರಣೆಗಳು ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆ ಎಂದರೆ ಹಳೆಯ ಕಥೆ, ತೀರ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅಂದಿನ ಲೇಖಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದವು. ಅವರು ಪುರಾಣಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬೆನ್ನು ತಿರುವಿದ್ದರೆನ್ನುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೆ ಆಗಿದೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ವಾಹಿನಿಯಾಗದಿರಲು ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅಂದಿನ ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳು. ಇವು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ನೀಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾರಣ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪುರಾಣ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಭಂಜಿಸುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವೆ. ಅದನ್ನು ಸಮಾಜ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಷ್ಟು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಸಮಾಜದಿಂದ ಲೇಖಕ ಹಲವು ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಕಾಸ

ಪುರಾಣಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅರ್ಥನೀಡುವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಪುರಾಣಗಳ ಅರ್ಥಲೋಕವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಾದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕರು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ, ಅನೇಕರು ಸೋತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರ 'ಅಮಾತ್ಯ ನಂದಿನಿ' (೧೯೩೮), ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಕರವೀರ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರ 'ದೇವಯಾನಿ' (೧೯೨೭), ಭೀ. ಪ. ಕಾಳೆ ಅವರ 'ಅಪರಾಧಿಗಳಾರು' (೧೯೪೭) ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪುರಾಣವಸ್ತುವನ್ನೇ ಭಾವುಕವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾ.ಮೋ.ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅವರ 'ಯಮದೂತ' (೧೯೫೦), ಕೆ.ಜಿ.ಕುಂದಣಗಾರರ 'ಸರಸ್ವತಿ' (೧೯೩೦), ಚಿದಂಬರ ದೀಕ್ಷಿತರ 'ವೀರಕಾಂತ' (೧೯೨೬), ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ದೇವದೂತರು' (೧೯೨೯), ಕ್ಯಾತ್ಯಂದ್ರನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರ 'ದೈವವಿಲಾಸ' (೧೯೨೯) ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುರಾಣಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೂ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣದ ಘಟನೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅರ್ಥವೊಂದನ್ನು ಪ್ರತೀತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗಳಿದ್ದವು. ಇಂಥಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡವರೆಂದರೆ ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯರು ಮಾತ್ರ. ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ 'ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ', 'ಮಹಾಕ್ಷತ್ರಿಯ', 'ಮಹಾದರ್ಶನ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯರು ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇವರ ಮೊದಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ' ೧೯೫೨ ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ

ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ದೇವುಡು ಅವರು ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದ ಚೂರು ಚೂರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಭವ್ಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ವಸಿಷ್ಠರ ನಡುವಣ ವೈಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮುಂದೆ ವೈಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಕೋಲಾಹಲಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಸ್ವತಃ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವಾಮದೇವರ ದರ್ಶನ, ರುದ್ರನಿಗೆ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ತ್ರಿಶಂಕುವಿನ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರವೇಶ, ಮೇನಕೆಯ ಪೂಜೆಯ ಕತೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅನೇಕ ರಹಸ್ಯ ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ, ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತಿತರ ವಿಷಯಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ಮಂತ್ರ ದೃಷ್ಟಾರನಾಗಿ, ಮಂತ್ರಕರ್ತನಾಗುವವರೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಾಹಸ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾಜೀವನದ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ದೇವುಡು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ತನ್ಮಾತೃಗಳನ್ನೊಡೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಆಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಶಕ್ತಿಯ ಬಲದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತೆಯೇ ದೇವುಡು ಅವನ ಜೀವನವನ್ನು ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ‘ಮಹಾಕ್ಷತ್ರಿಯ’ ೧೯೬೦ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದು ನಹುಷ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ತೆರವಾಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರ ಪದವಿ ಈತನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಋಷಿಗಳ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಶಚಿಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸಿ ಅಜಗರ ಜನ್ಮ ಪಡೆದನೆಂಬುದು ಪುರಾಣ ಮೂಲದ ಕಥೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಹುಷನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವುಡು ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಆತನಿಗೆ ಭೋಗದ ಆಸೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರ ಪದವಿ

ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದುದು ಎಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದಲೇ ಆತ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿ, ಇಹದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾರಿ ಮಹಾಕ್ಷತ್ರಿಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ದೇವುಡು ಅವರು ೧೯೬೩ ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ‘ಮಹಾದರ್ಶನ’ ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿ. ಇದು ಯಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ‘ಮಹಾದರ್ಶನ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕಥಾವಸ್ತುವಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಘಟನಾವಳಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರ್ಥಸ್ವಾರಸ್ಯದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಯಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಹಾಗೂ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಿದೆ. ಇವರ ತಂದೆಯಾದ ದೇವರಾತ ತನಗಿಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ಲೋಕೋತ್ತರನಾದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಆಲಂಬಿನೀ ದೇವಿಯ ಗರ್ಭ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ, ಮಹಾಪುರುಷ ಕರ್ಮಕಾಂಡ (ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೇದಭಾಗ) ಬಿಡದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಸಾಧಿಸಲಿ ಎಂದು ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಜಾತಕರ್ಮ ಉಪನಯನ, ಸಕಲ ಉಚಿತ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಗುರುಕುಲವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ವೈಶಂಪಾಯನರ ಬಳಿ ಬಿಡುವ ವಿವರಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಋಗ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದವನ್ನು ಅರಿತು ಪ್ರಾಣದೇವ, ಅಗ್ನಿದೇವನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ‘ಮಹರ್ಷಿ’ ಎಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರದಂಪತಿಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನನಾಗುವ ಸೂಚನೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಮಹಾಚೇತನವಾಗಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜನಕರಾಜನ ಯಜ್ಞಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಕಲ್ಯ ಮುನಿಯಿಂದ ‘ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ’ದ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ನಡೆದು ರಾಜನಿಂದ ‘ಸರ್ವಜ್ಞ’ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇವತೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ಖಂಡೋಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ದೇವರಾತನಿಗೂ ಮಗನ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಕಂಡು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಾಗಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ವಿಚಿತ್ರಾನುಭವದ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ತಾನೇ ಆಗುವುದು ಅಮೃತತ್ವ ಅದೇ ‘ಮಹಾದರ್ಶನ’ ಅದನ್ನು ಪಡೆದು

ಧನ್ಯರಾದ ಯಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವುಡು ಅವರ ಈ ಮೂರು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭದ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ರಚನೆಯ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದೆ ಸತ್ಯಕಾಮರಿಂದ ಇನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಸತ್ಯಕಾಮರು ಏಳು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಬೆಂಕಿಯ ಮಗಳು', 'ವಿ-ಪ್ರಯೋಗ', 'ಆಹುತಿ', 'ರಾಜಕ್ರೀಡೆ', 'ರಾಜಬಲಿ', 'ನಾಗರನಂಜು', ವಿಚಿತ್ರವಿರ್ಯ ಇವು ಸತ್ಯಕಾಮರ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು.

೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ 'ಬೆಂಕಿಯ ಮಗಳು' ಸತ್ಯಕಾಮರ ಮೊದಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ದ್ರೌಪದಿ'ಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯನ್ನು ಪುರಾಣ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರದಂತೆಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರುವುದು, ಅಣ್ಣ ಕಾಣೆಯಾದಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಹೊಣೆ ಹೊರುವುದು, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಅತ್ತಿಗೆಯ ಸಂದಾನದ ವಿಚಾರಗಳು, ದ್ರೌಪದಿಯ ವೀರಾವೇಶ ಮುಂತಾದ ಚಿತ್ರಣಗಳಿವೆ. ಪೌರುಷ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಕೆ 'ಬೆಂಕಿಯ ಮಗಳು'. ವಿವಾಹವಾದ ನಂತರ ಅಬಲೆಯಂತೆ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅವಮಾನಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮರೆತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ನಂಬುವವಳಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯ ಹೆಸರು 'ಬೆಂಕಿಯ ಮಗಳು' ಎಂಬುದು ಇದನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯಕಾಮರ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ವಿ-ಪ್ರಯೋಗ' (೧೯೭೯). ಇದು ಸಮುದ್ರ ಮಂಥನದ ಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಮೂಲಗಳಿಂದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ದೂರ್ವಾಸ ಶಾಪದ ಕಾರಣ ಇಂದ್ರನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲ ನಾಶ ಹೊಂದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹುನ್ನಾರದ ಕತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಮೃತವಿದೆ, ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯಔಷಧ ಎಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು

ನಿಜ ಮಾಡಲು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಕೈಗೊಂಡ ಮಹಾನ್ ಸಾಹಸ. ನಿರ್ಮಾಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಈ ಇಬ್ಬರು ಸಣ್ಣಬುದ್ಧಿಯ ರಾಜಕರಣಿಗಳಾದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಮನ ಒಲಿಸಿ ದೇವತೆಗಳು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಜಲವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

'ಆಹುತಿ' ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಸತ್ಯಕಾಮರ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ. ಶೋಷಣೆಯ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಕಥಾವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಶೋಷಿತರ ಪ್ರತೀಕದಂತಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ ಪುರಾಣಪಾತ್ರವಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಚಿತವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿ ಇದು. 'ಆಹುತಿ' ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ವರ್ಷವೇ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾದ 'ರಾಜಕ್ರೀಡಾ' (೧೯೮೧) ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಸತ್ಯಕಾಮರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ರಚಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂರ್ಣಪರಿಚಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜತಂತ್ರವನ್ನು ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದವ, ಅಲ್ಲದೆ ಈತನ ರಾಜ ತಂತ್ರಗಳು ಇಂದಿನವರಿಗೂ ಸಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಸತ್ಯಕಾಮರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸತ್ಯಕಾಮರು ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ 'ರಾಜಬಲಿ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ರಾವಣನ ಸಂಹಾರದ ನಂತರ ಲಂಕೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ರಾಮ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸತ್ಯಕಾಮರ 'ನಾಗರನಂಜು' (೧೯೮೫) ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾಗ' ಎಂಬ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಒಂದು ಜನಾಂಗ. ಈ ಜನಾಂಗ ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕಿರುಕುಳ, ಹಿಂಸೆಗಳು, 'ನಾಗ' ಜನಾಂಗ ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸಿದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಕಥೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ಸತ್ಯಕಾಮರ 'ವಿಚಿತ್ರವಿರ್ಯ' (೧೯೮೬) ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಚಿತ್ರವಿರ್ಯ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ

ಬರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವನ ಮತ್ತು ಅವನಂಥ ಇತರರ ವೀರೈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಸುವ ಪೌರುಷ ಮತ್ತು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವೀರರನ್ನೆದುರಿಸುವ ವೀರತನ ಇವುಗಳ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಕಾಮರ ವಿಭಿನ್ನ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ನೀಡಿದರು.

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾದ ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರು ೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ 'ಪರ್ವ' ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಇದನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಕಾಲದ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನೂ ಆ ಕಾಲದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಮೃತ್ಯುವಿನ ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲೈಂಗಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾವುಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿ, ಕುಂತಿ, ಮಾದ್ರಿ, ಗಾಂಧಾರಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೨೦೧೭ರಲ್ಲಿ 'ಉತ್ತರಕಾಂಡ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರು ನೀಡಿದರು. ಇದು ಪರ್ವ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾದ ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ರಚನೆಯಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿ, ಕುಂತಿ, ಗಾಂಧಾರಿಯರನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಇವರು ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ರಾಮಕಥೆಯನ್ನು ಸೀತೆಯ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗವು ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಬರಹಗಾರರಾದ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ತಂದ ಕೀರ್ತಿ ತ.ರಾ.ಸು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತ.ರಾ.ಸು.ಅವರ ರಚಿಸಿದ ಮೊದಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ಬೆಳಕು ತಂದ ಬಾಲಕ?' (೧೯೬೦). ಈ ಕಾದಂಬರಿ ನಚಿಕೇತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಋಗ್ವೇದದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಹಾಭಾರತದವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಆಕರ ಕರೋಪನಿಷತ್ತಿನದಾಗಿದೆ. ಇದು

ಧೀರ ಬಾಲಕನೊಬ್ಬನ ಕತೆಯಾಗಿದೆ. 'ನಾಲ್ಕು ಥ ನಾಲ್ಕು = ಒಂದು' ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ತ.ರಾ.ಸು. ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. "ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಜನಜೀವನದ ಸಕಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಹುಡುಕಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಜೀವನಕೃಷ್ಣೆ ಅಲ್ಲ, ಇಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ನೀಡುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ತತ್ವಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥರಾಶಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಹನವಾದ ಅರಣ್ಯ" ಈ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಾಹಸ, ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಸತ್ಯಕಾಮ ಜಾಬಾಲಿ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಜ್ಞಾತ ಕುಲಗೋತ್ರನಾದ ಬಾಲಕ ಸತ್ಯಕಾಮ ತನ್ನ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದುದು ಈ ಕೃತಿಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.

ಜನಾರ್ದನ ಗುರ್ಕಾರ್ ಎಂಬುವವರು 'ಚೂಡಾಲಾ' (೧೯೭೦) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ವಿರಚಿತ ವಸಿಷ್ಠ ರಾಮಾಯಣದ ಚೂಡಾಲೋಪಾಖ್ಯಾನವೇ ಇದರ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಕೆ.ಎಸ್. ನಾರಾಯಣಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ 'ಅಗಸ್ತ್ಯ' (೧೯೭೨) ವೇದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮಾದರಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ದುಷ್ಪರಿಗೆ ನಾಶವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುವವರು ಈಗಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಾಶಕ್ಕೆ ಅಗಸ್ತ್ಯನಂತ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಲೇಖಕರ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಇವರು 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಗಳು' (೧೯೯೪) ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ ಅವರು ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ 'ಅಗ್ನಿವರ್ಣ', 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ'(೧೯೮೭), 'ಶ್ರೀಪರಶುರಾಮ'(೧೯೯೩) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ' ಇದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. 'ಶ್ರೀಪರಶುರಾಮ' ಇದು

ಮಹಾಭಾರತದ ಪರಶುರಾಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ನವ್ಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಶಂಕರ ಮೊಕಾಶಿ ಪುಣೇಕರ ಅವರು ರಚಿಸಿದ 'ಅವಧೇಶ್ವರಿ' (೧೯೮೭) ವೇದಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ಕುರಿತು ಬಂದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ರಘುವಂಶದ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗಿಂತ ಹಲವು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಅವಧ' ಎಂಬ ದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಮನೆತನದ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವಧ ದೇಶದ ದೊರೆ ಪುರುಕುತ್ಸ. ಆತನ ಪತ್ನಿ ಪುರುಕುತ್ಸಾನಿ, ಮಗ ತ್ರಸದಸ್ಯ. ಇವನ ಮಿತ್ರ ವೃಶಜಾನ, ನಿಷ್ಯವಂತ ಸೈನಿಕರು, ಯೋಧರು, ಪುರೋಹಿತರು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವರ ಜೀವನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಆದ್ಯರಾಮಾಚಾರ್ಯರು 'ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣ' (೧೯೯೨) ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ದ್ರೋಣನ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ರಾಜಾವ್ಯಕೋದರ' (೧೯೯೪), ಇದು ಸಹ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಾಂಚಾಲಿ' (೧೯೯೬) ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮುಂದುವರೆದ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜ.ಹೊ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಅವರು 'ಅದಮ್ಯ' (೧೯೯೩) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯ ಹಾಗೂ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಗುರುಕಾಣಿಕೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯನ ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಇದನ್ನೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದು ಹಿಗ್ಗುವ ಪರಂಪರೆಯ ಹೀನತನಕ್ಕೆ ಮರುಗಿ ಕೆರಳಿದ ಲೇಖಕರು ಅಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಯುವಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ದ್ರೋಣ ನಡೆಸುವ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಹೊಸ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಆಧುನಿಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತ್ಯಾಗದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭೀಮಸೇನ ತೊರಗಲ್ಲ ಅವರು 'ಸಂಚು' (೧೯೯೩) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಕೌರವರ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಚನ್ನು ಇದು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಎಂ.ಬಲರಾಮ್ ಅವರು 'ವಿಶ್ವರಥ' (೧೯೯೮) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ವಿಶ್ವಮಿತ್ರ ಶಂಬರನ ಮಗಳು ಉಗ್ರಳ ಪ್ರೇಮ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಚಿತವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರೇಮಕಥೆಯಿದೆ.

ಪ್ರಭಾಕರ ಶಿಶಿಲ ಅವರು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಪುಂಸ್ತ್ರೀ' ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಪಾತ್ರ ಪರಿಚಯದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಭೀಷ್ಮರ ಬದುಕಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಅಂಜೆಯ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು, ಯುದ್ಧ ಸಂದರ್ಭದ ದಿನಗಳನ್ನು, ಕೌರವರ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪಾಂಡವರ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಲೇಖಕಿಯರ ಕೊಡುಗೆ ಮೊದಮೊದಲು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿಯರ ಭಾಗಿತ್ವ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆನಂತರ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿ-ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಬದುಕಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪುರಾಣ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಲೇಖಕಿಯರಿಂದ ರಚನೆಯಾದವು. ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಲೇಖಕಿಯರ ಕೊಡುಗೆಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ.

೧೯೭೨ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೂಡ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಹಿಳಾ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿ ಶಾಂತ ಶಶಿಕಿರಣ. ಇವರು 'ಧಾರಣಿ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿದ್ದು ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ 'ಅಂಜನಾ' (೧೯೭೨). ಇದು ಗುಣಭದ್ರಚಾರ್ಯರ ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ

ಅಂಜನಾದೇವಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂಜನೆಯ ಪತಿವ್ರತೆ, ಅವಳ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆದು ಕಡೆಗೆ ಅವಳು ಆ ಕಳಂಕದಿಂದ ಹೇಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ಶಕ್ತಿಶ್ರೀ' (೧೯೮೧) ಇದು ಜೈನಯಕ್ಷಿ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಕಾದಂಬರಿ. ಜೈನಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿ ಯಕ್ಷಿ ಅಪಾರ ಭಕ್ತೆ ಸ್ತೋಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇವತೆ. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಥಮ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 'ಚಂದನಾದೇವಿ' (೧೯೭೫) ಮತ್ತು 'ಭವದತ್ತಾ' (೧೯೭೫) ಎಂಬ ಮತ್ತೆರಡು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೊರ್ವ ಲೇಖಕಿಯಾದ ಪೂರ್ಣಿಮ ಗುಡಿಬಂಡೆ ಇವರು 'ಸುಬಂಧುಶ್ರೀ' (೧೯೭೬) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಬಂಧುಶ್ರೀ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ವೈರಾಗ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಪಾತ್ರಗಳ ರಾಗ-ದ್ವೇಷ, ಆತಂಕ-ತಲ್ಲಣಗಳು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಸುಬಂಧುಶ್ರೀ ತಮ್ಮನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಪಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಾನಾ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀದತ್ತ ಯತ್ನಿಸಿದಷ್ಟೂ ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕಥೆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಸುಖಾಂತದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡರೆ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ದುರಂತದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖಕಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿ 'ಇಚ್ಛಾಪ್ರಿಯ'. ಇದರಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರಣಿಯ ಭರತೇಶ ವೈಭವದ ಕಥಾವಸ್ತುಹೊಸ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿದೆ. ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲಿ ನಾಯಕನಾದರೆ, ರತ್ನಾಕರಣಿಯ ಭರತನನ್ನು ಕಾವ್ಯದನಾಯಕನನ್ನಾಗಿಸಿದ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಾಹುಬಲಿ ನಾಯಕನಾಗಿ, ಇಚ್ಛಾದೇವಿಯ ಪ್ರಿಯಪತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾನೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿ 'ಮಲ್ಲಿನಾಥ' (೧೯೭೬). ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ರಾಜ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆಲದ ಮರವೊಂದು ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಸಿಡಿಲಿನ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ

ಬೂದಿಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಜೀವನದ ನಶ್ವರತೆ ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಮುನಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಡಿದು ದೇವನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮಲ್ಲಿನಾಥನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ತೀರ್ಥಕರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಅನುಪಮ ನಿರಂಜನ ಅವರು ಮಹಾಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ, ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಯಾತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಮಾಧವಿ' (೧೯೭೬) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಾರುವುದು, ದಾನ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧಾರಣ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಯಯಾತಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. "ಸ್ತ್ರೀದಾಸ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಮೊದಲು ಬಂಡೆದ್ದವಳು ಮಾಧವಿ" ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಯಸುವ ಇಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಇರಬಹುದಾದವಳು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಆಕೆಯ ಪರಿಚಯದ ಅಗತ್ಯವನ್ನರಿತು ಮಹಾಭಾರತದ ಪೂರ್ವದ ಸಮಾಜವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮಾಧವಿಯ ಒಂದು ಸಹಜ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಡಿದೆದ್ದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿ ಮಾಧವಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಎಚ್.ವಿ. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು 'ಸೀತೆ-ರಾಮ-ರಾವಣ' (೧೯೮೦) ಮತ್ತು 'ವಿಮುಕ್ತಿ' (೧೯೮೦) ಎಂಬ ಎರಡು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಇಡೀ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣ ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. "ಆಧುನಿಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬದುಕಿನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಪಕ್ವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ"^೫. ಇಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳ ಅನಾವರಣವಿದೆ. ಪುರಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇದೆ. 'ವಿಮುಕ್ತಿ' (೧೯೯೦) ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತುವಿಷಯ ಸೀತೆಯ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ನಂತರ ರಾಮ

ಸೀತೆಯರ ನಡುವೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಕಂದಕ. ರಾಮನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಏಳುವ ಅನುಮಾನ ಹಾಗೂ ಸೀತೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ದೂರವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವ ಅಂಶಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೂ ರಾಮ ಪುನಃ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಂಕೆಗೊಂಡಾಗ, ಸೀತೆ ರಾಮನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೂರವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ನಳಿನಾಮೂರ್ತಿ ಅವರು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ರಚಿಸಿರುವ 'ಊರ್ಮಿಳಾ' (೧೯೮೮) ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಊರ್ಮಿಳೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಆಕೆ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಳೆಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಕೆಯ ಬಾಲ್ಯಜೀವನ, ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಳಿನಾಮೂರ್ತಿ ಮಹಾಭಾರತದ ವಸ್ತು ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ' (೧೯೯೪) ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಎ. ಪಂಕಜ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದು 'ತೇಜತ್ರೇಯರು'(೧೯೮೯), 'ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ'(೧೯೯೦), 'ಫಲ್ಲುಣಸಖಿ'(೧೯೯೪), 'ಪುರುಷೋತ್ತಮ', (೧೯೯೫) ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ತೇಜತ್ರೇಯರು' ಇದು ನಚಿಕೇತ, ಶ್ವೇತಕೇತು, ಅಷ್ಟವಕ್ರ ಎಂಬ ತೇಜಶ್ವಾಲಿಗಳಾದ ಯುವಕರ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಥೆ ಉಪನಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. 'ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ' ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ ಹಾಗೂ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಪವಾಡ ದೃಶ್ಯ ಘಟನೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಶ್ವರಥನನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನಾಗಿಸುವ ವಶಿಷ್ಠರ ಸಂಕಲ್ಪ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಜೀವನ ವಿಹಾಸದ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. 'ಫಲ್ಲುಣಸಖಿ' ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಈ ಹೆಸರೆ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಪಾಂಡವರ ಮಧ್ಯಮ ಅರ್ಜುನನ (ಫಲ್ಲುಣನ) ಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 'ಪುರುಷೋತ್ತಮ' ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ರಾಮಾಯಣದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕಥಾಸಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಎಸ್. ವಿ. ಪ್ರಭಾವತಿ ಅವರು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಿದ ಲೇಖಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದರೆ 'ದ್ರೌಪದಿ' (೧೯೯೬), ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಐವರು ಗಂಡಂದಿರ ನಡುವೆ ಬಾಳುವಾಗ ಮಾತ್ಸರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಅವಳೊಡನೆ ಐವರು ಗಂಡಂದಿರು, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಚಿತ್ರಣ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವರ 'ಕುಂತಿ' (೧೯೯೭) ಕಾದಂಬರಿಯು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕುಂತಿಯ ದುಃಖ ಬಹುತೇಕ ಆಂತರಿಕವಾದುದ್ದು, ಆಕೆಯ ನೋವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ಅವಳ ನಲುವಿಕೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅವಳಲ್ಲಿನ ಬಂಡಾಯದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಪ್ರಭಾವತಿಯವರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿ 'ಅಹಲ್ಯೆ' (೧೯೯೯) ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾದಂಬರಿ. ಗೌತಮ ಮುನಿಯ ಪತ್ನಿಯಾದ ಅಹಲ್ಯೆ ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪತಿಯ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಶಾಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಶಾಪ ಮುಕ್ತಳಾದ ಅಹಲ್ಯೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪುರಾಣದ ಮೂಲ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊಸಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಣೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ಸೀತಾ' (೨೦೦೦) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಬಗೆಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಕತೆ, ಜಾನಪದರು ಹೇಳುವ ಕತೆ, ಜೈನಾ, ಬೌದ್ಧ ಪರಂಪರೆಗಳು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಾಮಾಯಣ ಮೊದಲಾದವು ಹೇಳುವ ಕತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದು ಬಹುಮಂದಿಗೆ ಈ ಕತೆಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹೇಳುವ ಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಸೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಈ 'ಸೀತಾ' ಕಾದಂಬರಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. 'ಶಕುಂತಲಾ' (೨೦೦೧) ಕಾದಂಬರಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಶಾಕುಂತಲೆ ದುಷ್ಯಂತರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. 'ಯಶೋಧರಾ' (೨೦೦೦) ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಬುದ್ಧನ ಪತ್ನಿ ಯಶೋಧರೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಅಂತರಂಗದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಗಾರ್ಗಿ' (೨೦೦೭) ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯು ವೇದಗಳಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಗಾರ್ಗಿ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದು,

ಋಷ್ಯಶ್ರಮದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ.ಎಸ್. ವಿ ಪ್ರಭಾವತಿ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಏಳು ವಿಭಿನ್ನ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜಯದೇವಿ ಎಂ. ಗಾಯಕವಾಡ ಅವರು 'ಯಜ್ಞಸೇನಿಯ ಆತ್ಮಕಥನ' (೨೦೦೨) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಕೈಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಚ್.ಎಸ್. ಪಾರ್ವತಿ ಅವರ 'ನಂದನನಂದ' (೨೦೦೫), 'ಯುಗಪುರುಷ' (೨೦೦೮) ಈ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಜನ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಚನೆಯಾಗಿವೆ.

ಎಚ್.ಜಿ. ರಾಧಾದೇವಿಯವರು ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ 'ಅಹಲ್ಯೆ' (೨೦೦೭), ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಅಹಲ್ಯೆ ಹದಿನಾರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತರ ವೃದ್ಧ ತಪಸ್ವಿ ಗೌತಮರ ಮಡದಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತ್ಯಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ ಜೀವನವಾದ ಋಷ್ಯಶ್ರಮದ ಬದುಕು ಕಷ್ಟವಾದುದು ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯದೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೃಢಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪತಿಯ ಹಿತವೇ ತನ್ನ ಗುರಿಯೆಂದು ಶ್ರಮಿಸಿದಳು.ಪತಿಯು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲೋಕ ನಿಂದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಶಾಪ ಪಡೆದು ಕಲ್ಲಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ದುಃಖಪಡದೆ ಪತಿಯ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಬಯಸುವವಳಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಹಲ್ಯೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ 'ದ್ರೌಪದಿ' (೨೦೦೭), ಈಕೆ ಅಗ್ನಿಕಸ್ಯೆ, ಅರ್ಜುನನ್ನು ವರಿಸುವ ಪುತ್ರಿ ಬೇಕೆಂದು ತಂದೆಯು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಯಜ್ಞಾಕ್ಷುಂಡದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದವಳು. ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಆತನ ಸಹೋದರರನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಆಕೆಯು ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಜೊತೆಯಾದವರು ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭೀಮ ಮಾತ್ರ.ತನಗಾದ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನ, ದುಶ್ಯಾಸನರ ಕುಲ ಸಮೇತ ನಾಶ ಮಾಡಿ ಆನಂದಿಸಿದಳು. ನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಉತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭದ ಶಿಶು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾತೃ ಹೃದಯಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಇವರು 'ತಾರಾ ಮಂಡೋದರಿ' (೨೦೦೭) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದು ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ವಾನರ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ತಾರಾ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಾಹಸೀ ಪ್ರವೃತ್ತಿವುಳ್ಳವಳು, ವಾಲಿಯು ಶೌರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ಪ್ರೀತಿಸಿ ವಿವಾಹವಾದಳು. ವಾಲಿಯ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾವಣನ ಮಡದಿಯಾದ ಮಂಡೋದರಿಯು ಅಪರ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವಳಾಗಿ, ಅತೀಯಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವಳು. ಈಕೆಯು ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೆ ರಾಮಣೇಶ್ವರನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ರಾವಣ ಅಧರ್ಮ ಪರಸ್ತ್ರೀಲೋಲಪನಾದರೂ ಆತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದಳು. ಆತನ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಹಾರೈಸಿದ ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತಾಳೆ.

ರಾಧಾದೇವಿ ಅವರು 'ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಭಾಮಾವ್ರತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ' (೨೦೦೭) ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಪೌಠ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿವುಳ್ಳ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಕನಸಿನ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಅವನಿಗಾಗಿ ವ್ರತ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆತ ಬಹುಪತ್ನಿ ವಲ್ಲಭನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇವರ 'ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಲ್ಯಾಣ' (೨೦೦೬) ಕಾದಂಬರಿಯು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಭಕ್ತ್ಯ ಭೋಜ್ಯ, ನೈವೇದ್ಯ ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರ, ಪೂಜಾವಿಧಾನ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿಯ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮತೆಗಳು ಹರಿದು ಬಂದಿವೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥವೂ ಆಗಿದೆ. 'ರಾಧೆಗೊಲಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ' (೨೦೦೯) ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತ, ಯಶೋಧಯ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-ಬಲರಾಮರ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಸ್ನೇಹ-ಪ್ರೀತಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳು, ರಾಧಾ ಕೃಷ್ಣರು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಹಾರ, ರಾಧಾ-ಕೃಷ್ಣರ ವಿವಾಹ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಚ್.ಜಿ. ರಾಧಾದೇವಿಯವರು ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ದೈವಭಕ್ತಿ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಕುಂದುಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಷ್ಠೆ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಇವರಾದ್ದು. ಇವರ ನಂತರ ಎಚ್. ವಿ. ಪ್ರಭಾವತಿಯವರು ಹೆಚ್ಚು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಎಚ್. ಶಾಕುಂತಲ ಭಟ್ ಅವರ 'ಕಾಡಬೆಳದಿಂಗಳು' (೧೯೯೮) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಹಲ್ಯೆ, ಗೌತಮ, ಇಂದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದೆ. ಗೀತಾ ಸೀತಾರಾಮ್ ಅವರು 'ಪೃಥ್ವಾ/ಉಂಗುರ' (೨೦೦೯) ಎಂಬ ಎರಡು ಕಿರು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಕುಂತಿಯ ಮೂಲ ನಾಮ ಪೃಥ್ವಾ, ಕುಂತಿಯ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪುತ್ರತ್ಯಾಗ, ವೈಧವ್ಯ ಬದುಕನ್ನು ನೂತನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಉಂಗುರ' ಶಕುಂತಲೆ ದುಷ್ಯಂತರ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಚಿತವಾದ ಕಾದಂಬರಿ.

'ಪೃಥ್ವೆ ತೆರೆದ ಪುಟಗಳು' (೨೦೦೭) ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ವಿಜಯಚಂದ್ರ ಮೌಳೇಶ್ವರ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂತಿಯ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನವನ್ನು ಆತ್ಮಕಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಕುಂತಿ ಪುತ್ರ ಕರ್ಣ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ.ಎಸ್. ವೇದಾ ಅವರು 'ಜಯ' ಮತ್ತು 'ಕಪ್ಪು ಕಿವಿಯ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳು' ಎಂಬ ಎರಡು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಮಹಾಭಾರತದ ಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಚನೆಯಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಕಿ ಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ನಿರೀಕ್ಷೆ', ಪದ್ಮರಾವ್ ಅವರ 'ವಿಜಯ' ಸುನೀತಾರಾವ್ ಅವರ 'ಸೀತೆಯ ಶಪಥ' ಎಸ್.ಪಿ. ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅವರ 'ಪ್ರೇಮ ತಪಸ್ವಿನಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆ' ಎಂಬ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು

ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ನವಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಈ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ಕೆಲವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸಮಾಕಾಲೀನತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ತೀಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಲೇಖಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವೀವಾದದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಂತೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಂದು ಮಿತಿಗಳಿವೆ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ೨೦ ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ೨೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ದಶಕದವರೆಗೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು, ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ), ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕ, ಪು. ಸಂ. ೯೦, ೧೯೭೩
೨. ನಾಯಕ ಜಿ. ಎಸ್. (ಸಂ), ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪು. ಸಂ. ೨೦೪, ೨೦೦೦
೩. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ. ಎಸ್. (ಸಂ), ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕ, ಪು. ಸಂ. ೯೦, ೧೯೭೩
೪. ಅನುಪಮ ನಿರಂಜನ, ಮಾಧವಿ, ಪು. ಸಂ. ೧೨, ೧೯೭೬
೫. ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಎಚ್. ವಿ. ಸೀತಾ-ರಾಮ-ರಾಮಣ, ಪು. ಸಂ. ೬, ೧೯೮೦

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚೇತನ್ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು-೨೦೧೧
೨. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಯುಗಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಧಾರವಾಡ-೨೦೦೫

೩. ನಾಯಕ ಜಿ.ಹೆಚ್, ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ,
ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಅಂಕೋಲಾ - ೨೦೦೯
೪. ರಾಮು ಕೆ, ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತಿಗಳು,
ಪ್ರಕಾಶಕರು ಪೂಜಾ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು-
೨೦೧೩
೫. ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೆ.ಎಂ, ಹೊಸಗನ್ನಡದ ೭೫
ಲೇಖಕಿಯರು, ಸುಮುಖ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು-
೨೦೦೮
೬. ಶಂಕರ ಪಾಟೀಲ (ಸಂ), ಕಾದಂಬರಿ ದರ್ಶನ, ಶ್ರೀ
ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ ಸತ್ಕಾರ ಸಮಿತಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-
೧೯೭೪
೭. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ), ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕ
೧೯೭೨, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು,
೧೯೭೩

೮. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ), ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕ
೧೯೭೬, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು,
೧೯೭೭
೯. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ), ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕ
೧೯೮೦, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು,
೧೯೮೧
೧೦. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೬
೧೧. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ಎಲ್.ಎಸ್, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಚರಿತ್ರೆ, ಸಪ್ತಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೦೧೨
೧೨. ಶ್ರೀಮತಿ. ಎಚ್. ಎಸ್, ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ,
೨೦೦೬

THIRD GENDER COMMUNITY IN INDIA: A STUDY ON DYNAMICS OF INCLUSION AND EXCLUSION

-Prashantha H.Y.

Assistant Professor, Department of Studies in Social Work,
Karnataka University PG Centre, Kerimattihalli, Haveri – 581110.

Abstract: *With an increasing issues in India, one of the major social issues concerning within the country is the inclusion of third gender community people. Third gender is a broad term used to describe those whose gender, gender identity, or gender expression is in some sense different from, their assigned birth sex. Over a decade in India, the issue of transgender has been a matter of quest in both social and cultural context where gender equality still remains a challenging factor towards the development of society because gender stratification much exists in every spheres of life as one of the barriers prevailing within the social structure of India. India is now moving towards accepting the third gender in the society. Similarly the issue of transgender is still in debate and uncertain even after the Supreme Court of India recognises them as a third gender people. This paper focuses on the issue of third gender community in defining their socio, cultural, educational, economic and political exclusion and inclusion problems. And also summarize the various issues faced by Transgenders by using the socio-cultural aspects and social exclusion framework, and to highlight their contemporary stance in Indian society.*

Keywords: *Third gender, Gender Stratification, Social exclusion, Identity, Inclusion.*

Introduction

Asian countries have centuries-old histories of existence of gender-variant males who in present times would have been labelled as 'transgender women'. India is no exception. In India, people with a wide range of transgender-related identities, cultures, or experiences exist - including Hijras, Aravanis, Kothis, Jogtas/Jogappas, and Shiv-Shakthis (UNDP - 2010). The term "transgender" is used inclusively to describe individuals who have "gender identities, expressions, or behaviours not traditionally associated with their birth sex" (Mayer et al., 2008, p. 990). Although gender is assigned at birth according to visible sex characteristics, gender identity is an individual's psychological sense of self as male or female; gender expression is how a person expresses gender and how

others perceive gender through clothing, grooming, speech, body language, social interactions, and other behaviours (FORGE, 2007).

Third Gender Community - Meaning

The most accepted definition currently for the term transgender seems to be "People who were assigned a gender, usually at birth and based on their genitals, but who feel that this is a false or incomplete description of themselves." (USI LGBT Campaign Transgender Campaign, 2007). Broadly speaking the concept of transgender are extensive in its address, denoting the identity crisis and diversity of practices embodied between or beyond the categories of male and female. In this paper the term Transgender refer to Trans-sexual identities, practices and those articulated from other gender

positions. The roots of Transgender in India dates back to thirteen and fourteen centuries. During Mughals period they enjoyed influential position and been considered as one of the important figure in the society but after British step in India, their position got altered and are been considered as “a breach of public decency.” This led to exclusion from the society or a group and then became a subject of everyday abuse and discrimination even after the collapse of British rule in India.

Many research has been carried out around the globe stressing on issue of Identity, Health and Social stigmata and efforts has being made to get their rights and freedom by trying to provide legal protection in the eyes of law and this battle is still continuing today. The roles and the behaviours of Hijras to perceived themselves as distinctly male and female may varies depending upon the individual's preferences however the identification of Hijras still remain doubtful until 2011, because the Indian census and Indian election commission classified them as ‘others’ But after a long struggle, in 2014 the Indian supreme court under the justice.K.S. Radhakrishnan and A.K.Sikri bench has passed a resolution to recognise them third gender category (NALSA V/S U.O.I. Case, 2014).

Status of Third Gender Community in India

The Transgender (Traditionally known as 'Hijra') community in India, which has a recorded history of more than 4,000 years, was considered to have special powers because of its third gender status. Hijra community is divided into seven clans, each headed by a 'Nayak/Guru (Master)' who appoints gurus of spiritual leaders to train their

wards or 'Chealas (Student)' in entertainment dancing and asking for alms. Hijras in South India do not have the same culture role as their counterparts in North India and most of them take up sex work as a mean of earning a living. Transgenders in India have virtually no safe spaces, not even in their families, where they are protected from prejudice and abuse. Prejudice is translated into violence, often of a brutal nature, in public spaces, police stations, prisons and even in their homes. The main factor behind the violence is that society is not able to come to terms with the fact that Hijras do not conform to the accepted gender divisions. In addition to this most Hijras have a lower middle-class background, which makes them vulnerable to harassment by the police. The discrimination based on their class and gender makes the Hijra community one of the most dis-empowered groups in Indian society.

Marginalization and Social Exclusion

Homosexual and transgendered individuals belong to the marginalized section of the society. Such population face marginalization in multiple forms including racism, sexism, poverty etc. The stigma attached to homosexuals and transgendered individuals of all the ages pushes them to the margins of society because they are seen as transgressing the norms related to heterosexuals and non-transgendered individuals. Due to marginalization, LGBTs are often excluded from various aspects of the society. Such individuals may face exclusion from various support groups and structures including family; they may also face exclusion or discrimination in having an access to various inevitable services such as medical care, education, and legal aid.

Social Exclusion of Third Gender Community

Social exclusion is an accumulation of confluent processes with successive ruptures arising from the heart of economy, politics and society; gradually distances and places persons, groups, communities and territories in positions of inferiority in relation to centre powers, resources and prevailing values. Social Exclusion Context is increasingly used in highlighting the issues and problems faced by disadvantaged and disenfranchised groups. It provides a multidimensional and dynamic framework that focuses attention on both the causes and consequences of social disadvantage. Social Exclusion Context is seen as having particular salience in addressing the barriers to meeting the Millennium Development Goals, particularly where these relate to exclusionary social relations and institutions. Adapting the Social Exclusion Framework to Hijras, one can understand how Transgender communities have been excluded from effectively participating in social and cultural life; economy; and politics and decision-making processes. This section uses this framework to illustrate the multiple forms of oppression faced by Hijras/TG communities.

Family Rejection

Parents of such children justify their unacceptability towards homosexuality or transgenderism and their resorting to various methods to alter the behaviour of their children in the name of love and care towards their children. On the other hand, such children may feel completely rejected which adversely affects their mental or physical health. It was also observed that the family rejection based on sexual orientation and gender identity is

detrimental to the mental and physical health of such individuals. The homosexual or transgendered youth rejected by their families are more likely to commit suicide and report high levels of depression and not only these individuals are also exposed to higher risk for substance abuse, HIV and other sexually transmitted diseases.

Homelessness

Homosexual, bisexual and transgendered youth are overrepresented in the homeless population. Most homosexual, bisexual and transgendered youth become homeless because of family abuse, neglect, or conflict over their identity. Many homeless homosexual, bisexual and transgendered youth are kicked out of their homes while others ran from foster and group homes because of being mistreated or harassed. Homosexual, bisexual and transgendered children while living on the streets are at a greater risk of physical and sexual exploitation at the hands of adults, police and other street children.

Legal Injustice

Homosexual and transgendered individuals also face discrimination in having an access to justice. Nonetheless, LGBTs are often exposed to violence and discrimination at the hands of law enforcement officials. There is a significant number of documented instances of police brutality and violence directed towards homosexual and transgendered individuals in almost all the parts of the world. There is lack of sensitivity and proper training and expertise among the officials of police departments. More so, such excluded homosexual and transgendered individuals have to struggle for justice. Police departments continue to be ignorant and insensitive towards violence

and discrimination based on sexual orientation and gender identity.

Exclusion from Social and Cultural Participation

Human rights violations against sexual minorities including the transgender communities in India have been widely documented. Most families do not accept if their male child starts behaving in ways that are considered feminine or inappropriate to the expected gender role. Transgender women may find it difficult even to claim their share of the property or inherit what would be lawfully theirs. Sometimes, the child or teenager may decide to run away from the family not able to tolerate the discrimination or not wanting to bring shame to one's family. Some of them may eventually find their way to Hijras communities. This means many Hijras are not educated or uneducated and consequently find it difficult to get jobs. Moreover, it is hard to find people who employ Hijras/TG people.

Exclusion from Political Participation

Legal issues can be complex for people who change sex, as well as for those who are gender-variant. Legal issues include: legal recognition of their gender identity, same-sex marriage, child adoption, Inheritance, wills and trusts, immigration status, employment discrimination, and access to public and private health benefits. Especially, getting legal recognition of gender identity as a woman or transgender woman is a complicated process. Lack of legal recognition has important consequences in getting government ration (food-price subsidy) shop card, passport, and bank account. Transgender people now have the option to vote as a woman or 'other'.

Exclusion from Economic Participation and Lack of Social Security

Some of the important issues and concerns faced by Hijras/TG communities in relation to social security measures are given below. Lack of livelihood options most employers deny employment for even qualified and skilled transgender people. Lack of livelihood options is a key reason for a significant proportion of transgender people to choose or continue to be in sex work - with its associated HIV and health-related risks. Lack of specific social welfare schemes and barriers to use existing schemes. Social welfare departments provide a variety of social welfare schemes for socially and economically disadvantaged groups. However, so far, no specific schemes are available for Hijras except some rare cases.

Imperatives for Third Gender Social Inclusion

In order to overcome the human rights barriers third gender people confront, certain measures are imperative and should be self-evident, given the standards that States are obliged to provide under international law to all human beings. Paying attention to these is key to effectively addressing the systemic marginalization that third gender people experience. Such action can have immeasurable benefits, including the full participation of third gender people in human development processes as well as positive health and HIV outcomes. For third gender people, the change must begin with the most fundamental element – acknowledgement of their gender identity.

The Right to Gender Recognition

Recognizing a trans person's gender requires respecting the right of that person to identify – irrespective of

the sex assigned to them at birth – as male, female, or a gender that does not fit within the male–female binary, a “third” gender as it were, as has been expressed by many traditionally existing trans communities such as *hijras* in India. This is an essential requirement for third gender people to attain full personhood and citizenship. The guarantee of gender recognition in official government-issued documents – passports and other identification cards that are required to open bank accounts, apply to educational institutions, enter into housing or other contracts or for jobs, to vote, travel, or receive health services or state subsidies – provides access to a slew of activities that are otherwise denied while being taken for granted by third gender people.¹ Such recognition results in fuller civic participation of and by third gender people.

Freedom from Violence & Discrimination

When third gender people are provided legal aid and access to judicial processes, accountability can be enforced against perpetrators. Sensitizing the police to make them partners in this work can be crucial. Providing equal access to housing, education, public facilities and employment opportunities, and developing and implementing anti-discrimination laws and policies that protect third gender people in these contexts, including guaranteeing their safety and security, are essential to ensure that third gender individuals are treated as equal human beings.

The Right to Health

For third gender people, their right to health can only be assured if services are provided in a non-stigmatizing, non-discriminatory, and informed environment. This requires working to educate the healthcare sector

about gender identity and expression, and zero tolerance for conduct that excludes third gender people.

The Protection of Basic Human Rights

The State authorities and various Governmental organizations should adopt appropriate measures to ensure the protection of basic human rights and freedoms to the individuals irrespective of their sexual orientation and gender identity and also should take adequate steps in order to prevent discrimination and violence based on sexuality and transgenderism.

Adopt Appropriate and Comprehensive Legislation

The States should adopt appropriate and comprehensive legislation for the protection of the sexual minorities against discrimination based on sexuality and transgenderism. Also, sexual orientation and gender identity should be included among the prohibitive grounds of the non-discrimination clause of the Constitution and other statutory acts.

The State authorities should promote various training programmes for the sensitization towards sexual minorities and also support public information campaigns to create awareness and impart knowledge to the general public in order to root out homophobia and transphobia.

The National Human Rights mechanisms and institutions should also adopt appropriate measures on the lines of International Human Rights law, to prevent discrimination based on sexual orientation and gender identity.

The law criminalizing homosexual acts should be restricted only to those acts which are not consensual or related to children. The consensual same-sex acts and behaviour should be

decriminalized and the State authorities should also ensure to all the individuals of all ages that the criminal laws or other statutes are not misused by the police or other authorities in order to harass or illegally detain them.

The grievance redressable mechanism for the sexual minorities should be established in all public or private undertakings along with the educational institutions. Appropriate sex education and information related to sexuality and gender issues should be included as a part of the curriculum in schools, colleges, and other higher educational institutions in order to root out the popular misconceptions regarding sexuality and transgenderism.

Conclusion

Third gender persons are continuously facing multiple forms of social discrimination and oppression in the country. Discrimination is so wide and pronounced even in basic necessities like healthcare, employment and education, that it makes their social inclusion a daunting task. It is the need of the hour, that step be taken to remedy the deplorable situation and advance social inclusion for the members of this community through strong legal as well as social angles. *NALSA* judgment can be considered as a good step in the direction towards recognition of the rights of the transgender and their right of self-determination. However, the challenges lie deep within the judgment. The major challenge is the inclusion of transgender within the ambit of the OBCs entitling them for reservation in education and appointment. As the paper argues, this is contrary to the provisions of the Constitution.

The paper further suggests that identifying the beneficiaries of such measures and reservation policies is

crucial to the social inclusion of transgender community. The required changes need to be reflected in policies and laws; attitude of the government, general public and health care providers; and health care systems and practice. Hijras/Transgender women require understanding and support of the government, health care professionals, general public as well as their family members. People need to understand and accept that humans are diverse. People have the right to be what they are and what they want to be. For transgender people, the same holds true.

Reference:

1. Barbara L. Frankowski, American Academy of Pediatrics Committee on Adolescence, Sexual Orientation and Adolescents, Volume 113 Issue 6,(2004).
2. Brief for Amici Curiae, <http://www.apa.org/about/offices/ogc/amicus/lawrence.pdf>.
3. Bryan N. Cochran, et al., Challenges Faced by Homeless Sexual Minorities: Comparison of Gay, Lesbian Bisexual, and Transgender Homeless Adolescents with their Heterosexual Counterparts 92 Am J Public Health 5: 773-777 (2002).
4. Chatterjee Subhrajit, Problems Faced by LGBT People in the Mainstream Society: Some Recommendations, 1 IJIMS 317, 317-331 (2014).
5. Dhananjay Mahapatra, Supreme Court recognizes transgenders as 'third gender', The Times of India, Apr. 15, 2014, <https://timesofindia.indiatimes.com/india/Supreme-Court-recognizes-transgenders-as-thirdgender/articleshow/33767900.cms>
6. Dr Sayantani Roy Choudhury¹, Ms Megha Bhutra², Ms Ekta Pathak³, (2016). Social Inclusion of Transgender Population in India –

- Common People's Perspective, Journal of Research in Humanities and Social Science Volume 4 ~ Issue 9 pp: 13-19 ISSN(Online) : 2321-9467.
7. Gayathri & Karthikeyan (2016). Inclusion and Exclusion of Third Genders – Social Hinderance in India Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities, Vol. 6, No.3, pp. 20-30.
8. Grossman AH, D'Augelli AR. Transgender youth and life-threatening behaviors Suicide Life Threat Behav. 2007 Oct;37(5):527-37.
9. Grossman, A. H. & D'Augelli, A. R. (2006). Transgender youth: Invisible and vulnerable. Journal of Homosexuality, 51(1), 111-128.
10. Homosexuality and Adolescence, Journal of Pediatrics (Oct 1993), <http://pediatrics.aappublications.org/content/92/4/631>.
11. Human Rights Violations against the Transgender Community A study of kothi and hijra sex workers in Bangalore, India - September 2003.
12. K. Delliswararao and C. Hangsing (2018) Int. J. Soc. Sc. Manage. Vol. 5, 18.
- Issue-1: 10-17. DOI: 10.3126/ijssm.v5i1.18147.
13. Kammerer N., Mason T., Connors M. (1999) Transgender Health and Social Service needs in the Context of HIV Risk. IJT 3,1+2, http://www.symposion.com/ijt/hiv_risk/kammerer.htm.
14. Lee, Rita : Health care problems of lesbian, gay, bisexual, and transgender patients West J Med. 2000 June; 172(6): 403–408.
15. Newfield, E., Hart, S., Dibble, S., & Kohler, L. (2006). Female-to-male transgender quality of life. Quality of Life Research, 15(9), 1447-1457.
16. Siddharth Narrain, Crystallising Queer Politics- The Naz Foundation Case and its Implications for India's Transgender Communities, 2 NUJS L. Rev. 455 (2009)
17. Vivek Divan, Clifton Cortez, Marina Smelyanskaya, and JoAnne Keatley., (2012) Transgender social inclusion and equality: a pivotal path to development.

DOORADARSHANA 'CHANDANA' VAHINIYALLI
"MAHILA AROGYA KARYAKRAMA"
-Dr.AshokaKumara N.M

ದೂರದರ್ಶನ 'ಚಂದನ' ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ "ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ"

-ಡಾ.ಅಶೋಕಕುಮಾರ ಎನ್.ಎಂ

ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಸ.ಪ್ರ.ದ.ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ

ಈ ವಾಹಿನಿಯ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೇ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವರಿಗೆ ಬರುವಂತಹ ರೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಯಾಯ ರೋಗಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದ ವೈದ್ಯರಿಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಪುರುಷರು, ವೃದ್ಧರು ಎಲ್ಲಾ ವಯೋಮಾನದವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಡಿಬರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ

೧) ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

೨) ಟಿವಿ ಡಾಕ್ಟರ್

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ

ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಈ ವಾಹಿನಿಯು ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೇನು? ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಈ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ವಾಹಿನಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯೋಣ.

“ಆರೋಗ್ಯದ ಅತಿ ಹಳೆಯ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ ಎಂದರೆ 'ರೋಗಇಲ್ಲದಿರುವುದು' ಆದರೆ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (ಫಾಊಐ) ತನ್ನ ಸಂವಿಧಾನದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತದೆ.

“ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ರೋಗಗಳು ಅಥವಾ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇಮ” ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ 'ಸಾಮಾಜಿಕ

ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಕಾರಕ (ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ) ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಳು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನರಂಜನೆ”

ನಾವು ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ರೋಗ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದೇವೆ ನಿಜ. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೇಳಿಕೆಯು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ ಉತ್ತಮ (ಆರೋಗ್ಯ)ವಾಗಿದ್ದರೆ ಶಾರೀರಿಕವಾಗಿಯೂ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬರೀ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಲದು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬರಿ ದೇಹ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ದೇಹಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿಯೇ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ದೇಹಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಾಹಿನಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣ. ಮೊದಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು

“೧.ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿಯ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಶಿಶುಮರಣ, ಮಾತೃಮರಣ, ಶಿಶುವಿನ ಗರ್ಭದೊಳಗಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ

೨. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃ ಮರಣ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು.

೩. ೫ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿಗೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯೇ ಕಾರಣ.

೪. ಸುಮಾರು ಶೇ ೫೦ ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ರಕ್ತ ಹೀನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೫. ಶೇ ೧೧ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಈ

ಪ್ರಮಾಣ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಶೇ೧೫ ರಷ್ಟು.

೬. ಶೇ ೧೭.೩ ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು ೧.೨ ಲಕ್ಷ ತಾಯಂದಿರು ಹೆರಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೭. ಶೇ೯೦ ರಷ್ಟು ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಸಿವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು.”^೨

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಹಿಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಾಹಿನಿಯು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಟಿ.ವಿ ಡಾಕ್ಟರ್, ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಶರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಮೊದಲ ಗಂಟೆ ನೆನಪಿರಲಿ ಎಂದು ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದರೆ ತಾಯಿ ಹಾಲು ಮಗುವಿಗೆ ಉತ್ತಮ. ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮ. ಸ್ನಾನ ಸಂಬಂಧಿ ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು. ತಾಯಿ ಆರೋಗ್ಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಶೌಚಾಲಯದ ಜಾಹಿರಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ಹುಡುಕಿ ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸಮಯ ತಡೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಮೂತ್ರಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ‘ಶೌಚಪುರಾಣ’ ಎಂಬ ಲೇಖನದ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ.

“ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇಳಿದ್ದು, ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಬೇಡಿದ್ದು ಒಂದು ಶೌಚಾಲಯವೇ ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಪಡಬೇಡಿ. ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದೀರಾ ಬೆಂಗಳೂರು ತುಂಬಾ ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರ ಮೂತ್ರಾಲಯಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ, (ಅವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಪುರುಷರು ಒಂದು ಗೋಡೆ ಕಂಡರೂ ಸಾಕು ಹಗುರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬಿಡಿ) ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಜಲಬಾಧೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಎಂಬುದನ್ನೇ ಮರೆತಂತಿದೆ”^೩

ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಡುಕಿ ಆ ಹತ್ತಿರದ ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂಬ ಜಾಹಿರಾತು. ಈ ವಾಹಿನಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾಳಜಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಕುರಿತ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ “ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರಪಿಂಡದ ಕಲ್ಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂತು ? ಅಂತಾ ಕೇಳಿದೆ. ಆಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಅವರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶೌಚಾಲಯವಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಜೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವವರೆಗೂ ಜಲಬಾಧೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಬೇರೆ ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿದರೆ ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಮಹಿಳೆ ದಿನವೆಲ್ಲ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು, ಒಂದು ದಿನ ಹೆರಿಗೆ ನೋವನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ನೋವಿನಿಂದ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟು ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಮೂತ್ರ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಅರ್ಧ ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಕಲ್ಲನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಮೂತ್ರ ಬಂದಾಗ ತಡೆ ಹಿಡಿಯದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರು”^೪

ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ ಲಿಂಗ ಪತ್ತೆ ನಿಷೇಧಿತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸುಧಾ ಬೆಳವಾಡಿ ಜಾಹಿರಾತು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ ಲಿಂಗ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಂತರ ಮಾಡುವ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪು. ಕಾರಣ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗದ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣು ಭ್ರೂಣ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ಹತ್ಯೆ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಡುವಂತೆ ಜಾಹಿರಾತು ಮೂಡಿ ಬರಬೇಕು.

ಪೋಷಣ್ ಅಭಿಯಾನ ಜಾಹಿರಾತು ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಐರನ್ ಮಾತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಹಿರಾತು.

ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಪೋಷಣ್ಗೆ ಈ ಐದು ಅಂಶಗಳೇ ಆಧಾರ, ಸರಿಯಾದ ಪೋಷಣ್ಗೆ ಮತ್ತು ಲಸಿಕೆ ಅಗತ್ಯ, ಅನೀಮಿಯದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟ, ಡಯೇರಿಯದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟ (ರಕ್ತಹೀನತೆ ಬರದಂತೆ), ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ತಾಯಿಗೆ ಆಹಾರ ಈ ಜಾಹಿರಾತನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಇರುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ. ಬಾಲಕಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಯುವತಿ ಆರೋಗ್ಯ, ವೃದ್ಧಿಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೊ ಒಂದು ಕಡೆ ಇಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ತೋರಿಸಿದರು ಅದು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನದ ಸ್ವಾರ್ಥ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಏಡ್ಸ್ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಕುರಿತು ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೊರತು ಮಹಿಳೆಯ ಶೋಷಣ್ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಇಲ್ಲ. ಜಾಹಿರಾತಿನ ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತು ನೋಡೋಣ

“ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಡ್ಸ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆ (ಓಂಅಪಿ) ಜಾಹಿರಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಸುಖಿಸಬಹುದು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಾಧನದ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವೇ ಹೊರತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಗೌಣ. ಅವಳೊಬ್ಬ ಭೋಗದ ವಸ್ತುವೇ ಹೌದು, ಜಾಹಿರಾತಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಘನತೆಯನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಲಾಗಿದೆ ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಜಾಹಿರಾತು”^೫

‘ಬೇಟೆ ಬಚಾವೋ ಬೇಟೆ ಪಡಾವೋ’ ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಭಾಷಣ ಚಿತ್ರ, ಕ್ರೀಡೆಯ ಚಿತ್ರ, ಬಾಲ್ಯದ ಆಟದ ಚಿತ್ರ, ಗಗನಯಾತ್ರಿಯ ಚಿತ್ರ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಚಿತ್ರ, ಬಹುಮಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಇನ್ನು ಸಾಧಿಸಲುಬಹುದು ಎಂದು ಪ್ರಸಾರ

ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಟಿ.ವಿ.ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಮುಟ್ಟಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ, ಬಂಜೆತನ ಮತ್ತು ಅದರ ನಿವಾರಣೆ ಬಗ್ಗೆ, ತಾಯನ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆ ಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಡುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕುರಿತ ವಿವರಣೆಯಂತೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಭಾರತದ ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಾದ ತಾಯಿಯ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಶಿಶುಮರಣ, ಮಾತೃಮರಣ, ಮಹಿಳೆಯ ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಹರಿಗೆ ಸಮಯದ ಸಾವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪಿತವಾದ ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ಈ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ

“ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ರೋಗಗಳು ಅಥವಾ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇಮ ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಕಾರಕ (ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ) ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಳು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನರಂಜನೆ.”^೬

ಈ ವಾಹಿನಿಯ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು ಮಹಿಳೆಯ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖತೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗೃಹಿಣಿಯ ತಾಯಿತ್ವನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಐರನ್ ಮಾತ್ರಗಳ ಜಾಹಿರಾತು, ಓಆರ್‌ಎಸ್ ದ್ರಾವಣ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಳಜಿ, ತಾಯಿಯಾದವಳು ಮಕ್ಕಳ

ಆರೋಗ್ಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ, ಪೋಷಣೆಗೆ ಐದು ಅಂಶಗಳೇ ಆಧಾರ ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾರ್ತೆಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುವಾಗ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕುರಿತಾದ ಜಾಹಿರಾತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗುವನ್ನು ಮಹಿಳೆ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಭಾವಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಜನನಿ-ಶಿಶು

ಸುರಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಚಿತ ಸೇವೆ

- ಹೆರಿಗೆ
- ಸಿಜೇರಿಯನ್ ಹೆರಿಗೆ
- ಔಷಧಿಗಳು ಮತ್ತಿತರ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ರಕ್ತ ಪೂರೈಕೆ
- ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು (ರಕ್ತ, ಮೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಟ್ರಾಸೋನೋಗ್ರಫಿ)
- ಒಳರೋಗಿಯಾಗಿ ತಂಗಿದ್ದಾಗ ಆಹಾರ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಮೂರು ದಿನ,

ಸಿಜೇರಿಯನ್ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಏಳುದಿನ)

ಈ ಜಾಹಿರಾತು ಮಹಿಳಾಪರ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಈ ಜಾಹಿರಾತನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಆತ್ಮ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಮೂಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ “ಪುರುಷ ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವಂತಹ ಕಲ್ಪಿತ ಮಹಿಳಾ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು” ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ವಿವರಿಸುವ ಹೆರಿಗೆಯ ವಿಚಾರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಆ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಅವಳ ದೇಹರಚನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗದೇನೋ ಬಹುಶಃ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದರೂ ಅವಳು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕಿದ್ದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹೊಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ನಿಷ್ಕೂರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೋರಾಟವನ್ನೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಬದುಕಿನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬಾಗಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗಿ,

ತನಗೂ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅನ್ನಾಧಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಸಮುದಾಯದ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವನೂ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದರೂ ಕೃಷಿಪೂರ್ವ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಆಸ್ತಿಗಳೆನಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೊರಗಳೆನಿಸಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಬದುಕುಳಿದರೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಸಾಯುವುದೂ ಇತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸನ್ನು ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇಡುವುದು ಅಂಥಾ ಒಂದು ಆಚರಣೆ. ಇಂಥಾ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗಂತೂ ತನ್ನ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಾಮಾರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ತಾಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಜನನವೇ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎನಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹೆರಿಗೆ ಹಾಲೂಡಿಸುವಿಕೆಯಂಥಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಂದೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ದೇಹವೆಂಬ ನಿಷ್ಕೃತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಶಿಶು ಸಂಗೋಪನೆಯು ಶಿಶುವನ್ನು ಹೆತ್ತು ತನ್ನದೇ ಹೊಣೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಮನೆ ಗೆಲಸಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅವಳೇ ಹೋರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.”²

ಈ ಜಾಹಿರಾತು ಜನನಿ-ಶಿಶು ಸುರಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸಂಬಂಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿದೆ.

ತಾಯಿಯಾದವಳು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೆರಿಗೆ ಹಾಲೂಡಿಸುವಿಕೆಯಂಥಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಎಂದೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಲ್ಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬದಲು ಮಾಡಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಪುರುಷರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯೇ ಇರಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಲು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜಾಹಿರಾತುಗಳು ಈ ವಾಹಿನಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಖಾಸಗಿ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗದಿರುವುದು ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ. ಚಂದನ ವಾಹಿನಿಯು ಮಹಿಳಾಪರ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಅಷ್ಟೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಭೂಣ ಲಿಂಗ ಪತ್ತೆ ಜಾಹಿರಾತು ಹೆಣ್ಣು ಸಂತತಿ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ. ಇನ್ನೊಂದು ತಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭೂಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಆ ತಾಯಿಗೆ ಆಗುವ ಮಾನಸಿಕ ನೋವು ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ನೋವು ಇವೆರಡನ್ನು ತಡೆದಂತಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯದಿಂದಾಗಿಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ನೋಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಲೂ ಸಹ ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಸಮಾಜ. ಇಂತಹ ಕ್ರೂರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ತಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜಾಹಿರಾತಿನ ಮೂಲಕ ವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ವಾಹಿನಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಾಹಿರಾತು ಮಹಿಳಾ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣವಾಗಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮಾರಕವಾದಂತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸೊನೋಗ್ರಾಫಿ ಮೂಲಕ ಭೂಣಲಿಂಗ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಜನಿಸುವ ಮೊದಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಭೂಣವನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಾಹಿನಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಯೇ ಜಾಹಿರಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ದಂಡದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಜನತೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣೇ ಶತ್ರು' ಎಂಬ ಮಾತು ಇದೆ. ಅತ್ತೆಯೇ ಸೊಸೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಭೂಣ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಸಲು ಮುದಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗಾಂಧಿ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವಂತಹದ್ದು. ಹೆಣ್ಣು ಯಾವತ್ತೂ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಶತ್ರುವಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಣ್ಣು ಆದರೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿರುವ ಹೆಣ್ಣು.

'ಎಚ್‌ಐವಿ' ಬಗ್ಗೆ ಮೂರು ಜಾಹಿರಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿ ಜಾಹಿರಾತು. ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಹುಡುಗಿ ಬೇಡ ಎಂದರೆ ಬೇಡ ಅಷ್ಟೇ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ಆ ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಸುಲಭ ಆದರೆ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದಾಗ ಆಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಬುದ್ಧಿವಂತೆ

ದಡ್ಡಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು. ಅಂದರೆ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮುಖ್ಯ ಅಷ್ಟೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಎಂಬಾರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾಹಿರಾತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದರಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖ "ಜಾಹಿರಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಸುಖಿಸಬಹುದು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೆಂದರೆ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಾಧನದ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವೇ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಗೌಣ, ಅವಳೊಬ್ಬ ಭೋಗದ ವಸ್ತುವೇ ಹೌದು, ಜಾಹಿರಾತಿನ ಭಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಘನತೆಯನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಜಾಹಿರಾತು."^೮

ಎಚ್‌ಐವಿ ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಮಗನಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳುವಾಗ ಸುರಕ್ಷತೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮುಖ್ಯ ಅಷ್ಟೇ ಆಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಜಾಹಿರಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಲೈಂಗಿಕತೆ, ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆ, ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಷ್ಟೇ ಆರೋಗ್ಯವೇ? ಆರೋಗ್ಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ವಾಹಿನಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ ನಿಜ ಆದರೆ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿಲ್ಲ. ಯುವತಿಯ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿಲ್ಲ, ವೃದ್ಧಿಯ ಶಾರೀರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿಲ್ಲ, ಮಗುವಿನ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ಈ ಆಲೋಚನೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆನೂ ಅಲ್ಲ.

ಮಹಿಳಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇನ್ನು ಸುಧಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಈ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಲೈಂಗಿಕತೆ, ಗರ್ಭಿಣಿ, ಮಗುವಿನ ಆರೈಕೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು. ಇಷ್ಟದರೂ ಕೆಲಸ ಈ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಬೇಕು.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಮಹಿಳಾ ಅಸಮಾನತೆ. ನ್ಯಾ|| ಹೆಚ್.ಎನ್.ನಾಗಮೋಹನದಾಸ್. ಪು.೨೮-೨೯ (೨೦೧೪)

೨. ಅದೇ ಪು. ೮೦-೮೧
೩. ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ. ನೇಮಿಚಂದ್ರ. ಪು.೧೨೦
(೨೦೦೧)
೪. ಅದೇ ಪು.೧೨೨-೧೨೩
೫. ಮಹಿಳಾ ಅಸಮಾನತೆ. ನ್ಯಾ||
ಹೆಚ್.ಎನ್.ನಾಗಮೋಹನದಾಸ್. ಪು.೧೧೩
(೨೦೧೪)
೬. ಅದೇ ಪು. ೭೯
೭. ಹೆಣ್ಣು-ಹೆಂಗಸು. ಹೆಚ್.ಎಸ್ ಶ್ರೀಮತಿ. ಪು.೨೩-
೨೪
೮. ಮಹಿಳಾ ಅಸಮಾನತೆ. ನ್ಯಾ||
ಹೆಚ್.ಎನ್.ನಾಗಮೋಹನದಾಸ್. ಪು.೧೧೩
(೨೦೧೪)

**BHASHA MANOBHAVA MATTU BHASHA
NADAVALIKE
-Ruksana Firdose Khanam**

ಭಾಷಾ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ನಡವಳಿಕೆ

-ರುಕ್ಸಾನ ಫಿರ್ದೋಸ್ ಖಾನಂ

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಹಂಪಿ

ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಗಳಿದ್ದು ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಟಾದಾಗ ದ್ವಿಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕರು ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು ಭಾಷಾ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಭಾಷ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಕರ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳು ಸದಾ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷಿಕರ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಭಾಷಾ ಪಲ್ಲಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಭಾಷಾ ನಡವಳಿಕೆ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜನ್ಯ ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾ ನಡವಳಿಕೆ ಎಂಬುದು ಬರಿಯ ಜೈವಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜನ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬರುವಂತದ್ದು. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ ಭಾಷೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಿಕೆಯು ಭಾಷ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಕಾರ್ಯಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದವುಗಳು. ಆದರೆ ಭಾಷಾರೂಪಗಳು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಲ್ಲ ಒಂದು ಭಿನ್ನಾಂಶ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದು ಭಾಷೆಯ ನಡವಳಿಕೆಯ ಆಶಯಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡದಲ್ಲಿ ಅದು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಆತ್ಮೀಯ ನೆಲೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗಿನ ದುರಭಿಮಾನ ಭಾಷಿಕರ ಮಧ್ಯೆ ಹಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಕವಾಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮೀರಿ ಅಂತಸ್ತು ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವವರ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದ್ವಿಭಾಷಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಡೆದಿರುವ ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಮನೋಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಭಾಷಿಕರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಎಂಬುದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಅಳಿವು ಉಳಿವಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕರ ಮನೋಭಾವ ಭಾಷಾದೋರಣೆಗಳ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ೭೦-೮೦ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರತರ ಘರ್ಷಣೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಎರಡು ಕಡೆಯ ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಅಭಿಮಾನವೇ ಈ ರೀತಿಯ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಕನ್ನಡ-ಉರ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಈ ಅಭಿಮಾನ ತಾವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡದ ಪಲ್ಲಟವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲ-ಜಲದಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿವಾದಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜರುಗಿದ ಕನ್ನಡ ಅಭಿಮಾನಗಳ ಚಳುವಳಿಗಳ ಭಾಷೆಯ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ತೋರಿಸುವ ಭಾಷನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಐಕ್ಯತೆ ಅಥವಾ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಒಂದು ಸಂಕೇತವಾಗಿ 'ಉನೇ ಹಮಾರಚ್ ಆದಮಿ' ಎಂಬುದರ ಮಾಲಕ ಉರ್ದು ಸಮುದಾಯದ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಮುಸ್ಲಿಂಮರಲ್ಲೂ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸುನ್ನಿ ಮತ್ತು ತಬ್ಲಿಗ್ ಸಾಮನ್ಯವಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಭಾವನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸುನ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂಮರು ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ತುಳು, ಮಲಯಾಳಂ, ತುಳು, ನವಾಯತ್ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರಿಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಜನಗತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಳಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಭಾಷೆ ಉರ್ದುಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡವೆಂದೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಉರ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವವರು ಬಹುತೇಕ ಕೆಳವರ್ಗದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ಬಜಾರ್, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ವಾದಿಹುದಾ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರೊಂದಿಗೆ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಗೂ ಉರ್ದುಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಾಧಾರಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯೀಯತೆಯಿಂದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಭವಗಳೂ ಉಂಟು. ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವಾಧಾರಗಳು. ಇಲ್ಲಿನ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲರಂದೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸುವ ರೀತಿ ತುಂಬಾ ಕುತುಹಲಕಾರಿಯಾದುದು. ನಗರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಲ್ಲಿಸುವಷ್ಟೆ ಗೌರವವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವವರಿಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆಂಬುದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯ.

ಬಹುತೇಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚುನಾವಣೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮತದಾರರನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದು, ಹಾಸ್ಯ ಚಟಾಕಿ, ಮತದಾರರನ್ನು ಒಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆಯುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಗರದ ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಇಂದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅದನ್ನೇ. ಉರ್ದು ನುಡಿಗಟ್ಟು ನಾಣ್ಣಡಿ ಗಾದೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಾಕರ್ಷಕ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮೊಡಿಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ, ಬ್ಯಾಂಕು, ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪಲ್ಲಟ ವಾದುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

-ಒಂದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕಿಯರು ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನುಡಿ ಮಿಶ್ರಣ, ನುಡಿ ಪಲ್ಲಟ ಮಾಡುತ್ತಾ; "ನನ್ನ ಮದುವೆ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ, ಜೇಟ್ ಕಾ ಬೇಟಾ ಜೊತೆ ಫಿಕ್ ಆಗಿತ್ತು.

ಬಸ್ಸು ಕಂಡಕ್ಕರುಗಳೂ, ಆಟೋ ಡ್ರೈವರ್ಗಳಂತೂ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉರ್ದುವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಸಂದರ್ಭ ಹೀಗಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಸಿಟಿ ಸರ್ವಿಸ್ ಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ಎಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಏರಿಯಾಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಲ್ಲಿ ಜಲ್ಲಿ ಚಡೋ ಚಡೋ ಎಂದು ಹಾಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಏರಿಯಾ ಬಂದೊಡನೆ ಅವೊ ಉತ್ತೊ ಉತ್ತೊ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ಭಾಷೆ ಬಗೆಗೆನಿ ಜಾಣ್ಣೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜೀವನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂಬ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ತಾವಾಡುವ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯು ಶಿಷ್ಟವಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಅವರ ಕೊರಗು. ಇತ್ತ ಕನ್ನಡವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದೇ ಅತ್ತ ಉರ್ದುವೂ ಶಿಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ

ವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ತೊಡಕಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕೆಳಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲತೆ ಪಡೆದವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಡವಳಿಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಶೇ.೫೦ ರಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರಿರುವ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಮೌಖಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಉದ್ಯಮ ಸಿರಿಯಲ್‌ಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಬಳಕೆ ಕುರಿತ ಕೊಪ್ಪಕವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಅಂಶ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಉಳಿಯದೇ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಒಂದು ಸೇತುವೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾಷಾ ವ್ಯವಹಾರ ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ದೈನಂದಿನ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ದ್ವಿಭಾಷಿಕರಾದವರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮುದಾಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೂ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾ ಸಂಗಮಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

VACHANAGALALLI VAIJNANIKA PRAJNE
-Dr.B.S. Sudeep

ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ

—ಡಾ.ಬಿ.ಎಸ್.ಸುದೀಪ್

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿಭಾಗ

ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಊಟಿ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು - ೨೫

ಸಾರಾಂಶ: ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಶಯಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಳಗೆ ಇರುವ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ವಚನಕಾರರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಪಡಿಪದಾರ್ಥ, ಖನಿಜಾಂಶಗಳು, ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನ, ಜಲಜನಕ, ಆಮ್ಲಜನಕ, ರಸಾಯನವಿಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಸಾದಕಾಯ, ಸಪ್ತಸೂತ್ರಗಳು, ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳು, ಚಿಂತೆ, ಆಸೆ, ಮನಸ್ಸು, ಕಾಯದ ಸಂಗ, ಹಾವಿನ ಸಂಗ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಧ್ಯಾನ, ಯೋಗ, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ಗರ್ಭಧಾರಣೆ, ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆ, ಕರಣಂಗಳ ಚೇಷ್ಟೆ

ವಿಜ್ಞಾನ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಸದೃಢ, ಸಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಹೇಳುವ ಬದುಕು ವೈಚಾರಿಕತೆಯಿಂದ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹದನ್ನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿದವರು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡದ ಶರಣ ಶರಣಿಯರು. ಇವರು ಬದುಕನ್ನು ವೈಚಾರಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಲು ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಾನ್ ಸಂತರು. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆ ವೈಚಾರಿಕತೆ -

ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇವರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನೆ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ವೈಚಾರಿಕ ಜೀವನದ ಶೋಧನೆ. ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದರು. ವ್ಯಷ್ಟಿ ಜೀವನದಂತೆ ಸಮಷ್ಟಿ ಜೀವನದ ಅಭ್ಯುದಯ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯವಾದ ವೈಚಾರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾನವಧರ್ಮದ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದರು. ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮಷ್ಟಿ ಜೀವನದ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮಾಡಿದ್ದು, ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ್ದು.

ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಹೇಳುವಂತೆ - “ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ವಿಜ್ಞಾನ ಕುರುಡು, ವಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮ ಕುಂಟು”. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಈ ಎರಡೂ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ವೈಚಾರಿಕ ವಿವೇಚನೆ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ತು. ಅವರ ಮೌಲ್ಯವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಸಮನ್ವಯ ನಿಷ್ಠೆ ಅಚಲವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಗಳ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದ್ದರೂ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದೇ ಹೋದಾಗ, ಅದು ತನ್ನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಚಾರಗಳ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೇ ಆಚಾರಗಳು, ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ, ಆಡಂಬರವಾಗಿ ಶೋಷಣೆಯ ಸಾಧನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಶರಣರು ಮೌಲ್ಯವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಅವಿನಾಭಾವಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು.

ವಚನಕಾರರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೂಡ ಬೆರೆತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಖಗೋಳ ಜ್ಞಾನ, ಭೂಗೋಳ ಜ್ಞಾನ, ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ,

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳ ತಿಳಿವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ವಿಜ್ಞಾನದ (ಬೇಸಿಕ್ ಸೈನ್ಸ್) ತಿಳಿವುಗಳು ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರಗಳನ್ನೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು, ಶರಣತತ್ವಗಳನ್ನು ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಅವರ ಶೈಲಿ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಈ ಒಂದು ವಚನದಿಂದ ನೋಡಬಹುದು.

ಈಳೆ ನಿಂಬೆ ಮಾವು ಮಾದಲಕೆ
ಹುಳಿನೀರನೆರೆದವರಾರಯ್ಯ?
ಕಬ್ಬು ಬಾಳೆ ಹಲಸು ನಾರಿವಾಳಕ್ಕೆ
ಸಿಹಿನೀರನೆರೆದವರಾರಯ್ಯಾ?
ಕಳವೆ ರಾಜಾನ್ಯ ಶಾಲ್ಯನ್ನಕ್ಕೆ
ಓಗರದ ಉದಕವನೆರೆದವರಾರಯ್ಯಾ?
ಮರುಗು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪಚ್ಚೆ ಮುಡಿವಾಳಕ್ಕೆ
ಪರಿಮಳದುದಕವನೆರೆದವರಾರಯ್ಯಾ?
ಇಂತೀ ಜಲವು ಒಂದೆ, ನೆಲನು ಒಂದೆ,
ಆಕಾಶವು ಒಂದೆ,
ಜಲವು ಹಲವು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕೂಡಿ
ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇರಾಗಿಹ ಹಾಗೆ,
ಎನ್ನ ದೇವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನು
ಹಲವು ಜಗಂಗಳ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದರಡೇನು?
ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇರೆ ೦

ದೇವರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ನಿದರ್ಶನವೊಂದನ್ನು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಲಕ್ಕೆ ಹಲವು ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಸೇರಿ ಅವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿವೆ. ಹುಳಿ, ಸಿಹಿ, ಓಗರ, ಪರಿಮಳ ಹೀಗೆ ಹಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ಅದು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಜಲ ಮಾತ್ರ ಒಂದೆಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವೆನಿಸುವಂತೆ ಇಲ್ಲ. 'ಜಲವು ಹಲವು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕೂಡಿ ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇರಾಗಿಹ ಹಾಗೆ, ಎನ್ನದೇವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯನು ಹಲವು ಜಗಂಗಳ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದರಡೇನು ತನ್ನ ಪರಿ ಬೇರೆ' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮತತ್ವವನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯ ಈ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ

ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಿರುವ ಈ ವಚನ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು ಶಿವಮಯವಾದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನಿದ್ದರೂ ಆತ ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಇದ್ದು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ; ವಿಶ್ವಾತೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ವಚನ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಇದೆ, ಪರಮಜ್ಞಾನವೂ ಇದೆ. ಶರಣಶರಣೆಯರಿಗೆ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ (ಬೇಸಿಕ್ ಸೈನ್ಸ್) ಮತ್ತು ಪರಮಜ್ಞಾನ ಎರಡೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಶರಣ ಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದಾಗ ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಲವಾರು ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನವೊಂದು ಹೀಗಿದೆ-
ಮರಕ್ಕೆ ಬೇರು ಬಾಯಿಯೆಂದು ತಳಕ್ಕೆ ನೀರನೆರೆದಡೆ
ಮೇಲೆ ಪಲ್ಲವಿಸಿತ್ತು ನೋಡಾ
ಲಿಂಗದ ಬಾಯಿ ಜಂಗಮವೆಂದು ಪಡಿಪದಾರ್ಥ
ನೀಡಿದಡೆ
ಮುಂದೆ ಸಕಳ ಪದಾರ್ಥವನೀವನು
ಆ ಜಂಗಮವ ಹರನೆಂದು ಕಂಡು, ನರನೆಂದು
ಭಾವಿಸಿದಡೆ
ನರಕ ತಪ್ಪದು, ಕಾಣಾ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ೨
ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮರಕ್ಕೆ/ಸಸ್ಯಕ್ಕೆ ಅದರ ಬೇರಿನಿಂದ ನೀರು ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಅದರಂತೆ, ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಶರಣರು ತೋರಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿ, ಸೇವೆ, ಅರ್ಪಣಾಭಾವ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಲ್ಲನೆ ಮತ್ತು ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಸ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತ ಬಸವಣ್ಣ, ಅದರಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಂಗಮರ ಮಹತ್ವ ಮರದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಶರಣರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮೊದಲ ಕಾರ್ಯವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರು ಲಿಂಗ ಲಿಂಗವೆಂದು ಅರ್ಥರಹಿತ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಂಧ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಸಾಗಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗ ಒಂದು ಮರವಿದ್ದಂತೆ, ಆ ಮರದ ಬೇರು ಜಂಗಮ. ಬೇರಿನಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ನೀರು, ಖನಿಜಾಂಶಗಳು, ಸತ್ವಗಳು, ಚೈತನ್ಯಗಳು ಒದಗಿಬರುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ

ಜಂಗಮಕ್ಕೆ 'ಪಡಿಪದಾರ್ಥ ನೀಡಿದಡೆ' ಲಿಂಗದ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಮರ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ನೀರು ಬೇಕಾಗುವಂತೆ ಜಂಗಮ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಜಸೇವೆ ಮಾಡಲು 'ಪಡಿಪದಾರ್ಥ ನೀಡುವ' ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಕೂಡ ಇದು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮರಗಳಿಗೆ ಬೇರುಗಳೇ ಬಾಯಿ ಎನ್ನುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವೊಂದನ್ನು ಅಂದೇ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ವಗಳ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಚಿಂತನಾಪರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಇದೆ.

ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನದಂತೆ, ಫಲದ ಮರೆಯ ರುಚಿಯಂತೆ
ಶಿಲೆಯ ಮರೆಯ ಹೇಮದಂತೆ, ತಿಲದ ಮರೆಯ ತೈಲದಂತೆ
ಮರದ ಮರೆಯ ತೇಜದಂತೆ, ಭಾವದ ಮರೆಯ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿಪ್ಪ
ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ನಿಲವರಿಯಬಾರದು ³

ಈ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ; ರುಚಿ ಫಲದ ಒಳಗೆ; ಚಿನ್ನ ಶಿಲೆಯ ಒಳಗೆ, ತೈಲ ಎಳ್ಳಿನ ಒಳಗೆ, ಬೆಂಕಿ ಮರದ ಒಳಗೆ - ಹೀಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಿಧಾನ, ರುಚಿ, ಹೇಮ, ತೈಲ, ತೇಜ ಮರೆಯಾಗಿವೆ, ಗೌಪ್ಯವಾಗಿವೆ, ಇದ್ದು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಇವೆ. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾ ಇವು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಅವು ತಾನಾಗಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ರಿಯಾವಿಧಾನವೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಭಕ್ತಿಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. 'ಭಾವದ ಮರೆಯ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿಪ್ಪ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ಭಕ್ತ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಭಾವವನ್ನೇ ಶೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು

ಎಂಬರ್ಥದ ಈ ವಚನ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು, ಗಾಢವಾದ ತತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಗೋಚರನಾಗಿರುವ ದೈವದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಾವದಲ್ಲಿಯೆ ಹುಡುಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಸನ ಮಾಡಿ ಹರಗಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕಸವ ಬಿತ್ತುವ ಮರುಳರಂತೆ,
ವಿಷಯಸುಖಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಸಿಯನೆ ನುಡಿದು
ಗಸಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ಮನುಜರೆತ್ತ
ಬಲ್ಲರೊ, ಮಹಾಘನಗುರುವಿನ
ನೆಲೆಯ?

ಮರಣಬಾಧೆಗೊಳಗಾದವರು
ನಿಮ್ಮನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರೊ, ಬಸವಪ್ಪಿಯ
ಕೂಡಲಚಿನ್ನಬಸವಣ್ಣ ⁴

ಹಡಪದ ಅಷ್ಟಣ್ಣವರ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನದ ಹಲವು ತತ್ವಗಳು ಗೋಚರವಾಗಿವೆ. ಈ ತತ್ವಗಳ ಮುಖೇನ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು / ಹೊಲವನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೊಲವನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಫಸಲನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬರಿ ಕಸವನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಬಹುಬೇಗನೆ ಹಸನಾದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕಸ ಬೆಳೆದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರು ಪಂಚೀಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳಾದ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ ಮತ್ತು ಮತ್ತರಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಜೀವನ ಸವಿಸುತ್ತು ಮನವೆಂಬ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನೇ ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಸವೇ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ಕಸಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಿರುವಂತಹದು. ಇಂತಹುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೈವವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ವಚನಕಾರರ ನಿಲುವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ

ಬೆಳೆಯ ಭೂಮಿಯಲೊಂದು ಪ್ರಳಯದ ಕಸ
ಹುಟ್ಟಿ
ತಿಳಿಯಲೀಯದು, ಎಚ್ಚರಲೀಯದು
ಎನ್ನವಗುಣವೆಂಬ ಕಸವ ಕಿತ್ತು
ಸಲಹಯ್ಯಾ ಲಿಂಗತಂದೆ
ಸುಳಿದೆಗೆದು ಬೆಳೆವೆನು
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ⁵

ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಳೆ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೆಂಬುದು ಬಹಿರಂಗ ಕೃಷಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಅಂತರಂಗ ಕೃಷಿ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕಳೆ ತೆಗೆದು ಬೀಜ ಹಾಕಿ ಸಸಿ ಬೆಳೆದು ಫಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಿರಂಗ ಕೃಷಿ. ಮನುಷ್ಯನ ಮೆದುಳು, ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಲದಂತೆ. ಇದು ಕೂಡ ಫಲವತ್ತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಫಲವತ್ತಾದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅವಗುಣಗಳೆಂಬ ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳೆಂಬ ಕಳೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಕಸವನ್ನು ತೆಗೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹುಲುಸಾದ ಮಾನವತೆಯ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಸಾಗರದೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚಿನ ಸಾಕಾರದಂತೆ,
ಸಸಿಯೊಳಗಣ ಫಲಪುಷ್ಪ ರುಚಿಯ
ಪರಿಮಳದಂತೆ,

ಮನದ ಮರೆಯ ಮಾತು,
ನೆನಹಿನಲ್ಲಿ ಅರಿದು, ನಾಲಗೆಯ
ನುಡಿವಾಗಲಲ್ಲದೆ

ಕಾಣಬಾರದು, ಕೇಳಬಾರದು
ಒಂದಂಗದೊಳಗಡಗಿದ ನೂರೊಂದರ ಪರಿ,
ರಾಮನಾಥ ೬

ಸಾಗರದೊಳಗೆ ಕಿಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಇದು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಉದಕದೊಳಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟ ಬಯಕೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದ ಸಾಲು ಕೂಡ ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಇರುವಿಕೆ ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗದು. ಆದರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಇಂದಿನ ರಸಾಯನವಿಜ್ಞಾನ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿದೆ. ನೀರಿನ ಒಂದು ಅಣುವಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜಲಜನಕ ಒಂದು ಆಮ್ಲಜನಕ ಎರಡು ಪರಮಾಣುಗಳು ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಂಧದಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. (H-O-H=H₂O) ಆಮ್ಲಜನಕ ದಹನಶೀಲ ಮೂಲವಸ್ತು. ಆಮ್ಲಜನಕ ದಹನವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮ್ಲ ಮಿಶ್ರಿತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ವನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸಿದರೆ ಇವೆರಡೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದಾಗ ಜಲಜನಕ ಆಮ್ಲಜನಕದಿಂದ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಂಡು ಉರಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. (ಜಲಜನಕ ಬಾಂಬ್, ಜಲಜನಕ ಮೂಲವಿದ್ಯುತ್) ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನೀರಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದಾಗ ದಹನಶೀಲ ಹಾಗೂ ದಹನಾನುಕೂಲಿಯಾದ ಈ ಅನಿಲ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳು ದಹನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿರೋಧವಾದ

ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ವೈಚಿತ್ರ್ಯವೇ ಸರಿ.

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಸಾಗರದೊಳಗಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚು ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಡಾ. ಅಶೋಕ ಎಸ್. ಆಲೂರ ಅವರು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಉಂಟಾದಾಗ ನೀರು ಆವಿಯಾಗುವುದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸಾಬೀತುಮಾಡಿವೆ. ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತಾಪಮಾನದ ಏರುಪೇರುಗಳಿಂದ ಒತ್ತಡಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾದಾಗ

ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇವು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಆಗ ನೀರು ಆವಿಯಾಗಿ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತದೆ. ಚಂಡಮಾರುತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಆಗಾಧವಾದದ್ದು. ಅವು ಗಂಟೆಗೆ ೧೩೦ ಮೈಲಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಬಲ್ಲವು. ಇಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಂಡಮಾರುತ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಆವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಉಷ್ಣಮಾನ ಏರಿ ನೀರಿನ ಅಣುಗಳು ವಿಭಜನೆಗಾಗಿ ಜಲಜನಕ ಹಾಗೂ ಆಮ್ಲಜನಕ ಪರಮಾಣುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗ ಜಲಜನಕ

— ಆಮ್ಲಜನಕ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉರಿದು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಗರದ ಕಿಚ್ಚು ಸಾಕಾರವಾಗುವ ರೀತಿ. ಇದೊಂದು ರಾಸಾಯನಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ”. ಇದನ್ನು ಉಪಮಾಲಂಕಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭಾವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವಚನದ ‘ಸಸಿಯೊಳಗಣ ಫಲಪುಷ್ಪ ರುಚಿಯ ಪರಿಮಳದಂತೆ’ ಎಂಬ ಹೋಲಿಕೆ ಸಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಸಸಿ ಬೆಳೆದು ಗಿಡವಾಗುವುದು, ಮರವಾಗುವುದು ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಹೀಗಾಗುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭೌತ, ರಾಸಾಯನಿಕ, ಜೀವರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ವಚನದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಲು ‘ಮನದ ಮರೆಯ ಮಾತು ನೆನಹಿನಲ್ಲಿ ಅರಿದು, ನಾಲಗೆಯ ನುಡಿವಾಗಲಲ್ಲದೆ ಕಾಣಬಾರದು, ಕೇಳಬಾರದೆಂಬ’ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು. ಮನದೊಳಗಿನ ಮಾತು ನಾಲಿಗೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅದು ರಾಸಾಯನಿಕ, ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ

ಒಳಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥ ಗೋಲಾಕಾರವನ್ನು ಹೋಲುವ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಬಲ ಹಾಗೂ ಎಡ ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿದ್ದು ಬಲಭಾಗ ಚಿಂತನಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದರೆ, ಎಡಭಾಗ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮೀಸಲು. ಮಾತು ಹೊರಡುವುದು ಎಡಭಾಗದಿಂದಲೇ. ಹೀಗೆ ಮಿದುಳಿನ ಬಲ ಹಾಗೂ ಎಡ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆದು ಎಡಭಾಗದ ಮೂಲಕ ಮಾತು ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿವಿಧ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುವ ಈ ರೀತಿಯ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಪರತತ್ವ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮಾತನ್ನು ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಶರಣ ಶರಣೆಯರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಇವೆ. ಶರಣರು ಈ ದೇಹವನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಶ್ವರವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು, ಇದು ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವೆಂದು, 'ಕಾಯಪ್ರಸಾದ' ವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವವಿರುವ ತನಕ ದೇಹದ ಒಡನಾಟ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ಸಾಧನಕ್ಕೂ ದೇಹವೇ ಆದಿಯಾದುದು. ಈ ದೇಹವನ್ನು ಇತರ ಧರ್ಮದವರಂತೆ ಹೊಲಸು ಎಂದು ಜರಿಯದೆ ಅದು ದೇವನನ್ನು ಒಲಿಸಲು ಇರುವ 'ಪ್ರಸಾದಕಾಯ'ವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ಕೆಡಿಸದೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದು ಶರಣರ ತತ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಇತರರಂತೆ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಪರದಾಡಿ, ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳೆಂದು ನರಳಾಡಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಬದಲು ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರ, ಸದ್ವಿಚಾರ, ಸತ್ಯಶುದ್ಧ ಕಾಯಕದಿಂದ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶ ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ್ದು

ದೇವಲೋಕ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು
ಬೇರಿಲ್ಲ ಕಾಣಿರೋ !
ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೇ ದೇವಲೋಕ, ಮಿಥ್ಯವ
ನುಡಿವುದೇ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ
ಆಚಾರವೆ ಸ್ವರ್ಗ ಅನಾಚಾರವೆ ನರಕ

ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಾ, ನೀವೆ ಪ್ರಮಾಣ ೭
"ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಯಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಶರಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಎನ್ನ ಕಾಲೇ ಕಂಬ, ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ ಶಿರವೇ ಹೊನ್ನ ಕಳಶವಯ್ಯಾ" ಎಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕರಣಗೊಂಡ ದೇಹವನ್ನು ಅಂದರೆ ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯವನ್ನೇ ದೇಗುಲದಷ್ಟು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಶುಚಿಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಸಾಲದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಂದರೆ ಅಂತರಂಗದ ಶುದ್ಧಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಇಂದು ವೈದ್ಯವಿಜ್ಞಾನ ಆರೋಗ್ಯವೆಂದರೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನೇ ಬಸವಣ್ಣ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದರು.

ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು
ಬೇಡ
ಮುನಿಯಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಬಡಬೇಡ
ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲು ಬೇಡ
ಇದೇ ಅಂತರಂಗಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ
ಬಹಿರಂಗಶುದ್ಧಿ
ಇದೇ ನಮ್ಮ

ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರನೊಲಿಸುವ ಪರಿ ೮
ಎಂಬ ಸಪ್ತಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನದ ಅಡಿಪಾಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸುಂದರ ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇಂದು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ ನಿರ್ವಹಣೆಯೇ ಒಂದು ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಲವು ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನೇ ಇಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಪರಿಹಾರದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶರಣರು ತೋರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಿ, ಶಿವನ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನವರ ವಚನವೊಂದು ಹೀಗಿದೆ:

ಬಡತನಕ್ಕೆ ಉಂಬುವ ಚಿಂತೆ; ಉಣಲಾದರೆ
ಉಡುವ ಚಿಂತೆ,

ಉಡಲಾದರೆ ಇಡುವ ಚಿಂತೆ, ಇಡಲಾದರೆ
ಹೆಂಡಿರ ಚಿಂತೆ,
ಹೆಂಡಿರಾದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತೆ, ಮಕ್ಕಳಾದರೆ
ಬದುಕಿನ ಚಿಂತೆ,

ಬದುಕಾದರೆ ಕೇಡಿನ ಚಿಂತೆ, ಕೇಡಾದರೆ ಮರಣದ ಚಿಂತೆ, ಇಂತೀ ಹಲವು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವರ ಕಂಡೆನು

ಶಿವನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೊಬ್ಬರನೂ ಕಾಣೆನೆಂದಾತ ನಮ್ಮ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ನಿಜಶರಣನು

ಮನುಷ್ಯನ ಚಿಂತೆಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನೆ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾ 'ಇಂತಿ ಹಲವು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವರ' ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಶಿವನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಶಿವನಧ್ಯಾನ/ ಶಿವನ ಚಿಂತೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನಧ್ಯಾನ/ಶಿವನ ಚಿಂತೆಯೆಂದರೆ ಈ ಹಲವು ಚಿಂತೆಯ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸದಾ ಮರೆಯದೆ ಇರುವುದು. ಈ ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾದಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಕಾಯ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಶರಣರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಅವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇದೆ.

ಆಸೆಗೆ ಸತ್ತುದು ಕೋಟಿ, ಆಮಿಷಕ್ಕೆ ಸತ್ತುದು ಕೋಟಿ,

ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸತ್ತುದು ಕೋಟಿ ಗುಹೇಶ್ವರಾ ನಿಮಗಾಗಿ ಸತ್ತವರನಾರನೂ ಕಾಣೆ

ಇಂತಹ ವಚನಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿಂತನೆಮಾಡಿದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಯ ಮತ್ತು ಕಾಯಕವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲೇಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ್ದು 'ಆಸೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ'ವೆಂದು, ಶರಣತತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳು ಹೊನ್ನು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ, ಮಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ 'ಮನದ ಮುಂದಣ ಆಸೆಯೇ ಮಾಯೆ ಕಾಣಾ ಗುಹೇಶ್ವರ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮನದ ಮುಂದಣ ಆಸೆಯ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಇರಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ

ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ತರಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸದಾ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಇವುಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ "ಮದ ಮತ್ತರವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಹೃದಯ ಶುದ್ಧವೆಲ್ಲಿಯದೋ?...?" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ವರ್ಜನೆ ಅವಶ್ಯವೆಂದರ್ಥ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಈ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮತ್ತರಗಳನ್ನು ಹಾವಿನ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸಿದಾಗ ಜೀವನ ಸುಖಕರವೆಂಬುದನ್ನು "ಹಾವಿನ ಹಲ್ಲು ಕಳೆದು ಹಾವಾಡಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಹಾವಿನ ಸಂಗವೇ ಲೇಸು ಕಂಡಯ್ಯ, ಕಾಯದ ಸಂಗವ ವಿವರಿಸಬಲ್ಲಡೆ ಕಾಯದ ಸಂಗವೇ ಲೇಸು ಕಂಡಯ್ಯ" ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಶರಣರು ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸದಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇರುವಂತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ "ಕಟ್ಟಬೇಕು ಮನವ, ಮೆಟ್ಟಬೇಕು ಮದವ, ಸುಟ್ಟುರುಹಬೇಕು ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಕೂಡ ಇವು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮತ್ತು ಹೃದಯವನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಸಿವೆ. ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವೇ ಕೋಪ, ಕೋಪವು ಸ್ವತಃ ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ದೇಹವನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇದನ್ನೇ ಹಲವು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂದು, ಸದಾ ಮನದಲ್ಲಿ ದಯೆ ತುಂಬಿರಬೇಕೆಂದು 'ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ' ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತನಗೆ ಮುನಿವರಿಗೆ ತಾ ಮುನಿಯಲೇಕಯ್ಯಾ ತನಗಾದ ಆಗೇನು ಅವರಿಗಾದ ಚೇಗೆಯೇನು ತನುವಿನ ಕೋಪ ತನ್ನ ಹಿರಿಯತನದ ಕೇಡು ಮನದ ಕೋಪ ತನ್ನ ಅರಿವಿನ ಕೇಡು ಮನೆಯೊಳಗಣ ಕಿಚ್ಚು ಮನೆಯ ಸುಟ್ಟಲ್ಲದೆ ನೆರೆಮನೆಯ ಸುಡದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಕೂಡ "ಈ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಸ್ತುತಿನಿಂದನೆಗಳು ಬಂದಡೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೋಪವ ತಾಳದೆ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದಯ್ಯ ಶರಣ ಕೂಡ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ ಮತ್ತು ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ದೇವರ

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೀಗೆ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ತನಗೊಬ್ಬರು ಮುನಿದರು ತಾನಾಗಿಗೂ ಮುನಿಯಲಾಗದು ಮನೆಯ ಕಿಚ್ಚು ಮೊದಲೊಮ್ಮೆ ಮನೆಯ ಸುಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೋಪ ತನ್ನನೆ ಸುಡುವುದು ನೋಡಯ್ಯ ಸವಿಮಾತುಗಳು ಬೇಗದಿಂದ ಆ ಕ್ರೋಧವ [ಗೇಲಿಡಿರ್ಪುದು] ಸಾಕ್ಷಿ: ... ಆ ಕ್ರೋಧ ದುರ್ಜನರ ಗೆಲುವುದು. ಇಂತೀ ಸೋತುದಕ್ಕೆ ಸೋತವರ ಕೂಡೆ ಎತ್ತಣ ವಿರೋಧವಯ್ಯ? ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಶರಣರು ಸಚರಾಚರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ

ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಿರಬೇಕು ^{೧೨}

ಕೋಪದಿಂದ ಆಗುವ ವಿನಾಶವನ್ನು ಶರಣರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕೂಡ ಕೋಪವನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡಲು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ (Transcendental Meditation) ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರು ಯೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರು ಇದನ್ನೇ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರು ಇವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸ್ಥಿರಪ್ರಜ್ಞರಾಗಿರುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಕರೆವಲ್ಲಿ ಉದಕವಾಗಿರಬೇಕು ಜಲಪ್ರಳಯವಾದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನಂತಿರಬೇಕು ಮಹಾಪ್ರಳಯವಾದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಂತಿರಬೇಕು ಜಗತ್ಪಳಯವಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾ ಬಿಡಬೇಕು ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗ ತಾನಾಗಿರಬೇಕು ^{೧೩}

ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂದಿನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ಹಲವು ಖಾಯಿಲೆ ಮತ್ತು ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೊತ್ತಲ್ಲದಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದು, ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್‌ಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು, ಜಂಕ್ ಫುಡ್‌ಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಮುಂತಾದ ಕೆಟ್ಟ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ವೈದ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಶರಣೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಿತವಾಗಿ

ಸೇವಿಸುವುದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಆಹಾರವ ಕಿರಿದುಮಾಡಿರಣ್ಣಾ ಆಹಾರವ ಕಿರಿದು ಮಾಡಿ ಆಹಾರದಿಂದ ವ್ಯಾಧಿ ಹಬ್ಬಿ ಬಲಿಯುವದಯ್ಯಾ ಆಹಾರದಿಂದ ನಿಂದ್ರೆ, ನಿಂದ್ರೆಯಿಂದ ತಾಮಸ, ಅಜ್ಞಾನ, ಮೈಮರಹು, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಾಮವಿಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಾಯವಿಕಾರ, ಮನೋವಿಕಾರ, ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಕಾರ, ಭಾವವಿಕಾರ, ವಾಯುವಿಕಾರವನುಂಟುಮಾಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ತಹುದಾದ ಕಾರಣ ಕಾಯದ ಅತಿಪೋಷಣೆ ಬೇಡ ಅತಿ ಪೋಷಣೆ ಮೃತ್ಯುವೆಂದುದು ಜಪ ತಪ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಪೂಜೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿಂದ ತನುಮಾತ್ರವಿದ್ದರೆ ಸಾಲದೇ? ತನುವ ಪೋಷಿಸುವ ಆಸೆ ಯತಿತ್ವಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವೆಂದುದು, ತನು ಪೋಷಣೆಯಿಂದ ತಾಮಸ ಹೆಚ್ಚಿ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿರಕ್ತಿ ಹಾನಿ, ಅರಿವು ನಷ್ಟ, ಪರವು ದೂರ, ನಿರಕೆ ನಿಲವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ನೋಲಿಸ ಬಂದ ಕಾಯವ

ಕೆಡಿಸದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಯ್ಯಾ ^{೧೪}

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಮಿತಿಮೀರಿ ತಿನ್ನುವುದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ Metabolic syndrome ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಪೋಷಣೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಅನಾಹುತ ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಸಂಕೇತದ ಸಂದೇಶವಿದೆ. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಬದಿಯಲ್ಲಿನ ತಿಂಡಿತಿನಿಸುಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಬಾಯಿ ರುಚಿಗೆ ತಿನ್ನುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಕಡಿಮೆಯೇನು ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ತಿಂದು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಸಂಕಟಪಡುವವರಿಗೆ ಎಂಬಂತೆ ವೈದ್ಯ ಸಂಗಣ್ಣಾ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-

ಜಿಹ್ವೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ರೋಗ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಗುಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ರೋಗ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ ನೋಡಾ

ಆಸೆಯೆಂಬ ರೋಗ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು,
ಸರ್ವರಿಗಿಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪಾಷಾಂಡಿ
ವೇಷಧಾರಿಗಳೆನಿಸುತ್ತದೆ ನೋಡಾ,
ಈ ರೋಗ ನಿರೋಗವಹುದಕ್ಕೊಂದು
ಮದ್ದುಂಟು ... ೧೫

ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ವೈದ್ಯಸಂಗಣ್ಣ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವ. ಈತನ ಸುಮಾರು ೨೦ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ
ಕಂಡುಬರುವ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಆ ಕಾಲದ
ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಬೀರುವಂತಹದು.
ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಹಿರಂಗ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತರಂಗದ
ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆಯೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ; ಪರಿಶುದ್ಧ ಕಾಯಕದಿಂದ
ಮೈಮನಗಳ ಮಲಿನವನ್ನು
ಹಸನುಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ವೈದ್ಯಸಂಗಣ್ಣ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಬಗೆಯ ನಾಡಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಒಂದು
ವಚನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಮಯೂರ ನಾಡಿ,
ಮಂಡೂಕ ನಾಡಿ, ಜಳೂಕನಾಡಿ, ಅಹಿವಳಿ ನಾಡಿ,
ಮಂಡಲ ಗಮಕನಾಡಿ...” ಹೀಗೆ ಯಾರೂ ವಿವರಿಸದಿದ್ದ
ಈ ನಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವೈದ್ಯ ಸಂಗಣ್ಣ ವಿವರಿಸಿ
ರೋಗ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾ
ರೋಗಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಔಷಧಿ, ಲೇಪನ ಔಷಧಿ ಹಾಗೂ
ಕಷಾಯ ಔಷಧಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಅಕ್ಕಮೃನ ಒಂದು ವಚನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಒಳಸಂಬಂಧದ ಮದುವೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ತಂದೆಯ ಒಂದಾಗಿ ಬಂದ
ಸಹೋದರ ಗಂಡೆಲ್ಲ ತಂದೆಯಾದ ಕಾರಣ,
ಆ ತಂದೆಯ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣೆಲ್ಲ ತನಗೆ
ತಾಯಲ್ಲವೆ?
ಆಕೆಯನತ್ತೆಯೆಂಬ ಜಗದ ತೆತ್ತುಮತ್ತರ
ನಾವರಿಯೆವಯ್ಯ
ಮತ್ತೆ, ತಾವು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದಾಕೆಯ ಮಗಳನು
ಸತಿಯನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ?
ಹೆತ್ತತಾಯ ಮಗಳ ಮಗಳು
ಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳಲ್ಲವೇ?
ಸೊಸೆ ಮಾವನೆಂದು ಸತಿಯಂ
ಮಾಡಿಕೊಂಬರು ನೋಡಾ
ಸೊಸೆಗೂ ಮಾವಂಗೂ ಸಂಸರ್ಗ
ನಿಲ್ಲುವುದೆ? . . . ೧೬

ಈ ವಚನ ವೈದ್ಯವಿಜ್ಞಾನದ ಬಹುದೊಡ್ಡ
ಜೆನೆಟಿಕ್ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ.
ಡಕ್ಕೆಯ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ ಶರಣರ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ
ಗಂಡನಿಂದ ಹೆಂಡತಿಗೆ; ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಗಂಡನಿಗೆ
ಬರುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆ ಇದೆ.

ಸತಿಯ ಗುಣವ ಪತಿಯ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲದೆ
ಪತಿಯ ಗುಣವ ಸತಿ ನೋಡಬಹುದೆ
ಎಂಬರು
ಸತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸೋಂಕು ಪತಿಗೆ
ಕೇಡಲ್ಲವೆ?
ಪತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸೋಂಕು ಸತಿಗೆ
ಕೇಡಲ್ಲವೆ?
ಒಂದಂಗದ ಕಣ್ಣು ಉಭಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಹಿಂಗಲಿಕ್ಕೆ
ಭಂಗವಾಗಿಂಟುದ ತಿಳಿದಲ್ಲಿಯೆ
ಕಾಲಾಂತಕ ಭೀಮೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲ
ಸಂದಿತ್ತು. ೧೭

ಹೊಸ ಜೀವ ಹೇಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ
ಸಂಯೋಗದಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಅದು ತಾಯಿಯ
ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ನವಮಾಸಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆದು ಜಗತ್ತಿಗೆ
ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶರಣರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ
ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅದರೊಂದಿಗೆ ವೈಚಾರಿಕ
ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಮಗು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುವ ರೀತಿ ಶರಣರಿಗೆ
ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಾಡಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು
ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ನಂತರ ಆತ್ಮ ಮಗುವಿನ ಶರೀರದೊಳಗೆ
ಪ್ರವೇಶವಾಗುವ ಚಿತ್ರಣವೊಂದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ
ದೀರ್ಘವಾದ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ಮಾಸಕ್ಕೆ ಮಾಂಸಗೊಂಡ
ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡಗಟ್ಟಿ ಬಯಕೆ ತೋರಿ
ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅಂಡಗಟ್ಟಿ ಹೇಸಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿ
ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅಂಗರೂಪು ಹುಟ್ಟಿ
ಐದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅವಯವಂಗಳು ಹುಟ್ಟಿ
ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅವಯವಂಗಳು ಬಲಿದು
ಏಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೋಮ ಹುಟ್ಟಿ
ಇಂತೀ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಕೃಪೆಯಿಂದ
ಪಿಂಡವರ್ಧನವಾಗಲು
ಇಂತಪ್ಪ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಚ್ಛೆಯಿಂದ
ಆತ್ಮನು ಪ್ರವೇಶವಾದಕ್ಷಣವೇ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಶಿಶುವು ಉಲುಕುವುದು...

ಹೀಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗರ್ಭದಿಂದ ಮಗು ಹೊರಬರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರು ವಿಚಾರ-ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿದವರು. ಅದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು. ಮೌಢ್ಯ, ಅವಿಚಾರ, ಅಂಧಾನುಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವರು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವು ಇನ್ನೂ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ.

ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ವಚನದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ಈ ವಚನದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸು ಮನುಷ್ಯನ ವಿಶೇಷವಾದ ಶಕ್ತಿ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ. ಈ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ,

ಕರಣಂಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಮನವೇ ಮೂಲ ಬೀಜ ಎನಗುಳ್ಳುದೊಂದ ಮನ

ಆ ಮನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಬಳಿಕ

ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೆ ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ? ^{೧೮}

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ಆಳವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದರ ಫಲ ಈ ವಚನ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ರವಿಯೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವು ಇದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು, ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಲೋಕದ ಸಕಲ ಚರಾಚರಗಳ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ (ಚೇಷ್ಟೆ) ರವಿಯೇ ಮೂಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸು ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸೇ ಮೂಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೆ ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದು ನಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ

ಮುಖ್ಯವೆಂಬ ಸಂದೇಶವು ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇರುವುದು ಒಂದೇ ಮನ. ಹಲವು ಮನಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆ ಮನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಬಳಿಕ ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೆ ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಯಿದ್ದಾಗ, ವಿಚಾರವಂತನಾದಾಗ ಏಕಮನ ಮೂಡುವುದು. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಗಾಂಧೀಜಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಅವರ ಜೀವನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇದೇ ತತ್ವ ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆಯ ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಮನವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚಂಚಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಪಥವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಚನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ಅಕ್ಕನ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನ “ಹಸಿವೆ ನೀನು ನಿಲ್ಲು, ತೃಷೆಯ ನೀನು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು, ನಿದ್ರೆಯೇ ನೀನು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು, ಕಾಮವೇ ನೀನು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು, ಕ್ರೋಧವೇ ನೀನು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು...” ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಚಂಚಲವಾಗಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರುವ, ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರುವ ತರತರದ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಇದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ “ನಾನು ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರ ಅವಸರದ ಓಲೆಯನೊಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಪ್ರ. ಸಂ), ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ಮಹಾಸಂಪುಟ - ಒಂದು, ೨೦೧೬, ಪು. ಸಂ. ೭೯೫
೨. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೪೧
೩. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೮೧೩
೪. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೭೩೭
೫. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೫
೬. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೨೮೫
೭. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೨೮
೮. ಅದೇ
೯. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೯೬೩
೧೦. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೪೫
೧೧. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೨೯
೧೨. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೦೩೯
೧೩. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೮೧

೧೪. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೭೯೪
೧೫. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೬೩೦
೧೬. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೮೩೯
೧೯.

೧೭. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೧೨೯೬
೧೮. ಅದೇ, ಪು. ಸಂ. ೮೨೩

KANNADA SAHITYADA HEJJE GURUTUGALU
-Dr.Dyamanna Guddammanavara

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳು

—ಡಾ.ದ್ಯಾಮಣ್ಣ ಗುಡ್ಡಮ್ಮನವರ

ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಧಾರವಾಡ.

‘Tradition is Growth and Tradition is Perception’ ಟಿ.ಎಸ್. ಎಲಿಯಟ್‌ನ ಈ ಮಾತು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ ಪರಂಪರೆ ಎನ್ನುವುದು ಮಹಾನದಿಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದು ಜನಮನವನ್ನು ತಂಪುಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನದ ಕಂಪನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸಹೃದಯರ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂತಹ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಜ್ವಲ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಲಭಿಸಿದೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯು ತನ್ನದೆಯಾದ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಯತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ಮನೋಭಾವ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ಪರಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನದೆಯಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ಜೀವಂತ ಲಕ್ಷಣ. ಆಯಾ ಸಮಾಜ, ದೇಶ, ಕಾಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಮಾನವೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಂತೆ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತತ್ವವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಳಮೆಯನ್ನು ‘ಜನಪದ’ ದಿಂದಲೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಗರಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿನ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ಒಗಟು, ಗಾದೆ, ಒಡಪು, ಒಡಬು ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾದರಪಡಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟಿ ಪಾಡುಗಳನ್ನೇ ಹಾಡಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹಸಿಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಳಿಟ್ಟಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಜನಪದರು ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ತಲೆಕೆಡೆಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ.

“ಎನ್ನ ಪಾಡೆನಗಿರಲಿ ಅದರ ಹಾಡನ್ನಷ್ಟೆ ನೀಡುವೆನು ರಸಿಕ ! ನಿನಗೆ ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆಯಥ ನಿನ್ನೆದೆಯು ಕರಗಿದರೆ ಆ ಸವಿಯ ಹಣಿಸು ನನಗೆ”^೫

ಎಂದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹಾಡಿನ ಸವಿಯನ್ನು ಉಣಿಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನವನ್ನು ತಣಿಸುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡವರು ಜನಪದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಪಂಚವೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡು, ಶಿಲೆ, ಶಾಸನ, ತಾಮ್ರಪಟ, ಓಲೆಗರಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರಹಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂಥ ಒಂದು ಶಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಘನತೆ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಹಾಗೂ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಮೆರೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಾಫಲ್ಯ ಪಡೆಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸೃಜಿಸಿದ ತತ್ವದರ್ಶನ, ಕಾಣ್ಕೆ, ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಫಲಿತಗೊಂಡಿವೆ. ‘ಹಲಿಡಿ ಶಾಸನ’ದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರುಹು ಕಂಡರೆ, ‘ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನ’ದಲ್ಲಿ ಅದು ದಟ್ಟಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ ಕವಿಗಳಿಗಷ್ಟೇಯಲ್ಲ ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕೆ ರಾಜಮಾರ್ಗ ತೆರೆದು ತೋರಿದ ಕವಿತ್ವ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿಕ್ಷಾ ಹಾಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಕಸವರವೆಂಬುದು ನೆರೆಸೈರಿಸಲಾರ್ಪಡೆ ಪರಧರ್ಮಮಂ ಪರವಿಚಾರಮಂ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ಮಾತಿನ ಬೆಳಕು ಇಂದಿಗೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಅನಂತರ ಬಂದ ‘ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ’ ಕನ್ನಡ ಕಥನ ತಂತ್ರದ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ರಸದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿ ನಮ್ಮೆದುರು ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ಗದ್ಯಕೃತಿ.

^೫ ನಾದಲೀಲೆ - ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ, ಪೀಠಿಕಾ ಪದ್ಯ

ಚಂಪೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಸುವರ್ಣಯುಗ'ವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ೧೦ನೆ ಶತಮಾನ 'ಹೊಸ ನೀರು ಬರುತ್ತಿದೆ ಹಳೆಯ ಹೊಳೆಗೆ' ಎಂಬ ಕವಿಯವಾಣಿಯಂತೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪಂಪ, ಮೊನ್ನ, ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ನಾಗವರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ನನ್ನಿ, ಚಾಗ, ಬೀರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. 'ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆ ಇದೆ ಜನ್ಮ ಕಡೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಡೆಗೆ ನಡೆದ ಶಿವಶರಣರಾದ ಬಸವೇಶ್ವರ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಜೇಡರದಾಸಿಯಯ್ಯ, ಮಾದರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಚೌಡಯ್ಯ ಇವರೆಲ್ಲ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೆ ಗೇಯ ಗುಣದ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದರು. ಬದುಕಿಗೆ ಭರವಸೆಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಸರಳ ಗದ್ಯದ ಹೃದ್ಯವಾದ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ರಾಘವಾಂಕ, ಚಾಮರಸ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಕೊಡುಗೆಯು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

'ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಮುಂಗೋಳಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಹಳೆಯ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅರುಣೋದಯದ ಶುಭ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೊಸಹುರುಪು, ಹೊಸಚಿಗರು, ಹೊಸ ಭರವಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿ ಬಂದದ್ದು ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ೧೯೨೧ ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ 'ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು' ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಆಂಗ್ಲ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜನಕ್ಕೆ ಹಿತವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಲಯ, ಲಾಲಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮೀರಿ ಕಾವ್ಯದ ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರು. ಆನೆ ನಡೆದುದೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ಎಂಬಂತೆ ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಯ್ಯವರ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ದೇಶೀಯತೆಯನ್ನೆ ಕಾವ್ಯದ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರು ೧೯೩೧ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ಎಂಬ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ತ್ರಿಪದಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊರಬಂದಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಕುವೆಂಪು ಅಂತವರು ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಮಾಡಿದರೆ, ಉತ್ತರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಕವಿ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಧುರಚೆನ್ನ ಮುಂತಾದವರು ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬರವಣಿಗೆಯು ಬರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸಜೀವ ಸಂಚಾರ ಗೊಂಡಂತಾಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಯುಗ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಹೊಸರೂಪ, ಸಂವೇದನೆ, ಆಶಯಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ 'ರಮ್ಯ ಕಾವ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಆಕರಗಳಾದವು. ಹೀಗೆ ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಕೆಲವು ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. 'ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್' ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು' ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಾಲ, ಸಂದರ್ಭ, ಕಾವ್ಯಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೋಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನ ಆಯಾಮ ತಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಹುಲುಸಿನಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಯ ಇಂಚರ ಕೇಳಿ ಬಂದರೆ ೧೯೪೭ ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಜಯಘೋಷ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರು ಧಾರವಾಡದ ಸಾಧನಕೇರಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು, ನಿಸರ್ಗವನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಕಾವ್ಯಕಟ್ಟಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯಾರಾಧನೆಯ ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಸ್ತಿ ಕನ್ನಡದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಡಿ.ವಿ.ಪಿ.ಅವರು ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ನವೋದಯ ಸಂದರ್ಭವು ಅನೇಕ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾಲವದು. ಕೆರೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ, ಶಾಂತಕವಿ, ಕಾವ್ಯಾನಂದ, ಗಳಗನಾಥರು ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳಾದರೆ, ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಧುರಚೆನ್ನ, ಬೆಟಗೇರಿ

ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ, ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ, ಕಾಪ್ಪೆ ರೇವಪ್ಪ, ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳ ಪ್ರತಿಫಲದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೦-೧೯೪೫ ರ ಅವಧಿಯನ್ನು ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ನಿಸ್ಸಾರ ಅಹಮದ್ ಅವರ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಕವನದಿಂದ ನಾಡಿನ ಚಿಲುವು-ಒಲವು, ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿಸರ್ಗ, ದೇವರು, ಸೌಂದರ್ಯ, ಬೆಟ್ಟ, ನದಿ, ಕೊಳೆ, ನಾಡು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಬಡತನ ಮೊದಲಾದವು ಕಾವ್ಯದ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯವು ತತ್ವೋಪದೇಶ, ನೀತಿ ಬೋಧನೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅನುಭವದ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿತು.

೧೯೪೦-೧೯೪೫ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಗಾಳಿ ಬೀಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದೆ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ' ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ತ ತೀರುವ ಮುನ್ನವೆ ಈ ಭೂಮಿಕೆ ಹದಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ರಷ್ಯಾದ ವಾಸ್ತವವಾದದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಬಾಲ್ಜಾಕ್, ಸ್ಯಾಂಡಾಲ್, ಗಯೆಟಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಗಾರ್ಕಿ, ಆಪ್ಟನ್ ಸಿಂಕ್ಲರ್, ಜೋಲಾ ಮುಂತಾದವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. 'ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಕಲೆ' ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೧೯೪೫ ರ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವಾಸ್ತವಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಆವೇಶ, ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರಹರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅ.ನ.ಕೃ., ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ, ನಿರಂಜನ, ತ.ರಾ.ಸು. ಅರ್ಚಕ ವೆಂಕಟೇಶ, ನಾಡಗೇರ ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಕುಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊಳೆ ತೊಳೆಯಲು ರೋಷ ಆವೇಶದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಮನೆ, ಮಠ ಮಂದಿರ, ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಅನೈತಿಕತೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹೊರ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರುಹು ಗೋಚರವಾಗುವುದು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೯೫೦-೧೯೫೫ ರ ವರೆಗಿನ ಕಾಲ ಮಾನವೆಂದು ಚರಿತ್ರಗಾರರು ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ 'ಆರ್ನಾವೋ' (Art Nouvelle) ಹೊಸಕಲೆ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿತು. ನವ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಸ

ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಕಿತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ (Modernist Poetry) ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ' ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಡಾ.ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕರರು ನವ್ಯತೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. "೧೯೫೦ ರ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಅವರು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ನವ್ಯತೆ' ಎಂಬ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬರೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನವ್ಯಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಕಾವ್ಯ ವಿಶೇಷ ತಂತ್ರ-ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಕಾವ್ಯ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ."^೨ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. 'ನವ್ಯತೆ'ಎನ್ನುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ೧೯೫೦ ರಿಂದ ೧೯೮೦ ರವರೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು 'ನವ್ಯ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ನವ್ಯ' ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಿ.ಎಚ್.ಲಾರೆನ್ಸ್, ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾ, ಎಚ್.ಜಿ.ವೆಲ್, ಎಲಿಯಟ್, ಆಡನ್ ಮುಂತಾದವರ ಪ್ರಭಾವವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಅಡಿಗರು ತಾವು ಬರೆದ 'ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ೧೯೫೨ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ. "ಪ್ರತಿ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲೂ ಕವಿ ತನ್ನದೇಯಾದ ಒಂದು ಹೊಸ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಉತ್ತಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರ ಯಶಾವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲು ೧೯೫೨, ಹಿಮಗಿರಿಯ ಕಂದರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರೂಪ ತಾಳಿತು ಎನ್ನಬೇಕು"^೩ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ವಸ್ತು, ತಂತ್ರ, ವಿಧಾನಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ನವೀನತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು.

ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಚಿಂತನಪರ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಮಾನವನ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕತೆ,

^೨ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ - (ಸಂ) ಗಿರಡ್ಡಿ

ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಪುಟ, ೩೫

^೩ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಎಸ್.ಎಲ್.

ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ಪುಟ, ೬೪

ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ನವ್ಯ ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಮಾನವ ಬದುಕಿನ ಸ್ವಭಾವಚಿತ್ರಣ, ಸರಳ ಭಾಷೆ, ಮುಕ್ತ ಛಂದಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಗುಣಲಕ್ಷಣ, ಧೋರಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಯಿತು ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ರಾಮಚಂದ್ರ ಶರ್ಮಾ, ಐ.ಜಿ.ಭಟ್ಟ, ಎ.ಕೆ.ರಾಮಾನುಜನ್ ಸು.ರಂ.ಯಕ್ಕುಂಡಿ, ಅರವಿಂದ ನಾಡಕರ್ಣಿ, ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಪಿ. ಲಂಕೇಶ, ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಕೃಷ್ಣ ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಈ ಎಲ್ಲ ನವ್ಯ ಕವಿಗಳು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲ ಘಟ್ಟವು ೧೯೭೫ ರಿಂದ ಇತಿಚಿನ್ನವರೆಗೆ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಜನತೆಯ ಆಕ್ರಂದನ ಧ್ವನಿಯ ಜೊತೆಗೆ ತಮಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟದ ಮನೋಭಾವವು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೇಲು ವರ್ಗದವರು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಡಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದಾಗ ಅದು ದಲಿತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು. ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಿಡಿಗಳು ಬರಹದ ರೂಪ ಪಡೆದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಾಗ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಯಿತು.

ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕ ಬಹುದಾದರೂ ಅದು ಸಮಂಜಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಂತರ ಎಷ್ಟೋ ಶತಮಾನಗಳ ತರುವಾಯ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಗಳಂತಹ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ದಲಿತರಿಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ನ್ಯಾಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಫಲತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂದು ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಮೊದಲು ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಬರಹ ಬರಹದಲ್ಲಾದರೂ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಔಚಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನೂವನ್ನು ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತವನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ.

ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೆ ಬರೆಯಬೇಕು ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವು

ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮುಂತಾದ ಅನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರು ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತ್ತಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವುದು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು, ಆಕ್ರೋಶ, ಸೇಡು, ಸೆಡವುಗಳು ಅಷ್ಟೇಯಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮ, ಅನುರಾಗ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೂ ಆಸ್ಪದವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯಾ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ದೇವಯ್ಯ ಹರವೇ, ಮನುಜ, ಗೋವಿಂದಯ್ಯ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಚಂಪಾ, ಡಿ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ, ಬಿ. ಟಿ. ಲಲಿತ ನಾಯಕ, ವಾಲೀಕಾರ ಚೆನ್ನಣ್ಣ, ಸುಕನ್ಯಾ ಮಾರುತಿ, ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖಕಿ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಲೇಖನವು ಆರಂಭದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದವರಿಗೆ ಹರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

*** ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು:-**

೧. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ - ಡಾ. ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ.
೨. ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತ್ರೆ (ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳು) - ಆರ್. ನರಸಿಂಹಚಾರ್ಯ.
೩. ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ೧೦ ಸಂಪುಟಗಳು - ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
೪. ಜನಪ್ರಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ - ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ.
೫. ಚಂಪು ಕವಿಗಳು - ಪಿ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ.
೬. ಶಿವಶರಣಿಯರ ವಚನಗಳು - ಸಂ. ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ.
೭. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ
೮. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್.
೯. ನಾದಲಿಲೆ - ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ.

೧೦. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಸಂ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ. ೧೨.ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದರ್ಶನ -
೧೧. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಘಟ್ಟಗಳು - ಡಾ. ಎಸ್. ಕುರ್ತಕೋಟಿ. ಕೆ. ಡಿ.
ಎಂ. ಹಿರೇಮಠ

**KANNADA SAHITYADALLI SRUSHTI
KATHANAGALA AVALOKANA-ONDU TIPPANI
-Dhananjaya N.R**

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನಗಳ ಅವಲೋಕನ-ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ

-ಧನಂಜಯ ಎನ್.ಆರ್

ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ,

ಡಾ. ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು

ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಜಾತ ಮತ್ತು ಮೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಸೃಷ್ಟಿ' ಕುರಿತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಅಲೆಮಾರಿ ದೊಂಬಿದಾಸ ಸಮುದಾಯವೊಂದರ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತ ಕಥನವೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಬೆಳಕು, ಗಾಳಿ ಆಕಾಶ ಇತರೆ ಯಾವುವು ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಂಕು ಒಂದು ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿತು. ನಂತರ ಅದರಿಂದ ಕುಲದ ಮೂಲಪುರುಷ ಜಾಂಬುಲಿಂಗಯ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ತಾವರೆ ಎಲೆ ಮೇಲೆ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅದೇ ಶಂಖುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ 'ಆದಿಶಕ್ತಿ' ಜಾಂಬುಲಿಂಗಯ್ಯನ ಬಳಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಕಾಮವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಕೇಳಿದಳು. ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಕಾರಣ ನಾವು ನವಿಲುಗಳಾಗಿ ರೂಪ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂಡೋಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಆ ರೀತಿ ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿದ ಪರಿಣಾಮ ಹೆಣ್ಣು ನವಿಲು ನಾಲ್ಕು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿತು. ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದರೂ ಅವು ಹೊಡೆದು ಮರಿಗಳಾಗದೆ ಇದ್ದಾಗ ಜಾಂಬುಲಿಂಗಯ್ಯ ಆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಮೊದಲನೆಯದರಿಂದ ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರರನ್ನು; ಮೂರನೆಯದರಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರ ಲೋಕವನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಈಶ್ವರರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಇವರು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಆದಿಶಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಅವರ ಮೇಲೂ ಕಾಮಾತುರವಾಯಿತು. ಅದಕೊಪ್ಪದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಜಾಂಬುಲಿಂಗಯ್ಯನ ಮೊರೆಹೋದರು. ತಾತನ ಉಪಾಯದಿಂದ ಶಿವನು ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಉರಿಗಣ್ಣು ಮತ್ತು ಉರಿಅಸ್ತ್ರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ನೆಪಹೂಡಿ ಆಕೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಕೊನೆಗೆ

ಆಕೆಯನ್ನು ಉರಿಗಣ್ಣಿನಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಉರಿದು ಭೂದಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಜಾಂಬುಲಿಂಗಯ್ಯ ಆ ಬೂದಿಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ಪಾರ್ವತಿಯರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ ವಿವಾಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಇವರಿಂದ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ವಿಷ್ಣು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನ ಅಂಡ, ಪಿಂಡ, ರೂಪ್‌ಬೀಜ, ಜೆರಾಯಜಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ 21 ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಸಮುದಾಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ಸಮುದಾಯ, ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹಲವು ಸೃಷ್ಟಿಕಥನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಶರಣರ ನಾಡು, ಇಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುವ ವಚನ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹಲವು ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾದ ಜಗತ್ತು, ಜೀವ, ಜಲ, ಗಿಡ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿನ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಮೋಡ, ಗ್ರಹ, ಗ್ರಹಣ, ಬಿಸಿಲು, ಬೆಳದಿಂಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಂದರೇನು? ಇವುಗಳು ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ ಯಾರು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಇವು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು? ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ತಮ್ಮ ಅವಲೋಕನ, ಕಲ್ಪನೆ, ಅನುಭವ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಅಪಾರ ಜನ ಸಮೂಹ ಈ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಲುವು ತಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ನಾವು ಗಮನಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಮೂಲ ಇರುತ್ತದೆ. "ತೂನ್ಯದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಮಾನವ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಮಳೆ, ಮೋಡ, ಗಾಳಿ, ಗಿಡ, ಮರ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದರ ಹಿಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳು ಇರಲೇಬೇಕು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಧರ್ಮವು, ಕುಲವೂ, ಪಂಥವೂ ತಮ್ಮ ಪಂಥಕ್ಕೆ, ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ಮನೋವೃತ್ತಿ ನಂಬಿಕೆ, ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಮಾನವನ ಈ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇಂದು ನೆನ್ನೆಯಲ್ಲ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತಾನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ಜಗದ ಸೃಷ್ಟಿ ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದು ಕಾರಣ?

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ, ಹೇಗೆ ನಾವು ಬದುಕುತ್ತೇವೆ?

ನಾವಿರುವು ಎಲ್ಲಿ? ಯಾರ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರ ನಾವು ಸುಖ

ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೇ ಹೇಳಿ.

ಎಂದು ಈ ತೆರನಾಗಿ ಶ್ವೇತಾತ್ಮತರ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕುರಿತಾದ ಕೌತುಕದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕೌತುಕ ಕೇವಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯದೇ ಕಾಲಾನುಸಾರ, ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂದಂದಿನ ದಾರ್ಶನಿಕರಿಂದ, ಅವರಿಗೊಪ್ಪುವಂತಹ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಚರಿತ್ರೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಪುರಾಣ, ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯದಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸವಾದ, ದೇವಕಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಮಹಾಸ್ತೋಟವಾದ ಮುಂತಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಂತರದಲ್ಲೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಉತ್ತರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಆತನಿಗೆ ದೂರಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೆನಿಸಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಎಲ್ಲರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನೇನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಹಲವು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಅತೀ ಸಾಂದ್ರವಾದ ದೂಳಿನ ಕಣಗಳು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿದ್ದವು. ಅವು ಘನೀಕರಣಗೊಂಡು ಬೃಹತ್ ನಕ್ಷತ್ರ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿನ ತೀವ್ರ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಅದರ ಅಂಚಿನ ಭಾಗಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ವೇಗದಲ್ಲಿ ತಿರುಗತೊಡಗಿದವು. ಈ ಒತ್ತಡದಿಂದ ವಿಶ್ವಬೀಜ ಹಿಗ್ಗತೊಡಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಿತು. ಇದು ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಹಾಸ್ಫೋಟವಾದ. ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸದ್ಯ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧ್ಯಮಾನ ಈ ಸ್ಫೋಟ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರದ ನಾಲ್ಕನೂರು ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದದ್ದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲದ ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳು, ಆಕಾಶಕಾಯಗಳು, ಕ್ಷುದ್ರಗ್ರಹಗಳು ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಶೀತಲಗೊಂಡು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ನಂತರ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದು ಮೊದಲಿಗೆ ಪಾಚಿಯಂತಹ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಏಕಾಣು ಜೀವಿ ಅಮೀಬಾ, ಇವುಗಳಿಂದ ಗಿಡಮರಗಳು, ನಂತರ ಹಾವು ಹಲ್ಲಿಗಳಂತಹ ಹರಿದಾಡುವ ಜಂತುಗಳು, ನಂತರ ದೈತ್ಯಕಾರದ ಜೀವಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಸ್ತನಿಗಳ ಜನನ ಆರಂಭವಾಗಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮಂಗನಿಂದ ಮಾನವ ವಿಕಾಸವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಬಹುತೇಕರ ನಂಬಿಕೆ. ಇದು ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರಿಭಾವನೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಂತಹ ಹಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದು ಯಾವೊಂದು ನಿಯಮವೂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಪುರಾಣವು ಭೂಮಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿದೆ. ಆದಿಶೇಷ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಾಗ ಭೂಕಂಪ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತವೆ. ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿವೆ. ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಧರ್ಮಗಳು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಹಲವು ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ಯವೇ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಆದಿಕಾರಣ. ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಲಯ ಹೊಂದುವುದು. ಹೀಗೆ ಕಾಯಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅನಂತವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುವುದು ಎಂದು ನಂಬಿದರೆ; ಇಸ್ಲಾಂ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮಗಳು ಸರ್ವ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ದೇವರು ಕಾರಣನೆಂದು ನಂಬಿ ಆತನ ಸರ್ವಶಕ್ತಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಹ ಯಾವ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬೌದ್ಧ-ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಗಳಿಗೆ ದೇವರೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಧರ್ಮಗಳ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಯಾರು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅಂದರೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲ ಅದ್ದರಿಂದ ಅದು ಶಾಶ್ವತ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅದು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ನಿಯಮದಂತೆ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯತ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ಅನಂತ ಎಂದು ನಂಬಿವೆ. ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಮನೋಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಆಯಾ ಧರ್ಮದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿರುವ ಕೆಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣವೆಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 12 ನೇ ಶತಮಾನದ “ಎನುಮಾ ಎಲಿಶ್” ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯಾದ ಒಂದು ಪುರಾಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜೀವ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗೆಗೆ ವರ್ಣನೆಗಳಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಋಗ್ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತು, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿಜಾತ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆರವರು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳೆಂದರೆ “ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿ”. ವಿಶ್ವದ ಅಂಶಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ಗಗನ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಮಾನವ, ಪಶು-ಪಕ್ಷಿ, ಬೆಳೆ, ಗಿಡ-ಮರ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಥನಗಳು. “ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿ” ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕರು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಬಯಸುವ ಸಮಾಜ. ಈ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು

ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಒಳಗೆ ಒಂದು ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯಿರುತ್ತವೆ. “ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ” ಎಂದರೆ “ವಿಶ್ವ ಮತ್ತು ಲೋಕ ಎರಡರ ಬಗೆಯೂ ಇರುವ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಗಂಡು, ಮಹಿಳೆ, ಆಸ್ತಿ, ಬಡತನ, ಲೌಖಿಕ ಜಗತ್ತು, ಅಲೌಖಿಕತೆ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಹಿಂಸೆ, ಅಹಿಂಸೆ, ಪ್ರಭುತ್ವ, ಅಧಿಕಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಒಂದು ಕಥನವು ತಾಳುವ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವು.”¹ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಣಬಹುದು.

ಉಪಲಬ್ಧ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆರಂಭ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕೃತಿ-ಕಾವ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿ, ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಂತರದ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕೂಡಿಸುವ ವೀರತ್ವವನ್ನು, ಧರ್ಮವನ್ನು ಜೀವನ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಜೈನಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳು ಜೈನಧರ್ಮದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಕಾವ್ಯಗಳು ವೈದಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತ ಆದಿ-ಅಂತ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ನಾಯಕನೆಂದು ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಪುರುಷನೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತವಷ್ಟೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು ಅಲ್ಲದೇ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಲೆಮಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಹ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೀರ್ತನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ, ಗೂಡಾರ್ಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿವೇಧನೆಗೊಂಡಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣ ಕುರಿತ ಹಲವು ವಚನಗಳಿವೆ. ದೇವರು, ಜೀವ, ಜಗತ್ತು ಇವು ವೀರಶೈವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಮೂರು ತತ್ವಗಳು ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ವಚನಾಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳು ಸತ್ಯವಾಗಿವೆ. ಪರಸ್ಪರ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ ಮತ್ತು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣವಾದ ಇವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತ ವಚನಗಳು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಡಾ. ಪಿ.ಎಂ. ಹುಗ್ಗಿಯವರು ಈ ಕುರಿತು “ಜಗತ್ತು ಎಂದರೆ ಭೂಮಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಇರುವ ನೀರು, ಮೋಡ, ಗಾಳಿ, ಆಕಾಶ. ಆಕಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಆತ್ಮತತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಂತಲೂ, ಪ್ರಪಂಚವೆಂದಲೂ, ಜಗತ್ತು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂತಲೂ ವಚನಾಕಾರರು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಅವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಹಲವಾರು ವಚನಗಳಿವೆ. ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಬಹುದು. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು,

“ಎತ್ತತ್ತಾ ನೋಡಿದೆತ್ತತ್ತಾ ನೀನೇ ದೇವ
ಸಕಲ ವಿಸ್ತಾರದ ರೂಪ ನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋ ಚಕ್ಷು ನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹು ನೀನೇ ದೇವಾ
ವಿಶ್ವತೋ ಪಾದ ನೀನೇ ದೇವಾ
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ”² ಎಂದು

ಬಸವಣ್ಣನವರು(ವಚನಕಾರರು) ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಸರ್ವತ್ವದ ರಚನೆಗೂ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಮೂಲವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ದೇವನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಕಲ ಭೂಮಿಗೂ, ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಆತ ರೂಪ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ರೂಪ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಇಹ-ಪರ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವ ಈ ವಚನ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿದರ್ಶನ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ವಚನಕಾರರು,

ಲೀಲೆಯದು ಪರಬೊಮ್ಮನ ಇಚ್ಛೆ
ಇಚ್ಛೆಯದು ಸಕಲ ಜೀವ ಜಾಲೋತ್ಪತ್ತಿ
ಸಕಲ ಜೀವಾ ಜಾಲೋತ್ಪತ್ತಿಯದು ಜಗದ್ರಚನೆ
ಜಗದ್ರಚನೆಯದು ಜಗತ್ಪ್ರಳಯ ನೋಡಾ

ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ|| ಎಂದು ವಚನಕಾರ ಸಿದ್ಧರಾಮರು, ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವ ತನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದನು ಅನಂತ ವಿಶ್ವವನು ರಚಿಸಿದವನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾಗದಿದರ್ಥನೆ? ಇಲ್ಲ, ವಿಶ್ವಮಯ ತಾನಾದನು ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ ತಾನಾದೊಡೆ, ವಿಶ್ವದುತ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ಥಿತಿಲಯಕ್ಕೊಲಗಾದನೆ? ಇಲ್ಲ ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದಡೆ ಅಚಾತನಾಗಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಕರ್ಮರಹಿತನಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಗೊಳಗಲ್ಲ; ಮರಣರಹಿತನಾಗಿ ಲಯಕ್ಕೊಳಗಲ್ಲ ಇಂತೀ ಗುಣತ್ರಯಂಗಳ ಹೊದ್ದಲರಿಯ||³

ಅಂದರೆ ಸಕಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ಇಚ್ಛೆ, ಆತ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ, ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಅನಂತ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು, ಜೀವಜಲೋತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶ್ವಮಯವಿಲ್ಲವೂ ತಾನಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ಜಗತ್ಪ್ರಲಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರಂತಲೂ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಗುರುವೆಂಬ ಬೀಜವೆಂಬಕುರಿಸಿ ಲಿಂಗವೆಂಬ ಎಲೆಯಾಯಿತ್ತು ಲಿಂಗವೆಂಬ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರವೆಂಬ ಹೂವಾಗಿತ್ತು ಆಚಾರವೆಂಬ ಕಾಯಾಯಿತ್ತು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೆಂಬ ಹಣ್ಣು ತೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಕಳಚಿ ಬೀಳುವಾಗ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವ ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ||⁴

ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಭಕ್ತನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಲಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೃಥ್ವಿ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಆಧಾರ, ಪೃಥ್ವಿಯಿಲ್ಲದೇ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆ, ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಬರಲಾರದು. ವಿಕಾಸಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದು ಮೊದಲ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ಅದರ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಬೀಜ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ಭಕ್ತನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಗುರುವು ಬೇಕು. “ವಿಚಾರವೆಂಬ ಹೂವಾಗಿ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೂವಿನಂತೆ ಜೀವನ ಕೋಮಲವಾಗಿ ಹರಳಬೇಕು, ಕಾಯಿಯಂತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಾದಾಗ ದೇವರು- ಆತನನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸೃಷ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮ-ಜಗತ್ತು-ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವಂತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಿನ್ನತೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲದೇ ಕೀರ್ತನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣದ ವಿಪುಲ-ಕೀರ್ತನೆ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.ಹರಿ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಆತನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ಈ ಯುಗವು ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ವಿಪುಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಭಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಗಳ ಗೂಡಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ.

ವಿಶ್ವತೋಮುಖ ನೀನೆ, ವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷು ನೀನೆ|

ವಿಶ್ವತೋ ಬಾಹು, ವಿಶ್ವಪಾಲನು ನೀನೆ||

ವಿಶ್ವವುದರ ನೀನೆ, ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ನೀನೆ|

ವಿಶ್ವನಾಟಕ ಸೂತ್ರದಾರಿಯೇ ವಿಷ್ಣುವೇ||¹

ಎಂದು ದಾಸರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹರಿಯ ಕಾರಣ

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು

ಹೈಮಾಂಡ ಮಂಟಪವು ಭೂಮಂಡಲವೇ ಪೀಠ

ಸೋಮ ಸೂರ್ಯರೇ ದೀಪ ಭೂರುಹಗಳು

ಚಾಮರಗಳತಿಮಲ ವ್ಯೂಮ ಮಂಡಲ ಭತ್ತ

ಯಾ ಮಾಷ್ಠಕಗಳಷ್ಟು ದಳದ ಪದ್ಮವುಯೆಂದು²

ಎಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅಂಶಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ಸೂರ್ಯ, ಆಗಸ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲುಗಳನ್ನು ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.ಇಂತಹ ಹಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳಿವೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಜನಪದಗೀತೆ, ಕಥೆ, ಐತಿಹ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ, ಜಾನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ದಟ್ಟ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಾನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ದಟ್ಟ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಜಾನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಆಯಾ ಜನಾಂಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕರ, ಜನಾಂಗಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆರಂಭದ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರುವ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿ, ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಥನಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಥನಗಳಿಗೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆದಿಮ ಕುತೂಹಲ, ವಿಸ್ಮಯ, ಕಲ್ಪನೆ, ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.ಪ್ರತೀ

ಕಾವ್ಯವೂ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಲಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.ಉದಾತ್ತನೆನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅತಿಮಾನುಷನನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ ಹುಟ್ಟನ್ನು ನೀಡಿ ನಂತರ ಆತನಿಂದ ಜಗತ್ತು, ಜೀವ, ಗಿಡ-ಮರ, ಕುಲ, ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.ಜನಪದ ಮಂಟೀಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ “ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಲು” ಭಾಗದಲ್ಲಿ 96 ಪುಟಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣ ಕಥನ ಅನೇಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ವಿದ್ಯಾ ಕಲಿಯಬೇಕೋ ಅಂತಹ ಹೇಳಿ

ಗುರುವು ಕಂಡುಗಜ್ಜಾನದ ಬುಕ್ಕಟ್ಟು ಕಾಲದ ಜಾನದ

ಬುಕ್ಕಟ್ಟು

ತಾಂಬುರದ ಚಪ್ಪೋಡಲಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಗುರುವು

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವರಾಗಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ

ಬೆಳೆದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಗುರುವು

ನಾನು ಒಂದು ಲೋಕವ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದರಂತೆ ||⁷

ಎಂದು ಮುಂದುವರೆಯುವ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಟೀದಲಿಂಗಯ್ಯ “ನಾನೊಂದು ಲೋಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈಬತ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾಗಬೆತ್ತದಿಂದ ಒಡೆದು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಆದಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಆಕೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರನ್ನು ಮುಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ವಿದಿಯಮ್ಮಳಿಂದ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಕೊಡುವ ಕಾಯಕದಂತೆ ಚೇಳು, ಸರ್ಪ, ಗೋಸುಂಬೆಗಳಂತಹ ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ, ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಮರೆಯಾಗುವ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಹಾಲುಮತ ಜಾನಪದದ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಾಯ “ಕೈಲಾಸದ ಹಾಡಿಕೆ” ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನಗಳಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಗಾಳಿ, ತೆರೆಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಬರೀ ನೀರೇ ತುಂಬಿದ್ದ ನಿರಾಕಾರದೊಳಗೆ ಗುಳ್ಳೆಯೊಂದು ಮೂಡಿ ಅಖಂಡೇಶ್ವರನು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ನಾದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅಕ್ಷರ ಸೃಷ್ಟಿ, ಆದಿ ಶಕ್ತಿಯರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ನಂತರ ರಾಕ್ಷಸರ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ-ಮಹೇಶ್ವರ,

ಮಹಾದೇವ ಶಾಂತಮುತ್ಯಾರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಇವರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

“ಹಾಕಿದ ಕಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಾಳೆ ಟೊಂಕಿನ ಸೆರಗ ಬಿಚ್ಚಾಳೆ ಮುತ್ತಿನ ಸೆರಗ ಹೊಚ್ಚಾಲೆ ಭೂಮಿಯ ಮ್ಯಾಲೆ ಕುಂತಾಳೆ

ಎದಿ ಮ್ಯಾಲ ಕೈಯ ವಗದಾಳೆ ಮಲಿಯ ತೊಳೆಯುತ್ತಾಳೇನ

ಎಡಗಿನ ಮಲೆಯ ಮ್ಯಾಲಿನ ಬಲಗೈ ತಿರುವುತ್ತಾಳೇನ.¹⁸

ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ತನ್ನ ಮಲೆ ಹಾಲು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೆಸರ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಶಿವನಿಂದ ಜೀವ ಕೊಡಿಸಿ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕಾರ್ತುಣವಿ, ಎಳ್ಳಾಮವಾಸಿಗಳಂತಹ ಹಬ್ಬಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಥೆಗಳು ಮೂಡಿವೆ. ಮಲೆ ಮಹದೇಶ್ವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ “ಮಾದಪ್ಪ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಲು” ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾದಪ್ಪ ತನ್ನ ಜಡೆಗಳನ್ನು ಒದರುವ ಮೂಲಕ ಆಕಾಶ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ತಾನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಕಥನ; ಜುಂಜಪ್ಪ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ “ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಕಾಟುಮಲಿಂಗರ ಹುಟ್ಟಿನ ಸಂದು”, “ಗೊಲ್ಲರ ಕುಲ ಹುಟ್ಟಿನ ಸಂದು” ಗಳಲ್ಲಿ ಕುಲಸೃಷ್ಟಿ, ಕುಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರರ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಡಿದೆ. ಇದೇ ತೆರನಾದ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಇತರ ಬಹುತೇಕ ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೌಖಿಕ ಮಹಾ ಕಾವ್ಯವು ವೈದಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಪರ್ಯಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕುಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕನನ್ನು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ, ಅವರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಬೂತರಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಥನಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಅದರಂತೆ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾನಪದ ಗೀತೆ, ಲಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿ, ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನಗಳು ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ವಿಫಲ, ವೈವಿಧ್ಯ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.ಈ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಜಾನಪದದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು

ಹೆಚ್ಚು ದಟ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.ಈ ಕುರಿತು ಸಿ.ಎನ್. ಆರ್ ರವರು ಹೇಳುವಂತೆ “ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣಗಳು ಪ್ರತಿಬಾನ್ವಿತ ದಾರ್ಶನಿಕರ ಅದ್ಭುತ ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಎನ್ನಬಹುದು.ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವು ಯಾವ ಒಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಲಿ, ಮತಕ್ಕಾಗಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿರದೆ ನಂತರ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತಧರ್ಮ ಕೆಲವು ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕೃತತೆಯ ಮುದ್ದೆ ಒತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿವೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿವೆ” ಎಂಬ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹ.ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದೆ.ವಚನ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂಶಗಳು ಗೂಡರ್ಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ದೇವರು, ವೈರಾಗ್ಯ, ಮುಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಗೊಂಡು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಂತೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹಲವು ಸಾಮ್ಯತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನತೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.ಒಂದು ಕಾವ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಥನ ಇನ್ನೊಂದು ಕಥನವನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಿಪರ್ಯಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರೇರಣಾಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಈ ನಿಲುವು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಕೆಲಸ ನೆಡೆಯಬೇಕೆದ್ದು ಇವುಗಳ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಇಂದ್ರಾಡಿ-2004- ಸಂ-ಮಾದೇಶ್ವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ- ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ- ಪುಟ-4
2. ಬಸವರಾಜು ಎಲ್-1986-ಬಸವ ವಚನಾಂಮೃತ-ಬಸವ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಪುಟ-3
3. ಭೂಸನೂರ ಮಠ ಸಂ ಶಿ-2006-ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ-ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ,ಬೆಂಗಳೂರು-ಪುಟ-27

4. ಬಸವರಾಜು ಎಲ್-1986-ಬಸವ ವಚನಾಂಮೃತ-ಬಸವ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಪುಟ-96
5. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿ ಎಚ್ ಎಸ್-2011- ಕೀರ್ತನಕಾರರು-ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್,ಬೆಂಗಳೂರು- ಪುಟ-67
6. ನಾಗರತ್ನ ಟಿ ಎನ್-2015-ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌರಭ-ಡಿ.ವಿ.ಕೆ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು-ಪುಟ-197
7. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಿ ಚಿ-1997- ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ-ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ- ಪುಟ-24
8. ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ-2000-ಜಾನಪದ ಹಾಲುಮತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ-ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಪುಟ-13
9. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ ಎನ್-2007- ಸಂಕಥನಗಳು-ಸಿ.ವಿ.ಜೆ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-ಪುಟ-1
5. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿ ಎಚ್ ಎಸ್-2011- ಕೀರ್ತನಕಾರರು-ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್,ಬೆಂಗಳೂರು.
6. ನಾಗರತ್ನ ಟಿ ಎನ್-2015-ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌರಭ-ಡಿ.ವಿ.ಕೆ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
7. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಿ ಚಿ-1997- ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ-ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ.
8. ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ-2000-ಜಾನಪದ ಹಾಲುಮತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ-ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
9. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ ಎನ್-2007- ಸಂಕಥನಗಳು-ಸಿ.ವಿ.ಜೆ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
10. ರಾಜಶೇಕರ್ ಪಿ ಕೆ- 1997 - ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರ - ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ.
11. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ ಎನ್-2007- ಹೊಸ ಮಡಿಯ ಮೇಲೆ ಚದುರಂಗ- ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಇಂದ್ರಾಡಿ-2004- ಸಂ- ಮಾದೇಶ್ವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ- ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ.
2. ಬಸವರಾಜು ಎಲ್-1986-ಬಸವ ವಚನಾಂಮೃತ-ಬಸವ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಭೂಸನೂರ ಮಠ ಸಂ ಶಿ-2006-ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ-ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ,ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಬಸವರಾಜು ಎಲ್-1986-ಬಸವ ವಚನಾಂಮೃತ-ಬಸವ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- 15.
12. ಚೆಲುವರಾಜು - 1997 - ಜುಂಜಪ್ಪ- ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ.
13. ಹುಗ್ಗಿ ಪಿ ಎಂ - 2007 - ವಚನಕಾರರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರು-ಜೀವ-ಜಗತ್ತು - ಮಹಾಂತೇಶ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುಧೋಳ.
14. ನಾಗಭೂಷಣ ಓ ಎನ್ - ವಚನ ಸಾವಿರ - ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ.

JANAPADA SAHITYADALLI MAHILA SAMVEDANE

- Prof. V.V.Patil

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆ

-ಪ್ರೊ. ವ್ಹಿ.ವ್ಹಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು,

ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ
ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡ- 580008. ಕರ್ನಾಟಕ. ಭಾರತ. (INDIA).

ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ, ಮಗಳು, ಸೋಸೆ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸವಾಲುಗಳು ಹಲವಾರು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸಂಯಮದಿಂದ ಶಾಂತ ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಾವು ಆಲಿಸಿದರೆ, ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ಪರಿಹಾರ ಅಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತವರು ಮನೆ, ಸ್ನೇಹ, ಸಂಬಂಧಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯ ದಾಂಪತ್ಯ, ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಮೂಲ ಆಶಯ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಮೂಲ ಕಾರ್ಯವು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

• ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಗಂಧ ತಿಡಿದಾಗ- ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ :

ಗಂಡ ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಎದ್ದಿದ್ದನು. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಎದ್ದೇಳು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಕಸಹೊತ್ತು ಹಾಕು ಹೊರಗೆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದೆ. ಕರವನ್ನು ಹಿತ್ತಲ ಒಳಗೆ ಕಟ್ಟು ಎಂದನು. ಹೆಂಡತಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಳು ಗಂಡನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಸವಾಲು ಎಸೆದಳು. ಕಣ್ಣಾರು ಕಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಾರ ಬಿಟ್ಟೋ ನನಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ಕೈ ತುಂಬಿ ಇವೆ. ಕುಟ್ಟಾಕ ಮತ್ತು ಬಿಸಾಕ ಇದಕ ನಿನಗ ನನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ನನ್ನ ನಿನಗೆ, ಎಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದಬಾಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಷ್ಟು ಸಾಕು ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯ ಜಗಳ ನಡೆಯದಕ್ಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಏಳೇಳು ಊರಲ್ಲಾ ಎತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿವೆ. ತಿಳಿಯುತ್ತೇನು ಮಾರಿಯಾಕೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯಾಕೆ ಕುಳಿತ್ತಿದಿಯಾ. ನಿಟ್ಟಿಲೂಮ ಮುರಿಯಲೇನು ಎಂದು ಗಂಡ ಬಿರುಸಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವನು. ಹೆಂಡತಿ ತನ್ನ ನೋವನ್ನು

ಹೊರ ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಯಾಕಾರ ಬಂದೇನ ಎಷ್ಟು ಈ ಭೂಮಿಗೆ, ಈ ಜೀವ-ಜೀವನ ಸಾಕು ಸಾಕು ಹಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಮನದಾಳದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವಳು. ನಮ್ಮಪ್ಪ ನಮ್ಮವ್ವ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ಬದುಕಬೇಕು ಏನೋ, ತನಗೆ ಎಂದು ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊಣಗುತ್ತಿರುವಳು.

ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಂಡನು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಹೇಳುವನು. ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ಪಾರಾಗಿ ಹೋದನು. ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಆತನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವನು. ನಿಮ್ಮವ್ವ ಅಂದ್ರೆ ನಮಗ ಅಕ್ಕ ಎಂದು ಸುಮ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳನ್ನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಿದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ತನ್ನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿ ತಿರುಗಿ ಮಾತನಾಡುವಳು. ನಮ್ಮಪ್ಪ ನಮ್ಮವ್ವ ಮಾಡ್ಯಾರ ಏನು? ಸುಮ್ಮೆ ಸುಮ್ಮೆಕೆ ಬೈಯಬ್ಯಾಡಾ ಅವರನ್ನು, ಅವರು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಬಹಳವಿದೆ, ಮರೆಯದಿರು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವಳು. ಉಟ್ಟಿರುವ ಅರಬಿಯ ಮ್ಯಾಗ ಬದುಕಿದ್ದ ನಿನಗೆ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ್ದನ್ನು ಮರೆಯಬ್ಯಾಡ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರಲಿ. ಅವರು ನೀಡಿದ ಈ ಬದುಕು ಆಗಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುವಳು.

ಗಂಡನ ಮದುವೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನೆದು ಬೈಯುತ್ತಿರುವಳು. ಎಲ್ಲಿದ್ದಿವನೋ ಛೇಮಾರಿ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಾರ ಗುದ್ದಿ ಹಾಂಗ ಈ ಮನೆಯ ಸೋಸೆಯಂತೆ ನನ್ನ ಕೈಯ ತಡೆದೀನಿ ಜ್ವಾಕಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಎರಡು ಏಟು ಕೊಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಿಂಗಾದ್ರೆ ಮುಂದೆ ಹ್ಯಾಂಗ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಎಂದು ಮರುಕವನ್ನು ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೇನು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳು ಏನು ಇವೆ. ಏನು ಹೋಗ್ತೀನಿ ಇಂದ ನಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ನಾ ಬೆಳೆದ ತವರಿಗೇ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ

ಮಜ್ಜಾದ ಮ್ಯಾಗ ಬರತೀನ ಇಲ್ಲಿಗಾಗ. ನಾ ಇಲ್ಲದ್ದ ಗಂಡನ ಮನೆ ಹೆಂಗ ಇರುತ್ತ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡುವಂತೆ, ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾಗ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಎಂತ ಚಂಡಿ ನೀ ಗಂಟು ಬಿದ್ದಿ ನನಗೆ , ನಾ ಹೇಳೋದು ಕೇಳಲೋಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ವಿಚಾರ ಬೇಡ. ಶಹರ ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಯಾಗ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ ಆಯೇನ ಹೇಳಲೋಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿದವರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ. ಇದು ಹಳ್ಳಿ ಜೀವನ ತಿಳಿದು ಬದುಕು ಎಂದು ಗಂಡ ಎಚ್ಚರಿಸುವನು. ಹೆಂಡತಿ ತಿಳಿದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಮದುವೆಯ ಸೀರೆ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಹೋಲಿದು, ಹೋಲಿದಿದ್ದು ಪಿಸಿದು ಹೋಯ್ತು. ಇವತ್ತಿಗೂ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈಯ್ಯ ಹಿಡಿದು ಮುಗುತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ, ಅದು ಒಂದು ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಜೀವ ಕಾಣದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲವೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಜೀವನವಾಯಿತು ಎಂದು ನೋಂದು ಅಳುತ್ತಿರುವಳು.

ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ದುಃಖವನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೆ ಮಸಗಿರಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವನು. ನೈಲಾನ ಸೀರೆ ಬಂದೈತಿ ಅಂತ ಶಹರದಾಗ, ಒಂದು ಎಮ್ಮಿ ಮಾರಿ ಸೀರೆ ತರಲೇನು? ನಿನಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಧಾರವಾಡದಾಗ ಹುಡಿ ಬಾಳ ಅಂತ ಪೌಡರಕ ಹೇಳಿ ಬರಲೇನು, ತರಲೇನು ಎಂದು ಧಾರವಾಡದ ಶಹರ ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ ಬದುಕುವುದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಹಾಗೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳಿಸುತ್ತಾ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗೆ ಬಂದು ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಂಡಿಯ ಪಲ್ಲೆಗೊಂದಿಷ್ಟು ನುಚ್ಚು ಐತೇನ ನೋಡ ಒಳಗೆ ಹಸಿವಾಗಿದೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸೆಂದು ತಿಳಿಸುವನು. ಹೆಂಡತಿ ನೋಂದಿರುವಳು ಎಂದು ತಿಳಿದು ತನಗೆ ತಾನೆ ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವನು. ಒಣ ಟಬರು ಯಾಕ ನಿನ್ನ ತೆಲಿಗಿಲ್ಲ ನಾನು, ನನಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು. ನಾನಾದೆ ಈ ಮನೆಗೆ ಸೋಣಗದಂತೆ (ನಾಯಿಯಂತೆ) ಎಂದು ಹೇಳುವನು.

ಪ್ಯಾಟಿಯ ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಯಬ್ಯಾಡ, ನಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಾಟೀಯ ತಿರುವಬ್ಯಾಡ ಒಂದೊಂದು ಹಲ್ಲು ಉದುರ್ಯಾವು ನೋಡ ಎಂದು ಧಮಕಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು

ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ವಾದ ಮಾಡಬೇಡ. ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನೀ ಸಹಿತ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಆಜ್ಞೆಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಮನಿತುಂಬಾ ಎಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣಿನ ಗಡಗಿ ಒಂದಾದ್ರೂ ಗಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲವೂ ಮುರಿದ ಗಡುಗೆ ಆಗಿವೆ. ನನ್ನ ತವರು ಮನೆಯ ಕೊಡ ನೆಗ್ಗಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡೋದು ಆಗಲಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಎಂದು ಅಂದರೆ ಗಂಡ- ಹೆಂಡತಿಯ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಕೊಡದಿಂದ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದಳು ಅದುವೇ ಇನ್ನೂ ಸರಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಏನು ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುವಳು. ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆ ಏನು? ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

ಗಂಡನು ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಾಗ ನಾ ಸೋಗ ಮಾಡಿ ಜೋಗಪ್ಪನಾಗಲೇನು? ಆತನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿರುಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವನು. ಹಾಸಗಿ ಇದ್ದಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನೀ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಬಾಳಲಾರೆಯೇನು? ಅತಿಯಾಸೆ ಗತಿಗಡಿಸು ಎಂಬಂತೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳುವನು. ಹೆಂಡತಿ ಮರಳಿ ನುಡಿವಳು. ಎಲ್ಲೈತಿ ಬಾಳು ಸುಡುಗಾಡಿಗಿಟ್ಟು ಹೋದಂತಾಗಿದೆ. ಹಾಳಾದ ಈ ಜಲುಮ ಹೊತ್ತು ನಮ್ಮಪ್ಪ ಅವ್ವ ಕೊಟ್ಟಾರ ನಿನಗೆ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈ ತುಂಬ ರೊಕ್ಕ ತೆತ್ತು ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ನಾಚಿಗೇಡು ಬದುಕು ನಿನ್ನದು ಎಂದು ಪ್ರತಿವಾದಿಸುವಳು.

ಮದುವೆಯ ದಿನ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಜನ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ಹಂದರದ ಒಳಗೆ ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ನನಗೆ ಕೈಯ ಕೊಟ್ಟನು ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡತ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ಒಂದ ಚುಟ್ಟಾ, ಬೀಡಿಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎಂದು ಗಂಡ ತೆಗಳುತ್ತಿರುವನು. ಇದನ್ನ ಕೇಳಿ ಹೆಂಡತಿ ಸಾಯಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಾಕವ್ವ ಸಾಕು ಕೆರೆ-ಬಾವಿ ಪಾಲು ನಾನಾಗಿ ಹೊಗಲೇನು, ಈ ಜೀವ ಹೋದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಗೊಳು ಇಡುವಳು. ದುಡಿದು ತಂದು ಹಾಕಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು, ದಿನಗಳಿಗೆಗೂನು ಕಟಿಪಟಿಯ ಕಿರಿಕಿರಿಯ ತಿಂದು ಉಪವಾಸ ಸಾಯಲೇನು ಎಂದು ತನ್ನ ನೋವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು.

ಹ್ಯಾಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಆ ಭಾವಿಗೆ ಹೋಗ ಅದರಾಗ ನೀರು ಇಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ನೀ ನೀರು ಕುಡಿದು ಹಿಗ್ಗಿ ಹೋಗು, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸು ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಹಾಳ ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಿ

ಎನ್ನುವನು. ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆಂಡತಿಯು ನೊಂದುಕೊಂಡಳು. ನನಗಂತ ಗಂಡ ಜೊತೆಯಾದ ಇಸಾ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಕಾಸು ಇಂತಹ ಬಡತನದಲ್ಲೂ ನಾ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಸುಡುಗಾಡಿನಾಕ್ಕೆ ಸುಖ ಐತಿ ಅಂತ ಹೋಗುವುದು ನನಗೆ ಲೇಸು ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಳು. ಅಂದರೆ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಮಾತುಗಳು ಅಳತೆ ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹೆಂಡತಿಯು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾಗ ಗಂಡ ತಮಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಸಾಯಲೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಅಂತ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂದ್ರ ವಿಮಾನ ಇಳಿಸತಿದ್ದಾ ಎನ್ನುವನು. ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ತಿಳಿಸಬಾರದ ಸುಡುಗಾಡಿನಾಕ್ಕೆ ಬೇಕೇನು ಇಲ್ಲೇ ಸತ್ತ ಬೀಡು ತರತೀನಿ ಸಾಯಬಾರದ ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನ ಮಾತಿಗೆ ಸೋತು ಹೊಟ್ಟಾನ ಕಿಚ್ಚು ಎಷ್ಟು ಅಂತ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟೇನು ಕಳ್ಳನೊಳಗೆ ಕಳ್ಳಿಯ ಹಾಲು ಕುಡಿದಾಂಗ ಆತು ಎಂದು ತನ್ನ ಕಹಿಯಾದ ಅನುಭವ ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನನ್ನ ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ, ಜೀವನ ಬೇಸರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡರ ಜಗಳ ಉಂಡು ಮಲಗುವ ತನಕ ಎಂಬಂತೆ, ಆದರೂ ಅಪವಾದ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಜಗಳವೇ ಜಗಳ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳುವಳು. ನಿನ್ನ ಕೈಯ ಹಿಡಿದು ಮುಳ್ಳು ಜಾಲಿಗಿಡವ ಏರಿದ ಹಾಂಗ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಈ ಜೀವನ ಗಂಡನ ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೆ ಏರಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ತಲೆ ಕೆಡಸಾಬ್ಯಾಡ ನಾ ಹೊಂಟಿ ಹೊರಗೆ ಈ ಜೀವ-ಜೀವನ ಬ್ಯಾಸರಾಯ್ತು ಎಂದು ಗಂಡ ಗದರಿಸಿದನು. ಹೆಂಡತಿ ತಾನೇ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾರಾಯ ನಿನ್ನ ಕಾಲ ಮುಗಿಯತೀನಿ ಸಾಕೇಳ ಸೆಟಗೊಬ್ಯಾಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಂಗ ನಾ ಕಸ ಮುಸುರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಸಿ ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಳಿಸ್ತೀನಿ ನಿನ್ನ ಕೂಡಾ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗಂಡನ್ನಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರು ಎಂದಳು.

ಗಂಡನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಾ ಅಳಬ್ಯಾಡ ಮಳ್ಳಿ ಬಾಬಾರ ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಳತಾರೇನು ಹೀಂಗ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ ಜಗಳಂದ್ರ ನೋಡ ಏ ಗಂಧ ತಿಡಿದಾಂಗ ಸುಗಂಧದ ಜೀವನ ತಿಳಕೋ ಎಂದು ನಲುಮೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಗಂಡನು ನುಡಿಯುವನು. ಉದಾ: “ನೈಲಾನ ಸೀರಿ ಬಂದ್ಯಂತಿ ಅಂತ, ಒಂದೆಮ್ಮಿ ಮಾರಿ ತರಲೆ ? ಧಾರವಾಡಾದಾಗ ಹುಡಿಬಾಳ ಅಂತ,

ಪೌಡರಕ ಹೇಳಿ ಬರಲೇ”1 ಎಂದು ಗಂಡನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಚುಡಾಯಿಸುವನು.

“ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ” ಎಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿಯ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ನಿಷ್ಕಾಮ ಭಕ್ತಿ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಣಯ, ತವರಿನ ಹಂಬಲ, ತ್ಯಾಗ, ಔದಾರ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ, ಗೆಳೆತನ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲ ಸಾವಿಲ್ಲ” 2 ಎಂಬ ನುಡಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

• **ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳು – ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರು :**

ಮನಿಯ ಮುಂದಿನ ಗೆಳತಿಯ ದನಿ ಕೂಡಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವಳು ಗೆಳತಿ. ಅವಳ ದನಿ ಸುದ್ದ ನಿನ್ನ ಗುಣ ಸುದ್ದ. ಗೆಳತೆವ್ವ ಇದಕ ಗುಣಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿನ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆತನ. ನನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಗೆಳತಿ ನೀನು ಎಂದು ಗೆಳೆತನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಳು. ಗೆಳತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಿದ ಕುಡಿ ಹುಬ್ಬ, ತಿಡಿದ ಬೈತಲೆ ಕಾಡಿಗೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತವಳು ರಸಗಂಪಾಗಿರುವಳು. ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಹೊಳೆಯ ಹಾದ್ಯಾಗ ಕೂಡ್ಯಾಳ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ನಲ್ಲೆಯ ಗೆಳತಿಯ ಸಂಗಡ ಕಳೆದ ಘಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಮೂಗುತಿ ಮುಂಬಾರ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ತುರುಬಿನ ಹಿಂಬಾರ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವು ಮುಡಿದಿರುವಿ. ಸೇರಿನ ವಂಕಿ ನಿನ್ನ ಕೈ ಭಾರ ನನ ಗೆಳತಿ. ನಾ ಕೊಟ್ಟ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ನೀಲಿ ಭಾರವಾಗಿದೆ ಏನೂ?. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ-ಕಷ್ಟಗಳು ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಗೊತ್ತು ಎಂಬಂತೆ, ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವಳು. ಈ ಗೆಳೆತನ ಕೂಡಿದರೆ ಗೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದಂತೆ. ಗಜರಿಯ ತುಂಬು ಕೊರೆದಂತೆ, ಗೆಳೆತವ್ವ ಗುಜ್ಜಿ, ಗುಜ್ಜಿ, ಜಗಳವಾಡಿ ನಾವ್ಯಾಂಗ ಅಗಲಾನ, ಅಗಲಾವುದು ಬೇಡ ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಹೊಳೆಯ ದಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆಯ ಸೌತೆಕಾಯಿ ಹರಿಯುವಾಗ, ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಮರಿಯೆಂದರೆ ಹೇಗೆ ಮರಿಯಲಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕುರಿತು ವಿರಿಸುವಳು. ಕೂಲಿ ಮಾಡಿದರೇನು, ಕೋರಿ ಹೊತ್ತರೇನು ನನಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಯಾನೇ ಬಡವೇನಲ್ಲ. ಹೈಯಯ ಶ್ರೀಮಂತ. ಬಂಗಾರ ಮಾಲ ಇದ್ದಂಗ ಮನಿಯಾಗ. ಗಂಡ ಎಂದರೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಚಿನ್ನ ಇದ್ದಂತೆ ಎಂಬರ್ಥ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೆಂಡತಿ ತವರ ಮನೆಗೆ ಹೊದರೆ ಗಂಡನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಚಡಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅಡಿಗೆಯ

ಮನಿಯಾಗ ಹೆಂಡತಿಯ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ.

ಹಡೆದವನಿಗೆ ಮಡದಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಂದು ಕೇಳುವನು. ತಾಯಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ನಿನ್ನ ಮಡದಿ ತವರಿಗೆ ಹೋಗಾಳು ಎಂದುಳು. ಗಂಡನ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ತವರಿಗೆ ಬಾ ಎಂದಾಗ ಗರತಿಯ ನೀಲುವು ನೊಡಬಹುದು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ಬಿಚ್ಚಿ ಒಗೆವಂಥ ನನ್ನ ರಾಯರನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹ್ಯಾಂಗ ಬರಲೆ ಹಡೆದವ್ವ ತವರ ಮನಿಗೆ ಎಂದು ಗರತಿಯು ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ತಾಯಿ ನೆನೆಯುವಳು. ಯಾರು ಇದ್ದರು ನನ್ನ ತಾಯವ್ವನಂತೆ ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರ ಕೊಳ್ಳಿ ಒಲಿಯಾಗ ಇದ್ದರೂ ದೇವರ ಮುಂದಿರುವ ಜ್ಯೋತಿ ನಿನ್ನ ಯಾರು ಹೋಲರ ಒಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೆಂಕಿನೆ ಬೇರೆ. ದೇವರ ದೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಯೋತಿನ ಬೇರೆ. ಅದರಂತೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಬೇರೆನೆ ಎನ್ನುವಳು ಗರತಿ. ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸಂಸಾರದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಳು. ತಾಯವ್ವ ನಿನ್ನ ಮುಂದ ತಾರಿಪು ಏನು ಹೇಳಲಿ. ತಾಯಿ ನನ್ನ ಜೀವ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ. ಸಂಕಟದ ಬದುಕು. ಬಾಳೀಯ ಹಣಗ್ಯಾಗ ಹಣ್ಣ ಕಳಿತಂಗ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವಳು. ಗರತಿಯ ಆಸೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವ ತನಕ ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ಭಾಗುವ ತನಕ ತಾಯಿ ಇರಲಿ ತನಗೆ ತವರು ಮನೆ ಸಂಬಂಧ ಇರಲಿ. ಹಡೆದವ್ವ ಅಣ್ಣಯ್ಯರು ಇರಲಿ ತವರು ಮನೆಗೆ ಕರೆಸಾಕ ಹಬ್ಬಕ್ಕ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಕರಲಾಕ ಎನ್ನುವಳು.

ಮಗನ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಸೊಸೆಯು ಬರತಾಳಂತ ಋಷಿ ಬಾಳ ಮನದಾಗ ಬಯಕೆ ಇತ್ತು. ಸೊಸೆ ಬಂದು ಮಗನ ಕಸಗೊಂಡು ಬಾಳಾಗ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದಂತೆ ಆಗಿದೆ ನನ್ನ ಬದುಕು ಎಂದು ನೊಂದ ತಾಯಿ ಕಣ್ಣಿರು ಹಾಕುತಿರುವಳು. ಸಂಬಂಧಗಳು ಬೆಳೆಸುವಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಎಚ್ಚರವಿರಬೇಕು. ಹೆಸರು ಬ್ಯಾಳಿ ಒಯ್ದು ಕೆಸರ ಕಲಿಸಿದ್ದಾಂಗ, ಹಸುಮಗಳನ್ನು ಒಯ್ದು ಮದುಕಾಗ ಕೊಟ್ಟಾರ ತವರ ಮನೆಯವರು ದುಸ್ಸಾನ ಆದಾರು ಎಂದು ಗರತಿ ಹೇಳುವಳು. ಅಣ್ಣಾನ ಹೆಂಡತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವಳಂತೆ ಕಾಣುವಳು. ಸುಣ್ಣದ ನೀರು ಒಲೆ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಎಮ್ಮಿಯ ಹಾಲೇಂದು ಬಡಿಸಾಳು. ಇದರಿಂದ ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಅರಿಯಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮೊರೆ ಹೊಗುತ್ತೇವೆ. ಶರಣರ

ನೆನದರ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಸರಗಿಯ ಇಟ್ಟಾಂಗ. ಅರಳಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿದ್ದಾಂಗ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಶರಣರ ನೆನೆಯೊ ನನ್ನ ಮನವೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಎಲ್ಲವು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಮುಗ್ಧ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾದೇವ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ನಾನ್ಯಾರ ನಂಬಲ್ಲ. ನೀನೇ ನಮಗೇಲ್ಲ ಸರ್ವಸ್ವ. ನಾ ಮಾಡುವೆನೆಂಬ ಆಳವಿಲ್ಲ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ನೀ ನಡೆಸೊ ನನ್ನ ಸರುವೆಲ್ಲ ಎಂದು ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬದುಕು ಸಾಗುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಳು.

ಮಂದಿ-ಮಂದಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರ ನಂಬಿದೆ. ಮಂದಿ ನಂಬಲ್ಲ. ಹೋದೆ ಮಂದಿ ಬಿಟ್ಟು ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ತಂದೆ ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯ ನೀ ಬಿಡಬೇಡ, ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸು ದಡ ಸೇರಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಳು ಗರತಿ. ಬಂಗಾರ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಚಿಪ್ಪಾಟಿ ಬಳಿವಾಕೆ ಚಿಂತಿಲ್ಲ ಏನ ನಿನಗಿಷ್ಟ ನಿನ್ನ ರಾಯ ಅಲ್ಲೋಬ್ಬಳ ಕೂಡ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು ಸುಂದರ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಹಿಂಡುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದರು ಸುಮ್ಮನೇ ಉತ್ತರಿಸುವಳು. ನಕ್ಕರೆ ನಗಲವ್ವ ನಗೆಮುಖದ ರಾಯ ಕ್ಯಾದಗಿ ಹೂವನ್ನು ನಾ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಡಿವ ಪರಿಮಳದ ಆ ಹೂವನ್ನು ಅವಳು ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಮುಡಿಯಲಿ ಬೀಡು ಎಂದು ಜಬರದಸ್ತ ಉತ್ತರ ನೀಡುವಳು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನ ಗೋಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಬನ್ನಿಯ ಮರ ಬೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮರ ಬೆಂದೂ ಒಣಗಿ ಹೊಗಿದೆ.

ಹಾರುವರ ಪಂಚಾಂಗ, ಕತ್ತಿ ಉರಿದಾವೆ. ಸುಡುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗರತಿ ವಿವರಿಸುವಳು. ಅದೇ ಬಡವರು ಸತ್ತರೆ ಸುಡಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಸವದಿ ಇಲ್ಲ. ಒಡಲ ಬೆಂಕಿಲಿ ಹೆಣಬೇಂದೂ ಏನೋ? ಅರಿಯದೆ ದೇವರ ನೆನದಾರೋ. ದೇವರೆ ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವು ಕೊಡಬ್ಯಾಡ ಎಂದು ಗರತಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗರತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿವೆ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ಬೆಂದೂ ಹೊಗಿದೆ. ಉದಾ: "ಸೊಸೆಯು ಬರತಾಳಂತ ಋಷಿ ಬಾಳ ಮನದಾಗ, ಸೊಸೆ ಬಂದು ಮಗನ ಕಸಗೊಂಡು, ಬಾಳಾಗ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಬಾಯಿತೆರೆದಾಳೆ"3 ಎಂಬ ಸತ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

"ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲುವವನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಲ್ಲುವನು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಸುಖ-ಸಮ್ಮಾನ, ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಪಾಪ ಭೀರುಗಳಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಮರರ ಈ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಪಂಡಿತರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವು¹⁴ ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬದುಕು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯನ ಬಾಳು ಹಸನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಜೀವನ ಆದರ್ಶವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ದುಡಿದು ಬೆಸೆತ್ತಾಗ ಬೇಸರವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಸಂಜೀವಿನಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಅಗಾಧವಾದ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖಾಂತರ ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

4.

1. ಸಂ: ಪ್ರೊ. ಪಿ.ಬಿ.ಚಾರಿ. ಪ್ರೊ. ಮಂಜುನಾಥ ಕುರಿ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಪು.ಸಂ.13.

2. ಸಂ: ಪ್ರೊ.ಚಂದ್ರಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಿಕಾ ಡಿ. ನಗರ್ಕರ, ಕಾವ್ಯ ಸಂಗಮ (ಭಾಗ-01 ಮತ್ತು ಭಾಗ-02) ಪು.ಸಂ. 01.

3. ಅದೇ ಪು.ಸಂ 03.

4. ಎಸ್ ಕೆ. ಕರೀಮ ಖಾನ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಪು.ಸಂ:03.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಸಂ: ಪ್ರೊ. ಪಿ.ಬಿ.ಚಾರಿ. ಪ್ರೊ. ಮಂಜುನಾಥ ಕುರಿ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-2020.

2. ಸಂ: ಪ್ರೊ.ಚಂದ್ರಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಿಕಾ ಡಿ. ನಗರ್ಕರ, ಕಾವ್ಯ ಸಂಗಮ (ಭಾಗ-01 ಮತ್ತು ಭಾಗ-02), ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-2010.

3. ಎಸ್ ಕೆ. ಕರೀಮ ಖಾನ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ದಿವ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು- 2003.

**KATTADAVILLIGEKAITANDE (LAKSHMISHANA
JAIMINI BHARATA 18-19NE SANDHI)**

-Machihalli Manjappa

ಕಟ್ಟಡವಿಗಿಲ್ಲಿಗೆಕೈತಂದೆ (ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ೧೮-೧೯ನೇ ಸಂಧಿ)

-ಮಾಚಿಹಳ್ಳಿ ಮಂಜಪ್ಪ

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ'ವು ಒಂದು. ಇದು ಪಂಡಿತ, ಗಮಕಿ, ವಾಚಕ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ಇಷ್ಟು ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಾರಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಥನಕ್ರಮ, ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ೬೮ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೩೪ ಸಂಧಿಗಳ ೧೯೦೬ ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಿಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಡಕಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲದ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸಿಯೂ ಬೇಕಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾದ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಯೂ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಕವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ, ಭಕ್ತಿ, ವೀರ ಮತ್ತು ಕರುಣ ರಸಗಳ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವುದಾಗಿದೆ. ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರಧಾರನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಪುಣ್ಯಮಿದುಕೃಷ್ಣಚರಿತಾಮೃತಂ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ನಡುವೆರಾಮಾಯಣ, ಭಾಗವತ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕವಾದ ಕೆಲವು ಕಥೆ-ಉಪಕಥೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಥೆಕಟ್ಟಿದ ಕಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. "ಸುಲಭ ಶೈಲಿ, ಆಕರ್ಷಕಕಥಾವಸ್ತು, ಸುಂದರ ವರ್ಣನೆ, ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರ ಪರಿಪೋಷಣೆ, ರಸಸೃಂದಿ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ನಡೆ, ಉಚಿತ ಶಬ್ದಾರ್ಥಾಲಂಕಾರ, ಚಿತ್ರಪರಿಪಾಕವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ನೀತಿಬೋಧೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾವ್ಯವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ".^೧ ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ಕವಿ, ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ಬಿರುದು ಮತ್ತು ಮತದ ವಿಚಾರ :
ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಮತ, ತಂದೆ-ತಾಯಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಕವಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆ-ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಆದರೆ ಹಲವು ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ, ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವರು ಉಂಟು. ಹಾಗೆ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿಖರವಾಗಿ ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಎದುರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ, ಕಾಲ, ಬಿರುದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರುವರು.

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ 'ದೇವಪುರ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ', 'ದೇವಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ', 'ಸುರಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು', 'ದಿವಿಜಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ', 'ದೇವಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀವರಂ', 'ದೇವಪುರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ', 'ಸುರಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ದೇವಪುರ ಎಂಬ ಊರಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಪಂಡಿತರು ಒಂದೆಡೆ ಚಿಕ್ಕಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರು ಎಂದು, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಸುರಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರು ಎಂಬ ವಾದವೂ ಇದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಪಿ.ಆರ್.ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಟಿ.ಎಸ್.ವೆಂಕಣಯ್ಯ, ಎಂ.ಆರ್.ಶ್ರೀ, ಎನ್.ಎಸ್.ರಾಜಪುರೋಹಿತ, ಗೋವಿಂದಪೈ ಹೀಗೆ

ಮುಂತಾದವರು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. “ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಈ ಎರಡೂ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕಡೂರು ತಾಲೂಕಿನ ದೇವನೂರೇಕವಿಯ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಳವೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರು”¹ ಅಲ್ಲದೆ, “ಮೈಸೂರು ಆರ್ಕಾಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ಎಚ್ ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ೧೯೨೮-೨೯ರ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನವು ಕಡೂರು ದೇವನೂರೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಗುಡಿಯ ವರ್ಣನೆ ಕವಿಯ ಮನೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ವರ್ಣನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ”² ಎಂದು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಾದವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಊರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಸಂದೇಹದಂತೆ, ಆತನ ಕಾಲದ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಜರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ೧೧೩೨ ರಿಂದ ೧೨೬೦ರ ವರೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವರು. ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ರು ೧೨೦೦ಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಎಚ್.ಎಚ್. ವಿಲ್ಸನ್‌ರವರು ೧೩ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಎಂದು, ಕಿಟಲ್‌ಅವರು ೧೨೬೦, ರೈಸ್‌ರವರು ೧೨೧೫, ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣಯ್ಯನವರು ೧೪೧೫, ಶ್ರೀ ರಾಜಪರೋಹಿತರು ೧೫೨೦, ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ೧೩೩೫-೫೩, ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೫೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನದಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ, ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. “೧೩-೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದೊಳಗಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸುಮಾರು ೧೫೫೦ ಎಂದು ನಾವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ತರುವಾಯ ಅವನು ಇದ್ದಿರಲಾರ”³ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಕಾಲ ೧೫೫೦ ಎಂದು ಹಲವು ಸಂಶೋಧಕರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಬಿರುದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎರಡು ಸಂದೇಹಗಳು ಇವೆ. ‘ಕರ್ನಾಟ ಕವಿ ಚೈತ್ರವನಚೂತ’ ಮತ್ತು ‘ಕರ್ನಾಟ ಕವಿ ಚೂತವನಚೈತ್ರ’ ಆದರೆ “ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಬಿರುದು ‘ಕರ್ನಾಟಕವಿಚೂತವನಚೈತ್ರ’ ಎಂದೇ ಇತ್ತು ಎಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ”⁴ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತಕಾವ್ಯದ ಕಥಾವಸ್ತು : ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಹಾಭಾರತದ ೧೮ ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪರ್ವದ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. “ರಾಜಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ದಿಗ್ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವುದು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಉದ್ದೇಶ. ಪೂಜಿಸಿ ಹಣೆಗೆ ತನ್ನ ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿಗಂಡು ಬಿಳಿಗುದಿರೆ (ಒಂದು ಕಿವಿ ಕಪ್ಪು, ಬಾಲ ಹಳದಿ) ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅದು ಸಂಚರಿಸುವುದೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಗಳು ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟದೆ ಕುದುರೆಯೊಡೆಯನಿಗೆ ಶರಣು ಬಂದರೆ ಸರಿ; ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಧೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಯಮ, ಪರಂಪರೆ.”⁵ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಧರ್ಮರಾಜನು ಕೌರವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹಚರರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ನಂತರ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಯುದ್ಧದಿಂದಾದ ಸಾವು ನೋವಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗದೇ ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ವೇದವ್ಯಾಸರು ದೋಷ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಭೀಮ-ಅರ್ಜುನ ಮುಂತಾದವರೂ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಹೂಡುವನು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನ ಸಹಮತವೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆಯ ಜ್ಞದಕುದುರೆ ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ಭದ್ರಾವತಿಯ ಯೌವನಾಶ್ವನಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕುದುರೆಯನ್ನು ತರಲು ಭೀಮ, ವೃಷಕೇತು ಮತ್ತು ಮೇಘವರ್ಣರು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಬಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮೇಘವರ್ಣ ಹಿಡಿದು ಭೀಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಕುದುರೆಯ ಬೆಂಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಯೌವನಾಶ್ವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸುವರು. ಕೊನೆಗೆ ಅಶ್ವವು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ನಿಜ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಯೌವನಾಶ್ವನು ಮನಸಾರೆ ಒಪ್ಪಿ ಅಶ್ವ ಸಮೇತನಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬರುವನು ಯಜ್ಞದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಸಾನ್ನನು ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಅನುಸಾಲ್ಪನಜೊತೆ ವೃಷಕೇತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಭೀಮರುಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಅಶ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಮುಂದೆಎಲ್ಲರೂಅಶ್ವವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ 'ದಿಟ್ಟರಾರಾಡೊಡಂಕಟ್ಟಿ ಕೊಳಲಾರ್ಪೋಡೆ' ಎಂದುಅದರ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಕಟ್ಟಿಬಿಡುವರು. ಯಾಗದಅಶ್ವವು ಇಷ್ಟ ಬಂದಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಕುದುರೆಯ ಬೆಂಗಾವಲಿಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿ, ಯೌವನಾಶ್ವ, ಅನುಸಾಲ್ಪವೃಷಕೇತು, ಕೃತವರ್ಮ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತುಅರ್ಜುನ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದವರು ನಡೆಯುವರು. ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಕುದುರೆ ಮೊದಲು ನೀಲಧ್ವಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕುದುರೆಯನ್ನುಕಟ್ಟಿಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವನು. ಕೊನೆಗೆ ಸೋತ ನೀಲಧ್ವಜ ಮತ್ತುಚ್ಚಾಲೆಕುದುರೆಯನ್ನುಒಪ್ಪಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದಅಶ್ವಪಡೆ ಚಂಪಕ ನಗರದ ಹಂಸಧ್ವಜ-ಸುಧನ್ಯ, ಪಾರಿಪ್ಲವದಪ್ರದೇಶ, ಸ್ತ್ರೀ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಿಲೆ, ಭೀಷಣನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಪ್ರದೇಶ, ಮಣಿಪುರದ ಅರಸಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದಮತ್ತುಅವಳ ಮಗ ಬಭ್ರುವಾಹನ, ಮಯೂರಧ್ವಜ, ಆತನ ಮಗ ತಾಮ್ರಧ್ವಜನರತ್ನಪುರ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದ ವೀರವರ್ಮ, ಚಂದ್ರಹಾಸನ ಕುಂತಳಪುರ, ಬಕದಾಲ್ಪ್ಯುಖುಷಿಯತಪೋಭೂಮಿ. ಸಿಂಧೂದೇಶದಜಯದ್ರಥ-ದುಶ್ಯಲೆ ಹೀಗೆ ಹಲವು ರಾಜರರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ, ಎದುರಾಳಿ ಪಡೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು.

ಇಲ್ಲಿಕೃಷ್ಣನೇ ಯಜ್ಞದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆಒಪ್ಪಿಸುವನು. ಯಾಗವಿಧಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಜ್ಞದಕುದುರೆಯನ್ನುಕಡಿಯುವರು.ಧರ್ಮರಾಯ ಪತ್ನಿ ಸಮೇತ ಹೋಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿತೊಡಗುವರು. ಹೀಗೆ ನಡೆದಕಥೆಯ ಸರಣಿಯೇಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದಕಥಾವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮಹಾಭಾರತಕಥೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆರಾಮಾಯಣ, ಭಾಗವತ, ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳೂ ಸೇರಿದಕಥಾಗುಚ್ಚವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನುಕುರಿತು "ಪದಲಾಲಿತ್ಯ, ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಮಾಧುರ್ಯ, ಶೈಲಿ, ಸರಸತೆ, ಸಾರಳ್ಯ, ಅರ್ಥಚಮತ್ಕೃತಿ, ಭಾವ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ, ಅಲಂಕಾರ ವೈಖರಿ, ಗುಣಪರಿಪಾತಿ, ಭಾವೋದಯ ಫರೈಕೆ, ಶ್ರಾವ್ಯತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ಸಾಲದು.ಕನ್ನಡಕಾವ್ಯಾಮೃತ ಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದುಬಯಸುವಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆಇಂತಹಅಮೃತನಿ

ಧಿಯು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ"² ಎಂಬ ಮಾತುಗಮನಾರ್ಹ. ಕಥನ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಶಕ್ತಿಯುಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಅಗಾಧವಾದುದ್ದುಎಂದುಇಲ್ಲಿತೋರುತ್ತದೆ.

ಕಾವ್ಯವುಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಸಾವತ್ರಿಕವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನುದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅದೇ ವಸ್ತು-ವಿಷಯಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾವುದು ಸಹಜಕ್ರಿಯೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಸೀತಾ ಪರಿತ್ಯಾಗ'ವು ಚಾರಿತ್ರಿಕಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಾಗ್ದಾದಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಸವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಕಟ್ಟಡವಿಗಿಲ್ಲಿಗೆಕೈತಂದೆ' ಭಾಗದಿಂದರಾಮಾಯಣಕಥೆಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವುಕೊಟ್ಟಕೇಂದ್ರ ಭಾಗವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣುತ್ತದೆ. ಸೀತೆ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರಕುರಿತಾದಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ ಬಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನುಕುರಿತು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಂಶೋಧಕರು ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಟ್ಟಡವಿಗಿಲ್ಲಿಗೆಕೈತಂದೆ' ಸಂದರ್ಭದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್. ಮತ್ತುರಾಮೇಗೌಡರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ' ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಸೀತೆಯ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ :

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಸೀತೆಯ ಪಾತ್ರ ಮನಕಲಕುವಂತ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಸೀತೆಗೆ ಕಾಡು ಮತ್ತು ನಾಡುಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ರಾಮನು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ನಡೆದಾಗ "ನಿನ್ನೊಡನೆಇರುವಾಗಕಾಡೇನು ನಾಡೇನು; ಕಾಡೇ ನನಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆ, ಅರಮನೆ" ಎಂಬು ಅಭಿಮಾನ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತೆಯು ರಾಮನೊಂದಿಗೆಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕ್ಷಣಗಳೂ ಇವೆ; ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ದಿನಗಳೂ ಉಂಟು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ,ಸೀತೆಯ ಪಾಲಿಗೆಕಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ನೂಕಿದ ಸಂದರ್ಭವೂಇದೆ. ಇದಕ್ಕೇಕಾರಣ, ಅಗಸನ ಮಾತುರಾಮನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಳಮಳವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೋಕದ ನಿಂದನೆಗೆಗುರಿಯಾಗದೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೂಲಕ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸೀತೆಗೆ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆಎದುರಾಗುವ ಸತ್ತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಹೃದಯನ

ಮನಮಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಗೆದಷ್ಟು ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋವು, ಸಂಕಟ, ಅತಾಶಯ, ಅಸಹಾಯಕತೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಶೋಷಿತಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅರಿಯ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲಿಗೆ ಕೈತಂದೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಮನಕರಗವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆಯು ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವ ಸಂದರ್ಭ. ಅಗಸನ ಮಾತಿನಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾದ ರಾಮನು ತನ್ನ ಸಹೋದರರ ನಡುವೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವೇ ಸರಿ ಎಂದು ಕೊನೆಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರದ ಕಡು ಶೋಕಿತನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ತಲೆಬಾಗಿ-

'ತಾಯಿ ನೀನೇ ತಕೆಳಸಿದೆ ನಿನ್ನ ನೀರಘಾ |

ರಾಯಂತಪೋವನಕೆ ಕಳುಹಿ ಬರಹೇಳಿದಂ |'

ಎಂದು ಮರುಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟು ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ನಿಜ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತೆ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನೋವು ತಳಮಳ, ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚ್ಯವಾದ ಧ್ವನಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಸದ ಸೀತೆಗೆ ಸಂಭ್ರಮ ಒಂದೇ ಮುಖ್ಯ. ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಪೂರ್ವಾಪರ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೊದಲೇ ಸೀತೆ 'ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದ ಋಷಿಪತ್ನಿಯರ ಸತ್ಸಂಗದೊಳ್ ತನ್ನ ಬೇಸರಂತವಿಸುವ ಬಯಕೆ' ಅವಳದು. ಇದರಿಂದ ದೊರೆತನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವ ಅವಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತೆ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬರದ ಸಿದ್ಧತೆಯನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಳು. ಕೌಶಲ್ಯ, ಸೌಮಿತ್ಯ, ಕೈಕೆಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಖಿಯರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಹೊರಡುವ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ, ಆತುರವಿದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆ ಹೀಡೆರಿಸಿದನು ಎಂದರೂ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ ರಾಮನ ಬಳಿ ಸೀತೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವನ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಜೊತೆಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕವಿಯೇ ನಿರಾಕರಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. "ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಿದ್ದರೂ ಅವನ

ಹಾವುಗೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಔಚಿತ್ಯವಾದರೂ ಏನು? ಕವಿಯೇ ಈ ನೆಪವನ್ನು ಒಡ್ಡಿದಂತಿದೆ. ಸೀತೆ ನೇರವಾಗಿ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಈ ನೆಪ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ." ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತೆ ರಾಮನನ್ನು ಎದುರಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸದೇ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಕೌಶಲ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನದು. ಸೀತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಂದಿಗೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ತಳಮಳ ಆತಂಕ ಉಂಟಾದರೂ ನೆನೆಯುವುದು ರಾಮನನ್ನೆ-

"..... ಒಳ್ಳೆತಾಗಲಿ ರಾಮನಾಯುಷ್ಯಕೈಶ್ವರೈ |

ಕುಳ್ಳ ಭುಜಬಲಕಸುರರಂಗೆಲ್ಲರಾಘವಂ ನಮ್ಮಂ ಸಲಹಲಿ"

ಎಂದು. ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಆಳುವ ರಾಮ ಸಂತೋಷದಿಂದಲಿ, ಅವನೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು ಎಂಬ ಭಾವ ಸೀತೆಯದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನುರಾಗ ಇರುವ ಸೀತೆಯನ್ನು ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಅನಾಥಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜೊತೆಗಿನ ಸೀತೆಗೆ ಘೋರವಾದ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯವು ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿ ಸೀತೆಗೆ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ದಾರಿಯೂ ದುರ್ಗಮವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಯಾನಕವಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನಡುನಡುಗಿ ಭೀತಿಯಿಂದ ಸಂಕಟಗೊಂಡು ರಾಮನನ್ನೇ ನೆನೆಯುವ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಗಮನಾರ್ಹ. ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯವು ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋವಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮ, ಮುನಿವಧು ವಟುಗಳು, ಶೃತಿಘೋಷ, ಹೋಮಧೂಮ, ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮ, ಪರ್ಣಕುಟೀರ, ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆ, ಅಗ್ನಿಷ್ಟಿಕೆಗಳು ಏಕೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಸೀತೆಯು ದುಃಖದಿಂದ ಬಸವಳಿದು ಕೊರಗಿ ಈ 'ದಾರುದಾರುಣದ ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲಿಗೆ ಕೈತಂದೆ ತಂದೆ ಸೌಮಿತ್ರಿ' ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ವೈದ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸೌಮಿತ್ರಿಯ ಮಗನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸೀತೆಯ ಅಳಲನ್ನು

ನೋಡಿತಡೆಯಲಾರದೆ ಧರ್ಮಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವ

ಲಕ್ಷ್ಮಣಕಟ್ಟಾರಣ್ಯಕೈಕರತಂದನಿಜ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- 'ನನ್ನನೊಲ್ಲದೆ ರಘುಕುಲೋದ್ಭವಸೀವರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಕಾಂತಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ಬಾಯೆಂದನಗೆ ನೇಮಿಸಿರುವನು' ಎಂದು. ಅಣ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರುವನು ಎಂದು ಕಡುಶೋಕಿತ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಣನುಡಿಯುವನು. ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ಕೇಳುವ ಮೊದಲೇ ಸೀತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

'ಬಿರುಗಾಳಿ ಪೊಡೆಯಲೈ ಕಂಪಿಸಿ ಫಲಿತ ಕದಳಿ ಮುರಿದಿಳಿಗೊರಗುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾತು ಕಿವಿ

ದರೆಗೆ ಬೀಳದ ಮುನ್ನ ಹಮ್ಮಿಸಿ ಬಿದ್ದಳಂಗನೆ ಧರೆಗೆ ನಡುನಡುಗುತೆ'

ಇಲ್ಲಿತುಂಬುಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತ ಬಾಳೆಯ ಚಿತ್ರಣತುಂಬ ಮನೋಜ್ಞವಾದದ್ದು. ಸೀತೆ ಬಸುರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥಿತವಾಗಿ ಗೊನೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಳೆ ಗಿಡದ ನಿದರ್ಶನಕವಿಯುಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವೆಂಬಂತಿದೆ. ಬಿರುಗಾಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾತಾದರೆ; ಹಮ್ಮಿಸಿ ಧರೆಗೆ ಬೀಳುವುದು ಸೀತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. "ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾತು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವ ಮೊದಲೇ ಸೀತಾದೇವಿ ನಡುನಡುಗುತ್ತಧರೆಗೆ ಬಿದ್ದಚಿತ್ರಫಲಿತ ಕದಳಿ ಮುರಿದಿಳಿಗೊರುವಂತೆ' ಎಂಬ ಉಪಮಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥದ ಸೊಗಸು ಎರಡುರೀತಿಯದು. ಒಂದು ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಹೊಡೆಯುವಂಥದ್ದು. ಅಷ್ಟು ಆಕಸ್ಮಿಕವೂ ಭಯಾನಕವೂ ಆದದ್ದು, ಅದು ಬಾಳೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಸೀತೆಯಾದರೂ ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿರುವತುಂಬುದಿನಗಳ ಬಸುರಿ 'ಫಲಿತ ಕದಳಿ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅವಳು ತುಂಬು ಬಸುರಿಯಾಗಿರುವ ವಿಷಯವೇ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಾಳೆಯ ಕೋಮತೆಯೂ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬಡಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಬಾಳೆ ಮುರಿದು ಬೀಳುವ ದಾರುಗಾತೆಯೂ ಸೂಚಿತವಾಗಿವೆ" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವುದು ಉಲ್ಲೇಖನಾರ್ಹ.

ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೀನಳಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣವನ್ನು ನೋಡುವ ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಂಕಟವಿದೆ. ದೈನ್ಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣವನ್ನು ನೋಡಿ-

'ಕೊಯ್ಯಲೊಲ್ಲದೆ ಕೊರಳನಿಂತು ತನ್ನ ಬಿಡಲ್ ಮಾಡಿದಪರಾಧಮುಂಟೆ ಕಯ್ಯಾರೆಖಡ್ಗಮಂಕೊಟ್ಟು ತನ್ನರಸಿಯಂ

ಹೊಯ್ಯೆಂದು ಪೇಳದಡವಿಗೆ ಕಳುಹೆ ಬಾಯೆಂದ ನಯ್ಯಯ್ಯೊರಾಘವಂಕಾರುಣ್ಯ ನಿಧಿಯೆ . . . ||'

ಎಂದು ಆತ್ಮಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀರಾಮನು ನನ್ನನ್ನು ಅಡವಿಗೆ ಅಟ್ಟುವುದೊಂದೆ ಮಾರ್ಗವಿತ್ತೇ. ತನ್ನ ಕಯ್ಯಾರೆ ನನ್ನ ಕೊರಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲವೆ? 'ರಾಘವಂಕಾರುಣ್ಯ ನಿಧಿ' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಕಾರುಣ್ಯ ನಿಧಿ' ವಾಕ್ಯವು ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದನೇ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯೂಕರುಣಾಮಯಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮ ಇಂತವನೇ? ಎಂಬ ಸಂಶಯಗೊಂಡ ವ್ಯಂಗ್ಯದ್ವನಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. "ಖಡ್ಗದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಸದೆ ಅಡವಿಗೆ ಕಳುಹಿ ಬಾಯೆಂದರಾಮನನ್ನು 'ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿ'ಯೆಂದು ಆಕೆಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಸಿದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಔಚಿತ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಗೂ ನಾಟಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಕ್ಕೂ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ" ಉತ್ತೋಕತಪ್ಪಳಾದ ಜಾನಕಿಯು ದುಃಖಿಸುತ್ತ-

'ಬಿಟ್ಟನೆರಘುಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನನಕಟಕಟತಾ ಮುಟ್ಟಿನ ನೆಗೆಲ್ಲ ಬಾಳೆಗೆ ಸಂಚಕಾರಮಂ ಕೊಟ್ಟನೆ ಸುಮಿತ್ರಾತನುಜ ಕಟ್ಟರಣ್ಯದೊಳ್ ಕಳುಹಿ ಬಾಯೆಂದು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟನೆ ನಿರೂಪವಂತಾನನ್ನಕಣ್ಣಟ್ಟೆ ಗೆಟ್ಟನೆ ಮನೋವಲ್ಲಭನನಗಲ್ಲಡವಿಯೊಳ್ ನೆಟ್ಟನೆ ಪಿತಾಚದವೊಲೆಂತಿಹೆನೊಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಾ ಯೆಂದೊರಲ್ಲಳಬಲೆ'

ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸಂಕಟದಿಂದ ನೊಂದು ನುಡಿಯುವ ಸೀತೆ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮನನ್ನು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದರು ಫಲವೇನೆಂದು. ನನ್ನ ಇಡಿ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಚಕಾರವನ್ನು ಪತಿರಾಯಮಾಡಿದನೇ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಾಳೆ ಸೀತೆ. ನಾನು ಗಂಡನಿಗೆ ಬೇಡಾದವಳು ಆದನಲ್ಲ ಎಂಬ ವ್ಯಥೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಾಡುತ್ತದೆ.

ಸೀತೆಗೆ ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಲೋಚನೆಗಳು ಕಣ್ಮುಂದೆ ಬಂದರೂ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಗುಣ ಅವಳದು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ನೊಂದಜೀವಕ್ಕೆ ಬಸುರು ಬೇರೆ ಇದೆ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವಳು. ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ದೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಔದಾರ್ಯ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚುವಂತದ್ದು. "ಅವಳು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಮನಸ್ಸು

ಮಾಡದಂತೆ ತಡೆದಿರುವುದು ರಾಮನ ಗರ್ಭ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗು (ಮಕ್ಕಳು). ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಯಸಿ ಬಯಸಿ ಕೊನೆಗೂ ಪಡೆದ ಗರ್ಭ ವ್ಯರ್ಥವಾಗದಿರಲಿ.

ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲಕಾಡಿನಲ್ಲಾದರೂ ಸರಿಯೆ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದೆ ವರೆಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದಿದೆ. ಸೀತೆ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಸಂತೈಸುವಂತೆಯೇ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೋಡಗುತ್ತಾಳೆ.

**‘ಏಕೆ ನಿಂದಿಹೆ ಪೋಗು ಸೌಮಿತ್ರಿ ಕೋಪಿಸನೆ
ಕಾಕುತ್ಸ್ಥನಿಲ್ಲಿ ತಳುವಿದೊಡೆ ನೆರವುಂಟುತನ
ಗೀಕಾಡೊಳುಗಜಂತುಗಳಲ್ಲಿ
ರಘುನಾಥನೇಕಾಕಿಯಾಗಿರ್ಪನು
ಲೋಕದರಸೇಗೈದೊಡಂತನ್ನಕಿಂಕರರ್
ಬೇಕುಬೇಡೆಂದು ಪೇಳರೆ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ
ರೀಕೆಲಸಕೊಪ್ಪಿದರೆಹನುಮಂತನಿರ್ದಪನೆ
ಪೇಳೆಂದಳಲ್ಲಳಬಲೆ’**

ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಯುವಳು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ತಾಳ್ಮೆ ಭಲ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಎಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವಳು. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವ ಅಂಶ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಾಮ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಇರುವನೆಂದೂ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನನಗೆ ಉಗಜಂತುಗಳ ಸಹಾಯವಿದೆ ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದವನೇ ಭಕ್ತನಾಗಿರುವನು ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಸೀತೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವಳು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಲೋಕದ ಅರಸ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೇ? ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು. ಹಾಗೆಯೇ ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನರು ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರೆ; ಹನುಮಂತ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ರೋಧಿಸುವಳು ಸೀತೆ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸು ಕೊನೆಗೆ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವಳು ‘ಯಾರಿದ್ದರೇನು ಫಲ’ ನನ್ನ ವಿಧಿ ಲಿಖಿತ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಂದು ಮರುಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಆತ್ಮತೋಷನೆ ಬಳಗಾಗುವ ಸೀತೆ, ತನ್ನನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವಳು.

ಲೀತಿ ಆತ್ಮತೋಷನೆ ಬಳಗಾಗುವ ಸೀತೆ, ತನ್ನನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುವಳು.

**‘ಕಡೆಗೆ ಕರುಣಾಳು ರಾಘವನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ
ಕಡುಪಾಕತಕ್ಕಂಗೈದು ಪೆಣ್ಣಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿ
ದೊಡಲಂ**

ಪೊರೆವುದೆನ್ನೊಳಪರಾಧಮುಂಟು.....’

ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಎಂತಹ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದ ಸ್ಥಿತಿಯಿದು. ಈ ಸಂದರ್ಭ ಸೀತೆಗೂ ಹೊರತಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ತಪ್ಪೆಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸೀತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಳ್ಮೆ ಗುಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕ. ಆದರೂ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರೋಶವಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲ ಇದು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಸೀತೆ ಅಸಹಾಯಕಳು. ತಾನು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವತಂತ್ರಳಲ್ಲ; ಪುರುಷನ ಅಡಿಯಾಳಾದ ಪರಾವಲಂಬಿ ಎಂಬ ಭಾವ ಅವಳಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಲೋಕದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಂದು ರೀತಿ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವಿದೆ ಹೆಣ್ಣುಜನ್ಮದ ಕುರಿತು. “ಸೀತೆಯ ಈ ನಿಲುವು ನೋವಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕೂಡ. ಹೆಣ್ಣುಜನ್ಮದ ಮೇಲೆಯೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸೀತೆಯ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿಷಾದ ಇದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸೀತೆಯದೂ ಒಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೇ. ಆದರೆ ಅದು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತ್ರ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸಹನೀಯ ಬದುಕೊಂದ ರಚಿತವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಇದು ನಮ್ಮ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಎಷ್ಟೇ ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಈಗಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಗೌರವವಿದೆ. ನಿನಗೆ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶುಭವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವ ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಯೂರ್ಜಿಯಾ ದರ್ಶನ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾಳೆ. “ಸೀತೆಯ ತೋಕತಪ್ಪ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಹರಸಿ ಕಳುಹಿಸುವುದಂತೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನೆ ದುಃಖದಿಂದಲೂ, ಅನುಕಂಪದಿಂದಲೂ ಕಲಕಿ ಬಿಡುವದ್ಯಶ್ಯವೇ ಸರಿ.”

ಅಯೋಧ್ಯೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಮನಿಂದ ಒದಗಿಬಂದ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವಳು. ಇದರಿಂದ ಕಾಡುಪಾಲಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗುವ ತಳಮಳ, ಆತಂಕ, ದುಃಖ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. "ಅವಳ ಆದರ್ಶ, ರಾಮನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು, ಸಹನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನೂ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಜಟಿಲವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿಸಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೇಲ್ಬಟ್ಟವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾನೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ^{೧೪} ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವೇಚಿಸುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋವಿನ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕವಿಗೆ ಸೀತೆಯ ಪಾತ್ರವೇ ಮುಖ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ "ರಾಮನ ಈ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ದೂರದ ಸೀತೆಯ ನಿಲುವನ್ನು ಕಡೆಯುವುದೇ ಕವಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಮನನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕಾವ್ಯ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಡೀ ಭಾಗ ನೋವಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಅದನ್ನು ಸಹೃದಯನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರುವುದೇ ಕಾವ್ಯದ ಸಾರ್ಥಕತೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇದೊಂದು ತೋಕಗೀತೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಕರುಣಾರಸದ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸುವುದು"^{೧೫} ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಸೀತೆ ಪ್ರಸ್ತುತಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಧರ್ಮಸಂಕಟ:

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಠ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯಷ್ಟೇ ತೊಳಲಾಡುವ ಮನೋಸ್ಥಿತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೂ ಒದಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ಮಾನವೀಯತೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುವ ಮನೋಧೈರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾತೃ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಸೀತೆ ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಧರ್ಮಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಳತೀರದು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಏಕಾಏಕಿ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗದ ಸನ್ನಿವೇಶ-

'ಎನಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯೆಂ ಮೀರಲ್ಕೆ
ತನಗೆ ರಾರವಮಪ್ಪುದೆಂದು ದಂ ಮಾಡಲ್ಕೆ'

ಜನನಿಯಂ ಕೊಂದು ಗ್ರಗತಿಯಪ್ಪುದೇ ಗೈವೆನೆಂದು ಕಡುತೋಕದಿಂದ

ತನು ರುಂಪಿಸಲ್ಕೆ ಸೆರೆಬಿಗಿದು ಕಂಬನಿಯಿಂದ
ನನೆದಳಲೊರೆ ಯೋಕಾಳ್ಳನು ಜಂಘೂರ್ಮಿಸುತೆ
ನಿನಗೆ ದೋಷಮತಾನಿರಲ್ಕೆ ನಡೆ
ಕಳುಹೆಂದರಸನೇಂ ದಯೆ ದೊರೆದನೊ'

'ಅಣ್ಣಾ, ನೀನೆಂದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಮೀರಿ ನಡೆದರೆ ಕರೋರವಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಮಗನೇ ಕೊಂದಂತೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಇದು

ನನ್ನನ್ನು ಉಗ್ರಗತಿಗೆ ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ' ಎಂದು ತನ್ನ ಉಭಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಒದಗುವ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಒಂದು ರೀತಿ ವೃಥೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತದ್ದು. ಒಂದು ಕಡೆ ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಣ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಾಗದ ಮನೋಭಾವ. ಇಂತಹ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಒದ್ದಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: ಅತ್ತಿಗೆಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗಟ್ಟಿದರೆ 'ಜನನಿಯಂ ಕೊಂದು ಗ್ರಗತಿಯಪ್ಪುದೇ ಗೈವೆನೆಂದು'

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕುರಿತು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡು, ದೇಹವೆಲ್ಲ ನಡುಗಿ, ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ, ಗಂಟಲು ಒಣಗಿತು ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರಾಮನೂ ಸಹಿತ '...ಘೂರ್ಮಿಸುತೆ ನಿನಗೆ ದೋಷಮತಾನಿರಲ್ಕೆ ನಡೆ ಕಳುಹೆಂದ'. ಅಂದರೆ ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗದ ದೋಷವು ನನಗೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ನಿನಗಲ್ಲ ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ರಾಮನು ಕೊಡುವನು. ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಇದರಲ್ಲಿಯಾವ ಪಾತ್ರವೂ ನಿನ್ನದಲ್ಲ ಎಂಬ ಧ್ವನಿಯು ಉಂಟು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾನಸಿಕ ವೇದನೆಯ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕವಿ ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

'ಅಣ್ಣದೇವನೊಳಿಡಿದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮೆಂಬ ಬ |
ಲಗ್ನೆಯೊಳ್ ಕಟ್ಟುವಡೆ ದಲ್ಲಿನಲರಿಯದೆ
ನಿರ್ವಿಣ್ಣುಭಾವದೊಳು'

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಅಸಹಾಯಕನಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯಕಾರಣ. ಅದರಾಚೆಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣ ಭಾವ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನಿಂದ ಒಡಗಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಧರ್ಮ ಸಂಕಟವು ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ; ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೂ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸೀತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಕ್ಷೇಪದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ರಥದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಜೊತೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಕೊರಗಿದೆ, ಆತಂಕವಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗುವನು. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪರಿಚಿತವಿದ್ದ ಯಾವುದರಗುರುತು ತಿಳಿಯದ ಸೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರುವೆ ಹೇಳು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.-

ನರನಾಥ ಕೇಳವನಿಸುತೆ ನುಡಿದ ಮಾತಿಗು |
ತ್ತರವನಾಡದೆ ಮನದೊಳುರೆ ನೊಂದು ರಾಘವೇ |
ಶ್ವರನೆಂದ ಕಷ್ಟಮಂ ಪೇಳ್ವಪೆನೋ ಮೇಣು ಸಿರದಿದರ್ಪೆನೊ ನಿಷ್ಕರದೊಳು
ತರಣಿಕುಲ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ರಾಣಿಯಂ ಬನದೊ
ಳರಸಿ ಪೋದಪನೆಂತೊ ಪೋಗಿದಿದೊಡೆ ಸಹೋ
ದರನದೇನೆಂದಪನೊ ಹಾಯೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಬೆಂದು
ಬೇಗುದಿಗೊಂಡನು ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸೀತೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಾರನು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ನೊಂದುಕೊಂಡು, ಆ ರಾಘವೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ ದುಃಖಕರವಾದ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲೊ ಅಥವಾ ಹೇಳದೆ ಇರಲೊ, ಕಠಿಣವಾದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಈ ಜಾನಕಿಯ ಮನವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಯಿಸಲಿ? ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ರಾಣಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಈ ಕಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ರಾಮನು ಅದೇನೆನ್ನುತ್ತನೆಯೋ? ಓ ದೈವವೇ, ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟ ಬಂದಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಚಿಂತಾಡು; ಖಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಬೇಯುತ್ತಾನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಮುಂದುವರೆದು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಕಣ್ಣೀರು, ಕೆಳತುಟ ಅದುರುತ್ತಿದೆ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ

ಅಂಗಾಂಗಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿವೆ. ಹೃದಯದ ತಾಳೆ ಕಡಿಯಾಗಿ ಮಾತುಗಳು ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಾರದೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಶೋಕದಿಂದ ಬೆಂಡಾಗಿ ಕಠಿಣವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸೀತೆಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವನು.

ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ದುಃಖ, ನೋವು, ಹತಾಶೆಯ, ಕರುಣೆಯ ಆದ್ರ್ವತೆಯು ಸೀತೆಗೆ ಸತ್ಯ ಹೇಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವ ಹಂತದವರೆಗೆ ಅವನ ಧರ್ಮಸಂಕಟ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಗಮನಿಸುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಮೂರ್ಛಿತ ಹೋಗಿದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬರಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸೀತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಅವನಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣವಿದೆ, ಅನುಕಂಪವಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವಳು ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ನಿಂತು ರಕ್ತಿಸುವಗುಣ ಮೆಚ್ಚುವಂತದ್ದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ದೈನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ ಮನಕಲಕುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ-

‘ಎಲೆ ವನಸ್ಥಳಗಳಿರ ವೃಕ್ಷಗಳಿರ ವೃಗಂ |
ಗಳಿರ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳಿರ ಪಕ್ಷಿಗಳಿರ ಲತೆ |
ಗಳಿರ ತೃಣಗುಲ್ಮಗಳಿರ ಪಂಚಭೂತಗಳಿರ ದೆಸೆಗಳಿರ ಕಾವುದು ||
ಎಲೆ ಧರ್ಮದೇವತೆ ಜಗಜ್ಜನನಿ ಜಾಹ್ನವಿಯೆ |
ಸಲಹಿಕೊಳ್ಳುದು ತನ್ನ ಮಾತೆಯಂಜಾನಕಿಯೆ |
ನೆಲೆತಾಯೆ ಭೂದೇವಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಹಳೆಂದು ಸೌಮಿತ್ರಕೈಮುಗಿದನು’ ||

ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಎಂದು ಭಿನ್ನವಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾತು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಕರಗಿಸುವಷ್ಟು ಕರುಣಾಜನಕವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ.

ರಾಮನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪಾಲನೆ:
ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಳು ಅನೇಕ. ಹಾಗೆಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ತನ್ನ ‘ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ’ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ ಹೇಳುವಾಗ ರಾಮನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಗಸನ ಮಾತನ್ನು ಗೂಡಾಚಾರನಿಂದ ಕೇಳಿದ ರಾಮನು ರಾಜನಿಂದನೆಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಚಿಂತೆಗೆ ಹೀಡಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವನನ್ನು ಬಾದಿಸುವ ವಿಷಯ ‘ರವಿಕುಲದ

ರಾಯರಪಕೀರ್ತಿಯಂತಾಳ್ಪರೆ ಎಂಬುದು. ಇದುಕುಲದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಅಲ್ಲದರಾಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನುಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ ಹೀಗಾಗಿ ಕೀರ್ತಿ-ಅಪಕೀರ್ತಿಗಳು ರಾಮನಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತುತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸೀತೆಯ ನಿರಾಪರಾಧಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಆಯದು. ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗಲುವುದಷ್ಟೆ ಮುಖ್ಯರಾಮನಿಗೆ.

ರಾಮನುತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಹೋದರರಾದ ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ಇದ್ದಾಗ, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನುಕುರಿತು-

“ತಮ್ಮ ಬಾ ನೀನಿಂದುವರೆಗೆ ನಾನೆಂದಮಾ ತಮ್ಮಿರಿದವನಲ್ಲ ಕೆಲಬಲವನಾರಯ್ಯು ತಮ್ಮರುಗದಿರುತನ್ನ ಕೊರಳಿಗಿದೆ ಖಡ್ಗಮಲ್ಲದೊಡೀಗಚಾನಕಿಯನು ಉಮ್ಮಳಿಸದೊಯ್ಯು ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯರಣ್ಯದೊಳ್ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳುಹಿ ಬರ್ಪುದವಳೆನ್ನೊಳಾಡಿರ್ಪ ಳೊಮ್ಮೆ ಕಾನನಕೈದಬೇಕೆಂದು ಬಯಕೆಯಿಂದದೆ ನೆವಂ ನಿನಗೆಂದನು”

-ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನುಕರೆದು 'ನೀನು ಇದುವರೆಗೂ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದವನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಾಗಲಿ, ಎದುರು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಆಡಿದವನಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಸೀತೆಯನ್ನು ದೇವಗಂಗಾನದಿಯತೀರದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸದೇ, ದುಃಖಿಸದೇ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸೀತೆಯು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಳು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸಹ ನೆನಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತನ್ನೇ ನೀನು ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಾ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ರಾಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ.

'ತನ್ನ ಕೊರಳಿಗುದೆ ಖಡ್ಗ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ರಾಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ, ರಾಜತ್ವವೂ ಅಡಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಆಜ್ಞೆಯೂ ಇದೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅಪವಾದ ಬಂದಿರುವುದು ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಹೊರತು, ಸೀತೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಮ ಅದನ್ನು ಸೀತೆಯ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅದುಕೊಳ್ಳುವ ರಾಮ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಸಲಾರ. ರಾಮನ ನಿರ್ಧಾರದ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸೀತೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಳಂಕದ ಛಾಯೆ ಕ್ಷಿಂತರಾಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿದ ಅಗಸನ ಮಾತು ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ 'ಸುಮ್ಮನೆ ಕಳುಹಿ ಬರ್ಪುದು' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. "ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂತೋಷ ಪ್ರಜಾಸಂತೋಷದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆರಡು ಎದುರು ಬಂದಾಗ ಪ್ರಜಾ

ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡುವುದು ರಾಜಧರ್ಮ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ಮಾತಿಗೂ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದಾನೆ"^{೧೬} ಎಂಬ ಮಾತು ಇದೆ. ಆದರೆ ರಾಮನಿಗೆ ಗೂಢಾಚಾರಿಯು ಹೇಳಿದ ಅಗಸನ (ಪ್ರಜೆ) ಮಾತೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಸೀತೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ-ಮಮತೆ, ದಾಂಪತ್ಯವಾಗಲಿ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ಭಾವರಾಮನಲ್ಲಿ ಘನವಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಸುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಜತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಷ್ಟೆ. "ಸೀತಾಪರಿತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ರಾಮನ ನಡವಳಿಕೆ ತುಂಬ ಚರ್ಚೆಗೊಳಗಾಗಿರುವ ವಿಚಾರ. ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಮಾತುಗಳು ವಿರೋಧಭಾಸಕರವಾಗಿವೆ"^{೧೭} ಎಂಬ ಮಾತು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಚಿತ್ರಿಸಿದ 'ಕಟ್ಟಡವಿಗಿಲ್ಲಿಗೆ ಕೈತಂದೆ' ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸ್ಥಿತಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸೀತೆಯ ದುಃಖ, ಸಂಕಟ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆಯ ಭಾವ ಮನ ಕಲಕುವಂತೆ ಕವಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಎದುರಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸದೆ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬದುಕುವ ಫಲ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತುಂಬುಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸೀತೆ ಕಷ್ಟಾಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿದವಳು. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವಳು. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ

ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪುರುಷಪ್ರಧಾನವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನ ಎಷ್ಟೆಂದು. ಇನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪಾತ್ರವು ಈ ಪಠ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯಷ್ಟೇ ವೇದನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ರಾಮ-ಸೀತೆಯರು ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಅಣ್ಣನ ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಅತ್ತಿಗೆಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬರುವುದು. ಈ ಎರಡರ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡರೆ ಮನಮಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಮೌನ ಮುರಿದು ದುಃಖ ಆವರಿಸಿ ನಿಜ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸೀತೆಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಬಿಡುವನು. ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಉಭಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿ ಗಟ್ಟಿವುದು ರಾಮನ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ನೆಲೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕೀರ್ತಿ-ಅಪಕೀರ್ತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದು ರಾಮನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜನಾದವನಿಗೆ ಪ್ರಜೆಯ ಮಾತು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವೆಂಬ ಸಂದೇಶವೂ ಇಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕವಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸೀತೆ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನಕರಗುವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ವಿ (ಸಂ) : ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಐ.ಬಿ.ಎಚ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೮ ಪು ೩೬.
೨. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸ) : ಸಮಗ್ರಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೬ ಪು ೫೧೮
೩. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ವಿ (ಸಂ) : ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪು ೨೪.
೪. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ (ಸಂ) : ರಂ.ಶ್ರೀ ಮುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ೨ ಭಾಗ ೧, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೩, ಪು ೨೯೦.
೫. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ವಿ (ಸಂ) : ಲಕ್ಷ್ಮಣ , ಪು. ೩೧.
- ೧೮.

೬. ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ (ಸಂ) : ಲವ-ಕುಶ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ೧೯೯೫, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಪು. vii
೭. ದೊಡ್ಡಬೆಲೆ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ : ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಪ್ರ: ಭಾನುಪ್ರಭೆ, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟೋ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೩೨ ಮುನ್ನುಡಿ V.
೮. ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್ ಮತ್ತು ರಾಮೇಗೌಡ (ಸಂ): ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೩ ಮುನ್ನುಡಿ ಪುಟ XXViii
೯. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಜಿ.ಎಸ್ : ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೭೫ ಪುಟ ೨೨೬.
೧೦. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸ) : ಸಮಗ್ರಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆ, ಪು ೫೪೫
೧೧. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್ (ಸಂ) : ಸಮಗ್ರಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆ, ಪುಟ ೫೪೫
೧೨. ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್ ಮತ್ತು ರಾಮೇಗೌಡ (ಸಂ): ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಮುನ್ನುಡಿ ಪುಟ XL
೧೩. ಬೆಳಗಾವಿ ರಾಮಚಂದ್ರ (ಸಂ) : ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಸಂಪುಟ ೧೦, ಸಂಚಿಕೆ ೧೦, ೧೯೩೧ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಪುಟ ೭೩೮
೧೪. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಎಚ್. ಎಸ್. (ಸಂ) ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟ ೨ ಭಾಗ ೧, ಪ್ರ: ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೩, ಪು. ೨೯೪.
೧೫. ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್ ಮತ್ತು ರಾಮೇಗೌಡ (ಸಂ) : ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಮುನ್ನುಡಿ, ಪು. xxix.
೧೬. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಿ.ಎಸ್.: (ಸಂ) ವೀರಕುಮಾರರು, ಸಮಾಜ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟೋ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೯೩, ಮುನ್ನುಡಿ xxviii.
೧೭. ಮರುಳಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ. : ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆ ೬, ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೩, ಪು ೧೨೫

**DR.VANDANA SHIVA AVARA SAHITYADALLI
RAITARA HAKKUGALU
-Dr.Sowmya .R**

ಡಾ.ವಂದನಾ ಶಿವ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳು

-ಡಾ.ಸೌಮ್ಯ .ಆರ್

ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ
ಸುವರ್ಣ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಚಾಮರಾಜನಗರ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಸಮಸ್ತ ಜೀವ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಜೀವ ಸಂಕುಲದ ಭಾಗವಾದ ಮಾನವನು ಸಹ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜೀವಸಂಕುಲದ ಮೇಲ್ದರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾನವಜೀವಿಯು, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಯೂ, ಸಮಾಜಜೀವಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಂಘಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ(ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್). ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇತರರಲ್ಲ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮಾನವನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನವ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಮಾನ್ಯಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಹುದುಗಿರಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್‌ಸತ್ವಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೇ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಅನಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎತ್ತೇಚ್ಚವಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಿಸವಾದಿ, ಜಾಗತೀಕರಣ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಡಾ.ವಂದನಾಶಿವರವರು ಸಂತ್ರಸ್ತರ ದನಿಯಾಗಿ, ಇವರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗೆಗಿರುವ ಇವರ ಕಳಕಳಿ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಪೂರ್ವಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಕುರಿತು ಅಮೇರಿಕಾದ ಉದಾರಸ್ವೀವಾದದ ಕುರಿತ 'ಮಿಸ್ ಮ್ಯಾಜಿನ್' ಎಂಬ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

“ಡಾ.ವಂದನಾಶಿವರವರು ಭಾರತದೊಳಗಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಅನಾಕ್ರಮಣಕಾರಿ, ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಂದಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಶಿವರವರದ್ದಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿಕಾಸಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ.”

ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸಾಧನವಾಗಿವೆ. ಹಕ್ಕುಗಳು ಕೇವಲ ಜೀವಸಂಕುಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರದೇ ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನೀತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್.ಜೆ.ಲಾಸ್ಕಿಯವರು ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುದೇ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದವುಗಳಲ್ಲ. ಅವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞರಾದ ಡಾ.ವಂದನಾಶಿವರವರೂ ಕೂಡ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿಂತನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಕತನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವರವರಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೀಯವಾಗಿವೆ.

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು:

ಕ್ರೈಸ್ತಯುಗದ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಹುತೇಕ ಸಮಯವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ

ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಯುಗವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನ್ಯಾಯೋಚಿತವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.²⁰ ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು 'ಮನುಕುಲದ ಸಾಮಾನ್ಯಭಾಷೆಯೂ' ಆಗಿದೆ.²¹ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಹೃದಯ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನರಿತ ಡಾ.ವಂದನಾಶಿವರವರೂ ಸಹ 'ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾನವರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಹಕ್ಕುಗಳೇ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಸರ್ವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ಮನುಕುಲದ ಮೂಲಕವೇ ನಾವು ನಿಜ ಮಾನವರಾಗಬಲ್ಲೆವು ಎಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ.²² ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ವಿವಿಧ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರಬಲಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದ ರಾಜಕಾರಣದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುವ ತಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯೇತರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಆಯಸ್ಕಾಂತದಂತೆ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಂಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕ ವಿಚಾರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂವಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಗತ್ತು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜಾಗತೀಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವಸ್ತುವಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವಸ್ತುವಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯಕೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವರವರು ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯವೆಂತಲೂ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸರಕೆಂತಲೂ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಶಿವರವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.²³ ಜಾಗತೀಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾನವನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಘೋಷಣೆಯು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೊಂಡಿತು. ಇದು ಮಾನವ ಜೀವ ವರ್ಗ ಹೊಂದಿರಬಹುದಾದ ಹಲವಾರು ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಕಲನವೇ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿವೆ.

ಶಿವರವರು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, 'ಬೀಜ ಉಳಿತಾಯವು ನಮ್ಮ ನೈತಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಾನವ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ ಕೂಡ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೀಜದ ಮೇಲಿನ ಪೇಟೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಕುಲಾಂತರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕನ್ನು ದರೋಡೆ ಮಾಡಿವೆ ಹಾಗೂ ಬೀಜ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಬೀಜವಿನಿಮಯ/ಹಂಚಿಕೆಯ ಭೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣವೇ ಆಗಿದೆ.'²⁴ ಇದು ರೈತರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳು:

"ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಎರಡು ಜನ ಭೂಮಿ ನಂಬಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೂರು ಕೋಟಿ ಜನರ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗದಾತ. ಐದುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾವು ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಇಂದು ನಮಗೇ ಬೇಸಾಯ ಕಲಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿವೆ" - ಡಾ.ವಂದನಾ ಶಿವಾ.²⁵

ಭಾರತ ಪ್ರಥಮತಃ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಶೇಕಡಾ ೬೦ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ರೈತರು ಕೃಷಿಯನ್ನವಲಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗ್ರಾಮಗಳುಳ್ಳ ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿದೆ. ಕೃಷಿಕರು ಬಡವರಿರಲಿ, ಶ್ರೀಮಂತರಿರಲಿ, ಚಿಕ್ಕ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಾಗಿರಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಭೂಹಿಡುವಳಿದಾರರಾಗಿರಲಿ ಅವರ ಕೃಷಿಕಾಯಕದಿಂದಲೇ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕೃಷಿಕರನ್ನು ಬೆನ್ನೆಲುಬೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿಯೇತರ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಂತೆಯೇ

ಕೃಷಿಕರೂ ಸಹ ಸರ್ವಸ್ವರೂಪದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವನತೆಯಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ, ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ದೃಢಪಡಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯಾಪಕ ಜನಾನುರಾಗ ಮತ್ತು ಜನಾದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿರಾಜಕಾರಣದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿರುವ ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗದ ಪರಿಪಕ್ವಶಕ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರೈತಪರ ನೀತಿಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಂದನಾಶಿವರವರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಭೂತಾಯಿಯ ಕೈಕಂಯದಲ್ಲಿ ತನುಮನಧನವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಡಿಪಿಟ್ಟು, ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದೇಶದ ಕಣಜ ತುಂಬಿಸುವ ಕೃಷಿಕರು ಯಾವ ರಾಜರ್ಷಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಇಲ್ಲ. ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲಾರದು. ಕೃಷಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪಾರದ ನಿಯಮಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡ ನೀತಿ-ಯೋಜನೆಗಳು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಡಾ.ವಂದನಾಶಿವರಂತಹ ಚಿಂತಕರ ಗಮನಸೆಳೆದು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮತ್ತು ಚಳವಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ವಂದನಾಶಿವರವರು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬರಹ-ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ತಳಿಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಕೈದೀವಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಸ್ಯಪ್ರಭೇದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ತಳಿಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅಂಗೀಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರೆದಿಡಲಾಯಿತು. ಶಿವರವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದುದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಯಮವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು

ಅದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳು ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ಗುಣಮಾನಕಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ವೈರುಧ್ಯಮಯ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು, ಜನತೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ದೇಶೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ವಿಕಾಸಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತದೆ'

ವಂದನಾಶಿವರವರ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಪರಮೋಚ್ಚ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧. **ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು:** ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆಯು ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡು ಸದನಗಳಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕು ಮಂಜೂರಾಯಿತು. ಇದರನ್ವಯ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯತಳಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಳೆ, ಚಳಿ, ಬಿಸಿಲೆನ್ನದೇ ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆವರೆಂದು ದುಡಿಯುವ ರೈತರಿಗೆ ತಾವು ಬೆಳೆವ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯತಳಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈಪರೀತ್ಯತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯತಳಿಗಳು ನಾಶವಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೊದಗಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಪರಮೋಚ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ತತ್ಪೋದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವುದು ರೈತರ ಸಹಜ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಡಾ.ಶಿವರವರ ನಿಲುವಾಗಿದೆ.

೨. **ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಯ ಹಕ್ಕು:** ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿಯೇ ಸಂಘಜೀವಿಯಾದ ರೈತರು ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರೈತರಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಪಂಶೀಯವಾಗಿಯೇ ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಹೊಲ-ಗದ್ದೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಳುಳ್ಳ ರೈತರು ಸಕಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಫಸಲನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ, ಹೊಲ-ಗದ್ದೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಳ ಭೂಮಿ ನಿರಂತರ ಹಂಚಿಕೆಗೆ

ಒಳಪಡುವುದರಿಂದ ರೈತರು ತುಂಡು-ತುಂಡು ಭೂಮಿಗೆ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ವಾರಸುದಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ತುಂಡಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೂ ಸಂಬಂಧಿತ ತಂಟೆ-ತಕರಾರುಗಳ ಮತ್ತು ಅಮಾನವೀಯ ಹಿಂಸೆಯ ತವರಾಗುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧತೆಯ ಕನಸು ನನಸಾಗದೇ, ಕಮರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ತುಂಡು-ತುಂಡಾದ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಸಮುದಾಯಿಕ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಿಂದ ಸರ್ವರ ಶ್ರಮವನ್ನೆರೆದು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಶ್ರೀಮಂತರ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿ ನೀಡುವಂತೆ ಬೆಳೆಬೆಳೆದು ಲಾಭಗಳಿಸಬಹುದೆಂಬ ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಕೃಷಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತರ್ಕದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಂಡು ವಂದನಶಿವರವರು ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೃಷಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರಕೃಷಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಬೀಜ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩. **ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ಹಕ್ಕು:** ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ರೈತರು ನೀಡಿದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಂದ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳು ನಿಷ್ಪನ್ನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ರೈತರು ಸಹ ತಳಿಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು ಬೀಜೋದ್ಯಮಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ರೈತರೂ ಸಹ ತಳಿಗಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರೈತರೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಾಗಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಬೀಜೋದ್ಯಮಗಳು ಏಕರೂಪತೆಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ರೈತರ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ ತಳಿಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದನಶಿವರವರು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವೊಂದರ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ರೈತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೊಡುಗೆಯಿಲ್ಲದೇ ಅವರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೀಜಗಳನ್ನೇ ಕಚ್ಚಸಾಮಾಗ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಬೀಜಬಳಕೆದಾರರ ಮೇಲಿನ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ತರಾವರಿ ಬೀಜಗಳ ಕಣ್ಣರೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವನತಿ

ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಿತ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ನಿಯಮಗಳಡಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವ ರೈತರ ಬೀಜ ಆಯ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರುತ್ತಿವೆ. ಡಬ್ಲ್ಯು.ಆರ್.ಗ್ರೇಸ್ ಎಂಬ ಕೃಷಿ ಅಧಿರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಯ ಆಗ್ರಿಸೈಟಿಸ್ ಎಂಬ ಉಪಸಂಸ್ಥೆಯು ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೋಯಾಬೀನ್ ಮೇಲಿನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

೪. **ಕೃಷಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹಕ್ಕು:** ರೈತರು ಆಹಾರ/ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹಕ್ಕು ರೈತರದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕೃಷಿಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷಿಯು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಶಿವರವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೫. **ಬೀಜಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು:** ಬೀಜವೇ ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯ ಮೂಲಾಧಾರ. ಬೀಜವು ಖಾಸಗೀ ಕಂಪನಿಗಳ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ. ಬೀಜವೇ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಭದ್ರಕೋಶವಾಗಿದೆ. ಬೀಜವೇ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಿತ್ಯನಿಕ್ಷೇಪವಾಗಿದೆ. ಸರಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಭೂಮಿಯ ಸಾರಸತ್ವವೆಲ್ಲ ಹುಲುಸಾಗಿ ಹೀರಿ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಫಲ ನೀಡುವ ಬೀಜ, ಸಕಲ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಶಕ್ತಿಯ ಕೋಶವಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ರೈತರು, ಬೀಜಾವಿಷ್ಣು, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞತೆ ಪಡೆದ ನಿಜವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವದಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೊಳ್ಳುವ ಬಿತ್ತನೆಬೀಜವು ಅವರ ಶ್ರಮದ ಫಲ. ಹೀಗಾಗಿ ರೈತರೇ ಕೃಷಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನೈಜರೂಪಾರಿಗಳು, ಪೋಷಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ, ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬೀಜೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಬಿತ್ತನೆಬೀಜಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಬೀಜೋತ್ಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ಕೃಷಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಿಜವಾದ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು ಎಂಬ ಡಾ.ವಂದನಶಿವರವರ ವರ್ಣನೆ ಪ್ರಸ್ತುತಾರ್ಹ.

ಜೀವಾಹಾರದ ಚೈತನ್ಯರೂಪವಾದ ಬೀಜ ಖಾಸಗೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲ. ಅದು ಸರ್ವರ ಸ್ವತ್ತು.

ಅದನ್ನು ಖಾಸಗೀ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಲಾಭ, ಲಾಲಸೆಯ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತರು ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬೀಜದ ಮೇಲಿನ ನಿಸರ್ಗದತ್ತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಜನಸ್ತೋಮದ ಜೀವಾಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಒತ್ತಾಸೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಧೋರಣೆ ಅಮಾನವೀಯವಾದುದೆಂದು ವಂದನಶಿವರವರು ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಬೀಜದಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವ ರೈತರೇ ಪರಮೋದ್ಯಮಿಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕು ರೈತರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಂದನಶಿವರವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.^{೫೫}

೬. **ಸಮುದಾಯದೊಡತನದ ಹಕ್ಕು:** ಬೀಜಬಿತ್ತನೆ, ಬೆಳೆ, ಲಾಭದವರೆವಿಗೂ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ-ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ, ಬೀಜ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಾಯಕರಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷ ರೈತರ ಪ್ರಭುತ್ವವಿರುವ ಧರೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸದಿರುವಂತೆ ಕರೆನೀಡುತ್ತಾರಲ್ಲದೇ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಕೃಷಿಯ ನೈಜ ಜೀವಾಳವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಶಿವರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

೭. **ಜೀವಪಾರಿಸಾರಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು:**^{೫೬} ರೈತರಿಗೆ ಜೀವಪಾರಿಸಾರಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳಿಂದಲೇ ಜೀವಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊರೆಯಾಗದ ರೈತರೇ ಜೀವಪರಿಸರದ ನಿಜವಾದ ರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿತ್ವದ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ತದಂತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಿತ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿನ(ಟ್ರಿಪ್ಲ್) ನಿಯಮಗಳು ರೈತರ ಬೀಜಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಬೀಜ ಪಾರಿಸಾರಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಮಾರಾಣಾಂತಿಕ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹುಗಳಾಗಿವೆ.

೮. **ರೈತರಿಗೂ ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕು:** ರೈತರು ಬರೀ ರೈತರಲ್ಲ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾಗವಾದ ಇವರು ಬಳಕೆದಾರರೂ ಹೌದು. ಬೀಜೋದ್ಯಮದಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೊಂಡ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರತೆ, ರೈತರ ಜೀವನಾಧಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಜೀವಪಾರಿಸಾರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದ

ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಕುಲಾಂತರಿ ಬೀಜಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಶಿವರವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕೃತ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಜೀವಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಸಹ ರೈತರಿಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ “ರೈತರ ಬೀಜಮಾರುವ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜೀವ ಸುರಕ್ಷಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬುದು”^{೫೭} ವಂದನಶಿವರವರ ದೃಢನಿಲುವಾಗಿದೆ.

೯. **ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು:** ಆಹಾರೋತ್ಪಾದಕರಾದ ರೈತರ ಧರೆಯ ಅನ್ನದಾತರು ಹೌದು. ಎಲ್ಲರಂತೆಯೇ ಇವರಿಗೂ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಧರೆಯ ಜನರೆಲ್ಲರ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರೈತರ ಶ್ರಮವೇ ಆಶಾಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಯ ಅಡಿಪಾಯವಾದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಭದ್ರತೆಯ ಭರವಸೆ ನೀಡುವ ರೈತರೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ದೃಢಕೋಶವಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ವಂದನಶಿವರವರ ಚಿಂತನೆ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೈತರ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕು ಬದುಕುಳಿಯಲು ಬೇಕಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳೆರಡು ರೈತರ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ರೈತರಿಗೆ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಲವರ್ಧಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ, ಅಧಿರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ, ಶ್ರೀಮಂತರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಅನಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಪ್ರಣೀತಾ ನೀತಿ-ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ

ಕೃಷಿಯು ಪೈಪೋಟಿಯುತ ಜಾಗತೀಕ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಬಡ ಕೃಷಿಕರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಭಾರತ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳಂತಹ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಭಾರೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ವಿದೇಶೀ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡುವ ಬರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರನ್ನು ದಿವ್ಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರನಾಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಾರ್ಷಿಕ ಆಯವ್ಯಯ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ-ದೊಡ್ಡ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಡುವ ರೈತಪರ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀಡುವ ಭರವಸೆಗಳು ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತರ ಹಾಗೂ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜೀವಾಳವಾಗಿರುವ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ರೈತ ಸಮುದಾಯ ಮತಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜಕಾರಣದ ನೆಲೆಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷಿಕರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಡಾ.ವಂದನಾಶಿವರವರ ರೈತರ ಕುರಿತಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದನಿಯೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಹೋರಾಟಗಳು ಹಕ್ಕು ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯದ ಪರವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಹೋರಾಟಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರ-ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದವರೆಗೂ ಚಾಚಿದೆ. ಹಕ್ಕು ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯದ ಪರವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ/ರಾಜಕಾರಣದಿಂದಲೂ ರೈತರಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳು ವಂಚಿತವಾಗಬಾರದು. ರೈತರೂ ಸಹ ಯಾವ ಅಥವಾ ಯಾರ ಆಮಿಷಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯಾಗಬಾರದು. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸತ್ಯ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಿದೆ. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೈತಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ನಾಯಕರು ಕೈಜೋಡಿಸಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

EMPOWERMENT OF PERSON'S WITH DISABILITIES FOR BETTER DEMOCRACY AND SOCIAL JUSTICE IN INDIA

-Krishnan .M

Asst. Professor, Department of Politics,
University of Calicut, NMSM Government college, Wayanad, Kerala

-Prof. Krishna Hombal

DoS in Political Science, University of Mysore, Manasagangotri Mysore, Karnataka

Introduction

Contemporary debates and discourses on global and domestic politics of democracy and social justice appear to be suffering from the poverty of philosophy and pragmatism. According to Herman Finer, "Democracy is not only a philosophy, a form of government, but also a way of life". But, the ocean between its philosophy and pragmatism is itself a source of anxiety for persons with disabilities. Absence, denial, exclusion or restriction on use of opportunities to participate in, and benefit from, any systemic process on grounds of disability is discriminatory hence unjust and inhuman. Can disabled candidates sustain and swim through Cutthroat electoral competition for citadels of democratic power structures? Do the fat cats and lapdogs of political Darwinism digest persons with disabilities' genuine demand for level playing ground in democratic politics? Is not democracy a means for creating a benevolent, egalitarian and inclusive society capable of digesting and deepening reasonable accommodation for persons with disabilities? Whether union and state governments in Indian federal polity are really successful in implementing national and international laws and policies for creation of

opportunities for large scale empowerment, equity, accessibility, inclusion, participation and social justice for persons with disabilities? Questions of sorts have naturally been awaiting appropriate answers. Therefore in this paper it is attempted to examine the empowerment of persons with disabilities for better democracy and social justice. It enables us to understand existing laws and practices for the empowerment of persons with disabilities. The term Justice has always been a complex and problematic one in its essentiality. Being one of the fundamental principles of Democracy, it has been also understood and interpreted in varying dimensions, in different times with regard to the contemporary political and social perspectives. Justice can be simply defined as the quality of being just or a state where fairness prevails. It ensures equality and fair treatment to all citizens in all walks of their life. Though often it is associated with the judicial behavior of a society, more than that it also connotes to the socio/political rights ensured in a society. The preamble of the Indian Constitution proclaims that the Democratic Republic of India stands committed to securing to all its citizens "Justice, social, economic and political." The right to equality which gets featured

in the article 14 to 18 of the Indian constitution also envisages equality to all citizens through the two complimentary dictums of Equality before law and equal protection of law. It stresses on the special consideration that the underprivileged must be given to lift them from the marshes they were rooted to for many centuries.

The United nations convention on the rights of persons with disabilities and the India's Rights of Persons with Disabilities Act 2016 make it clear that the physically challenged shall be provided with justice in all walks of their lives. UNCRPD/s article 13 provides for Access to Justice.

RPD act 2016 is at present the most conspicuous and comprehensive law with respect to the rights of persons with disabilities in India today. This act has been enacted in compliance with the inclusive perspectives of united nation convention on the rights of the persons with disabilities. The act tries to give a broad platform of inclusiveness and acceptance to the rights of the disabled. In the beginning itself the act makes clear its policy and its approach towards the disabled and the question of disabilities by altering the usually stereotype definition of disability that disability is a limitation by arguing that disabilities is only a kind of human diversity.

Social justice need not be defined as a delightful daydream or ear pleasing buzzword. It may be construed in terms of right to equity and fair, preferential and differential treatment in shaping and sharing resources like power, positions, wealth and all visible and invisible materials and ideas including land and property for the betterment of PWDs. it seeks to reform society by inspiring and enlightening all to tolerate,

accommodate and actualize needs and capacities of PWDs for better and inclusive democracy, development and justice.

It also seeks to prevent discrimination on grounds of race, sex, caste or creed or any other ground like disability. In other words, PWD friendly social justice is indeed a broad based opportunity for the transformation of democratic society, culture, economy and polity on the sublime principles of scientific humanism, nondiscrimination, equity, equal opportunity, egalitarianism and full participation.

Need For The Empowerment Of The Persons With Disabilities

Democratic constitution and laws should consider the differently abled persons as integral part of Indian citizenry. equal access to comforts and constraints of law of the land is imperative. PWDs should also enjoy them equally with others. Therefore, state and societies have inescapable responsibility in meeting their needs within legal framework. Provisions for Legal support and services are the efficacies of constitutional and statutory imperatives for their well being. The constitution assures individual dignity and individual independence for all including differently abled as well. The rules and regulations in a state have enough potential to benefit this section of the society. It is the duty of the state and its machinery to bring the underprivileged communities to the forefront of the mainstream. Mainstreaming is the need of the hour especially for the PWDs. PWDs too have right to realise their full potential for their optimum development. Their Inclusion is must for consolidating democracy to address their burning issues and anxieties. Society should be broad enough to accept, tolerate and

accommodate differently abled along with LGBTQ. the motto of UNCRPD *'nothing about us without us'* (futurelearn n.d.), that the disabled frequently highlights as a slogan and remaining as a something to be accomplished in fully in health and spirit across the country both in the state in India as a nation.

Empowerment of Persons With Disabilities – A Theoretical Perspective

Disability had been an unattended and stigmatized area for centuries. It was only discussed along with charitable and sympathetic perspectives of the society and viewed in a patronizing angle. It was during the Post-World War era that the question of disability acquired new and revolutionary dimensions. The commitment of the nations to the largely disfigured and handicapped war veterans and the self help organizations from among the disabled played a significant role in facilitating this dimensional change.

The subsequent decades demanded a more inclusive, universal and comprehensive modality for addressing and dealing with the question of disability. The disabled, who had been mostly ignored and treated indifferently in all major deliberations on them, started calling for a constructive and unavoidable space in such major pronouncements and articulations.

All these changes paved the way for the adoption of international conventions and policies for the empowerment of persons with disabilities. Irrespective of the momentum gained by the right based approach, a scientific outlook in dealing with the question of disability and a more inclusive approach, what the sector badly lacking was a comprehensive theoretical

framework and a strong epistemological categorization. It was only in the late 1990s that disability had its first concrete attempt in theorization and epistemological structuration. It was the publication of the Disability Studies Reader first edition by Lennard J. Davis that led to such a change.

Theorizing disability is a great challenge today owing to numerous competing, contradicting and conflicting perspectives within the disability studies. Disability Studies as a knowledge category underscores the link between culture and disability and the role of experience in formulating the theoretical pronouncements on disability. Here an attempt is made to discuss and elucidate some of the major questions, agendas, priorities and strategies that are used and internalized by the disability studies practitioners and activists.

One of the most important concepts that have to be analyzed when a theoretical analysis of disability is attempted is to define the concept of empowerment. Once disabled were treated as mere recipients of charity. but now they are bubbling with pride to declare that they are also pioneers and partners of national development and tax paying fraternity. Such a change has been made possible through the strategy of empowerment. Hence a clear cut understanding of concept and various nuances of empowerment is essential to conduct a proper scrutiny of the theoretical understanding related to the concept of disability.

Dimensions of Empowerment

This study focusing on 4 empowerment dimensions of differently abled such as

1. Political
2. Cultural
3. Social
4. Legal

Political Empowerment and Disability

Political empowerment of PWDs may be conceptualized as both a basic and enabling processes of involving, educating, engaging and collaborating PWDs in political activities like deciding, directing, controlling, action taking, contesting and dissenting on matters affecting their political interests and aspirations in accordance with their needs and convictions. Their participation for self, social and democratic transformation even in the face of difficulties arising out of personal and social disabilities in fact contributes to pith and substance of political empowerment. Both state and civil society organizations have a major role and responsibility in this process. Around 166 sovereign Nations including india, across the globe have adopted the democratic path of political affairs. PWDs form a substantial group in terms of numbers, yet are not adequately represented in political parties and representative institutions. Still they are facing attitudinal, physical or institutional barriers in realizing fullest political participation in society. Electoral systems, power structures and people's political attitude in most countries including India are yet to become disabled friendly. Therefore, Political empowerment of PWDs is found to be an important issue. It must be prioritized to promote civic and political rights and increase their participation in democratic process of the nation.

The right to participate in political and public life is also enshrined in Article 29 of the UNCRPD. It calls upon member -states undertake all feasible measures to create necessary facilities and conditions to enable PWDs

to participate effectively in government and other civic activities such as voting, candidature and membership in political organizations. Article 29 also enables PWDs to effectively participate and get public recognition and acceptability in political and public life. Such an opportunity is indeed an inspiration for them to contest denials and discriminations. It gives them an opportunity to utilize their human resources to perform various political functions for the realization of goals of the community and nation building. Through their participation, PWDs can transform political society, systems and democracy to be just, humane and inclusive. Chapter 2 Clause 11 Accessibility in Voting of the Rights of Persons with Disabilities Act, passed by the parliament in 2016, categorically states that the Election Commission of India and the State Election Commissions shall ensure that all polling stations and the State Election Commissions shall ensure that all polling stations are accessible to Persons with disabilities and all materials related to the electoral process are easily understandable and accessible to them.

This year, the disabled, along with senior citizens aged above 80, were given the option of exercising their franchise through the postal ballot for the first time due to covid19 pandemic. Reference Number 52/2019/SDR/ETPBS-VOL II Date 8th January 2020, N T Bhutia (<https://eci.gov.in/files/file/11617-postal-ballot-facility-for-senior-citizen-80-and-person-with-disability-voters-regarding/>). In addition to that 2019 Lok sabha election and 2021 Assembly election Braille dummy ballot papers were supplied to vote in the election. Visually challenged voters were easily able to cast their votes with the help of

Braille numbering on Electronic Voting Machine. Kerala Federation of the Blind printed all the Braille dummy ballot papers required for the Lok Sabha election 2019 and 2021 Assembly elections. This year, Kerala federation of the Blind received order from election commission and printed 72682 Braille dummy ballot papers for 79 Assembly constituencies and 1 Lokasabha Constituency for ensuring accessibility for visually challenged voters.

Election commission of india is giving some facilities for voters with disabilities. However, Voters with disabilities are required to produce following Documents along with Form 6 for availing these facilities. They are: One recent passport size coloured photograph, duly affixed in the box given for the purpose in Form 6 and photo-copies of documentary proof of age if between 18 and 21 years of age and proof of residence. (The list of documentary proof of age and residence which can be enclosed with Form 6 can be referred in the guidelines enclosed with Form 6). Online/sms booking of wheel chairs and volunteer can be done prior to poll day. This enables election functionaries to make necessary arrangements for voters with disabilities to access polling booths easily.

In some polling booths prior booking of parking facility is also available. voters with disabilities can also avail exclusive transport facility in some constituencies. Besides these, some other Minimum Facilities are also available in polling booths. They are: Signage, Help Desk, polling booth at ground floor, obstacle free wide leveled pathway from entrance to voting compartment, Ramp as per government of india standards, Accessible Toilets, Drinking Water, Separate Entry and Exit, Lighting,

accessible furniture, Braille ballot guide, adjustable Braille embossed EVMs, wheel chairs, booth volunteers and display of accessible posters on information pertaining to voting.

Free transport facility will also be made available to all voters with disabilities in local public transport system. parking facility for vehicles of voters with disabilities will also be given. Priority entry is provided to voters with disabilities and those with reduced mobility / physical functions, without having to wait in queue at polling booths. Voters with disabilities can bring their companion to assist them til voting compartment, if they wish to. In case of assistance by the companion is required in voting as well, form 49A should be filled by the companion. The companion can vote immediately after the person with disability votes. Alternatively, a voter with disability may take the assistance of booth volunteer / presiding officer as well, if he or she desires so.

A voter with disability or his companion can approach the help desk or booth level officer or presiding officer for any specific requirements with regard to voting. Actualization of these facilities without hitches will definitely create and promote enabling environment for disabled voters in polling booths. Now they can have better opportunities to exercise their right to vote according to their conscience and elect a worthy candidate. But, voters with disabilities, election functionaries, normal electorate and media should be sufficiently sensitized about the availability of these facilities for increasing disabled voters participation in elections for better democracy and multidimensional justice.

It may be asserted that Access to voting is not enough. right to

representation through political reservation is essential for the growth of their political leadership. Democracy and social justice are not the monopoly or oligopoly of able bodied demogogs and Darwinians. They are streaks and sources of power and resources for weak, vulnerable, deprived and disadvantaged like PWDs inhabiting in politically organized societies.

Cultural empowerment and Disability

Culture is a pattern of ideas, customs and behaviors shared by a particular people or society. It is dynamic, yet stable. Disability is defined by culture. The tendency to categorize all people with different impairments as 'disabled' is a fairly recent phenomenon emanating from Western societies. Although many traditional societies do not have an exact equivalent in their own language for the word 'disabled' and can seldom match the three-tier concepts in English of 'impairment', 'handicap' and 'disability' espoused by WHO and disability theorists, they usually do have words for specific impairments such as 'deaf', 'blind', 'lame' and so on. Furthermore, what is counted as a 'disability' (i.e. that which prevents someone from fulfilling the roles normally expected of them, especially as regards marriage), differs from one culture to another.

Cultural empowerment is a multi-dimensional concept which has educational, economic and political factors that contribute to its growth. Cultural empowerment of differently-abled must take place through the ethos of the time and through the policies and programs by governments to adhere to international norms and conventions.

According to UN Charter's articles 55 and 56 all member states have

undertaken to promote "higher standards of living, full employment, and conditions of economic and social progress and development". This specifies that each state is obliged to promote economic, social and cultural rights within the framework of international cooperation for achieving progressive realization of these rights, without prejudice to those obligations contained in the present Convention that are immediately applicable according to international law.

PWDs, like other normal human beings, are have a cultural dimension to their personality. They have talents to exhibit, perform, to please others and are rewarded in return. Their creative mind and versatile genius require the states' encouragement and public recognition. Therefore, as per Article 30, states are obliged to give PWDs equal access to participate in cultural life, recreation, leisure and sport. They should ensure the availability of film, theatre, museums and monuments to PWDs in accessible formats like sign language, Braille, closed-captioning and so on. The states must also hold sport and cultural activities in places accessible to PWDs.

The Rights of the Persons with Disabilities Act (RPD) 2016 includes "Culture and Recreation" in Chapter 5 Clause 29.

Clause 29 - The appropriate Government and the local authorities shall take measures to promote and protect the rights of all persons with disabilities to have a cultural life and to participate in recreational activities equally with others which include:

- (a) Facilities, support and sponsorships to artists and writers with disability to pursue their interests and talents;
- (b) Establishment of a disability history museum which chronicles and interprets the historical experiences of persons with

disabilities;

(c) Making art accessible to persons with disabilities;

(d) Promoting recreation centers, and other associational activities;

(e) Facilitating participation in scouting, dancing, art classes, outdoor camps and adventure activities;

(f) Redesigning courses in cultural and arts subjects to enable participation and access for persons with disabilities;

(g) Developing technology, assistive devices and equipments to facilitate access and inclusion for persons with disabilities in recreational activities; and

(h) Ensuring that persons with hearing impairment can have access to television programmes with sign language interpretation or sub-titles.

Social Empowerment and Disability

Social empowerment is understood as the process of developing a sense of autonomy and self-confidence, and acting individually and collectively to change social relationships and the institutions and discourses that exclude PWDs. their ability to hold others to account, is strongly influenced by their individual assets (such as land, housing, livestock, savings) and capabilities of all types: human (such as good health and education), social (such as social belonging, a sense of identity, leadership relations) and psychological (self-esteem, self-confidence, the ability to imagine and aspire to a better future). Also important are people's collective assets and capabilities, such as voice, organization, representation and identity. Within the Indian context, The Rights of Persons with Disabilities Act (RPD Act) 2016, Chapter 5 suggests measures for social empowerment of PWDs. Clause 24 deals with Social security:

(1) The appropriate Government shall

within the limit of its economic capacity and development formulate necessary schemes and programmes to safeguard and promote the right of persons with disabilities for adequate standard of living to enable them to live independently or in the community:

(2) The appropriate Government while devising these schemes and programmes shall give due consideration to the diversity of disability, gender, age, and socio-economic status.

(3) The schemes under sub-section (1) shall provide for:

(a) Community centers with good living conditions in terms of safety, sanitation, health care and counseling;

(b) Facilities for persons including children with disabilities who have no family or have been abandoned, or are without shelter or livelihood;

(c) Support during natural or man-made disasters and in areas of conflict;

(d) Support to women with disability for livelihood and for upbringing of their children;

(e) Access to safe drinking water and appropriate and accessible sanitation facilities especially in urban slums and rural areas;

(f) Provisions of aids and appliances, medicine and diagnostic services and corrective surgery free of cost to persons with disabilities with such income ceiling as may be notified;

(g) Disability pension to persons with disabilities subject to such income ceiling as may be notified;

(h) Unemployment allowance to persons with disabilities registered with Special Employment Exchange for more than two years and who could not be placed in any gainful occupation;

(i) care-giver allowance to persons with

disabilities with high support needs;

(j) Comprehensive insurance scheme for persons with disability not covered under the Employees State Insurance Schemes, or any other statutory or Government sponsored insurance schemes;

(k) Any other matter which the appropriate Government may think fit

Legal Empowerment and Disability

Legal empowerment has become widely accepted in development policy circles as an approach to addressing poverty and exclusion. At the same time, it has received relatively little attention from political scientists and sociologists working on overlapping and closely related topics – the rule of law, the functioning of judicial systems, property rights, labour politics, and business and governance, among others. Research on legal empowerment has been largely applied, with clearest grounding in the fields of law and economics.

Legal empowerment in the case of PWDs can be summarized as follows:

- Increased legal empowerment of persons living with disabilities
- More effective advocacy of improved policy and practice in relation to the rights of the disabled
- Improved respect and protection for CRPD rights
- Increased participation of persons with disabilities in policy making processes.

In 1984 United Nations World Programme of Action enunciated that these persons like normal's, have the right to live and as they do. From the legal point of view, there are three dimensions to this statement. They are:

- (a) The recognition that persons with disabilities have specific rights;
- (b) Respect for these and all their rights,

and

(c) The obligation to do what is necessary to enable persons with disabilities to enjoy the effective exercise of all their human rights on an equal footing with others.

States have to promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms for all without discrimination on the basis of disability. Rights of the Persons with Disabilities Act (RPD) 2016 suggest certain measure for the empowerment of PWDs rights. It deals from clause 3 to 11 on the rights of the Persons with Disabilities.

Place Of Persons With Disabilities In Indian Democracy

When an electoral system structurally discriminates against particular categories such as persons with disabilities, it is tantamount to a failure of the democracy as a whole. The citizens of India are in the process of casting their votes in what is being widely hailed as the largest election in human history. By sheer size, the 16th Lok Sabha elections signal a triumph not only for India, but for democratic exercises around the world. However, more important than elections themselves are the principles of civil rights, equality, freedom of speech, and inclusivity that underpin any true democratic activity. When an electoral system structurally discriminates against particular categories of people, such as persons with disabilities, it is tantamount to a failure of democracy as a whole. While there have been Supreme Court orders to make electoral infrastructure more accessible for voters with disabilities, these measures do not go far enough. Looking beyond physical accessibility, substantive equality and full participation can only be achieved with a rights-based approach that values access to the public sphere and a robust

protection of civil and voting rights for all citizens.

While the Census of India reported 21.9 million persons with disabilities in 2001, more recent estimates by the World Health Organizations(WHO) and others put India's disabled population at more than 80 million persons, and a possibly as 150 million.

Numerous hurdles prevent voters with disabilities from full participation in the electoral process. They are described below:

- Barriers range from the obvious, such as lack of access ramps and unavailability of voting mechanism for the hearing or sight impaired; to the more obscure, such as lack of accessible campaign material which results in a difficulty in making an informed decision
- Lack of voting rights for persons with intellectual and psycho-social disabilities represents a particularly insidious barrier to electoral participation. Elections in India disqualifies a person from being registered to vote if he or she of "unsound mind", and is found to be so by a "competent court". The term "Unsound mind", is vague and undefined, and there is no objective criterion laid down to guide the "competent court" in determining what constitutes unsoundness of mind. Even if a person's disability in no way interferes with his ability to understand the positions of candidates and to make a choice, he can be deprived of the right to vote under this legal framework.
- Voters with disabilities are often allowed to take a "companion", with them, who is usually a family member, or a voting facility presiding officer, clerk, or agent, to physically assist them in voting. This policy, while typically upheld as a means for making electoral participation

possible for persons with disabilities, fails to give voters their full right to vote by crucially depriving them of autonomy and secrecy. Section 128 of the RP Act provides for the "maintenance of secrecy of voting" and stipulates that no other elector should be allowed inside when an elector is inside the voting compartment. Secrecy and autonomy are key elements of the free expression of the will of the electorship. The Election Commission of India, however, still refers to the Conduct of Election Rules, 1961, which provides for "permitting a companion to accompany a blind/infirm elector to assist him/her to cast the vote."

- Use of assistive and new technologies make voting accessible for persons with disabilities and ensure secrecy and independence in voting. Creation of Barrier free physical environment in polling booths by making building entrances, rooms, voting tables and Electronic Voting Machines (EVM) accessible, would lessen voters with disabilities' dependence upon companions.

Social Justice for Persons with disabilities

Social justice for persons with disabilities has to be achieved through constitutional, legislative and UNCRPD's noble principles and mechanisms. They are capable of reforming and transforming state and society for better empowerment of PWDs. Social justice cannot be insulated from equality, equal protection of law, equal opportunity and dignity of human life in all walks of life. Hence, international conventions, national laws, policies and programmes are being implemented for the purpose. But the still more concerted efforts are necessary to fulfill the ever increasing aspirational level of social justice in India.

Conclusion

Empowerment of persons with disabilities is essential for better democracy and social justice in India and elsewhere. It is intimately connected with the universal idea of disability inclusion and accommodation. Creation and promotion of ability in a person or community with disabilities to make a decision, take an action, share values and control resources is itself the empowerment.

Sufficiently Empowered individuals and communities with disabilities can intervene and encounter biases and brutalities of democratic power structures for self and social preservations in an enlightened way. Arguably therefore, UNCRPD states that they have to be recognized has legitimate citizens expecting their human diversity and they have to be given proper spaces in all walks of their life. Governments are obligated to undertake measures to accommodate and empower PWDs for better democracy and definitive articulation of both genuine and social justice. Human rights, the embodiment of freedom, justice, development and empowerment for persons with disabilities are not bitter fruits of charity or philanthropic capitalism. They are the eternal streaks and goals of just and humane challenged friendly democracy for consolidating the base of social capital. Social legislations, policies and programmes put in place by India's largest liberal democracy are yet to enter hearts and brains of state and civil society structures and dynamics. Ethically low, yet so-called self proclaimed efficient administrative establishments have not yet opened up themselves to feel the pricks and pains of Persons with disabilities. Conversely, PWDs, with all their psycho physical pathological conditions were compelled

to knock at the doors of judiciary for justice. Without a shadow of doubt, it may be asserted that judiciary, along with constitutionally and conventionally guaranteed fundamental and human rights, is a solid bedrock of democracy and social justice. The supreme court and various high courts judgments and directions to union and state governments for creating barrier free enabling environment and implementing reservation policies for PWDs are indeed positivistic. But, judiciaries' challenged friendly ethico-legal positivism and jurisprudence yet to demolish politico administrative structures' callousness.

There has to be representatives from among the disabled in all formal and informal structures of horizontal and vertical layers of politics and administration like political parties, union and state legislative, executive and judicial organs, Panchayathiraj institutions, public service commissions, corporations etc, for sensitizing and socializing the structures in favour of PWDs needs and desires. New generation of academicians with disabilities should be encouraged to identify challenged friendly issues and strategies in curriculum for sensitization and greater inclusion.

2019 human development report is a fairly political document. Its central message is that it is urgent to tackle inequality, even as poverty comes down and the gap between basic development indicators such as life expectancy at birth narrows across the world. Under these circumstances Both state and civil society organizations should realize that democracy's ethical and emotional disability is more disastrous than individuals' psycho physical disability. Therefore, it is the need of the hour to

ensure and enhance opportunities for empowerment and inclusion of persons with disabilities in discrimination and barrier free political and administrative processes for better democracy and social justice.

References

1. Herman Finer, Theory and Practice of Modern Government, Methuen & Co. Ltd. London. (1932)
2. Lincoln, Nicola Denham, Travers, Cheryl, Ackers, Peter, Wilkinson, Adrian The Meaning of Empowerment: the interdisciplinary etymology of a new management concept, 2002.
3. Teodor Mladenov, Disability and social justice, London, 2016
4. George kutty ,Dr. Jose Murikkan ,The persons with disabilities in Society, 9. Kerala federation of the Blind, 2004.
5. Nilika Mehrotra, A Reader on Disability Studies in India, Center for the study of social systems, School of Social Science, Jawaharlal Nehru University New Delhi, August 2016.
6. Leonardo J Davis, About the Disability Studies Reader, Routledge publishers, Newyork in 2006
7. PWD Act 1995 Published in Part II, Section 1 of the extraordinary gazette of India Ministry of Law, Justice and Company Affairs (Legislative Department) New Delhi, the 1st January, 1996
8. Hans Foundation, Handbook on Rights of Persons With Disabilities Act 2016, National Center For Promotion of Employment for Disabled People, New Delhi ,2018

JANAPADA SAMSKRUTIYALLI DHARAWADA -Nirmala Sheelavantar

ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ

-ನಿರ್ಮಲಾ ಶೀಲವಂತರ

ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ,
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ-೫೮೦೦೦೮
ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ. (INDIA).

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿನ ಆಟ, ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜಾನಪದವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದಿಮಾನವನ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ನಾಗರಿಕ ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಳಿಯದೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆಂದರೆ, ಭಾಷೆಗೆ ಲಿಪಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತನೆಗಳು ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಸಂಜ್ಞೆ, ಅಭಿನಯಗಳೆಲ್ಲವು ಆಯಾಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿಯೇ ಸಾಗಿ ಬಂದವು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿದೆ.

ಜನಪದ-ಜಾನಪದ-ಇಂಗ್ಲೀಷನ 'folk' ಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಜನಪದ ಎಂಬ ಪದವು folklore ಗೆ ಜಾನಪದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣತಂತ್ರ ಸಮಾಜಗಳು ಇದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- ಕೋಸಲ ಜನಪದ, ವಿದರ್ಭ ಜನಪದ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವೆಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಜನಪದವೆಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನಪದ ಎಂದರೆ ಸಮುದಾಯ, ಜನಸಮೂಹ, ಜನಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆಡಳಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. "ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಜನಪದ ಎಂದರೆ 'folk' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಜನ, ಮಂದಿ, ಜನಾಂಗ, ಕುಲ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ವರ್ಗದ ಜನರು, ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವಭಾವದ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಗುಂಪು, ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಯ್ಯುವ

ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಹೆಣೆದ ಸಮಾಜ, ಹಳೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಮೂಹವೆಂದು ಜನಪದ ಎಂಬ ಪದವು ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. "ಜನಪದ ಎಂಬ ಪದವು ಕನ್ನಡ ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧವಾದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ(ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ)." ಹೀಗೆ ಜನಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಸಮಾಜವು ಆದರ್ಶಶೀಲ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಭರಿತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬದ್ಧವಾದುದು. ಮಾನವ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಹಲವು ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇ ಧರ್ಮವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಮುಂದೆ ದೇವರು, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ಎಂಬ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನ ವ್ಯಾಪಕಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶೀಲ, ತ್ಯಾಗ, ಪಾವಿತ್ರಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲ ಅನೈತಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ವಿರೋಧಕಾರ್ಯ ಜನಪದ ಗಾಡೆ, ಒಗಟು, ಒಡಪು ಮತ್ತು ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳು, ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ, ಬೀಸುವ ಹಾಡುಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಜನಪದ ಕಥೆ ಈ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮಾನವನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ. ಭಾರತ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಕುದುರಿ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಾದ ನವೋದಯಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರಣವಾದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭಕ್ಕೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರೇ ಕಾರಣರು. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ

ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಮಿಶನರಿಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಜನಪದ ಕಥೆ, ಗಾದೆ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥ ಎನ್ನಬಹುದು. “ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮ” ಹೊರಬಂದದ್ದೂ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ. ಇದು ಜಾನಪದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಕೊಡಗಿನ ಕೊಡವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರು.”^೨ ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಸ್ತಿ, ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಅವರು ಮತ್ತು ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದ ಮಧುರಚೆನ್ನರು, ಕಾಪ್ಪೆ, ರೇವಪ್ಪ, ಸಿಂ. ಪಿ. ಲಿಂಗಣ್ಣ, ಪಿ. ಧೂಲಾಸಾಹೇಬ ಮೊದಲಾದವರು, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಿತ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ವ, ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ವಾನ್ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಜನಪದ ಗೀತೆ, ಕಥೆ, ಗಾದೆಗಳ ನಂತರ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಪ್ರಮುಖ ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ ಒಗಟು ಮತ್ತು ಒಗಟಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೇ ಗೂಡಾರ್ಥ ದ್ಯೋತಕ. ಇದುಕೂಡಾ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಂತೆ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿ ಅಳಿದುಳಿದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನಪದದ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕು ಮೊದಲಾದವೇ ಬೀಸುವ ಕಾಯಕದಿಂದ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಬೀಸುವಾಗ ಹೇಳುವ ಬಾಂಧವ್ಯಪರ ಗೀತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರೊಂದಿಗೆ, ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ, ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವ ನಡೆಸುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಸ್ಥರದ, ಶೀಲ ವರ್ಣನೆಯ ಚಿತ್ರ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೀಗೆ, ಲಾವಣಿಗಳಿಗೆ ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇವು ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್ ಪದ್ಧತಿಯ ಹಾಡುಗಳು. ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಲಿ-ತುರಾ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಲಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೂ, ತುರಾಯಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವರು ಗಂಡಿನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ

ಮೇಳದವರು ಆದಿಶಕ್ತಿಯೇ ಮೇಲೆಂದು ವಾದಿಸಿದರೆ, ಗಂಡಿನ ಪಕ್ಕದವರು ಶಿವನೇ ಮೇಲೆಂದು ಹಾಡುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ದೈವ ಸ್ತುತಿಯಿಂದಲೇ ಪಕ್ಕಾ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಹಾಡುಗಳನ್ನೇ ಹಾಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಾಲುಗಲ್ಲಿನ ಎಳೆಯರು ಅತ್ಯಂತ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ “ಹಾಲು ಕುಡಿಸಡ್ಡು ಹೊಡಿ, ಸಡ್ಡು ಹೊಡಿ ಕುಸ್ತಿ ಹಿಡಿ” ಎನ್ನುತ್ತ ಆಟ ಆಡುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಕೇಳಿದಾಗ ನಾವು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆಡ ಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಮ್ಮಗಳು, ಗುರ್ಚಿ, ಗುಳ್ಳವರ ಹಬ್ಬದಂದು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆಟವಾಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಅಮೋಘವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಸೊಬಗು, ಸೊಗಸು ಹುಲುಸಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಬೆಳೆದು ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ”^೩. ಹೀಗೆ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಲವಾರು ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಹಲವಾರು ಜನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಕವಿ, ಲೇಖಕರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವರು, ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಮತ್ತು ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪುರ ಅವರು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ಧಾರವಾಡವಾಗಿದ್ದ ೧೯೯೭ ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಈಗಿನ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗೋಟಗೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠವನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಧಾರವಾಡ ಇದು ಜಾನಪದ ಸೊಗಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗಿದೆ. “ಜೀವನವೇ ದೇವತೆಯಾದ, ತ್ರಿಪದಿ ಭಂದದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಗರತಿಯ ಹಾಡಿನ ಮಿಷಿಗಳು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ನಮ್ಮ ತಾಯಿ-ತಂಗಿಯರು, ಅಮ್ಮ-ಅಕ್ಕಂದಿರು, ಮಡದಿ-ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅವರದೇ ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯ. ಈ ಜನಪದ ವೇದವೇ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತಾಯಿ ಮೊಲೆಹಾಲು ಎಂಬುದು ಇದನ್ನೊದ್ದಿದವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇರದು”^೪. ಇವರು ಜನಪದ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದದ ಸ್ವಾರಸ್ಯತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪುರ ಅವರು ಜನಪದ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು

ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಲೆಯನ್ನು ನಿದರ್ಶನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಂದೇ ರಂಗಾಯಣ, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಕಡಪಾ ಮೈದಾನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜನಪದವೆಂಬುದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ದೇಶೀಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಧಾರವಾಡ ಉತ್ಸವ, ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ಎಂಬ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಲು, ಡಾ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ :- ಅವರು ೩೧ ಜನವರಿ ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆ - ರಾಮಚಂದ್ರ, ತಾಯಿ - ಅಂಬಿಕಾ ಅವರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇವರನ್ನು ವರಕವಿ ಎಂದು ಕೂಡಾ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಬೇನ್‌ರೆ ಎಂಬ ಮನೆತನದಿಂದ ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪೊಂದನ್ನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅವರೆಂದರೆ - ಮಾಸ್ತಿ, ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗದ ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಧುರಚೆನ್ನರು, ಕಾಪ್ಪೆ, ರೇವಪ್ಪ, ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ, ಪಿ. ಧೂಲಾಸಾಹೇಬ ಮುಂತಾದವರ ಬರಹಗಳು, ಸಂಪಾದಿತ ಸಂಕಲನಗಳು, ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ತ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು. “ಪಾಮರರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಬೇಡಿ” ಎಂಬ ವಿಶ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಮನವಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅರ್ಚಕ ಬಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಅವರ “ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿ” ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು^೫. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಜಾನಪದ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. - ಗೂಡಾರ್ಥದ್ಯೋತಕವಾದ, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪ್ರತಿಮೆ, ರೂಪಕ ಇಲ್ಲವೇ ಸರಮಾಲೆ, ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಉಪಮಾನ ವಾಚ್ಯ ಉಪಮೇಯ ಗೌಪ್ಯವಾದ, ಉತ್ತರಾಪೇಕ್ಷಿಯಾದ ಚಿನ್ಮನಶೀಲ, ಪರಂಪರಾಗತ

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜಾನಪದವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ :- ಜನಪದ ತಜ್ಞ, ಕವಿ ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ ಅವರು ೧೯೪೦ ಫೆಬ್ರುವರಿ ೧೪ರಂದು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೋಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಬ್ಬಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಾಯಿ - ಸಂಗವ್ವ, ತಂದೆ - ಗುರಪ್ಪ. ಅಬ್ಬಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ನಂತರ ಅವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ನಂತರ ಧಾರವಾಡದ ಜೆ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ತದನಂತರ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆದರು. ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಕಥೆ, ಕವನ, ವಿಮರ್ಶೆ ಇವರ ಆಸಕ್ತಿ ವಲಯವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲಕಾಲ ದಲಿತ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಜಾನಪದ ವ್ಯಾಸಂಗ, ಜಾನಪದ ವಿಜ್ಞಾನ, ಜನಪದ ಕಥನ ಕವನಗಳು (ಜಾನಪದ) ಬಿಸಿಲ ಹೂ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಜಗಳ ಗಂಧ ತೀಡಿದ್ದಾಂಗ, ಬೇವು-ಬೆಲ್ಲ, ಜನಪದ ಕಿತ್ತೂರಿನ ವೀರ ಶಿರೋಮಣಿಗಳು (ವಿಮರ್ಶೆ), ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ, ಲಾವಣಿ, ಗೀಗಿ ಮೇಳ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ ಭಾಗ - ೧೩, ೧೫, ೧೬, ೧೭, ೧೮, ೧೯, ೨೪, ೨೫, ೨೬. ಆಯ್ದು ಜಾನಪದ ಒಗಟುಗಳು (ಸಂಪಾದನೆ), ಜಾನಪದ ವಿಜ್ಞಾನ, ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಜಾನಪದ ಅವಲೋಕನ, ಹಂತಿಗೀತೆ, ಲಾವಣಿ, ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನರಗುಂದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಚಿತ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಲ್ಯಾಣಿ (ದೊಡ್ಡಾಟ), ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು, ನಾನು ಬಡವಿ ಆತ ಬಡವ ಒಲವೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಬಳಸಿಕೊಂಡೆವು ಅದನೆ ಅದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಎದಕ್ಕೂ ಎಂದವರು. ಇನ್ನೂ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಾ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಾಂವಾ ವಾರದಾಗ ಮೂರು ಸರತಿ ಬಂದು ಹೋಗಾಂವಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹಳ್ಳಿಯ ಸೊಗಡು, ಜಾನಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಇವರ ವೇಷ-ಭೂಷಣವೇ ಜಾನಪದದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇವೆ. ಗಾಡೆ,

ಒಗಟು, ಒಡಪು, ಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಜನಪದ ಕಥೆ, ಹಂತಿಯ ಹಾಡುಗಳು, ಬೀಸುವ ಹಾಡುಗಳು, ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ, ಸವಾಲು-ಜವಾಬು, ರಿವಾಯತ್ ಪದ್ಯಗಳು. ಧಾರವಾಡ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳು - ಜನಪದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಾನಪದದ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಜಾನಪದವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಒಗಟುಗಳು:- ಒಗಟು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕವಾದುದು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಒಗಟು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ. ಒಗಟು ಎಂದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದ್ದು, ಜಟಿಲವಾದದ್ದು, ನಿಗೂಢವಾದದ್ದು. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾ ಚಮತ್ಕಾರ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಜಾಣ್ಮೆಗಳು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಒಗಟು ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಡಗತೆ, ಒಂಟು, ಒಡಚುಕತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದು ಒಗಟು ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. “ಒಗಟು ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮುಂಡಿಗೆ, ಪ್ರಹೇಳಿಕಾ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಕೂಟ, ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಯ, ವಿವಾದ, ಸಮಸ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಸಂವಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಒಗಟು ಪದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಬಗೆ ಅಂದರೆ ಎಸೆ ಎನ್ನುವ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಒಗಟು ಪದ ಬಂದಿರಬೇಕು”¹. “ಒಗಟಿನ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯು ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಇದೇ ಆಗಿದೆ”². ಒಗಟಿನ ಉಗಮ, ವಿಕಾಸ, ಪ್ರಸರಣ, ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾಂಸರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇದ್ದರೂ, ಒಗಟುಗಳು ಬದುಕಿನ ನೋವು-ನಲಿವು, ಆಸರೆ-ಬೇಸರಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ; ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಪರಮ ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿಯೂ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಓರೆಗಲ್ಲಾಗಿಯೂ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಾಗೆಯ ಬಣ್ಣ ಸೂಜಿ ಸಣ್ಣ-ಕೂದಲು, ಅಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ-ಅಪ್ಪ ತಟ್ಟಿಪ್ಪ, ಮಗ-ಗಂಡಪ್ಪ, ಮಗಳು-ಮಹಾಚಿಲುವೆ, ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಗಿಡ ಸಣ್ಣಾಕಿ ಆಗ್ಯಾಳ ಸಾಲಗಟ್ಟಿಳ, ದೊಡ್ಡಾಕಿ ಆಗ್ಯಾಳ, ಹೂ ಕಟ್ಟಾಳ,

ಮುದುಕಿ ಆಗ್ಯಾಳ, ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಾಳ - ಕಡಲೆ ಗಿಡ. ಅಪ್ಪನ ದುಡ್ಡು ಎಣಿಸಾಕ ಆಗಲ್ಲ, ಅಪ್ಪನ ಹಾಸಿಗೆ ಮಡಿಸಾಕ ಆಗಲ್ಲ - ಆಕಾಶ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಅಂಗ ಲಿಂಗದ ವಸ್ತ್ರ, ನೇಮನಿತ್ಯದ ವಸ್ತ್ರ, ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟೀರಿ, ಅತ್ತರ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆ ಇದ್ದೀತ ನೋಡ ತನ್ನ ಪದ್ಮಸಾಲಿಗೆ - ಮಸಿ ಅರಿವೆ. ತಕ್ಕಡ್ಯಾಗ ಇಟ್ಟರ ತೂಗೋದಿಲ್ಲ, ಪ್ಯಾಟ್ಯಾಗ ಇಟ್ಟ ಮಾರೋಂಗಿಲ್ಲ - ಸಗಣೆ. ಉದ್ದನ ವೀರಭದ್ರಗ ಮೈತುಂಬ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಪುಂಡಿಗಿಡ, ತಾತಾಗಿಂಡಿ, ತಾಮ್ರಗಿಂಡಿ ನೀರಾಗ ಹಾಕೀರ ಮುಳಗೋದಿಲ್ಲ. ಬೆಣ್ಣೆ ಅಕ್ಕಾ ಅಕ್ಕ ಗಿಡ ನೋಡ, ಗಿಡದ ತುಂಬ ಕಾಯಿನೋಡ, ತಿಂದೋರ ಬಾಯಿ ನೋಡ, ಎಲಕ್ಕಿ ಕರೀ ಸೀರಿ ಉಟ್ಟಾಳ ಕಾಲುಂಗುರ ತೊಟ್ಟಾಳ ಸರನೇ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ, ಬರನೇ ಬರುತ್ತಾಳೆ - ಒನಕೆ. ಹಸರ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಮುತ್ತಿನ ದಂಡಿ ಅದರಾಗ ಕುಂತಾಳ, ಹಲಕಟ್ಟಿ ರಂಡಿ - ಮೇಣಸಿನ ಗಿಡ. ಕರೆ ಮತ್ತು ತೇಲುತ್ತದೆ. ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಮುಳುಗುತ್ತದೆ. ಸಕ್ಕರೆ ಚಹಾಪುಡಿ, ಹಸಿರು ಅಂಗಿ ತೊಟ್ಟಾನ ಪಿಸರ ಗಡ್ಡಾ ಬಿಟ್ಟಾನ ಬಾಜಾರದಾಗ ಕುಳಿತು ಬಾ-ಬಾ ಅಂತಾನ ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ಮಾಳಿಗೆ ಮಾಮಲೆದಾರ ಓಣಿ ಹವಾದ್ದಾರ ಜಂತಿ ಜವಾಲ್ದಾರ - ಮಂಗ. ನಾಯಿ, ಇಲಿ, ಅಂಗಿ, ಅಂಗಿ, ಮೂರುತರದ ಅಂಗಿ, ಮದರಂಗಿ, ಚದರಂಗಿ, ಮೂಲಂಗಿ, ಮೂಡಲಗಿಯಿಂದ ಎರಡು ಎತ್ತನ ತಂದೇನಿ ಎಡಕಿಂದ ಬಲಕ ಬರೋದಿಲ್ಲ, ಬಲಕಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ - ಚಪ್ಪಲಿಗಳು. ಗುಡಿಯಾಗ ಗುಡು-ಗುಡು, ಬಣವಿಯಲ್ಲಿ ಬರ-ಬರ, ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆರ-ಕೆರ - ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ. ಕುಡುಗೋಲು ರಪ್ಪೆ ವಿಠಲ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಕಾರಾಮ ಕುಳಿತಾನೆ ಬಂದೋರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಕೊಡುತಾನೆ - ಚೀಳು. ಕರಿಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಚಡಿ - ಮೂಲಂಗಿ. ಅಂಗಣ್ಣ ಮಂಗಣ್ಣ ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ ನುಂಗಣ್ಣ - ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಚೋಟುದ್ದ ಹುಡಗಿಗೆ ಮಾರುದ್ದ ಸೀರೆ - ಸೂಜಿ ದಾರ. ದೇವ್ವಿನಂಥ ರಂಡಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಉಚ್ಚಿ ಹೊಯ್ಯಾಳ - ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ. ಹನ್ನೆರಡ ಹಲ್ಲ ಮಾರ ನಾಲ್ಕಿ, ಇಪ್ಪತ್ತಾಕ ತಾಸ ಊಟ ಮಾಡತಾನ - ಗಡಿಯಾರ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಒಗಟುಗಳು ಅನಂತ ಮುಖವಾದ ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾಷಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳ ತಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಲ್ಲದೇ “ಜನಾಂಗವೊಂದರ ಬದುಕಿನ ಆದರ್ಶ, ಮನೋಧರ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ

ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಂತೆ ಒಗಟಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವಿಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಪಾರವಾದುದು. ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು^೮ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಒಗಟುಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಾಡೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಗಾಡೆಗಳು :-ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗಾಡೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಗಾಡೆಯೇ ಮಾನವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾದ, ಪ್ರಭಾವ ಶಾಲಿಯಾದ, ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ, ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಕಳ-ಬೆಳ, ಜ್ಞಾನಿ-ಅಜ್ಞಾನಿ, ನಿರಕ್ಷರ-ಸಾಕ್ಷರ, ವೈದಿಕ-ಅವೈದಿಕ, ಕಾರ್ಮಿಕ-ಮಾಲಿಕ, ಕವಿ-ಪಂಡಿತ, ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಅದು ಸರ್ವ ಸಮಾನರ ಬಾಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಗೀತೆ, ಕಥೆ, ಲಾವಣಿ, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಾಸನೆಯ ಸೋರಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮುಗ್ಧನ ಸ್ಮೃತಿಕೋಶದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಗಾಡೆಗಳಾದರೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೆ, ಗಾಡೆಯು ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು ಎಂಬ ಮಾತು ನಿತ್ಯನೂತನವಾಗಿದ್ದು, ಯಾವ ಅಂತಸ್ತಿನ ಜನರೇ ಆಗಲಿ, ಮಾತು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ, ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಡೆಗಳನ್ನು ಸರಮಾಲೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಅನೈಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಸಹಜಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾತಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗಾಡೆಯನ್ನು ದಿನ ಬೆಳಗಾಗದೆ, ಬಳಸಿದ ಜನರಿಲ್ಲ. ಊಟಕ್ಕೆ ಅಧಿಕ ಸ್ವಾದ ಬರುವದಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಹಪಳ, ಸೆಂಡಿಗೆ, ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ರುಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹಾಗೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಡೆ ಮಾತಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹಿರಿದು ಮಾಡಿ, ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಲೋಕವೇ ವಸ್ತುಗಳ, ಮನುಕುಲದ ಅನುಭವ ಸಮಸ್ತವು ಗ್ರಾಸವಾಗಿರುವ ಗಾಡೆಯ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಗಂಗೆ ಬೆಟ್ಟವಾಗಲಿ, ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯಾಗಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ನೋಡುವಾಗ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಕಾಣುವಂತೆ, ಗಾಡೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ರೀತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗಾಡೆ ಮಾತುಗಳೆಂದರೆ

“ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲ, ವಿವೇಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡುವ ಶುಭಾಷಿತಗಳು. ಗಾಡೆಗಳು ಹೊಸ ಸುಭಾಷಿತ ಮನೆಗಲ್ಲ, ವಿವೇಕದ ಒರೆಗಲ್ಲ, ‘ಸಾವಿರ ಮಾತಿನ ಸರದಾರ’, ಮನಸ್ಸಿನ ಕುಲುಮೆಯಿಂದ ಸಿಡಿನುಡಿದ ಕಿಡಿಗಳು, ಎಂದು ಗಾಡೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದವರು”^೯.- ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ (ಕನ್ನಡ ಗಾಡೆಗಳ ಕೋಶ ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿವೆ.), ಟಿ. ಬಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾಡೆಗಳ ಕರ್ತೃತ್ವ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿರುವಂತೆ ಅವುಗಳ ಜನ್ಮಕಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳು ಅಜ್ಞಾತವೆಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟಿ. ಅವು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದುವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಪ್ರಾಚೀನ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳೆಂದು ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಅವು ಅವನಿಗಿಂತ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಎಷ್ಟು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇದ್ದವೆಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೮೫೦ರಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರರ(ಶ್ರೀವಿಜಯ) ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ‘ಕುರಿತೋದದೆಯಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣಿತ ಮತಿಗಳ’ ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಕೃತಿ, ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರಂತೆ ಅದೇ ಇಂತಹ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಹ ಹೊಂದಿದ್ದರು. “ಎರಡಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಕಯಿವಂ ವೋಲ್ಲಂ” ಮೊದಲಾದ ಗಾಡೆಗಳು ಪಾಪರ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಾಡೆಮಾತುಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೊಳೆಯಿಂದಾತೆಯ “ಹೆಣ್ಣು ಬೇಡ ತೊರೆ ದಂಡ ದೊಲಬೇಡ”, “ವಾರಿಗೆ ಹಂದಿ ಬೇಕು, ನೆರೆಗೆ ನಿಂದಕ ಬೇಕು”, “ನನ್ನ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣವಾದದ್ದು ಅವನ ಕೈಗುಣದಿಂದ, ಹಿತ್ತಲ ಗಿಡ ಮದ್ದಲ್ಲ”, “ದುಷ್ಟರನ್ನು ಕಂಡರೆ ದೂರ ಸರಿ”, “ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚುವದಿಲ್ಲ”, “ಬೆಳ್ಳಿಗಿರುವುದೆಲ್ಲ ಹಾಲಲ್ಲ”, “ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ”, “ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಕಳ್ಳ ಎಂದರೆ ಹೆಗಲ ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು”, “ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ ಊರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ”, “ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲದ ಬಡಿಗ ಮಗನ ಮೂರ್ತಿ ಕೆತ್ತಿದನಂತೆ”, “ಸೂಜಿಯಂತೆ ದಾರ, ತಾಯಿಯಂತೆ ಮಗಳು”, “ಮಳ್ಳ ಮಳ್ಳಿ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲಅಂದರೆ, ಮೂರೊಂದು ಮತ್ತೆ ಒಂದು”, “ಜನ ಮರುಳೋ ಜಾತ್ರೆ ಮರಳೋ”, ಓದೊಕ್ಕಾಲು ಬುದ್ಧಿ ಮುಕ್ಕಾಲು”, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಾಡೆ ಮಾತುಗಳು

ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ದಿನಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಇರುವ, ಉಪದೇಶಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮರೆಸಿ ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ರೂಪಕ ಅಥವಾ ಗೂಡಾರ್ಥದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ರೂಪ ಬದಲಿಸಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಾಂಗವೊಂದರ ಸೂಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರತಿಭೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಚಮತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರ ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಗಾದೆಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಲೋಕನೀತಿ, ವ್ಯವಹಾರ, ಮೌಢ್ಯ, ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳುಳ್ಳ ಗಾದೆಗಳಂತಿರಲಿ, ವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಗಾದೆಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳು ಸತ್ಯಾಂಶಗಳ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಒಡಪುಗಳು:-ಕಿರಿಯರು ಹಿರಿಯರ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕರೆಯುವುದು ಅಗೌರವ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಾವನೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ ಹೆಸರು ಹೇಳಬಾರದೆಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ತೋರುವ ಗೌರವ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಗ್ಧ ಗರತಿ ತನ್ನ ಪತಿರಾಯರ ಹೆಸರನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಹೋಗಲಿ ಸ್ವತಃ ಗಂಡನೆದುರೇ ಹೇಳಲು ನಾಚಿಕೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೆ ಆತನ ಆಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ಭಯ ಬೇರೆ. ಇಂಥ ಕಾರಣಗಳೇನೆ ಇರಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕರೆಯುವುದು ಹೋಗಲಿ, ಬೇರೆಯವರೊಡನೆಯೂ ಆತನ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ. ಗಂಡಸರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಎಲ್ಲೋ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಕರೆಯುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ನೇರವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಮಾತಾಡಲೇ ಬೇಕಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಕ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗ ಅಥವಾ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವಂತೆಯೇ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಸ್ಪರ ಕೂಗಬೇಕಾದಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕೂಗುವ ಧಾಟಿ ಬದಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧಾಟಿಯಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಅಮ್ಮ ಅಥವಾ ಅಪ್ಪ ಕೂಗುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮನ್ನೋ ಅಥವಾ ಅಪ್ಪ ಅಪ್ಪರನ್ನೋ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ

ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು ಎರಡು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಿರುವ ದಂಪತಿಗಳೂ ಸಹ, ನಾಲ್ಕು ಜನರೆದುರು ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡ ಬಾಯಿತುಂಬ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕರೆಯುವ ಬಯಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಡಪು ಎಂದರೆ -ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳದೆ, ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ, ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ಮೈದುನ, ನಾದಿನಿ, ಹಾಗೂ ಗಂಡ ಇವರ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಾಂಸಾರಿಕ ವಿಷಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸ ಕೂಡಿದ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ಗಂಡನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಅಥವಾ ತೆಗಳಿ, ನೆರೆದ ಜನರ ಗಮನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅತ್ತೆ ಸೆಳೆದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- ವಾಟಿದ ಮ್ಯಾಲೆ ವಾಟಿ, ಇಸ್ತಿಯ ಪ್ಯಾಟಿ ಪ್ಯಾಟ್ಯಾಗನಂತ ಫೋಟೊ ಹೊಡಕೋತಾರ. ಮಾವನ ಮಗನೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಳೆ ನನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಸದರ ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಚಿನ್ನದಸದರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೂರಲು ಜಾಗ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ವರನ ಸರದಿ. ಇವಳು ಅವನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅವನು ಅತ್ತೆ ಮಗಳ ಮುತ್ತಿನ ಚಂಡ, ಮಾವನ ಮಗಳೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರಳೆ ನನ್ನ ಚಿನ್ನದ ಸದರ ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಸದರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕಡೆಗೂ ಸಹ ಪುರುಷ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಒಡಪಿನೊಡನೆ ಹೆಸರು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪೆನ್ನಿಗೆ ಬೇಕು ಮಸಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಬೇಕು ಹಸಿ, ನಾನು ಹೆಸರು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಸೊಸಿ. ಆರು ಮೂರಲಾ ಹದಿನೆಂಟು, ಮಗಳು ಕರದಂಟು. ಮೇಘ ರಾಜನು ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವಾಗ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು ಪದ್ಮಾಂಗಿಣಿ ನಮ್ಮರ ಹೆಸರ ಹೇಳುತ್ತಿನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಣಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಅರ್ಧ ಭಾಗ. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಚ್ಚಕ್ಕೆ ನುಚ್ಚಕ್ಕೆ ಜಾಜಿಹೂವು ಜೇನುತುಪ್ಪ ಚಿನ್ನದ ಮಣಿ ಮ್ಯಾಲೆ ರನ್ನದ ತಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳ್ಳಿ ರೂಪಾಯಿ ಲೆಕ್ಕ ಬಿಡ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡನನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ, ಹೂ-ಸಾಲು ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೊಲ ಗರಕೆ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿರಬಹುದು. ತಾವು ಗುಡಿಸಲೊಂದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೂ

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ದರಕಾಸ್ತು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಬಲ್ಲಿದರು. ತನ್ನ ಪತಿರಾಯರು ಎಂದು ಈ ಒಡಪಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಉಳಿಸಿದ ದ್ರೌಪತಿಯ ಮಾನ, ತಂದೆಯವರು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪಾಂಡವರ ಜೊತೆಕನ್ಯಾದಾನ, ಶ್ರೀರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವಾಸಮಾಡಿದ್ದು ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಜೊತೆ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಾಡಿದವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಜಮದಗ್ನಿ ಹೆಸರು. ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಸೊಗಲದಲ್ಲಿ ಇರುವವನು ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೂಡಲದಲ್ಲಿರುವವನು ಸಂಗಮೇಶ್ವರ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿರುವವನು ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ, ಶಿವಗಂಗೆಯಲ್ಲಿರುವವನು ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ, ಎಡೆಯೂರಿನಲ್ಲಿರುವವನು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಸಿದ್ಧಾರೂಢರು. ನನ್ನ ಹೃದಯೇಶ್ವರ ಈ ಒಡಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಪೌರಾಣಿಕ ಒಡಪುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ದೇವರ ರೂಪಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ “ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದಲ್ಲೂ ಸಹ ಒಡಪು ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ತೀರಾ ವಿರಳವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹ, ಅಧ್ಯಯನ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಡಪುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಹೋಗಿರಲೂಬಹುದು”^{೧೦}. ಹೀಗೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಡಪುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು, ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು. ಸಮಗ್ರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು :- ‘ಹಾಲು ಕುಡಿ ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡಿ, ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡಿ ಕುಸ್ತಿಹಿಡಿ’ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಾಲುಗಲ್ಲಿನ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ಯಂತ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೇಲಿನ ಚುಟುಕು ಅನ್ನುತ್ತ ಆಟವಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ-ಕೇಳಿದಾಗ ನಾವು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಆಡಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಗೆಳೆಯರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಆಟದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು

ಎದುರು ಬದುರು ನಿಂತು, ತೋಳು ಏರಿಸಿ, ‘ಹಾಲು ಕುಡಿ ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡಿ’ ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ರಂಜನೆಯ ಕುಸ್ತಿ ನಗೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕೊನೆಗೆ ಅಳುವಿನೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದೂ ಉಂಟು. ಅಂಥ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡ ರಸಿಕನು ನಗುತ್ತಾನೆ. ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೊಬಗು, ಸೊಗಸು, ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ, “ಯವ್ವಾ ಯವ್ವಾ ಗೆಣಸು... ಕುಡಿಕ್ಕಾಗ ಹಾಕಿ ಕುದಸ, ಹಸರ ಅಂಗಿ ತೊಡಸ, ತುತ್ತ ಮಾಡಿ ಉಣಸ, ಪಾತಿಚೀಲ ಕೊಡಸ, ಅಂಗನವಾಡಿಗೆ ಕಳಸ”. ಈ ಪಲ್ಲವಿಯ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳ ಹಿ, ಹಿ, ಹಿ, ಕಿಲಿ ನಗುವೇ ನಗುವು ಇದೊಂದು ಒಗಟಾಗಿರುವುದೇನೋ, ಹುಡುಗಿಯರು ಮಾತ್ರ ಈ ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು ಮಣೆದು ನುಡಿದು ನಕ್ಕು ನಲಿಯುವರು. ಗೆಣಸನ್ನು ಕುದಿಸುವದು ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಯೇ. ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟಾಗ ಗೆಣಸಿಗೆ ಬಣ್ಣ, ಮೈ ಹೊದಿಕೆ ಕಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಲಿದು ತಿಂದರೆ ಬಾಯಿ ರುಚಿ. ಅದು ಗೆಣಸು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅದುವೇ ಗಂಡನ ಮನೆ ಎಂಬ ಭಾವದ ಒಗಟು ಇದಾಗಿರಬಹುದು. “ಕಾಗಿ ಕಾಗಿ ಕವ್ವಾ, ಯಾರ್ಯಾರ ಬಂದಾರ ಅವ್ವ, ಮಾವಾ ಬಂದಾನ ಅವ್ವಾ, ಏನೇನ ತಂದಾನ ಅವ್ವಾ, ಹಂಡೆದಂತಹ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟಕೊಂಡ ಹಂಗ ಬಂದಾನವ್ವಾ”. ಇಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಬರುವುದು ಸಂಭ್ರಮದ ವಿಷಯ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಊರಿಂದ ಬಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಬ್ಬ ಬಂದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಾವಂದಿರು ಬಂದರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಋಷಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. “ಹತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ, ಬತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ, ಬೌನಾರ ಬಸಪ್ಪನವರ, ಪಂಚಮ ಪಗಡಂ, ನೆಲಿಕಟ್ಟಿ ಹನುಮಾ ದಾಸರ ಧರ್ಮ, ತಿಪ್ಪಿಮ್ಯಾಲ ಕೋಳಿ ರಕ್ತಬೋಳಿ” ಈ ಹಾಡು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಜನಾಂಗದ ವೇಷ-ಭೂಷಣ, ಅವರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. “ಅದಲು ಬದಲು ಕಂಚೀ ಕದಲು, ಇವರ ಬಿಟ್ಟು ಇವರಾರು, ಇದು ಮಕ್ಕಳ ‘ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ’ ಆಟದ ಪಲ್ಲವಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳಗಾಯಿತು, ತಟ್ಟೆ ಮನಿ ಹಾಳಾಯಿತು, ಹಾಳು ಗೋಡೆಯ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಬಡೀತು” ಎಂದು ಹಿರಿಮಣಿಯು ಘೋಷಿಸಿದಾಗ, ಅಡಗಿದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಿಂತ ಹುರಿಯಾಳಿನ ಓಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಟ್ಟು ಎಂಬ ಉತ್ತರ. ಹಾಗಾದರೆ ಹಿಡಿ ನನ್ನ ಜುಟ್ಟು ಎಂದು ಓಡುವನು. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ ಬಂಟ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅವನ ಗೋಳು ಕುದುರೆಯಾಗಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹೊರಲೇಬೇಕು.

ಇದು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನದಾಟಿ “ಹಲಗಿ ಒಡ್ಡು ಹತ್ತೊಂಬಳಾ, ನಾಯಿಗೆ ನುಚ್ಚು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ, ಜೊಲ್ಲ ಜೊಟಕ್ ಎಣ್ಣೆ ತಟಕ್” ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ವರ್ತಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಒಬ್ಬ ಬಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೀಗೆನ್ನುವರು. “ಅಡ್ಡು ಗ್ವಾಡಿ ಮ್ಯಾಗ ಗಿಡ್ಡ ಬಾಳಿ ಹಣ್ಣು ಯಾರ ನುಂಗ್ಯಾರವ್ವ, ಭಾವಾ ನುಂಗ್ಯಾನವ್ವ, ಭಾವಾನ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಡಿಲಿ, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಲಿ!” ಭಾವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಅಣಕಿಸುವ ಹುಡುಗೆಯರ ಹುಡುಗಾಟದ ಪಲ್ಲವಿ ಇದಾಗಿದೆ. “ಆನೆ ಬಂತು ಆನೆ! ಯಾವೂರಾನೆ? ಧಾರವಾಡ ಆನೆ! ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂತು! ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಬಂತು! ಹಾದಿಗೊಂದು ದುಡ್ಡು! ಬೀದಿಗೊಂದು ದುಡ್ಡು” ಆನೆಯೊಡಿಸುವ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪದವು ಸೂರೆಯಾಗಿ, ಹಾದಿ ಬೀದಿಯ ಪಾಲಾದ ದುರಂತದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕತೆಯ ಅಡಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ‘ಆನೆ ಆಟ’ದ ಪರಿಚಯವಿರದ ಮಕ್ಕಳೇ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆಡಿಸುವವರು ಹಿರಿಯರು, ಆನೆಗಳು ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು “ಹಸಿರಂಗಿ ತೊಡಸಿದ್ದೆ ಹಾಲ್ಡಗ ಇಡಿಸಿದ್ದೆ, ಹೆರಳಾಕಿ ಹೂವ ಮುಡಿಸಿದ್ದೆನವ್ವಾ ಕೂಸು ಕಂಡಿರೇನ... ಎಣ್ಣೆಚ್ಚಿ ಎರೆದಿದ್ದೆ, ಬೆಣ್ಣೆರೊಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದೆನವ್ವಾ, ಕೂಸು ಕಂಡಿರೇನ ಗುಂಗುರ ಗೂದಲು, ಉಂಗುರ ಗೂದಲು ಉಂಗುರ ಉಡವಾಕ ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದ ಬಾಲಕನವ್ವಾ, ಕೂಸು ಕಂಡಿರೇನ ಇದೇ ರೀತಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ರೂಪ ಲಾಪಣ್ಯ, ನಯ ವಿನಯ, ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಹಾಡುವ ಬಾಲೆಯ ಅಂತಃಕರಣದ ಆರ್ತನಾದ ಕೇಳಿ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೆಳತಿಯರು ಇದು ಕೂಸು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಾಯಿಯ ಕಳಕಳಿಯ ಕೋರಿಕೆ. ಹತ್ತಾರು ಹುಡುಗಿಯರು ಕೂಡಿ ಆಡುವ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಮಣಿಯಾದ ರಸಿಕಳೇ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಉಳಿದವರು ಕೇಳುತ್ತ ಕಳವಳ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗು ಸಿಕ್ಕೊಡನೆ ಅವರ ಆಟ ನಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾದುದು. “ಹಾಲು ಬೇಡಿ ಅತ್ತಾನ, ಕೋಲ ಬೇಡಿ ಕುಣಿದಾನ, ಮೊಸರು ಬೇಡಿ ಕೆಸರು ತುಳಿದಾನ”. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಂದಯ್ಯನ ಕುಸುಲಾದ ಗಜ್ಜಿಗಳು ಕೆಸರಾದವೆಂದು ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಹಾಡಿ ಆಡಿಸುವಳು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೀಗರಾದವರಾಗಲಿ, ಮಗುವಿನ ಮಾವಂದಿರಾಗಲಿ, ಬಂದರೆ-ತೀರಿತು. ನನ್ನ ಕಂದನ ಉಚ್ಚೆಯ ಕುಡಿಯ ಮಾವಯ್ಯ... ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವಳು ತಾಯಿ. ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳು :- ಗಂಡಸರು, ಹಬ್ಬ, ಮಹೋತ್ಸವಗಳು ಬಂದಾಗ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ತೇನಿಯುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಗಸು ಮಾತ್ರ ದಿನನಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಜಂಜಡದ ಬಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಲು ಬೀಸುವ, ಕುಟ್ಟುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಹಾಡುವಳು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಕೂಗುವ ಮುನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸು ಎದ್ದು ತನಗಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾರವನ್ನು ತೋಡಿ ತೋಡಿ, ಬೀಸುತ್ತ ಹಾಡಿ, ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಹೊಸಬಳಾಗಿ ಬೆಳಗು ಹರಿಯಲು, ಹಸನ ಮನಸಿನಿಂದಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಧುಮುಕುವಳು. ಪ್ರಪಂಚ ನೌಕೆಗೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೇ ಚುಕ್ಕಾಣಿ. ಅವಳನ್ನುಳಿದು ಗಂಡಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಎಡರು ತೊಡರು ಬಂದರು ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನವು ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮಸೆದು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹದನವಾಗುವುದು. ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತವರು ಮನೆ, ಗೆಳತಿಯರು, ಮನೆಗೆಲಸ, ಸತಿ ಪತಿಯರಾಟ, ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮದ ಕುತೂಹಲ ಮೊದಲಾದ ಜೀವನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಆಗಾಗ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ನೆನಪಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲು ಆವೇಶ ತುಂಬಿದಾಗ ಹಾಡಿ ತನಗಾದ ಬೇಸರವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಅವಳು ವಿಶೇಷ ಹಾಡುವ ಸಮಯವೆಂದರೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಬೀಸುವಾಗ, ಕುಟ್ಟುವಾಗ, ಬೀಸುವಕಲ್ಲ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಕೈ ಬಳೆಗಳ ಋಣತ್ಕಾರ ಕೂಡಿಸಿ, ನಾದ ಕಿವಿ ತುಂಬಲು ತಲೆ ಹಾಕಿ ಗತ್ತಿನೊಡನೆ ರಾಗವೆತ್ತಿ ಪರಿವೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಲೀನಳಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮರೆಯುವಳು. ಮನೆತುಂಬಲು ಆವೇಶ ಉಕ್ಕಿ ಕಾವ್ಯವು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹರಿಯ ಹತ್ತುವುದು. ಅವಳಿಗೆ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಬಾಳಿನ ಚಿತ್ರಗಳು ಹೊಳೆದು, ಕಾವ್ಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ತೇಲಿ ಹತ್ತುವಳು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ “ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಸಿಡಿಮಿಡಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಗಂಧ ತೀಡೀಧಾಂಗ, ನಿಂಗಕ್ಕ ನೀರು ಎರೆದಾಂಗ ಹಿರಿಹೊಳೆಯ ಗಂಗವ್ವ ಸಾಗಿ ಹರಿದಂಗ!” – ಅಂದರೆ ಅವಳು ಸದಾ ಹೊಸದಾದ ಕಾವ್ಯರೂಪಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸುವಳು. ಜಗಳವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಪಂಚ ಹಳಸುವುದೆಂದು ಅವಳ ಭಾವನೆ. ಅದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಆಗಾಗ ಕಿಡಿಗಳು ಕಾಣಲೇಬೇಕು. ಕಿಡಿ ಕಂಡರೂ ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯೇ ಲೇಸು. ಒಡತನ ಬಡತನವೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೈದಿತನವೊಂದೇ ಅವಳಿಗೆ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವಸಂಪತ್ತು. ಹಾಲುಂಡ ತವರೀಗಿ ಏನೆಂದು ಹಾಡಲೆ,

ಹೊಳೆದಂಡೆಲಿರುವ ಕರಕಾಯ ಕುಡಿಯಂಗ ಹಬ್ಬಲೆ, ಅವರ ರಸಬಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತವರಿನ ಸಿರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಇದ್ದರೂ, ತನ್ನ ತವರ ಮನೆಯೇ ಕರಕಿಯ ಕುಡಿಯಂಗ. ಅವರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಬ್ಬಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾಳೆ. “ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಮೇಲ ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಕ ಮೇಲ ಉತ್ತರಿ ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆ ಮೇಲ! ನನ್ನ ತಮ್ಮ ನೀ ಮೇಲ ನನ್ನ ಬಳಿಗಾಕ!” ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನ ಕಕ್ಕುಲತೆಯು (ಪ್ರೀತಿಯ) ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಬೀಸುವಾಗಲು, ಕುಟ್ಟುವಾಗಲು, ಅವರನ್ನು ಹಾಡದೆ ಬೀಸುವ ಕಡೆಯ ಮುಕ್ಕೂ, ಕುಟ್ಟುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕನು ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ತಮ್ಮ-ತಂಗಿಯರೊಡನೆ ಆಡಿ ಬೆಳೆದ ಅವಳ ಜೀವನವು ಅವರನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನೆನೆಯುವುದು. ಅವಳಿಗೆ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕರೆ ಆನಂದ ತುಂಬಿ ತಮ್ಮನ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ತಂಗಿಯ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಬಣ್ಣನೆಯ ಹಾಡುಗಳು ಬಾಂಧವ್ಯದ ಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಲ್ಲದೇ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಎಂದು ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮನು ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಉತ್ತರಿ ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆಗಳಂತೆ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಚಿಕ್ಕವನೆಂಬ ಪ್ರೇಮವು, ಕಡೆಯವನೆಂಬ ಲಾಲನೆಯು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಅಕ್ಕನಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿ ಆಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸೆ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ತಮ್ಮನ ಸಂಬಂಧ ಹುಟ್ಟಲಾರಂಭಿಸುವವು. “ಸೀತಾಳ ಕೊಡಪಾನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಪಾವೋಡ ಶೀಲವಂತೆವ್ವ ನನತಂಗಿ, ಬರುವಾಗ ಶಿವ ತನ್ನ ಸದರು ಇಳಿದಾನ”. ಇಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯ ಬಯಸಿರುವ ಅರಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಂಗಿಯು ಶೀಲವಂತೆ, ಶಿವಶರಣೆ, ಅವಳ ಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವನು ಸಹ ಸದರು ಇಳಿಯುವನು. “ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಗೆಳತಿ ದನಿಯ ಕೂಡಿಸಬಾರ ದನಿಸದ್ದು ನಿನ್ನ, ಗುಣಸದ್ದು ಗೆಳತೆವ್ವ, ಗುಣಕ ಕಟ್ಟಿನಿ ಗೆಳತನಕ”^{೧೦}. ಈ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ಸರಸ ವಿರಸಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನವಾದ ಈ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಜೀವನವು ನೆನಪಾಗಿ ತವರೂರ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವಳು. ಚೆಲುವಿಕೆಗೆ ಗೆಳತನ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಗುಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಗೆಳತಿಯಾಗಿರುವೆ ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಗೆಳತಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಭಾಗವಹಿಸುವಳು. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಗೆಳತಿ, ಮಗನ ತಾಯಿ ಎಂದು ಬಲು ಪ್ರೀತಿ. ಬಲು ಆನಂದ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು

ರಾತ್ರಿಯ ವಸತಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಗ್ಗಿ, “ಎಳ್ಳೆ ಹೂವಿನ ಸೀರಿ, ಕೊರಳಾಗ ಚಿಂತಾಕ ಇರುಳ ಬಂದೆಂತ ಇಳಿದಾಳ ನನಗಳತಿ, ಅರಳಲು ಮಗನ ಹೆಸರೇನ ಎಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ, ಆದರದಿಂದಲೂ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಗೆಳತಿಯ ಮಗನ ಹೆಸರು ಕೇಳ ಮುದ್ದಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಹಿರಿಯಾಸೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. “ಕಂದನಕೂಡ ಶಿವನೇ ಬಂಧನ ಬಿಡಲಾರೆ ಹಂಗಿನ ಬಾನ ಉಣಲಾರೆ, ಮರ್ತ್ಯದಾಗ ಬಂಜೆಂಬುಶಬುದ (ಶಬ್ದ) ಹೊರಲಾರೆ ಅಂತೆಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದತಾಯಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಗಂಡನ ಬಳಿವಿಡಿದು ಬೇರೆ ಮನೆಯನ್ನೇ ಸಂಪಾದಿಸುವಳು. ಇರುತ್ತಿರುವ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಂತೆಯಾಗಿ ಬಂಜೆಂಬು ಶಬುದ (ಶಬ್ದ) ಈ ಜನಮದಲ್ಲಿ ಬೇಡೆಂದು ದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಕೊಟ್ಟ ಮನೆ ಬೆಳಗಿಸುವುದು, ಕುಡಿ (ಮಗು) ದೀಪವು ಅಮರಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ಕುಲವೇ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲ್ಲವೇ?. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಬೇಸತ್ತು ಹೇಣ್ಣಿನಜೀವನವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಬಯಸುವುದು.” ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ :-ಗಂಡಸರು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರು, ಹಬ್ಬ, ಮಹೋತ್ಸವಗಳು ಬಂದಾಗ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೀಗೆ-ಲಾವಣಿಗಳಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಹಾಡುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಗುಣಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸುಮನ, ಇವುಗಳ ಅಂತರಂಗದಿಂದ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದೆ. ಜನಜೀವನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪದರಗಳನ್ನು ಇವು ಹಿಂಜಿ ಹಿಂಜಿ ನೋಡಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕೂಡಿಸಿ, ತಣಿಸಿ, ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸುಂದರ ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯೇ, ಕಥನಗೀತವೂ ಇದಾಗಿವೆ. ಈಗಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ದೇವರ ಚಾತ್ರ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಳಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವು ಇಲ್ಲದೆ ಜನಪದ ಚಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಕಳೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಊರವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಹಾಡುಗಾರರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಕೂಡಿ ಕೇಳುತ್ತ ಆನಂದ ಪಡುವವರು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರಲಾರದು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣು

ಹೆಚ್ಚಿನವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಗಂಡಸರೇ ರಚಿಸಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಕ್ಷವಹಿಸಿ, ಹಾಡುಹೇಳುತ್ತ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಕವಿಗಳಾಗಿ ಹಾಡು ರಚಿಸಿದ್ದುಂಟು. ವಂಶ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಹಾಡು ಕಟ್ಟುವ-ಹೇಳುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇವೆ.

ಬ್ರಹ್ಮ ಕುಂಬಾರ ನೀನಾದಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದ ಮಡಕೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಆಕಾರ ನಿರಾಂಕಾರ ನಿಜ್ಜಳ ನೀರಿಲೆ ಮಂದಿರ ತೊಳದಿ ಅರವುಗುಣದ ಇಕ್ಕಡಿ ಮರೆವಿನ ಹಳ್ಳವು 'ತಗದಿ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ' ಮಂತ್ರವ ಪಠಿಸುವ ಕೆಸರ ತಳದಿ||ಜೀಜೀ||. ಆಧಾರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿ ಮಾಡಿದಿ! ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದರ ಗೂಟ ನಡಿಸಿದಿ! ನಿಷ್ಠ ಸಿದ್ಧ ಎಂಬ ಬಡಗೀಲೆತಿರವಿ! ಮನಃಪೂರ್ಣನಿಲಿಸಿದಿ ||ಜೀಜೀ||. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಹರವಿಗಳ ಸುರವಿಗಿ ಮಾಡಿದಿ | ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಕೊಡಗಳತಪ್ಪದೆ ತೀಡಿದಿ ಜ್ಞಾನಚಕ್ರ ಎಂಬ ದುರಬಂಜ ಹಚ್ಚಿ ಪರಿಪರಿ ನೋಡಿದಿ ||ಜೀಜೀ||. ಆಕಾರ ಎಂಬುವಂಥ ಆಂವಿಗಿ ಮಾಡಿದಿ 'ಆಶಾ ಪಾಶಾ' ತಮಾಶದ್ದುಲ್ಲ ಮ್ಯಾಲ ಬಟ್ಟದಿ ಶೀಲ ಎಂಬ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಕೆಂಪಗ ಸುಟ್ಟದಿ ||ಜೀಜೀ||. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಗಡಿಗ್ಯಾಗ ಐದು ಅಡಕಿಲ ಹಚ್ಚಿದಿ 'ಪಂಚ ಪ್ಷಣಾಮ' ಎಂಬೊ ಪರ್ಯಾಣ ಮುಚ್ಚಿದಿ ಪಂಚ ಶತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೆ ನೀನೆ ಹಂಚಿದಿ ||ಜೀಜೀ||. ಎಂದು "ಶರೀರ"ವನ್ನು ಮಡಿಕೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಕವಿ ತಾತ್ಪರಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ "ಕಾಮ ಎಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ"^{೧೨} "ಬೆಳಗತಾದ ನಿರಂಜನ"^{೧೩} "ಷಡ್ಧಿಂಗ ಆರ್ತನೋಡ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮದೊಳಗೆ"^{೧೪} "ಶ್ರೀಶೈಲ ಪರತವ್ವತ"^{೧೫} "ನಿರಂಕಾರ ನಿರಂಜನ"^{೧೬} "ಸಾರತತ್ವವಿಚಿಯಾರ"^{೧೭}. ಈ ಮುಂತಾದ "ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೀರಶೈವಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದೇ ಇಂತಹ ಹಾಡುಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣ"^{೧೮} ಎನ್ನುವ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಒಪ್ಪುವಂತಹದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಲಾವಣಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹುಲುಸಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತೇಜಸ್ಸು ಲಾವಣಿಕಾರರ ಹೃದಯ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದೆ. ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ದೇವದೇವತೆಗಳ ಕುರಿತು ಇವರು ಭಾವದುಂಬಿ ಸುತ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮನನಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು

ಹಸನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಹಾಡುಗಾರರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತಗಳು:- ಜಾತ್ರೆಗಳ, ಉತ್ಸವಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಡೊಳ್ಳು ಎಂಬ ವಾದ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕುಣಿಯುವ ನೃತ್ಯ, 'ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮಯ್ಯ ದೇವರು ಬಂದಾವೆ, ಬನ್ನಿರೆ' ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ಈ ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಲಯಬದ್ಧ ತಾಳಗತಿಯಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ಈ ಡೊಳ್ಳಿನ ಕುಣಿತ ನಿಧಾನಗತಿಯಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಉತ್ಕರ್ಷ ಸ್ಥಿತಿಗೆರುತ್ತದೆ. ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತವು ಈ ದೇವರುಗಳ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬೀರ ದೇವರು, ಮೈಲಾರಲಿಂಗ, ಮಾಳಿಂಗರಾಯ ಮುಂತಾದವು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತದವರು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಂದಿಕೋಲು :- ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕುಣಿತವಾದ ನಂದಿ ಕೋಲು ಕುಣಿತವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಂದಿ ಶಿವನ ವಾಹನ. ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಆತನ ವಾಹನ ನಂದಿಯನ್ನು ಮೆರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ನಂದಿಕೋಲು ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬುದು ಪೌರಾಣಿಕ ನಂಬಿಕೆ. ನಂದಿಕೋಲನ್ನು ನಂದಿಕಂಬ, ನಂದಿದ್ದಜ, ಬಿರಡೆಕಂಬ, ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿಕಂಬ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದರಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಅಡಿಗಳ ಉದ್ದವಿದ್ದು, ಮೇಲ್ತುದಿಗೆ ಭತ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ನಂದಿಕಂಬ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿಯುವವರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕುಣಿಯುವವರು. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಗಂಡು ಕಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಹಚ್ಚಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಗಲಿಗೆ ನವಾರ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿಕಂಬ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿಯುವಾಗ ಕುಣಿಯುವವನ ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿಕಂಬ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿವೆ. ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಡೊಳ್ಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಳವರು :- ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಿಣ ಕಿಣ ನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಕಂಕುಳಲ್ಲೊಂದು ಭಾರಿ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹೇರನ್ನು ಬಸವನ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಮನೆ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಕುಲ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಇವರ ಮನೆ ಮಾತು ತೆಲಗು. ಆದರೂ ಇವರು ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಹೇಳುವರು. ಲೌಕಿಕ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರು. ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಂಶಾವಳಿಯ ಕಥೆ ಹೇಳುವರು. ಹೆಳವರಲ್ಲಿ ಒಳಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಎತ್ತಿನ ಹೆಳವರು, ಗಂಟೆ ಹೆಳವರು,

ಚಾಪೆ ಹೆಳವರು. ಹೆಳವ ಎಂದರೆ - ಕಾಲಿಲ್ಲದವ ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ಸಮಾಜವು ಆದರ್ಶಶೀಲ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಭರಿತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಟಿಬದ್ಧವಾದುದು. ಮಾನವ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಹಲವು ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಪದವು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದಿರಬಹುದು. ಅದು ಮುಂದೆ ದೇವರು, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ಎಂಬ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿದೆ.

ದೊಡ್ಡಾಟಗಳು:- ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಂಡು ಕಲೆ ಎಂದೇ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ದೊಡ್ಡಾಟವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸಾಹ, ಜಾತ್ರೆ, ಇತರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಬಯಲಾಟವು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಾಧ್ಯಮವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ನೃತ್ಯ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಭಟದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಬ್ಬರದ ಅಭಿನಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡಾಟವು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಾಗೂ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣಾಟಗಳು:- ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಾಟಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವವಾದುದು. ದೊಡ್ಡಾಟ ಮೊದಲೇ, ಸಣ್ಣಾಟ ಮೊದಲೇ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿದೆ. ಮೊದಲು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಬಂದುದು ದೊಡ್ಡಾಟವೆಂದು ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರೆ, ಡಾ. ದೇವೇಂದ್ರಕುಮಾರ ಹಕಾರಿಯವರು ಸಣ್ಣಾಟವೇ ಮೊದಲು ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿ, ಅದರ ಹಿಗ್ಗಿದ ಭವ್ಯ ರೂಪವೇ ದೊಡ್ಡಾಟ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದಿತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವಾರು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ, ದೊಡ್ಡಾಟದ ಆನಂತರ ಬಂದಿದ್ದು ಸಣ್ಣಾಟ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಣ್ಣಾಟ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಟ. ಸಣ್ಣಾಟದ ಕಥಾವಸ್ತು ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರವಾದುದು. ನಮ್ಮನಡುವೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಶರಣರ, ದಾಸರ, ಸಾಧುಸಂತರ, ಅನುಭಾವಿಗಳ ಬದುಕೇ ಸಣ್ಣಾಟಗಳ ಕಥಾವಸ್ತು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಭರ್ಜರಿಯಾದ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಾಗಲಿ, ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಸರಳ ನೇರವಾಗಿದ್ದು ಜನರ ಜಯಮಾನಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗುವಂಥದಾಗಿದೆ.

ಸಣ್ಣಾಟಗಳು ಶುದ್ಧ ಜನಪದ ಆಟಗಳು ಎಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಜನರು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಜನಪದವು ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತವರುಮನೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ಜೊತೆ ಹಲವಾರು ಕಲೆಗಾರರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನಪದ ಸಮಾಜವು ಆದರ್ಶಶೀಲ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಭರಿತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಟಿಬದ್ಧವಾದುದು. ಮಾನವ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಹಲವು ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕವಲೊಡೆದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೇವತೆಗೆ ಈ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ದೊರೆತಿದೆ.

ಆಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು :-

೧. ಶಿವಶರಣಪ್ಪ ಮೋತಕಪಳ್ಳಿ - ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ, (ಶ್ರೀ ವಿಜಯ-ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ).ಪು. ಸಂ. ೭೧೬.
೨. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ - ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ (ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ).
೩. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ - ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ (ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ-X).
೪. ಶಿವಶರಣಪ್ಪ ಮೋತಕಪಳ್ಳಿ - ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ - ಪು. ಸಂ. ೭೧೯.
೫. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ - ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ (ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ-VIII).
೬. ಶಿವಶರಣಪ್ಪ ಮೋತಕಪಳ್ಳಿ - ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ - ಪು. ಸಂ. ೭೫೬.
೭. ಸಂ. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ. (ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ), ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ - ಒಗಟು, ಪು. ಸಂ. ೨೭.
೮. ಸಂ. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ, (ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ), ಡಾ ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ಮಾಪುರ - ಒಗಟು, ಪು. ಸಂ. ೨೫.
೯. ಓ. ಟಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ - ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಕೋಶ (ಮುನ್ನುಡಿ).

೧೦. ಸಂ. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ, (ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ), ಡಾ. ವಿ. ಎನ್. ಶಿವರಾಮ - ಒಡಪು, ಪು. ಸಂ. ೩೮.

೧೧. ಸಂ. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ, (ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ), ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ - ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳು, ಪು. ಸಂ. ೨೨.

೧೨. ಬಿ. ಬಿ. ಬಿರಾದಾರ, ಬಿ. ಬಿ. ಹೆಂಡಿ, ಎಂ. ಎಸ್. ಲಠೆ, ಸಂ. ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ, ೧೯೮೩-೧೨೩.

೧೩. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೮೦.

೧೪. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೧೮೮.

೧೫. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೧೪.

೧೬. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೨೨೬.

೧೭. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೪೯.

೧೮. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೩೧.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು :-

೧. ಸಂ. ಡಾ. ಎಚ್. ಟಿ. ಪೋತೆ, ಜನಪದ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ೨೦೧೧.

೨. ಸಂ. ಶಿವಶರಣಪ್ಪ ಮೋತಕಪಳ್ಳಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ, ಮೋತಕಪಳ್ಳಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ. ೨೦೧೮.

೩. ಟಿ. ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳ ಕೋಶ, ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೬೩.

೪. ರಾಮೇಗೌಡ, ಕಿಟ್ಟಿಲ್ ಕೋಶದ ಗಾದೆಗಳು, ಉಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೬೯.

೫. ಸಂ. ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೋಶ, ದಳವಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೨೧.

೬. ಡಾ. ಸೋಮಶೇಖರ ಇಮ್ರಾಪುರ, ಕನ್ನಡ ಸಾವಿರದ ಒಗಟುಗಳು, ಅರವಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೩.

JANAPADA TRIPADIGALALLI TAYTANA -Dr.Nagaraja Hosurkar

ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯನ

-ಡಾ. ನಾಗರಾಜ ಹೊಸೂರಕರ್

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ವಿ.ಇ.ಐ.ಟಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 011

ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇರುವುದು ತಾಯಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ. ತಾಯನಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯದ ಹೆಣ್ಣುಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾಲಕಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮದುವೆಯ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೆತ್ತು ಬೆಳೆಸಿದಾಗಲೇ ಅವಳ ಬದುಕು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ದತ್ತವಾಗಿ ಗರ್ಭ ನಿಂತು ಅವಳು ತಾಯಿಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವೊಂದನ್ನು ನವಮಾಸ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು, ಹೆತ್ತು ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಅಭಿಮತವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ತಾಯಿ ಎಂಬ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಬಂದಿರುವುದು. ಮಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಬಡತನ ಸಿರಿತನವೆಂಬ ಭೇದ ಭಾವವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕರುಳಿನ ಕುಡಿಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ತಾಯಿಯಾದವಳು ಸಿದ್ಧಳಿರುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಜೀವನದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನಿಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಜಾನಪದರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖಾಂತರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು, ಅದ್ವಿತೀಯವಾದುದು. ಜನಪದ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದದ ಬಹುಮುಖೀ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಲಸ್ತೋತ್ರವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಕಂಡುಬರುವ

ಜನಪದ ಗದ್ಯ ಹಾಗೂ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಸಿಕರ ಸಹೃದಯಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ, ಜನಾಂಗಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ, ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ವಿಪುಲ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಾಳವೆನ್ನಬಹುದು. ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟ-ಸುಖ, ನೋವು-ನಲಿವು, ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಗರತಿಯರು ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಮೂಲದ ಹಾಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮನದ ದುಗುಡವನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ, ಸಂತಸವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಹಾಡುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಅದರದೇ ಆದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸುಲಲಿತವಾದ ರಾಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನಪದ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ನಾನಾ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಮಗುವಾಗಿ, ಸೊಸೆಯಾಗಿ ತಾಯಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯನದ ಹಿರಿಮೆ, ಮಗುವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ರೀತಿ, ಮಗುವಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಹೀಗೆ ಮಗುವೊಂದು ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ರೂಪವನ್ನು ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಒಂದು ಮಗು, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಅಂದರೆ ದಂಪತಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಜೋಡಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವೊಂದು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗವಾದ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನದ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನೂರಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪದ್ಯಗಳು ತಾಯ್ನದ ಹಂಬಲ, ಸಾರ್ಥಕ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಕರುಳ ಕುಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೆತ್ತು ಬೆಳೆಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬಯಸುವುದು ತನ್ನ ಸಂತಾನವನ್ನು. ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ್ಯ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಂಜೆಯೆಂಬ ಕೀಳರಿಮೆ ಕಾಡತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜವೂ ಸಹ ಅವಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ನೋಡಲು ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣು ಬಂಜೆತನವನ್ನು ಶಾಪ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನೇಕ ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ, ಪೂಜೆ, ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಅವಳು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯ ಕೊಡು ಎಂದು ಅವಳು ಕಂಡ ಕಂಡ ದೇವರಲ್ಲಿ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ

ಕಂದನ ಕೊಡು ಶಿವನೆ ಬಂಧನ ಬಿಡಲಾರೆ
ಹಂಗಿನ ಬಾನ ಉಣಲಾರೆ | ಮರ್ತ್ಯದೊಳು
ಬಂಜೆಂಬ ಶಬುದ ಹೊರಲಾರೆ

ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಳ ತಾಯ್ನದ ಬಯಕೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನ್ಮ ಬಾಡಿಗೆ ಎತ್ತಿನಂತೆ. ಕೇವಲ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡುವುದು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಅವಳು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣಿನದ ಸಾರ್ಥಕಕ್ಕಾದರೂ ಒಂದು ಮಗು ಬೇಕು ಎಂದು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ

ಬಾಲಕರಿಲ್ಲದ ಬಾಲಿದ್ಯಾತರ ಜನ್ಮ
ಬಾಡಿಗೆ ಎತ್ತು ದುಡಿದಾಂಗ | ಬಾಳೆಲೆಯ

ಹಾಸ್ಯುಂಡು ಬೀಸಿ ಒಗೆದಂಗ
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು
ಅವಳ ಬಾಳು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸಿ ಎಸೆಯುವ ಬಾಳೆ
ಎಲೆಯಂತೆ ನಿಕ್ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.
ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಸಹ
ಮಾತನಾಡುತ್ತವಂತೆ

ಬಂಜಿ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದ ಅಂಜೂರಿ ಗಿಡ
ಹುಟ್ಟಿ
ಟೊಂಗೆ ಟೊಂಗೆಲ್ಲ ಗಿಣಿ ಕೂತು | ಹೇಳ್ಯಾವ
ಬಂಜಿ ನಿನ ಬದುಕು ಹೆರವರಿಗೆ
ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಬೇಸರವಾಗುವಂತೆ ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಜೀವ
ತ್ಯಜಿಸುವುದೇ ಮೇಲು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ
ಬಂದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಬಾಲಕರಿಲ್ಲದ ಬಾಳ್ವೆ ಬಾಳೆಯಿಲ್ಲದ ತೋಟ
ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪರಿಮಳ | ಒಳಗಿದ್ದು
ರಂಭೆ ನೀ ಬಾಳೆ ಫಲವಿಲ್ಲ
ಎಂಬಂತೆ ಎಷ್ಟು ಪರಿಮಳವಿದ್ದರೂ
ಬಾಳೆಯಿಲ್ಲದ ತೋಟದಂತೆ ಅವಳ ಬದುಕು.
ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಳು ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ
ತನ್ನೊಡನೆ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಬಂಜೆತನದ ಶಾಪ ಬಿಡಿಸುವ
ಮಗು ಜನಿಸಲಿ ಎಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೋರುತ್ತಾಳೆ

ಸಂಜೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂಜಾನೆ ಕೊಳ್ಳಯ್ಯ
ಬಂಜೆಂಬ ಶಬುದ ಬಿಡಿಸಯ್ಯ |
ಆಗಲೇ ಕೊಟ್ಟು ಆಗಲೇ ಕೊಳ್ಳಯ್ಯ
ಬಂಜೆಂಬ ಶಬುದ ಬಿಡಿಸಯ್ಯ
ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಾಯ್ನದ
ಹಂಬಲ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ತಾಯಿಯಾಗ
ಬಯಸುವುದು ತನ್ನ ಆತ್ಮತ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ, ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣಿನದ
ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ಅವಳಿಗೆ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತಿಗಿಂತ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯ
ಮಿಗಿಲಾದುದಾಗಿದೆ.

ಪಟ್ಟಿ ಉಟ್ಟರೇನು ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟರೇನು
ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಒಂದು ಫಲವಿಲ್ಲ | ಮೇಲೇನು
ಪಟ್ಟಿ ಉಟ್ಟುದಕ್ಕೆ ಫಲವೇನು
ಸಾಲು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟರೇನು ತೋಳಲ್ಲಿ ಒರಗೋ
ಮಗನಿಲ್ಲ
ಪಟ್ಟಿ ಸೀರೆಯ ಉಟ್ಟರೇನು ಮೆಚ್ಚಿ ತೂಗುವ
ಮಗನಿಲ್ಲ

ಎಂದು ತನ್ನ ಸಿರಿತನಕ್ಕಿಂತ ಸಂತಾನ ಭಾಗ್ಯ ಮಿಗಿಲೆಂದು ಅವಳು ಭಾವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅವಳು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲೋ
ನಾನೇನು ಕರ್ಮವ ಮಾಡಿದ್ದೆ | ನನಗೊಂದು
ಕೊನೆಯ ಕೊಡಬಾರ್ದೆ

ಬಾಲ್ಯ ಇಲ್ಲದ ಧರಣಿ ನಾನು ಬಾಲನ ಸಪುನ
ಕಂಡೆನಲ್ಲ

ಮಕ್ಕಳೆ ಇಲ್ಲದ ಪಾಪಿ ನಾನು ಮಕ್ಕಳ ಸಪುನ
ಕಂಡೆನಲ್ಲ

ಮುಕ್ಕಣ್ಣಯ್ಯನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟ ಭಾಗ್ಯವ
ತಂದವಳು

ಅಷ್ಟ ಭಾಗ್ಯವ ತಂದರೇನು ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯ
ತರಲಿಲ್ಲ - ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಕಂಡ ಕಂಡ ದೇವರಿಗೆಲ್ಲ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು
ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಕರುಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯೊಂದು ಒಡಮೂಡಿದ
ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ತಾಯ್ನದ ಸುಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ
ಅಂಕುರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಂದನ ಕುರಿತಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ
ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ಭಾವನೆಗಳು
ಮೂಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಳು ತನ್ನ ಕಂದನಿಗಾಗಿ ಸದಾ
ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಕುಟುಂಬದವರೂ
ಅವಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಗು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ವಿಧವಿಧವಾದ ಉಪಚಾರಗಳು,
ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಆರೈಕೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದರೆ
ಅವಳ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು
ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ, ತವರು ಮನೆಯಿಂದ
ಶುರುವಾಗುತ್ತವೆ. ಬಸುರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿಗಂತೂ
ತನ್ನ ಮಗಳು ತನ್ನ ವಂಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು
ಆನಂದ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವಳು

ಬಸಿರ ಬಯಕೆ ಚೆಂದ ಹಸಿರು ಕುಪ್ಪಸ ಚೆಂದ
ನಸುಗಂಪಿನವಳ ನಗೆ ಚೆಂದ | ನನ ಮಗಳು
ಬಸುರಾದರೆ ಚೆಂದ ಬಳಗಕೆ

ಎಂದು ಮಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತಾಳೆ. ಭಗವಂತ
ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿದ ಎಂಬ ಕೃತಜ್ಞತಾ
ಭಾವ ಗರ್ಭಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಾನು ಈವರೆಗೂ

ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ವಿಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ
ಆನಂದದಿಂದ

ಆಡು ಮಕ್ಕಳ ಕಂಡು ಬೇಡುತ್ತ ನನ ಜೀವ
ಕೇಳಿದ್ದನೇನ ಶಿವರಾಯ | ಹೊಟ್ಟಾಗ
ಮೂಡಿದ್ದಾನೇನ ಮಗರಾಯ |

ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಮಾಜವು ವಿಶೇಷ
ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಅವಳ
ಆರೈಕೆಗಾಗಿ ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿ,
ಅತ್ತೆ ಮಾವ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ವಂಶದ ಕುಡಿ
ಹೊತ್ತವಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭ್ರಮ. ತಿಂಗಳುಗಳು
ತುಂಬುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಕರುಳ ಕುಪ್ಪಸ, ಸೀಮಂತ
ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯತೊಡಗುತ್ತವೆ.

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಬಸುರ ನಾ ಕೇಳಿ ನೀ ಕೇಳಿ
ನೀರ ಹೊಳಿ ಕೇಳಿ ನಿಜವಾಗಿ | ಮನಿಯಾನ
ಮಾವ ಕೇಳಿ ಹೂವ ಮುಡಿಸ್ಕಾರ
ಮಾವಿನ ಮಿಡಿ ತಂದು ಮಾವ

ಉಡಿಯಾಗುತ್ತಾಕೆ
ಮಾಯದ ಮಕ್ಕಳಡಿಯೆಂದು | ಹಂಬಲಿಸಿ
ಮಾವ ಒಂದ್ಧರಕೆ ಕೊಡತಾರ
ನವಮಾಸಗಳು ತುಂಬಿ ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ
ನೀಡುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹುಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಈ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾನು
ಪಡಲೇಬಾರದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಕಂದನ
ಮುದ್ದು ಮುಖ ನೋಡಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ತನ್ನೆಲ್ಲ
ನೋವನ್ನು ಮರೆತು -

ಬ್ಯಾನಿಯ ತಿನುವಾಗ ಬ್ಯಾಡವ್ವ ಮಕ್ಕಳ
ಬಾಗಿ ಬಚ್ಚಲ ಹೋಗುವಾಗ | ಬಯಸ್ಯಾಳ
ನೂರೊಂದು ಫಲವ ಕೊಡು ಶಿವನೆ

ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಭಾವ
ವೈರಾಗ್ಯ, ಉದರ ವೈರಾಗ್ಯಗಳಂತೆ ಪ್ರಸವ ವೈರಾಗ್ಯವೂ
ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದು. ಪ್ರಸವ ವೇದನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ತನಗಿನ್ನು ಹೆರಿಗೆಯ ಕಷ್ಟವೇ ಬೇಡ ಎಂದುಕೊಂಡರೂ
ಆ ಕಂದನ ಮುಖ ನೋಡಿದಾಗ ಇಂತಹ ನೂರಾರು
ವೇದನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಭಾವ
ಅವಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಕಂದ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಕುಂದ್ಯಾವಕ್ಕನ ಮಾರಿ
ಕಂದ ಚಂಡಾಡಿ ಬರುವಾಗ | ಆ ಮಾರಿ
ಕಂದಲ್ಲರಳಾಗಿ ಹೊಳಿದಾವ

ಬಾಲನ ಹೆರುವಾಗ ಬಾಡಿತಮ್ಮನ ಮೊಗ
ಬಾಲ ಚೆಂಡಾಡಿ ಬರುವಾಗ | ಅಮ್ಮನ ಮೊಗ
ಕುಂದಣದ ಚಿನ್ನ ಹೊಳೆದಾಂಗ

ಎಂಬಂತೆ ಹೆರಿಗೆಯ ಕಷ್ಟ ಕ್ಷಣಿಕ ಮಾತ್ರ. ಕಂದನ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತಾನು ಹೆರಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ಏನೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ತಾಯಿಯಾದ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಅವಳ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕಂದನ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಗತ್ತೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗುವಿನ ಅಳು, ನಗು, ಆಟ, ನೋಟ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳಿಗೆ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಮಗು ಅತ್ತರೆ, ನಕ್ಕರೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ತಾಯಿಗೆ

ಅಳುವ ಕಂದನ ತುಟಿಯು ಹವಳದ ಕುಡಿಯಾಂಗ

ಕುಡು ಹುಬ್ಬು ಬೇವಿನ ಎಸಳಂಗ | ಕಣ್ಣೋಟ ಶಿವನ ಕೈಯಲಗು ಹೊಳೆದಂಗ

ಮಗುವಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ತಾಯಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಳು ನಗು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸಂಭ್ರಮ ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಗುವಿನ ಅಳು ಅವಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವಳು

ಅತ್ತರೆ ಅಳಲೆವ್ವ ಈ ಕೂಸು ನನಗಿರಲಿ
ಕಿಟ್ಟರೆ ಕಿಡಲಿ ಮನೆಗೆಲಸ | ಕಂದಯ್ಯನಂಥ
ಮಕ್ಕಳಿರಲೆವ್ವ ಮನಿತುಂಬ

ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಂದನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮಗುವನ್ನು ಸಂತೋಷವಾಗಿಡಲು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಹೆಣ್ಣು ಆ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ಮಗುವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಜೊತೆ ಇರುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಗಮನ ಬರುವುದಿಲ್ಲ

ತೋಳುದ್ದ ತಲೆಂಬು ಮಾರುದ್ದ ಹಾಸೀಗಿ
ಮಣಿಕದಂತ ಮಗ ಮುಂದ | ಮಲಗಿದರ
ಮಾರಾಯ್ತು ಗೊಡವಿ ನನಗೇನ

ಎನ್ನುವ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಕಂದನಿಗಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಿವರ ದೃಷ್ಟಿ ತಗುಲೀತೆಂದು ಮುತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾಳೆ

ತೊಟ್ಟಿಲದೊಳಗೊಂದು ತೊಳೆದ ಮುತ್ತನು
ಕಂಡೆ

ಹೊಟ್ಟಿ ಮೇಲಾಗಿ ಮಲಿಗೆದ | ಕಂದೈಗ
ಮುತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗದೇನ

ತೊಟ್ಟಾನ ಕೂಸಿಗೆ ದಿಟ್ಟಿಯಾದಾವಂದ
ಕಟ್ಟಿದ ನವಿಲ ಗರಿಗಳ | ಬಾಳಾಗ
ಕರಿಬೇವಿನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗದೇನ

ಮಗು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬಾಲಲೀಲೆಯಿಂದ ತಾಯಿಯ ಮೈಮರೆಸುತ್ತದೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಕಂದನ ಆಟ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದ ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲು ಅವಳು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು

ಬಾರಯ್ಯ ಬಾ ನನ್ನ ಬಾಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ನಾಲೀಗಿ ಮೇಲೆ ಸರಸೋತಿ | ಇರುವಂತ
ನನ ಬಾಲ ಹಾಲ ಕುಡಿಬಾರೊ

ಎಂದು ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಕರೆದು ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಜೋಗುಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗಿ ಅವಳು ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಗುವೂ ಸಹ ತಾಯಿಯ ಜೋಗುಳಕ್ಕೆ ಕಾದಿರುವಂತೆ ಹಾಡು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿದ್ದೆಗೆ ಜಾರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಾಯಿ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ

ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿದರೆ ಆಗಳೇ ಕೇಳ್ಯಾನ
ಹಾಲ ಹಂಬಲ ಮರತಾನ | ಕಂದೈಗ
ಜೋಗುಳದಾಗ ಅತಿ ಮುದ್ದ

ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚ. ಆ ಮಗು ಆಡಿದರೆ, ಮುದ್ದಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ನಕ್ಕರೆ ಅವಳಿಗೆ ಆನಂದವೋ ಆನಂದ. ಮಗು ಅತ್ತರೂ, ಹಟ ಮಾಡಿದರೂ ಅವಳು ಬೇಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲೂ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ

ಕಂದನ ಕಿರಿಕಿರಿ ಇಂದೇನು ಹೇಳಲಿ
ಬಿಂದಿಗಿ ಹಾಲ ಸುರುವಂದ | ಸಂಜೀಯ
ಚಂದ್ರಮನ ತಂದು ನಿಲಿಸೆಂದ

ಎಂದು ಮಗುವಿನ ಹಟವನ್ನು ಸಹ ಅವಳು ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ತೂಗು ತೊಟ್ಟಿಲ ಕಂಡು ಹಾಲ ಬೇಡಲಿ
ಬಂದ

ಬಾಲ ನಿನ ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯದ | ಕಂದಯ್ಯ
ಹಾಲ ಕುಡಿವುದು ದುಸ್ತರ
ಅಳಬ್ಯಾಡ ಅಂದರ ಹಟಮಾಡಿ ಅಳತಾನ
ಹವಳದ ಜೊಲ್ಲ ಸುರಿಸ್ಯಾನ | ಕಂದಯ್ಯ
ತಾಯಿಯ ಮಾತ ತಿಳಿಯದ

ಹಾಲಬೇಡಿ ಅತ್ತಾನ ಕೋಲ ಬೇಡಿ
ಕುಣಿದಾನ

ಮೊಸರ ಬೇಡಿ ಕೆಸರ ತುಳಿದಾನ | ಕಂದಯ್ಯ

ಕುಶಲದ ಗೆಜ್ಜೆ ಕೆಸರಾಯ್ತು
ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಹಟವನ್ನೂ
ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ.

ಆಡಿ ಬಾ ನನಕಂದ ಅಂಗಾಲ ತುಳದೇನ
ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ತಿಳಿನೀರ | ತಕ್ಕೊಂಡು
ಬಂಗಾರ ಮಾರಿ ತೊಳದೇನ
ಚಿಕ್ಕ ನನ ಕಂದಯ್ಯ ಚಿಣಿದಾಂಡು ಆಡ್ಯಾನ
ಚಿಕ್ಕ ಹೊಳಿ ದಾಟಿ ತೊರೆಗಲ್ಲ | ಬಾಲ್ಯಾರ
ಚಿತ್ರದ ಕೊಡಕ ಚಿಣಿ ಹೊಡದ
ಎಂದು ತನ್ನ ಕಂದನ ತುಂಟತನವನ್ನು ಕಂಡು
ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ತಾಯಿ ತನ್ನ ಬೇಸರ
ನೋವು ನಿರಾಸೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಂದನ
ಲಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ಆಸರಕಿ ಬ್ಯಾಸರಕಿ ಯಾರಿಂದ ಕಳೆಯಲೆ
ಕೂಸು
ಕಂದಯ್ಯ ತೊಡಿಮ್ಯಾಲೆ | ಆಡಿದರ
ಬಂದ

ಬ್ಯಾಸರಕಿ ಬಯಲಾಗಿ
ಹೆಣ್ಣಾದವಳಿಗೆ ಬಡತನ ಸಿರಿತನಕ್ಕಿಂತ ಮಕ್ಕಳ
ಭಾಗ್ಯ ಮಿಗಿಲಾದುದು. ಅವಳು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ
ಬಡತನ ನನಗಿರಲಿ ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿ
ಮ್ಯಾಲ ಗುರುವಿನ ದಯೆಯಿರಲಿ | ನನ ಶಿವನೆ
ಬಡತನದ ಚಿಂತಿ ನಿನಗಿರಲಿ - ಎಂದು
ಕೋರುತ್ತಾಳೆ.

ತಾಯಿಯಾದವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗು ಹೆಣ್ಣೇ ಆಗಲಿ
ಗಂಡೇ ಆಗಲಿ ಅದು ತನ್ನ ಸಂತಾನವೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ
ಇರುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಸಂತಾನವಿರಲೆಂಬ
ಭಾವನೆ ಸಹಜವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬರೀ ಗಂಡು
ಸಂತಾನವಾದರೆ

ಹತ್ತು ಗಂಡ್ಡತ್ತರೂ ಮತ್ತೆ ಬಂಜೆಂಬರು
ದಟ್ಟೇಯ ಉಡುವ ಧರಣೀಯ | ಹಡೆದರ
ಹೆತ್ತಾಯಿ ಎಂದು ಕರೆದಾರ
ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕು ಮಾಡೋ
ಶಿವನೇ

ನಾಕರ ಮ್ಯಾಲೆ ಆರತಿ | ಹಿಡಿಯೋಕೆ
ನಾರಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಡೆ ಮಾಡೋ
ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನಮಗ ಪುಣ್ಯದ ಫಲ ತಾಯಿ
ಅನ್ನಿಗರ ಮಗನು ನನ ಮನಿಗೆ | ಬರುವಂತ
ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನು ಕೊಡು ಸ್ವಾಮಿ

ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸಂತಾನದ ಬಯಕೆಯನ್ನು
ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು ಹೆಣ್ಣು
ಸಂತಾನವೇ ಆದರೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಬಯಕೆ ಅವಳನ್ನು
ಕಾಡುತ್ತದೆ.

ವಿಠಲನ ಗುಡಿಯಾಗ ಎಷ್ಟೊತ್ತು ನಿಂದರಲೆ
ಬಟ್ಟ ಸಾಮಾನು ಬೆವತಾವ | ವಿಠಲ
ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಮಗನ ದಯಮಾಡೋ
ಸಿಂಗಾರ ಶನಿವಾರ ಕಡಲೀಯ ಪನಿವಾರ
ಬಂಗಾರದಾಗ ಉಡದಾರ | ಹಾಕಿಸುವ
ಗಂಡು ಕುವರನ ಕೊಡು ಸ್ವಾಮಿ
ಎಂದು ಗಂಡು ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು
ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾಳೆ.

ಮಗುವಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
ಹಂತವೂ ತಾಯಿಗೆ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಕಂದ
ಸಮಾಜದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ಸಮಾಜವನ್ನು
ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅವನಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು
ಪ್ರತಿ ತಾಯಿಯ ಬಯಕೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಪ್ರತಿ
ಕ್ಷಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕಂದನ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸಲು
ಮುಡಿಪಾಗಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ
ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕರ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

ಮನೆಯ ಮೊದಲ ಪಾಠಶಾಲೆ ಜನನಿ ತಾನೆ
ಮೊದಲ ಗುರುವು

ಜನನಿಯಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿತ ಜನರು ಧನ್ಯರು
ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ
ತಾಯಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ನಡೆ ನುಡಿ ಕಲಿತು ಒಳ್ಳೆಯ
ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ
ಹೆಚ್ಚಿನದು ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಳು
ಬಯಸುವುದಿಷ್ಟೇ -

ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರಲವ್ವ ಹುಲ್ಲಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ
ನೆಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಾಗ್ಗೆ ಚಿಗಿಯಲಿ | ನನಕಂದ
ಜಯವಂತನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ
ಈ ರೀತಿ ಆಶಿಸುವ ತಾಯಿ ಅದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಸಂತಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ
ಹುಟ್ಟಿದ ಕಂದನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ್ಯವಾಗಲಿ
ಕೊಟ್ಟಂತ ಸ್ವಾಮಿ ಮರವನೆ | ಕಂದಮ್ಮ
ಬೊಟ್ಟು ಬೆಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ
ಎಂದು ಹಾರೈಸುವಾಗ ಕಂದನನ್ನು ನೀಡಿದ
ಪರಮಾತ್ಮ ಅದರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಬಲ್ಲ ಎಂಬ
ವಿಶ್ವಾಸ ಅವಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ತಾಯಿಯಾದವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗು ನಾಡಿನ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಯಾಗಬೇಕು, ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದವನಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಕಂದನಿಗೆ

ಆಚಾರಕರಸಾಗು ನೀತಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗು
ಮಾತಿನಲಿ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾಗು | ನನಕಂದ
ಜ್ಯೋತಿಯೇ ಆಗು ಜಗಕೆಲ್ಲ

ಎಂದು ಹರಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಹರಕೆ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಭಾವ ಅವಳ ಬಯಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ತಾಯನವೆಂಬುದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಭಗವಂತ ನೀಡಿದ ವರ. ಕೇವಲ ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ನೀಡಿ ಬೆಳೆಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಮಗಳಾಗಿ, ಸೊಸೆಯಾಗಿ, ತಾಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತ ಮನೆಯ ಹಾಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಕಲಶ. ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮನ್ನ ಜನಪದರು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಹಂಗೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕೇವಲ ಹಣದ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಳವಳಕಾರಿ ವಿಷಯ. ಕಲಿತು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮದುವೆ, ತಾಯ್ತನ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಯ ನೀಡದಷ್ಟು ಋಣಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಮದುವೆಯಾದರೂ ಈಗಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡ ಎಂಬ ಋಣಿಗಳ ನಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಈಜಿಡಿಉಟುಣಧಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹಣ ಸುರಿದು ಗರ್ಭಧರಿಸಿದರೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಲೂ ಅವರ ಬಳಿ ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಹೆತ್ತ

ತಪ್ಪಿಗೆ ಅದರ ಆರೈಕೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು 'ಶಿಶುಪಾಲನ' ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೊಪ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡುವ ಇಂದಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ತಾಯ್ತನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದ್ದರೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ತಾಯಿಯಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಅದೊಂದು ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಅರಿಯಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ತಾಯ್ತನದ ಮಹತ್ವ ಅರಿತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ತಿಳಿಯುವವರೆಗಾದರೂ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಭಾಯಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಬೇಕು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು - (ಸಂ) ಡಾ. ತೀ. ನಂ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ, ಡಾ.ಎಂ.ಎನ್.ವೆಂಕಟೇಶ, ಪ್ರ-ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಲಸಂಗಿ ಹಾಡು - (ಸಂ) ಹಲಸಂಗಿ ಗೆಳೆಯರು, ಪ್ರ-ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ - (ಸಂ) ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯ, ಡಾ. ಕೆ. ಆರ್. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ, ಪ್ರ-ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು - (ಸಂ) ಡಾ. ಬಿ.ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ, ಪ್ರ-ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ - ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಮುತಾಲಿಕ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಪ್ರ-ಸೃಜನಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು

GURUVILLADE JNANAVILLA
-Dr.M.P.Anuradha & Dr.Nagaraja V. Gudaganavar

ಗುರುವಿಲ್ಲದೇ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ

-ಡಾ.ಎಂ.ಪಿ.ಅನುರಾಧಾ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಕೆ. ಎಲ್. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಾಣಿಜ್ಯ
ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,

ಧಾರವಾಡ-೫೮೦೦೦೮, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ (INDIA)

-ಡಾ. ನಾಗರಾಜ ವಿ. ಗುದಗನವರ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಅಂಜುಮನ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,

ಧಾರವಾಡ-೫೮೦೦೦೮, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ (INDIA)

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಸರ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸದ ಜಗತ್ತು. ಇಂತಹ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರನ್ನೇ ಈ ಲೇಖನ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ಗುರಿಯ ಮಾರ್ಗದ ಪಥಿಕರಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನು, ಆರಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ಮದ ಪರಿಭಾಷೆ ಏನು? ಕರ್ಮದ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರು ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಲ್ಲದೇ ಸಾಧನೆ ಎಂದರೇನು? ಸಾಧನೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಯಾವುವು? ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಾಧನೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ ಎಂಬ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಅವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣ, ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ, ಸಂಸ್ಕಾರದ ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಗಾಢವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ವಿಷದೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ.

ಪರಮಸತ್ತೆಯು (ಪರಮಾತ್ಮನು) ಯಾವ ದೇಹದ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಗುರುದೇಹವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆ

ಅಥವಾ ಅನುಗ್ರಹದ ಶಕ್ತಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಕರ್ಮವೂ ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಚಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ, ಅವರ ಕೃಪಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಸಹ ಸ್ವಯಂ ಅನುರೂಪವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವರ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಜೀವನದ ಪರಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಗುರಿವಿನಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದು, ಆಲಸ್ಯತನದಿಂದ ತನ್ನ ಕರ್ಮಮಾಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವನದ ಪರಮ ಗುರಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕರ್ಮದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

“ಗುರು ಶೀಷ್ಯರಿಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದರೂ ಗುರು ವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಾತ್ರ. ಶಿಷ್ಯ ವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅವಿದ್ಯೆಯ ಪ್ರಾತ್ರ. ನರರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಶಿಷ್ಯನು ಸದಾ ಅವನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗುರುವಿನ ಅರ್ಹತೆ ಎಂತಹುದೆ ಆಗಿರಲಿ ಶಿಷ್ಯನು ಆತನಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಜಗದ್ಗುರುವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ನರಗುರು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ ಆ ನರಗುರುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಇತಿಮಿತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಗಮನ ಹರಿಯಬೇಕಾದುದು

ಅಗತ್ಯವಲ್ಲ. ಅವನ ಗುರಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಕೈಗೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪುಷ್ಟಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಶಿಷ್ಯನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ ಅವನ ಅವಿದ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿತರವಾಗಿ ನರದೇಹಿಯಾದ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿವದೇಹ ಅವನ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆ ಶಕ್ತಿ ಮಹಿಮೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ಮವೂ ಶಕ್ತಿಯ ಉಪಾಸನೆಯಾಗುತ್ತದೆ". ಹೀಗೆ ಗುರು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಕೇವಲ ಕರ್ಮ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆ ಅಸೀಮ ಪರಮ ತತ್ವದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕೃಪೆ ಎರಡರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಮೂಲತಃ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕೃಪೆ ಒಂದೇ ಶಕ್ತಿಯ ಎರಡು ರೂಪಗಳು. ಅಣುವಿಗೆ ಮಹಾನತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಪಯಣಿಸಬೇಕಿದ್ದರೆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಕರ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಣುವಿಗೆ ಮಹಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವನೀಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾನತೆಯ ಕೃಪಾ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅಣುವಿನ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇವೆರಡರ ಸಮೀಕರಣದಿಂದ ಪರಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸದ್ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಜೀವಶಕ್ತಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ರೂಪವಾಗಿ, ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸವೆಂದರೆ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಗುರುವೇ ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕುರುಡನಿಗೆ ಯಾರು ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಾದವನಿಗೆ ಯಾರು ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವನೋ ಅವನೇ ಗುರು. ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಯೋಗ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದು ಇದೇ ಗುರುವಿನ ಸ್ವಭಾವ. ಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಾಧಕನು ಸಾಧನೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಮಜಲುಗಳಿಗೆ ಏರಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸದ್ಗುರು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಅವನ ಸುಪ್ತವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುರುಕೃಪೆಯೇ ಜೀವನಿಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಾನುಭೂತಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಮೋಕ್ಷದ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಜೀವ ಆತ್ಮರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು ತನ್ನ ಅಣುಮಯ ರೂಪವನ್ನೇ ತನ್ನ ಯಥಾರ್ಥ ರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಈ ಬಂಧನದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಗುರುಕೃಪೆಯೇ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ - "ಮೋಕ್ಷ ಮೂಲಂ ಗುರು ಕೃಪಾ" ಈ ಕೃಪೆಯೇ ಶಕ್ತಿಪಾತ.

ಯಾವ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಗುರುಮುಖೇನ ಅಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವಿಯ ಸಹನ ಶಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಪ್ರಮಾಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗ ಆಕಾಂಕ್ಷಾ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕೃಪಾಶಕ್ತಿ ಸಂಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಂಭವನೀಯತೆ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯಾರು ಆ ಪರಮಸತ್ತೆಯ ಕೃಪಾಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆತ್ಮವಿರುವ ದೇಹದ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಶಕ್ತಿಯ ಧಾರೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಸಾಧಾರಣ ದೇಹಾಭಿಮಾನವಿರುವ ಜೀವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರೂಪದಿಂದ ಆ ಪರಮಸತ್ತೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಶಕ್ತಿ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದರೆ ಆ ದೇಹ ಜೀವಂತ ವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಧಾರಣ ಆತ್ಮವಿರುವ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪರಮಸತ್ತೆಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಕ್ತಿಪಾತವಾದರೆ ದೇಹ ನಾಶವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವಿಯು ಜೀವನದ ಪರಮ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಒಬ್ಬ ದೇಹಧಾರಿ ಗುರುವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಗುರುಕೃಪೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕರೂಪವಾಗಿದೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಜೀವಿಯ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಗುರುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತತ್ವಬೋಧವಾಗಲು ಗುರುವಿನ ಇರುವಿಕೆ ಅತೀ ಅವಶ್ಯಕ. "ಗುರುವಿಲ್ಲದೇ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ".

ಕರ್ಮದ ಪರಿಭಾಷೆ ವಿಚಿತ್ರ :- ಈ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ (ಸತ್ಯ, ರಜೋ, ತಮೋಗುಣ) ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಎಂದಿನಿಂದ ಆಗಿದೆಯೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಕರ್ಮ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಮವೇ ಜೀವನದ ರೀತಿ, ಇದರಿಂದಲೇ ಜೀವನವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಯ ಆಗಮನ ಅವನ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ. ಕರ್ಮದ ರೀತಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಳ ಹಾಗೂ ಜಟಿಲವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ, ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜೀವಿಯು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಅವನ ಕರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಅವನಿಗೆ ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವಿಯ ಕಾಮನೆ, ಚಿಂತನ ಹಾಗೂ ಕರ್ಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅದರ ಫಲದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮ ಮೂರು ತರಹದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಚಿತ, ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಮಾಣ, ಯಾವುದೇ ಮನುಷ್ಯ ವರ್ತಮಾನದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವು ನಾವು ಯಾವುದೇ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಫಲ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳು. ನಾವು ಈಗಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮದ ಭಾಗ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಜೀವನದ ವರ್ತಮಾನದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಮಾಣ ಕರ್ಮ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಜೀವಿಯು ಅನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಯಾವುದೇ ಶುಭ-ಅಶುಭ ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲ ಸ್ವರೂಪದಂತೆ ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಲು ಮನುಷ್ಯನೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಜವಾಬ್ದಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಸುಖ ಹಾಗೂ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜೀವಿಯ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಜೀವಿಗೆ ಸುಖ ಅಥವಾ ದುಃಖಿಯಾಗಲು ಬಾಧ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಈ

ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಜೋಡಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಖ ಅಥವಾ ದುಃಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವತಂತ್ರನಿರುವನು. ಅವಿವೇಕಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಜೋಡಿಸಿ ಸುಖ ಅಥವಾ ದುಃಖ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ಅವನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಯಾರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ರಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ವಿವೇಕಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖ ಅಥವಾ ದುಃಖಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಿರ್ಮಿಕಾರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸಾಮ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಸದ್ಯದ ಜೀವನದ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಮಾಣ ಕರ್ಮದ ಸಂಚಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. "ಕರ್ಮ ತತ್ತ್ವ :- ಕರ್ಮ, ವಿಧಿ, ಈಶ್ವರೇಚ್ಛೆ, ಈ ಮೂರು ಅಭಿನ್ನ. ಒಂದೇ ತತ್ತ್ವದ ಮೂರು ಮುಖಗಳು. ಕರ್ಮ ಫಲ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಈಶ್ವರೇಚ್ಛೆಯ ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯೇಚ್ಛೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರದು. ಗೆದ್ದರೂ ಅದರ ಅನುಮತಿಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯರೀತಿಯಿಂದಲ್ಲ. ಅದರ ಗತಿಯ ಮರ್ಮ ಮಾನವನ ಅಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನಿಲುಕದು"¹. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಧನಾ :- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದ ವಸ್ತುವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಏನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾಡುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಸಂಸಾರಿಕ ಅಥವಾ ಪಾರಲೌಕಿಕ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾಡುವಂಥ ಸಂಘರ್ಷ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಅನುಶಾಸನ (ನಿಯಮ) ಹಾಗೂ ಪೂಜೆ. ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪುಣ್ಯವಾನ ಪುರುಷನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಅದಮ್ಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಅರಿಯುವುದೇ ಮನುಷ್ಯನ ಪರಮ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಾಧಕರು ಶ್ರವಣ (ಕೇಳುವುದು), ಮನನ (ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದು), ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನ (ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ) ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವರು ಭಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಾಧಕರು ಯೋಗ ಮಾರ್ಗ ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಧಾರಣಾ (ಏಕಾಗ್ರತೆ), ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರಿ ಸೇರಲು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನೆಯಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳು ಅಂತಃಕರಣದ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ.

ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದವಿದ್ದರೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಸಾಧಕರ ಅಂತಿಮ ಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಧಕನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಪರಮತತ್ವದ ಅನುಭವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮೊದಲು ನಿಷ್ಕಾಮಕರ್ಮ ಹಾಗೂ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧವಾದ ಮೇಲೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮತತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು. ದೈನಂದಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಧಿಕಾಲದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮತತ್ವದ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು. ನಿರ್ದ್ರ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿಯ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಆರಂಭವಾಗುವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಇವೆಲ್ಲ ಎರಡು ಅವಸ್ಥೆ ಎರಡು ವೃತ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಧಿಕಾಲ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಅವಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಪದಾರ್ಥ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣ ಇದು ಚಿತ್ತದ ನಿರ್ವಿಷಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿರ್ವಿಷಯ ಚಿತ್ತವೇ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಶೂನ್ಯವಾದಾಗ ಅಂದರೆ ನಿರ್ವಿಚಾರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮತತ್ವದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅದೇ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಆ ಸ್ವರೂಪ ನಿತ್ಯ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಆ ಪರಮ ತತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿವಿಧ ಸಾಧನೆಗಳಿದ್ದರೂ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸ್ಥಿತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅವರವರ ಭಾವನೆ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಏಕೈಕ ಪರಮ ಪದವು ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರ ಯೋಗತೆ ಹಾಗೂ ರುಚಿ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ಅಧಿಕಾರ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರವರಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ

ಸಾಧನೆಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರ ಗುರಿ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಘರ್ಷ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲೂ ಆ ಏಕಮಾತ್ರ ವಿಭಿನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಏಕಮಾತ್ರ ಆರಾಧ್ಯ ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ದೃಷ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಈ ಗುರಿಯತ್ತ ನೆಟ್ಟಿರುವುದೋ ಅವರಿಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ವಿರೋಧಗಳು, ಅಡೆತಡೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂಸಾರ ಭಾವನೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಸಂಸಾರ ಸತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಶೂನ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಅಡೆತಡೆ ರಹಿತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಭಾವನೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಧಕ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆರೂಢನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. 'ದೃಷ್ಟಿಯಿದ್ದಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿ', 'ಭಾವನೆಯಿದ್ದಂತೆ ಫಲ'. 'ಮಾಗಿಯ ಮನೆಯ ಬೆಳಕ ಮುಂದಣ ತೋಟದ ದಿಕ್ಕೂ, ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲ ತೆರದೊಡನೆಯೇ ಹಾ ತೆಕ್ಕನೆ ಬಗೆಮಿಕ್ಕು ಸ್ತಂಭಿತನಾದೆನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ದಿವ್ಯಾಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು. ಮೇಲ್ವಾಯ್ದುಪ್ಪಳಿಸಿದ ರಸಾನಂದ ಸಮುದ್ರಂಜೊಕ್ಕು ! ಮೂಡುವ ನೇಸರ ಲೀಲಾರಶ್ಮಿ, ಗುರುಸಾಕ್ಷಿಯ ಮಂತ್ರಿಸುತಿದುರ್ದು "ಅಹಮಸ್ಮಿ"^೩. ಹೀಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಜೀವನ ನಂಬಿಸಿ, ಕೃಪೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿ, ಬಾಳನು ತುಂಬಿಸಿ ಈ ಬದುಕಿಗೆ ನಮಸ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳುವರು.

ಸಂಸ್ಕಾರ :- ಸಂಸ್ಕಾರ ಎಂದರೆ ವಿಚಾರ. ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ವಿಚಾರಗಳು. ಅವು ಕ್ರಿಯಾರೂಪವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆಗದೇ ಇರಲಿ ಅವು ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ಮೊದಲು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ವಿಚಾರವೂ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎನ್ನುವರು. ಜನ್ಮದ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಇರುವ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಕರ್ತೃ ನಾವೇ ಹಾಗೂ ನಾವೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಭೋಗದಿಂದ ಅಥವಾ ಯೋಗದಿಂದ. ಕೆಲವರು ಅವರನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ, ಅನುಭವಿಸಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ಯೋಗದಿಂದ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಭೋಗ ಎರಡು ಸಂಯೋಗದಿಂದಲೇ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೇ ಸುಖಃ,

ದುಖಃಗಳು. ಅಂದರೆ ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಸುಖಃ ದುಖಃಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ; ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಬಂಧನವು. ಈ ಸಂಸ್ಕಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ವಿಚಾರ, ಚಿಂತನ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಾವು ಇಂದಿನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅವು ನಮಗೆ ಹಿತನೀಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಪೂರ್ಣವಾಗದಿದ್ದರೆ ದುಃಖ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂದ (ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ) ಬಂದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ. “ವಿಧಿಲಿಖಿತ ಬಲವಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.” “ಆಗ ಬೇಕಾದ್ದು ಆಗಿಯೇ ತೀರುತ್ತದೆ.” ಇದಕ್ಕೆ ತೀವ್ರವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಯಾವುದೇ ವಿಧವಾದ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ತದ ಸಂಬಂಧ ಜೋಡಿಸದೇ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಇದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಸುಖೀಃ ಚಿತ್ತ ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಖೀಃ ಚಿತ್ತ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. - ಡಾ. ಗಾರ್ಗಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

“ತರ್ಕಬುದ್ಧಿಗಳ ಬಲೆಯ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದ ಧೋರಣೆಯೇ. ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿ ಮೈ ದೋರಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರೇರಣೆಯೇ. ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯು ಪೀಠವ, ಬಯಸದಂಥ ನಿಲುವೇ! ಸ್ನೇಹ ಕರುಣೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಗಂಗೆಗೆ ತವರಿಸಿದ ಒಲವೇ”^೪. ಹೀಗೆ ಗುರುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಕವನದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

“ಕಲಿಯ ಬೇಕು ನಾವು ಇನ್ನು, ಕಲಿಯುಗದ ಕೀಲಿ ಕೈಗಳು ನಾವು. ಇನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನದ ಜಡತ್ವವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯೋಣ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ. ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಯಾರ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲ, ಹುರಿಗಡಲೆಯು ಅಲ್ಲ. ಉಕ್ಕಿನ ಕಡಲಂತೆ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಡಲಿನ ಆಳ. ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲೇ ಬೇಕು,

೫.

ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವಂತೆ”^೫. ಹೀಗೆ ಕಲಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಗುರುವಿನ ಜ್ಞಾನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಭವಿಷ್ಯವು ಬೆಳಕನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕೆ, ಗುರು, ಕರ್ಮ-ತತ್ತ್ವ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಇವುಗಳು ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಅರಿವು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಉತ್ತಮ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ಕುವೆಂಪು ಬೆರಳಿಗೆ ಕೊರಳ್, ಪು. ಸಂ. ೫೦.
೨. ಅದೇ ಪು. ಸಂ. ೫೧.
೩. ಕುವೆಂಪು, ಅನಿಕೇತನ, ನಮಸ್ತೆ ಕವನ, ಪು. ಸಂ. ೨೮.
೪. ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಬಂದೇ ಬರತಾವ ಕಾಲ, ಭಾವಗೀತೆಗಳು, ಒಳಗೆ ಇಳಿದು ಬಾ ಕವನ, ಪು. ಸಂ. ೨೬.
೫. ಡಾ. ಭೇರ್ಯ ರಾಮಕುಮಾರ್, ವಿಶ್ವಕವಿ ಕುವೆಂಪು-೧೧೪, ಅ. ರಾ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಕಲಿಯುಗದ ಕಲಿಕೆಯ ಕೀಲಿ ಕೈಗಳು ನಾವು ಪು. ಸಂ. ೯೮.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಕುವೆಂಪು ಬೆರಳಿಗೆ ಕೊರಳ್, ಉದಯಕವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು. ೨೦೧೬.
೨. ಕುವೆಂಪು, ಅನಿಕೇತನ, ಉದಯಕವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು. ೨೦೧೭.
೩. ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಬಂದೇ ಬರತಾವ ಕಾಲ, ಭಾವಗೀತೆಗಳು, ಜ್ಯೋತಿ ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು. ೧೯೯೫.
೪. ಡಾ. ಭೇರ್ಯ ರಾಮಕುಮಾರ್, ವಿಶ್ವಕವಿ ಕುವೆಂಪು-೧೧೪, ಪ್ರಗತಿಪರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೨೦೧೮.

PRASTUTA JAGATTU MATTU GRAMA DAIVAGALU -Naveen Kumar K.S

ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು

-ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್.ಕೆ.ಎಸ್

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಭಾರತವು ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಕ್ಕೊಂದು ಗ್ರಾಮದೈವವಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮದೈವಗಳು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿವೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದೈವಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದ್ದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಆರಾಧನೆಗೆ ಈ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರು ದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಯಾರಿಗೆ ಹೆದರದಿದ್ದರೂ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಹದ ಭಯ ಸಂಕಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ದೈವಗಳು ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದೈವರಾಧನೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆ ಮೂಲ ತಳಹದಿಯಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ದೈವಗಳು ನಂಬಿದರೆ ಕೈ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ತಮ್ಮದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಈ ದೈವಗಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕತೆ, ಹಾಡು, ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ, ಕಲಾ ಸೇವೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೈವಗಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಲಿನೀಡಿ ಎಡೆ ಹಾಕಿ ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ, ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಜಾಡ್ಯತೆ ಬಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ ಅವು ವ್ಯಗ್ರವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಹದ ಆರಾಧನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಸುತ್ತ ಕಥೆ, ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ ಅನೇಕ

ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಇವು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ರೂಪಂತರಗೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಇಂತಹ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಮಾತೃ ಪಿತೃ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕಾಸ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಆರಾಧನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಮಾತೃ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಪ್ಪ, ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ತಾಯಿ, ಮಾಮಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾತೃ ಮೂಲದಿಂದ ಮಾತೃದೇವತೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೆ ಪಿತೃಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು, ಆಂಜನೇಯ ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನ ದೈವಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ದೇವರು ಎಂದರೆ ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಈ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಡು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಂಪಚದ ಮತಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೇವರನ್ನು ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ದೇವರೊಬ್ಬನೆ ಅವನ ನಾಮಗಳು ಹಲವಾರು ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ದೈವಗಳನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವ ಈ ಜನರು ತರ್ಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂಕಟಗಳು ಬಂದಾಗ ದೈವದ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ

ವೆಂಕಟರಮಣ ಎಂಬ ಗಾದೆಯೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೆ ಜನಪದರು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ

ಕರುಣೆ ಬಂದರೆ ಕಾಯೋ

ಮರಣ ಬಂದರೆ ಒಯ್ಯೋ

ಕರುಣೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಸವಣ್ಣ ಕಡೆತನಕ ಕಾಯೋ

ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು

ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕನಕದಾಸರು ದೇವರು ಕಾಯುತ್ತಾನೆ

ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೆ

ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

ಹೇಳಿರುವ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ

ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ದೈವದ ಮೇಲೆ

ಹೊಂದಿದ ನಂಬಿಕೆ ಎಂತಹದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿರುವ

ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ದೇವರು ಅವರನಾದವನು

ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ

ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ಈಡೇರುತ್ತವೆ ಎಂಬ

ವಿಚಾರಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಗ್ರಾಮೀಣ

ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ದೇವರು ಸರ್ವಶಕ್ತ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆಲ್ಲ

ಆಧಿಪತಿ ವಿಶ್ವವನ್ನು ನಡೆಸುವವನು ದೇವರಿಗಿಂತ

ದೊಡ್ಡವರಾರು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ

ದೈವವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ

ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ

ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಮತ,

ದೈವಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಚಿಂತನೆಗಳು

ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ

ಜನರ ಬದುಕಿನಷ್ಟೇ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವು

ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವು

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ, ಧರ್ಮದ ವಾತಾವರಣ

ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ

ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಬ್ಬಗಳು.

ಉತ್ಸವಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ

ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ

ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಯ

ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮದಿ, ಸುಖ, ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಇಂತಹ ಗ್ರಾಮೀಣರು ತಾವು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವ

ದೈವಗಳಿಗೂ ಈ ದೈವಗಳು ಕುರಿತು ಇರುವ

ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದನ್ನು

ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಜನರು ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ

ಅವರ ಆಂತರಿಕ ಭಾವನೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ

ಸದಂಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಭಾವನೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ

ದೃಢವಾಗಿದ್ದು ಆನಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ನಂಬಿಕೆಯ

ಸಂಬಂಧ ಇಷ್ಟು ದೃಢವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ

ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ದೇವರು, ದೇವತೆ ಎಂಬ

ವಸ್ತುವಿನ ನಂಬಿಕೆಯ ತಳಹದಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ

ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ ಅದರ ವೃತ್ತಿಕಾಲ

ದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅವು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ ಬದಲಾವಣೆ

ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದೈವಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ನಂಬುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ

ಈ ಭಾವನೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ

ಆಧುನಿಕತೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಘರ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ

ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ರಾಜಕೀಯ,

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ

ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ, ಆದರೂ

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ,

ಜಾಗತೀಕರಣ ಉದಾರೀಕರಣ ನೀತಿಗಳ

ಪ್ರವೇಶವಾದರೂ ಹಲವಾರು ಭಿನ್ನತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ

ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಇಂತಹ ಸದಂಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಗ್ರಾಮ

ದೈವಗಳು ಅಳಿವು ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು

ಕಡೆ ಆಧುನಿಕ ವೈಚಾರಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ

ಆಕ್ರಮಣದ ಇಕ್ಕಳದ ಇಂದಿನ ಮನುಷ್ಯ ಸಿಕ್ಕು

ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಮತ್ತು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ

ಈ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು

ಗ್ರಾಮದೈವ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಚರಣೆಗಳು.

• ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನತೆಯ ಪಾತ್ರ

• ಗ್ರಾಮದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

• ಗ್ರಾಮಗಳ ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಮನೋಭಾವ

• ಗ್ರಾಮಗಳ ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ

- ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು
 - ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಅಳಿವು ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹೊಸ ರೂಪಗಳು
- ಎಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ

ಗ್ರಾಮ ದೈವ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಏಕಾಏಕಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದವಲ್ಲ ಅವು ಪರಂಪರೆಯ ಕೊಡುಗೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವ ಯಾವುದೋ ಶಕ್ತಿಯ ಮೊರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪಗಳೇ ದೈವಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದೈವಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೂ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಪರಿಷೆಗಳೆಂಬ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ದೈವಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ದೈವಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲು ಅಂದು ಜನತೆ ನಂಬಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾವು ನಂಬಿದ ಗ್ರಾಮ ದೈವದ ಹಬ್ಬ ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ನಂಬಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೈವಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನತೆ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೆ

೧. ದೇವರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಚ್ಛ ಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ ದೈವಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
೨. ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದಬೇಕು.
೩. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಮಡಿದರೆ ಗ್ರಾಮದೈವಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಾರದು.
೪. ಗ್ರಾಮದ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ, ಪರಿಷೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟು

ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ

೫. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ
೬. ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ, ಪರಿಷೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಯವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿಲ್ಲ
೭. ವಿಧವೆಯರು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದವರು, ಮುಟ್ಟು ಚಟ್ಟು ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾರು ಕೂಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ
೮. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹಬ್ಬದ ನಿಯಮ, ನಿಷೇಧಗಳು ಏನಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಚಾಚುತಪ್ಪದೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಆಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಧರ್ಮ, ಗ್ರಾಮದೈವಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗ್ರಾಮದ ಜನತೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳಿಗೂ, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ, ಜನತೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಜನತೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಗ್ರಾಮದೈವಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು, ನಾಸ್ತಿಕರಾದವರು ದೇವರು, ದೈವದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಹೊಸ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವ ದಲಿತರು ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಂತಹ ಸಂಘರ್ಷದ ಮಧ್ಯೆಯು ಈ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಆಚರಣಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನತೆಯ ಪಾತ್ರ

ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನತೆಯ ಪಾತ್ರ ಅಮೋಘವಾದುದಾಗಿದೆ. ಯುವ

ಜನತೆ ಹೇಗೆ ದೇಶದ ಶಕ್ತಿಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯುವಕರು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮದ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಂಭ್ರಮದ ಕಳೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮದ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಹಿರಿಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯುವಕರು ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಇರುವ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಸಿರು ತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಊರ ಜಾತ್ರೆಗೆ, ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಳೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಊರ ಹಬ್ಬ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಯುವಕರು ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತು ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೋರುವ ಮೂಲಕ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಗ್ರಾಮದೈವದ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ದೈವ ಧಾರ್ಮಿಕರ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಡ್ ನಮಸ್ಕಾರ, ಶಸ್ತ್ರಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು, ಚಾಟಿಸೇವೆ ನೀಡುವುದು, ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೊದಲಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಯುವಕರು ದೈವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಗ್ರಾಮ ದೈವದ ಜಾತ್ರೆ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದೊಳ್ಳು ಬಡಿತ, ಕೋಲಾಟ, ಮರಗಾಲು ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಹಿರಿಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಭಕ್ತರಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ದೈವದ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಪಾನ್ ಪರಾಗ, ಸ್ಪಾರ್, ವಿಮಲ್ ಗುಟಕಾದ ದಾಸರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೆಂಡದ ದಾಸರಾಗಿ ಅಮಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಏನಾದರೂ ಗ್ರಾಮದ ಜಾತ್ರೆ, ಗಣೇಶ ಉತ್ಸವ, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುವಂತಿದ್ದರೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಿಜೆ ಮೊದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ಧ್ವನಿ ವರ್ಧಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕುಡಿತ ಮೊದಲಾದ ಅಶಿಸ್ತಿನ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ದೈವಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಯುವಕರ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಇಂದು ಧರ್ಮ ದೇವರುಗಳ

ಮೇಲಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಕುಂದುತ್ತ ಹೋಗಿ ಅವರು ಅಸಭ್ಯ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.²

ಗ್ರಾಮ ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ದೈವದ ಕಾರಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನಪದರು ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧರ್ಮ ದೈವದ ಕಾರಣದಿಂದ ಜನತೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಬಹುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಧರ್ಮ, ದೈವದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಿ ದೈವಾಚರಣೆಗೆ ಬರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದೈವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಅನಾಥಾಶ್ರಮ, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳನ್ನು ದೈವಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಂದಿಗುಡಿಯ ನಂದೀಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು, ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿಯ ಕರಿಬಸವೇಶ್ವರ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯವರು, ಕೊಮಾರನಹಳ್ಳಿಯ ರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಒಂದು ಕಡೆ ಇಂತಹ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಈ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ದೈವದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜನತೆ ಸಾರುತ್ತಾ ಜನರಿಂದ ಕಾಣಿಕೆ, ಹರಕೆಗಳನ್ನು, ಧರ್ಮ ದಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮದ, ದೈವದ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಅದನ್ನು ಆ ದೈವದ ಸಂಪತ್ತನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಮುವಾಸ್ಯೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನದ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅನ್ನದಾಸೋಹ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಂದ ಒಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಸತಿ

ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ನೀಡುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಭಕ್ತರು ನೀಡುವ ಕಾಣಿಕೆ, ಧಾನ್ಯ ವಸ್ತುರೂಪದ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಆಧಾಯವನ್ನಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಲು ದೈವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಗ್ರಾಮಗಳ ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ

ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನಪದರು ದಡ್ಡರಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನಪದರು ಕೂಡ ಇಂತಹದೇ ಮನೋಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದಿದ್ದು ಅದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಅದು ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಗಳ ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆ ಅದ್ಭುತಿ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಆಚರಿಸುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿರಬಹುದು, ಪುರುಷರಾಗಿರಬಹುದು ಅವರು ಯಾರು ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ, ಶುದ್ಧವಾಗಿರದೆ ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ದೈವಗಳ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ, ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಕಾರಣವಿದೆ, ಅದೇನೆಂದರೆ

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದಾರರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಸಿಕ ಋತು ಸ್ವಾವಸ್ಥೆ ಬಳಗಾದರೆ ಅವರು ದೈವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇಂತಹ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಸಿಕ ಋತುಸ್ವಾವಸ್ಥದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಹದಿಂದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ರೋಗಾಣುಗಳು ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರೇನಾದರೂ ಜನ ಸಮೂಹ ಜನ ಜಂಗುಳಿ ಇರುವ ಕಡೆ ಒಂದರೆ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ರೋಗಾಣುಗಳು ಅವರ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಅವು ಬೇರೆಯವರ ದೇಹವನ್ನು ಸೇರಿ ಅವರಿಗೂ ರೋಗಾಣು ಪ್ರಸಾರವಾಗಿ ರೋಗ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣ ಅವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ಮೊದಲೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಏನಾದರೂ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತಿತರ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭ, ಧರ್ಮ, ದೈವ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೂರವಿದ್ದು ಸ್ವಚ್ಛ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಇಂಬು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.⁹

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಪದರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದರೆ ಅವರು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಗುಣ ಆಗುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಠ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದಾಗ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸುವುದು ದೂತ ಧರಿಸುವುದು, ತೀರ್ಥ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಾಯಿಲೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಬಹಳಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಈ ತರಹದ ಆಚರಣೆ ಮೌಢ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಜನಪದರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವುದರ ಮೂಲಕ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲದೆ ದೈವದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿರಿಸಿ ಎರಡು ಬಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಹೊಸ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಠ ಮಂದಿರಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂತಹದೇ ಜನಪದರು ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ

ಹೋದಾಗ ಮರದ ಅಲ್ಲಿನ ಮಠಾಧೀಶರು ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ, ಇಲ್ಲವೆ ಆಯುರ್ವೇದದ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ಆಸ್ತ್ರತೆಯ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮೌಢ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಭಕ್ತಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮಠಾಧೀಶ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜನಪದರ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣರಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಜನಪದರಿಗೂ ದೈವಗಳಿಗೂ ಮಠಗಳಿಗೂ ಮಠಾಧೀಶರುಗಳಿಗೂ ಬಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದು ಅವು ಅವರ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣೆಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಗ್ರಾಮಗಳ ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರ ನೈಜ ಮನೋಭಾವ

ಜನಪದರು ಮುಗ್ಧ ಜೀವಿಗಳು ಅವರು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡದಂತೆ ಬದುಕುವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬದುಕುವ ಅವರ ಮನಸ್ಥಿತಿಯು ನೈಜತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದಾಗಿದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೈಜತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಜನಪದರು ಧರ್ಮ, ದೈವಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನೈಜ ಸ್ವಭಾವ ಹೊಂದಿ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಪದರು ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರೀಮಂತರಾದರು ಅವರು ದೈವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ದೈವದ ಎದುರಿಗೆ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇವರು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೈವಗಳಿಗೆ ದನ, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಜತೆಯನ್ನು ನೈಜತೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ತಾವು ನಂಬಿದ ದೈವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಮಸ್ಯೆ ತಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹರಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಪವಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ದೀಡನಮಸ್ಯಾರ, ಕೊಂಡಸೇವೆ, ಅಲಗುಸೇವೆ, ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗದ ಸೇವೆಯನ್ನು ತಮ್ಮದೆಯಾದಂತಹ ಭಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ನೋವಾದರೂ, ಸಾವಾದರೂ ಅವರು ದೈವದ ಭಕ್ತಿಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ.⁸

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ದೈವಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮೋಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ

ಅವರು ದೇವರ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಹಣ, ಧಾನ್ಯ, ದಾನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂತಹದೇ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದರು ಅವರು ಆಸ್ತ್ರತೆಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಹೋಗದೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ದೈವಗಳ ಮೊರೆಹೋಗಿ ರೋಗ ಗುಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅದು ಗುಣವಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಆಸ್ತ್ರತೆಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿ ದೈವಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಾಮಾಜಿಕರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ, ಧಾನ್ಯ ವಂಚನೆ, ಹಣ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕದ್ದವರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಂತವರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ, ಗ್ರಾಮದೈವಗಳ ಗಂಟೆ ಭಾರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ನೈಜತೆಯನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಜನಪದರು ತಾವು ಅನುಸರಿಸುವ ಭಕ್ತಿ, ಧರ್ಮ ಕಾಯಕ, ಆಚರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೂ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಎಂದ ತಕ್ಷಣ ಗಂಡ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಯುವಕರು, ಮುದುಕರು, ಅಜ್ಜಿಯರು, ಚಿಕ್ಕವರು, ಹಿರಿಯರು ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ದೈವಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಮೊದಲು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಕುಲ ದೈವದ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಮಗುವನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಬೆಳೆದ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಆ ದೈವಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರಾದರು ಗ್ರಾಮದೈವಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ತಾವು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಟ್ಟಳೆ

ಆರಾಧನಾ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಒಂದ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಧರ್ಮ, ದೈವಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರು ಹಣದ ಆಸೆಗೆ ದಾಸರಾಗುವಂತವರಲ್ಲ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣ, ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ದೈವಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಸಂತೋಷ ಸಂಭ್ರಮಗಳನ್ನು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳಲ್ಲಿ ಆ ದೈವಗಳಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೋ, ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೋ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದವರು ಗ್ರಾಮದೈವ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಪಾದಯಾತ್ರೆ, ವಾಹನ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಎಂಬ ಮೊದಲಾದ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕರು ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.¹

ಇನ್ನೂ ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಕುಟುಂಬ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಯವರು, ಜಾತಿಯವರು, ವರ್ಗದವರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.ಆದರೆ ಈ ಜಾತಿವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ದೈವಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲು, ಪೂಜಿಸಲು ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೋರಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.ಅದೇ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲ. ಅವರೇನಾದರೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದೈವಗಳಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಹದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಷೇಧ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಕೂಡಿದ್ದು ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ದೈವಾರಾಧನೆ ಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಡಗಿ, ಕಮ್ಮಾರ, ಚಮ್ಮಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಮಡಿವಾಳ, ಹೂಗಾರ ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಿಯವರಿದ್ದು ಇವರೆಲ್ಲ ವೃತ್ತಿಯಾಧಾರಿತ

ಸೇವೆಗಳನ್ನು ದೈವಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದೈವಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ತರಹದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಅಳಿವು ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹೆಸರು ರೂಪಗಳು

ಇಂದು ಗ್ರಾಮಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದು ಜಾಗತಿಕ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳು ಟಿ.ವಿ., ರೆಪ್ರಿಜೆರೇಟರ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಸಿನಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಅವರ ಬದುಕು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಮೊದಲು ಜನಪದರು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾದರಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ನೈಜತೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ಜನಪದರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ದಾಸರಾಗದೆ ಅವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಆಡಂಬರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಕುಡಿತ, ಹೆಂಡದ ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಜನಪದರು ಸಿನಿಮಾ, ಧಾರಾವಾಹಿ, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ದೈವದ ಮೇಲಿನ ಮನೋಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಅವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅತಿಯಾದ ಕುಡಿತ, ತಂಬಾಕು ಸೇವನೆಗೊಳಗಾಗುವ ಇಂದಿನ ಜನಪದರು ದೈವದ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿದ್ದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ದೇವಸ್ಥಾನದ ದೈವಕ್ಕೆ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವುದು ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ದೈವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಲಾಭಕೋರತನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಲಾಭಕೋರತನದ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತರಹದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ದೈವದ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ದಾನ ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.²

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೇ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮರ, ಕಲ್ಲು, ಉರಿವ ಅಗ್ನಿ, ಜೀವಂತ ನಾಗರ,

ಗೋವುಗಳನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮರ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೈವಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ದೈವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಒರಟು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದೈವಗಳೆಂದು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನಪದರು ಸುಂದರ ಶಿಲೆ, ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೈವಗಳಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರ, ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣ ಕಿರೀಟಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳಿಗೆ ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ದೈವರಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ

ಆದರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಇಂತಹ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ದೈವಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಕೊಂಡರು ದೈವ, ದೇವಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಮಾಣ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಭ್ರಮ, ಹಬ್ಬಗಳ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣಾ ವಿಧಾನ ನಂಬಿದ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಣನೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಮೂಲ ಆರಾಧನಾ ಕ್ರಮ, ಮೂಲ ನಂಬಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಬಯಲು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇಂದು ಇವುಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಸಿಮೆಂಟ್, ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ, ಟೈಲ್ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಭವ್ಯದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಉತ್ತಮ ಬಗೆಯ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ದೈವಗಳಿಗೆ ದಿನದ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಪೂಜೆ ನಡೆಸುವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾಣಿಕೆ ಡಬ್ಬ, ರಸೀದಿ, ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಕಮಿಟಿ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಉಳಿದು ಕೊಂಡ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಲ್ಲ.

ವಸತಿನಿಲಯ ಪೂಜೆ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ದೊರೆಸಲು ಅಂಗಡಿಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಆರಾಧನಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪ ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಕೂಡ ಹೊಸರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲೈಟಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪೆಂಡಾಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸ್ಟೇಷನರಿ ಅಂಗಡಿಗಳ ಬಳಕೆ ಆಧುನಿಕ ನವೀನ ಮಕ್ಕಳ ಆಟಿಕೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಡಿ.ಜೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಉತ್ಸವ ಹೋಗಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಮೇಲೆ ದೈವವನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುವ ಮೊದಲಾದ ರೂಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬದಲಾಗಿ ಅವು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮ ಪಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದೈವಗಳ ರೂಪಗಳು, ದೇವಸ್ಥಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅದನ್ನು ನಂಬಿದ ನಂಬಿಕೆಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ದೈವಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ವಕ್ತೃಮಾಹಿತಿ:

೧. ಅನುಸೂಯಮ್ಮ -ಕೊಮಾರನಹಳ್ಳಿ-
ಹಾಲುಮತ-ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು - ವಯಸ್ಸು-೪೫.
೨. ಸುರೇಶ್ - ಬಸಾಪುರ - ವೀರಶೈವ -ಭಕ್ತರು
- ವಯಸ್ಸು-೫೧.
೩. ದ್ಯಾಮಪ್ಪ - ಕೊಕ್ಕನೂರು - ಹಾಲುಮತ-
ಜಿ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು- ವಯಸ್ಸು-೨೯.
೪. ಮಹಾದೇವಮ್ಮ - ಭಾನುವಳ್ಳಿ - ವೀರಶೈವ -
ಕೃಷಿ - ವಯಸ್ಸು-೬೦.
೫. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ - ಹನಗವಾಡಿ - ಲಿಂಗಾಯತ -
ಕೃಷಿ - ವಯಸ್ಸು-೭೫.
೬. ಶಾಂತಪ್ಪ - ರಾಮತೀರ್ಥ - ಲಿಂಗಾಯತ-
ಕೃಷಿ - ವಯಸ್ಸು-೭೦.
೭. ಮಂಜಪ್ಪ - ಹೊಳೆಸಿರಿಗೆರೆ - ದಾಸರು -
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು - ವಯಸ್ಸು-೪೦.

KALA PRAPOORNA BALLARI T.RAGHAVA
-Dr.Basavaraja .B

ಕಲಾ ಪ್ರಪೂರ್ಣ ಬಳ್ಳಾರಿ ಟಿ. ರಾಘವ

—ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಬಿ.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,

ಡಾ.ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ,

ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಶಿವಗಂಗೋತ್ರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ- ೦೭

ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಣಕಿ ಕೆದರಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆರಗಾಗುವಷ್ಟು ಕಲಾ ಸೇವೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯೇ ಅಮೋಘ. ಇಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಧೀಮಂತ ರಂಗಕಲಾವಿದರಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿ, ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಛಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ರಂಗ ಚೇತನಗಳನ್ನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ರಂಗಚೇತನಗಳಲ್ಲಿ ಟಿ. ರಾಘವರಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ರಾಘವರ ಜನನವಾದದ್ದು ಒಂದು ಅಮೋಘ ಘಟನೆಯೇ ಸರಿ. ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥದ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಶೇಷಮ್ಮನವರು ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಬಸಪ್ಪ' ಎಂಬ ಅವಧೂತರ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಫಲವೆಂಬಂತೆ ಶಿವನೇ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೮೮೦ರಂದು ಮುಂದೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ದಿವ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿದ್ದ ವರಕುಮಾರನ ಜನನವಾಯಿತು. ಅವಧೂತರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಗುವಿಗೆ "ಬಸಪ್ಪ" ಎಂದೇ ನಾಮಕರಣವಾಯಿತಾದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಿಗಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ 'ರಾಘವ' ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಮುಂದೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದ ತಂದೆಯವರಿಂದಲೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ನಂತರ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ವಾರ್ಡ್ಲಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ

ಓದುವಾಗಲೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು 'ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಅಪಾತಕರಿ' ಮತ್ತು 'ಮಿಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಮಿಸೆಸ್ ನನ್' ಎಂಬ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ರಾಘವರಿಗೆ ರಂಗಭೂಮಿ ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಬಿ.ಎ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ "ಬಾಂಬೆ ಪಾರ್ಥಿಧಿಯಟಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ"ಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರತಿದಿನ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಂಪನಿಯ "ದಾದಾಭಾಯಿ ಖಿತ್ರಿ" ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಟನಾಭಿನಯ ಇವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ನಾಟಕಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ನಂತರ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಮರಳಿದ ರಾಘವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಯಂಗಮೆನ್ಸ್ ಲಿಟರರಿ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಎಂಬ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಸ್ಕೂಡೆಂಟ್ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಸೊಸೈಟಿ'ಯಲ್ಲಿ ವಟ್ಟಂ ಶ್ಯಾಮರಾಯರು, ವಟ್ಟಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಪರಿಚಯ ಪಡೆದ ರಾಘವರು ಇವರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ಕ್ಲಬ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಿ.ಎ. ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ರಾಘವರು ವಕೀಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಲೇ ಸ್ವತಃ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ತಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವ ಧರ್ಮವರಂ ರವರ "ಸರಸ ವಿನೋದಿನಿ ಸಭಾ" ಸೇರಿ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆದರೆ ರಾಘವರು ಈ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ. ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಅದರಲ್ಲೂ ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ನಾಟಕಗಳಿಂದ

ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದ ಇವರು, ನಾಟಕಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಹಾಗಾಗಿ, ಇವರಿಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳು ಹಿಡಿಸದಾದವು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಕಾರ ಕೋಲಾಚಲಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು, ರಾಘವರು ಹಿಂದೆ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಒಥೆಲೋ', 'ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್', 'ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೆಕ್', 'ಕಿಂಗ್‌ಲಿಯರ್', 'ರೋಮಿಯೋ ಮತ್ತು ಜ್ಯೂಲಿಯಟ್', 'ಮರ್ಚಂಟ್ ಆಫ್ ವೆನಿಸ್' ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರು. ರಾಘವರು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಅಮೋಘ ಅಭಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ "ಸುಮನೋರಮಾ ನಾಟಕ ಸಭೆಗೆ" ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದರು. ಈ ತಂಡದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಹಳೆಯ ತುಡಿತವಿತ್ತಲ್ಲ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕೋಲಾಚಲಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರಿಂದ 'ಚಾಂದ ಬೇಬಿ' ಎಂಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದರು. ಪುರಾಣದ ಕಡೆ ಇದ್ದ ಜನರ ಒಲವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಾಟಕದಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವುದು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಘವರು ಮಾತ್ರ ಪಟ್ಟು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಂತರ 'ಸುನಂದಿನಿ', 'ವಿಜಯನಗರ ಪತನ', 'ಭಾರತಯುದ್ಧ', 'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ' ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ತಂದು ಅಮೋಘ ಅಭಿನಯವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇವಲ್ಲದೆ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ವಟ್ಟಂ ಸಹೋದರರ ನೆರೆವಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ "ಅಮೆಚೂರ್ ಡ್ರಮಾಟಿಕ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್" ನ ಪರಿಚಯ ಪಡೆದು ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕನ್ನಡ, ತೆಲಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಘವರು ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು, ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಅಭಿನಯದಿಂದಾಗಿಯೇ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಂತಹ ಅವರ ಪಾತ್ರಗಳ ಕೆಲವು ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಅವರು ಎಂತಹ ನಟ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

'ಸತ್ಯಾವಾನ್ ಸಾವಿತ್ರಿ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಘವರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಯಮನ ಪಾತ್ರ. ಅವರು ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಅಂದಿನ ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳ ಯಮನ ಪಾತ್ರವಲ್ಲ. ಇದು ರಾಘವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಯಮನ ಪಾತ್ರ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಯಮನೆಂದರೆ

ರೌದ್ರಾವತಾರಿ ವಿಕೃತ ವೇಷದವನು. ಆದರೆ, ರಾಘವರು ಯಮನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯದೇವತಾಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಈ ಚಡಪಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಬಿಡದೆ, "ಸಾವಿತ್ರಿ ನೀನು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವಳು ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸಲಿಚ್ಛಿಸದೇ, ಸೌಮ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹರ್ಷಭರಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ರಾಘವರ ತಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಹನಟರನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನಾಟಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಘವರು ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನ ಪಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪು ಖಡ್ಗವನ್ನೊಮ್ಮೆ ಝಳಪಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪೌರುಷದಿಂದ ಹೇಳಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದೊಡನೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಹುಡುಗ ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ರಾಘವರು ಆ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವರೂ ಸಹ ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

'ವಿಜಯನಗರ ಪತನ'ದ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಪಠಾಣ ರುಸ್ತುವಿನ ಪಾತ್ರ ರಾಘವರಿಗಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತೆನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮೂಡಿಬಂದಿತ್ತು. ಈ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಘವರು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಅದ್ಭುತ ಅಭಿನಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿತು.

'ಅಂಕದ ಪರದೆ ಎದ್ದ ಮೇಲೆ ರಾಘವರು ಸೈಡ್‌ವಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಅಶ್ವರೂಢರಾಗಿ ರಂಗಮಂಚಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹುಲ್ಲು ತಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಮ್ಮೇಳದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪಥನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪಠಾಣ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿಯ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ನಿಸ್ತೇಜಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭಾರವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಷ್ಪಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಲವಾರು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಸೈಡ್‌ವಿಂಗ್‌ನಿಂದ ರಂಗಮಂಚಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಒಣಗಿದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಡಿಯತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಪತನದ

ಕಥೆಯತ್ತ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದುವರೆದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಯನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಆಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಪಠಾಣ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ವೇದನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಅವನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿರುಸಾಗಿ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲದೆ ಭಾವಾಭಿನಯ, ಆಂಗಿಕಾಭಿನಯ ಅವರನ್ನು ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ನಟನನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂದು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಈ ಪಾತ್ರವು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಇವರನ್ನು ಕೀರ್ತಿ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ ನೈಜ ಕುದುರೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೇವಲ ಆಂಗಿಕಾಭಿನಯದಲ್ಲಿ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿ ನಿಜವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನೇ ರಾಘವರು ಎಳೆದು ತರುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ನೋಡುಗರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಅಮೆಚೂರ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿ ನಟರಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ರಾಘವರು ಆ ತಂಡದೊಂದಿಗೆ ಮೈಸೂರು, ಮುಂಬೈ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಸಿಮ್ಲಾಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಲಾ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆರೆದರು. ನಂತರ ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ರಂಗೂನ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ತೆಲುಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶಂಸೆಗಳ ಮಹಾಪೂರ:

ರಾಘವರು ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದರೆಂದರೆ ಅವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದವರೇ ಇಲ್ಲ. ವರದಾಚಾರ್ಯರ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪು ಪಾತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದ ರವೀಂದ್ರನಾಥರಾಗೂರರು ಆ ಪಾತ್ರವನ್ನು ರಾಘವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ನೋಡಲು ಬಯಸಿದರು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಘವರ ಅಭಿನಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ “Raghava as the greatest living Indian actor of the century” ಎಂದು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು.

ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೀನರ ಉದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದ ನೆರವಿಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಮೆಚೂರ ಸಂಘದ ವತಿಯಿಂದ ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ “ದೀನಬಂಧು ಕಬೀರ” ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಇದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕೇವಲ ೨೦ ನಿಮಿಷ ನಾಟಕ ನೋಡುವ ನಿಯಮದಂತೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಘವರ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ಹೊತ್ತು ಹೋದದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರು ವೇಳೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿ “ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಸಮಯವಾಯಿತು” ಎಂದಾಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು “ಇದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾಟಕದ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನಯರಾದರು. ಯಾವ ನಾಟಕವನ್ನೂ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನೋಡದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ದೀನಬಂಧು ಕಬೀರ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ರಾಘವ ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗಿಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾಟಕ ಮುಗಿದ ನಂತರ “ರಾಘವಾಚಾರಿ ಮಹಾರಾಜ ಕೀ ಜೈ” ಎಂದು ಜಯಕಾರ ಹಾಕಿ ಹೊರಟರು ಎನ್ನುವುದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತರಿಂದ ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಕಲಾವಿದರು ವಿರಳ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ನಂತರ, ರಾಘವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವುಂಟಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿವರೂ ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಇದ್ದು ಸುಮಾರು ೫೨ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ, ಅಲ್ಲಿಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠನಟರಾದ ಸರ್ ಪೋರ್ಡ್ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಹ್ಯಾಂಡನ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯೂಡೋನ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಕಾರ, ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾಡ್ ಷಾ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ಬರ್ನಾಡ್ ಷಾ ರವರು ಇವರ ಭೇಟಿಯಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು “ಇದೇನು ಕಾವ್ಯ-ಧರ್ಮ ಕಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವೇ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲೆಯಬೇಕಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ನೀವೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಿ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಾರಿಗೂ ೫ ರಿಂದ ೧೦ ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದ ಷಾ, ರಾಘವರೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಕಲೆಯ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು ಕೃತಿ, ಭಾವಗಳ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ರಾಘವರು ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅವರೆದುರಿಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಇವರ ಅಭಿನಯ ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದ ಷಾ “If Shakespeare wrote-you have acted it is a pity you were born in India (then considered a slave country) if only you

had been born here England would have made you as great as Shakespeare” ಎಂದರಂತೆ, ಒಬ್ಬ ನಿಜವಾದ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೇಕೆ?

ರಾಘವರ ಗೌರವಾರ್ಥ ಲಂಡನ್ ನಗರದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಗ್ಯಾರಿಕ ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಭೋಜನ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಟ್ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಅವರ ಸೋದರ ಶ್ರೇಷ್ಠನಟ ಸೋರಬ್ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಲೇಡಿ ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಮುಂದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದ ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್ ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾಡ್ ಷಾರವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಭಾರತದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಾರ್ಡ್ ಹಾಲ್ಡನ್ ಅವರು ರಾಘವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೋಜನಕೂಟವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು.

ಷಾರವರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದ ರಾಘವರ ಕಡೆಗೆ ಇಡೀ ಯೂರೋಪ್, ಅಮೇರಿಕ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡಿತು. ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದವು. ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೂ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಪ್ಯಾರಿಸ್, ಬರ್ಲಿನ್ ನಗರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಭಾರತೀಯ ನಾಟಕಲೆಯ ಬಗೆಗೆ ವಿದ್ವತ್ ಪೂರ್ಣಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು.

ವಿದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ನಂತರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಂಗಭೂಮಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ರಾಘವರು ಇಲ್ಲಿಯ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರು. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ನಾಟಕಗಳು ಬರಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ನಟಿಸಬೇಕು. ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ

೩.

ಯೋಗ್ಯ ಥಿಯೇಟರ್‌ಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು. ನಟರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ನಟರ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಕ್ಟರ್ಸ್ ಫಂಡ್ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಕೀಲ ನಟನಾಗಿ ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರಲ್ಲದೆ, ದೇಶ-ವಿದೇಶದ ಧೀಮಂತರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ನಂತರ, ನಾಟಕಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ, ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪರಿಶ್ರಮಿಸಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು, ಭಾರತೀಯ ನಾಟಕಲೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕಲಾ ಪ್ರಪೂರ್ಣರಾದರು. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದ ತಾವೇ ಬರೆದ “ತೀರದ ಸಮಸ್ಯೆ” ನಾಟಕವನ್ನು ೧೯೪೬ ರ ಮಾರ್ಚ್ ೨೩ ರಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಘವರು, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೬, ೧೯೪೬ ರಂದು ನಿಧನರಾದಾಗ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ರಂಗಭೂಮಿಗಳೆರಡು ದಿವ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬರಡಾದವು.

ಪರಾಮರ್ಶನಗ್ರಂಥಗಳು:

- ೧. D. Venugopalachari, Raghav Memorial Souvenir, 1965, T. Raghav a sketch
- ೨. ಜೋಳದರಾಶಿ ದೊಡ್ಡನಗೌಡರು, ಕಲಾ ಪ್ರಪೂರ್ಣ ಟಿ. ರಾಘವ

Dr. B. R. AMBEDKAR'S THOUGHTS ON WOMEN EMPOWERMENT IN INDIA

-Dr. Eranna

Assistant Professor of Political Science
Government First Grade College
Bagepalli, Chikkaballapura-District, Karnataka

Abstract: *There has been centuries of exploitation of women. The woman in India has reached the most deplorable level on the basis of religion. She was stripped of her rights and freedom by imposing a number of restrictions, such as Sati, Parda system, Devadasi, Necked Service (bethaleseve) etc. There were restrictions on the woman being at home and seeking refuge from her husband. Such a dilemma caused many women's empowerment struggles. Dr. B.R Ambedkar was among those who sought to provide women with rights and freedoms and B.R. Ambedkar is at the forefront. They went on a revolutionary path to avoid the exploitation suffered by women on this ground for centuries. He fought for child marriage, widow remarriage, child protection, honor and respect for women etc. B.R. Ambedkar also called Mookanayak and as an exiled India press editor wrote many articles on female empowerment. He fought for the inclusion of women in the Manusmriti burns, the entrance to the Mahad Lake and the temple entrance. In the Constitution of India, the Empowerment of Women, women's rights, freedoms and equality are included. Dr. B. R. Ambedkar in his writings, wrote the current struggle of women.*

Keywords: Women, Empowerment, Constitution, Revolutionary, Systems, Hindu code bill

Introduction:

Another name for knowledge is Dr. B.R. Ambedkar. His followers call Ambedkar as Babasaheb Bhimrao Raj ji Ambedkar. Ambedkar was born in Maharashtra on April 14, 1891. Not only is he popular in India, he has reputation around the world. Ambedkar was born into an untouchable family. At a young age he suffered many problems, including untouchability. These people could not be educated at school together. Like all children, playing with other children in childhood was not possible. He refused to pursue the exploits he had suffered in to next race. Many of the obligations of the day were passed by the reformers of society. He is a great humanist who fought for the liberation of widows. He is

an honest journalist who started a magazine called Mookanayaka. He was the first student in the world to study at prestigious university in the US and Britain. He is the first PhD graduate from India. Doctor of All Sciences, graduate, A thinker who communicated to the people of the world the origin of the means of education, organization and struggle. The statues of Ambedkar is present in every city of India, and the prestigious states of the world.

A rationalist's view of an issue is theoretical. Each subject has its own opinion. Socialism thought us equal distribution of wealth. Democracy thought us the principles of peoples. Similarly, if Mahatma Gandhi spoke of truth and non-

violence, Basavanna expressed his views towards a casteless society. Dr. B.R. Ambedkar's ideas are issues of freedom, equality and justice.

Female means she is our sister, mother, teacher, grandmother, friend. Woman has a special status in nature. Females also have importance in animals and bird kingdom. But man alone has been persecuting women for centuries. Women have been humiliated and abused since ancient times. She has been deprived of all fields and scratched as a thing. The status of women in India, especially in Hindu society, has reached a dismal level. Females are treated worse than animals. Women are more persecuted by rituals such as Devadasi practices, Parada system, Satisahagama system, naked service, and so on. Woman had no preference in social and economic decision making. This is a society that has shunned matters of money, education and decision making etc for women. Females and Untouchables are treated alike in India.

There have been many struggles and reforms since ancient times to prevent such exploitation of women. Prominent among them are Lord Buddha, Basavanna, Swami Vivekananda, Rajaram Mohan Roy, Mahatma Gandhi and Ambedkar. Dr. B.R. Ambedkar's thinking and struggles led him to create awareness among Indian women about their status and rights.

Empowerment means uplifting. In a nutshell it means development. Empowerment is one of the most debated topics in the current world. The aim of empowerment is to develop everyone in all areas. The term empowerment has often been used for the development of women who have been persecuted for centuries.

Dr. B.R Ambedkar's Thoughts on women Empowerment:

Dr. B.R. Ambedkar has made his valuable contributions in several fields. One of the most important issues is empowerment of women. His thoughts on behalf of women are timeless. The rituals were in practice from centuries and he went on to prevent the persecution of women. He was the first feminist to fight for women's rights in India, as in America and Britain. He protested against child marriage, emancipation of widows, protection of women and respect for women. He looks like a modern feminist. A protector of women who has alienated social and economic inequalities. A far-sighted thinker who knew the contemporary realities beforehand. Dr. B.R. Ambedkar thoughts on female empowerment can be understood as follows.

Thoughts on Religion and Empowerment of Women:

Indian women's society was tired of Indian blind traditions. But there was no courage to raise a voice against it. Many women suffered persecution in the name of religion. Chiefly in such cases;

Sati System:

This ritual practice is to push a widow alive into the burning dead husband's pyre. It is contrary to the liberty of women to live alive after the death of her husband by burning the shroud alive. It was a religious ritual that took away a woman's life. Although it was banned in 1928, they were merely orders. Dr. B.R. Ambedkar fought against the practice of Satisahagama.

Jouhar system:

This type of ritual was practiced among the Rajput rulers and the soldiers. The Jouhar system is for the

wives of the rulers or warriors who died in battle. The Jouhar system is a religious ritual that follows the practice of giving women respect and openness.

Parda System:

The Hindu and Muslim women have the purdah system. It is the practice of women to cover their face with cloth so that no one can see it. There was a sense that religion would protect them from evils.

Devadasi System:

A female devadasi is offered to God. Those who are married to a temple or shrine become Devadasi. Devadasi cannot marry any other. Had to live without getting married until the end of life. The females of the lower castes were made into devadasis. It was banned in 1988. Many such exploits were perpetrated on women. He started many protests or Andholanas to do away with such dire social problems in India. In the UK, the British government fought for the right of Indian women to vote for women in the United States, while in the United States the British government was concerned about giving women the right to vote. Mookanayak opened the newspapers in 1920 and the Bahuskrutha Bharat in 1927. He was writing feminist articles in this paper. He condemned the exploits that took place in the name of religion. This led to increased awareness among women. Women should be educated to empower women. As a student, he spent 18 hours a day studying for generations. Dr. Ambedkar is also in charge of women's schools, which were started by Mahatma Jyotibha Poole for girls.

Fight for Women's Rights:

Dr. B.R. Ambedkar was one of the most pro-women struggles of his life. Fought on behalf of the exploited community. He spoke at the meeting of

the Bombay Legislative Assembly on the issues of the Indian Mahila. His ideas were influential in the Viceroy Assembly and the Constitutional Assembly of India. Feb. 18, 1927, he was a member of the Legislative Council British government gave many suggestions. Ambedkar's aim was to increase the dignity of women.

He founded women's associations to educate and raise awareness for untouchable women. It is especially noteworthy that women participated in the drinking water fight in Mahar Lake. The role of Shandabai Shinde is important. The trumpet of women's emancipation was blown by the burning of mannequins, which caused the exploitation of women. Initially, the number of those who were less involved in Ambedkar's women's struggle was increasing day by day. Fifty women participated in the manusmruthi burning. Speaking on the occasion, Ambedkar suggested that women should change their clothes and wear light clothes. Continuing to speak, the women were also advised not to eat dead animals. At that time women were required to wear only clothing from the waist down and above the knees.

Dr. B.R. Ambedkar for Women Empowerment.

B.R. Ambedkar held the All India Women's Conference on July 20, 1940 in Nagpur, Uttar Pradesh. Speaking on the occasion, he said, "Without women there is no progress." I am very much in favor of women's union, wanting women to have better aspirations.

Dr B.R. Ambedkar was present at the Round Table Conference held in London from 1930 to 1932. Ambedkar made a memorable speech. He briefly explained the problems the Depressed Class in India was experiencing. The

speech addressed the problems of the exploited class in Indian political administration. The ideas of Ambedkar's speech were published in the London newspapers and won the admiration of the people. After the Round Table, he returned to India and organized a number of women's meetings.

Speaking at the Constituent Assembly of India on November 25, 1949 the day, he said, "The foundation of democracy is to be a political democracy rather than a social democracy.

Pro-Hindu Code Bill:

Dr. B.R. Ambedkar worked for the Empowerment of Women when he was the Union Law Minister. The Hindu Code Bill is a bill that gives women equal access to property. To avoid the exploitation that takes place on women, equality, providing the Hindu Code Bill was presented to the House in 1948. There was parliamentary opposition to the bill. Ambedkar strongly defended the bill. But the then Nehru government did not accept the Hindu Code Bill. The main reason for this is the fact that women are equal in property to men. On December 6, 1956, Prime Minister Jawaharlal Nehru rejected the bill saying there was opposition to the bill. For this reason, Ambedkar Legal minister on November 27, 1951, resigned. This bill will make it easier to understand the status quo of those who are leaving to provide freedom and equality for women.

However, Dr. Ambedkar one can recall how Ambedkar's pro-women's thinking was later implemented.

The Hindu Marriage Act was enacted on 1955. This resulted in Ambedkar's pro-women Hindu Code Bill being passed indirectly.

Ambedkar's pro-women's thinking was transformed into a second

wave after 1960. The central government has enacted a number of laws to protect women against rape, sexual harassment, dowry harassment, murder, extortion and poverty and so on.

Dr. B.R. When Ambedkar passed away on December 6, 1956. Prime Minister Nehru addressed the House, saying: "Dr. B.R. Ambedkar was like a revolution fighting all the oppression of Hindu society". The Ministry of Social Justice and Empowerment was set up by the central government. Many pro-women laws were enacted which are as follows

Hindu Marriage Act 1955

Hindu Adoption and Maintenance Act 1956

Hindu Minority and Protective Act 1956

Children's Marriage Act 1961

Seismic Prevention Act 1987

Maternity Benefit Act 1961

Equal Occurrence Act 1976

Human Rights Protection Act 1993

Protection of Women from Domestic Violence Act 2005 and so on.

Ambedkar's Education Issues for Women Empowerment:

Girls in India's history have been denied education. Education was reserved only for upper caste men. Beyond that education was the only path for women's development. If the female learns she can live with the male equally. He said, "We will soon see better days and increase the pace of male development with female education. It is unfortunate that today's women have forgotten Ambedkar.

Women's Empowerment Thoughts in the Constitution of India:

The Constitution provided protection and equality for every woman

living in India. Some of the rituals, such as Dr. Ambedkar discussed in the Constitutional Assembly are

Article 14 : All are equal before the rule of law. This is the same law for everyone living in India. Cannons are equally applicable to the poor, the upper-caste, the male and the female.

Article 15: Prohibits discrimination against citizens on protected grounds.

Article 16: This provision provides for reservation of 33% in government employment for women in India.

Article 23: Government prohibits the smuggling of human beings and forced labor. The rape of women, exploitation, Encouraging prostitution, women's sale, daughters, etc. fetus sex data detection is prohibited.

Article 24: The Rule forbids the practice of child labor. The purpose of this ritual is to educate girls and boys.

Article 39: Equal pay for equal work. The reason for being a woman is not to pay low wages.

Article 42: has said that the childbirth facility should be provided. All the government has allowed six months of paid leave for women in the employment.

Article 243: has provided political reservation for women in city, local governments and rural local governments.

Governments for Women Empowerment:

The Government of India and the respective State Governments have implemented a number of schemes for empowerment of women. Some of the major projects are; Women's helpline project, Prohibition of Human Trafficking and Rehabilitation, Women's

Hostel, Rajiv Gandhi National Mothers Child Project, Stree Shakti and Swashakthi Project, National Food Security Scheme, Women's Placement and Training Plan, Nari Shakti Reception, Indira Gandhi Philanthropic Collaboration Project, Department of Women and Child Welfare, there are still projects like that. In addition, many NGOs are working for the betterment of women.

Conclusion:

Dr. B.R. Ambedkar can be called the champion of women's empowerment. They are the birth fighters who raised their voice against all forms of exploitation of the women. It is a heroic and courageous struggle for the empowerment of women at every stage of their lives. It is ironic, however, that Indian women do not know about the struggles of Ambedkar.

References:

01. Hutton J H, Caste in India, Oxford University Press, Bombay, 1980.
02. Prabhavati Sinha, Smriti Political and Legal System, People's Publishing House, New Delhi, 1982.
03. Dr. B.R Ambedkar's Writings and Speeches, Karnataka Government, Kannada and Culture department, 2000.
04. Dr. Aravind Malagathi, Dalith thoughts, kannada Sahitha Parishath, Bangalore, 2003.
05. Nutan Singh, Dr. B.R. Ambedkar and his contribution in Women's Empowerment, Writers world, India, 2019.

GRAMA DEVATEGALU BELEDU BANDA DARI -Shivanna .T

ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ದಾರಿ

-ಶಿವಣ್ಣ ಟಿ.

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿವಿ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ-585106

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಧರಣಿಯ ಒಡಲೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲೆ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಕಾರ್ಮುಗಿಲು ಕವಿದಿದೆ. ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು ಮೇಡು, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡ, ಗಿಡಗಂಟೆ, ಕಳ್ಳೆಮುಳ್ಳು, ಸುಡುವ ಬಿಸಿಲು ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಗಾಳಿ, ಸುರಿಯುವ ಮಳೆ, ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ರಕ್ಕಸ ಕಡಲು, ಸಿಡಿಲಿನ ಶರವೇಗದ ಶಬ್ದ ಮಂಗಳಮಾನವನಿಗೆ ದಿಕ್ಕುಕಾಣದೆ ಅವನ ಬದುಕು ಕತ್ತಲು. ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಮಾನವನಿಗೆ ಸಂಘ ಜೀವನದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹದಗೊಳಿಸಲು ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಉರುಳಿದವು. ಮನುಷ್ಯ ಕಾಡುಮಾನವನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾ, ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ, ಅಲೆಯುತ್ತ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಣ್ಣು - ಹಂಪಲು, ಗೆಡ್ಡೆ - ಗೆಣಸು, ಸೊಪ್ಪು - ಸದೆ ತಿಂದುಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದಂತೆ ಎಲೆಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಮೈಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಗಿಡ-ಮರ, ಪೊಟರೆ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಕಾಲಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಸಿವು ನಿಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಟೆ ಆಡುವುದನ್ನು ಒಂದು ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಸಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನತೊಡಗಿದ. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಕಲ್ಲು ಕಲ್ಲಿನ ಗರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಕೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮಾಂಸ ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸು ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಣ್ಣೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಸುವ ಕಸೂತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಮಾನವ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಾನು ನೆಲೆಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಾನೆ/ಶರಣಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಆಳದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ಗುಡ್ಡ, ಬೆಟ್ಟ, ಪರ್ವತ, ನದಿ, ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳ, ಕಲ್ಲು ಗಿಡಮರಗಳಂತಹ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೆಂದು

ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಯ, ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಜೀವಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲು, ಮಳೆ, ಭೂಕಂಪ, ಜ್ವಾಲಮುಖಿ ರೋಗ ರುಜುನೆಗಳ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಬಂದಾಗ ತಾನು ನಂಬಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಶಕ್ತಿದೇವತೆಯ ಮೊರೆ ಗೋಗುತ್ತಾನೆ. ಈಗಿನ ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಂಪರೆ ಬೆಳೆದು ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಮಾನವ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೊಡುಗೆಯಾದ ನದಿ ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೆಲೆನಿಂತ. ಇದರಿಂದ ಗುಂಪು ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದವು. ತಾನು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರಕ ರೋಗಗಳು, ಕಷ್ಟ ಸುಖ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತನಾದ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬೆಳೆಯ ತೊಡಗಿದವು. ದೇವರ/ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದ. ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿ ರೂಪವಾಗಿ ತಾನು ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಮಂದಿರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಾನು ಹಂಬಲಿಸತೊಡಗಿದ. ತಾನು ನಂಬಿದ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳು ಕಾಕತಾಳಿಯವೆಂಬತೆ ಫಲನೀಡಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ

ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನಪದರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ದೈವಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಅವರ ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರುಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರತೀಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ನಂಬಿರುವ ದೇವರು/ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವನ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳಿಗೆ ದೇವರು ಸದಾ ಸ್ವದಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನಪದರ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಲವಾಗಿ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪದರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳು, ದನಕರು, ಕುರಿ ಮೇಕೆ ಜನರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಸಾವುನೋವುಗಳಾದರೆ ದೇವರ ಕಾಟವೆಂದು ನಂಬಿ ಅವುಗಳ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ದೇವರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧಕರಾದ ಜನಪದರು ಗ್ರಾಮದ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಣೆಯಾದರೆ ನಾವು ನಿನಗೆ ಬಟ್ಟೆ, ಒಡವೆ, ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನೈವಿದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹರಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಂತೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಶೀಲ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಾ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡವು. ದೇವತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ, ಆರಾಧನೆ ಪೂಜೆಗಳು, ಕ್ರಿಯಾ ವಿಧಾನಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬಹುದು. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅನೇಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಧರ್ಮಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿದವು. ಮನುಷ್ಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಆಲೋಚನೆ ಬೆಳೆದು ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ತಂದನು, ತನಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವತೆ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿ ಗೌರವದಿಂದ ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿದ, ಮನುಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತಾರವಾದಂತೆ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯ ಜೊತೆಗೆ ದೇವಾಲಯ ಗರ್ಭಗುಡಿ

ಕಲೆ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತಹ ಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಯು ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಮತ್ತು ದೈವತ್ವದ ಮೂಲವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಲು ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಪುರಾಣ ಐತಿಹ್ಯ ಕಥೆಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಈ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿರುವುದು ತುಂಬ ವಿರಳ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯದಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣಗಳು ನಂಬಿಕೆಯ ಫಲ. ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅನುಭವದ ಪರಿಣಾಮ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದೇವತೆಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಪುರಾಣಗಳು ಕೂಡ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಆಚರಣೆಗಳು ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಕಾಣಬಹುದು ಎಂಬ ಮಾತು ಉತ್ತೇಜನಕರ. ಜನಸಮುದಾಯದ ಚರಿತ್ರೆ ತಿಳಿಯಲು ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳು ಶಕ್ತಿ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಕಟ್ಟುಕಥೆಯಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಜನಪದರ ಬದುಕಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ. ಮಾನವ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವಾಗ ಹುಟ್ಟು ಸಾವು, ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳು ಭಯದ ಅಂಶವನ್ನು ಭಿತ್ತಿದವು. ಇವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಮಳೆ, ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲು, ಮಿಂಚು, ಭೂಕಂಪ, ಅಗ್ನಿ, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಭೀತನಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಇಂತಹ ಪ್ರತೀಕಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇವುಗಳು ದೇವರುಗಳ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿದ. ನಂತರ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ದೇವರುಗಳ ಚೇತನಶಕ್ತಿ ಹಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವರುಗಳ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗೆ ದೈವತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತಿತು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆ: ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕಾಲದಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾದ ಮನುಷ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳು ಧರ್ಮಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿದವು. ಮಾನವ ಇಂತಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಹೊಸ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ

ತಂದನು. ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದಂತೆ ಅದ್ಭುತ ಕಲಾಕೃತಿ ಉಳ್ಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಜೊತೆಗೆ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂದುವರಿದವು. ನಂತರ ದೇಶದ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಉಗಮಗೊಂಡು ಜಾತ್ರೆ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ವಿಭಿನ್ನ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನಗಳು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದವು. ಹೀಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಪನೆ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಧರ್ಮಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿದವು. ಮಾನವನ ಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿಗಳು ಉದಯವಾಗಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅವರವರ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೂರ್ತಿಗಳು ಅವರವರ ಹಲವು ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಕೃತಿಯ ಮೂರ್ತರೂಪ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಣ್ಣು, ಮರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ ಅಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪೂಜೆಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರು. ತರುವಾಯ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಗಳ, ಮರಗಳ ಪೊಟರೆಗಳ, ಗವಿಗುಂಡಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಬಂದುದಲ್ಲದೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿ, ಮರಗಳಗುಡಿ, ಕಲ್ಲಿನಗುಡಿ ಕಾಲಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಳಪಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು ರಚಿತವಾದವು. ದೇವತೆಗಳು ಉಗಮದ ನಂತರ ಅವನ ಗುಣ-ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಷ್ಟ ವಿದ್ಯಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಮರೆಹೋಗುವುದು, ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾಗರೀಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು, ಸಮುದಾಯಗಳು ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪಿನ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿದವು. ಮಾನವನಿಗೆ ವಿಚಾರ ಶಕ್ತಿ ವಿಚಾರಸನ್ನಿಲ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧರ್ಮ ದೇವರು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಅನಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದೇವರ ಸುತ್ತ ಅನೇಕ ಸಂಬಂಧ ಹೆಣೆದು ಜಾತ್ರೆ ಉತ್ಸವ, ಮೆರವಣಿಗೆ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ,

ಅಮಾವಾಸೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದವು. ಇದರಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಪ್ರದಕ್ಷಣೆಯೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಾತೃ ದೇವತೆಯ ಕಲ್ಪನೆ: ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾನವನು ತಾಯಿಗೆ ದೇವತೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ತಾಯಿಯೇ ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ವಹಿಸಿದವಳು. ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳು ಉದಯಿಸಿ ಮಾತೃ ದೇವತೆಯನ್ನು ಮರೆದಿಂದ, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ, ಮಣ್ಣು, ಒಡವೆಗಳಿಂದ ಕೆತ್ತಿಸಿ ದೇವಿ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಆಭರಣಗಳ ತೊಡಿಸಿ ಕೆಂಪು ಸೀರೆ, ಕುಂಕುಮ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪಿನಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮಗಳು ಉಗಮಗೊಂಡ ದಿನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳು ಹರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಿಂಧೂ ಬಯಲಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿ ಇಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅನೇಕ ಗುಡಿಗೋಪುರ ಹರಕೆ, ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಜಾತ್ರೆ ಉತ್ಸವ, ಒಡವೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಭಾವನೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಮಾತೃ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾತೃದೇವತೆ, ಕುಲದೇವತೆಯಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆ, ಧಾನ್ಯ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆ, ಭೂಮಿ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಮಾತೃದೇವತೆಯರನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮಾನವ ಹಲವು ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ರೂಪಾಂತರವಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಹುತ್ತ, ಮರ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟವೆ. ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳು ಪೂಜಿಸುವ ಪ್ರೇತಾತ್ಮಗಳು ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಅಥವಾ ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಸತ್ತವರು ಮತ್ತೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾಸತಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಾಲವಾದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಗ್ರಂಥ ಸೂಚಿ

- 1) ಚನ್ನಣ ವಾಲೀಕಾರ- ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಾಲೀಕರ ವಿರಸಂ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗ, 1991.
- 2) ಪಾಟೀಲ ಬಿ.ವಿ. - ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, 1999

- 3) ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ- ಹುಲಿಗಮ್ಮ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ. 1999
- 4) ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ -ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು ಮೂಲಭಾರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು, 1997
- 5) ಡಾ. ಸಿ.ಟಿ. ಗುರುಪ್ರಸಾದ್ -ಏಳು ಊರಿನ ದೇವತೆಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಕನ್ನಡ, ವಿ.ವಿ. ಹಂಪಿ, 2005
- 6) ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಿ.ಚಿ - ಉಜ್ಜಿನಿ ಚೌಡಮ್ಮ ದಿನಕರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು 1979.

**SHAIKSHANIKA GUNAMATTAVANNU
ABHIVRUDDHIPADISUVALI YEDURISUVA
SAVALUGALU MATTU MARGOPAYAGALU
-Dr.Mohan Kumar T.M**

**ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು
ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು**

-ಡಾ.ಮೋಹನ್ ಕುಮಾರ ಟಿ.ಎಂ

ಬೋಧನಾ ಸಹಾಯಕರು

ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ

ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. 1833ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರು 'ರಾಜರ ಶಾಲೆ' ಎಂಬ ಉಚಿತ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೂತನ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ಅನಂತರ 1866ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಬಾಲಕಿಯರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಬಾಂಬೆ ಕರ್ನಾಟಕ, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯಾಪಕತೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಯಿತು. ತದನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯಾಪಕತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 93ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನರಹಿತ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳೂ ಸೇರಿದ್ದವು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆಯೋಗಗಳು

ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇವುಗಳಿಂದ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು.

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆ ತರಲಾಯಿತು. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ

ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಲವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಶಾಲೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡರೂ; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಿ ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ನೀರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆ ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಅವರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,
- * ಉಚಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
 - * ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಮನೆಮನೆಗೆ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿ, 6ರಿಂದ 14 ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೂ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
 - * ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಗೈರುಹಾಜರಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕರೆತರುವುದು.
 - * ಉಚಿತ ಬೈಸಿಕಲ್‌ಗಳು
 - * ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ.ಜಾ/ವರ್ಗಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
 - * ಶ್ರವಣ ಸಮಸ್ಯೆ ದೃಷ್ಟಿಮಾಂದ್ಯತೆ, ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯತೆ, ಕಲಿಕಾ ಮಾಂದ್ಯತೆ ಮುಂತಾದ ದೋಷಗಳಿಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ
 - * ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಲೂಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹ)

ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ :

ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನವು, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ, 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ (ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯ 8ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ) 10 ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ 104 ಉಪಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ಶಾಲೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳ, ಸಮುದಾಯದ ಒಡತನ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಬಲೀಕರಣ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು

ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸವಾಲುಗಳು :

1. ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಹಾಗೂ ಒಪ್ಪುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ರಚನೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಎ.ಸಿ.ಎಸ್.ಇ. ಮತ್ತು ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್.ಇ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಣದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ರಚಿಸುವುದು.
2. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.
3. ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಜಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಕಲಿಸುವುದು.
4. ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಕಲಿಕಾವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಣತಿಯಿಂದ ಬೋಧಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು.
5. ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತಂದು ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು.
6. ತರಗತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಕಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವತಃ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
7. ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
8. ಶಾಲಾಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು.
9. ಉತ್ತಮ ಭಾಷಾಬೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ನಿತ್ಯಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಮೃದು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
10. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
11. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ವಿವಿಧ

ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

12. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರುವ ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿಡಿಸಿ ಉತ್ತಮಕುಟುಂಬದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲಿದೆ.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಹಕ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಇದು ಉತ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ ಸೇವೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. (ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಕೆಲಸ) ಅದರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲು ಪ್ರದರ್ಶನಾಧಾರವಲಯದ ಬಳಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯಾಂಶಾಧಾರಿತ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ "ಗುಣಮಟ್ಟ" ಎಂಬುದು ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ ಸೇವೆಯ ಕೆಳಮಟ್ಟ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮಾನದಂಡ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ ತನ್ನ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಳೆಯುವುದಾಗಿದೆ. ಗುಣಮಟ್ಟ ಎಂಬ ಪದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ನಾವು ಬಳಸಿದಾಗ, ಉತ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಎಂದು ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಸರಳವಾಗಿ

ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ ಅಥವಾ ಸೇವೆ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೀರಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕ ಆಧಾರಿತ ಪದವಿನ್ಯಾಸ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಲಾಭಗಳು

ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

1. ಇದು ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯೊಳಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಿವಿಧವಾದ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
2. ತಂಡ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
3. ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಯು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು :

1. ಸರ್ಕಾರವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿನ, ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ, ಯಾವ ವಿಧದ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹೀಡಿತ ದುರುದ್ದೇಶಗಳಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು. ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು.
2. ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
3. ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಶಾಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಅನುಭವಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸೇರಿ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.
4. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು.
5. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಮೇಲೆ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯು ಸಫಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಹಿಮ್ಮಾಹಿತಿ

ತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದರಂತೆ ಅನುಸರಣೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

6. ಪ್ರಸ್ತುತಪರಿಷ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅತಿಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಹೀಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಪೋಷಕರು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಿಂತಕರು ಹಾಗೂ ತಜ್ಞರಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಮುಖ್ಯತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಆಕರ ಸೂಚಿ:

1. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಕೆ.ಜಿ. (2004) “ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಸಂಘಟನೆ” ಪ್ರದೀಪ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ: 125-130.

2. ನಾಗರಾಜ ಪಿ. (2003) ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ವಿನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
3. ಮ್ಯಾಗೇರಿ.ಸಿ.ವಿ. (2007). ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
4. ಶಿವಶಂಕರ ಹೆಚ್.ವಿ. (2013). ಪೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿನ ಒಲವು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು, ಹಂಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ದಾವಣಗೆರೆ.
5. Dr. S Ramchandran And Prof. K Pandian, Total Quality Management, Airwalk Publications.
6. Prof. V Vijayan And H Ramakrishnan, Total Quality Management, S Chand Publications.

Websites:

- www.vidyalay.com
<https://www.google.com/search>
www.educationworld.com
www.education.nic.in
www.Schooleducation.kar.nic.in
www.sciencedirect.com.

**KARNATAKADALLI SAMAJIKA MATTU RAJAKIYA
BADALAVANEYA SADHANAVAGI SARKARETARA
SANGHA-SAMSTHEGALA PATRA-ONDU
VISHLESHANE
-LakshmiDevamma .N**

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ-
ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

-ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಮ್ಮ. ಎನ್

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜ್,
ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅಮೂರ್ತ: ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಹಿಸಿ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಲೇಖನವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್.ಜಿ.ಒ ಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅರ್ಥಿಕಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದ ಸೂಲ್ಪರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು: ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನಾಗರಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೇತರ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ರೆಡ್‌ಕ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ, ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್, ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್, ಗ್ರಹ ವಿಜ್ಞಾನ, ಬಾಲಮಂದಿರ, ಬಾಸ್ಕೋ, ಇಕ್ವೋ, ಸಿ.ಆರ್.ವೈ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಆಧುನಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ ಅಥವಾ ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಹಿತಸಾಧನೆಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನತೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಮ್ಮ ದೈಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಸಹ ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಕೇವಲ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಸಂಘಟಿತಗೊಂಡಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರಿಕ ಸಂಘಗಳು, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೇತರ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ

ಆನೇಕ ಗಡಿ ಹೊರಗಿನ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಾಗಿ ಸಕ್ರಿಯಗೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಜಾಗತಿಕರಣ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ಆದ ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್.ಜಿ.ಒ ಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅರ್ಥಿಕಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಣನೀಯವಾದ್ದು.

ಮನುಷ್ಯನ ಬಯಕೆಗಳು ಅಪರಿಮಿತವಾದ್ದು. ಅವುಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಅವನು ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಒಂದು ಪಾಣಿ ಎಂದು ಎಸ್.ಜಿ.ಲಾಸ್ಕಿರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದಾರೊಂದು ಬೇಡಿಕೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸುಸಂಘಟಿತ ಸಮುದಾಯವೇ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾವುದಾದರೂ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸುಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಥವಾ ಸದಸ್ಯರ ಸಮೂಹವೇ ಸಂಘ ಎಂದು ಮೆಕ್‌ವರ್ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ ಗಣನೀಯವಾದ ಅಂತರವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅನೇಕತಾವಾದಿಗಳು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಈ ವಾದವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಬಹುದಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದೇನೋ ನೈಜವಾದರೂ ಅದು ಸಮಾಜದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿರಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೊರತಾಗಿ ಈ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಕಲಹಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಅವುಗಳ ನಡುವಣ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯವೂ ಸಹ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದರೂ ಅದನ್ನು ಇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತೆ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಮಾನವನ ಸಮಸ್ತ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಎಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಘಗಳು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಚರ್ಚ್, ರೆಡ್‌ಕ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬ್ಯುಹತ್ ಮಠಗಳು, ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್, ಲಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಮೊದಲಾದವು ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಇತಿಹಾಸ

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಾವು ೧೮೯೯ ರಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎನ್.ಜಿ.೦) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಬಳಗ ಬಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೧೦೮೩ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದವು. ರಾಣಿ ಎಲಿಜಬತ್‌ರವರು ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ (ಊರಾಟಜ ಖಬ್ಬಿಜಟಿಟಿಜ) ಎಂಬ ಎನ್.ಜಿ.೦ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಅಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಂತಹ ಸನಿವೇಶದಿಂದ ಸಂಭಂವಿಸಿದ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾವು ನೋವುಗಳು, ಹಾಗೂ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಖೈದಿಗಳ ರಿಪ್ಪಿತಿಯನ್ನು ಸುಗುಮಗೊಳಿಸಲು ಈ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು.

ಆಧುನಿಕ ಜಾಗತಿಕರಣಯುಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದದ್ದು, ತೃತೀಯ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ.

೧. ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ:

೧೯ ಮತ್ತು ೨೦ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯವು ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಬಲಿಷ್ಠ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಗಣ್ಯರು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಲದ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪ ಅನೋಭೋಗ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ವಸ್ತುಗಳ ವಿತರಣೆ, ಸರಕುಗಳ ಸೇವೆ, ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

೨. ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ:

ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ೨೦ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಜನರು, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪ್ರಾತನವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಜನರ

ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅರ್ಥ:

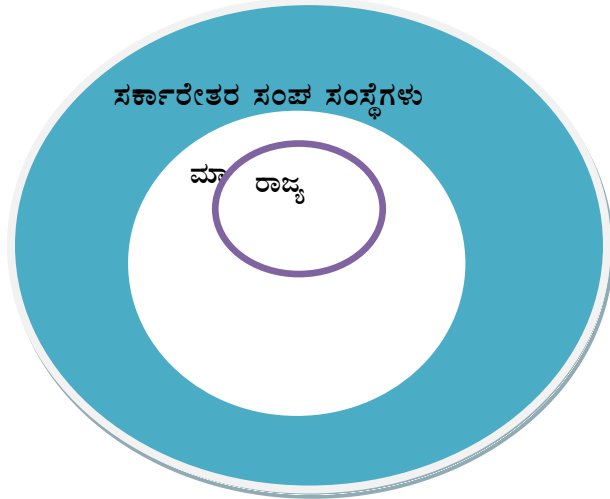
ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಂಬುದು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಎಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ನಾವು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

೧. ಚಾನ್ ಕ್ಲಾಕ್:

“೧೯೯೬ ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇರುವಿಕೆಯೂ ಉತ್ತಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ”.

೨. ಪಿಷರ್: “ಅಲ್ ಜನಾಧಿಪತ್ಯದ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು”

೩. ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಜನ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ವಿರುದ್ಧ ತಿಭಟನೆಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ನೀತಿಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ವಿರುದ್ಧ ವಿವಾದ ಅಥವಾ ಘರ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು?.

1. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾರ ಪರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ?
2. ಯಾರ ಸ್ವಹಿತಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೋಂದಿವೆಯೇ?
3. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ ?

4. ಸಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಾತ್ರ ಏನು?
5. ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಾತ್ರಗಳ ಏನು?
6. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಆಗಿವೆಯೇ ?

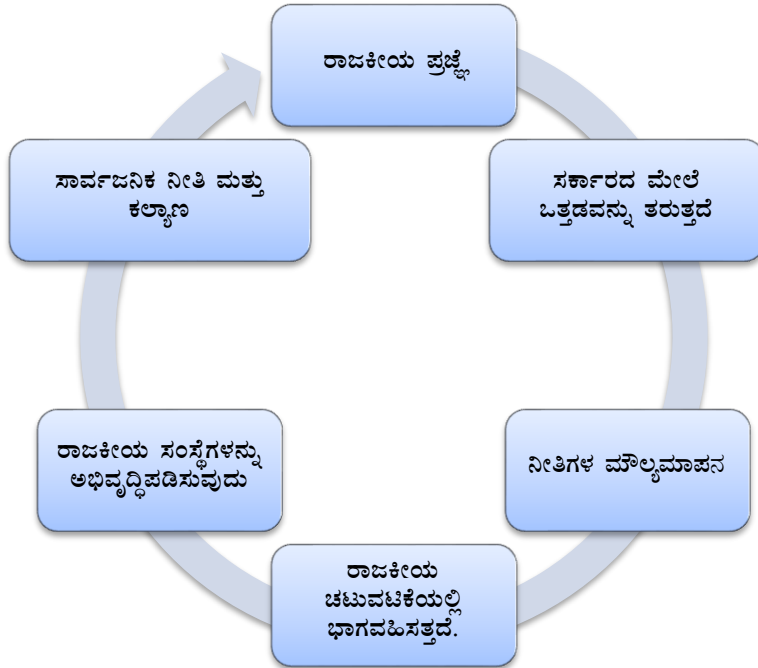
ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು

- ಸಂಸ್ಥೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರ ಮುಖವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾಯಿದೆಗಳು ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಾಯಿದೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು, ಹಾಗೂ ಇಂತಹ ಕಾಯಿದೆಗಳು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹರಡದಂತೆ ಕ್ರಮಕೊಳ್ಳುವುದು. ೨೦೦೦ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಬಗ್ಗೆ, ಕೋವಿಡ್ ೧೯ ಮಾನಂತಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಮಹತ್ವವಾದ

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗುಂಪಿನ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಅಂಧರು,ಬುದ್ಧಿ ಮಾಂದ್ಯ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಶ್ರೇಯೋವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಎನ್.ಜಿ.ಒಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಾಲಮಂದಿರ, ಬಾಸ್ಕೋ, ಇಕ್ವೋ, ಸಿ.ಆರ್.ವೈ, ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರನರ್ ವಸತಿಗಾಗಿ ಅಭಯಾಶ್ರಮ, ಸ್ವಸಿ, ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವಂತದ್ದು, ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನತೆಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ರಾಮನ ಮಹಷಿ ಅಂಧಾಶ್ರಮಗಳುನ್ನು, ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು

ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರಗಳು:

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಬಡವರಿಗೆ, ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಬಲಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಹಾಗೂ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಥವಾ ಆಳುವ ಸರ್ಕಾರವು ಬಡವರ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಅಶಕ್ತರಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಬಹುತೇಕ ಎನ್.ಜಿ.ಓ.ಗಳು ದಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಬಳಗಾದರ ಪರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಹೂಡಿ ನ್ಯಾಯ ನೀಡಿಕೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ತನ್ನದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶೆ ಗ್ರಂಥಗಳು

- Charnovitz, Steve (2011), “The illegitimacy of Preventing NGO Participation”, *Brook journal of International law*, Washington DC, Vol, 36.3,
- Goel, S.L and Kumar (2004) , “Administration and Management of NGOs, Text and case Studies”, New Delhi, Deep and Deep publications.
- Goel, S.L (2010), “Social welfare Administration”, New Delhi, Deep and Deep publications.
- Haque, Shamsul.M (2011), “Non Governmental Organisations”, in *Bevir Mark, the Sage Handbook of Governance*, New Delhi, Sage publications.
- Keese, James.R. and Macro Freire, Argudo, (2006), “Decentralisation and NGO Municipal Government Collaboration in Ecuador”, *Development in practice*, Vol, 16, no.2 (April),
- Siwach, Raj Kumar, (2004), “Voluntary Organisations and Social Welfare”, Delhi, Shanker publications.

**H.G. SANNAGUDDAIAH AVARA
PRABANDHAGALALLI RAJAKIYA PRAJNE
-Padmaja Y.M & Dr.S.Shivanna**

ಎಚ್.ಜಿ. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯ ಅವರ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ

-ಪದ್ಮಜ ವೈ.ಎಂ.

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ

ಡಾ.ಡಿ.ವಿ.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು.

-ಡಾ.ಎಸ್.ಶಿವಣ್ಣ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು/ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ತುಮಕೂರು ವಿವಿ, ತುಮಕೂರು

ಎಚ್.ಜಿ.ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು ತುಮಕೂರು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ, ಲೇಖಕರಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದವರು. ಇವರು ಮೊದಲು ಬರೆದದ್ದು ಕವಿತೆಗಳೇ ಆದರೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಬಂಧ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ.ಯವರೇ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಸಂಖ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಎನಿಸಿದರೂ, ಗುಣಸತ್ವತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿವೆ. 'ಏಕಾಂತ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು' ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ 'ಹದ್ದು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು' ಎರಡೂ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲೂ ತಮ್ಮದೇ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಹೋರಾಟಾತ್ಮಕತೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎಚ್.ಜಿ. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರ ಆಲೋಚನೆ ಸಮಾಜಮುಖಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲದರ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನದೇ ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತ ಹಳ್ಳಿಗಳ ದೇಶ ನಿಜ, ಆದರೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನಂತರ ಗ್ರಾಮಭಾರತದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಜಗತ್ತನ್ನು

ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಜಗತ್ತು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಆಸೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಧರ್ಮದ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುತ್ತಾ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಹಣದುಬ್ಬರ, ಅವ್ಯವಹಾರ, ಬಡತನ-ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರ ಕಡೆಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಬದ್ಧ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇರಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮಾಜವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಾಜಕೀಯಾಂಶದಿಂದಲೇ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಿಗಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಬದಲಾಣೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದವು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವಿಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮಗಳ ವರ್ತಮಾನದ ಬದುಕು

ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆಗೆ ಸಲಾಮು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅನ್ಯಪ್ರಭಾವಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಾಮುಗ್ಗವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಬದಲಾಯಿತೆಂದೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮಗಳ ಬದುಕು ಎಂದಿಗಿಂತ ಇಂದು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರಿವಿನ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರ ಸಮಯದ ಆದರ್ಶದ ಆರ್ಭಟವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡಬೇಕಾದ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ತೀವ್ರ ರೀತಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ. ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಳಜಿಗಳಂತೆ ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಚಿಂತನೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅರಿವು ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರಾಜಕೀಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇವತ್ತಿನ ತನಕ ಏನೆಲ್ಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೂಲಾಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ 'ನಿರ್ಮಲ ಕರ್ನಾಟಕ', 'ಮುಂದೇನು?', 'ಚುನಾವಣೆಗಳು', 'ಬೆಲೆ' ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಾವು ಬದುಕಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ, ಗಂಭೀರ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ತನ್ನದೇ ಧೋರಣೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ತನ್ನದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಭವ, ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧೋರಣೆಯ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬದ್ಧತೆಯಿದೆ. ತಾನು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ

ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಗ್ರಹಿಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬುವುದರೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ತತ್ವವೊಂದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ತಾನು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ರಾಜಕೀಯಾತ್ಮಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಖಿರ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೇವಲ ಚುನಾವಣೆ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣವು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳ ಕಟುವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯಿದೆ. ತಾವು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಒಬ್ಬ ಅಪಾರ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ನಾಗರಿಕನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರ ಅಪಾರವಾದ ಓದು, ಸಮಾಜವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಎಡಪಂಥೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿರುವುದೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಢವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇವರ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಟೊಳ್ಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಟೀಕಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಆ ಟೀಕೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮದೇ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಸ್ತ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು. ಅವರು ಪರ್ಯಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಿದೆ. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಕುರಿತು ಅಪಾರವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ

ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜಕೀಯ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಕೇರಳ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಎಡಪಂಥೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಿಟೀಷರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಅವಿರತ ಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದ ರಾಜಕೀಯ ಸದಸ್ಯರು ಜನರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವರು. ಆದರೆ 'ಚುನಾವಣೆ'ಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮಂದಿ ಜನರ ಒಳಿತಿಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರವರ ಒಳಿತನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂಡವಾಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ 'ಚುನಾವಣೆ' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತ ಚರ್ಚೆಯಿದೆ. ಜನಪರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನರಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ, ಅವರನ್ನೇ ಬೀದಿ ಪಾಲಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳುವ ದೃಷ್ಟಿ ಬಲಯುತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರೇ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಚುನಾವಣೆ ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಭೀಕರ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧದಂತೆ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವುದು ಸರ್ವತಾ ಒಪ್ಪಬೇಕಿದೆ. ಈ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಭೀಕರ ಮುಖಗಳೂ, ಗದ್ದುಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿ, ಹಣ, ಹೆಂಡದ ಆಮಿಷವೊಡ್ಡಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಮ್ಯಾದ್ಭುತ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ನಡೆಸುವ ಕೋಟಿಯೊಳಗಣ ಅಗೋಚರವಾದ ಕಾರುಬಾರಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ರಾಜಕೀಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟು ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಿದೆ. ಇಂದಿನ ವರ್ತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಗಳ ಬದುಕಿನ ಜಟಿಲಾ ಬಂಡಿ ಉರುಳುವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಚಕ್ರಗಳ ಚಾಲನೆಯಿಂದ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ನಮ್ಮಗಳ ಇಡೀ ಬದುಕೇ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನ ಚಾವಡಿಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರೋಚಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಎಂಬುದು ಇಂದು ಸುಲಭ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮದೇ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣವು ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿ, ಬೃಹತ್ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಜನತೆಯ ರಾಜಕಾರಣ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ, ಅದು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಢವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ' ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೆನೆಯುವ ರಾಜಕಾರಣಿ ಎಂದರೆ 'ಜನತಾಪಕ್ಷ' ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ 'ನೀರ್ ಸಾಬ್' ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ನಜೀರ್ ಸಾಬ್ ಅವರನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಜೀರ್ ಸಾಬ್ ತೋಡಿಸಿದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗೆಗೆ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇರುವ ಕಾಳಜಿ

ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಈ ರೀತಿಯ ದೇಶದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳು 'ನಿರ್ಮಲ ಕರ್ನಾಟಕ' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ 'ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು 'ಶೌಚಾಲಯ'ದ ಸಮಸ್ಯೆಯದ್ದು. ಇದು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನೀರಾವರಿ, ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಂತ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದರೆ ಲೇಖಕರು ನೋಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಕಾಣುವ, ಆದರೆ ದೈನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಶೌಚಾಲಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಕಳಕಳಿ ಇರುವುದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶೌಚ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ 'ನಿರ್ಮಲ ಕರ್ನಾಟಕ' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಿದೆ. ಇದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಫುಲ್ಕಕ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಲೇಖಕರಿಗಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ ಪ್ರತ್ಯಾಕೀತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ದಿನಚರಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಆಗಿರುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಅಂಶವಾಗಿರದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಶೌಚಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಮಲ ಹೊರುವ ಒಂದು ವರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖಕರು ದುಗುಡ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲ ಹೊರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ದಲಿತ ವರ್ಗದವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಂಗತಿ. ಇಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ನಿರ್ಧಾರದ ಮೂಲಕ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಪೌರಾಡಳಿತ ಮಂತ್ರಿ ಬಿ. ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ನಿಜವಾದ ಜನನಾಯಕ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವೇನೆಂದರೆ, ಒಂದು ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ

ಮಿಡಿಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಹೊಣೆಗೇಡಿ ರಾಜಕಾರಣ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ 'ಶೌಚ'ದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ, ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಕೃಷಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬದಲಾಗುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಡು ಪಡುವಂತೆ ಆಗಬಾರದು. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಆದರೆ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇರುವ ಕಾಳಜಿ ಮೇಲಿನ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಉಗುಳುವ ವಿಷ ಅನಿಲದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರದ ಹಾನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಥೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ನಗರೀಕರಣ ಇಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಗುವ ಅಪಘಾತಗಳು ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಬೆಂಗಳೂರು' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ವಿಭ್ರಮ ವಿಲಾಸಿಗಳ ಜನರಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ವೈಭವ ವಿಲಾಸಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗಗಳು ಮಂಡಿಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವ ಮಂದಿಯ ಬದುಕು ದುಗುಡವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ನಗರದ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಸರಕು ತುಂಬಿರುವ ಗಾಡಿ, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ನಗರದ ಕೋಲಾಹಲಮಯ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಹಿಂದೆ ತಳ್ಳಿದೆ ಎಂದು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೃಹತ್ ನಗರದೊಳಗೆ ದುಡಿಯುವ ಕೆಲಸಗಾರರು ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ನೀಡಬೇಕಾದರೆ ಕನಿಷ್ಟ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ವಾತಾವರಣ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ 'ಬೆಂಗಳೂರು' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ, ನಮ್ಮ ನಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದುಡಿಯುವ ಮಂದಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದವರ

ಪರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಭಾವಾವೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಯಂ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ದುಡಿಯುವ ಕೆಲಸಗಾರನ ಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆಗೂ, ಅವನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಬೆವರಿನ ಮಂದಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೆ ಸಂತೋಷ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಬೆವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶ್ರಮದ ಬೆಲೆ ಮಾತ್ರ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ತರಕಾರಿ, ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುವವರಿಗೆ, ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ನೆರವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತಹ ಬೃಹತ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗು ಮಾಡಿರುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಜನಜೀವನದ ಮೇಲಾಗಿರುವ ನಾಗರಿಕತೆಯ ದಾಳಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಗಿರುವ ಆಘಾತಗಳು ಮತ್ತು ದುರಂತಗಳು. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರ ಸಮಾಜವಾದಿ ಆಶಯಗಳು, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯಕಾರಿ ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ'ಯು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ನಾಗರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕೃಷಿ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದರೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆ ನೀತಿ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯದು ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ರೈತ ಬೆಳೆದಾಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರೈತರು ಕೇವಲ ಅಗ್ಗದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಜನರೆಂದು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಅವರೂ ಉದ್ಯಮಿಗಳಂತೆ

ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಉದ್ಧಾರ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜನತೆಯ ನೋವು ನಲಿವುಗಳ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾನವೀಯ ಆಯಾಮವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಹಾಯಕ ಮತ್ತು ಮಾತಾಡಲಾರದ ಜನರ ನೋವಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲು ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇವರು ಕೇವಲ ರಾಜಕರಣಿಗಳನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವ ಏಕಮುಖಿ ನಿಲುವಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ನಾಗರಿಕನೊಬ್ಬನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದಿದೆ. ತಮ್ಮ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಡು ಕಟ್ಟುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಲೇಖಕರು ವಿರಳವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆರ್. 'ಶ್ರೇಷ್ಠಕವಿ ಪ್ರಬಂಧಕಾರ ಮತ್ತು ಚಿಂತಕ ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಜಿ.ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯನವರು' ಪ್ರಜಾಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಲೇಖನ, ೧೭.೯.೨೦೧೭ ರಂದು ಪ್ರಕಟ
2. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ, ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಾವದ ನಿರಂತರ ಶ್ರುತಿ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭ, ೨೧.೧೧.೧೯೯೩.
3. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯ ಎಚ್.ಜಿ. ೨೦೦೪, ಏಕಾಂತ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರಕಾಶನ
4. ಸಣ್ಣಗುಡ್ಡಯ್ಯ ಎಚ್.ಜಿ. ೨೦೦೪, ಹದ್ದು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ತುಮಕೂರು
5. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಎ.ಎನ್., ೧೯೯೬ ಹರಟೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಮೈಸೂರು.
6. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ ೨೦೦೧ (ಸ), ಶತಮಾನದ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

CLIMATE CHANGE AND ITS EFFECTS ON HUMAN HEALTH

Dr. Anantha Murthy.R
Associate professor of political science
GFGC Malur

INTRODUCTION

Climate change is a shift in the average weather, conditions of a place for long period that is for a number of years. Climate change

Is brought about by number factors such as the latitude of the place altitude of the place, distance from the sea, ocean currents, position of mountains direction of winds, nature of soil, etc. The climate change we are seeing today differs from previous climate change in both its rate and magnitude. There is growing concern that human activities may affect the energy exchange balance between the earth's. The atmosphere and space resulting into changes in the global climate.

Climate change is a serious global environment concern and it is projected to increase threat to human health .it will have implications on food production .water supply, air quality, coastal settlements and human health.70% of Indian people depends directly are indirectly on the climate concern sectors like agriculture, fisheries, and forest ,it is clear fact that an adverse effect. The changing climate can affect the basic elements required for good health , clean air, potable water ,adequate food and shelter .climate change is projected to bring changing rainfall systems, increased temperatures, evaporation water .it is badly effecting in all the areas.

Climate change is primarily caused by the building up of green gasses in the atmosphere. Climate change created several important problems like global warming

Global warming: since beginning of the century it is evidenced that there has been a raise in global temperatures of about 0.5c. The enhancement of temperature on the earth is called Global warming .Global warming refers to the increase in the average temperature of global surface air and oceans.

Causes of global warming:

There are several reasons for global warming we can explain these causes like this.

Green house effect: the term green house effect was coined by J Fourier in the year 1827. Due the urbanization and indusrilisation the chemical wastages and gases like carbon-di-oxide (co2) methane (cH4) nitrous oxide (N2o) and chlorofluora carbons halocarbons, the build up a green house gasses in the atmosphere alters the radiative balance of the atmosphere .Net effect is to worn the earth's surface and the lower atmosphere because houses gases absorb some of the earth's out going heat radiation and reradiate it back towards the surface.

The second important cause for the global warming is ozone depletion. The ozone stratosphere contains a layer of ozone that shields the surface from

much of the ultraviolet radiations is the name given to the part of electromagnetic spectrum with wavelengths just shorter than visible light.

The third cause for the global warming elements in the atmosphere environment, there are several elements in the atmospheric environment. They are closely interrelated. In the atmosphere chemical reactions between the elements create heat which results in the rise of temperature in the environment.

The fourth cause for global warming is Aerosols in the atmosphere. Atmospheric aerosols are able to alter climate in two important ways: first they scatter and absorb solar and infrared radiation and secondly they may change the microphysical and chemical properties of clouds and possibly their life time and extent.

The 5th cause for the global warming is industrialisation. The industrialisation brought many industries like mineral processing industry, metal industry, chemical industries. These industries emit chemical gas which joins to the clouds and it causes global warming.

The climate change has a bad effect on several things among them health is the most important one. It is known to the world that climate change is affecting health in so many ways.

The major burden of global climate change in terms of adverse health impact will be mostly borne by poor and developing countries, even though the rich and industrialized countries account for maximum greenhouse gas emission. India has contributed only 2% of the total carbon emissions from fossil fuels burning over the last 100 years, still it is likely to experience greater effects from the extreme weather events they are

Extreme weather-related health effects

Air pollution-related health effects

Water and food-borne diseases

Vector-borne diseases

Effects of food and water shortages

Psycho-social impacts on displaced populations

Health impacts from conflicts over access to vital resources

Extreme weather-related health effects

India has reported 18 heat waves between 1980-1998 with a heat wave in 1988 affecting states where 10 were affected. Heat waves in Odisha from 1988-2000 have caused 2000 deaths and heat waves in Andhra Pradesh in 2003 have caused more than 3000 deaths. In Odisha during 2005 in the month of June there was a record of highest temperature that is 46.3 degree Celsius.

The Indian metropolitan city of Mumbai with India's heaviest downpour of rains led to floods during 2005. July killed nearly 600 people.

According to the Indian meteorological department, in India of last 100 years, breaking the record of previous highest rainfall in India at Cherrapunjee in Meghalaya recorded on 12 July 1910. On one hand, Mumbai was being flooded; Cherrapunjee is the wettest place in the world. It received less than average rainfall in June and July with a distressing situation. The record-breaking Mumbai rain or heat waves in Odisha may not have a direct causal association with global climate change but at the same time, it cannot be ignored as 'simple local aberrations'. Populations in high-density urban areas with poor housing will be at increased risk with increasing frequency and intensity of heat waves, while the interaction between increasing temperatures and urban heat-islands effect'. Delhi experienced the worst summer in 33

years in 2012. The average maximum temperature in Delhi in May and June been 41.57 degree Celsius. These extreme weather conditions reported from various parts of India in the recent past could be attributed to global climate change

AIR POLLUTION –RELATED HEALTH EFFECTS

Concentration of air pollutants are on rise due to human activities. Air – pollution concentration are the result of interaction between variation in atmospheric circulation features, wind, topography and energy use. As the changing climate may later the temperature and humidity, interaction among the pollutants may get modified too as their formation depends on these factors .some air pollutants demonstrate weather-related seasonal cycles. Increased air temperatures can lead to earlier pollen season and altered distribution of allergen and thereby leading to asthma episodes .There is stronger evidence for the health impacts of particulate matters on morbidity and mortality, so increasing concentrations would have significant negative health impacts.

The association between daily variation in meteorological conditions and mortality has been described in studies from a wide range of population in temperate climates .These studies show that exposure to temperatures at either side of a ‘comfort range’ is associated with an increased risk of mainly cardio-pulmonary mortality .Increase in other disease measures manifested by increased outpatient attends at hospitals has been associated with extreme temperatures .Cardiovascular disease (CVD)has the best characterised temperature – mortality relationship ,followed by respiratory disease and total mortality in

temperate countries .These relationships are supported by strong evidence for direct links between high and low temperatures and increased blood pressure ,viscosity and heart rate for CVD and Broncho-constriction for pulmonary disease.likewise,seasonal fluctuation have been observed for tropical climates ,despite the less-pronounced intra –annual climatologically variation that is mainly related to seasonal differences in precipitation. Nevertheless, the number of studies focusing on tropical climates is limited, especially for Asian countries. Tropical countries have been associated with excess summer mortality; this is often explained by a high prevalence of infectious and diarrhoeal disease. India is at a higher risk with wide variation in temperature and higher level of air pollutants .The IPCC fourth assessment report on human health¹ also concludes that the frequency and intensity of heat waves increases the number of deaths and serious illness.

WATER AND FOOD –BORNE DISEASES

The climate –change –related alteration in rainfall, surface water availability and water quality could affect burden of water related diseases. There diseases can be classified by route of transmission thus distinguishing between water-borne and water-washed diseases. Diarrhoeal diseases is one of the most important causes of diseases burden, particularly in developed countries. there is strong evidence that diarrhoea ,is mainly caused by bacteria in developed regions ,is highly sensitive to variations in both temperature and precipitation over daily ,seasonal and inter annual time periods . It is, therefore, very likely that long-term climate change will lead to consistent changes in diarrhoeal rates

Climate change can result in increasing temperatures in both ocean water and ambient air. This rise in temperature leads to coastal flooding, which can force the communities to use contaminated water and sanitation systems or triggers migration into areas which insecure water and sanitation availability which can lead to the spread of cholera. Warm water, moderate salty, and number aquatic invertebrates are the conditions influenced by climate change which promote the growth of cholera species.

VECTOR – BORNE DISEASES

Weather affects vector population dynamics and disease transmission, with temperature and humidity considered as key variables. Climate changes are known to increase the availability of water during monsoon, alter the air temperature besides other changes.

Clean water is to promote breeding of vector mosquitoes such as anopheles, culex vishnui group and aedes where as polluted water bodies promote breeding of culex quiquefasciatus. Vector –borne diseases are currently prevalent in the tropics and sub tropics and relatively rare in temperate zones of India experience with mosquito-borne epidemics in the past has indicated that increased water availability especially during post monsoon period can lead to marked increase in the population of vector mosquitoes under certain circumstances, it is possible that mosquitoes which do not normally transmit a disease could play a role in transmission of the vector –borne disease. As the vector life cycle is strongly influenced by temperature and humidity, an altered climate with higher temperature and humidity will shorten the development period of vectors leading to larger production of vector population.

Psycho-social impacts on displaced populations.

Expected increases in the frequency and severity of floods and storms will result in the destruction of homes agricultural lands, medical facilities and other essential services, impacting particularly on people in slums and other marginal living conditions. As the global temperatures rise coupled with stronger storm surges; so will the sea level, eventually placing many 1000 of hectares of land under water leading to more frequent and more severe coastal flooding. Much of the Indian's populations live on coastlines that will be threatened, and as the coastlines disappear, their residents will be forced to migrate. The consequent destruction of homes and communities will eventually force unprotected populations to seek safer ground, often increasing environmental and social pressures in their new locations. Major delta areas of Asia are likely to be subjected to stress associated with sea-level rise, changes in water regimes, saltwater intrusion, siltation, and land loss. Low – lying coastal areas will be at the forefront of impacts; the cities Mumbai and Chennai have witnessed significant environmental stresses in recent years. There are 13 coastal states and union territories susceptible to sea-level rise in the country, with about 84 coastal districts affected by tropical cyclones. States like Tamil Nadu, Andhra Pradesh, Odisha and West Bengal, Gujarat and union territory of Puducherry are most affected by cyclonic activities. Crowding due to population displacement is likely to exacerbate already encountered housing problems in the mega cities in developing nations. In addition, noise, overcrowding and other possible features of unplanned urbanization may increase

the prevalence of mental disorders, such as depression, anxiety, chronic stress, schizophrenia and suicide.

HEALTH IMPACTS FROM CONFLICTS OVER ACCESS TO VITAL RESOURCES

In the long run the greatest health risks may not be from natural disasters or disease epidemics, but from the slow build – up of pressures on natural, economic and social systems that sustain health. These are already under stress, particularly in the developing countries like India.

Climate change is projected to bring changing rainfall pattern, increase in temperature, evaporation, and salinization of water sources through rising sea levels. Over the years, water supplies stored in glaciers and snow cover is projected to decline. This will reduce water availability to populations supplied by melt water from mountain ranges. Climate change related increases in temperature could increase the rate of snow melt and reduce the amount of snow fall, if the winter is shortened .if climate change does alter the rain fall pattern in the Himalayas ,the impacts could be felt in the downstream states of India resulted in drought like situation .Drought and the consequent movements ,particularly from rural to urban areas .With much dependence on natural resources and climate sensitive sectors India may face major threat from scarcity of vital resources.

POLICY IMPLICATIONS

When India is confronted with development we will also be severely impacted by climate change .Due to with close of economic ties to natural

5.

resources and climate sensitive sectors may cause major threat with 27.5 % of the population is BPL it reduces vulnerability is important for the climate change .The emphasis have required some policies they are:

- Strengthening health systems and service delivery mechanisms.
- Provision of drinking water.
- Sanitation facilities.
- Provision of funding for low income communities.
- Sheltering for poor people.
- Educating people about climate-related diseases.

CONCLUSION

This paper shows the linkage between climate, global warming and human health and how the India is suffering at the same time India needs to put more effort to solve these problems considering the impact of climate change on human health, the Indian state government should take measures like strengthening the health department and educating about climate related diseases, establishing helpline and giving much importance to poor and badly affected people.

REFERENCES.

1. M L jingan (2008) - environmental economics theory, management and policy.
2. Dr.N.Nandini and Dr N Sunitha (2010)-environmental studies.
3. B S Raman (2008)-environmental studies.
4. Dr R G desai (2009)-environmental studies.

INFANT MORTALITY RATE AND MATERNAL MORTALITY RATE IN SHIVAMOGGA DISTRICT - A TALUK WISE ANALYSIS

-Eswara M.G.

Research Scholar, DOS in Economics,
Kuvempu University, Jnana Sahyadri, Shankaraghatta – 577 451,
Shivamogga District, Karnataka, INDIA

-Dr. B. Jayarama Bhat

Professor, DOS in Economics, Kuvempu University, Jnana Sahyadri,
Shankaraghatta – 577 451, Shivamogga District, Karnataka, INDIA

Abstract : *Infant Mortality Rate and Maternity Mortality Rate are considered to be the scanner of country's overall health care scenario. India has reduced its Infant Mortality Rate (IMR) by 42% since last 11 years and is standing at 33 in the year 2017 compared with 57 per 1000 in the year 2006. Despite this reduction, India's IMR in 2017 remained higher than the global average of 29.4. Sample Registration Survey (SRS) Bulletin, released in September 2017 depicted that, in India, there exist huge gap in the IMR between rural and urban areas standing at 23 and 37 respectively. On the other hand, Maternal Mortality Ratio (MMR) at 122 per 1,00,000 live birth in 2015-16 accounted to a reduction of 26.9 per cent against during the year 2013. All available statistics related for IMR and MMR reveals true picture of disparity in the allocation of healthcare quality and access, despite introduction and implementation of National Rural Health Mission, since 2005. Shivamogga being the 15th largest district in Karnataka state based on population has got impressive IMR of 24 and MMR of 69 as on 2018-19. Further, four major health centers in the district are final option of the residents of this district spread over 7 taluks. With this context, researcher's attempts to analyze the status of health care issues in Shivamogga district through a comparative and critical evaluation of relationship particularly between MMR and IMR for the period 2008-09 to 2018-19. The result revealed that the performance of MMR was better compared to IMR as MMR and IMR recorded negative and positive growth rates respectively in the district.*

Keywords: *Healthcare Issue, IMR, Shivamogga District, MMR*

1. Introduction

After independence there has been significant changes found in Indian health care services. Indian health care market is expected to grow and reach US\$ 372 billion by 2022, due to rising income, increased health awareness, lifestyle diseases and increasing access to insurance. The hospital industry is expected to record CAGR of 16 to 17 per cent per annum to reach ` 8.6 trillion by

the financial year 2022 from 4 trillion in 2017. The number of doctors increased to 841104 in the year 2017 from 827006 in 2010. The world's largest government funded health care scheme was introduced on September 23rd, 2018 under the scheme 'Ayushman Bharath'. Recent report published by WTO placed Indian health care system in 112th position out of 191 countries where economically under developed countries

like Bangladesh placed ahead of India. Major problems in Indian health services constituted the neglect of rural population reflecting unequal distribution health care services among urban and rural India with 31.5 % of hospitals and 16% hospital beds situated in rural area with 75% of the total population residing in rural areas. Further, emphasis on cultural method reveals that larger portion of Indian population has no culture and tradition to spend for preventive, pro-motive, rehabilitative measures. Added to this, National Policy 2002 notified the inadequate outlay for health which accounted to only 0.9% of GDP and public expenditure on health accounting to 17.3% of total health expenditure which is quite lesser than most of the under developed countries. Ultimately, social inequality, rural, hilly and remote areas of the country remains underserved and concentration for well-developed health system reserved only for urban area.

2. Infant Mortality Rate

Infant Mortality Rate refers to the rate of death of child under age 1 for every 1000 live births. The Global Hunger Index (GHI) of 2019, measured hunger of 117 countries and placed India at shocking position of 102 being far behind compared with the BRICS nations. The GHI score is based on the proportion of country’s child population that is undernourished, children who are under 5 years of age and have insufficient weight for their height, IMR and Children whose height is not commensurate to their age.

2.1. Infant Mortality Rate in India and Karnataka

As on 2019, IMR in India standing at 31 recording negative growth rate of -3.360 per cent compared to its previous year. Further, India ranked 17th at the world level where Nigeria bagging top place with 59.181 and Ukraine with 6.709 at last place revealing that IMR stood maximum at Nigeria against minimum in Ukraine. A comparative date with regard to status IMR in India and Karnataka is as given in Table 1.

Table 1. Infant Mortality Rate in India and Karnataka

Years	India	Karnataka	Years	India	Karnataka
2000	68	57	2009	50	41
2001	66	58	2010	47	38
2002	63	55	2011	44	35
2003	60	52	2012	42	32
2004	58	49	2013	40	31
2005	58	50	2014	39	29
2006	57	48	2015	37	28
2007	55	47	2016	34	24
2008	53	45			
Descriptive Statistics			Trend Values		
Average	51.24	42.29	2021	24	14
Std. Dev.	10.57	10.92	2022	22	12
CV	20.64	25.82	2023	20	10
CAGR	-4.00	-4.96	2024	18	8
			2025	16	6

Source: <https://niti.gov.in/content/infant-mortality-rate-imr-1000-live-births>

On an average IMR in India stood at 51.24 with standard deviation of 10.57 which had annual growth rate of -4.00 per cent per annum against the average IMR in Karnataka state being at 42.29 with standard deviation of 10.92 and compound annual growth rate at -4.96 per cent per annum (Table 1). From the data in the table it was noticed that IMR in Karnataka state recorded higher degree of variation with coefficient of variation at 25.82 per cent compared to India having coefficient of variation of 20.64 per cent. It is to be noted that IMR both at state level as well as national level recorded negative growth rate as the result of which IMR in India reduced by 50 per cent in the year 2016 compared to 2000, while in Karnataka state it recorded a decrease of 57.89 per cent for the same period. Further, the trend values showed that by 2020 IMR in India might be 24 which might decrease to 16 by the year 2025. Likewise, in Karnataka state IMR being at 14 in 2021 might decrease to 6 by the year 2025. Further, for the predicted period IMR in India might reduce by 33.33 per cent by 2025 compared to 2021, while in Karnataka

state the percentage of reduction might be 57.14 per cent.

3) Maternal Mortality Rate

Maternal Mortality Rate (MMR) is defined as the number of maternal deaths per 100,000 live births due to termination of pregnancy, regardless of the site or duration of pregnancy. MMR is used to represent the risk associated with pregnancy among women. In India, the number of deaths due to pregnancy and child birth has been very high over the years but the recent records show that there has been a decline in the MMR of India.

3.1) Maternal Mortality Rate in India and Karnataka

As on 2018-19, MMR in India and Karnataka stood at 122 and 62 per 1,00,000 live births respectively. Further, the current MMR in India is noticed to be lesser than the target of Millennium Development Goal taking India in the path of achieving below 70 by 2030. The data in Table 2 presents the status of MMR in India as well as in Karnataka state for the period 2004-06 to 2014-16.

Table 2. Maternal Mortality Rate in India and Karnataka

Years	India	Karnataka
2004-06	254	213
2007-09	212	178
2010-12	178	144
2011-13	167	133
2014-16	130	108
Average	188	155
CAGR	-12.54	-12.70

Source: <https://niti.gov.in/content/maternal-mortality-ratio-mmr-100000-live-births>

It was studied from the data in the above table that growth rate in MMR is almost equal both at national level as well as state level with marginal difference. However, it was noted that

average MMR in India stood at 188 against 155 in Karnataka revealing that MMR in Karnataka state was about 21.29 per cent more than in India. Further, it is encouraging factor to have negative

growth rate of MMR and IMR both in India and Karnataka as it is promising situation in the accomplishment of better health situation. The growth rate of MMR in India recorded to be at -12.54 per cent per annum against marginal difference of -12.70 per cent per annum in Karnataka. With the given growth rate, MMR in India decreased by 48.82 per cent by the year 2014-16 compared to MMR in 2004-06, while in Karnataka the decreased recorded to be at 49.30 per cent for the same period.

4. Healthcare Services in Shivamogga District

Shivamogga district in Karnataka covering maximum Malnad region has seven taluks viz., Soraba, Sagara, Hosanagara, Shivamogga, Shikaripura, Thirthahalli and Bhadravathi taluks. In the district, on an average, 65.24 per cent of total population resides in rural area.

Health department in Shivamogga district has implemented many progressive strategies to reach the goal of Reducing the birth rate to 18, Death rate to 7, IMR less than 14% and Couple protection rate to 71. In the district, under public sector, totally 7 general hospitals, 5 community centers, 36 health centers (15-new, 21 renovate) and 42 sub center buildings (renovated, repaired or newly constructed) are catering the health requirements of the people under various schemes.

5. Literature Review

In order to have the conceptual framework on health care systems and different variables influencing on it, research contributions analyzed from various authors and scholars from various field are as presented below:

Vora et al. (2009) in their study on “Maternal Health Situation in India”, tried to provide platform for discussion on the issue of maternal health by

analyzing the trends in the maternal health care delivery system at different levels and implementation of national health programs, including recent innovative strategies. This research work focused on issues behind lower development and unequal distribution of health care services even after implementation of successful initiatives for reaching estimated rate of MMR below 100 per 1,00,000 live birth.

Nair and Panda (2011), rightly noted in their article entitled “Quality of Maternal Health care in India: Has the National Rural Health Mission made a difference?” In that Maternal health care is just standing in launch of the National Rural Health Mission (NRHM). Their paper aimed at examining the scenario regarding the quality of care in maternal health over the last decades and the impact of NRHM initiatives.

Wani et al. (2013) who were written an Article on “Health System in India: Opportunities and Challenges for Enhancements” here they focused on the study of current status of the Indian healthcare industry, challenges faced and comparison of a few selected states. Also they compared Indian health system with other major countries of the world. Their work based on secondary data included IMR and MMR along with other variables to identify and measure Indian current status of health sector.

Bosma et al. (2017), conducted study on “A Mixed Methods study on evaluating the Performance of a Multi-strategy National Health Program to Reduce Maternal and Child health disparities in Haryana, India” with the aim to explore the perception and beliefs of stakeholders regarding the extent of implementation and effectiveness of NRHM’s health sector plans in improving MCH status and reducing inequalities.

Their study concentrated in Haryana constituted 33 in-depth interviews with various experts and 8 focus group discussions with health service providers conducted between September and December 2019. Overall findings of the study gave positive view on possibility of improvement in health care system after implementation of schemes by NRHM.

Kakoty and Das (2018) in their work “Surveillance of maternal deaths in Barpeta district of Assam” estimated the maternal mortality ratio of Barpeta district in Assam and critically evaluated the impact of socio-cultural impact causing high rate of maternal death based on the samples collected on the basis of community and cross-sectional study. Their study revealed that half of the death in woman was due to maternal issues. Further, their study showed that health seeking behavior was favorable and 90% of mothers sought services.

6. Statement of the Problem

Comprehensive and quality health care service promising improvement in health care is widely reflected through infant mortality rate and maternity mortality rate. Though there may be drastic reduction found in IMR and MMR since last 2 decades, but still it's much higher than world's overall average data, in both major indicators demanding immediate requirement to the concerned authorities and stakeholders to find real issues behind worrying factual data. With Karnataka recording lower IMR and slightly higher MMR as compared to national level has implemented various schemes in the way of providing better health facilities and services to its people. With this context, there exists wide scope in studying the status of MMR and IMR in Shivamogga district which helps to examine the success of Shivamogga district in

providing health care services to its people through various schemes. However, the present study aims in examining inter taluk trends with regard to MMR and IMR status. Further, the study also attempts to determine taluk wise trends of MMR and IMR for the period 2020-21 to 2024-25.

7. Objectives of the Study

IMR and MMR are key indicators of health, quality and accessibility of any area. In order to evaluate in details health care system of Shivamogga district, IMR and MMR are considered as key indicators. With this background, major objectives of the study include:

1. To study the status of IMR and MMR in India and Karnataka
2. To analyze taluk wise trends regarding IMR and MMR in Shivamogga district.

8. Methodology

This study is based on secondary data with higher emphasis given for the study of IMR and MMR. The study considers data for the period 2008-09 to 2018-19. The secondary data was analyzed using simple statistical tools like average, standard deviation, coefficient of variation and compound annual growth rate (CAGR). Based upon the data for the study period trend values were determined for the period 2020-21 to 2024-25.

9. Results and Discussion

The data in Table 3 presents MMR in Shivamogga district for the period 2008-09 to 2018-19 from which it was evident that taluk wise performance of MMR in the district was found to be at satisfactory level to certain extent. This is because except Shivamogga and Bhadravathi taluks all other taluks in the district recorded drastic decline in MMR by the year 2018-19 when compared to the previous years. However, as on 2018-

19, MMR in the district stood at 69 per lakh live births against 112 per live births in the year 2008-09. Further, in Shivamogga taluk MMR stood at 128 per lakh live births in the year 2018-19 against 150 in the year 2008-09. While in rest of the taluks no maternal mortality was recorded in the year 2018-19.

The trend with regard to IMR was found to be quite opposite in the district when compared to MMR. This is evident from the data in Table 4 presenting taluk wise IMR in Shivamogga

district where it was noted that except in Shikaripura taluk in all other taluks of the district recorded increasing trend. The overall IMR of the district witnessed increasing trend as IMR in the district increased from 13 per 1000 births in the year 2008-09 to 24 per 1000 births in the year 2018-19. This trend was followed by all the taluks except Shikaripura taluk where IMR decreased from 19 per 1000 births in the year 2008-09 to 12 per 1000 births by 2018-19.

Table 3. Taluk-wise Maternal Mortality Rate (MMR) in Shivamogga District (122 in India and 62 in Karnataka per 100000)

Sl. No.	Taluks	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
1	Shivamogga	150	129	120	146	138	130	126	158	142	138	128
2	Bhadravathi	91	152	163	0	63	62	22	0	23	0	34
3	Thirthahalli	44	198	0	116	65	0	0	0	146	97	0
4	Hosanagara	0	229	252	0	0	122	292	0	0	268	0
5	Sagara	46	132	44	40	67	25	27	25	58	27	0
6	Soraba	114	193	178	124	74	0	285	148	363	177	0
7	Shikaripura	150	192	0	108	28	54	82	53	27	28	0
Total		112	152	101	91	89	81	93	90	99	89	69

Source: Shivamogga District Health and Family welfare office, Reports from 2008-09 to 2019-20

Table 4. Taluk-wise Infant Mortality Rate (IMR) in Shivamogga District (30.92 in India 25 and in Karnataka per 1000 births)

Sl. No.	Taluks	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
1	Shivamogga	14	14	22	20	24	26	29	30	29	25	33
2	Bhadravathi	8	10	9	7	7	10	7	9	12	6	9
3	Thirthahalli	13	16	15	11	12	9	6	7	4	18	18
4	Hosanagara	28	22	15	15	12	15	7	17	29	48	63
5	Sagara	8	18	7	9	6	6	4	8	7	18	10
6	Soraba	19	15	14	12	13	21	18	31	42	32	73
7	Shikaripura	19	20	16	8	8	11	10	10	13	10	12
Total		13	15	16	13	15	17	17	19	20	18	24

Source: Shivamogga District Health and Family welfare office, Reports from 2008-09 to 2019-20

Sagara taluk in the district recorded highest increase in IMR followed by Hosanagara and Shivamogga taluks against least increase in Bhadravathi and Sagara taluks. However, in Sagara taluk IMR increased from 19 per 1000 births in the year 2008-09 to 73 per 1000 births by the year 2018-19. The same trend was followed by Hosanagara taluk where IMR increased from 28 per 1000 births in the year 200-09 to 63 per 1000 births by the year 2018-19. The increase in Shivamogga taluk was from 14 to 33 and in Thirthahalli taluk it was from 13 to 18 for the above mentioned period. On the other hand, marginal increase in IMR in Sagara taluk was from 8 per 1000 births in 2008-09 to 10 per 1000 births by the year 2018-19, while in Bhadravathi IMR increased from 8 per 1000 births in the year 2008-09 to 9 per 1000 births by the year 2018-19.

The data in table 5 presents descriptive statistics regarding MMR in Shivamogga district. As per the data in

the table, it could be inferred that the average MMR stood at 96.98 per 100000 births with standard deviation of 21.27 per 100000 births and had compound annual growth rate of -15.38 per cent per annum. Among taluks in the district Soraba taluk had highest average MMR which stood at 150.54 per 100000 births followed by Shivamogga and Hosanagara taluks with average MMR at 136.86 and 105.74 per 100000 births respectively. Least average MMR was recorded by Bhadravathi taluk followed by Thirthahalli taluk with average MMR at 55.50 and 60.54 per 100000 births respectively. Shivamogga taluk was found to be more consistent with regard to fluctuation in MMR with least coefficient of variation at 8.43 per cent against high degree of variation recorded by Hosanagara taluk with coefficient of variation at 121.48 per cent. Hosanagara taluk was followed by Thirthahalli and Bhadravathi taluks with high degree of variations.

Table 5. Descriptive Statistics Regarding MMR in Shivamogga District

Sl.No.	Taluks	Average	Standard Deviation	CV	CAGR
1	Shivamogga	136.86	11.54	8.43	-1.45
2	Bhadravathi	55.50	58.38	105.19	-8.55
3	Thirthahalli	60.54	70.15	115.89	8.21
4	Hosanagara	105.74	128.45	121.48	1.77
5	Sagara	44.62	34.21	76.66	-5.11
6	Soraba	150.54	109.41	72.67	4.50
7	Shikaripura	65.63	61.96	94.40	-15.38
Total		96.98	21.27	21.93	-2.25

Source: Table 3

With regard to growth rate, it was studied that the district witnessed negative growth rate of MMR which stood at -2.25 per annum. In the district, Thirthahalli taluk followed by Soraba and Hosanagara taluks recorded positive

growth rate in MMR at 8.21, 4.50 and 1.77 per cent respectively. While Shikaripura taluk followed by Bhadravathi, Sagara and Shivamogga taluks recorded negative growth rate at -5.38, -8.55, -5.11 and -1.45 per cent per

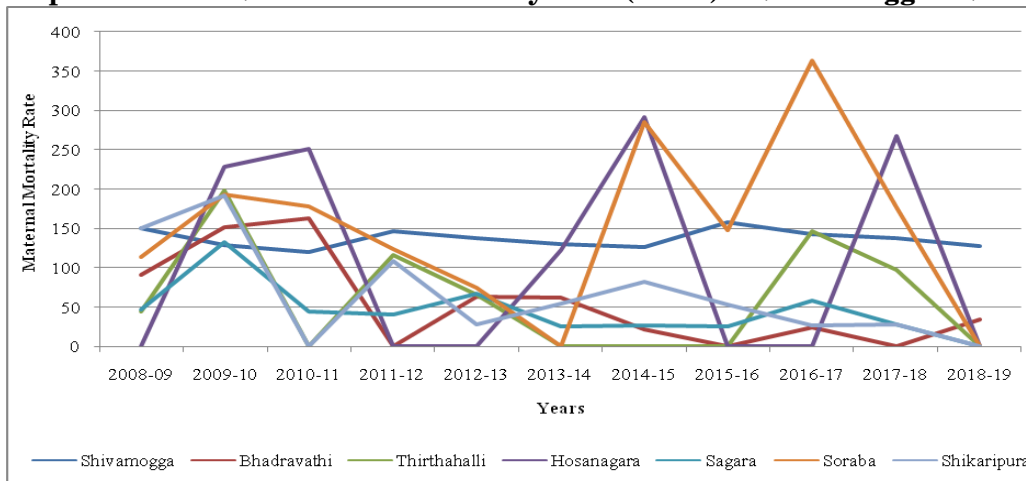

annum. Thirthahalli taluk recorded highest increase in growth rate followed by Soraba and Hosanagara taluks, while Shikaripura taluk recorded highest decrease in growth rate followed by Bhadravathi, Sagara and Shivamogga taluks. With the given growth rates, MMR in Shivamogga district reduced by 20.54 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09. Like that MMR in Shikaripura, Bhadravathi, Sagara and Shivamogga district MMR decreased by 84.33, 41.03, 62.64 and 14.67 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09.

On the other hand, MMR in Thirthahalli, Soraba and Hosanagara taluks increased by 120.45, 55.26 and 17.03 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09.

The taluk wise movement of MMR in Shivamogga district is presented in Graph 1 which measures years on the vertical axis and MMR on horizontal axis. The graph clearly exhibits high degree of variation in MMR in all the taluks out of which minimum variation is observed in Shivamogga taluk against maximum variation in Hosanagara taluk.

Graph 1. Taluk-wise Maternal Mortality Rate (MMR) in Shivamogga District

Source: Table 3

Table 6. Maternal Mortality Rate (MMR) in Shivamogga District

Sl. No.	Taluks	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
1	Shivamogga	137	137	137	137	137	137
2	Thirthahalli	34	30	25	21	17	12
3	Hosanagara	89	86	83	81	78	75
4	Soraba	160	162	164	165	167	169
Total		71	67	63	59	54	50

Source: Table 3

From the trend values as presented in Table 6 presenting the status of MMR in Shivamogga district, it could be estimated that MMR in the district might slightly increase in the

year 2019-20 with 71 per 100000 live births, but gradually decrease to 50 per 100000 live births by the year 2024-25. Further, in the year 2024-25, MMR might be highest in Soraba with 169 per 100000

births followed by Shivamogga taluk with 137 per 100000 births. Hosanagara and Thirthahalli taluks might record MMR at 75 and 12 per 100000 births, while in other taluks namely Bhadravathi, Sagara and Shikaripura MMR might be null.

The movement of IMR in Shivamogga district is as presented in

Table 7 revealing increasing trend. The district recorded an average IMR of 17.03 per 1000 births for the study period with standard deviation of 3.21 and growing at the rate of 3.43 per cent per annum as the result of which IMR in the district increased by 84.62 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09.

Table 7. Infant Mortality Rate (IMR) in Shivamogga District

Sl.No.	Taluks	Average	Standard Deviation	CV	CAGR
1	Shivamogga	24.23	6.28	25.91	8.09
2	Bhadravathi	8.50	1.78	20.91	1.28
3	Thirthahalli	11.78	4.79	40.64	3.54
4	Hosanagara	24.63	16.90	68.63	9.12
5	Sagara	9.27	4.66	50.28	8.55
6	Soraba	26.33	18.13	68.84	5.31
7	Shikaripura	12.44	4.15	33.32	-6.06
Total		17.03	3.21	18.86	3.43

Source: Table 4

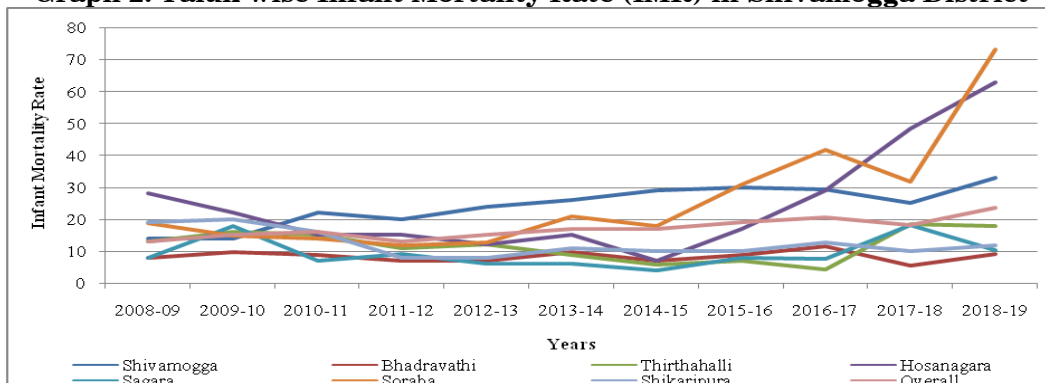
Soraba taluk recorded highest average IMR at 26.33 per 1000 births closely followed by Hosanagara and Shivamogga taluks with average IMR at 24.63 and 24.23 per 1000 births. On the other hand, least average IMR was recorded by Bhadravathi taluk at 8.50 per 1000 births closely followed by Sagara taluk with 9.27 per 1000 births. Likewise, Shikaripura and Thirthahalli taluks recorded average IMR of 12.44 and 11.78 per 1000 births respectively. Further, as per the data in Table 5 it could be inferred that Bhadravathi taluk recorded lowed coefficient of variation of 20.91 per cent and turned out to be more consistent against Soraba taluk exhibiting higher degree of variation closely followed by Hosanagara taluk with coefficient of variation at 68.84 and 68.63 per cent respectively when compared to other taluks.

With regard to growth rate, except Shikaripura taluk recording negative growth rate all other taluks of the district recorded positive growth rate. With negative growth rate at -6.06 per cent per annum, IMR in Shikaripura taluk reduced by 36.84 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09. With regard to taluks recording positive growth rates, highest growth rate of 9.12 per cent per annum was recorded by Hosanagara taluk as the result of which IMR in the taluk increased by 125 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09. On the other hand, lowest positive growth rate of 1.28 per cent per annum was recorded by Bhadravathi taluk as the result of which IMR increased by 12.50 per cent by the year 2018-19 compared to 2008-09. However, given compound annual growth rate with regard to Shivamogga (8.09 per cent per annum), Thirthahalli (3.54 per cent per

annum), Sagara (8.55 per cent per annum) and Soraba (5.31 per cent per annum) IMR increased in these taluks by 135.71, 38.46, 25 and 284.21 per cent respectively by the year 2018-19 compared to 2008-09.

Graph 2. Taluk-wise Infant Mortality Rate (IMR) in Shivamogga District

Source: Table 4

Graph 2 presenting the taluk wise status of IMR in Shivamogga district measures years on the vertical axis and IMR on horizontal axis. The curves representing different taluks of the district clearly shows gradual fluctuations except for the curves representing Soraba and Hosanagara taluks exhibiting high degree of variation

when compared to other taluks of the district.

Based upon the data for the study period, trend values determined is as presented in Table 8 according to which it could be estimated that IMR in the district might be at 22 in the year 2019-20 which might get increased to 26 per 1000 births by the year 2024-25.

Table 8. Infant Mortality Rate (IMR) in Shivamogga District

Sl.No.	Taluks	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24	2024-25
1	Shivamogga	34	36	38	39	41	43
2	Bhadravathi	9	9	9	9	9	9
3	Thirthahalli	11	11	11	11	11	11
4	Hosanagara	42	45	48	51	54	57
5	Sagara	10	10	10	10	10	10
6	Soraba	52	56	60	64	68	73
7	Shikaripura	8	7	7	6	5	5
Total		22	23	24	25	26	26

Source: Table 4

In Shivamogga taluk it could be estimated that IMR at 34 per 1000 births in the year 2019-20 might increase to 43 per 1000 births by the year 2024-25.

Similarly, for the same period the increase in Hosanagara and Soraba taluks might be from 42 to 57 and from 52 to 73 respectively. Further, in

Shikaripura taluk IMR which might be 8 per 1000 births in the year 2019-20 might decrease to 5 per 1000 births by the year 2024-25. On the other hand, in Bhadravathi, Thirthahalli and Sagara taluk IMR might be at 9, 11 and 10 per 1000 births respectively throughout the predicted period.

10. Findings of the study

The following are few major findings of the study:

- MMR in the district is found to be decreasing at considerable rate.
- MMR, except in Shivamogga and Bhadravathi taluk was found to be drastically decreasing in 2018-19 standing at zero.
- In the district, Thirthahalli, Hosanagara and Soraba taluks recorded positive MMR growth rate, while other taluks recording negative growth rate.
- Among taluks witnessing positive MMR growth rate, Thirthahalli taluk recorded highest growth rate against Hosanagara taluk recording lowest growth rate of MMR.
- Among taluks recording negative MMR growth rate, Shikaripura and Shivamogga taluks recorded highest and lowest negative growth rate of MMR.
- Hosanagara taluk recorded highest degree of fluctuation in MMR against lowest degree of fluctuation recorded by Shivamogga taluk.
- With regard to IMR, the district witnessed increasing trend.
- In the district, Shikaripura taluk recorded negative growth rate in IMR, while all other taluks recorded positive growth rate in IMR.
- Among taluks recording positive growth rate in IMR, highest and lowest growth rate was recorded by Hosanagara and Bhadravathi taluks.

- With regard to variation in IMR, in the district, Bhadravathi taluk was found to be more consistent against Soraba and Hosanagara taluks exhibiting high degree of variations in IMR.

11. Recommendations

- To provide better healthcare facilities by upgrading the existing hospital particularly in Thirthahalli, Hosanagara and Soraba taluks so that MMR will be still further decreased.
- To educate the people with the availability of healthcare schemes and programmes and initiate people to make use of those healthcare schemes and programmes with related to maternal mortality and infant mortality.
- To provide better post-maternal care services through skilled and thoroughly trained medical staff in order to bring down the infant mortality rate.
- To educate pregnant women with proper neo-natal and post-natal cares which will bring down the infant mortality rate.
- To initiate awareness programmes about MMR and IMR especially to pregnant women.
- To restructure outreach schemes related to MMR and IMR which is to be effectively and widely implemented covering more beneficiaries under the scheme which will reflect in reducing MMR and IMR.
- Provide training facilities to medical personnel related to neo-natal and post-natal care services so that they will be more competent in successfully handling natal services.

12. Conclusion

Infant mortality and maternal mortality are the two severe problems with regard to maternal and natal services as these two determines the

overall health situation. Though various schemes and programmes are implemented in India which has reduced the MMR as well as IMR, but still further reduction is possible in healthcare services is upgraded and effectively provided. As such in Shivamogga district also through awareness programmes and educating services to parental mothers, MMR and IMR could be further decreased in the district. Further, by increasing the competence level of healthcare staff through training programmes will be more effective in bring down the MMR and IMR in the district. At the same time, increasing the health manpower by new recruitments will be an added advantage as the existing pressure on health manpower will be reduced which will enable to provide better and qualitative maternal care facilities to the beneficiaries and help in reducing MMR and IMR. Finally, with more number of PHCs and CHCs functioning particularly in rural areas will definitely facilitate the beneficiaries in taking timely care with regard to maternal services which in turn will reduce MMR as well as IMR in the district. At the same time, the existing PHCs and Sub-Centres along with CHCs are to be upgraded and equipped with necessary infrastructure will also play its role in effective provision of maternal and natal services and bring down the MMR and IMR in the district.

References

Cropper M.L. (1977). "Health, Investment in Health and Occupational Choice", *Journal of Political Economy*, 85: 1273-1294.
file:///C:/Users/Radhakrishna/Desktop/M.com%202020/SMM/12_chapter%204.pdf

- Guptha M., Bosma H., Angeli F., Kaur M., Chakrapani V. and Rana M. (2017). "Impact of a Multi-Strategy Community Intervention to Reduce Maternal and Child Health Inequalities in India: A Qualitative Study in Haryana". *PLOS One*, <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0170175>.
- Kakoty S.D. and Das P. (2018). "Surveillance of Maternal Deaths in Barpeta District of Assam", *Natl. Med. J. India*, 31: 206-10.
- Nair H. and Panda R. (2011). "Quality of Maternal Healthcare in India: Has the National Rural Health Mission made a Difference?". *Journal Global Health*.
- Vora S.K., Maalankar D.V., Ramani K.V., Upadhyaya M., Sharma B. and Iyenger S. (2011). "Maternal health situation in India - A Case Study". *Journal of Health Population and Nutrition*, 1(1): 79-86.
- Wani N.H.W., Taneja K. and Adlakha N. (2013). "Health system in India: opportunities and challenges for enhancements", *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBN)*, 9(2): 74-82.

Websites

- <http://www.economicdiscussion.net/articles/7-major-problems-of-health-services-in-india/2305>
<https://currentaffairs.gktoday.in/tags/infant-mortality-rate>
<https://niti.gov.in/content/infant-mortality-rate-imr-1000-live-births>
<https://niti.gov.in/content/maternal-mortality-ratio-mmr-100000-live-births>
<https://www.ibef.org/industry/healthcare-india.aspx>

THROWING A LIFELINE TO START-UPS

-Umesh M.R

Asst., Professor, Dept., Of Commerce,
Govt., First Grade College-Kunigal-572130

-Dr.K.NagendraBabu

Professor, Dept., Of PG Studies in Commerce,
University Of Mysore, ManasaGangotri,
Mysuru

Abstract : *The Indian start-up space grew at a fast pace and reaped windfall gains in 2019, aided by government support, easy availability of growth capital and emerging tech innovations. Going by a Nasscom finding, India boasted of the third-largest number of start-up ventures in the world in 2019. Nine start-ups in the country transitioned to the coveted unicorn status and four of them listed themselves on stock exchanges. However, the first quarter of calendar year 2020 saw Covid-19 burst the startups' bubble. Startups have since been finding it difficult to raise working capital. Their valuations have been falling steeply. They have been finding it challenging to keep their operations running. Traditional funding options have been drying up fast. They are being forced to rethink their financial strategies to overcome the pandemic-induced crisis. Hence the researcher interacted with two associated stakeholder groups namely, the startups themselves and the startup advisors, to assess their plight in the Covid-19-stricken phase. The researcher topped off the interaction by examining how the startup ecosystem in the country could be revamped to rejuvenate the startup space. The examination led the researcher to infer that the policy regime should make it easier for startups to source funds from the capital market / private players / VCFs. Government should allow even loss-making startups to issue shares to the public, subject to certain riders that mandate transparency on the part of the capital issuer. The policy should seek to encourage homegrown startups to consider domestic bourses for capital .*

Key words: *bourse; ecosystem; pandemic; rejuvenate; unicorn; valuations; windfall gains*

1.1 Theoretical background of the topic

In January 2016, the Government of India launched the Startup India initiative. The initiative changed the way the markets, potential entrepreneurs, and investors viewed startups. A slew of policy measures followed. Among other things, the measures sought to promote the startup culture and allow Generation Z entrepreneurs to take risk with their ideas, so they could become "job creators" rather than "job seekers". The Startup

Action Plan (SAP) under the initiative proposed to address three key areas for empowering potential startups. Handholding and simplification, funding support and incentives and incubation and industry-academia partnership were the key areas.

1.2 Statement of the problem

The first quarter of calendar year (CY) 2020 saw Covid-19 burst the startups' bubble. Startups have since been finding it difficult to raise working capital. Their

valuations have been dwindling. Keeping the startups operational has been a challenging task. Traditional funding options have been drying up fast. As a result, the startups are being forced to rethink their financial strategies so they can take up the pandemic-induced challenge head-on.

1.3 Review of literature

1. Investigations have revealed that 90 percent of startups fail between three and five years of commencing operations (Failory, 2020). The researcher admits that apparently there is no authoritative information on closed startups. Nor has there been an analysis and lessons learnt on the Startup India portal. After all, the SAP is just four years old and it is too early to judge the success/failure on the number of startups closed. A startup must manifest at least two important characteristics: It should test such assumptions as have not been tested before adequately. Thus, a startup may test new technologies, new products, new services, and new markets. Additionally, a startup must manifest a potential to grow exponentially rather than linearly and hence is scalable.
2. Startups, being young, dynamic and innovative, usually face a resource-crunch that they find challenging to overcome (Nishant, 2020). No thanks to the ongoing COVID-19 scourge, startups must innovate for their success. They need to find ways and means of accessing working capital as and when they want even as they plan for future growth. The Government of India has chipped in with some proactive steps to help the affected startups address the issues engendered by the Covid-19 pandemic.

3. Over the last two decades, startups have grown faster in India (Sabrina, 2019). The associated ecosystem has grown faster too. Startups have been receiving support along many dimensions like office space and infrastructure, business support in terms of mentoring, networking, and capital. But challenges abound. Stakeholders like the government, its agencies and the startups themselves must chip in with their mite. The cultural milieu must be broad-based too, to encourage people take calculated risks and to develop effective solutions.

1.4 Research gap

The reviewed literature has explained why startups fail and the commonest problems they face. Even as they grow fast, challenges pile up for them. As another researcher put it pointedly, the cultural milieu must be broad-based, to encourage people take calculated risks and develop effective solutions. An examination of how the startup ecosystem could be revamped to rejuvenate the startup space would have complemented the reviewed literature. It is this gap the present study seeks to bridge.

1.5 Scope of the present study

The study confines itself to 50 startups and 50 startup advisors operating in Bangalore (Urban & Rural) districts.

1.6 Objectives of the study

The objectives of the study are to:

1. Ascertain the plight of the startups in the Covid-19 stricken phase
2. Examine how the startup ecosystem can be revamped to rejuvenate the startup space

1.7 Hypothesis proposed to be tested

The study proposes to test the following hypothesis:

“Several startups have been bearing with down rounds”

1.8 Research design

The following paragraphs furnish the research methodology followed:

1.8.1 Research methodology

The study is descriptive in nature and has used the ‘fact-finding’ survey method

1.8.2 Sources of data

Primary data has been collected from the respondents, viz., 50 startups and 50 startup advisors. Secondary data has been collected from the *StartupIndia* web site of the governments of India, and the web sites of the financial press.

1.8.3 Sampling plan

Startups: Given the time constraint and the limited number of startups operating in the area covered by the study, the researcher settled for purposive or judgement sampling under the non-probability method. The researcher selected 50 such respondents. This criterion, according to the researcher, is the most appropriate one for the present study. What is important is the typicality and the relevance of the sampling units to the study and not their overall representativeness to the population. Thus, it guarantees inclusion of the relevant elements in the sample. Probability sampling plans cannot give such a guarantee.

Startup advisors: Given the limited number of startup advisors operating in the area covered by the study and the constraint of time, the researcher settled for purposive or judgement sampling under the non-probability method. The researcher selected 50 startup advisors. This criterion, according to the researcher, is the most appropriate one for the present study. What is important is the typicality and the relevance of the sampling units to the study and not their overall

representativeness to the population. Thus, it guarantees inclusion of the relevant elements in the sample. Probability sampling plans cannot give such a guarantee.

1.8.4 Data collection instruments

Interview schedules were administered to the respondents for collection of primary data.

1.8.5 Data processing and analysis plan

As for data processing and data analysis, the researcher used the spreadsheet software Microsoft Excel 365. The researcher applied the statistical tools percentage and chi-square test.

To analyse primary data, the researcher used a 5-point Likert scale to represent the respondents’ replies to the queries raised in the Interview Schedule. The Likert scale ranges from “strongly agree” to “strongly disagree”. Likert scale is relevant to this research since it can be used to measure the respondents’ attitude by gauging the extent to which they agree or disagree with a question or statement. Today, Likert scales are widely used in social and educational research. On the whole, a Likert item is simply a statement that the respondent is asked to evaluate by assigning to it a quantitative value on any kind of objective dimension, with a level of agreement and/or disagreement being the most commonly used dimension. Respondents find it relatively easy to understand a 5-point Likert scale. The scale is ideal for a larger study. It tends to produce better distributions of data.

There are several types of chi square tests depending on the way the data has been collected, and the hypothesis is being tested. The researcher has applied the chi square test of independence to the

Likert scale data collected in view of its relevance to the objectives of the study.

1.8.6 Limitations of the study

Primary data has sometimes been deduced through constant topic-oriented discussions with the respondents. It is possible that a certain degree of subjectivity has influenced their views.

1.9 Startups

In the following paragraphs, the primary data collected from the 50 startups is analysed.

1.9.1 Inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups

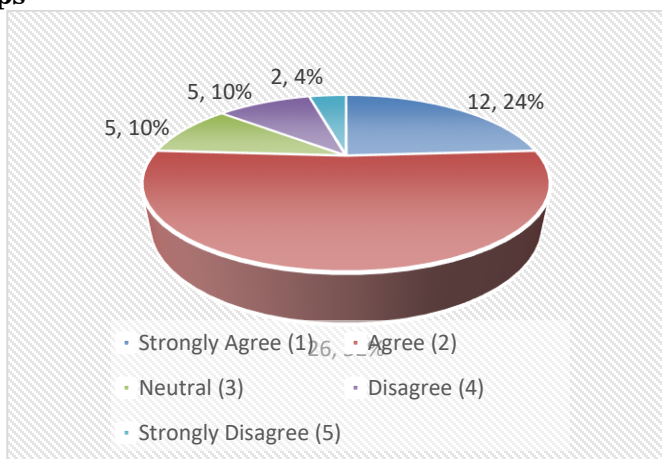
It is alleged in informed circles that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups. Hence the researcher sought to know from the respondents if they would agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups. The respondents' agreement / otherwise with the statement is expressed at five levels, namely, Strongly Agree, Agree, Neutral, Disagree and Strongly Disagree. These variates are assigned the values 1, 2, 3, 4 and 5, respectively. Their levels of agreement with the statement are reflected in the following Table and Figure.

Levels of Agreement (Values)	Frequency	Percentage
Strongly Agree (1)	12	24
Agree (2)	26	52
Neutral (3)	5	10
Disagree (4)	5	10
Strongly Disagree (5)	2	4
Total	50	100

Table-1 : Inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups

Figure-1

Inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups

24percent of the respondents strongly agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.52percent of the respondents agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.10percent disagree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.Fourpercent strongly disagree with the statement thatthe inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.Tenpercent remain neutral.

76percent agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets

Table-2

Several startups have been bearing with down rounds

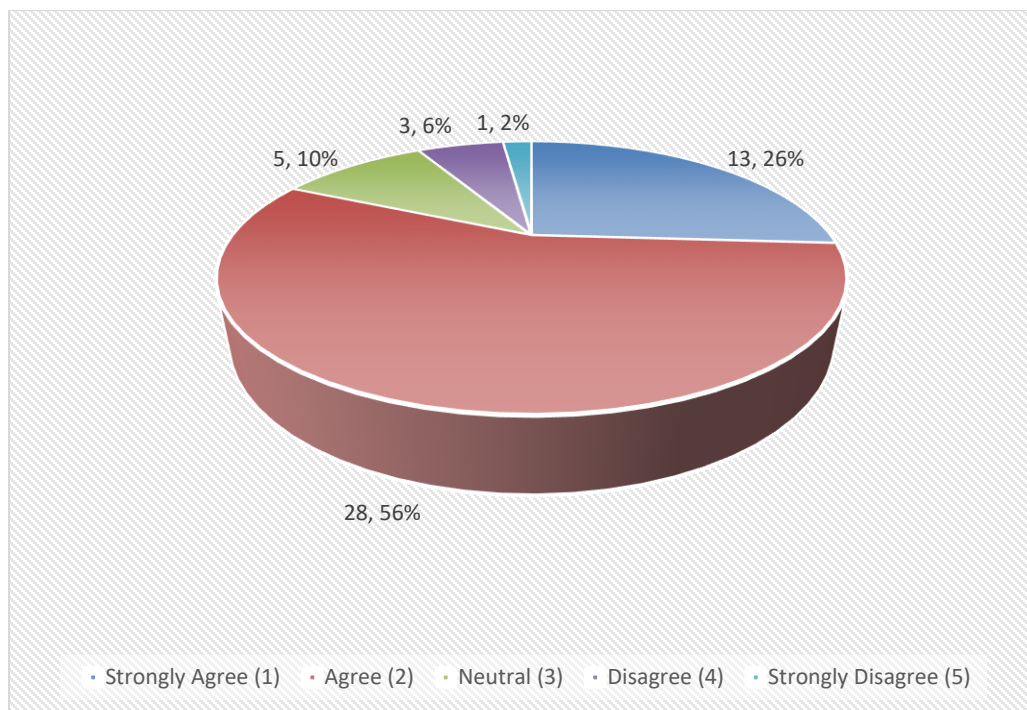
Levels of Agreement (Values)	Frequency	Percentage
Strongly Agree (1)	13	26
Agree (2)	28	56
Neutral (3)	5	10
Disagree (4)	3	6
Strongly Disagree (5)	1	2
Total	50	100

has handicapped liquidity creation for the startups.

1.9.2 Several startups have been bearing with down rounds

It is also alleged in informed circles that several startups have been bearing with down rounds. Hence the researcher sought to know from the respondents if they would agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds. The respondents' agreement / otherwise with the statement is expressed at five levels, namely, Strongly Agree, Agree, Neutral, Disagree and Strongly Disagree. These variates are assigned the values 1, 2, 3, 4 and 5, respectively. Their levels of agreement with the statement are reflected in the following Table and Figure.

Figure-2
Several startups have been bearing with down rounds

26percent of the respondents strongly agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.56percent of the respondents agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.Sixpercent disagree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.Twopercent strongly disagree with the statement thatseveral startups have been bearing with down rounds. Ten percent remain neutral.

82percent agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.

1.10Startup advisors

In the following paragraphs, the primary data collected from the 50 startup advisors is analysed.

1.10.1 Inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups

It is alleged in informed circles that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups. Hence the researcher sought to know from the respondents if they would agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups. The respondents' agreement / otherwise with the statement is

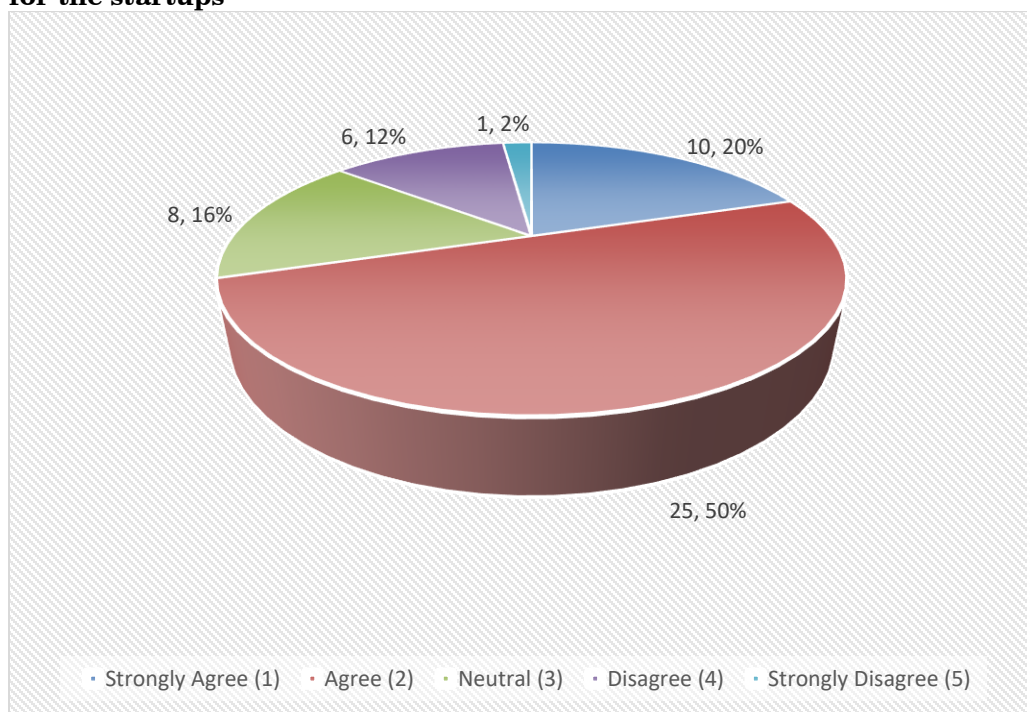
expressed at five levels, namely, Strongly Agree, Agree, Neutral, Disagree and Strongly Disagree. These variates are assigned the values 1, 2, 3, 4 and 5,

respectively. Their levels of agreement with the statement are reflected in the following Table and Figure.

Table-3
Inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups

Levels of Agreement (Values)	Frequency	Percentage
Strongly Agree (1)	10	20
Agree (2)	25	50
Neutral (3)	8	16
Disagree (4)	6	12
Strongly Disagree (5)	1	2
Total	50	100

Figure-3
Inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups

20percent of the respondents strongly agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.50percent of the respondents agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.12percent disagree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.Twopercent strongly disagree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.16percent remain neutral.

70percent agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets

has handicapped liquidity creation for the startups.

1.10.2 Several startups have been bearing with down rounds

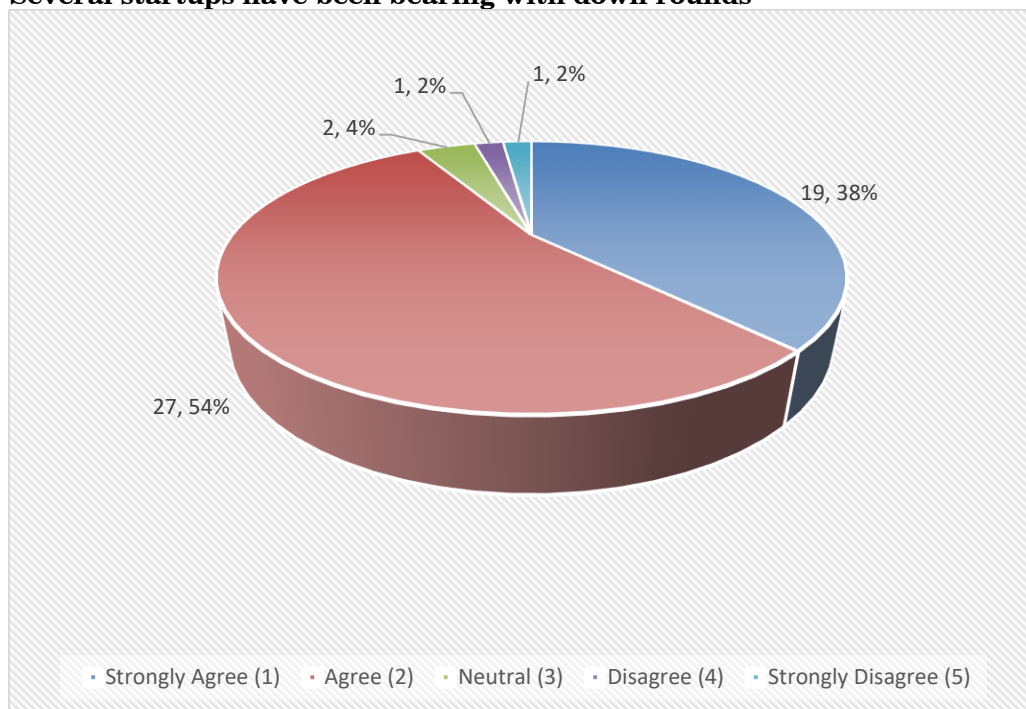
It is also alleged in informed circles that several startups have been bearing with down rounds. Hence the researcher sought to know from the respondents if they would agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds. The respondents' agreement / otherwise with the statement is expressed at five levels, namely, Strongly Agree, Agree, Neutral, Disagree and Strongly Disagree. These variates are assigned the values 1, 2, 3, 4 and 5, respectively. Their levels of agreement with the statement are reflected in the following Table and Figure.

Table-4

Several startups have been bearing with down rounds

Levels of Agreement (Values)	Frequency	Percentage
Strongly Agree (1)	19	38
Agree (2)	27	54
Neutral (3)	2	4
Disagree (4)	1	2
Strongly Disagree (5)	1	2
Total	50	100

Figure-4
Several startups have been bearing with down rounds

38percent of the respondents strongly agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.54percent of the respondents agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.Twopercent disagree with the statement that several startups have been bearing with down rounds. Two percent strongly disagree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.Fourpercent remain neutral. 92percent agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.

1.11 Summary of findings

In the following paragraphs, a summarised version of the findings arrived at in respect of the two categories of respondents is furnished.

1.11.1 Findings in respect of startups

- ✓ 76 percent agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.
- ✓ 82 percent agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.

1.11.2 Findings in respect of startup advisors

- ✓ 70 percent agree with the statement that the inability to dispose of non-core assets has handicapped liquidity creation for the startups.
- ✓ 92 percent agree with the statement that several startups have been bearing with down rounds.

1.12 Conclusions

Conclusions are inferences / generalisations drawn from the findings and relate to hypotheses. They are

answers to the research questions or the statements of acceptance or rejection of hypotheses. As explained in a previous paragraph, this study proposes to test the following hypothesis:

1.12.1 Testing of hypothesis

The hypothesis reads as follows.

“Several startups have been bearing with down rounds”

Hence H_0 and H_1 are as follows:

H_0 : “Several startups have not been bearing with down rounds”

H_1 : “Several startups have been bearing with down rounds”

Based on the primary data collected from the respondents, vide Tables: 2 and 4 and Figures: 2 and 4, a chi-square test was applied to ascertain the association, if any, between the two variables. The following Table reveals the computation made using MS-Excel:

		Observed Values		
Category		Yes	No	Total
Startups		41	9	50
Startup advisors		46	4	50
Total		87	13	100
		Expected Values		
Category		Yes	No	Total
Startups		43.5	6.5	50
Startup advisors		43.5	6.5	50
Total		87	13	100
		Yes	No	
2	o-e	-2.5000	2.5000	
		2.5000	-2.5000	
(o-e) ^ 2		6.2500	6.2500	
		6.2500	6.2500	
((o-e) ^ 2)/e		0.1437	0.9615	
		0.1437	0.9615	
CV		0.2874	1.9231	2.2104
TV				3.8415
p				0.6971

The calculated value of χ^2 is 2.2104, lower than the table value of 3.8415 for an alpha of 0.05 at one degree of freedom. Hence the null hypothesis is not rejected. $p=0.6971$ is the inverse of the one-tailed probability of the chi-squared distribution.

1.13 Researcher’s recommendations

The following are researcher’s recommendations:

1. Presently, startups are not able to dispose of non-core assets and improve their liquidity. The liquidation preference rights enjoyed by the existing investors block such disposal. It is also true that several startups have been bearing with down rounds in the Covid-19-stricken

- scenario. In the circumstances, the policy had better make it easier for startups to source funds from private players / VCFs.
2. The poor profitability of Indian startups comes in the way of their going public. The country's stock exchanges are not inclined to permit loss-making startups to access the capital market in the circumstances.
 3. Government should allow even loss-making startups to issue shares to the public, subject to certain riders that mandate transparency on the part of the capital-issuing startups. After all, enlightened investors know what a startup is and hence also know the risk involved in investing in a startup. Procrastination and hesitation on the part of the government will lead the startups to tap the foreign capital markets for the purpose.
 4. Already India's tech startups have been tapping the US capital markets to raise capital. This is because, in the Indian stock market benchmark indices, the financial sector and not the tech sector, is conspicuous. In the major US market benchmark indices, the tech sector is conspicuous and

hence the GoI should wake up before it is too late.

5. Our stock exchanges are yet to offer adequate room for India's loss-making startups to list their shares. Informed policies that seek to encourage homegrown startups to reckon domestic bourses for capital-raising is the need of the hour.

1.14 References

1. Failory. (2020, September 10). *The Ultimate Startup Failure Rate Report*. Retrieved from Failory Web site: 2020
2. Nishant, M. (2020, April 5). *Home: Invest India*. Retrieved from Invest India Web site: <https://www.investindia.gov.in/te-am-india-blogs/explained-sidbis-new-covid-19-startup-assistance-scheme>
3. Sabrina, K. D. (2019, September 12). *Home: Observer Research Foundation*. Retrieved from Observer Research Foundation Web site: <https://www.orfonline.org/research/the-indian-startup-ecosystem-drivers-challenges-and-pillars-of-support-55387/>

**BHAIRAPPA AVARA KADAMBARIGALALLINA “KENDRA
KALAJI MATTU BADDHATE” DIKSUCHI: BHAIAPPA
AVARA ‘DAATU’ KADAMBARIYALLI SAMSHODHANA
DRUSHTI**

-Dr.Sheela Devi S. Malimath

**ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ “ಕೇಂದ್ರ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆ”
ದಿಕ್ಕೂಚಿ: ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ‘ದಾಟು’ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿ**

-ಡಾ. ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್. ಮಳೀಮಠ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಬಿ.ಎಂ.ಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೦೪

ಪೀಠಿಕೆ:

ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ “ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಪಸರಿಸಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾನವಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿಯೂ ನಡೆಸುವ ಹೊಸ ದಾರಿಯೊಂದನ್ನು ಅರ್ಥಿಸಿದವರು, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮೂಲಸಾಮಗ್ರಿ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಎಸ್. ಎಲ್ ಭೈರಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.”

-ಡಾ. ಶೀಲಾದೇವಿ ಎಸ್. ಮಳೀಮಠ

ಅಧ್ಯಯನದ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ:

- ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆಗೆ ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯು ಹೇಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನೀಡಿದೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನಿಸುವುದು.
- ಸಮನ್ವೀಕರಿಸುವುದು, ಸಾಕ್ಷಿ - ಪುರಾವೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ವಾದ ಮಂಡನೆ ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯಯನಿಸುವುದು.
- ಸ್ಥಾಪಿತ ಆಚಾರ ವಿಚಾರ ನೃತ್ಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕೆದಕುತ್ತಾ, ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೌಲ್ಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ :

ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ “ದಾಟು” ಭೈರಪ್ಪನವರ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾದಂಬರಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಧಾರಿತ “ವರ್ಣ” ಜಾತಿಯಾಗಿ, ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದ ಜಾತಿಯು ಕೆಲವರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯ್ತು. ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ದಾಟಲಾಗದ ಇಲ್ಲವೇ ದಾಟಬಾರದ ಲಕ್ಷಣ ರೇಖೆಯಾಯಿತು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಲಿಂಗಭೇದ ಮತ್ತು ವರ್ಣಭೇದವನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರೊಬ್ಬರು “ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆ”ಯ ಸಂಧರ್ಭ ಅದನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಗೆ “ದಾಟು” ಕೇಂದ್ರ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ಬದ್ಧತೆಯುಳ್ಳ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ದಿಕ್ಕೂಚಿ ನೀಡಿದೆ.

ಅಂತರ್ ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹ ಸಮಸ್ಯೆ, ಹರಿಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಒಡ್ಡಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಲೇ,

ಪಾತ್ರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕತೆಯಿಂದ, ಜಲಪ್ರಳಯ ಪ್ರಸಂಗ ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣ ಸಂಕೇತವಾಗಿ, ಸಮಾನತೆ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿನ “ವಾದಮಂಡನೆ” ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪುರಾಣ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಜಾನಪದ, ಧರ್ಮ, ತತ್ವ, ಸಮಕಾಲೀನತೆ ಇವುಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಕಾಳಜಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯೆಂತೆ ಅಂತರ್ ವಿವಾಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಮರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಭೈರಪ್ಪನವರ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೀಗಿದೆ. ಸಂಶೋಧಕರು ಮೂಲತಃ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ, ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇನೇ ಕಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ರೀತಿ, ಅದು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಹಲವಾರು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು, ಮೂಲಗಳು ಹೇಗೆ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಅನ್ವಯ

ಸಂದರ್ಭಗಳು - ಸಮಯಗಳು - ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆಯೇ, ನೀತಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೋ, ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವ ಕಾದಂಬರಿ. ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬನು ಗ್ರಹಿಸುವ, ಮಂಡಿಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿರುವ ಭಿನ್ನತೆಗೂ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಮಾನವಿಕ ಮತೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೇ ಎನ್ನುವ ಶೋಧದ ವಾದಮಂಡನೆಗೂ ಇರುವ ಚೌಕಟ್ಟು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಯೊಂದು ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ “ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯ” ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿಲುವು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯ ಹಾಗೂ ವರ್ಗಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ವರ್ಗ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಂಪಾದಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಾತ್ರಗಳ

ಮೂಲಕ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿರುವುದರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯದ ಆಯ್ಕೆ, ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ-ಸಾಮಾಜಿಕತೆ - ಮತೀಯ ಅಂಶಗಳತ್ತ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಶೋಧಿಸುವ, ಓದುವ ಹೊಸ ಕ್ರಮವೊಂದಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಡಲಲ್ಲೇ “ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ, ಸಂಶೋಧನಾಕಾರನಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸುವುದು, ಶೋಧನಾಂಶಗಳು ಬಿಡಿಸಲಾಗದಂತೆ ಕಥನದ ಒಳಗಡೆಯೇ ಇರುವಂತೆ ಸೃಜಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಭೀರ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ವಿಸಂಗತಿಗಳು, ಅಕಾಲಿಕ ಸಾವು, ಮಾನವಜೀವಿಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾದ ನ್ಯಾಯ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯು ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೂ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

- ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜವನ್ನು ತಿದ್ದಬಲ್ಲದು.
- ಸಮಾಜವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಲ್ಲದು
- ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳಿಗೆ, ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರಿಸಬಲ್ಲದು.
- ಮನುಷ್ಯನ ಸತ್ಯಾನುಭವಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲು ವಿಚಾರ ಪ್ರಚೋದನೆಗೆ ಬದುಕನ್ನು ಕಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಜೀವನದ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅರ್ಥಗಳು ಹುಟ್ಟುವುದನ್ನು ಶೋಧನೆಗೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಡಾಯ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆಯೇ ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಅಂಶವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇಡಿಯಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಅಸಮಧಾನದಿಂದಲೇ ಪಾತ್ರಗಳು ದೃಶ್ಯಗಳು ಮಾತಾಡುತ್ತವೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕನಸನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಂಕೀರ್ಣವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವಂತದ್ದು ಆಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥದ ಕುಟುಂಬ - ಜಾತಿ - ಸ್ಥಾನಿಕ ಗುಂಪು - ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರು, ಇವರೆಲ್ಲದರ ಒತ್ತಡವೂ ಕಾದಂಬರಿಯು ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೂ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ನೀಡಿರುವುದು ಮುಖ್ಯ ಶೋಧ. ಪೌರಾಣಿಕತೆ - ಸಮಕಾಲೀನತೆಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ, ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ತಂತ್ರ ಎಂದು ಭೈರಪ್ಪನವರೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, “ದಾಟು” ಕಾದಂಬರಿಯು “ಸಮಾಜೀಕರಣದ” ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪಠ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಹರಿಬಿಡದೇ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿವರಣೆಗೆ ಪರಿಣಾಮ ನೀಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾಳಜಿಗೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ.

ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ತಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂಧ ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಲೇ, ಶೋಷಿತ ಹಾಗೂ ಶೋಷಕ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನದೇ ವರ್ಗದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ವರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಕೂಡ ದಾಟು ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬನ ಶೋಧಕ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಧರ್ಮ ಕೇವಲ ವಸ್ತುವಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಇಡೀ ಸರಪಳಿಯ ನಾಡಿನ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವ ದುರಂತವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿ ವಿವರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲ, ಬೂದಿಯೊಳಗಿನ ಕೆಂಡದ ಹಾಗೆ ಅದು ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದ ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದು ಎಂದು ಪ್ರಕರವಾದದ್ದು ೧೯೦೦ರ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಲಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಉಲ್ಲಾಸವಾಯಿತು. ಎನ್ನುವ ದೇಶ ಕಾಲಕರಣಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ “ಚಾರಿತ್ರಿಕ

ಸಂಶೋಧಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ” ಅನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ.

ಜಾತಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮ, ಮತ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸಂದರ್ಭ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜ ರಚನೆ, ಕಾದಂಬರಿಯ ತಿರುಮಲಾಪುರ, ಊರಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರಗಳು, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಹೊಲೆಗೆರೆಗಳು, ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಲಯ, ಮೊದಲು ಶಿವಾಲಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದರ ಐತಿಹ್ಯಗಳು, ಉಪಜಾತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಊರಿನ ಬಲಭಾಗದ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಮಸೀದಿ, ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಇಗರ್ಜಿಗಳು, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಭಾರತದ ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನೋಟ ಹಲವು ಸಂಶೋಧನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಚಕ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರ ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶ, ವೆಂಕಟೇಶನ ತಂಗಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಎಂ.ಎ ಪದವೀಧರೆ. ಪಾಳೆಯಗಾರರ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ತಿರುಮಲೇಗೌಡರ ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಜಾತಿ ಕುಲದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು. ಜಾತಿಯ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ವಾದ ಮಾಡಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ “ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮರ್ಶಣಾ ಸೂತ್ರಗಳೂ” ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿವೆ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ - ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮದುವೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದದ್ದು, ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟದ್ದು, ಮಾಲೀಕರು ರೂಂಮನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದು, ಸೇಲ್ಸ್ ಗರ್ಲ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದುರ್ಬಲತೆ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕುಮುದಿನಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದದ್ದು, ವೆಂಕಟರಮಣ ಕೇರಿಯ ಮಾತಂಗಿಯ ಸಹವಾಸ, ಮಾದಿಗರ ಕೇರಿ ಹರಿಜನ ಕಾಲೋನಿಯಾದದ್ದು, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕುಮುದಿನಿಯ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಒಂಟಿಯಾದದ್ದು, ನೀರು - ಜಲ - ಸಮುದ್ರ - ಪ್ರಳಯ ಹೀಗೆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಬಡಬಡಿಸಿ, ಕೆರೆಗೆ ಬಿದ್ದು ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸತ್ಯಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೀರಾಳ ಸ್ನೇಹ, ಮೀರಳಿಗೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ, ಕೆರೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಸತ್ಯಭಾಮೆ, ಕ್ರಂತಿ ಸಂಘದ ಸಂಘಟನೆ ಮೋಹನದಾಸನ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು, ವೆಂಕಟೇಶನಿಗೂ - ಮೋಹನದಾಸನಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದ, ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪಗಳು, ಕಥನದ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದು, ಜಾತಿ-ಉಪಜಾತಿಗಳ,

ರಾಜಕೀಯ - ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೋಭೆ, ಜಗಳ, ಕುಹಕ, ಅಸೂಯೆ, ಪರಸ್ಪರ ಹಿಂಸಾಕರಿಸುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉದರತೆಗಳಾಗಿ ಕವಲೊಡೆದು, ಪಾತ್ರಗಳೇ ಘಟನೆಗಳಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗುವುದನ್ನು ಸಂಶೋಧಕ ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿಯೇ ಧ್ವನಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಆಚರಣೆಗಳಾಗುವುದು ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಗೂ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಶೂದ್ರತ್ವ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳು ಸಮಾಜ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿ ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗೂ ಆಯಾಮ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸು, ಮೋಹನದಾಸನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರತ್ವ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ, ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿ, ಸತ್ಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದಾರಿ ಕತ್ತಲೆಯಾದದ್ದು, ಸತ್ಯಭಾಮಾಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಖರತೆ ಖಚಿತತೆ ಇದ್ದುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂಶೋಧನೆಗೂ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ.

“ಸತ್ಯಭಾಮೆ” ಜಾತಿ - ಕುಲ - ನಂಬಿಕೆ - ಆಚರಣೆ - ಉಪಜಾತಿ - ರಾಜಕೀಯ ಧೋರಣೆ - ಸಂಪ್ರದಾಯ - ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ - ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ - ಮೇಲುಕೀಳು ಭಾವ, ಸಬಲತೆ - ದುರ್ಬಲತೆ, ಕನಸು - ನನಸು, ಗಂಡಸು - ಹೆಂಗಸಿನ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ಹೀಗೆ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿನ ದ್ವಂದ್ವಾತಿ ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೆ ರೂಪಕವಾಗಿ ಘಟನೆಗಳ ಕ್ರೌರ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಂತತೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು “ದಾಟುವ” ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗುವ ಶೋಧನೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಚಿಂತನೆ ನೀಡುವ ದಾಟಬೇಕಾದ “ದಾಟುಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ” ಮೇರುಶಿಖರವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಎಂಬುದು ಸಂಶೋಧನಾ ಫಲಿತಗಳಿಗೆ, ದೃಢವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಆಗುತ್ತಾಳೆ.

ಚರ್ಚೆ:

ಸಂಶೋಧಕನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೆಲ್ಲವೂ ದಾಖಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಕೆಳವರ್ಗದ ಜಾತಿಯ ದಟ್ಟ ಧಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಹಿಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶೇಷ ಚೇತನ, ಅಲ್ಲಿನ ಅನನ್ಯತೆ, ಆ ಸಮುದಾಯದ ಕನಸುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸಪ್ತೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಹುಟ್ಟು ಸಾವು, ಪ್ರೀತಿ

ಪ್ರೇಮ, ಜಗಳ ಹೊಡೆದಾಟ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದಲಿತ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ಭಾಷೆ ಸ್ಪಷ್ಟವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿರ್ಣಯ:

ದಾಟು ಕಾದಂಬರಿ ಜಾತಿಯ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು, ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಲೇ, ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿವರಗಳು, ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವೀಕೃತ ಮೌಲ್ಯಾದರ್ಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಿಡಿ ಕಾಣಿಸಿದರೂ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಲೇಪವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ತೀರ್ಮಾನಗಳು:

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಾಗ್ದಾಡಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೋಧ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ, ಭೈರಪ್ಪನವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾಳಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯೆ ದೊರಕಿದ ಕೆಳವರ್ಗದ, ಕೆಳಜಾತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವೆತ್ತ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ತಮ್ಮ ಬೇರಿನಿಂದ ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ತಡಕಾಡುತ್ತಾ, ನಿಚ್ಚಳ ಜೀವನಾನುಭವದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಶೋಷಕ ವರ್ಗದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಕೊಡುಗೆ:

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಡಲು ವೈಚಾರಿಕತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕತೆಗಳ ಸುಮಧುರ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಕೃತಿ ತನ್ನ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನಗೊಳಿಸುವ ಸಾಹಿತಿ ಕೆಲವು ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನವ ಡಾ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರ ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ “ದಾಟು” ಕಾದಂಬರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ವಿವಾದಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾತಿ - ಕುಲ - ಉಪಜಾತಿ - ಸಂದಾಯ - ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ, ಪುನಃಸಂಯೋಜನೆಗೆ, ಕನಿಷ್ಠ ನಿರುಪಯುಕ್ತತೆಗೆ “ದಾಟು” ಕಾದಂಬರಿ “ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಶೋಧಕನಿಗೆ” ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಲೇ, ಅಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು, ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಎಂಬುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆ : ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೦೪
೨. ಬಂಡಾಯ-ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ೧೯೯೦ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೦೨
೩. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ಪ್ರೊ. ಎನ್. ಎಲ್ ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್, ೧೯೯೩ ಉದಯಭಾನು ಕಲಾಸಂಘ, ಕೆಂಪೇಗೌಡ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -೦೯

^{xi} Navdanya Team- No Patents On Seeds:A Handbook for Activists, New Delhi, Navdanya, 2006

^{xii} Navdanya Team- The Law of the Seed, New Delhi, Navdanya

^{xiii} ವಂದನಾಶಿವರವರೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ಡೆಹರಾಡೂನ್, ಬೀಜವಿದ್ಯಾಪೀಠ, ಮಾರ್ಚ್ ೦೪, ೨೦೧೭

^{xiv} Navdanya Team- Seed Freedom: A Global Citizens' Report, New Delhi, Navdanya, 2012

^{xv}Charles Veitch- Amazing VandanaShiva Slams Monsanto at Rio+20 Conference, 2012

ⁱ Harold J. Laski-The Grammar of Politics, George Allen and Unwin Ltd., London, 1938

ⁱⁱ Dr.VandanaShiva- Water Wars:Privatization, Pollution, and Profit, New Delhi, India Research Press, 2002

ⁱⁱⁱ Harold J. Laski-The Grammar of Politics, George Allen and Unwin Ltd., London, 1938

^{iv}Upendra Baxi, The Future of Human Rights, New Delhi, Oxford University Press, 2006

^v Boutros Boutros Ghali-Quoted in Upendra Baxi, The Future of Human Rights, New Delhi, Oxford University Press, 2006

^{vi} Daniel Fischlin, Martha Nandorfy- The Concise Guide to Global Human Rights, New Delhi, Oxford University Press, 2007

^{vii}Vandana Shiva- Earth Democracy: Justice, Sustainability, and Peace, Dehradun, Natraj Publishers, 2010

^{viii} Ibid

^{ix} ಮಹಾಬಲ ಸೀತಾಳಭಾವಿ- ವಂದನಾ ಶಿವ, ಬೆಂಗಳೂರು, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೦

^xVandanaShiva- Seed Dictatorship and Food Fascism, New Delhi, Navdanya